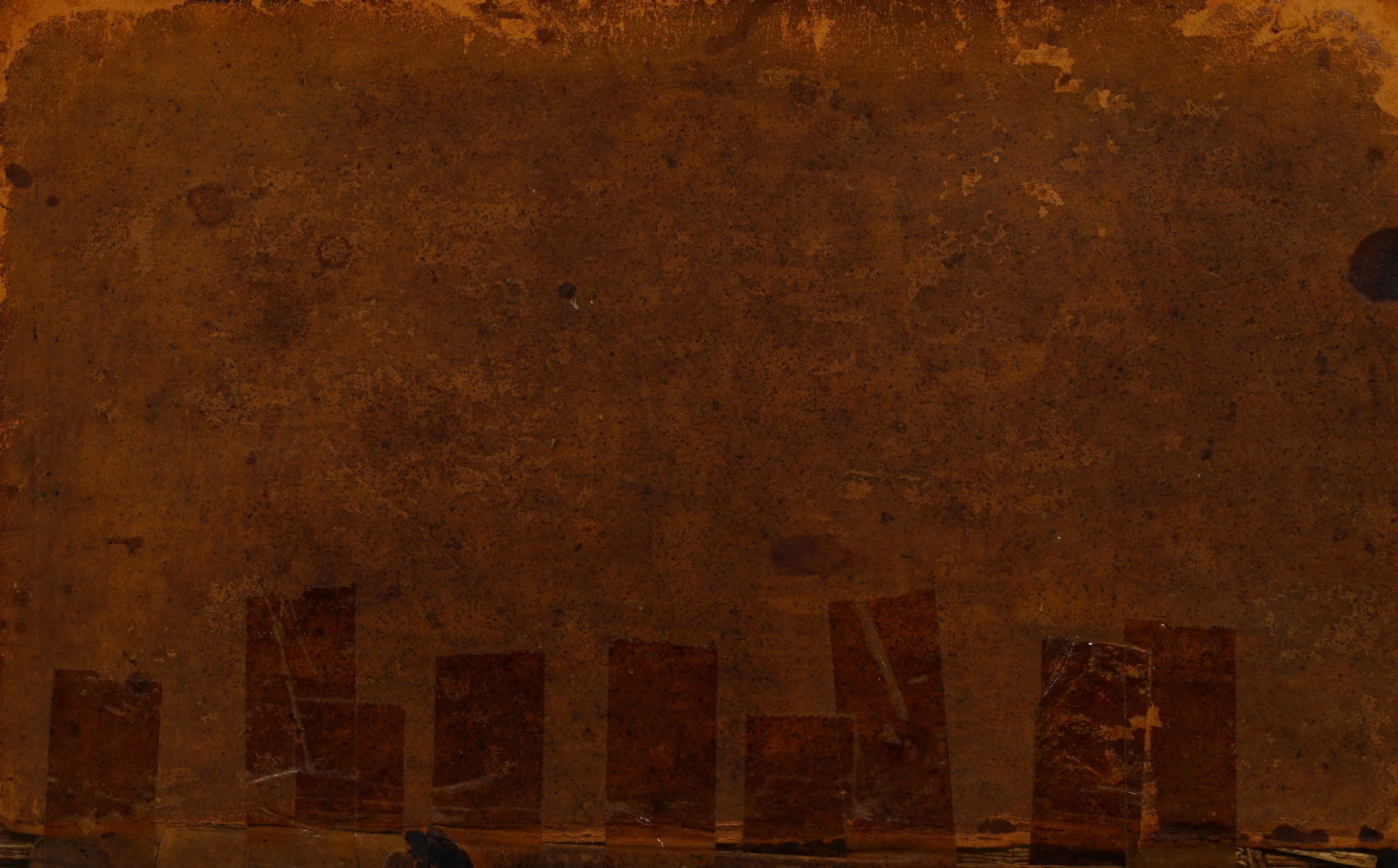

Rev. ARTHUR C. BARROW,

A. B. TALAIN MISSION

GRAMMATICAL NOTES

AND

VOCABULARY

OF THE

PEGUAN LANGUAGE,

TO WHICH ARE ADDED

A FEW PAGES OF PHRASES, &c.,

BY REV. J. M. HASWELL, D. D.

SECOND EDITION EDITED BY

Rev. E. O. STEVENS, M. A.

RANGOON:
AMERICAN BAPTIST MISSION PRESS,
E. B. ROACH, SUPT.
1901.

PREFATORY NOTE TO THE FIRST EDITION.

Both the Grammatical Notes and the Vocabulary would have been more extended; but the author, who has had the palsy for eight years, and for a long time has been unable to hold a pen, or turn over a leaf of a book, has for months been afflicted with such extreme nervous prostration, as to render mental effort almost impossible; and it has been with great difficulty, that he has superintended the correction of the proofs.

PREFACE TO THE SECOND EDITION.

The first edition of the "Grammatical Notes and Vocabulary of the Peguan Language" was out of print twelve or fifteen years ago. There has therefore long been an urgent call for republishing this valuable work of the late Rev. J. M. Haswell, D. D. In order to meet this demand, I have carefully copied every page with my own hand. No pains have been spared to correct all the typographical errors; and many Peguan words have been added, which, it is believed, will considerably enhance the value of the book. Some of the most important of the contributions came from Messrs. Robert Halliday and Alfred E. Hudson, missionaries at Yē, who have devoted themselves with marked success to the acquisition of the Peguan tongue.

The attempt has been made to enlarge the scope of the work by inserting Burmese definitions for the benefit of such as do not understand English, and by adding an appendix of geographical names. In carrying out this design I have been greatly assisted by Nai Dĭ, a certificated school-master, who has had rare opportunities for securing accuracy, and for comparing the Peguan, as it is spoken by tens of thousands in the Tenasserim Province, with the same language, as it is spoken by the hundreds of thousands of his race in Siam, where they are known by their proper designation as Mons, and where they cling to their own traditions and literature with remarkable tenacity. He has but recently returned from a residence of more than four years in Lower Siam.

In 1897 at Bangkok, I formed the acquaintance of Count Captain G. E. Gerini, Principal of the Royal Military Acedemy. That gentleman is my authority for the statement, that Siam owes to the Peguans, not only her code of laws, but also her earliest historical records. According to the late Em. Forchhammer, Ph. D., Government Archæologist of Burma, the ancient Peguan

Empire was distinguished for the number and value of its inscriptions, of which not a few escaped the destruction ordered by Alompra.

In its present form this book may be said to resemble a lexicon, as it contains the definitions of more than five thousand words in two languages: but it is still so far from being complete, that I have concluded to retain the name of *vocabulary*. The hope is entertained, that it may be of some service in facilitating researches, which shall lead to the discovery of manuscripts, to supply the serious gap in Peguan History, to which the late Sir Arthur P. Phayre, G. C. M. G., K. C. S. I., C. B., referred in his History of Burma, and to the discovery of facts, which shall throw light on the question of the origin of the Mon kingdoms, which appear to have been well established long before the famous voyages were made to the Golden Chersonese, described by Ptolemy in his Geography.

Edward O. Stevens.

Maulmain, October 1901.

KEY.

a, as in bār, bă̈t, bâll, ba̤silica̤.
e, as in bēy, bĕt, hër.
i, as in machīne, bĭt.
o, as in Bō!, blŏt, nör.
u, as in pût, bŭt, būll, bürr.
y, when combined with a consonant, like y in Bunyan, or i in scorpion.
ai, as in aisle.
oi, as in oil.
au, as in gaur.
aw, as in kaw.
ñ, as in cañon.
‘ siginifies the aspirate.
’ signifies elision, or the half syllable.
. subscript signifies the short explosive accent.
g, as in get.

INTRODUCTION.

The Peguans, so named from their old capital Pegu, called by themselves Mons, by the Burmans, Talaings, were the ruling nation in southern Burma, when first visited by Europeans. They seem at one time to have been divided into several petty kingdoms, as the Martaban, Thatôn, Pegu, &c. There were continual feuds among themselves, as well as frequent wars with the Siamese, on the one hand, and with the Burmans on the other.

"From whence did they originally come"? is a question I am unable to answer. On one occasion in questioning an old Peguan on the subject, he said, he could obtain a history for me, that would tell all about it. He accordingly brought me an old palm-leaf book, * which proved to be legends of a tour of Gaudama from Ceylon to Malacca, and thence through Tenasserim and Martaban, to Pegu or Hongsăwatī', which is said at that time to have been covered with the waters of the ocean; but Gaudama prophesied, that it would become solid land, and that on a sand-bank, on which he alighted with 20,000 *rahans*, who accompanied him, there should be a great city built, the kings of which for many generations would be zealous promoters of his religion. It is said, that Gaudama, after leaving Malacca, having stopped at two or three places, proceeded direct to Tavoy, which at that time was the border of the Mon (Peguan) country. The book is abundantly interspersed with Pali; but consists in great part of statements, that Gaudama, passing through the air from one place to another, (names of places generally not given), having preached to those by whom he was met, would at their request for some memento or relic of him, pass his hand over his head, and give them one or more hairs, which

* Probably the Găwompatī' ဂေါဝမ္ပတိ။ Ed.

they would hasten to enshrine in some pagoda or cave. There are a few pages in the book, which may, with some propriety, be called history. The names are given of fifty-seven kings of Thatôn of one dynasty, and five of another,—sixty-two in all. But little is said concerning any of them, except that they were owners of white elephants, or of horses that could pass through the air. The names of the queens are also given; but there is nothing to throw light upon the question, "from whence did the Peguans come?"

Dr. Mason thinks, they came from India, and that they are allied to the Kohls. He gives as his reason, the similarity of language, and the dark complexion of the Peguans.

I sent a list of over sixty Peguan words to missionaries among the Kohls, requesting them to examine it, and give me the corresponding words in Kohl. The Rev. Mr. Flex, of Ranshie kindly complied with my request by sending me the synonomous words of three dialects, which prevail among the Kohls. The first three numerals, and the word for *nose* have a slight similarity to the Peguan, but there are few languages, that do not have some words of similar sound and meaning. For instance, the English word *cot*, for a small bedstead, is almost precisely the same in Peguan. A few years since, Dr. Dean from China was at my house; and hearing me ask a Peguan, if he had eaten rice, (*chĕer pûng tōe răhā* *) Dr. Dean said, "*chĕer pûng*, that in Chinese means eat rice." I think this quite as strong a proof, that the Peguans are related to the Chinese, as a slight similarity in the three numerals and one word out of sixty is, that they are related to the Kohls. The frequent occurrence of the final *ng* in Chinese and Peguan might also be thought an indication of relationship.

---

* စဉ့်တဲ့ရတာ။

Another reason Dr. Mason gives, for thinking the Peguans are of Hindu origin, is, that they are darker complexioned than the other inhabitants of Burma. I think Dr. M. must have been so strongly impressed by his head boat-man on his first journey to Toungoo, as to think him a type of his nation. But his broad nose, wide nostrils, and high cheek bones ought to have saved him from any imputation of Hindu origin. The fact is, the Peguans, as a people, are quite as light complexioned as the Burmans. There are comparatively few full blooded Burmans in Maulmain, the great proportion of natives being full or half blooded Peguans. A gentleman resident in Rangoon told me, if he saw an uncommonly nice looking native woman, he was pretty sure on inquiry to find, that she was from Maulmain. A gentleman and lady from Henzada, on a visit to Maulmain, spoke of the fair complexion of the people.

When I had been in the country one or two years, I thought I could tell a Peguan by his looks; but I found myself so often mistaken, that after more than 38 years' residence among them, I have to acknowledge myself utterly unable to decide with reference to a stranger, simply by his looks, whether he be Peguan or Burman. There are undoubtedly in the Pegu province many Peguans, who having entirely lost the use of their own language, pass for Burmans, and this probably increases the difficulty of distinguishing the two nations by their looks. Still it remains certain that they are very much alike in features and color, both of which are entirely against the theory of their Hindu origin. My own opinion is, that the Peguans originally came from the east or north-east, rather than from the west. The Rev. Mr. Carpenter, who went overland from Maulmain to Bangkok two or three years since, met a large company of people fleeing from Siamese territory, who call-

ed themselves K'wahs.* A Karen, conversant with Peguan who was of Mr. C's. company, said "They are Talaings!" Ill health has prevented me from visiting these people, (who have settled in British territory) to endeavor to learn something more about them.

From whatever part of the world the Peguans came, I think, their words for *north* and *south*, s'maw kyā,† *under the wind*, or *low wind*, for *north*, and s'mlûng-kyā,‡ *high wind* for *south*, may be taken as an evidence, that they have long lived where the S. West and N. East monsoons prevail. It is true, that they are now accustomed to say kyā 'tot.§ *strong wind*, kyā dōng.‖ a *soft* or *weak wind*, instead of high and low wind; still, I think the origin was as above suggested. Their word for east is p'mok, ***to appear* or *cause to appear*. Their word for west is p'lāt †† *to extinguish*, having reference of course to the rising and setting sun.

RELIGION.

The Peguans likes the Burmans are Buddhists. The Buddhist scriptures are said to have been translated into Peguan, before they were into Burmese. They have one book called the "mûlă mulí," ‡‡ which the Burmans have not. It proposes to give an account of things from the very beginning, before there was a god, or any living being.

The Peguans are much more addicted to demon worship than the Burmans. If a person is taken suddenly ill, they at once make inquiry, as to where he has been; and offerings of rice, plantains, etc., are deposited near the place, especially if he have been in the jungle, hoping

---

* This is probably တွဲ (pronounced ကွဲ) kwā, *a disciple*. As soon as these fugitive Talaings learned, that the foreigner, whom they had met, was a relgious teacher, according to custom, they would speak of themselves as disciples. Ed.

† သွင်ကျာ။ ‡ သမျှင်ကျာ။ § ကျာထတ်။ ‖ ကျာချိန်။
** ဗွံက်။ †† ပလိုတ်။ဖြုတ်။ ‡‡ မူလမူလိ။

to propitiate the demon, he may have unwittingly offended. They build small houses near their own dwellings, in which they place offerings to demons. Soon after I came into the country, being in a village which had one of these little demon houses near almost every dwelling, supposing they were children's play houses, I looked into one to see what kind of toys the children were accustomed to amuse themselves with; the people who saw me came running, begging me not to go in, as the demon would be angry, and visit the family with sickness.

When a person has been long ill, they sometimes make feasts, in which the women of the family dress fantastically, and dance one after another, until the demon who caused the illness is supposed to take possession of one of them, when she begins to shake like a person in an ague fit; and whatever she says, while in that state, is considered oracular, and any directions she may give with regard to food, or medicine, or offerings, are strictly followed. I once saw a woman dancing at a festival of this kind dressed in an English frock-coat, and a high crowned hat on her head. The sick often make vows, that, if they recover, they will make a demon festival.

There are people among them, who are supposed to understand the mind of the demons, or to have influence with them. Such persons are consulted by the friends of the sick. Passing through the village of Amherst, I saw a crowd of people gathered in front of a house, the owner of which had long been ill. I stopped to see what was going on, and saw a man kneeling with his clasped hands to his forehead. He was surrounded with plantains, sugar-cane, cocoanuts, &c. Just as I arrived within hearing, he said, "Oh demon, lord of grace, have mercy on us, have mercy on us, and tell us what to do for this sick man." I learned, that this man resided about twenty miles distant, and had the reputation of being unusually skilled in demonology.

Some of these demon people are shrewd enough to give directions for things to be done, which will be likely to prove beneficial. While passing through a street of Amherst on another occasion, I heard a man crying, as if in great agony, and called at the door to see what was the matter. It was a case of severe colic. A demon woman was giving directions for a certain quantity of cayenne peppers to be steeped in arrack, and a portion of the mixture to be given to the sick man, and the remainder to be poured upon the ground in a particular direction from the house, giving as a reason, that the demon who had seized the man was a very violent demon, and must have violent medicine.

They are afraid to keep the corpse of a nursing infant in the house over night. As soon as an infant dies, whatever the time of night may be, they start at once for the burying-ground. Being in a Peguan village, I was asked, about nine o'clock in the evening, to visit a sick child. I found it near death, but thought it might live several hours. Soon after returning to my lodgings, I saw people passing with torches, and on inquiry learned, that the child had died, and that they were on their way to bury it. On another occasion I was present, when an infant died about ten at night. As soon as the breath left the body, they rolled it up in a mat, lighted torches, and hastened away to the burial-ground.

Their superstitions with regard to demons are innumerable. Demon worship was undoubtedly their only religion previous to their reception of Buddhism; and, though they are told in their books, that, if a man makes offerings to demons once, and afterwards performs works of merit a hundred times, it will be in vain, like pouring water upon the sand, yet their fear of demons is so strong, that they are continually doing something to appease, or shunning something for fear of offending them. In Maulmain demon feasts have become rare; but offerings to demons are sometimes seen by the sides of the

street. They are usually placed in square baskets, the sides of which are made of plantain stalk, the bottom, of bamboo splints.

DOCTORS.

Any one who chooses takes up the profession of doctor, of which there are two classes, the one givi g medicine, the other feeding the patient with all kinds of food. The theory of this latter class is, that the body being formed of various elements, illness is caused by the excess or deficiency of one or another of these, and that some kinds of food go to replenish one element, and some another. They therefore feed the patient with every imaginable thing in hopes of hitting the right one, and thus restoring the equilibrium.

I was once called to see a child about two years old, that was ill with dysentery. I found it in a dying state. On my enquiry what medicine had been given it, they replied, no medicine had been given it, they had "fed the elements." I asked with what they had fed it: they replied, "a great many things." "But what have you given to-day," I inquired. They answered, "Fowl's flesh cooked with asafœtida". Thinking I had misunderstood, I asked them to show it to me. They brought some: and I saw, there was no mistake: it was "fowl's flesh cooked with asafœtida," and the poor child, who died while I was there, had been forced to swallow that horrible mess.

DISPOSAL OF THE DEAD.

When a person dies, the body is washed, and laid out decently, excepting those who die in early infancy, or of some contagious or epidemic disease like small-pox or cholera, when the body is rolled up in a mat, and buried with little delay or ceremony. With these exceptions, they burn their dead. Their coffins, like the Burman's, are very showy, covered with colored paper, the ends of

pea-cock's tails, and tinsel. They make a great parade at their funerals, especially those of elderly people.

EDUCATION.

Among the Peguans, as among the Burmans, the priests are the school-masters. Almost all the boys are put into the monasteries for a longer or shorter period: but the great proportion of them leave before they can read fluently; and seldom looking at a book afterwards, many of them forget all they have learned. There are no schools for girls. It is a very rare thing to find a Peguan woman, who can read, excepting those that have been taught in mission schools. One reason for this is the exclusion of women from their monasteries; but the principal reason is the perfect indifference of the people to their education. When urged to put their daughters into school, they often ask, "Of what use will it be? They cannot become clerks, or hold government appointments. They can take care of children, and cook rice just as well, if they cannot read, as if they could."

[These remarks continue to hold good with regard to some of those rural districts of the Tenasserim Province where Peguan is still taught in the monastic schools; but in Maulmain, and in the old Provice of Pegu, where the Peguans have become Burmanized, the lay schools are now attended by large numbers of girls are well as of boys; and some of these girls have become very proficient in their studies, as may be seen from the reports of the department of Public Instruction.—ED.]

LANGUAGE.

The Peguan language abounds in words ending with *h*, the pronunciation of which requires a sudden exhaustion of the air from the lungs. It also abounds in the letter *r*, which always has more or less of the rolling sound. It is never softened into *y*, as in Burmese. Words ending in *ng* are also frequent; hence the language is rough and guttural compared with the Burmese.

There are many Pali words in use, for some of which they have no corresponding words of their own. There are also words in common use, which are the same in

Burmese. Some of these are undoubtedly Burmese words, and have been adopted into Peguan since their subjection to the Burmans. Others I think were taken by the Burmans from the Peguan. The construction of the language is quite different from the Burmese, the location of words being almost always the reverse.

One peculiarity is the different power of vowels, when combined with different classes of consonants. There is some difference of pronunciation among the people which may properly be called *provincialisms*, those from the vicinity of Rangoon and Pegu pronouncing words with final *k* like final *t*; but the Martaban people with few exceptions give the *k* sound; thus daik,* *water*, is pronounced by the Rangoon Peguans dāt, precisely like the word for *sweet*.† There are also words in common use in one district, which are very seldom heard in another; for instance, dan ‡ is the common word for *road* in the Lamaing district, while klong ‖ is the word unvariably used in the vicinity of Maulmain.

The language is gradually going out of use; and the sooner it is supplanted by the Burmese the better: yet I think, it will be a long time before it ceases to be the language in common use in country villages in the Amherst district, and near the sea-coast in the Martaban district. Many thousands of Peguans migrated to Siam, previous to the occupation of the Tenasserim provinces by the British. They and their descendants continue the use of their own language.

The Pwo Karens in the Siamese territory, bordering on Tavoy District, have Buddhist monasteries, in which the Peguan language is taught; but how extensively, I have been unable to learn. A Karen robber under sentence of death, a few months ago in Tavoy, wrote a letter in Peguan to his wife in Siam. Pwo Karens are call Peguan Karens, both by Burmans and Peguans. The

---

* ရှင်။ † ရှာတ်။ ‡ ရှာန်။ ‖ ဝှဲင်။

Burmese name for them is Talaing Karens (တဆိုင်းကရင်), the Peguans, K'rēēng Mon (ကရေင်မောန်။) Both tribes of Karens in the Tenasserim Province, and, I suppose, throughout Burma, have adopted many words, such as the word for book (သိက်), ship (ကွင်), to row (a boat) (ရိုင် ထိုက်), to tread out grain with cattle (ထိုန်), &c. &c. Whether these are real Karens words, which are common with the Peguan, I have not been able to learn.

[Of late there appears to have been a surprising increase in the Peguan population of Burma. Whereas in in 1881 the total was given as less than 89,000, those, reporting themselves as Talaings at the census taken in February 1891, amounted to considerably more than 223,000. A few years ago the Mons in Siam were estimated to number about one million.—ED.]

NAMES OF PLACES.

Names abound in the southern part of Burma, in which kyaik, *god* forms one syllable, as Kyaik-'k'mī, Kyaik-p'rang, Kyaik-'tō &c. All these places have some tradition, or something in their location accounting for their names. Kyaik-'kmī, the native name for Amherst, means "*behold the gods*"—ကျိုင်ခမီ။ One tradition with regard to it is, that three images, seated upon a log, floated over from Ceylon, and lodged on the rock near Amherst point, on which an idol temple now stands.

The large pagoda in Maulmain is called by the Burmans Kyaik-than-lan (ကျိုက်သံထန်)—a corruption of the Peguan words Kyaik-sēm-lüm, Sēm being the Peguan name for *Shan* or *Siamese*, lüm, *to be destroyed*. The tradition is, that a Siamese general encamped with his army in Maulmain, and sent word to the Governor of Martaban, that he was about to attack him, and inquired, what day he would be ready for battle. The Martaban Governor replied, "If there is a battle, there will be many killed and much misery. Let us try the strength of our forces by seeing which can build the biggest pagoda in a single night; and the one that succeeds be

considered the conqueror. The Siamese agreed to the proposition, and set to work gathering bricks, and building a pagoda on the hill, where the large pagoda now stands. The Martaban people set to work and built an immense pagoda of bamboo wicker-work, and covered it with mats, and before daylight had it finished, and white-washed; so that it appeared like a veritable solid pagoda. The Siamese were amazed, and said, "If the Governor of Martaban has force sufficient to build such an immense pagoda in one night, there is no use in attacking him," and retreated. Hence the name of the pagoda Kyaik-sēm-lüm,—ကျာ်သေမ်လို။

Kyaik-'tō is the name of a large village in the *Martaban District. 'Tō in Peguan is a species of hornet. It is said, that a swarm of hornets built their nest in the iron net-work on the top of the pagoda; and so it was called Kyaik-'tō, the *hornet-god;*—hence the name of the village, ကျာ်ထောဝ်။

A few miles from Kyaik-'tō is a pagoda called Kyaik-īsĭ-yü. Isĭ is a *hermit*, or *devotee;* yü means *to carry on the head*. It is said, that a hermit received three hairs of Gotama. Having disposed of two of them, he resolved to carry the third on his head, until he should find a rock shaped like his head on which to deposit it. He found the rock, and enshrined the hair upon it. The pagoda built upon the place is therefore called by the Peguans Kyaik-īsĭ-yü, ကျာ်ဣသိယိုဝ်။ This the Burmans have corrupted to Kyaik-'tī-yō, ကျိုက်ထီးယိုး။

There is a mountain in the Martaban District called by the Burmans Zin'-gyaik. This is a corruption of the Peguan Jüng-kyaik—*foot of god*, ဇိုင်ကျာ်။ I have not been able to learn of any legend connected with this mountain. There are many other such names, as Kyaik-kaw, *broken god*, ကျာ်ကဝ်။ Kyaik-p'taing, *white god*,

* Now included in the Thaton District.

ကျင်္ကျောင်။ Kyaik-pĭ, *three gods*, ကျင်္ဒိ။ Kyaik-prāng, *bank-god*, ကျင်္ဂြင်။

Some places are named from legends connected with their history, and some from other circumstances. The Peguan name of Maulmain is Mot-mūạ-lüm, မတ်မွဲထိ။ *one eye destroyed.* The legend is, that an ancient king had three eyes, two in the usual places, and one in the centre of the forehead. With his third eye he could see what was going on in the surrounding kingdoms. The king of Siam was at war with him; and, finding his plans continually thwarted, he suspected, there were traitors in his camp, and called a council to find out who gave information concerning his plans to the enemy. His officers told him, there was no traitor; but the king of Maulmain was able with his third eye to see all that was going on in the Siamese camp. It was suggested, that the king of Siam should give his daughter to the king of Maulmain, and that, when she had suceeded in gaining the confidence of the king, she could manage to put out his third eye. This counsel was followed, and proved successful; and the third eye was destroyed; hence the name of the city. It is often called Mot-lüm-lüm, *eye destroyed, destroyed*, မတ်ထိထိ။

There is a mountain in sight of Maulmain, sometimes called "Duke of York's Face." The Peguan name is Kŭak-k'bāng, ကွက်ကွင်။ Kŭak means *to hang up*, k'bāng means *a ship*. It is said, that the sea at one time came up to the mountain, and that ships were made fast to it. It is also called Krōạ-k'bāng, which is much the same meaning. The village at the foot of the mountain is called in Peguan Dûng-yàm, or Dûng-mĭ-yàm, *city of the weeping mother*, ဒုံယံ။ ဒုံမိယံ။ It is said, that the only son of a widow was compelled to go into the army, and was killed in battle. The mother could not be com-

forted, but continued to weep and lament for her son; hence the name of the place.

The Peguan name of Biling is Bĭlüm, *destroyed river*, ဗိလိုမ်။ It is said, that formerly the river was navigable for boats; but sand-banks formed in it, and ruined it for navigation.

The Peguan name for Martaban is Mŭh-t'maw, *stony point*, mŭh being *nose* or *point*, t'maw being *rock* or *stone*, မုတ်တ္မအံ။

I had always supposed, that the native name of Tavoy was Burmese, and meant *buy a knife;* but in the book referred to, giving an account of Gotama's tours through the country, it is said, that when he arrived at Tavoy, he sat down cross-legged, as represented in most of his images, which in Peguan is ထဝဲ, *'t' wai*, and that from this circumstance the place was called 'T' wai.

Addendum to key on p. vi.
Also a, as in bàre.

GRAMMATICAL NOTES

OF THE

THE PEGUAN LANGUAGE.

§ 1. The PEGUAN LANGUAGE is written from left to right without separation of syllables or words. There are but few words of more than two syllables; and they are mostly of Pali origin.

THE ALPHABET.

§ 2. That the Peguan Alphabet is from the same source as the Burmese, does not admit of doubt, nearly all the simple characters being the same, and many of them having the same sound. It consists of twelve vowels (သွိုင် swü), and thirty-four consonants, (ဗျန် pyon). The vowels are mostly in pairs, the first a light, the second a heavy sound of what might properly be called the same vowels. When combined with consonants they are written in symbolic form, and in their full form only when they make syllables by themselves. Their power is modified, or entirely changed by the different classes of consonants, with which they are combined, and also, by final consonants. The vowels with their symbols and power, and the manner they are combined with consonants will be seen in the following table.

TABLE OF VOWELS AND SYMBOLS.

Vowels.	*Symbols.*	*Power combined with*	က.	
အ	none	a, as in Sitka,	က	ka̤.
အာ	ာ or ါ	a, long as in bar,	ကာ	kā.
ဣ	ိ	i, as in kit,	ကိ	kĭ.
ဤ	ီ	i, as in machine,	ကီ	kī.
ဥ	ု	u, as in put,	ကု	kû.
ဥူ	ူ	u, as in bull,	ကူ	kū.
ဧ	ေ	e, as in bey,	ကေ	kē.
ဪ	ဲ	oa, as in oar,	ကဲ	kōa̤.
ဩ	ေ-ာ	au, as in gaur,	ကော	ka̤û.
အ်	်	ow, as in rustic pronunciation of cow,	က်	kăō.

အံ ˚ aw, as in kaw, or o in cot, ကံ kạw.
အး း a, as in Ah! ကး kạh.

It will be noticed, that there are three characters, that have the sound of broad a, namely အ, precisely like a in Sitka, အာ, as a in father, and အး the same, only pronounced quick, as though the sound were cut short in the midst of its enunciation, like English Ah! pronounced with an explosive sound.

The symbol (˚) does not properly represent a vowel, except when followed by a final consonant: in other cases its place may be supplied by a final မ, or အ; thus တံ may be equivalent either to တမ် or တအ်။ In the former case, it would be pronounced *tawm* or *tom*, and in the latter tạw or tŏ. When followed by a final consonant, it has the sound of o in *or*.

Diphthongs.

§ 3. The vowels အာ, and အဲ are combined, and have the sound of *ai* in aisle; as ကဲ, pronounced *kai*. အူ and အဲ are combined, and have the sound of *ûi*, as ထူ, pronounced *'tûī;* except တူ, the sign of the past tense, which is pronounced *tōē*. အဲ, အီ and အူ are combined, and have the sound *ûē*, as ပိူ, pronounced *pûē*. အေ and အဲ are combined, as ထေ, pronounced *'tēë*, or nearly like *'tàre*. အေ, အာ and အဲ are combined as ပေါ, pronounced *pōạ*, almost precisely like ပဲ။

The above diphthongs are never followed by a final consonant; but the diphthong, formed by the union of ဥ and ဣ is always followed by a final consonant, as ကိုင်, pronounced *küng* or *kaing*.

The following are the only vowels used with final consonants, အာ, ဣ, ဥ, ဧ, ဩ, အံ။

§ 4. Consonants.

Character.	*Name.*	*Power.*	*Remarks.*
က,	ka̰,	k.	It is difficult for a foreigner to get the distinction between က and ဂ. Sometimes the sound of ဂ approaches that of g hard.
ခ,	ʻka̰,	ʻk.	
ဂ,	kà̰,	k.	
ဃ,	ʻkà̰ḛr,	ʻk.	The *r* sound must not be given at the end of the names of any of these letters.
ၹ, ငြ,	gnà̰ḛr,	gn or ng.	
စ,	sa̰,	s.	The correct pronunciation seems to be tscha̰. In the Pegu pronunciation the *s* sound predominates; but in the Martaban pronunciation the *ch* sound.
ဆ,	ʻtsà̰,	ts.	This letter appears to differ from the preceding only in being aspirated.
ဇ,	sà̰,	s.	The Martaban pronunciation gives this a distinct *j* sound, which doubtless is more correct.
ၻ, ၼ,	tsà̰ḛr,	ts.	This letter seldom occurs. It apparently differs from ဇ simply in being aspirated.
ည,	ñà̰ḛr,	ñ.	
ဋ,	ta̰,	t.	* Seldom if ever used.
ဌ,	ʻta̰,	ʻt.	* „ „ „
ဍ,	da̰,	d.	* In Peguan it retains its proper cerebral sound.
ဎ,	ʻtà̰ḛr,	ʻt.	Now never used.

* For lack of type the archaic forms of these three letters cannot be given.

Character.	*Name.*	*Power.*	*Remarks.*
ဏ,	na̤,	n.	
တ,	ta̤,	t.	
ထ,	ʻta̤,	ʻt.	
ဒ,	tàe̤r,	t.	Frequently pronounced with a *d* sound.
ဓ,	ʻtàe̤r,	ʻt.	
နဲ,	nàe̤r,	n.	The archaic form is နဳ။
ပ,	pa̤,	p.	
ဖ,	ʻpa̤,	ʻp.	
ဗ,	pàe̤r,	p.	
ဘ,	ʻpàe̤r,	ʻp.	
မ,	màe̤r,	m.	
ယ,	yàe̤r,	y.	
ရ,	ràe̤r,	r.	The archaic form is ဿ။
လ,	làe̤r,	l.	
ဝ,	wae̤r,	w.	
သ,	sa̤,	s.	This retains its proper sibilant sound, which the Burmese have lost.
ဟ,	ha̤,	h.	
ဠ,	la̤,	l.	*
ဗ,	ba̤,	b.	This is a very peculiar sound. Perhaps it may best be described as coming between *p* and *b*.
ဘ,	bàe̤r,	ʻb.	It is difficult for a foreigner to get this, and at the same time to distinguish it in pronunciation from ဗ။ Ed.

* For lack of type the archaic form of this letter cannot be given.

အ is also reckoned as a consonant, and is used as a final. The characters ဋ, ဌ and ဎ having the same sound as တ, ထ and ဓ are now never used, unless in words of Pali origin ; but are retained in the alphabet, or their places filled by the repetition of တ, ထ, ဓ, to fill out the division of letters into fives in repeating in *sing song*, as Peguan boys are accustomed to do when learning. ဋ္ဌ is also very seldom used, the more easily written လ being used in its stead. စ, ဆ, ဇ, ဈ, often have very nearly the sound of soft *ch*. သ always has the smooth sound of *s*.

There is no g in the language save ဂ္ဂ, which as an initial has the sound *gn* (the *g* being fully sounded.) As a final, it has the sound of *ng*. There is no z, or th.

The consonants, as it respects their influence on the vowels, are divided into two classes.

In the first are က ခ စ ဆ ဋ ဌ ဍ ဏ တ ထ ပ ဖ သ ဟ ဋ္ဌ ၏။

In the second are ဂ ဃ ဂ္ဂ ဇ ဈ ည ဝ ဒ ဓ နဲ ဗ ဘ မ ယ ရ လ ဝ မ္ဗ။

---

§ 5. Names of symbols, illustrated by combination with က။

Vowel.	*Symbol.*	*Name of Symbol.*	*Power.*	
အ		အမာ,	က	ka̤.
အာ	ာ or ါ	ထာတဲ, hand down?	ကာ	kā.
ဣ	ဝ	ခရိကိုပ်, round head ?	ကိ	kĭ.
ဤ	၏	ရာဒင်, thing shut ? or from အရာဒေါင်, middle thing,	ကီ	kī.
ဥ	၊	ဇက်ဖိုင်မွဲ, draw one leg,	ကု	kṳ̂.

Vowel.	*Symbol.*	*Name of Symbol.*	*Power.*	
ဥ။	။	ဇက်ဇိုင်စါ, draw two legs,	ကူ	kū.
ဧ	ေ	ခဝေမူ,	ကေ	kē.
ဆဲ	ဲ	ခဲပုန်, thrown back,	ကဲ	kōạ.
ဩ ဩ ခြာ	ေ-ာ	သွောဏာတဲ, pronounced *faunatōạ.*	ကော	kāû.
အ်	်	ဂလကိုပ်, dash over head?	က်	kăō.
အံ	ံ	ခုံကိုပ်, dot over head?	ကံ	kom. or kạw.
အး	း	ခရးကိုပ်, a rake a head?	ကး	kạh.

The sound of the vowels, when combined with letters of the first class, (which will be called the က class,) is the same, as when standing by themselves, as represented in the table.

---

§ 6. With the second or ဂ *class* the sound of the vowel is always modified, though the modifications cannot always be represented by English letters. Sometimes the sound is quite changed, as will be seen by comparing the following table with the two preceding.

ဂ pronounced kạ̀ [Here and throughout almost g hard.
ဂါ ,, kàer. The final r must not be trilled either here or in the last sound.—Ed.]
ဂိ ,, kĭ.
ဂီ ,, kī.
ဂု ,, kụ̂.
ဂူ ,, kū.
ဂေ ,, kē.
ဂဲ ,, kōạ.

ဂေါ „ kou. (*ou* as in Louvre.) *
ဂ် „ kàow, (the flat nasal sound of *ow*.)
ဂံ „ kom.
ဂး „ kehr.

It will be noticed, that several of the combinations with ဂ are represented with the same English characters as with က; but in all these cases the sound is softer with ဂ, than with က။ It will also be noticed, that the inherent vowel sound of ဂ is represented with ą̀, the same as ဂေ; yet the sound is lighter; and where ဂ forms the first syllable of a word, the vowel sound is scarcely heard at all, as ဂတ, pronounced *k'tą*, and not *kà tą*.

Where one of the ဂ class of consonants, without a vowel symbol, forms a word by itself, the à sound is followed by a slight *er* sound, but not so distinct, as when combined with the second vowel symbol ဂါ။ The sound of ဂး is really that of ą̀, pronounced quick, as though the sound were cut short in the enunciation. It is also followed by a slight *er* sound.

---

§ 7. Final Consonants.

Final consonants are designated by a mark placed over them, as က်။ The only letters used as finals are က ငှ တ နှ ပ မ ယ ဝ ဟ အ။ ငှ, when used as a final, is always written င်; and ဟ် is frequently written ရ်။ ယ is seldom used as a final, its place being supplied by the symbol ဲ, as ကဲ, instead of ကယ်။

The consonants have their own legitimate sounds, whatever their positions, with very few exceptions.

---

* In the Martaban pronunciation *go*; thus ပဂေါ, *P'go*, the name of the ancient capatal of the Peguan Empire.

There is never more than one simple consonant in a syllable, unless one is final.

---

§ 8. Double Consonants.

Double consonants, (that is, where one is written under the other, as ဘ္ဘီး) are either pronounced, as if written separately, as သအား, or the upper letter is the same as a final, as ဗာန္ဓာ, pronounced as if written ဗာန်ဓာ။

Remark.—Even when the upper letter is not treated as a final,—in many instances good usage seems to sanction the writing of two consonants coming together, either one above the other, or both on the same line; thus ဗ္ဂာပ် or ဗကပ်, ဗ္ဒန် or ဗဒန်, ပ္ထ or ပတ်။—Ed.

Compound Consonants.

§ 9. Compound consonants are formed by one of the following letters, or its symbol being placed under other letters, viz: ဂ္ဂ ဒ္ဒ နယ ရ လ ဝ ဟ ၏, according to the following table.

Letters.	*Symbols.*	*Combined with* တ, က, or လ။	
ဂ္ဂ	၎ or ၏	တ္ဂ or တ္ဒ	t'gna̤.
ဒ္ဒ	၎	တ္ဒ	t'da̤.
နယ	၎	တ္နယ	t'na̤.
မ	၎	တ္မ	t'ma̤.
ယ	၎	ကျ	kya̤.
ရ	၎	ကြ	kra̤.
လ	၎	ကှ	kla̤.
ဝ	၎	ကွ	kwa̤.
၏	၏	က၏	k'ba̤.
ဟ	၎	ဟ	'la̤.

Compound consonants are pronounced as one syllable, or as nearly so as the case will admit. The symbol ၎,

combined with ဃ (ဃျ), does not alter the consonant power, but gives the vowel combined with it the same sound, that it has with the က class. The symbol ၌ sometimes has the same effect, when combined with ဏ, without the aspirate being sounded. ၎ is pronounced *fwạ*.

§ 10. *Abbreviations.*

ကော်	for	ကောက်	ဖို	for	ဖိုဝ်
ကျော်	,,	ကျောက်	ဗျ	,,	ဗဒျ် or ဗတျ်
ကို	,,	ကိုဝ်	ဝို	,,	ဝိုဝ်
ကို	,,	ကိုမ်	သို	,,	သိုမ်
၌	,,	ဂဒျ် or ဂတျ်	သွို	,,	သွိုင်
တို	,,	တိုမ်	၍	,,	ဒဒျ် or ဒတျ်

There are many colloquial contractions, which are not used in writing, as ဟိ (often pronounced *hại*), instead of သို့, for house, and အး for သွား entirely.

§ 11. *Modifications of vowel sounds by final consonants.*

When a consonant of the က class, without a vowel symbol, is followed by a final consonant, the combination has the vowel sound of au in pauper, as ပတ်, *paut* or *pot*, ပဝ်, *paup* or *pop;* except with က် and င်, where it has the sound of broad a, as ပက်, *pāk*, ပင်, *pāng*. The symbol ါ combined with a consonant, followed by a final, has the sound of broad a, as ပါမ်, *pām*, ပါတ်, *pāt;* except with က် and င်, where it has the sound of ai, as ပါက်, *paik*, and ပါင်, *paing*. The symbol ိ has the sound ī, as ပိဝ်, *pīp*, ပိမ်, *pīm*, except with က် and င်, where the sound is midway between long and short i, as ပိက် *pĭk*, ပိင် *pĭng*. The symbol ု always has the sound of û, as

ရုက် *rûk*, ရုမ် *rûm*. The symbol ေ has the sound of long e in bey, as ေကတ် *kēt*, ေကမ် *kēm*, except with က် and င်, where it sometimes has the sound of long e, and sometimes ai, as ေပက် is either *pēk* or *paik;* and ေပင် is either *pēng*, or *paing*, as the connection may require. The symbol ေ-ာ, when followed by a consonant, always has the sound of long o, as ေကာက် *kōk*, ေကာပ် *kōp*. The symbol ◌ါ has the sound of broad a, as ကျပ်, *kāp*, ဖျမ်, *pām*, except with က် and င်, when it has the sound of ai, as ကိုက် *kaik*, ကိုင် *kaing*.

Note.—The native ear can make a distinction between ပါတ် and ဖြတ်, and between ပါမ် and ဖြမ်။ The Martaban pronunciation of ◌ိက်, and ◌ိင် is *oik* and *oing*. Thus the verb, *to lie down to sleep* သွိက်လွိင်, is pronounced *s'toik 'loing*. The Martaban pronunciation of ကတ် is *kit*, of ရုက် rük, of ကိုက် *kük*, and of ကိုင် *küng*, as already stated. Ed.

A consonant followed by a final ဝ်, without a vowel symbol, has the sound of *aw* in law, as ပဝ် *paw;* with a vowel symbol, the ဝ် is not sounded, as ကေဝ် *kē*, ကောဝ် *kō*, ကိုဝ် *kë*.* ဟ is a real aspirate, and requires the syllable to be pronounced in a short, explosive manner, as ကဟ် *kạwh*, ကုဟ် *kûḥ*.

The vowel sound given by အ final, when it follows a simple consonant, without a vowel symbol, differs from ဝ final in that it is a little heavier, and is formed more in the throat; but when it follows a consonant with a vowel symbol, it sometimes entirely changes the vowel sound, as ထောဝ် is 'tō, while ထောအ် is pronounced 'tŏ.

---

* Almost *ker; see* key.

Consonants of the ဂ class, followed by a final consonant without a vowel symbol, have a sound of *aw* approaching the sound of long o, except with က် and င်, when the sound is long ē, and the single syllable is pronounced as if two syllables, as ဗက်, pronounced *pē-uk*, ဗင် *pē-ung*. Consonants of this class combined with vowel symbols, followed by finals, modify the sound of the vowels. The modification must be learned by the ear, as it is simply softer than in the က class, except the symbol ိ, which with the က class, gives the sound of broad a, as ခိုဟ် *'kḁ̂h*, but with the ဂ class, nearly the sound of u in pull, as ဂိုဟ် *küh*. Perhaps the symbol ံ should be noticed, which, with the က class gives the sound o in nor, with the ဂ class, nearly the sound of long o.

As noticed in a previous section, the symbol, (ံ) when not followed by a final consonant, does not represent a vowel, but is used as a substitute for မ်, or အ်, except in one or two instances, where it is used instead of ဟ်။ In some cases the same combination stands for two words; as ကံ may be either ကမ် *kawm* (*köm* or *kom*) *a bullet*, or ကအ် *kḁw the neck;* but generally the same combination stands for but one word. ထောံ always stands for ထောအ် (*'tö̥*). တောံ always stands for တောမ်, *tōm to cook*. တြို stands for တြုဝ်, the affix of masculine gender, (pronounced ကြို။)

---

§ 12. *Accentuation.*

In dissyllables the accent almost invariably is thrown upon the second syllable. The same is true of the parts of compound words. This tendency of the language is so strong, that the unaccented syllable is frequently

treated, as if its vowel had been elided; and the word is written as if it were a monosyllable. In such instances the initial letter of the second, or accented syllable, is subscribed directly under the half or unaccented syllable. Thus ပညီ, and ပညီပညပ် are regularly written ဗ္ဗီ and ဗ္ဗီပ္ဗပ်။

When ံ stands for အ်, it may be considered as the short explosive accent, as အာရိုံ, for အာရိအ် *let us go;* ကောဒေံတံ, for ကောဒေအ်တအ် *brethren.* Ed.

---

§ 13. *Punctuation.*

The mark ။, called ပိုတ် *pāt*, is the only mark of punctuation in the language. To mark the end of a paragraph, the ။ is reduplicated with a short space left vacant, thus ။ ။ (ပိုတ်ဇွော်။) The mark ၊ (ပိုတ်ခုောတ်) *pāt dût the little stop*, begins to be used in printed books, as an equivalent of the European comma.

PARTS OF SPEECH.

There are eight parts of speech in Peguan, namely nouns, pronouns, adjectives, verbs, adverbs, prepositions, conjunctions, and interjections.

---

§ 14. Nouns.

There are no changes in nouns to mark their relations to other words. This is shown only by their position.

Some nouns are formed from verbs by prefixing လ, as ဂံါ *to step,* လဂံါ *a step, a pace;* ဟိုံ *to speak,* လဟိုံ *a speech, a saying;* အာ *to go,* လအာ *going,* (referring to the gait), as လအာညးခိုင်ရ, *his going,* (that is *his gait*) *is good.* Nouns are also formed from verbs by prefixing ဒန်မ, as ယဲ *to be sick,* ဒန်မယဲ *sickness;* ဗျု, *to be old,*

ဒန်မဗျု *old age;* ချိုတ် *to die,* ဒန်မချိုတ် *death.* Many other nouns are formed from verbs, as ကလောန် *k'lōn, work,* from ကျောန် *klōn to work;* ဒမျှ *t'mlụ̂ darkness,* from ဝှု *klụ̂ to be dark; k'mlawt* (or *k'mlot*), *a thief,* from ကျတ် *klawt* (or *klot*), *to steal;* but no rule can be given for their formation.

[After a preposition မ often seems to transform a verb into a participial noun; thus ဝဲမတိတ်အာနူဖြံပ် *upon going out of the zayat.* Ed.]

1. *Number.*

The singular is not distinguished in any manner; thus မှိတ်ကျင် may mean, either that *one man is coming,* or that *a multitude of men are coming.* If definiteness is required, the numeral မွဲ *one* is added, as မှိတ်မွဲ *one man.* The plural is sometimes designated by တံ *taw̥,* as ညး *he,* ညးတံ *they.* When a multitude is referred to, ဂမျိုင် *the many,* is often used, as မှိတ်ဂမျိုင်။ Sometimes both ဂမျိုင် and တံ are used; thus မှိတ်ဂမျိုင်တံ *a multitude of men.*

2. *Gender.*

Gender is distinguished by a word being added; as မှိတ်ကြီု *a man,* မှိတ်ဖြံ *a woman,* ကောန်ကြီု *a boy,* ကောန်ဖြံ *a girl.* ကြီု and ဖြံ are often used without မှိတ်, as ကြီု မွဲ *one man,* ဖြံဒိ *three women.* For animals ကျွက် and မျှောံ (မျှောအ်) are commonly used, as ဂှုကျွက် *a bullock,* ဂှုမျှောံ *a cow.* မျှောံ is also used to denote maturity of age, in which case it precedes the noun, as မျှောံမှိတ် *a man of mature age,* in distinction from a young man.

3. *Case.*

The case of nouns is shown by their location. The

nominative always precedes the verb, as အဲအာ *I go*, ညးချူလိက် *he writes*, ချေင်ဒြေပ် *the horse runs.*

[Note 1. ဝွံ seems often to be used as if it were a nominative affix. Ed.]

The objective generally follows the verb, as ညးတက်အဲ *he struck me;* အဲတက်ညး *I struck him;* မှိဟ်ဂ္ဂရာန်ဂ္ဂ, *that man buys cattle.* It may however precede the verb, as လိက်ဂ္ဂအဲဗင်တဲရ *I have read that book,* (lit. *book that I read have;*) မှိဟ်ဂ္ဂအဲတီရ, (lit. *man that I know*), or အဲတီမှိဂ်ဂ္ဂ *I know that man.* But, where several nouns are governed by the same verb, they always precede the verb, as ကပ်တိအကာသဇွာပ်အရာအိုတ်သိုတံဂ္ဂ ကျာ်ကွိုပ်ပှုဟ်လပ်ရ *the world, the earth, the heavens, all things; God created.*

[Note 2. In this last example ဂ္ဂ seems to be used as an accusative affix. ဂ္ဂ serves the same purpose at the end of a clause used substantively, which forms the object of a transitive verb. Ed.]

The possessive is shown by the thing possessed preceding the possessor, as သ္ဒိအဲ, *my house,* (literally, *house I*); လိက်မှိဟ်ဂ္ဂ *that man's book,* (lit. *book man that*); မိညး *his mother.*

The dative sometimes has ကိုဲ or ကု before it, as ကိုပ်ကုအဲညိ *please give to me,* (lit. *give to me please.*) But more generally it would be ကိုပ်အဲညိ။ ညးဟိုကိုအဲ, would be *he spake to me,* or *he told me.*

---

§ 15. Pronouns.

အဲ, *I, me, my, mine,* masculine or feminine, when addressing equals or inferiors; thus အဲကျုင်ရောင် *I will come;* ကောန်အဲ *my son.*

အဲဒိုက်, *I*, (lit. *I a slave* or *thy servant*), masculine or feminine, used when addressing superiors, or equals, out of politeness regarded as superiors.

အဲဒိုက်ဖြံ, *I*, fem. the same as above.

ဇကုအဲ, *I myself.*

ပိုဲ, *we, us, our*, mas. or fem., used when addressing equals or inferiors, ပိုညားတံ, အဲညား; thus ကောဒေံတံဝွံ ဒုင်တဲကိုအဲညားအိုတ်ရ *the brothers received us;* ကောန်စပိုညားတံ, *our children and grand-children*, (lit. *child, grand-child we they.*

ပိုဒိုက်တံ, *we*, used by inferiors, or by those who out of politeness refer to themselves as inferiors.

ဗေဟ် or ဗေဌ်, sing., ဗေဟ်တံ plur., *you*, spoken to inferiors, and children.

မှုး, *thou, thine, thee*, mas. or fem., used in addressing equals.

မှုးတံ, *ye* or *you, your*, mas. or fem., addressed to equals;— in formal address, ဗးမှုး။

မှဏံ, *you*, sing., မှတံ plur. mas., used only in anger and quarrelling.

မှဲ, *you*, sing., မှဲတံ plur., colloquial, (used by the aged to the young.)

မှိုဲ, *you*, fem., sing., မှိုတံ plur. (contemptuous.)

မှိုဏံ, *you*, used only by persons in anger.

ညး, *he* or *she, his* or *her, him* or *her.*

ဒုံ, *he* or *she*, disrespectful.

ညးတံ, ညးဂမှိုင်, *they*, mas. or fem.

ဒုံတံ, *they*, disrespectful.

ဇကု, *self.*

ဇကုညး, *he himself* or *she herself*; thus ဇကုညးဟိုကိုအဲ, *he himself told me.*

In addressing superiors, or speaking of them, the Peguans do not use pronouns, but တီလဂုန် *lord of grace,* တီလပိုန် *lord of wealth,* or တလဆဲ *my lord.* In replying to a superior, they often use ကျာ်, as ယွံကျာ် *yes, lord,* (lit. *yes, god.*)

---

§ 16. Adjectives.

Adjectives are placed after the nouns, to which they belong, as မှိုဟ်ပြ် *an excellent man;* သ္ဓိခိုင် *a good house;* ကျာ်ထာဝရ *the eternal God.*

[Nouns are often used as adjectives, as မှိုဟ်မောန် *a Mon (Peguan) man;* လိက်ဗွာ *a Burmese book;* တုံမြာတ် *a plantain tree.* Ed.]

Adjectives are compared by adding လောန်နူ for the comparative, and အိုတ် for the superlative, as သ္ဓိဏုဏံခိုင် လောန်နူဂ္ဒိဌ်ရ, *this house is better than that house;* သ္ဓိတေံ ခိုင်အိုတ်ရ, *the house yonder is best.*

To express a slight degree ညိ is used, as ခုာတ်ညိ, *a little sweet,* or if compared with something else, *a little sweeter.* To express a very small degree, ညိ is reduplicated, as ခုာတ်ညိညိ, *a very little sweet* or *sweeter.* To express a high degree, but not the superlative, ညိဟွံသေင် is used, as ခုာတ်ညိဟွံသေင်, *very sweet,* (lit. *not a little sweet.*) ညိ may either follow or precede the adjective, as ခုာတ်ညိဟွံသေင်, or ညိခုာတ်ဟွံသေင်။

With two adjectives, namely ခိုင် *good,* and ဂေါ်, *handsome,* ကျဝ်, (pronounced kiö or kyaw) is often used in conversation, as ကျဝ်ခိုင် *exceedingly good;* but it is seldom, if ever, used in books.

1. *Pronominal Adjectives.*

Pronominal adjectives are placed generally after the nouns, to which they belong.

ဣဏာအ်, ဣဏံ, *this* (colloquial;) thus, တွဲဣဏံ *this day.*

ဂ္ဂ်, အဂ္ဂ်, *that;* thus, မိုဟ်ဂ္ဂ် *that man.* [ဂ္ဂ် frequently occurs, where it cannot be translated. See § 14.3, Note 2. Ed.]

တေံ, or တေအ်, *that,* (used in speaking of objects at a distance;) thus, မိုဟ်တေံ *that man.* Sometimes တေံ and ဂ္ဂ် are both used. In that case တေံ is placed before, and ဂ္ဂ် after the noun, and are equivalent to *that there;* thus, တေံမိုဟ်ဂ္ဂ် *that man there;* တေံသ္မိဂ္ဂ် *that house there* or *yonder.*

ဝွံ, *this,* as မိုဟ်ဝွံ *this man.* ဝွံ is frequently used, where it cannot be translated. [See § 14.3. Note 1. Ed.]

တေံ, ဂ္ဂ် and ဝွံ are sometimes used, when speaking of things that have been spoken of previously, as တေံမိုဟ်ဝွံဂ္ဂ် *the aforesaid man.*

ဣဂ္ဂ်, *that,* (spoken of a thing near by,) and ဣဂ္ဂဒ္ဂ်, ဣဝွံ *this* are also in common use. ဣဏာအ် has sometimes an adverbial force with the signification of *here.*

သဝ်ဂ္ဂ်, သဝ်ဝွံ, *of this sort.* These two are often used abverbially with the signification of *thus,* as ညးသဝ်ဂ္ဂ်ဟိုရ *thus he spake;* ညှံင်နဲသဝ်ဂ္ဂ် of *this kind.* This expression is also employed with an adverbial meaning, *after this manner.*

ဆ, *whatever,* as ဆမနွံ *whatever there is.*

ဆညး, *whoever,* as ဆညးမယ္ဟေဂ် *whoever believes.*

မူ or မူဂ္ဂ်, *what,* as မူမိုဂ်ရော *what man,* or *what sort of*

man? မူန်ရော *what is the matter?* မူဝ်ရော *what is it?* မူဒွဲ *in what place,* or *where?* as မူဒွဲညူးမန်ရော *where is he?* မူဟိုတ် *for what reason?* or *why?*

ပသာ်, *what kind of?* as ပသာ်မိုဟ်ရော *what kind of a man is he?*

မွဲစိ, *how many?* or *how much?* as ဂှမွဲစိရော *how many cattle?* ဩန်မွဲစိရော *how much silver?*

တဏင်ညွှာင်, *other, another,* as မိုဟ်တဏင်ညွှာင် *other men.*

လျှိုဝ်, *some,* as သ္ဒိလျှိုဝ်ခိုဇ်လျှိုဝ်ဟွံခိုဇ် *some of the houses are good, some are not good.*

အိုတ်သို, *all,* as မိုဟ်အိုတ်သို *all men.*

သိုဖအိုတ်, *all, the whole.*

ဇွာပ်, *every* or *each,* as ဇွာပ်မိုဟ် *every man;* ဇွာပ်အဲညး *each one of us.* ဇွာပ် and အိုတ်သို are both used, and give additional force, as ဇွာပ်မိုဟ်အိုတ်သို, (lit. *every man, all.*)

ဂလိုင်ဂ်, *so much, so many,* as ဩန်ဂလိုင်ဂ် *so much silver;* ဂှဂလိုင်ဂ် *so many cattle.*

ဂှိုင်, *many,* or *much,* as မိုဟ်ဂှိုင် *many men;* သတ်ဂှိုင် *much fruit.* To express a very large quantity or number, ဂှိုင် is reduplicated, as ဩန်ဂှိုင်ဂှိုင် *very much silver;* or ညိ is prefixed, followed by ဟွံသေင်, as မိုဟ်ညိဂှိုင်ဟွံသေင်, *very many men,* i. e. *not a few men.*

အောန်, *few,* or *small in quantity,* as မိုဟ်အောန် *few men.* To express a *very* small quantity, အောန် is repeated, as သတ်အောန်အောန် *a very small quantity of fruit.*

2. *Numerals.*

Numerals generally follow the nouns, as မိုဟ်ပန် *four men;* but sometimes in inanimate objects they precede

the noun, as ပိတ္ဆံ *three trees*, ပိကွာန် *three villages.* In living objects the numeral always comes after the noun.

၁	မွဲ	mūạ (Moor almost.)
၂	ဓါ	bā.
၃	ပိ	pĭ or paị.
၄	ပန်	pawn, or pon.
၅	မသုန်	m'sōn (col. p'sōn.)
၆	တရ	t'rau (,, k'rau.)
၇	ထပင်	't'pawh(,, 'k'pawh.)
၈	ဒစံ	t'chām(,, k'chām.)
၉	ဒစိတ်	t'chīt (,, k'chīt.)
၁၀	စင်	chawh.
၁၁	စင်မွဲ	chawh mūạ.
၁၂	စင်ဓါ	chawh bā.
၁၃	စင်ပိ	chawh paị.
၁၄	စင်ပန်	chawh pawn, or chawh pon.
၁၅	စင်သုန်	chawh son.
၁၆	စင်တရ	chawh t'rau.
၁၇	စင်ထပင်	chawh 't'pawh.
၁၈	စင်ဒစံ	chawh t'chām.
၁၉	စင်ဒစိတ်	chawh t'chīt.
၂၀	ဓါစောဟ်	bā chōh.
၃၀	ပိစောဟ်	pĕ choh, or paị chōh.
၁၀၀	မွဲကွံ	mūạ klawm, or mūạ klom.
၁၀၀၀	မွဲလှီ, col. (မွဲဋီ)	mūạ l'ngīm.
၁၀၀၀၀	မွဲလက်	mūạ lāk.
၁၀၀၀၀၀	မွဲကိုတ်	mūạ kāt.

၁၀၀၀၀၀၀ မွဲပြကောတိကိုတ် mūạ prạkautĭkāt.
၁၀၀၀၀၀၀၀ မွဲနိလဟုတ် mūạ nĭlạhût.
၁၀၀၀၀၀၀၀၀ မွဲနိလဟုတ်တံင် mūạ nĭlạhûttong.
၁၀၀၀၀၀၀၀၀၀ မွဲအသင်ဃဲယံင် mūạ ạsang-'kōạyong.

[Remark. It is the Martaban pronunciation, which is mainly followed in the above table. The Pegu pronunciation of ဗိ would be pĭ, of ဒစာံ t'sām, of စင် t'sawh, and so on. Ed.]

3. *Numeral Auxiliaries.*

ကလောံ, ကလောအ် is applied to things in masses or lumps, as တိမွဲကလောံ *one lump of earth;* ကွာင်မွဲကလောံ *one loaf of bread.*

ခဇေါမ်, or ခဇေံါ, is sometimes applied to long, round things, as ဒုန်မွဲခဇေံါ *one bamboo;* but တူင် is more generally used.

ဂတေင် is applied to flat things, as စက္ခ်မွဲဂတေင် *one sheet of paper;* ခတိုင်မွဲဂတေင် *one board.*

ဇကု is applied either to men or to God, as ကျာ်မွဲဇကု *one God;* မိုဟ်မွဲဇကု *one man.*

ဒုောင် is applied to flowers, as ကံမွဲဒုောင် *one flower;* ကပိဒုောင် *three flowers.*

တလ, *a master* or *owner,* is applied to men, as မိုဟ်ပိတလ *three men,* သ္ဒီမွဲတလ *one governor.*

တူင် is applied to long things, as ဆုမွဲတူင် *one log;* ပသဲစင်တူင် *ten nails.*

ဒိုဟ် is applied to things in pairs, as မတ်မွဲဒိုဟ် *one eye;* တဲဇါဒိုင် *both hands.*

[Note. These numeral auxiliaries are used very sparingly. In its ability to unite the numeral directly to the noun, the Peguan (or Talaing) language resembles occidental languages, and differs from all the known lan-

guages of Farther India. See Mason's Burmah, 1st edition p. 131. However the Peguan language appears to have undergone some modification from its contact with the Burmese; for, in addition to the eight mentioned above, the following numeral auxiliaries occur in the colloquial. Ed.]

ကဝး is applied to things curled up, as ဇုက်မွဲကဝး *one coil of rope.*

ကူး is applied to things flat and small, as လှမွဲကူး *one leaf.*

ချိုက်, what is ridden upon, as စိင်မွဲချိုက် *one elephant.*

စံင် (Bur.) is applied to writings, as လိက်ဗိစံင် *three books* or *writings.*

ဇိုင် is applied to nets, as ဇိုက်မွဲဇိုင် *one net.*

ဇြေဟ် *a circle* or *ring*, as ကစိန်စါဇြေဟ် *two rings.*

ထကိုအ် is applied to guns, muskets &c., as သေဏာတ်မွဲထကိုအ် *one musket.*

4. *Ordinals.*

The ordinals are of Pali origin, and follow the nouns to which they belong, as တွဲဒုတိယျ *the second day;* တွဲတတိယျ *the third day.*

ပထမ or ပဌမ first.	ဒုတိယျ second.
တတိယျ third.	စတုတ္ထ fourth.
ပဉ္ဇမ fifth.	ဆဌမ sixth.
သတ္တမ seventh.	အဌမ eighth.
နဝမ ninth.	ဒသမ tenth.
ဧကဒသမ eleventh.	ဒ္ဝါဒသမ twelfth.
တေရသမ thirteenth.	စတုဒသမ fourteenth.
ပန္နာရသမ fifteenth.	သောဋ္ဌသမ sixteenth.

---

§ 17. Verbs.

There are two kinds of verbs, transitive and intransitive. Some transitive verbs are formed from intransitive, as ချိုတ် *to die,* ဂစိုတ် *to kill;* ဒေါမ်စေဝ် *to fall down,* ဗဒေံါဖျေဝ်

to cast down; ဒိုအ် *to stop, to cease going* or *doing,* ဗဒိုအ် *to cause to stop;* လိုဲ *to be ruined,* ပလိုဲ *to destroy.*

[Active verbs are transformed into passive by the use of ဒုင် *to endure, to suffer,* thus ဗွဖာပ် *to feed,* ဒုင်ဗွဖာပ် *to be fed.* The impersonal use of verbs is also quite common; thus ဟိုအိုတ်ရ *they say.* Ed.]

The tenses and modes of verbs are very imperfectly shown by affixes and prefixes. Frequently there is nothing but the connection to show the tense or mode. The present is always expressed by the simple verb, as ညးအာ *he goes;* ညးစပုင် *he eats rice.*

Sometimes two or three verbs follow a single nominative without anything to distinguish tense or mode. This does not cause the confusion, that one would suppose; thus ကောအဲအာရတ်ထြောအ် *my brother has gone to reap paddy,* (lit. *my brother goes reap paddy*); ညးအာဂ္ဂါ ရာန်ဂ္ဂ *he has gone to seek cattle for purchasing,* (lit. *he goes seek buy cattle.*)

To express the doing of one thing during another action, the preposition ပ္ဍဲ is prefixed to the nominative, as ပ္ဍဲညးအာညးဗဝ်လိက် *while he goes he reads a book,* (lit. *in he go he read book.*) [In such cases the verb following the subject is treated as if it were a participial noun, governed by the preposition ပ္ဍဲ။ Ed.]

The only substitute, which the Peguans have for the present participle, is expressed by the use of မံင်။ See *Qualifying Affixes.*

Frequently the future is shown only by the connection, as လီယးအဲအာဒုင် *to-morrow I will go to the city,* (lit. *to-morrow I go city.*) It is also denoted by ရောင်, as ညးအာရောင် *he will go.*

The imperative is often expressed by the simple verb without the nominative, as အာ *go;* အာအာ *go, go;* မံင်ကွပ်

be silent, or *remain silent*. See ပ or လ္ပ under *Verbal Prefixes*, and ည် under *Imperative Affixes*.

1. *Verbal Prefixes.*

ကျီ expresses permission, as အဲကျီညးညြိုင်သ္ဓိ *I let him build a house;* ကျီညးအာ *let him go;* ကျီညးမံင် *let him remain.*

[This prefix is strictly speaking the verb *to give*. In English occurs a similar idiom, as may be seen in the following quotation, "Then give thy friend to shed the sacred wine." Ed.]

ဒး expresses necessity, as ညှားဒးအာ *he must go;* အဲဒးချူလိက် *I must write a letter.*

ပ or လ္ပ, prohibitory, as ပအာ *go not;* လ္ပကှုင် *come not.*

[မ is a participial prefix corresponding to the Burmese verbal affix သော။ Thus မှိဟ်မသိဋ်တံ *the men remaining,* မှိဟ်မသရတ်နကျီနာမအဲ *the man called by my name.* Ed.]

သ္ဓိက်ဂွံ, *to*, signifies purpose or intention; thus အစာလဂွံမ နွံပ္ဓိက်သ္ဓိက်ဂွံကော်ညး *Teacher Lĕ wishing to call him.* *

ဟွံ in negation always precedes the verb, as အဲဟွံတီညး *I knew him not.*

---

2. Verbal Affixes.

(*a.*) *Assertive Affixes.*

တဲ့ as an assertive affix denotes past action, as ညးအာတဲ့ *he has gone.*

When a transitive verb is in the past tense, the object of the verb is placed between the verb and this particle, as ညးရာန်ဂှ်တဲ့ရ *he has bought cattle,* (lit. *he buy cattle done.* တဲ့ as an assertive affix is usually combined with ရ။ It is also frequently used as a continuative affix, thus သ

---

* သ္ဓိက်ဂွံ might perhaps with equal propriety be called a conjunction. See § 20. Ed.

လောမ်ဖေင်တဲ့ဗက်လက်ကရ်အဲရ *put on* [your] *mantle, and follow me,* or *having put on* [your] *mantle, follow me.*

တုန် seems sometimes to be used as an assertive, or closing affix in place of ရ, especially in archaic style.

ရ as an assertive affix, when combined with တဲ့, always follows it, when combined with ဟာ in the direct question, it stands before it; thus ပယာံစိုပ်ကျုင်တဲ့ရ *the hour has come;* ထတ်မံင်ရဟာ *are* [you] *well?* It sometimes adds strength to the verb, as ညးအာတဲ့ရ *he has gone,* (implying past recall.) ရောင် is sometimes merely assertive, as ဒ်ကွေံရောင် *it is certainly so.*

ဟောင် is sometimes used in formal style in place of the assertive affix ရ, as ဂုန်မိကိုဂုန်မညွှောံစတ်ဟွံမာန်ဟောင် *the kindness of a mother and father cannot be measured.* Occasionally it occurs in addition to the closing affix ရ, as တှံနအဟာရလွှိုန်ဟောင်ကိုရ *in order to provide food continually.*

(*b.*) *Interrogative Affixes.*

ဟာ always comes at the end of a direct question, as ထြောအ်ဒွံဟာ *is there paddy?*

ရော always comes at the end of an indirect question, as မူဝ်ရော *what is it?* ညးဝ်ရော *who is it?*

(*c.*) *Imperative Affixes.*

စိုံ, or စိုအ်, is employed in the imperative first person plural, as အာစိုအ် *let us go.*

ညိ is used in addressing a superior, or an equal out of politeness treated as a superior, as ခုဝ်ဝ်ကိုဝ်အဲခိုက်ညိ *give thy servant this water.* It is a supplicatory affix used in formal style, as in addressing the Deity; thus ပွိက်တီထပိုန်ဝွံကိုရိုက်ပေင်ညိ *thy will be done.*

ရ is used in the imperative, when the speaker assumes superiority over the person addressed; thus ဗက်လက်ကရ်အဲရ *follow me.*

(*d.*) *Affix of Number.*

အိုတ် is a plural affix implying, that all the persons referred to have performed an action, as ညးတံအာအိုတ် *they have all gone.* အိုတ် is also used without a verb, and expresses that a thing is exhausted, or used up, as ဩန်အိုတ်တဲုရ *the silver is exhausted,* or *quite used up;* ပိုတ်အဲအိုတ်တဲုရ *my mind is exhausted,* that is, *I am completely discouraged.* For still another use of အိုတ်, see under *Adjectives* § 16.

(*e.*) *Qualifying Affixes.*

ဏာ signifies *away,* as ကေတ်ဏာ *to carry away;* ကော်ဏာ *to call away.*

ဂွံ expresses power or permission to do a thing, as ညးအာဂွံ *he may* or *can go.* ဂွံ preceded by the negative ဟွံ, is often equivalent to a prohibition, as ညးဟွံဂွံအာ *he may* (or *shall*) *not go.*

မာန် expresses ability, as ညးဗဋ်လိက်မာန် *he can read;* ညးကွာ်မာန် *he is able to walk.*

မံင် expresses continuation of action, as ညးအာမံင် *he continues to go,* or *he is going;* ညးချူမံင် *he continues to write,* or *is writing.*

With the exception of the first, all of these qualifying affixes are simply auxiliary verbs.

(*f.*) *Euphonic Affixes.*

တ် and လင် seem to be used merely for the sake of euphony; thus ယးတမးဂီလဟိုင်တရ *the light shone;* and သဖ္ဖီလင် appears to have the same signification as သဖ္ဖီ *to mark down, to take notice.*

ညိ is occasionally used in formal, solemn style; thus ကာလလအ်အာညိတဲ့ *when a long time had gone,* or *after some time.* See *Imperative Affixes.*

(*g.*) *Closing Affixes.*

တုန် appears to be obsolete. See *Assertive Affixes.*

ရ is often used simply to close a sentence. It seems also to supply the place of the verb *to be* in predicating a quality; thus မိပ်ဖြိပ် *joyful,* ညးမိပ်ဖြိပ်ရ *he is joyful.*

ရသွံ and ရောင်သွံ are expressive of surprise.

သွံ, *so, indeed,* adds emphasis, or indicates some emotion, as မှုးတံနဲ့လမျိုဂ်ကောပ်မှေတ်အိုတ်ရောင်သွံ *ye have indeed killed the Prince of Life.*

---

§ 18. Adverbs.

1. *Adverbs of Time, Place, and Manner.*

အဓါန်, *continually,* as ညးပအဓါန် *he does continually.*

အနိင်အပိုင်, *forcibly,* as ညးပအနိင်အပိုင် *he does it forcibly,* or *by force;* ညးကေတ်အနိင်အပိုင် *he took it by force.*

အပ်ဒပ်, *harmoniously,* as ညးတံမံင်အပ်ဒပ် *they live harmoniously.*

ကှပ်ကှပ်, *silently, secretly,* as အာကှပ်ကှပ် *go secretly;* ဗင်လိက်ကှပ်ကှပ် *read your book silently.*

ကြ, *after,* as ကြညးစပုင်ညးအာခုင်ရောင် *after he has eaten rice, he will go to the city.*

ကွေင်, or ကွေံ, *truly, certainly,* as ဒ်ကွေံရောင် *it is certainly so;* ညးဟိုကိုအဲကွေံရ *he truly told me;* ဒ်ကွေံဟာ *is it certainly so?*

ကှာ, *before,* referring to time, as ကှာညးဟွံကှုင်အဲဒးအာ *before he comes, I must go.*

ကျာတေအ်, or ကျာတေံ, *formerly*, as ကျာတေံအဲမံင်ပွဲခုုင်ကျာ်ခမီ *formerly I lived in Amherst.*

ချိုတ်ပှိုတ်, *definitely, accurately*, as ညးဟိုချိုတ်ပှိုတ် *he spoke definitely.*

ဆ, *only*, as ဆညးမွဲဂွံအာ *only one can go;* ချေင်အဲနွံဆမွဲ *I have only one horse.*

ဆောင်လ, *sometimes*, as ဆောင်လညးစဆောင်လညးဟွံစ *sometimes he eats, sometimes he does not eat.*

ဆိုက် or ဆိုက်ညောန်, *near*, as ဆိုက်ညောန်ကိုခုုင်မတ်မွဲလိုတိဗ္ဗနွံ *there is paddy-land near to the city of Maulmain;* သ္ဓိညးဆိုက်ကိုသ္ဓိမအဲရ *his house is near to my father's house.*

ဏီ, *yet*, as ညးဟွံအာဏီ *he has not yet gone;* အဲဟွံဂွံညြိုင်သ္ဓိဏီ *I have not yet built a house;* အဲဟွံအာဏီ *I have not yet gone*, or *I will not go yet.*

တဝိုင်, *continually*, as ညးလေပ်ပတဝိုင် *he is accustomed to do it continually.*

ထပ်ကိုထပ်, *again and again*, as ညးဟိုထပ်ကိုထပ် *he said it again and again.*

ပယတ်ပယတ်, *frequently*, as ညးကျင်ပယတ်ပယတ် *he comes frequently.*

ပြင် or ပရဟ်, *quickly*, as အာပြင် *go quickly;* အာပြင်ပြင် *go very quickly* or *soon.*

To express great rapidity of motion ညိဟွံသေင် is added, as ချေင်ဒြေပ်ပြင်ညိဟွံသေင် *that horse runs very swiftly.* Sometimes ညိ precedes the adverb, as ညိပြင်ဟွံသေင် *not a little quick.*

ဗွဲပရင်, *very quickly*, as အာဗွဲပရင် *go very quickly.*

မွဲစွံ, *together*, as ညးတံအာမွဲစွံ *they went together.*

သိုက်သိုက်, *slowly*, as အာသိုက်သိုက် *go slowly;* ဟိုသိုက်သိုက် *speak slowly.*

2. *Interrogative Adverbs.*

ဣလိုဒ်, *where? whither?* as ဣလိုဒ်သ္မိညးနွံရော *where is his house?* In formal discourse မူဒွဲ, *in what place,* is used in place of ဣလိုဒ်; thus မူဒွဲညးမနွံရော *where is he?*

နူလိုဒ်, *whence?* as ဒ်နူလိုဒ်ရော *whence was it?*

ပသာ်, *how?* as ပသာ်အဲအာမာန်ရော *how can I go?* ပသာ်ညးဟိုသာ်ဂ္ဂမာန်ရော *how can he say so?* Also *what kind of?* as, ပသာ်မှိုင်ရော *what kind of a man is he?*

ဆောဝ်လအ်, or ဆောဝ်လံ, *when?* as ဆောဝ်လအ်ရိုပ်မာန်ရော *when can [we] arrive?*

မူဟိုတ်, *why? for what reason?* as မူဟိုတ်မပပွသာ်ဂ္ဂအိုတ်ရော *why are [you] doing thus?*

---

§ 19. Prepositions.

The Peguan language appears to be remarkably rich in prepositions. They are of two kinds, namely simple, and compound.

1. *Simple Prepositions.*

အကြာ, *between,* as အကြာသ္မိစါ *between two houses.*

အဝဲ, *within,* as အဝဲသ္မိ *within the house.*

အဘိုအ်, အဘိုံ, ဘိုအ်, ဘိုံ, (Bur.) *for* (colloquial.)

အမှဝ်, or အသွဝ်, or သွဝ်, *under,* as အသွဝ်သ္မိ *under the house;* သွဝ်တွံဆု *under the tree.*

အလုံမွဲ, *throughout,* as အလုံမွဲရး *throughout the country;* အလုံမွဲခုုင် *throughout the city.*

ကရောံ, or ကရောမ်, *with, together with,* as အာကရောံအဲ *go with me.*

ကု, or ကိုဒ်, *with,* as ညးပါ်ကုမဲ *he cuts with an axe;* အဲအာကိုဂျင်ရောင် *I will go with* (or *by*) *boat.*

ကောံကု, or ကောမ်ကု, *with,* or *together with,* as အာကောံကုအဲ *go with me.*

ကြပ်, *near*, as ကြပ်သွိအဲခုဉ်ပလိုင်နွံ *near my house is a well.*

ဂတ, *before, in front of*, as ဂတသွိ *in front of the house.*

ဂြိပ်, *throughout*, as ဂြိပ်တရသွုံအဲဒးဒုင်အခေါန်တဲုရ *throughout six years I have had to pay taxes.* (Colloquial.)

စဏး, *instead of, for, for the sake of, on behalf of*, as စဏး ကှုဗဟ်ဂှ *instead of* ကှ *read* ဂှ။

ဇရေင်, *in* (or *into*) *the presence of*, as နဲညးတံဝွံတံင်ဓဇက် ဏာပဝ်လုဇရေင်သွိအိုတ်ရ *her masters dragged Paul into the presence of the magistrate.*

နီ, *to, unto*, as နူခုင်မတ်မွဲလိုနီခုင်ကျာ်ခမီ *from the town of Maulmain to the town of Amherst.*

နဲ, *by means of*, as နဘာသာမှိုဝ် *by means of man's language.*

နူ, *from*, as နူကာလဝ် *from that time;* နူသွိအဲ *from my house.*

ပဲ, *in, at, into, unto*, as ပဲတွဲဝ် *in that day;* ပဲကွာန် *in the village;* ပဲသွိ *at home;* ပဲအကာသ, *into heaven.*

ဖာ, *with*, (colloquial), as အာဖာအဲ *go with me.*

ဗွတ်, *about*, as ဗွတ်မသုန်လွှီ *about five thousand.*

မွှး, *without, outside of*, as မွှးခုင် *outside of the town.*

လက်ကရ, *behind, after*, as လက်ကရသိုဲ *behind the house;* ဗက်လက်ကရအဲ *follow me.*

လတူ, *above, upon*, as လတူသိုဲ *above the house*, or *upon the house;* လတူမှာသွိတ် *upon the sea.*

လုက, *during*, as လုကပိတွဲ *during three days.*

သိုဲ, *with*, as သိုစိုတ် *with the mind*, or *heartily.*

သွက်, *for the sake of, for*, as သွက်ဂတုပုဟ် *for the month of Pûh.*

ဓိုတ်, *about*, as ဓိုတ်မသုန်နာဦ *about five hours.*

2nd. Compound Prepositions.

နီကိုဲ, *unto* or *until*, as နီကိုတွဲဝ် *until that day.*

ဓပ်ကိုဲ, *over against*, as ဓပ်ကိုဲခုင် *over against the city.*

နှင့်, *by means of*, or *with*, as ညးပနှင့်ဩ်ခြဲန်, *he did it with* (or *by means of*) *silver.*

နဲ့အပွဲ, *out of, from among*; as နဲ့အပွဲဂကူဝေါင်သညးလျှိုတဲ် *some from among the nations.*

နဲ့ကျိ, *from*, as နဲ့ကျိတွဲဉ် *from that day.*

ပွဲကျိ, *unto, against, at, among*, as ပွဲကျိဖုဖဗလအဲညးဂမှိုင်တဲ် *unto our ancestors.*

ပွဲဂတ, *before*, as ပွဲဂတညးမခေပ်တသော် *before his shearer.*

ပွဲဇရေင်, *among*, as ပွဲဇရေင်မှိဟ်ဂမှိုင် *among the people; near*, as ပွဲဇရေင်တရင်ချုင် *near the gate of the city; unto*, as ပွဲဇရေင်မတ္တုကေစ္ဆ *unto the work.*

ပွဲမ္ဘး, *before*, as ပွဲမ္ဘးချုင် *before the city.*

ပွဲလတ္ဂ, *upon*, as ပွဲလတ္ဂညးမဒိင်အိုတ်သိုတဲ် *upon all the hearers.*

ပွဲလက်ကရ, *after*, as ဗြဲသမတ်ပွဲလက်ကရအဲညးဗက်ရ *a certain damsel followed after us.*

ဝေင်နဲ့, *except*, as ဝေင်နဲ့ဖုက်ပသဲဉ် *except this chain.*

ဝေင်နဲ့ကျိ, *except*, as ဝေင်နဲ့ကျိကလုတ်တဲ် *except the apostles.*

သိုကျိ, *with*, as သိုကျိမင်ခြဲ *with boldness.*

ဟိုတ်နဲ့, *because of*, as ဟိုတ်နဲ့ဒတိတ်ဒန်ဉ် *because of that matter.*

---

§ 20. Conjunctions.

Conjunctions may be divided into two classes, namely,

First. Such as precede the verb, and stand at or near the head of the clause or sentence; *e. g.*

ဉ်ထေ, *also*, as တရင်ဂုက်ဉ်လေလွံက်အာတဲ့ *the prison door also opened.*

ညံ်ဉ်, ညံ်ဉ်နဲ့, *as*, thus ညးညံ်ဉ်တလအဲ *he as my lord.*

ညံ်ဉ်ဝံ့, *that, in order to*, as ညံ်ဉ်ဝံ့ဗဉ်ထိက်မာန်ဒးဗတောန်

that one may be able to read a book, one must learn, or *in order to be able to read, you must learn.*

တုံ, တုအ်နှ, တုံနှသွိုက်, *that,* as တုံနဂစိုတ်ညးဟွံဂပ်ဂေါင်ရ *it is not right that* [one] *should kill him,* or *it is not right to kill him.*

ဒီကီ, *until,* as ဒီကီညးစိုပ်အဲအာဟွံမာန် *until he arrive, I cannot go.*

ယာံရ, *if;* as ယာံရမှးဟွံကိုင်ရိုတ်မှုဂုန်ခွံရော *if you do not understand, of what profit is it?*

ဝေင်နှုဝ်, *moreover,* as ဝေင်နှုဝ်အဲသွက်ဂွံဟိုဟွံမွဲရ *moreover I have nothing to say.*

သွက်ဂွံ, *that, in order that,* as သွက်ဂွံကိုဝ်ညးမာန်ဝ်ဒးကျေံ စိုတ်ရောင် [you] *must try that* [you] *may be able to give to him.*

ဟိုတ်, *because,* as ဟိုတ်ညးတံတီတဲ *because they knew.*

ဟိုတ်ဝ်ရ, or ဟိုတ်နှုဝ်, *therefore,* as ဟိုတ်ဝ်ရတိတ်အာ *therefore depart.*

ဟိုတ်မွှးဝ်, *for,* as ဟိုတ်မွှးဝ်စရဲတြီဇဟ်မှိုဟ်ညးတံသွိုက်မ လိုက်အိုတ်ရ *for they loved man's glory.*

ဟွံန်သာ်ဝ်, *or, otherwise,* as မှးတံအာလမုင်ခိုင်ရ၊ဟွံန်သာ်ဝ် မှးတံအာဟွံဂတာပ် *you better go now, or you will not be in season.*

ဓိုန်,ဓိုန်ဝ်လေ, ဓိုန်ဒ်ကို, *yet, though, but, notwithstanding,* as ဓိုန်တရ်ဇွဲခလိုင်ဝ် *though the journey is very long.*

Second. Such as follow, or stand between the nouns and adjectives connected, and in the case of verbs come at the end of the clause or sentence; *e. g.*

ကို, *also,* as ဇာကိုပးကို *the net and the snare also;* ညးဟွံ မာန်ကို *he is unable also.*

ကို, *and,* as မကိုကောန်တြုံ၊ မိကိုကောန်ဖြ် *father and son, mother and daughter.*

ကိုန်—ကိုန်, *whether,—or;* as စကိုန်၊ သုင်ကိုန်၊ ကျောန်ကိုန်၊ ဒန်

ကျာ်မညာတ်ဂ္ဂ်ဒ္ဒသူာညိ *whether you eat, or drink, or work, remember God sees you.*

ဂ္ဂ်လေကိုး—ဂ္ဂ်လေကိုး, *both,—and,* at the end of successive clauses ; as ကောန်တြုံအဲဂ္ဂ်လေကိုး၊ ကောန်ဖြံအဲဂ္ဂ်လေကိုး၊ အဲကိုအာပွဲဘာဇွောန်လိက်ရ *both my son and my daughter I send to school.*

တေဟ်, *if,* as ဖြဲဂူတေဟ်အဲအာဟွံမာန် *if it rains, I cannot go.* (Colloquial).

မ္ဂး, *if,* as မ္ဂိဟ်တံဝွံဟွံမံင်ပွဲကွင်မ္ဂး၊မ္ဂးတံစိုပ်ဟံင်ပြာ်ဟွံမာန်အိုတ် *if these men do not stay in the ship, you cannot be saved.*

This မ္ဂး sometimes closes a conditional clause, which had been introduced by ယာမ်။

As has already been shown in § 19, ကိုး and ကိုး when they precede nouns, have the force of prepositions.

---

§ 21. Interjections.

အိုင်, အိုး, *Oh !*

အိုင်ယာဲ, *Oh mother ! Oh dear ! Alas !* အိုယာဲ။ ဩယာဲ။

ဇူတလိုး, *Alas !* (Literally *Father,* [we] *perish!*)

ဟာဲ, *Ah ! ha ! aha !* used in derison and contempt, also in calling out to a child.

ဟိုး, *Halloo ! ho !* used to attract attention, when calling to a person at a distance.

Days of the Week.

အဒိတ်	Aṭüt,	Sunday.
စန်	Chawn, or Chon,	Monday.
အင်္ဂါ	Aṇgàer′, or Aṇgà′,	Tuesday, or Mars.
ဗုဒ္ဓဝါ	Pût'taṇwàer, or Pûttaṇwà′,	Wednesday, or Mercury.
ဗြဟတိ	Pràawp'tĭ, Pràawp'tà̤i,	Thursday, or Jupiter.
သိုက်	Sāk,	Friday, or Venus.
သျှိသဝ်	S'ngĭsaw, (low house),	Saturday, or Saturn.

[The Martaban pronunciation of this last is Haiṣaw. Ed.]

I have read one Peguan book, in which the days of the week are numbered, instead of being named. I have never heard this in conversation; but on inquiry I am told, that they do sometimes use numbers, beginning with Sunday.

Names of Lunar Months.

စဲ	Chōaṇ,	April (nearly.)
ပသဲ	P'saik,	May ,,
ဇေတ်	Chih or Jēh,	June ,,
ဒဂိုန်, or ဓဂိုန်	T'kün, or 'T'kün,	July ,,
ဂခုသီ	K'dōaṇsī, or K'dōaṇsai,	August ,,
ဘတ်	'Pawt,	September ,,
ဝတ်	Wawh, or Vawh,	October ,,
ကထိန် or ဂထိန်	K''tân, or 'K'tân,	November ,,
မရေကွသိုဝ်	M'raik k'sü,	December ,,
ပုတ်	Pūh,	January ,,
မဲ	Maik,	February ,,
ဖဝ်ရဂိုန်	'Pawrạkün,	March ,,

PHRASES

IN PEGUAN

TRANSLITERATED.

N. B. For the sounds of vowels, &c. see § 2, and § 3; and also § 11 on Modification of vowel sounds by final consonants, on page ninth of Grammatical Notes.

Note.

There are in Peguan two interrogative particles, viz. ဟာ (*hā*), for questions that can be answered by yes or no, and ရော (*rau*) for questions that cannot be answered by yes or no. There are also two verbs နွံ (*nûm*) and ဒ်, (*tawh*) which are equivalent to the English verb *to be;* but they are not used interchangeably. ဓံင် *to remain,* is in some questions also equivalent to the verb *to be.*

In questions in which နွံ occurs, the affirmative answer is simply ယွံ (yṳ̈) *yes,* or နွံ, or both combined; but the negative answer is not ဟွံနွံ, as we should expect, but ဟွံမွဲ (hṳ̂ mūạ) (lit. *not one*); as ဩန်နွံဟာ *is there silver?* The affirmative answer may be simply ယွံ, or နွံ, or ယွံနွံ; but the negative answer is always ဟွံမွဲ။

In questions in which ဒ် occurs, the negative answer is ဟွံသေင် (*hṳ̈ sēûng*) *no;* as ဒ်သိုဝ်ဟာ *is it a sheep?* ဟွံသေင်ဒ်ဗဇေံရောင် *no, it is a goat.*

Frequently ဟွံသေင် is also used in the question, as ဒ်ဩန်ဟွံသေင်ဟာ *is it not silver?* ဟွံသေင်ဒ်လှဲ့ *no, it is copper.*

Examples of Questions and Answers.

Q. မှုးထတ်မံင်ရဟာ။ m'nĕ 'tawt mong rạ hā. Are you well?

A. ယွံအဲထတ်မံင်ရ။ yü̥ ōạ 'tawt mong rạ̥. Yes, I am well.

A. အဲဟွံထတ်ဇွင်နှံ။ ōạ hü̥ 'tawt jwawh (commonly pronounced fawh) nūm. I am not well, have fever.

Q. ထြောံနှံဟာ။ sraw̥ (or saw̥) nûm hā. Is there paddy?

A. နှံဗှုတ်စင်နှ။ nûm p'not chawh nĕ. There are about ten baskets.

Q. ထြန်နှံဟာ။ srawn (or sawn) nûm hā. Is there silver? (money.)

A. ဟွံမွဲမွဲသင်။ hü̥ mūạ mūạ saik. There is none at all.

A. ဆညိဟွံမွဲ။ chhạ ñĭ hü̥ mūạ. Even a little there is not.

Q. မှုးဗ္ဗလိက်မာန်ဟာ။ m'nĕ pawh loik mān hā. Can you read a book?

A. ယွံအဲဗ္ဗလိက်မာန်။ yü̥ ōạ pawh loik mān. Yes, I can read a book.

Q. လေပ်လိက်ရဟာ။ lēp loik rạ hā. Do [you] understand books?

A. ဗင်မာန်ညိညိ။ pawh mān ñĭ ñĭ. [I] can read a little.

Q. မှိုင်ဂ္ဂ်လေပ်လိက်ရဟာ။ m'nīh kaw̥h lēp loik rạ hā. Does that man understand books? *i. e.* Is he a learned man?

A. ယွံအစာ၊လေပ်။ yü̥ ạchā lēp. Yes, Teacher, he does understand.

Q. ညးလေပ်ကျောန်ဂျင်ရဟာ။ ñĕ lēp klōn klung rạ hā. Is he accustomed to make boats? or Does he know how to make boats?

A. ညိညးလေပ်ဟွံသေင်။ ñĭ ñĕ lēp hü̥ sēung. He knows not a little, *i. e.* he is very skilful.

Q. မှိုင်ဂ္ဂ်လေပ်သုင်စဏဗဇူရဟာ။ m'nīh kaw̥h lēp süng chĕ

na̤ p'bū ra̤ hā. Does that man drink intoxicating liquors? or Is that man accustomed to drink intoxicating liquors?

A. ညးဟွံလေပ်သုင်လးလး။ ñĕ hṳ̈ lēp süng lĕ lĕ. He does not drink at all, or he is not accustomed to drink at all.

A. ဆညိညးဟွံလေပ်သုင်။ chha̤ ñĭ ñĕ hṳ̂ lēp süng. Even a little he does not drink.

Q. မှိုင်ဂ်လေပ်စဘိန်ရဟာ။ m'nīh kawh lēp chĕ 'pīn ra̤ hā. Does that man eat opium?

Q. စဘိန်ခိုင်ဟာ။ chĕ 'pīn 'kāh hā. Is it good to eat opium?

Q. စဘိန်ဒ်ဒုင်ရဟာ။ chĕ 'pīn tawh tūh ra̤ hā. Is it a sin to eat opium?

Q. မူဟိုတ်ဒ်ဒုင်ရော။ mû hāt tawh tûh rau. Why is it a sin?

Q. စဘိန်ဇကုကာယျလိုဟွံသေင်ဟာ။ chĕ 'pīn j'ka̤u* kāya̤ lüm hṳ̈ sēung hā. By eating opium are not the bodies of men injured?

Q. စဘိန်လေပ်ဒ်ယဲဟွံသေင်ဟာ။ chĕ 'pīn lēp taw̤h yōa̤ hṳ̈ sēung hā. Does not eating opium produce disease?

Q. မှိုင်စဘိန်ဂ်လေ၊ ညာန်လိုဟွံသေင်ဟာ။ m'nīh chĕ 'pīn kawh lē ñān lüm hṳ̈ sēung hā. Are not the understandings of those who eat opium destroyed? or the opium eater also, is not [his] understanding destroyed?

Q. မှိုင်စဘိန်လေပ်ကှတ်ဒြပ်ညးဟွံသေင်ဟာ။ m'nīh chē 'pīn lēp klawt trop ñĕ hṳ̈ sēung hā. Do not men who eat opium steal the property of others? or is not the opium eater accustomed to steal the property of others?

---

* That is the Martaban pronunciation. The Pegu pronunciation would be J'kṳ̂.

Q. ဒ်သာ်ဂ်တဲ့ဒ်ဒုင်ဟွံသေင်ဟာ။ taw̥h saik kaw̥h tō-ē taw̥h tūh hü̥ sēung hā. It being so, is it not a sin?

Q. မှုးကေင်စိုပ်ရုးအမေရိကဟာ။ m'nĕ kēung chāp rĕ Amērĭkạ hā. Have you ever been to the country of America?

A. အဲကေင်စိုပ်ဓါဝါ။ ōạ kēung chāp bā wà. I have been [there] twice.

Q. မှုးကေင်ညာတ်ဇာဒိသိုင်ရဟာ။ m'nĕ kēung ñat † jà tai̥ sāng rạ hā. Have you ever seen a lion?

A. အဲဟွံကေင်ညာတ်မွဲလေင်။ ȯạ hü̥ kēung ñat mūạ lēh. I have never seen one.

Q. စပုင်တဲ့ရဟာ။ chĕ pung tōē rạ hā. Have you eaten rice? (or dinner.)

A. အဲစတဲ့ရ။ ōạ chĕ tōē rḁ. I have eaten.

A. အဲဟွံဂွံစဏီ။ ōạ hü̥ gü̥ chĕ nēm. I have not eaten yet.

Q. လေပ်စကွာင်ဟာ။ lēp chĕ kwaing hā. Are [you] accustomed to eat bread?

A. ဆောဝ်လအဲလေပ်စ။ ‡ chhō lḁ ōạ lēp chĕ. Sometimes I eat [it.]

Q. လေပ်စဖျုန်ဟာ။ lēp chĕ 'pyūn hā. Are [you] accustomed to eat meat?

A. လအ်လအဲစမွဲဝါ။ law̥ lĕ ōạ chĕ mūa wà. Once in a long time I eat [it.]

Q. မှိုင်မန်လေပ်သုင်ဓံက်ဟာ။ m'nīh mon lēp süng bok hā. Do the Peguans smoke? or are the Peguans accustomed to smoke cigars? Literally, *Are Mon men accustomed to drink tobacco?*

A. ညိလေပ်သုင်ဓံက်ဟွံသေင်။ ñĭ lẹ̄p süng bok hü̥ sēung. [They] are accustomed to smoke not a little.

Q. ရဲကွာန်ဏူဏံလေပ်ကျောန်ဗ္ဗရဟာ။ rōạ kwan ĭnaw̥ lēp

† The Pegu pron. would be *zàtĭ sāng*. ‡ Pegu pronunciation, *so*.

klōn p'ngạ̀ rạ hā. Do the people of this village cultivate paddy? (or more literally,) Do these villagers work paddy-lands?

A. ညးလ်ီကျောန်ဗ္ဓ။ ညးလ်ီပါမ်က။ nĕ l'ngü klōn p'ngạ̀. ñĕ l'ngü pām kạ. Some cultivate paddy, some catch fish.

Q. မ်ိဳင်ဂ်ပိုန်ဒြပ်နွံရဟာ။ m'nīh kawh pān trop nûm rạ hā. Has that man property?

A. နွံညိဂ်္ဂါ့ပတ်သေင်။ nūm ñĭ klüng hŭ sēung. [He] has not a little [property.]

Q. အပါဗေဒ်ကလေင်နွဲ့ဒ်တဲ့ရဟာ။ ạpā pēh k'lēung nû düng rạ hā. Has your father returned from the city? (Addressed to a little child.)

A. ညးတ်ံကလေင်ကိ။ ñĕ hŭ k'lēung nēm. He has not returned yet.

Q. ညးကလေင်တ်ဲဇ္ဈကံဟာ။ ñĕ k'leung t'ngōa ĭnaw hā. [Will] he return to day?

A. ညးတ်ံကလေ့ဒ်ဒိဝ်ကလီ။ ñĕ hŭ k'lēung tö k'lī. He [will] not return till day after to-morrow.

Q. မ့ဴးတ်ံအာကိဟာ။ m'nĕ hŭ ā nēm hā. Are you not yet gone? or Will you not go yet?

A. အဲတ်ံအာကိ။ ōa hŭ ā nēm. I will not go yet.

Q. ကွ်ဒ်ကွတ်တ်ံရိပ်ကိဟာ။ k'bang k'mot hŭ chāp nēm hā. Has the steamer (fire-ship) not arrived yet?

A. တ်ံရိပ်ကိ။ hŭ chāp nēm. [It has] not arrived yet.

Q. မ့ဴးတ်ံကီခုံကျောန်ဟာ။ m'nĕ hŭ kü dę̀ k'lōn hā. Will you not let him make it? or Will you not let him work? This is spoken to an inferior. See also the next two questions and their answers.

A. အဲတ်ံကီခုံကျောန်။ ŏa hŭ kü dę̀ k'lōn. I will not let him work.

Q. မ့ဴးတ်ံကီခုံကျဒ်သွီအဲဟာ။ m'nĕ hŭ kü dę̀ klüng s'ngĭ (or haị) ōa hā. Will you not let him come to my house?

A. ပ္ဋိက်ခုံနွံခုံကျင်မာန်။ p'moik * dẹ̄ nûm dẹ̄ klüng mān. [If] he wish, he can come.

Q. မှုးဟွံကိုခုံဗဝ်ထိက်ဝ်ဟာ။ m'nĕ hụ̈ kü dẹ̄ pawh loik* kawh hā. Will you not let him read that book?

A. အဲဟွံမိက်ကိုခုံဗဝ်ထိက်ဝ်။ ōa hụ̈ moik* kü dẹ̄ pawh loik* kawh. I do not wish him to read that book.

Q. မူဝ်ရော။ mû kawh rau. What is it?

Q. မူဝ်ကော်ရော။ mû kawh kōk rau. What do [you] call it?

Q. မူဝ်ပရော။ mû kawh pạ rau. What are [you] doing?

A. အဲကရေက်အောဝ် ōạ k'rēuk ōh. I am splitting wood.

Q. မူညးပရော။ mû ñe pạ rau. What is he doing?

A. ညးတိက်မံင်။ ñē toik† mong. He is lying down.

Q. မူဒ်ရော။ mû tawh rau. What is the matter?

A. ဟွံဒ်မွဲသာ်။ hụ̈ tawh mūạ saik. Nothing is the matter.

A. ကောန်အဲဂတုံစေဝ်နူဆ္ဌိတဲခုံကဝ်။ kōn ōạ k'tom chēh nû s'ngĭ (or haị) tōạ dẹ̄ kaw. My child fell from the house [and] broke his arm.

Q. မူဒ်ညးဟွံအာရော။ mû tawh ñĕ hụ̈ ā rau. Why does he not go?

A. ဟိုတ်ညးဟွံထတ်ညးအာဟွံမာန်။ hāt ñĕ hụ̈ 'tawt ñĕ ā hụ̈ mān. Because he is not well, he cannot go.

Q. မူညးကျောန်ရော။ mû ñĕ klōn rau. What is he making?

A. ညးကျောန်ကွီ။ ñĕ klōn kwī. He is making a cart.

Q. ပသာ်ညးကျောန်မာန်ရော။ pạ saik ñĕ klōn mān rau. How can he make [it]?

A. ဟိုတ်ညးလေပ်တဲညးကျောန်မာန်။ hāt ñĕ lēp toē ñĕ klōn mān. Because he knows how, he can do [it.]

---

* The Pegu pron. would be p'maik, lēt, and maik.

† Pegu pron. tēt.

Q. မူညှးကျောန်စရော။ mû ñĕ klōn chĕ rau. What does he do for a living? (lit.) What does he do to eat?

A. ညးသွံရာန်စဖျာ။ ñĕ sö̤ rān chĕ 'pyā. He buys and sells bazaar for a living.

Q. နူလီကွင်ဌ်ကျုင်ရော။ nû lü k'bang kawh klüng rau. Where did that ship come from?

A. ကွင်ဌ်ကျုင်နူခုင်မာလာကာ။ k'bang kawh klüng nû düng mālākā. That ship came from Malacca.

Q. ဣလီမှုးအာရော။ ĭlü m'nĕ ā rau. Where are you going?

A. ဆဲအာကျဆ်။ ōa̤ ā klaw̤. I am going to the garden, (lit.) I go garden.

Q. ဣလီယဲမှုးနွံရော။ ĭlü yai m'nĕ nûm rau. Where is your mother?

A. ညးနွံပွဲကွာန်။ ñĕ nûm p'dōa̤ kwan. She is in the village.

Q. ဒ်ခုဉ်ပနုင်ဟာဒ်ခုဉ်ဖြေက်ဟာ။ tawh daik p'nüng hā, tawh daik p'tēuk hā. Is it salt water, or fresh water?

A. ခုဉ်ပနုင်။ daik p'nüng. Salt water.

Q. ခုဉ်ကှုံမံင်ဟာ။ daik k'nom mong hā. Is the water boiling?

A. ဟွံကှုံဏီတ္တဂိုဂို။ hṳ̈ k'nom nēm k'tàû küm küm. [It] does not boil: [it is] only lukewarm.

A. ခုဉ်ကှုံဗွဲပရဌ်ဏောင်။ daik k'nom pwōa̤ p'rawh nûng. The water will very soon boil.

Q. ကလေင်တိုက်ဟာ။ k'lēung taik hā. [Do you] return by land?

A. ဟွံသေင်ကလေင်ကီဂျုင်ရောင်။ hṳ̈ sēung klēung kü klüng rong. No [I] will return by boat.

Examples of Short Sentences.

သွက်ဂွံသုင်ကီဉ်မွဲခွက်ညီ။ s'wak gṳ̈ süng kü daik mōa ‘kwak ñĭ. Please give me a cup of water to drink.

ကေတ်နင်ဉ်ကြွတဲ့ကျောန်ဉ်လက်ဖက်ညီ။ kit nēung daik k'tàû tōē klōn daik lĕk ‘pak ñĭ. Bring hot water and make tea.

ကေတ်နင်ကျွောတ်။ kit nēung k'mōt. Bring fire.

လးခဗံက်တဲ့ထွိုန်စထာစည်။ lĕ ‘k'pawk tōē p'tān chĕna chĕ ñĭ. Having spread the table put on food.

အာဗျာရာန်နင်ကမွဲပသာ။ ā ‘pyā rān nēung ka mūa p'sā. Go [to the] bazaar [and] buy one viss of fish.

အာထုက်နင်ဉ်မွဲနှင်။ ā tük nēung daik mūa nüng. Go [and] draw a pot of water.

ဣမိုက်ဂွံဟုမ်ဉ်။ ōa moik gṳ̈ hûm daik. I wish to bathe. The Pegu pronunciation would be more nearly ōa maik kṳ̂ hûm dāt.

ဉ်တိုန်မံင်။ ဟွံပေင်ဏီ။ daik tān mong: hṳ̈ paing nēm. The water (tide) is rising. It is not full yet.

ဖွဲဂတုဒိမံက်ကီဒိစွေက်ဉ်ဃေဝ်ဇွဉ်ဇိုတ်။ p'dōa g'tau paị mok kü paị chwēuk daik lēp j'nûk āt. In the third [day] of the waxing and the third [day] of the waning of the moon, the water (tide) is the greatest. The Pegu pronunciation would be more nearly p'dōa k'tṳ̈ pĭ mok kü pĭ swēuk, dāt lēp s'nōk āt.

ပဒိစွံဉ်ဧဝ်ဒ်မွဲစွံတဲ့ရ။ pa paị chṍ daik chēh mūa chṍ tōē rā. The tide has fallen one-third. Literally, Making the water into three parts, it has fallen one part.

ပယျံစ္ဉ်နာဋီဉ်ပေင်ရောင်။ p'yām chawh nàdī daik paing rong. At ten o'clock it will be full tide.

ကာလဉ်ကြီစးဉ်ဝါတ်မံင်။ kāla daik k'tü chà daik wāt mong. At spring-tide, it is difficult to go against it.

အာလိင်ဂျင်ဝိညီ။ ā loing glüng paị ñĭ. Go hire three boats.

The Pegu pronunciation would be more like ā laing klüng pĭ ñĭ.

ဂျင်မွဲမွဲမှိုင်ဂိုင်တင်ရှိုက်ဒးနွံညးပန်။ klüng mūạ mūạ m'nīh küng t'ngaik tạ̀ nûm ñĕ pawn. There must be four oarsmen to each boat.

တွဲတ္တာညိဟွံသေင်။ t'ngōạ k'tàû ñĕ hụ̈ sēung. The sun is very hot, (lit. not a little hot.)

အာပွဲတွဲတ္တာဒးခလင်ကျိုင်ရောင်။ ā p'dōa t'ngōa k'táû tạ̀ 'k'law k'daing rong. [When you] go in the sun, [you] must carry an umbrella.

ဆောင်လအာပွဲတွဲတ္တာတဲကျိုပ်လေပ်ဂိ။ chhō lạ ā p'dōa t'ngōa k'táû tōē k'dāp lēp kĭ. Sometimes going in the hot sun causes headache.

တွဲသင်တဲအာခိုင်ရောင်။ t'ngōa saw tōē ā 'kāh rōng. [When the] sun is low, [it] will be well to go.

တွဲသင်တဲဖိုင်ရောင်။ t'ngōạ saw tōē bāh rōng. [When the] sun is low, [it] will be cool.

တွဲပှိုတ်တဲရ။ t'ngōa plāt tōē rạ. The sun has set.

တွဲတိုန်တဲရ။ t'ngōa tān tōē rạ. The sun has risen.

ပယျာံထဂါတွဲဒးအာရောင်။ p'yām 't'kà t'ngōa tạ̀ ā rōng. At midnight [we] must go.

မတ်ပြဲတိုမံင်ဗ္ဘံဂျရောင်။ mot prōa tām mong p'tōm klụ̂ rōng. The clouds are thick, the night will be dark.

ကျာတွဲဟွံယးကြိုက်ကိုစိုပ်ကျာ်ခမီရောင်။ klā t'ngōa hụ̈ yĕ krāk kü chāp kyaik 'k'mī rōng. Before day-break, [we] ought to arrive at Amherst.

စိုပ်တဲသွက်ဂွံဖိုုက်အပေါတ်ဒးဂျဲကွီရောင်။ chāp tōē swāk gụ 'p'dak ạpōt tạ̀ klai kwī rōng. Having arrived [we] must seek a cart for carrying the baggage.

ပန်တွဲလောန်တဲဒးကလေင်ရောင်။ pawn t'ngōa lōn tōē tạ̀ k'lēung rōng. After four days, [we] must return.

ကြိုက်ကိုမံင်မွဲဂတ္ဍောင်။ krāṵk kü mong mōaṇ k'taṵ* rōng. [You] ought to remain one month.

ဟိုတ်ကောန်ဆဲဟွံထတ်ဒးကလေင်ဖြဉ်။ hāt kōn ōaṇ hṵ̀ 'tawt tàṇ k'l ung prawh. As my child is not well, I must return soon.

အာတိုက်နူမတ်မွဲလိုန်ကျဉ်ခမိန်တရ်ဓါတွဲရောင်။ ā tāk nû mot mūaṇ lüm tü kyaik 'k'mī tawh t'ràau bā t'ngōaṇ rōng. From Maulmain to Amherst by land is a journey of two days.

အာကိုဝှုင်ဒ်ဗိတ်မသုန်နာဒြီ။ ā kü klüng tawh büt m'sōn nàdī. Going by boat it is about five hours.

အခြင်ဝုံင်ကွိကျောတ်နွံနူမတ်မွဲ လိုန်ကျဉ်ခမိဝွံအာဂိပ်ဓါနာဒြီမာန်။ aṇ'krāng klong kwī k'mōt nûm nû mot mūaṇ lüm tü kyaik 'k'mī kṵ̀ ā chāp bā nàdī mān. Were there a railroad from Maulmain to Amherst, [we] could go in two hours.

အကြာဒှုင်လွှုင်ကိုဒှုင် ပြန် ညး တံ ဆ္ဒံ ကျောန် ဝုံင် ကွိ ကျောတ် ပွဲ ၁၈၇၄သ္ဝံဂ္ဍ။ ạkrā düng l'küng kü düng prawn ñĕ tạw p'tawm klōn klong kwī k'mōt p'dōaṇ mūaṇ l'ngīm t'cham klom 't'pawh chōh pawn snām kawh raṇ. Between Rangoon and Prome they commenced making a railroad in the year one thousand eight hundred and seventy-four.

ဝုံင်ဂ္ဍကျောန်ပန်တဲ့အကြာဒှုင်ဓါဂ္ဍဝွံအာဝွံက ထေင် ပွဲ မွဲ တွဲ ရောင်။ klong kawh klōn paṇ tawh tōē ạkrā düng bā kawh kṵ̀ ā kṵ̀ k'lēung p'dōaṇ mūaṇ t'ngōaṇ rōng. That road having been made between those two cities, [you] can go and return in one day.

ဗိုန်တရ်ဇွဲခလိုင်ဂ္ဍညး တံ အာ ကွုင် ဟွံ ဒျောင် ဗိတ်။ bün t'ràau j'ngōaṇ† 'k'lüng kawh ñĕ taw ā klüng hṵ̀ dōng büt. Though the journey is long, those that travel are not much wearied.

---

* The Pegu pronunciation would be more nearly k'tṵ̀.

† Pegu pronunciation, s'ngōaṇ.

ဂုံင်တရုံညံင်ဂွံအာစိုပ်ပြင်ဂ္ဂ်ညးရးပလိုတ်တံလေပ်ချပ် ဗ စာ ရ ဏာ လအိတ်တွီ၊ရ။ klong t'ràau ñong kü̥ ā chāp prawh kawh ñĕ rĕ p'lāt taw̥ lēp 'kyāp p'chārạnā ‡l'ıt t'wü rạ. People of western countries are continually contriving how they may travel fast.

ရိုင်သွှံဂ္ဂ်လေညးတံလေပ်ဂွံကသပ်တမိဗွဲမဂိုင်ရောင်။ rüh s'nam kawh lē ñĕ taw̥ lēp kü̥ k'sawp t'mĭ pwōạ m'klüng rōng. Every year also they make very many new inventions.

ကလောန်ဇွာပ်ဇွာပ်ဂကူညံင်ဂွံတဲ့ ပြင်ဂ္ဂ်လေညးတံလေပ်ချပ်အိုတ်ရ။ k'lōn j'mep ‖j'mep k'kû† ñong kû̥ tōē prawh kawh lē ñĕ taw̥ lēp 'kyop āt rạ. They also contrive to do all kinds of work quickly.

မဖ္ဗံကိုကျောင်တောဝ်တုတ်ယာတ်ဂ္ဂ်ဒ်တဲ့ကလောန်ဂိုင်ဂကူညးတံလေပ်ကျောန်ကိုစက်အိုတ်ရ။ mĕ p'tawm kü klēung tō tot yāt kawh tawh tōē k'lōn klüng k'kû† ñĕ taw̥ lēp klōn kü chāk āt rạ. Besides spinning and weaving cotton, many other kinds of work are done by machinery.

ဂလာန်မုသာဂ္ဂ်ပဝဲါဝေင်အိုတ်။ k'lān mûsā kawh pai wēung āt. Avoid lying.

ဂလာန်မုသာဂ္ဂ်ဟွံဂပ်ဂေါဝ်ဟိုလးလး။ k'lān mûsā kawh hü̥ kawpkō hām lĕ lĕ. It is never proper to speak falsehood.

ဇကုကိုဇကုဂလာန်သွှံသွတ်ဂ္ဂ်ဟိုအိုတ်ရ။ *j'kau̥ kü j'kau̥ k'lān s'dām s'mōt kawh hām āt rạ. Speak the truth one to another.

ဂလာန်ကိုပပ်ယုတ်မာဂ္ဂ်လွဟို။ 'k'lān klĭ pawp yût mà kawh l'pạ hām. Do not speak vile words.

လွလက်ညးတွင်ဆွာင်။ l'pạ lēuk ñĕ t'nawh s'aing. Do not revile others.

---

‡ Pegu pronunciation, p'sārạnā. ‖ Pegu pronunciation, s'mēp s'mēp.

* Pegu pronunciation, s'kû̥ kü s'kû̥.

† Martaban pronunciation, 'kḁ̀ kau.

ဂလာန်သ္ဘာတ်မြဍ်ဂ််လွဟို။ k'lān s'kāt mrawh kawh l'pạ hām. Do not speak harsh words.

ပဲ့ပွတ်ံဝဍ်သ္မတ်ဂ််ဂုန်ဖိုဟ်ံမွဲ့။ p'dōạ pwạ hṵ 'taw s'mōt kawh kûn 'pü hṵ mūạ. In deeds of unrighteousness there is no profit.

ညးမဒွေတ်မင်မွဲ့ဝဍ်ကျဉ်ဂ််ဒ္ဍတ်ထပညာရောင်။ñĕ mĕ t'kīt mēung mûạ 'taw kyaik† kawh tawh t'lạ pâña rōng. He that keeps the commands of God is wise.

စိတ်ပေက်ကျဉ်မွး ဂ် ဒ္ဍ ရိုဍ် က္နက် ညာန် ပ ညာ ရောင်။ chāt 'paik kyaik† m'kĕ kawh tawh rüh k'nāk ñān pâñā rōng. The fear of God is the beginning of wisdom.

ညံ်ငကောန်ဝံ့ဒ္ဍမ့ိုဍ်ဝဍ်သ္မတ်ဂ််မိ မ ထံ ဝံ့ ကြိုက် ကို ဝေတ် ဇ္ဈာန် ထ အိတ်တ္ဒိုရ့။ ñong kōn kṵ tawh m'nīh 'taw s'mōt kawh mĭ mĕ tạw wṵ krāûk kü wēt p'tōn l'it' t'wü rạ. In order that their children might become upright men, parents should continually instruct them.

ဓိုန် မန့်တလဒဒိုက်ညး မ မင် မွဲ့ ဝဍ် ကျဉ်ဂ််ဒ္ဍညးမန္ဒကိုစရဲ့ရောင်။ bün m'tawh t'lạ t'tük ñĕ mĕ mēung mūạ 'taw kyaik† kawh tawh ñĕ m'nûm kü ch'rai rōng. Though he be a poor man, he that keeps the law is honorable.

ဓိုန်ပိုန်ဒြပ်န္ဒီရိုဍ်ဟံ့မာန်ညး မလေပ် ပပွတ်ံဝဍ်သ္မတ်ဂ််ဒ္ဍမ့ိုဍ်ယုတ် ရောင်။ bün pün trop nûm tü rüh hṵ mān ñĕ m'lēp pạ pwạ hṵ 'taw s'mōt kawh tawh m'nīh yût rōng. Though possessed of uncounted wealth, he that does unrighteously is a mean man.

ဟုတ်ဂ််ရပွတ်ံဝဍ်သ္မတ်ဂ််ပါဝေင်အိုတ်။ hāt kawh rạ p'wạ hṵ 'taw s'mōt kawh pai wēung āt. Therefore shun all unrighteous acts.

ဖိုညးညံ်ငနဲဖိုဇကုဂ််ကြိုက်ကိုသ္ဂိုရောင်။ 'pü ñĕ ñong nūạ 'pü j'kạw‡ kawh krāûk kü s'tēm rōng. [You] ought to regard the advantage of others even as your own.

ဂဏာန်မန့်ဒတဲကွဝ်ညးတူဂ််ဟုအိုတ်ရ့။ k'lān m'tawh t'tōē

‡ Pegu prononciation, s'kṵ. † Pegu pronunciation, kyat.

k'maw ñĕ t'nawh kawh hām āt ra̤. Speak words that are profitable to others.

ဂလာန်ပျုတ်ဗွေက်စရဲ့ညးဌ်လ္ပဟိုး။ k'lān pyot p'taik ch'rai ñĕ kawh l'pa̤ hām. Do not traduce others.

ပဲ့စိုတ်လောဘဌ်လ္ပကိုအခေါင်။ p'dōa̤ chüt lō'pà̤ kawh l'pa̤ kü a̤'kōng. Do not give license to an avaricious spirit. (Be not avaricious.)

ပိန်ဒြိပ်ဂှိုင်တဲ့ဂွံလ္ဆုင်စိုတ် ရောင် သာ်ဌ်လ္ပသ လေင်။ pün trop klüng tōē kṳ̈ l'mūh chüt rōng saik kawh l'pa̤ s'lĕh. Do not think, if you could obtain riches that you would be happy.

လောန်နူဂဲ့ါထပ်ဩန်ဌ်ကြိုက်ကိုဂဲ့ါပညာရောင်။ lōn nû klai 'taw sawn kawh, krāûk kü klai pâñā rōng. More than [you] seek gold [and] silver, [you] ought to seek wisdom.

အတိုင်ဓပ်မေတ္တာဌ်ဒ္ဂေတ်ဗက်အိုတ်ရ။ a̤taing' taw mēttā kawh t'kit pēuk āt ra̤. Live according to the law of love.

ညံ့င်ဂွံထပ်ဩန်ဌ်လ္ပလုတ်အာကိုဓပ်။ ñong kṳ̈ 'taw sawn kawh l'pa̤ lût ā kü 'taw. In order to obtain gold [and] silver, do not go [and] transgress the law.

ယာံရစိုတ်ဇကုနင်ဒုင်ကိုဇကုဌ်ဓိုင်စိုတ်ဟွံ မာန်ရ။ yemra̤ chüt j'kaw̤* nēung tūh kü j'kaw̤* kawh büh chāt hṳ̈ mān ra̤. If your own heart condemns you, [you] cannot be happy.

ကာ့လအဲခလးမံင်အဲအာဖျာ။ kāla̤ ōa̤ 'kla̤ mong ōa̤ ā 'pyā. When I have leisure, I [will] go [to the] bazaar.

ဘ္ဆိခလးပဲ့ကွာန်ဏံဟွံမွဲ။ † s'ngĭ 'k'la̤ p'dōa̤ kwān na̤w hṳ̈ mūa̤. There is no vacant house in the village.

ပဲ့ကွံခရိင်ဌ်ရဟ်တိညိခိုင်ဟွံသေင်။ p'dōa̤ t'ka̤w 'k'müng kawh rawh ta̤i‡ ñĭ̤ 'kāh hü sēung. The soil of Bilu Island is very good.

ပဲ့ကွံဌ်ညးလ္ဆီုကျောန်ကျအ်။ညးလ္ဆီုကျောန်ဗ္ဇရ။p'dōa̤ t'kaw̤ kawh

* Pegu, s'kṳ̂. † Martaban colloquial, ha̤i. ‡ Pegu, tĭ. || Pegu, s'mēp.

ñĕ l'ngŭ k'lōn klaw̥, ñĕ l'ngü klōn p'ngḁ̀ rạ̥. On this island some cultivate gardens, some cultivate paddy.

ပဲ့ကွံခရိုင်ဂ်ရဟ်သတ်ဇွာပ်ဂကူညိခိုင်ဟွံသေင်။ p'dōạ t'kaw̥ 'k'müng kawh rawh sawt j'mep‖ k'kū ñĭ 'kāh hü̥ sēung. All kinds of fruit on Bilu Island have a rich flavor. (More literally, On 'K'müng Isle the flavor of every kind of fruit is not a little good.)

ပဲ့ရးမောန်ဗ္မာဂ်စဏခတ်ကွန်ဟွံလေပ်ခ်။ p'dōạ rĕ mon p'mà kawh ch'nạ̥ 'kawt k'dawn hülēp tawh. In the Mon and Burmese Country famines are not common.

ပဲ့ရးလွှီဒြန်စဏမခတ်ကွန်ဂ်လေပ်ခ်ပယတ်ပယတ်ရ။ p'dōạ rĕ l'ngü t'tawh ch'nạ̥ mĕ 'kawt k'dawn kawh lēp tawh p'yawt p'yawt rạ̥. In some countries famines occur frequently.

ပဲ့ရးဝွံမြဲလေပ်ဂူဂိုင်။ p'dōạ rĕ wü̥ prōạ lēp kū klüng. In this country there is abundance of rain.

ပဲ့ဒေသလွှီဂ်ဂ်မြဲဟွံလေပ်ဂူ။ p'dōạ tēsạ̥ l'ngü kawh prōạ hü̥ lēp kū. In some places it does not rain.

ပဲ့ဒေသလွှီဟိုတ်ဓိုင်ဂိုင်တုံချောဲတုံဆုဟွံမွဲ။ p'dōạ tēsạ̥ l'ngü hüt büh klüng t'nom 'kyōạ t'nom chhû̥ hü̥ mūạ. In some places it is so cold there is neither grass nor tree.

ညးဗာက်ဗွောမ်တုံဆုဂ်တဲရ။ ñĕ paik* p'tōm t'nom chhû̥ kawh tōē rạ̥. He has cut down that tree.

သွက်ဂွံစံင်ပွတ်ဒုံ † တရေက်အောင်တဲရ။ swak kü̥ chong p'mōt dĕ t'rēuk ōh tōē rạ̥. The wood is split ready for burning, or He has split the wood for burning.

ဒုံ†ဗာက်ဒးဇိုင်ကိုမဲ။ dĕ paik* tĕ chüng†† kü mûē. He has cut his foot with an axe.

ဒုံ † ရေက်မံင်သတ်လိမ်တဲဒုံရေက်ဒးတဲဇကုဒုံ † ရ။ dĕ raik mong sawt lĭmàau tōē dĕ raik tĕ tōạ j'kau̥‡ rạ̥. She

---

* Pegu pronunciation, pēt. † He and she inferiors. ‡ Pegu, s'kû̥.
‖ Pegu, s'mēp. ‡‡ Martaban, jüng.

was cutting an orange, and she cut her own hand.

ဟိုတ်ဒေံ ဟွံထတ်ဒေံ ခေပ်သေဒ်ဒေံတဲ့ရ။ hāt dĕ hŭ ‘tawt dĕ ‘kip sōk dĕ tōē ra. †He has cut off his hair, because †he was ill.

၏ဂတူ မွဲဝါလက္ခဏ်တံထေပ်ကးသေဒ်ကွိုပ်ရ။ bā k'tạu ‖ mūa wà l'kyaik* taw lēp ka sōk k'dāp ra. Once in two months the priests shave their heads.

ပွဲရးဩုတ်တေံဇွာပ် မှိဒ် တြံု ထေပ် ခေပ် သေဒ် ကွိုပ်။ p'dōa rĕ p'lāt tę̀ j'mep m'nih trû** lēp ‘kip sōk k'dāp. In western countries every man cuts off [his] hair.

ဇြဟတ်အဲဟွံမွဲ။ srà̤hawt†† ōạ hŭ mūạ. I have no strength.

ဟိုတ်ဇြဟတ်ဟွံမွဲအဲရံင်ဃိက်ဟွံမာန်။ hŭt srà̤ hawt†† hŭ mūa ōa rong loik‡ hŭ mān. Because I have no strength, I cannot study. (More literally) Because there is no strength, I cannot look at book.

အဲကွိုင်တဲ့ရအဲဒးဒိုအ်ရောင်။ ōạ kwüng tōē ra ōa tĕ tŭ rōng. I am weary, I must stop.

ဟိုတ်ဇွဒ်ညးန်ဲညးကွုင်ဟွံမာန်။ hŭt jwawh‡‡ ñĕ nûm ñĕ klŭng hŭ mān. Because he has a fever, he cannot come.

ကွာတေံဃိက်ကရေင်ဟွံမွဲ။ klā tę̀ loik k'rēung hŭ mūa. Formerly the Karens had no books. (More literally Formerly Karen book not one.)

လွုဒ်ဃိက်ကရေင်နှံဂွိုင်။ l'mūh loik k'rēung nûm klŭng. Now the Karens have many books. (More literally, Now Karen books are many.)

ပွဲမှိဒ်ကရေင်မှိဒ်ထေပ်ဃိက်နှံဇွဲမဂွိုင်။ p'dōạ m'nih k'rēung m'nīh lēp loik nûm pōa m'klŭng. There are many among the Karens that understand books.

အစာဝေတ်ညးမစီရေင်အခဝ်ဃိက်ကရေင်ဝံမွဲသကွာတ်ခရေတ် မွဲလွီဒ စဝံ ကံ့ ထ ပဒ် စောဒ် ဒိ သွံဝ် ဂ်ိ ချိတ် ရ။ ạchā wēt ñĕ m'chīrēung a‘kaw loik k'rēung wŭ p'dōạ sakk'rāt

‖ Pegu, k'tû. * Pegu, l'kyāt ** Martaban pronunciation, krạu.
† He, an inferior. †† Usually pronounced, sà̤hawt.
‡‡ Usually pronounced, fawh.

'k'rīt mūạ l'ngīm t'chām klom 't'pawh chōh paị s'nām 'kyāt rạ. Teacher Wade, who prepared Karen letters, died in the year of the Christian era one thousand eight hundred and seventy-three.

မှိုင်ကရေင်ဂပ်ဂေါင်ဗင်သွာ အစာ ဝေတ် လ အိတ် တ ဝိုင် ရောင်။ m'nīh k'rēung kop kō pawh-s'nā ạchā* wēt l'ittạwü rōng. It is proper that the Karens should remember Teacher Wade (gratefully) forever.

သှပတ်ခမ္မတမိနူအပဲ့ဘာသာဗ္ဗာဂ္ဂ်ကောမာံဗုက်ဝွံ ကှဲ ဝ္ဂိတ်ဘာ သာမန်ရ။ slạpot **'tommạ̀ t'maị† nû ạp'dōạ 'pàsā p'mà kawh kau mem-pük wụ̈ klai p'tet 'pàsā mon rạ. Ko Mem-pük translated the New Testament from the Burmese language into the Mon language.

သ္ဒိုက်ဝွံကျီညီသာသွပ်သွး ကျီဂလာန်ပါလိဟေလသဂ္ဂ်အစာဟာဇွေ လဝွံမ္ဗိမ္ဗပ်သွးကျီဂလာန်ပါလိရ။ s'moik kụ̂ kü ñīsā s'top-s'tạ kü k'lān pālĭ‡ hēlạsạ kawh ạchā* hāswēlạ wụ̈ p'ñī‖ p'ñop s'tạ kü k'lān pālĭ‡ rạ. That [it] might strictly conform to the Greek original, Teacher Haswell compared [it] carefully with the original.

မှိုင်မောန်ဂပ်ဂေါင်ဗင်သွာအစာဟာဇွေလ ကျီ ကော မာံ ဗုက် လ အိတ်တဝိုင်ရောင်။ m'nīh mōn kop kō pawhs'nā ạchā* hāswēlạ kü kau mem-pük l'ittạwu rōng. The Mons should remember (gratefully) Teacher Haswell and Ko Mem-pük forever.

---

* Pegu pronunciation, ạsā. † Pegu, t'mĭ. ‡ Martaban, pālại. ‖ Martaban, p'ñai. ** Usually pronounced, 'lạpot.

To show something of the construction of the language, the Lord's prayer is given below, with the English word under the corresponding Peguan word.

It must be remembered, that in addressing a superior, it is not proper to use a pronoun, that wherever *thou* or *thine* occur in English, Tilạkûn, *Lord of grace* is used, or Tilạpān, *Lord of wealth;* and wherever *we, our, us* occur, *pōē-dĭk-taw̰ (*lit. we* slaves) is used. ညိ ñĭ closes every petition.

THE LORD'S PRAYER.

မအံက်ပိုဦက်တံမန်ဆိုင်တပဲ့ဘုံအကာသ၊ နာမတီလပိန်ဝံဒန်မ

Father our who art in heaven, name thine reveren-

ရေဍ်သေဍ်အဲပရဲဂ်ကီန်ညိ။ သန်ထာန်တီသပိန်ဝံဂ်ကီတန်ကြန်ညိ။

ced let (it) be. Kingdom thine be established. Will

ဒွိက်တီလပိန်ဝံညုံင်နဲမရှိက်ပေင်ပဲ့ဘုံအကာသတေံဂ်လတူတီဇော်

thine, as perfected in heaven, on earth also let (it be)

ဂ်ထေကီရှိက်ပေင်ညိ။ စထာအဟာရသွက်ဝံဂယိုင်လမျိုးခုံဂ်အပဲ့တွဲ

perfected. Food for living sufficient in day this give

ဗံ့ကိုင်ကုဦက်တံညိ။ဒုဂ်ညးမလုတ်အာကီဦက်တံညုံင်နဲဦက်

to us. Sins of those sinning against us, as we for-

တံမဗထးဂ်၊ဒုဂ်ဦက်တံဂ်ဗထးကီညိ။ဒွဲဒုဂ်မလွဲထွန်ထာဂ်ဟွံကီ

give, sins our also forgive. Places (where) sin en-

ဗက်အာတဲ့၊ နူကီအရာဟွံခိုဂ်တံဂ်လေဟံင်ဖြာ်ဦက်တံညိ။ ဒန်မ

tices, not let (us) follow. And from things not good

ပိုင်အဝိုကီဇူမြိတ်ဖ်အနုဘန်ကီဖျာပ်ကဝ် အဆက် အ ဆက် ဂ် ကီ

deliver us. Dominion and power (and) glory unto

တန်ပဲ့တီလပိန်ညိ။အာမေန်။

all worlds continually let abide in thee. Amen.

---

* Martaban pronuncition, pōē-doĭk-taw̰.

SELECTIONS FROM PEGUAN BOOKS.

The following is part of a chapter on filial obligations from a Peguan book called the mēungk'lạ̀sût. (မင်္ဂလသုတ်။)

ယွံမ်ီတံ၊တိဒ္ဓော်မှုံ သ္ဘီ၏ကိုတ်ကီပန်လက်ယောဇနာ၊ ကီပန်လ
*ဟုတ်ပရဲဂ်မွး၊သ္ဘီလောန်ရ။ နူသ္ဘီတိဂ်ကံ့ဆလ်ီဆမွဲလက်ဆ၊ ဂုန်မိ
ကီဂုန်မဂ် သတိုလောန်သန်။ယွံဂမ်ီတံတလဲစက္ကဝါလဲ့းလောန်သန်ရ။
သ္ဃော်ဒတ်ဂုန်မိမတဲ့၊ စက္ကဝါဟွံလဲညံဉ်နဲပးတနိုင်ကို၊ဂုန်မိကီဂုန်မ
ကံ့ဆလ်ီဆမွဲလက်ဆလဲလောန်နူစက္ကဝါတုန်။ ယွံဂမ်ီတံ၊မှာသမိတ်
မှုံလယိုဂ်ဂဝလ်ီကီ့လ်ီ၊ သ္ဘာသ္ဘိတ်ဂးသ္ဘိုဂ်လောန်ရ။ ဂုန်မိကီမကံ့
ဆလ်ီဆမွဲသက်ဆသ္ဘိုဂ်လောန်အာနူသ္ဘာသ္ဘိတ်ဂ်တုန်။ယွံဂမ်ီတံ၊တ္ဆံ့
သိန္နရာတ်ဂဝလ်ီကီ ဂလ်ီယောဇနာမွးသ္ဘုင်လောန်ရ။ ဂုန်မိကီဂုန်မ
ကံ့ဆလ်ီမွဲလက်ဆသ္ဘုင်လောန်နူကျောတ်တ္ဆံ့သိန္နရာတ်ဂ်တုန်။မွဲဂုန်
မိကီဂုန်မပသ် မဂံ့ခွေဝ်ရော်ဂုန်မိကီမ၏မပြဲသဂ်ဂ်၊ ယရ်ကောန်
မွဲ၊ ပူးသ္ဆံ့ကီလဝ်မိ၊ ပူးဖ္ဂိကီလဝ်မတဲ့။ လ့ကီဒးထိုန်တိ။ ဗ္ဘတ်သ္ဆီဥသ်
ပတ်ဩ်ကိုသိုဿ်။ကီဒးယိုက်ဏာကွဲကြာန်ဂ်လေ၊ ခွေဝ်ရော်ဂုန်မိ
ကီမဟွံမာန်ကို။ ယွံဂမ်ီတံ၊ ဗွဝ်ရတ်ဂ်ပြကာသက်သက်၊ နူတိန်ီဘာ
ဝက်ဗဝ်ဃဝ်တဲ့ကီဖိုန်ကီမိမတုန်ဂ်လေ၊ ခွေဝ်ရော်ဂုန်မိကီမဟွံမာန်
ကို။ ယွံဂမ်ီတံ၊ဗိုန်စက္ကဝါဗိုင်ဇမ္မုဒ္ဒိပ်ကွဲဂ်တ္ဆန်တွေဝဲတသိုရတ်ဂ်ပြ
ကာဂ်၊ ကီဖိုန်ကီမိကီမတုန်ဂ်လေ၊ ခွေဝ်ရော်ဂုန်မိကီမဟွံမာန်ကို။
ပသ်မဂံ့ခွေဝ်ရော်ဂုန်မိကီမမာန်ရောယဝ်သွး။ ယွံဂမ်ီတံ၊ယရ်ပူကီ
မွဲမွဲမိကီမဟွံမွဲသဒ္ဓါစာဂ။ မဟွံဂွံတ္ဆွေဂ်ကံဖီဂ်၊ညံဉ်သ္ဃော်နွံကီသဒ္ဓါ
စာဂ။ ညံဉ်မိကီမသ္ဃော်တ္ဆွေဂ်ကံဖီ။ ညံဉ်မိကီမသ္ဃော်တ္ဆွဲဒါန်သ္ဃော်
ဒ္ဓိုန်သီ၊ သ္ဃော်ပဉ်မိဉ်ဓဝ်။ သ္ဃော်ပ္ဍာ်ဘာဝဏာ။ညံဉ်မိကီမဟွံဒးအာ
အဝါဂ်ကို။ ညံဉ်မိကီမသ္ဃော်အာရိပ်ခုဉ်သွဝ်ဗြိုန်ီဗာန်၊သဝ်ဂွံဂွံဟိုဒ
လော်ဇွာန်မ္ဘောဉ်ကီရိုတ်မိမတံ့မာန်ဂ်၊ နှ် မ ဂံ့ ခွေဝ် ရော်ဂုန်မိမ၏
မာန်ရောင်။ ယွံဂမ်ီတံ၊ သ္ဘိုတိသ္ဘိုလောန်၊ဗ္ဘဲကီဂုန်မိမ၏တဲ့၊ တိသ္ဘိုသ္ဘုဒုန်ကို။စက္ကဝါလဲ့လောန်ရ။ဗ္ဘဲကီဂုန်မိမ၏၊စက္ကဝါဗ္ဘတ်ပးတနိုင်
ကို။ တ္ဆံ့သိန္နရာတ်သ္ဘုင်လောန်သန်။ ခါသ္ဃော်ဒတ်ကီဂုန်မိမပ္ဘန်သိန္နံ

---

* လဟုတ် is the same as နိလဟုတ်။

ရာတ်ထိုက်တန်၊သွင်ကိုတဏံဒေါတ်မွဲကို။ သွာသမိတ်အိုသိုတံဂ်
ခါရဂ္ဂိုသမ်ကိုဂုန်မိမ္ဂးညံင်သွင်ဇာလွှောဝ်ဒေါတ်မွဲကိုရ၊ဂုန်မိကို
ဂုန်မသွောံစတ်ဟွံမာန်ဟောင်သာ်ဂွံကျာ်တြဲဂးရ။

Translation of the above.

Yes, priests, the earth has a thickness of more than two hundred and forty thousand yojạnās; we say it is very thick; more than the thickness of the earth a hundred fold, a thousand fold, ten thousand fold greater is the kindness of a mother, and the kindness of a father.

Yes, priests, the [2]chakkạwā is exceedingly broad; measured by the kindness of a mother and father the [2]chakkạwā is not broad, its width is but as the eye of a needle: the kindness of a mother and father is a hundred fold, a thousand fold, ten thousand fold broader than the [2]chakkạwā.

Yes, priests, the sea has a depth of eighty-four thousand [1]yojạnās. We say the sea is exceedingly deep; the kindness of a mother and father is a hundred fold, a thousand fold, ten thousand fold deeper than the sea.

Yes, priests, the rock [3]Sinnarat is eighty-four thousand [1]yojạnās high; but the kindness of a mother and father is a hundred fold, a thousand fold, ten thousand fold higher than the top of [3]Sinnarat.

How can we repay the kindness of a mother and father, which is thus excellent? Any child, who should give his right shoulder to his mother, and his left shoulder to his father, and not let them tread upon the earth,

---

1. One yōjạnā is equal to 13½ English miles.

2. The chakkạwā comprises the great central mountain, around which the sun is supposed to revolve, four continents and the surrounding seas, and islands.

3. The great central mountain "Meru."

but carry them even to the privy, he could not repay the kindness of his mother and father.

Yes, priests, if he should heap up the seven kinds of precious stones in a pile reaching from the earth to the heavens, and give it to his mother and his father, he could not repay the kindness of his mother and his father.

Yes, priests, if possessed of the whole [2]chakkaṿā he should give the four continents, embellished with the seven kinds of precious stones, to his mother and his father, he could not repay their kindness.

How then can the kindness of a mother and father be repaid? Yes, priests, any one who has a mother and father not religiously disposed, and who do not believe in future rewards and punishments, if he is able to instruct them, and arouse their minds, so that they become religiously disposed, and believe in future rewards and punishments, make offerings, repeat the commandments, listen to the law, and repeat religious sentences, in order that they may not go to places of punishment, but may arrive at the celestial regions, and Nirvana, that man repays the kindness of his mother and father.

Yes, priests, the thickness of the earth is very great, compared with the kindness of a mother and father it is but the thickness of a bamboo leaf. The [2]chakkaṿā is exceedingly broad: but, compared with the kindness of a mother and a father, it is but as the eye of a needle. The rock Sinnarat is exceedingly high; but when measured by the kindness of a mother and father it is like a small ant-hill. The whole ocean, when compared with the kindness of a mother and father, is but as a small brook. The kindness of a mother and father cannot be measured. Thus the excellent god spake.

Legends.

Nos. 1 and 2 of the following selections from မင်္ဂလသုတ် show the rewards of filial piety. No. 3 is to show, that all Pûtĭsawts are grateful, not only to parents, but also to others.

No. 1.

အတိတ်ကံတော်ဗောဓိသတ်ဘိုန့် တမာတ်၊ မိကျီမဒမျှမတ်စွဲလင်္ဂဲ့ တို့ဂိဇကုတ်နမက်ဟျုန်ပြောင်ဂုရင်တလုင်တဲ့ဗစမိမရ။ ဲ့ကာလဂ္ဂ်လ မမွဲနိလယဂးယွ်၊ ဲ့ဇရောင်သုသာန်ဗရာန္နသီ၊ ဟဂွံစွတ်သတ်တဲ့၊ပါ လင်ပးဒနက်ရ။ ဗောဓိသတ်ခွံဒးဒနက်လွတဲ့၊ ဇ်သွာမိကျီမရ။ဒန့်အဲ မဒးဒနက်ဝွံမိကျီမစါဟွံတိတဲ့၊စမိ်ခွံင်အဲရသွံ။ပသဿီမိမစါသွဲ့ဝံပ အဟာပွန်ရော။ မသက် ကုဆဟာဂ့်နဲ့တဲ့ မဒး ဟျိသ္ဂ်ဂ်ခွံင် ဲ့တို့ ဂိဇ ကုတ်ရသွံ။ သင်ဝွံနဘာသာ မှိုင်ဂတောင် ယဝံ တရ။ လမ မိင်ယဝံါ ဗောဓိသတ်တဲ့၊ သင်ဝွံသွာန်တိုန်ရ။ယွံတမာတ်သဘတမာတ်မွးဝွံ၊ ဲ့ထာန်မှုံဗွတ်ကွံယောဇနာတံဂ်၊ ဗွတ်ဇကိုမွဲကို လေဂွံညာတ်ကို။ တလအဲမန့်တမာတ်ဂ်၊ ဇာကိုပးကိုမွးဒွံစုတ်ဂ်ကိုမှုဟိုတ်ဟဂွံတိဟ ဂွံညာတ်ညိရောလွဂး။ ယွံကောလွယရပှဂိုမွဲတွဲလင်သရံဝါင်တဲ့၊ ဇာန်ကိုဒန့်ပးန်ကို ချပ်ဂြင် ဟွံ ဒးရ။ လွေင်မပရေင်က်ဂ်မွးဒုင်ရ၊ ကောလမ၊ဗောဓိသတ်ဂး။ယွံတမာတ်တုပညာတလအဲမဥပ္ပကာမိ မ၊ ညးမတိဂုန်မိမညံင်တလအဲဂ်၊ တံ့နဂစိတ်ကွံဟွံဂပ်ဂေါဝ်ရဂး တဲ့၊ သင်ပးတဲ့၊ယွံတမာတ်တလပညာဖျုန်အဲအဘိုင်ပွိက်စိတ်ဂ်ဂိုင် ကေတ်တဲ့၊ဖျ်ထာသွက်မိမရ။ စမြိုမြန့်မိမစါရလမဂး။ ယွံကောလမ တလအဲမဂွံဗွးဖျအဲသိုအိုင်တဓိင်စိတ်နဲ့ဂ်၊ ကောန်သမ္ဘာတလအဲ၊ မိမ ကောဒေံတဝိဝါရတလအဲ၊ကိုဂွံအိုင်တဓိင်စိတ်ဲ့ထာန်တသိုက်ညိ ရ။ ဗောဓိသတ်ရောဒနာကိုလမတဲ့၊ ပဝ်ကလေင်စစိုပ်မိကျီမရ။တဲ့၊ ဖျုန်ဂိုင်ဖျ်ဂ်ဗစမိကျီမစါရ။သင်ဝွံကျင်ဲ့သတ္တနိပါတ်ဇာတ်ပေါင်။ နအန္ဆာဘမတိဂုန်မိကျီမဂ်၊ လမဒးသ္ဂိုက်မှိုက်တဲ့၊ ဟဂွံစိတ်မဂွံဗွး လမျိုပေါင်။

Translation of Legend 1.

In a former time *our Pû-'tĭsawt was a vulture. He placed his blind parents in the rock Gĭj'kût, and brought the flesh of buffaloes, cows, &c., and fed them there.

At that time a hunter name Nĭlĭyĕ set a snare in the burial-ground of Benares; and Pû'tĭsawt was caught in the snare of the hunter. Remembering his mother, and his father, he said, "Not knowing that I am ensnared, they will be expecting me. How shall my mother and father obtain food? Destitute of food they will pine away with hunger in the rock Gĭj'kût." Thus he lamented and wept in the language of men.

The hunter hearing the lamentation of Pû-'tĭsawt said to him, "Yes, vulture, the nature of vultures is to see even the carcase of a rat a hundred yojanas distant. My lord is a vulture. How is it that you have been ensnared? Why did you not see?"

Pû-'tĭsawt replied, "Yes, brother hunter, any one who does evil deeds will not discover nets and snares, but must endure the consequences of his deeds."

The hunter replied, "Yes, vulture, lord of wisdom, it is not proper to kill any one who is so grateful, and returns the kindness of his parents, as you do. "Thus saying, he loosened the snare, and said, "Take as much of my flesh as you wish, and carry to your mother and father, and feed them.

Pû'tĭsawt replied, "Yes, brother hunter, you have with joy set me free. May your wife, and children, parents, and all your relatives enjoy the place of happiness." Pû'tĭsawt having thus prayed for the hunter, flew away, and returned to his mother and father, and fed them with the flesh he had brought.

Thus is it contained in the Sottaṇĭpatjāt. By virtue

---

* Pû'tĭsawt is one, who in some future state is to become a Buddh. *Our* Pû'tĭsawt invariably refers to Gŏtama.

of knowing the kindness of mother and father the hunter experienced a feeling of satisfaction in that he had avoided the taking of life.

No. 2.

အတိုက်တေံ ဗောဓိသတ်ပို ဒုစိုင်ဘွါင်ဂွါကိုရ် ညံင်ထာင်သွာ။ဒု သွိစိုင်ပဝါဒစံ စောတ်လွိုကျောန် ဓိတ်ကိုဓိဒမူမတ်၊ ခွံင်တလစိုရ် ဂြိုပ်ဟောမဝန်။ ပဲမသဂ္ဂတာပ်လံ၊ ထောံကွဲသကံပဝါတဲ့၊ပဂကောံ ကိုဓိဒမူမတ်တဲ့၊ ပဒွေံအာဇိုင်တွံ့ မဟိမ္မ စဘ္ဍော ရနာ နိတ်ဩြကို လစဒကရ်မွဲ။ ပွဲဂိုရ်တွံ့ဇရေင်လစွံလပ်မိတဲ့မြိမြန်တရ။ ပွဲကာလ ဂ်လွှညးချုင်ဗရာန္နသီမွဲကလိုင်အာတရ်လုက ၅ တွဲဂတေပ်ယဝံအာ စိုပ်ဒမံင်ဗောဓိသတ်ရ။ ဗောဓိသတ်မိုင်ယဝံါလွှဂ် ဂြိုဒ္ဒုကရွတ်ဏာ တဲ့တိတ်ဟ္ဒကုကိုလွ၊ ဘ်ုန်စွံတ္တွ။ကွိုတ်ဇကုတဲ့၊ပလံင်ဗစိုပ်ဂုံင်ဇွော် ထစးတရ။ ထာန်ဒမံင်ဆဲလပဟိုကိုညးညိ။ ဂကန်ကိုလွှတဲ့ကလေင် စအာရ။ လွှစစိုပ်ဗရာန္နသီတဲ့လွှောဝ်ဘ်ုသွို။ကာလဂ်စိုင်မ္ဒိုလေချူတ် အာ။လွှဂ်ကောံညး မလေပ်ကွတ်စိုင်သွို မွှောဝ် ဏာကိုအာ ကောတ် နင်ဗောဓိသတ်။ စိုပ်တဲ့ပွဲရုင်မ္ဒိုထစုတ်လဝ်ရ။ အဟာမူုံကိုရဂ်တန္ဒိ သဂ်ဂ်ကောတ်နင်ကိုဗောဓိသတ်ရ။ဝေင်အာန္ဓမိအဲတဲ့အဲဟွံကောတ်အ ဟာရချပ်တဲ့၊ဗောဓိသတ်ဟွံစစဏာရ။ ဇကုသွိဗဒုင်ကိုကိုလေဗော ဓိသတ်ဟွံဂိုင်စတဲ့သွိသွာန်ရ။ယွံသွိစိုင်၊မ္ဂဟိုတ်တလအဲဟွံဂိုင်စဏာ ရော။ ယွံသွိမပြဲအဲဥပ္ပကာ ခွံင်ဓိဒမူ မတ်ရောင်။ ဝေင်အာန္ဓအဲဟွံမွဲ တဲ့၊ မိအဲဒးပကာဂစိုတ်ရ။ အဲတုန် ထောံ ကွဲပြဝါဂဝလွိ တဲ့၊အဲ ကျောန်ဓိတ်ကိုဓိရောင်။ဝေင်အာန္ဓမိဒမူမတ်အဲတဲ့၊စဏာမပြိမရာတ် ကိုဂ်ကို၊ ပိုန်ဟာန်အိန်သွံမရာတ်ကိုဂ်ကို၊အဲဟွံဒးဂွပ်ရ၊ လမုဂ်ပေင် အာထဉ်တွဲတဲ့ရ။ တွဲဝွံယဝံမိအဲဟွံ ပအဟာရမွး၊ မိအဲဒးပကာဂ စိုတ်ရ။ ဗောဓိသတ်ဂးသွိမိင်တဲ့၊ ယွံမွးတံ၊စိုင်မတိဂုန် မိမဥပ္ပကာမိ ကျာ်ဂန်ရောင်၊ ဗလးကိုညးစကိုမိကျာ်ဂန်ညိရ။ သွိဂးတဲ့ကိုဗလး ကွဲဗောဓိသတ်ရ။ ဗောဓိသတ်ဗွးန္ဒွက်တဲ့၊ယွံမရာတ်လွဟိုတ်မဝဲ ညိ။ ဓဝ်သွိစဂ်ဖြကာဂ် လေမရာတ် မင်မွဲညိ။ ဗောဓိသတ် ဒလေံ ဘ္ဍောန်သွိတဲ့၊ ပဒွေံတိတ်အာကို မိမွဲတွဲဂ်စိုပ်မိရ။ သွိသွုင်သွိုက်

ဗောဓိသတ်ပွဲမကျောန်ဓိုတ်ကိုမိဂ္ဂ်တဲ့၊ ပွဲထာန်မညောန် ကိုကမာဒ
ကင်ဂ္ဂ်မ္ဒင်ကွာန်မွဲတုံနအဟာရသွက်ဗောဓိသတ်လျှိုန် ဟောင်ကိုရ။
ကြဲဝွံမိဗောဓိသတ် ပကျေံကာဂရိုတ်တဲ့၊ သွီကိုစံင်ဒန်ကျေံဇွရ။
အဿမာပိုတ်မဟိမုကရဏ္ဍကဂ္ဂ်သွီကနှံလင်တဲ့၊သွီစအာခုင်ရ။ဇူ
သိ၅၀၀ မတိတ်နူဂြိုပ်ဟေမဝန်ပဒတပွဲအဿမာပိုတ်ဂ္ဂ်ရ။ဒါန်ဝတ်
လျှိုန်သွီကိုကုဇူသိတံဂ္ဂ်ရ။ကြဲဝွံလံကိုကာဖိုတဲ့၊ဗောဓိသတ်ပကာဂ
ရိုတ်ရ။ ဗောဓိသတ်ပကာဂရိုတ်တဲ့၊ ဗွတ်တမာဇကုဗောဓိသတ်ဂ္ဂ်
ကိုကနှံလင် ရုပ်စိင်တွံမွဲတဲ့၊ ကိုကနှံလင်ဖြိုပ်ဇွော်မွဲ။ ညံင်ရုပ်ဝွံဗှး
တွဲမြဲတဲ့။တဲ့ပူဇသကာဝေင်တသဘ်ရိုင်သွာံရ။ ပူဂိုမဝွံရေင်သေင်
ရဂပူဇသကာရုပ်ဗောဓိသတ်သိုမသ္ဒုင် သ္ဒိုက်ရိုတ်စးအဿဘရ
တိကလိဝွံခုင်သွင်ဂ္ဂ်လေဂ္ဂိုင်သန်ဟောင်၊သာ်ဝွံကျာ်တြဲတွံကိုရ။ ဟိုတ်
ဂ္ဂ်ရပူဂိုမတိဂုန်မိကိုမမ္ဂးဝွံ၊မှိုင်လင်ကိုရ၊ဒိုကိုတိရစ္ဆာန်ကိုလေ၊ ညး
မဒးရေင် သေင်ရဂပူ ဇသကာဗွဲမလောန်၊ ဒိုပကျေံကာဂရိုတ် တဲ့
လေ၊ရုပ်ဂ္ဂ်ညးမဒးကျောန်မ္ဒင်လင်တဲ့၊ ညးမဒးပူဇသကာဟုန်၊ညးမပ
ပူဇသကာရုပ်ဂ္ဂ်ဟုန်တုန်လေ၊ ဝွံအာရိုပ်ခုင်သွင် ထာန်တသိုက်ဟုန်
ဟောင်။

Translation of No. 2.

Once upon a time our Pûtĭsawt was a white elephant,—white as the petal of a water-lily. He was the king elephant of a herd of eighty thousand. He took care of his blind mother, and dwelt in the Hēmạwon Forest. Before a long time had elapsed, leaving the herd, in company with his blind mother, he went direct to the rock Mạhĭmûchondawrạnā by a lily-lake. Having placed his mother in a grotto near the lake, he took care of her.

At that time a hunter from Benares, having lost his way for five days, lamenting and weeping arrived at Pûtĭsawt's place. Pûtĭsawt hearing the hunter weeping, his pity being excited, went out, and bowing himself down to the hunter, placed him upon his neck, and carried him to the main road, and pointed out to him the way. Charging the hunter not to make known the place of his abode, he returned.

The hunter, arriving at Benares, informed the king. At that time the royal elephant had died. The king sent the hunter with one who understood elephants, to bring Pûtĭsawt; and after his arrival he put him into the royal enclosure, and gave him good food of various kinds; but Pûtĭsawt, having determined, that he would not taste of food, while separated from his mother, would not eat. The king himself presented food; but Pûtĭsawt received it not. The king asked, "Oh king elephant, why will not my lord take food?" Pûtĭsawt replied, "Oh excellent king, I take care of my blind mother. Besides me there being no one [to take care of her], my mother must die. I, having forsaken my 80 thousand companions, served my mother. Separated from my blind mother, if your Majesty should give me the best of food, and also the wealth of the celestial regions, I should not regard it. Seven days are now completed. If my

mother does not have food to-day, she will die. "The king hearing it said," Oh ye men! An elephant is grateful and cares for his mother! Release him! and let him return to his mother." Having said this, he caused him to be released.

Pûtĭsawt, being freed from bonds, said, "Let not Your Majesty be grieved. Observe the ten commandments pertaining to kings." Pûtĭsawt having instructed the king, went direct to his mother, and arrived the same day.

The king, pleased with Pûtĭsawt for taking care of his mother built a village near the Lily-lake, in order to provide food for Pûtĭsawt continually. After this the mother of Pûtĭsawt having died, the king caused her body to be burned, and built the abbey Maḥĭmûkaṛondaḳa, and then returned to his city. Five hundred hermits coming out of Hēmawon Forest, dwelt in that abbey, and the king made offerings to them continually.

A long time after this, Pûtĭsawt having died, the king made a stone image of an elephant about the size of Pûtĭsawt, and erected a large building, that the image might be protected from the sun and rain; and having finished it, he made offerings to it every year; and every one that worshipped, and made offerings to the image of Pûtĭsawt, with joyful minds after death attained to the heavenly regions. Thus the excellent god preached.

Therefore every one who is grateful to his mother and his father, whether he be a man or beast, is to be reverenced, and offerings be made to him until death; and after death his image is to be made and worshipped; and those who make offerings to the images shall arrive at the celestial regions, the place of happiness.

No. 3.

အတိုက်တော်ဗောဓိသတ်ပိုဒ်တမာတ်ကို။ ဦးဉာဏ်ကုတ်ဥပ္ပကာမိကိုမကို။နွံကာလမွဲတဲ့၊ကျာသိုစြေခွော်ကွဲဒြံတဲ့၊တမာတ်ဂမြိုင်ပဝ်ဟွံမာန်တဲ့၊ ပွဲကမာင်ဒျုင်ဗရာန္ဒသီ၊ မညောန်ကိုထဖိုင်ဂ်ဒျုန်ဦင်အိုတ်ရ။ ပွဲကာလဂ်သေတိဗရာန္ဒသီမွဲတိတ်နူဒျုင်၊ညာတ်တမာတ်ဂမြိုင်မင်္ဂက်စြဲတ္ဂိုဂ်ဂ်၊ ပွဲထာန်မညောန်ကိုတမာတ်၊တမာတ်တံဂ်၊ကိုဗဝ်ပမတ်တဲ့၊ မ္ဂေါဝ်သက် ဇကုကိုအာကောတ်နင်ဗျုန်ဂ့ပွဲသုသာန်တဲ့ကိုတမာတ်ဂမြိုင်စတဲ့၊ ကိုသက်ဇကု မင် လဝ် လပကိုညးဂွံစုင်တက်၊ ဗိုတ်ကွင်။ကျာဟဲစြိဒုးတ္ဂိုဂ်ဇုးထတ်တိုန်၊တမာတ်တံဂ်၊ဂပ်ဂေါဝ်စအာထာန်ဒမံင်ဇကုအိုတ်ရ။ ကာလဂ်သဝ်ဂွံဗောဓိသတ်ဟိုကိုညးဂမြိုင်ရ၊ ယွံဗမူးသေတိဗရာန္ဒသီဂွံဥပ္ပကာလဝ်ပိုု။ တ္ဂုန်ပိုရောင်။ ပိုညးမတ္တဲလဝ်ဂုန် ကိုဇကုဂ်။ တုံနခွေဝ်ဂုန်ညးဂ်ဂပ်ဂေါဝ်ရောင်။ ယရံပွဲကာလမွဲယာတ်ညးကို၊အပေါတ်ဂညိညးကိုကလိဂွံတဲ့၊ပွဲသွိုသေတိဂ်ဖုံ၊ဖျေဂ်ညိဗောဓိသတ်ဂး။ ပတ္တိုန်ဂ်မွိုင်တံစဲလဝ်ယာတ်ကို၊ ဝတ္ထုဂညိဂညတ်ကို။ မွိုင်တံဟိုတ်မဲခွံင်တမာတ်ဂိုင်ဏာအာဖုံပွဲသွိုသေတိရ။ ဒန်သေတိဂွံယာတ်တံဂ်တဲ့၊ တ္ဂယာတ်တံဂွံတမာတ်ဂိုင်နင်ဟာတိဂးတဲ့၊ ပွဲထာန်ညးမကျုင်အာတိတ်လုပ်သွင်တရုတံဂ်သေတိကိုအာစွံလဝ်ရ။ နှိဖြပ်ညးတဲ့ညးကောတ်ဏာရ။ ဒန်တမာတ်မဂိုင်နင်ဂိုက်ယာတ်အလုံဒျုင်ဂ်ညးအာလျောဝ်တ္ဂိုသွိုရ။သဘ်တမာတ်ဗျုန်ကခုံကောတ်ရ။ခုံကောတ်ဂိုက်ယာတ်ရောင်မွးဂ်ဟိုတ်နွံရ၊ ဒသွိုဂးတဲ့။ ကိုညးပါပးမွး၊ ဒးစုတ်ဗောဓိသတ်ရ။ မွိုင်ဂ်ရပ်ဏာထစးကိုသွိုရ။ သွိုသွာန်ဗောဓိသတ်တဲ့၊ ဒန်မခွေဝ်ရေဝ်ဂုန်သေတိဂ်ဟိုကိုသွိုမိင်တဲ့၊ စိုန်တိရစ္ဆာန်ကိုထေ၊ဂြင်ဂုန်ညးခွေဝ်ရေဝ်ဂုန်ညးကိုသွံ၊သွိုဂးတဲ့။ ကိုဗလးကွံ ဗောဓိသတ်ရ။ ဗောဓိသတ်ပြာပ်စဇရင်မိကိုမရ။ အိုတ် ဖြပ် ညး တံဂ်တုန်ထေ၊ သွိုကိုသေတိကွေင်ကိုတထဖြပ်ပွန်ရ။

Translation of No. 3.

Once upon a time our Pûtĭsawt was a vulture, and dwelt in the rock Gĭjaḳût, and took care of his mother and his father. Upon a certain day there was a great wind and rain storm. The vultures not being able to fly, alighted upon the wall of Benares, near the moat. At that time a certain rich man of Benares, coming out of the city, seeing the vultures shivering with cold, had a fire built near them, and persuaded his companion, to go to the burying-ground and get the flesh of cattle to feed the vultures, and placed a guard, to prevent any one from beating or throwing missiles at them. The wind ceasing, and the rain abating, the vultures being freed from cold, and having recovered strength, it was proper for them to return to their own place.

At that time Pûtĭsawt spake thus to the vultures, "The rich man of Benares has taken care of us: he is our benefactor. It is becoming for us to repay his kindness. When we can get the clothes and ornaments of any one, let us take them, and cast them down by the house of the rich man." * * * * *

From that time the people noticed, that the clothes, they spread out to dry, and other things were taken by the vultures, and cast down by the house of the rich man; and they came, and informed the king: and the king replied, "The custom of vultures is to take fish and flesh. If they take garments, there is some cause for it." And having a snare set, Pûtĭsawt was caught; and they carried him, and showed him to the king. And upon the king's making an inquiry, Pûtĭsawt told him, that they did it to repay the kindness of the rich man. The king hearing this said, "Even a beast is grateful, and repays favors." Having thus said, he ordered Pûtĭsawt to be released, and the property returned to the owners. Pûtĭsawt returned to his mother and father.

PEGUAN, ENGLISH, AND BURMESE

VOCABULARY.

Abbreviations.

a., adjective.
adv., adverb.
Bur., Burmese.
col., colloquial.
conj., conjunction.
Eng., English.
gram., grammar.
int., interjection.
inter. pro., interrogative pronoun.
Mt., Mount.
Mts., Mountains.
n., noun.
n. a., numeral adjective.
o. a., ordinal adjective.
p. a., participial adjective.
p. p., past participle.
pers., personal.
pl., plural.
poss., possessive.
prep., preposition.
pro., pronoun.
pro. a., pronominal adjective.
pron., pronounced.
R., River.
St., Saint.
v., verb.
v. a., verbal affix.
v. aux., verbal auxiliary.
v. i., verb intransitive.
v. n., verbal noun.
v. p., verbal prefix.
v. t., verb transitive.

A

VOCABULARY

PEGUAN, ENGLISH AND BURMESE.

အ, the first vowel of the Peguan alphabet. In Pali words, privative; as ကုသိုဝ် *merit*, အကုသိုဝ် *demerit*; နိစ္စ *permanence*; အနိစ္စ *impermanence*.

အ, *a.* mute, dumb; *v. i.* to be dumb; (Bur.) အသော။ အသည်။

အကာပ်, *n.* the roller, the jay; (Bur.) ၄က်ခါး။

အကာသ, (Pali), *n.* the visible heavens, အမှဲ။ (Bur.) အာကာသ။

အကံက်, *n.* duty, customs; (Bur.) အကောက်။

အကြာ, *prep.* between; (Bur.) အကြား။

အကြာပ်, *n.* a subordinate military officer, a sergeant, or corporal; (Bur.) အကြပ်။

အကြို့, *n.* adulatory description, when referring to one's self, boasting; (Bur.) ဝါကြွားခြင်း။

အကွက်, *n.* account, sake, behalf; (Bur.) အထွက်။

အခန်, *n.* a section or division of a writing or discourse; (Bur.) အခဏ်း။

အခန်ဇွော်, *n.* a chapter; (Bur.) အခဏ်းကြီး။

အခန်ဒုောတ်, *n.* a verse; (Bur.) အခဏ်းငယ်။

အခပ်, *n.* a letter of the alphabet; (Bur.) အက္ခရာစာလုံး။

အခိင်, *n.* time, as အခိင်ဟ္ဂံ *night-time*; အခိင်တွဲ *day-time*. In books the more common word is ပယာံ။ (Bur.) အချိန်။

အခေါင်, *n.* permission; (Bur.) အခွင့်။

အခေါန်, *n.* a tax, tribute, ဖလှာ။ (Bur.) အခွန်။

အခေါဘနီ, (Pali), *a.* immeasurable; (Bur.) မတိုင်းထွာနိုင်အောင်ကြီးကျယ်သော။

အခိုက်, *n.* habit, way, acquired by use; (Bur.) အလေ့။ ဓလေ့။

အချဲ့, *n.* a species of large red ant; (Bur.) ခါချည်။

အခြင်, *conj.* if; (Bur.) လျှင်။

အဂ်, *pro. a.* that, ဂဟ်။ ဂ်။ spoken of things near; (Bur.) ထို။ ဟို။

အဂ္ဂ, *n.* the south-east, အနဲ။ (Bur.) အရှေ့တောင်။

အဂြင်, *n.* a locust; (Bur.) ကျိုင်းကောင်။

အဃော, *adv.* while; (Bur.) အခိုက်။ တုန်းခါ။

အင်, *n.* a natural pond or lake; (Bur.) အင်း။ အိုင်။

အင်ထွာ, *n.* a pond in a plain fed by springs; (Bur.) အင်း။ အိုင်။

အင်္ဂ, (Pali), *n.* a member of the body, အင်ဂ။ (Bur.) အင်္ဂါ။ ကိုယ်အင်္ဂါ။

အင်ဂနိုင်, *n.* a coating of plaster for brick walls; (Bur.) အင်္ဂတေ။

အင်နိုင်, *n.* a species of oil-tree; (Bur.) အင်ပင်။

အင်ရေင်, *n.* the lard shorea tree; (Bur.) ကညင်ပျံ့။

ဆွပ်, *n.* a desire, a longing; (Bur.) အလိုရှိခြင်း။ အလို။ တောင့်တခြင်း။

အင္ဂါ, *n.* Tuesday, Mars. See ပြုဟ်အင္ဂါ။ (Bur.) အင်္ဂါ။

အင္ဂါပ်, *n.* the jaw-tooth; (Bur.) အံသွား။

အစာ, *n.* a teacher, a head workman; (Bur.) ဆရာ။

အစာဥပ္ပဇ္ဈာဲ, *n.* a superior teacher, the Paraclete; (Bur.) ဥပဇ္ဈာဆရာ။

အစာကထောင့်, *n.* a scribe; (Bur.) ကျမ်းပြုဆရာ။

အစာကဝတ်, *n.* one who shampoos the body and limbs, to remove uneasiness or pain; (Bur.) အနှိပ်သည်။
အစာကဝိ, *n.* an author; (Bur.) စာကိုစီရင်ရေးထားသောသူ။
အစာကသော, *n.* a painter; (Bur.) ပန်းချီဆရာ။
အစာဂိုန်, *n.* a head priest of a district, a bishop; (Bur.) ဂိုဏ်းအုပ်။
အစာတွံဓဝ်, *n.* a preacher; (Bur.) တရားဟောဆရာ။
အစာဒမျှမတ်, *n.* a juggler; (Bur.) မျက်လှည့်ဆရာ။
အစာဓဝ်ဇေံင်ဂေလိ, *n.* an evangelist; (Bur.) ဇေံဂေလိဆရာ။
အစာနိဿရ, *n.* a superior teacher, capable of laying down rules; (Bur.) နိဿရည်းဆရာ။
အစာပတန်သာသဏာ, *n.* a missionary; (Bur.) သာသနာပြုဆရာ။
အစာပရန်, *n.* a workman in brick and stone; (Bur.) ပန်းရန်ဆရာ။
အစာဗ္ဗောန်လိက်, *n.* a school-master; (Bur.) စာသင်ဆရာ။
အစာလက်ာ, *n.* a poet; (Bur.) လက်ာဆရာ။
အစာသဝ်, *n.* a physician; (Bur.) ဆေးသမား။
အစာတ်, *n.* pickles conserved with spices; (Bur.) သနပ်။
အစိတ်, *n.* one quarter viss, 25 ticals; (Bur.) အစိတ်။
အစိန္ဒိယျ, (Pali), *a.* incomprehensible; (Bur.) အစိန္တေယျ။
အစေံဒြဟတ်, *n.* physical strength, soundness of body; (Bur.) ခွန်အား။
အစိုင်, *n*, a sloth; (Bur.) မျောက်မောင်းမ။
အဆက်, *n.* succession, the place where two things join; (Bur.) အဆက်။
အဆက်အဆက်, *adv.* successively, အဆက်အဆေန်။ (Bur.) အဆက်ဆက်။
အဇာ, *n.* a substitute, စဏား။ (Bur.) အစား။ ကိုယ်စား။

အဇုမ, *a.* (Greek) unleavened; (Bur.) တဆေးမဲ့သော။

အညော, *n.* the smell of cooking in oil, အညှပ်။ (Bur.) အညော်။

အဏံ, *adv.* here; (Bur.) သည်မှာ။

အတင်ဂွိန်, *n.* the strip of cloth at the top of a Burmese woman's petticoat; (Bur.) အထက်ဆင့်။ ရှာထည်။

အတင်ခ, *n.* the binding around the top of a basket; (Bur.) တောင်းအနားကွပ်။

အတာ, *n.* a measure of length equal to 7 cubits, တာ။ (Bur.) အတာ။

အဋ္ဌမ,(Pali),*o. a.* eighth, ဆဋ္ဌမ။(Bur.) အဋ္ဌမ။ရှစ်ခုမြောက်။

အတိက်, (Pali), *n.* past time; *adv.* in past time, anciently, formerly, once upon a time, အတိက်တော်။ (Bur.) အတိတ်။

အတိုင်, *adv.* according to; (Bur.) အတိုင်း။

အထိုင်သး, *n.* praise; (Bur.) ချီးမွမ်းခြင်း။

အထိထာန်, *n.* a vow; (Bur.) အဓိဋ္ဌာန်။

အဒါ, *n.* a duck; (Bur.) ဝမ်းဘဲ။

အဒိ, *n.* the beginning, ပထမ။ (Bur.) ပဌမ။ လက်ဦး။

အဒိတ်, *n.* Sunday; (Bur.) ထနင်္ဂနွေ။

အဒေါင်, *n.* the centre; (Bur.) အလယ်ချက်။ အလယ်ခေါင်။ ဗဟိုရိ။

အဓါန်, *adv.* continually, တဝီ။ (Bur.) အစဉ်။

အဓိဗါ, (Pali), *n.* interpretation, ရထ။ (Bur.) အနက်အဓိပ္ပါယ်ကိုဖော်သောစကား။

အနန်တ, (Pali), *a.* immeasurable; (Bur.) အနန္တ။မရေတွက်နိုင်အောင်ကြီးကျယ်သော။

အနတ္တ, (Pali), *n.* unsubstantiality; (Bur.) အနတ္တ။ အနှစ်မရှိခြင်း။

အန္တရဲ, (Pali), *n.* misery; (Bur.) အန္တရာယ်။ဥပါတ်။ဘေး။

အနန္တ, (Pali), *a.* infinite; (Bur.) အနန္တ။ အဆုံးမရှိသော။

အနာဂတ်, (Pali), *n.* the future; (Bur.) အနာဂတ်။

အနာဂတ္တိ, (Pali), *n.* futurity; (Bur.) အနာဂတ္တိ။

အနာင်, *n.* the *anaing* tree, *fragrea;* (Bur.) အနှင်းပင်။

အနုံ, *n.* width; (Bur.) အနုံ။

အနော, *n.* an uncle, elder brother of either parent; (Bur.) ဘကြီး။ ဦးကြီး။

အနိုင်အဖိုင်, *adv.* by force; (Bur.) အနိုင်အထက်။

အနိစ္စ, (Pali), *n.* impermanence, transitoriness. A common expression for death is ဒိအနိစ္စ။ as ညးဒိအနိစ္စ *he is dead;* (Bur.) အနိစ္စ။

အနုဘော, (Pali), *n.* glory; (Bur.) အာနုဘော။ ဘုန်း။

အနုမောဒနာ, (Pali), *n.* an expression of approbation to one performing a religious service, appropriate to the dedication of a sacred edifice; (Bur.) အနုမောဒနာ။

အနဲ, *n.* and *a.* the south-east, အဂ္နေ။ (Bur.) အရှေ့တောင်။

အန္တ, *n.* the mesua; (Bur.) ကန့်ကော်။

အနှုန်, *n.* market-value; (Bur.) ဈေးနှုန်း။ အတိုး။

အပ်ဒပ်, *adv.* harmoniously; *v. i.* to agree; (Bur.) သင့်တင့်သည်။

အပါ, *n.* a father, papa; (Bur.) အဘ။ အဖေ။

အပါဒို့, *n.* a step-father; (Bur.) ဘထွေး။

အပါ်, *n.* ½ viss, 50 ticals; (Bur.) အကျပ် ၅၀။

အပါယ်, (Pali), *n.* a state of punishment, of which four are enumerated; (Bur.) အပါယ်။

အပေါတ်, *n.* a utensil, or any article of furniture; (Bur.) အသုံးအဆောင်။

အပေါတ်အကာသတံ, *n. pl.* the host of heaven; (Bur.) ကောင်းကင်တန်ဆာတို့။

အပေါတ်ကြိုယျာ, *n.* tackling, rigging; thus အပေါတ်ကြိုယျာကွင် *the tackling* or *rigging of a ship;* (Bur.) ကရိယာတန်ဆာ။ အသုံးအဆောင်။

အပေါတ်ဂဉ်, *n.* an ornament; (Bur.) ဝတ်ဆင်ရန်တန်ဆာ။

အဝိတ်, *n.* a reed of which coarse matting is made;(Bur.) ကျ။ပင်။

အဝဲ, *prep.* within, among; (Bur.) အတွင်းတွင်။အထဲမှာ။

အဝဲဂှ်, *adv.* thither; (Bur.) ဟိုကို။ အထဲသို့။

အဝဲမွှးဂှ်, *adv.* inwardly; (Bur.) အတွင်းဌကား။

အဘိဓဝ်, *n.* one grand division of the Buddhist scriptures; (Bur.) အဘိဓမ္မ။

အဘိုအဲ, ဘိုအဲ, *prep.* for, အဘို့။ ဘို့။ *col.;* (Bur.) အဘို့။ဖို့။

အမင်္ဂလ, (Pali), *n.* woe, the opposite of blessing; (Bur.) အမင်္ဂလာ။

အမာတ်, *n.* a nobleman; (Bur.) အမတ်။ မှူးမတ်။

အမှ, *n.* an uncle, the younger brother of either parent; (Bur.) ဦးမင်း။ ဝရိုးငယ်။ ဘထွေး။

အမေအဲ, *n.* a kind of chisel with a long handle used in boat building; (Bur.) ဆောက်တမျိုး။

အမှဝ်,*prep.* under, အသွဝ်။ (Bur.) အောက်တွင်။ အောက်သို့။

အမဲ, *n.* the visible heavens, အကာသ။ (Bur.) အာကာသ။

အယုက်, *n.* age, life-time; (Bur.) အသက်အရွယ်။

အယောင်အလာ, *n.* likeness, resemblance; (Bur.) အရောင်အဆင်း။

အယ, *n.* a scorpion; (Bur.) ကင်းမြီးကောက်။

အယဖေဝ်, *n,* a spider; (Bur.) ပင့်ကူ။

အယိုင်, *n.* a weight; (Bur.) အလေး။ အချိန်။

အယျုံဝ်, a kind of chisel with a long handle used in boat-building; (Bur.) ဆောက်တမျိုး။

အရင်, *a.* own, or true, as ကောန်အရင် *an own child*, in distinction from an adopted child; (Bur.) အရင်း။

အရထ, *n.* an interpretation, အဓိပါ။ (Bur.) အနက်အဓိပ္ပာယ်။

အရာ, *n.* a thing; (Bur.) အရာ။

အရောပ်, *n.* a division of a district or of a town; (Bur.) ဒေသအရပ်။

အရိယျ, *n.* the Buddha yet to come; (Bur.) အရိမတေယျ။

အရုတ်, *n.* a tortoise; (Bur.) လိပ်။

အရေပ်, *n.* a word, ဂလာန်။ (Bur.) စကား။

အရောတ်, (Eng.) *n.* arrowroot; (Bur.) အာရိုဝ်ရွတ်။

အရံင်, *n.* color; (Bur.) အရောင်။

အရံင်ခုဝ်မိတ်, *n.* yellow; (Bur.) ဝါသောအရောင်။

အရံင်ဒို့, *n.* blue; (Bur.) ပြာသောအရောင်။

အရံင်ပကောတ်, *n.* red; (Bur.) နီသောအရောင်။

အရံင်ထစံက်, *n.* black; (Bur.) မည်းသောအရောင်။

အရံင်သွေက်, *n.* green; (Bur.) စိမ်းသောအရောင်။

အရိုင်, *a.* rude, uncultivated, ရိုင်။ (Bur.) အရိုင်း။

အရို့,(Pali), *n.* an object of sense or thought, material, or immaterial; (Bur.) ရူပါရုံ။ အာရုံ။

အရှန်, *n.* an *ạrĭyạ* of the highest order, အသျှန်။ (Bur.) ရဟန္တာ။

အရှံ, *n.* an enclosure around any religious building; (Bur.) ပရဝဏ်။

အရှိန်, *n.* the dawn of day; (Bur.) အာရုဏ်။

အလန်, *n.* order, turn; (Bur.) အလှည့်။

အလုံ, *prep.* throughout, as အလုံပွဲရုး *throughout the whole country;* (Bur.) တရှောက်လုံး။

အလေမ်, *n.* a standard, flag, ensign; (Bur.) အလံ။

အလေံ, *n.* custom, habit, အလေအ်။ (Bur.) ဓလေ့။ ထုံးစံ။
အလိုံ, *adv.* where, ဣလိုံ။ (Bur.) ဘယ်မှာ။ ဘယ်သို့။
အလှု, (Bengali) *n.* a potato, ဖျေဂလာ။ (Bur.) အာလူး။
အဝါန်, *n.* a species of laurus ; (Bur.) ပန်းနံ့သာ။
အဝဲ, *n.* a member of the body, အင်္ဂ။ (Bur.) အင်္ဂါ။
အဝေါက်, *n.* ⅛ of a viss, 12½ ticals ; (Bur.) အဝက်သား။
အဝိုပ်, *n.* dominion, power ; (Bur.) တန်ခိုး။
အသင်ဃဲ, *n. a.* one thousand million, အသင်ဃဲယံင်, one billion; (Bur.) ယာကုဋေ။
အသိတ်, *n.* the 'Pōngyi bird ?
အသံ, *n.* an order, an edict, authority ; (Bur.) အမိန့်။
အသမာဝိုတ်, *n.* an abbey ; (Bur.) ကျောင်းတမျိုး။
အသြိုန်, *n.* the dawn, day-spring ; (Bur.) အာရုဏ်။
အသွပ်, *prep.* under, အမှပ်။ (Bur.) အောက်။
အသှန်, *n.* an *arahat*, an ariya of the highest order ; (Bur.) ရဟန္တာ။
အဟာရ, (Pali), *n.* food, အဟာ။ စွစ။ (Bur.) အာဟာရ။ အစာ။ စားစရာ။
အဟာန်ကွက်, *n.* a gander ; (Bur.) ငန်းဖို။
အဟာန်မြောံ, *n.* a goose ; (Bur.) ငန်းမ။
အဟိန်, *adv.* as, when ; (Bur.) သောအခါ။
အဟံင်, (Pali), အဟံ, *pron.* I ; (Bur.) ငါ။ အကျွန်ုပ်။ ကျွန်ုပ်။
အာ, *v. i.* to go ; (Bur.) သွားသည်။
အာပြင့်ပြင့်, *v. i.* to hasten ; (Bur.) မြန်မြန်သွားသည်။
အာဏာ, (Pali), *n.* authority ; (Bur.) အာဏာ။
အာတ်, *v. t.* to beg, to ask ; (Bur.) တောင်းသည်။
အဝဲ, *n.* an inheritance, အဝဲကွဲ။ (Bur.) အမွေဥစ္စာ။
အိက်, *n.* dung ; (Bur.) ချေး။ ကျင်ကြီး။
အိက်ငှင်, *n.* the green substance that forms on things long wet ; (Bur.) ရေညှိ။

အိက်ထေဝံ, *v.* to evacuate the intestines, အိက်ထောအ်။ (Bur.) ချေးယိုသည်။ ကျင်ကြီးစွန့်သည်။

အိက်ပဿဲ, *n.* cinders, the fine flakes of iron that fall off when hot iron is beaten; (Bur.) သံပူချေး။

အိက်မိဝ်, *n.* dirt, filth; (Bur.) ဂျည်း။

အိက်ရုယ်, *n.* a mole, အိက်ရဲ။ (Bur.) မ္ဒဲ။

အိက်သိုင်, *n.* rust; (Bur.) သံချေး။

အိက်ဩန်, *n.* usury, interest; (Bur.) အတိုး။ ငွေတိုး။

အိင်, *v. i.* to be slow, ဈဲ။ လဇဲ။ (Bur.) နှေးသည်။

အိန်ထံင်, *n.* a family, သ္ဓိကျိန်။ (Bur.) အိမ်ထောင်။

အိန်နသီ, *n.* nitre; (Bur.) ယမ်းစိမ်း။

အုဇြုင်, *a.* sultry, warm; (Bur.) ပူအိုက်သော။

အုတ်, *v. i.* to be putrid, stale, rancid; (Bur.) သိုးသည်။

အုတ်, *n.* a camel; (Bur.) ကုလားအုတ်။

အုပ်, *v. t.* to cover, to preside over; (Bur.) အုပ်ထားသည်။

အုပ်မင်, *v. t.* to take care of, to rule; (Bur.) စောင့်ထိန်းသည်။

အုပ်လဒံ, *v. t.* to watch over, to rule, အုပ်လဒမ်။ (Bur.) အုပ်စိုးသည်။

အုပ်, *n.* thicket; (Bur.) ခြုံဖုတ်။

အုပ္ပဲ, *n.* deceit, craft, ဥပ္ပါ။ (Bur.) လိမ်လည်ခြင်း။ လှည့်စားခြင်း။

အုရုကျုဥောန်, *n.* a levanter, the Euroclydon; (Bur.) ပြင်းထန်သောအရှေ့လေ။

အုံ, *n.* a sub-division of a place; (Bur.) အစုအကွက်။

အောင်, *v. t.* to endure, အောင်ဒုင်။ (Bur.) သည်းခံသည်။

အောင်စဏ, *v. i.* to fast; (Bur.) အစာရှောင်သည်။

အဲ, *a.* unequal in size,—applied only to the eyes; (Bur.) မျက်လုံးချင်းမတူသော။

အဲ, *pers. pro.* I; (Bur.) ငါ။ အကျွန်ုပ်။

အဲညးတံ, *pers. pro.* we ; (Bur.) ငါတို့။

အဲဓိက်, *pers. pro.* I, used by an inferior to a superior ; (Bur.) ကျွန်တော်။

အဲပရဲ, *v. t.* to reverence ; (Bur.) လေးမြတ်သည်။

အောန်, *a.* few, small in quantity ; (Bur.) နည်းသော။

အောန်ဗိုတ်, *a.* sorrowful, discouraged ; *v. i.* to be sorrowful, discouraged ; (Bur.) ဝမ်းနည်းစိတ်ပျက်သော။ စိတ်ငယ်သည်။

အောပ်, *v. i.* to hide ; (Bur.) ပုန်းကွယ်သည်။

အောပ်ဗွန်, *v. t.* to ambush, to lie in wait for ; (Bur.) ပုန်းကွယ်စောင့်နေသည်။

အောပ်မာ, *v. i.* to crouch, to bow down, ဇအိသပ်။ဇံသပ်။ (Bur.) ဝပ်တွားသည်။

အောပ်ရုံင်, *v. t.* to spy, to watch secretly ; (Bur.) ချောင်းကြည့်သည်။

အောဟ်, *n.* fuel, firewood ; (Bur.) ထင်း။

အိုက်, *n.* the brisket ; (Bur.) အမဲနံ။

အိုတ်, affix of the superlative degree ; also a verbal affix. See Grammar § 16, & § 17,2 (*d.*)

အိုတ်, *p. p.* exhausted, wholly expended ; *v. i.* to be exhausted, wholly expended ; (Bur.) ကုန်သော။ ကုန်သည်။

အိုတ်သို, *a.* all ; (Bur.) အားလုံး။

အိုပ်အဲ, *a.* slovenly ; *v. i.* to be slovenly ; (Bur.) အနေအထိုင်အဝတ်အစားပက်စက်သော။ ဖြစ်စထက်ခတ်နေသည်။

အိုဝ်, *int.* Oh ! ဩ။ (Bur.) အို။

အိုဝ်ယဲ, *int.* Oh Mother ! (Bur.) အိုအမေလေး။

အိုဟ်, *v. i.* to decay, rot ; (Bur.) ဆွေးမြေ့သည်။

အိုဟ်တဓိဟ်, *a.* joyful, ,happy, မိဝ်စိတ်။ *v. i.* to be joyful, happy ; (Bur.) ဝမ်းမြောက်သော။ ဝမ်းမြောက်သည်။

အ, *n.* Sir, Madam, Lord, used in closing an address to a superior; (Bur.) ခင်ဘျား။ ရှင်။

ဣ

ဣကေန်, *n.* the little finger; (Bur.) လက်သန်း။

ဣဂ္ဂ်, *pro. a.* that, spoken of a thing near by; (Bur.) ထို။ ဟို။ ယင်း။

ဣဂ္ဂုဟ်, *pro. a.* this, ဣဝွံ။ (Bur.) ဤဟာ။ သည်ဟာ။

ဣဏအ်, *pro. a.* this; (*adv.*) here, ဣဏံ။ col. (Bur.) သည်ဟာ။ သည်မှာ။

ဣတ, *n.* father, (obsolescent;) (Bur.) အဖ။

ဣတလိ, *a.* Italian; (Bur.) ဣတလိပြည်နှင့်ဆိုင်သော။

ဣတလိုဲ, *int.* Alas! Literally, *Father*, [*we*] *perish*. This cry of distress doubtless was often heard in the wars of extermination waged by kings of the Alompra dynasty against the Peguans, whenever they raised the standard of revolt. From this probably was derived the word တလိုင်း။ the Burmese nickname for the Mons; (Bur.) အဖ၊ပျက်စီးကုန်ပြီ။

ဣတဟ်, *n.* a grand-mother; (Bur.) အဘွား။ ဖွားအေ။

ဣတေံ, *adv.* there, yonder; (Bur.) ဟိုမှာ။ ဟိုကို။

ဣဒေံ, *n.* younger sister; (Bur.) နှစ်မ။ ညီမ။

ဣဒေါဝ်, *n.* the middle finger; (Bur.) လက်လယ်။

ဣဓိ, *n.* power, authority, ဣဓိဗလ။ (Bur.) တန်ခိုး။ အာဏာ။

ဣနဲ, *n.* an aunt older than one's parent, ဣနှော်။ (Bur.) အရီးကြီး။ မိကြီး။ ကြီးတော်။

ဣပုတ်, *n.* the fore-finger; (Bur.) လက်ညှိုး။

ဣမိ, *n.* midwife ; (Bur.) ဝမ်းဆွဲ။

ဣရ, *verb. affix.* denoting the past, chiefly applied to speaking ; (Bur.) ပြီ။

ဣထိဝ်, *adv.* where? used interrogatively; (Bur.) ဘယ်မှာ။ ဘယ်ကို။

ဣဂိ, *n.* breath ; (Bur.) ထွက်သက်ဝင်သက်။

ဣဂိဝ်, *n.* a burden carried on the head ; (Bur.) မိမွတ် ယောက်စာရွက်နှိုင်သော ဝန်။

ဣဝံ, *pro. a.* this, ဣဂ္ဂါ။ (Bur.) သည်ဟာ။ ဤဟာ။

ဣသိ, *n.* a hermit ; (Bur.) ရဟန္တ။

ဣသီ, *n.* an aunt younger than one's parent, ဣစီ။ (Bur.) အရီးလေး။ ထွေးတော်။

ဣသေန်, *n.* the ring-finger ; (Bur.) လက်သူကြွယ်။

ဣဿဲ, *n.* an elder sister; (Bur.) အစ်မ။

ဥ

ဥဒ္ဓေါသန, *n.* an interjection; (Bur.) ကျေးကြော်သောစကား။

ဥတု, (Pali), *n.* a season of four months ; (Bur.) ဥတု။

ဥဒ္ဓာန်, *n.* a grove or park ; (Bur.) မြို့။ ရုံ။

ဥပဒ္ဒဝ, (Pali), *n.* a calamity ; (Bur.) ဥပဒ္ဒဝေ။

ဥပဒေသ, (Pali), *n.* a precept; (Bur.) ဥပဒေသ။

ဥပဥကာ, *v. t.* to watch over, to govern, to take care of ; (Bur.) ကွယ်ကာသည်။

ဥပဇ္ဈာ, (Pali), *n.* a superior religious teacher, အစာရိန်။ (Bur.) ဥပဇ္ဈာယ်။

ဥပဥတိ, *n.* subject matter ; (Bur.) အတုပဥတ္တိ။

ဥပဥမာ, (Pali), a comparison, a parable ; (Bur.) ဥပမာ။

ဥပဥမေယျ, (Pali), *n.* an antitype ; (Bur.) ဥပမေယျ။

ဥပဥရာဇာ, *n.* a prime minister, or viceroy ; (Bur.) ဝန်ကြီး။ ဘုရင်ခံမင်း။

ဥပ္ပါတ်, (Pali), *n*, famine, or any calamity ; (Bur.) ဘေး၊ အန္တရာယ်။

ဥပ္ပဲ, *n*. deceit, craft, အုပ္ပဲါ။ (Bur.) လိမ်လည်ခြင်း။

ဥပ္ပိုင်, *n*. a species of water-lily ; (Bur.) ကြာပင်တမျိုး။

ဥပး, (Pali), *n*. a term used by priests in addressing a multitude, ဒကာတံ။ (Bur.) တကာတို။

ဥသဘ, (Pali), *n*. a measure of distance equal to twenty *tas*, (အတာ။) or 140 cubits ; (Bur.) ဥသဘ။

ဥသဘ, *n*. (Pali), a chief ; a bull, the chief of the herd, ဂ္ဂဥသဘ။ (Bur.) နွားလားဥသဘ။

ဧ

ဧက, (Pali), *a*. one ; (Bur.) ဧက။

ဧက, (Eng.) *n*. an acre ; (Bur.) ဧက။

ဧကန္တ, (Pali), *a*. true, certain ; (Bur.) ဧကန်။ အမှန်။

ဧကရာတ်, *n*. a king, တလတိ။ (Bur.) ရှင်ဘုရင်။

ဧသာန်, *n*. the north-east ; (Bur.) အရှေ့မြောက်မျက်နှာ။

ဩ

ဩဃ, (Pali), a stream, or current, of which there are said to be four, which bear creatures away; (Bur.) ဩဃ။

ဩယဲ, *int*. Oh Mother ! အီယဲ။ (Bur.) အိုအမေလေး။

ဩဝါဒ, (Pali), *n*. instruction ; (Bur.) ဩဝါဒ။

ဩော, *n*. a basin, a small bay ; (Bur.) ပင်လယ်ထောင့်ကွေ့။

က

က, *n*. a fulcrum, short prop ; (Bur.) အရအခံ။

က, *n*. a fish ; (Bur.) ငါး။

ကကတဉ်ကိုင်, *n*. the sole, (*lit.*) dog tongue fish ; (Bur.) ခွေးလျှာငါး။

ကကတို, *n.* the silvery cat-fish ; (Bur.) ငါးနွေသန်း။
ကကနန်, *n.* the banded snake-head ; (Bur.) ငါးရန့်။
ကကထောတ်, *n.* the silago ; (Bur.) ငါးပုလွေ။
ကကဝင်, *n.* the spotted snake-head ; (Bur.) ငါးရန့်ဒိုင်း။
ကကြင်ခေါ, *n.* the *systomus ;* (Bur.) ငါးကြင်းစောက်။
ကက္ခ, *n.* the flying-fish ; (Bur.) ငါးပျံ။
ကခကေါင်, *n.* the gar-fish ; (Bur.) ငါးဖောင်ရိုး။
ကခတောတ်, *n.* the large perch ; (Bur.) ကကတစ်။
ကခထိုင်, *n.* the stone-fish ; (Bur.) ငါးတန်။
ကခဗင်, *n.* the cockup ; (Bur.) ကသပေါင်း။
ကခဝါ, *n.* the Tavoy fish ; (Bur.) ငါးဖလူးခါ။
ကခူရင်, *n.* the king-fish ; (Bur.) ကခူရံ။
ကဂဓက်, *n.* the snake-head ; (Bur.) ငါးရန့်ခေါင်းတို။
ကဂြဝ်, *n.* the polynemus ; (Bur.) ငါးတယော။
ကဒုတ်, *n.* the climbing perch ; (Bur.) ငါးပြေမ။
ကဒုဉ်, *n.* the silure ; (Bur.) ငါးပတ်။
ကထခေါင်, *n.* the sword-fish ; (Bur.) ငါးဆင်။
ကပကိုင်, *n.* the small sorubium ; (Bur.) ငါးစင်ရိုင်း။
ကပဏ်, *n.* the small snake-head ; (Bur.) ငါးရန့်ပနေဒ်။
ကပဒေါင်, *n.* the Tenasserim bream ; (Bur.) ငါးဖန်းမ။
ကပန်, *n.* an eel ; (Bur.) ငါးထင်ပန်း။
ကပန်း, *n.* the mango-fish ; (Bur.) ငါးပုဇွန်ဘား။
ကပထိုက်, *n.* Bombay-duck ; (Bur.) ငါးနာပ်။
ကပထွ, *n.* the mullet-fish ; (Bur.) ငါးလုံး။
ကဗဖုတ်, *n.* the *botia Berdmorei ;* (Bur.) ငါးသလဲထိုး။
ကဗွိုက်, *n.* the fresh-water herring ; (Bur.) ငါးဖယ်။
ကဖလုတ်, *n.* the large mullet ; (Bur.) ကဘီလူး။
ကမနဝံ, *n.* the black and red tailed systomus ; (Bur.) ငါးခုံးမ။
ကမပဏ်, *n.* the sardine ; (Bur.) ငါးဝိန်းနဲ့ငစ့်။

ကလငွေတ်, *n.* the small mailed cat-fish ; (Bur.) ငါးအိုက်။
ကဝဲ, *n.* the shark ; (Bur.) ငါးမန်းဟိုင်း။
ကဝဲသွင်, *n.* the saw-fish ; (Bur.) ငါးမန်း။ ငါးတက်ဝဲ။
ကသလံက်, *n.* the Rangoon shad, the hilsah ; (Bur.) ငါးသ
ထောက်။
ကသော, *n.* salt-fish ; (Bur.) ငါးခြောက်။
ကဟကဆ်, *n.* the torpedo; (Bur.) ငါးခူ။
ကဟဂး, *n.* the short headed cat-fish; (Bur.) ငါးမြင်း။
ကဟနာန်, *n.* the ophidion ; (Bur.) ငါးမြွေထိုး။
ကဏ္ဍဒို, *n.* the goby ; (Bur.) ကသဘိုး။
ကက္ကုသန်, *n.* the first of the five Buddhas of the present
cycle ; (Bur.) ကက္ကုသန်။
ကင်, *n.* a brass gong ; (Bur.) ကြေးစည်။
ကင်ကီ, *n.* the milleped; (Bur.) ပိုးလုံးကောင်။
ကင်ငှာင်, *n.* a guard ; (Bur.) လူစောင့်။ အစောင့်။
ကစိန်, *n.* a finger-ring ; (Bur.) ထက်စွပ်။
ကစိန်ပထော, *n.* a plain finger-ring; (Bur.) မောင်းခွေးလက်
စွပ်။
ကစိန်ဖိင်ယာတ်, *n.* a thimble ; (Bur.) အချုပ်ထက်စွပ်။
ကစိန်မတ်, *n.* a ring with jewel or stone ; (Bur.) ကျောက်
နီထက်စွပ်။
ကစုက်, *n.* a lash ; (Bur.) ရိုက်ချက်။
ကဆိင်, *n.* a female dancer ; (Bur.) ကသည်မ။
ကဆံင်, *v. t.* to wash as clothes, to dash, jolt ; (Bur.)
ဖွတ်လျှော်သည်။
ကွှ, *v. i.* to go, or come, usually combined with အာ
or ကျင်, used only of persons of distinction ;
(Bur.) ကြွသွားသည်။ ကြွလာသည်။
ကညင်, *n.* the dry season, တညင်။ (Bur.) နွေကာလ။

ကညာ, *n.* a virgin, usually combined with ဖြို; ကန်ညာ။ ကန်ညာ။ (Bur.) ကညာ။

ကညောန်, *v. i.* to endeavor to be speedy; (Bur.) အလျင်ထိုသည်။

ကညောန်, *v. i.* to endeavor; (Bur.) ကြိုးစားသည်။ အားထုတ်သည်။

ကညောအိ, *v. i.* to shrink, ခညောအိ။ (Bur.) တွန့်သည်။

ကညောအိ, *v. i.* to become less tense; (Bur.) လျော့သွားသည်။

ကဏင်, *n.* a stripe; (Bur.) အစင်း။

ကဏပ်, *n.* a sheath, a scabbard, ကွပ်။ (Bur.) ထားအိမ်။

ကဏံ, *v. i.* to boil, ကဏမ်။ (Bur.) ဆူသည်။

ကဏအိ, *n.* an ant-hill, ကဏံ။ (Bur.) တောင်ပို့။

ကဏာထး, *n.* a flat roofed shed, a porch; (Bur.) ကနားဖြင်း။ မဏ္ဍပ်။ ကနားပြင်။

ကဏဲ, *n.* a fan for cleaning grain; (Bur.) စံကော။

ကဏဲစော, *n.* a coarse sieve; (Bur.) ဆန်ခါ။

ကဏိက်ဗွန်, *v. t.* to keep back, conceal; (Bur.) ထိမ်ဝှက်သည်။

ကဏိင်, *n.* a needle or pin, တဏိင်။ (Bur.) အပ်။

ကဏိန်, *n.* a ladder or stairs; (Bur.) လှေကား။

ကဏီ, *v. i.* to sink; (Bur.) နစ်မြှုပ်သည်။

ကဏု, *n.* a shell; (Bur.) ခရု။

ကဏုတ္တောဝ်ကိုက်, *n.* a round shell, a clam, (*lit.*) pig-ear shell; (Bur.) ဝက်နားခရု။

ကဏုကမာ, *n.* an oyster; (Bur.) ကနုကမာ။

ကဏုဃရး, *n.* an oblong clam shell, (*lit.*) a comb shell; (Bur.) ဘီးပုံခရု။

ကဏုသင်, *n.* a conch shell; (Bur.) ခရုသင်း။

ကလျင်, *n.* the end, summit, တလျင်။ (Bur.) အဖျား။ အထွဋ်။

ကလျင်, *numeral aux.*, တလျင်။ applied to long round things, as ဓမ္မဲကလျင်, *one stalk of sugar-cane;* (Bur.) အချောင်း။

ကလောင်ခွက်, *n.* bonds, a binding of the arms; (Bur.) ချည်နှောင်ခြင်း။

ကလော်, *n.* the head, ကိုယ်။ ကိုယ့်။ (Bur.) ဥက္ကောင်း။

ကလောန်သျှ့, *n.* small broken rice; (Bur.) ဆန်ခွဲ။

ကလောတ်, *n.* the top, the summit, ကျောတ်။ (Bur.) အဖျား။ အထွဋ်။

ကလောတ်, *n.* a spit of iron or wood; (Bur.) တံစို့။ တံကျင်။ သိတံ။

ကလောတ်သေဒ်, *n.* a hair-pin; (Bur.) ဆံထိုး။

ကလောဝ်, *n.* a famine; (Bur.) အစာခေါင်းပါးခြင်း။

ကတက်, *n.* the nape of the neck; (Bur.) လည်ကုပ်။

ကတင်, *a.* bitter; *v. i.* to be bitter; (Bur.) ခါးသော။ ခါးသည်။

ကတ်, *v. t.* to learn; (Bur.) သင်သည်။

ကတ်ကွံ, *n.* a species of bark used for medicine; (Bur.) သစ်ခေါက်တမျိုး။

ကတ်ချေဲ, *n.* a kind of grass used medicinally; (Bur.) မြက်တမျိုး။

ကတ်စီ, *n.* the papaya; (Bur.) သင်္ဘောသီး။

ကတ်တိက, *n.* truth, covenant, သစ္စာ။ (Bur.) ဂတိသစ္စာထားခြင်း။

ကတ်ဇ္ဈာန်, *v. t.* to learn; (Bur.) သင်ကြားသည်။

ကတ်ထိက်, *v. i.* to study; (Bur.) စာသင်သည်။

ကတ်ဇြဲဲ, *n.* the caraway; (Bur.) စမ္မတ်။

ကတာန်, *n.* the gizzard of a fowl; (Bur.) ကြက်ဌက်အမြှစ်။

ကတေင်, *n.* a muscle; (Bur.) အကြော။ လေကြော။
ကတေင်ဆီ, *n.* a vein or artery; (Bur.) သွေးကြော။
ကတေင်တံင်, *n.* a cramp, the contraction of a muscle; (Bur.) အကြောဆွဲခြင်း။
ကတေင်အရှိ, *n.* a nerve; (Bur.) အာရုံကြော။
ကတေန်, *v. i.* to be hard; (Bur.)မာသည်။
ကတောတ်, *n.* a wart; (Bur.) ကြွက်နှို။
ဂျွောဝ်, *n.* the ear; (Bur.) နား။
ဂျွောဝ်သိုင်, *a.* deaf; *v. i.* to be deaf; (Bur.) နားပင်းသော။ နားပင်းသည်။
ဂ္ဂ်, *a.* hot, ဂမ္ဂ်။ *v. i.* to be hot; (Bur.) ပူသော။ ပူသည်။
ဂ္ဂ်ဂျွာန်, *a.* very hot, oppressed, troubled; *v. i.* to be very hot; (Bur.) အလွန်ပူပြင်းသော။ ပူပြင်းသည်။
ဂ္ဂ်ဗိုတ်, *a.* sorrowful, grieved, distressed in mind; *v. i.* to be sorrowful; (Bur.) စိတ်ပူသော။ စိတ်ပူသည်။
ကတိုင်, *n.* a pit, a hole in the earth, a den, ဂ္ဂိုင်။ (Bur.) တွင်း။
ကတိုင်ချးတွံ, *n.* a coal-mine; (Bur.) ကျောက်မီးသွေးတွင်း။
ကတိုင်စင်ခတိုက်, *n.* a saw-pit; (Bur.) မြေ၌တူး၍လုပ်သော လွှစင်။
ကတိုင်တွံ, *n.* a stone pit; (Bur.) ကျောက်တွင်း။
ကတိုင်မတ်မနိက်, *n.* a ruby mine; (Bur.) ကျောက်နီတွင်း။
ကတိုင်လမင်္ဂ, *v. i.* to be tempest-tossed; (Bur.) လှိုင်ကြောင့် လှုပ်ရှားသည်။
ကတိုင်သုသာန်, *n.* a grave; (Bur.) သင်းချိုင်းတွင်း။
ကတိုင်သွက်ဂွံပတ်ဥာ်ဇဗျေတ်, *n.* a wine-press; (Bur.) စပျစ် သီးနယ်ရာကျင်း။
ကတိုင်ဓိုဝ်, *n.* a salt mine; (Bur.) ဆားတွင်း။
ကတိုဝ်, *v. i.* to rise up, ဂ္ဂိုင်။ ဂ္ဂီု။ (Bur.) ထသည်။ ထကြွ သည်။

ကတိုင်န္ဒ်, *v. i.* to happen to take plaec, ကွိုင်န္ဒ်။ ကြီုဒင်္ဂ။ (Bur.) ဖြစ်လာသည်။

ကတိုင်ပန္ဒ်, *v. t.* to create, ကွိုင်ပန္ဒ်။ကြီုပဒဟ်။ (Bur.) ဖန်ဆင်းသည်။

ကထိုန်, *n.* a lunar month nearly corresponding to November, ဂထိုန်။ (Bur.) တန်ဆောင်ရန်းလ။

ကဒဆ်, *n.* a funnel, a tunnel; (Bur.) ကတော့။

ကဒါတ်, *n.* a species of yam; (Bur.) ကဒတ်။

ကဒေါတ်, *n.* a kind of fig, ဂဒေါတ်။ (Bur.) ကဒွတ်။သဒွတ်သီး။

ကန်, *n.* Virgo, the 6th sign of the zodiac; (Bur.) ကန်ရာသီ။

ကနိန်, *n.* a Burman woman's petticoat; (Bur.) ထမိန်။

ကန္ဒံ, *v. t.* to build, spoken of sacred edifices; (Bur.) တည်ဆောက်သည်။

ကပတ်, *n.* a canal; (Bur.) တူးမြောင်း။

ကပါက်, *n.* half of a viss; (Bur.) ကျပ်ချိန်ငါးဆယ်။

ကပေါင်, *n.* the "soap acacia," a decoction of the fruit of which is used for cleansing the hair, also for washing the hands of guests at a festival for naming a child; (Bur.) ကင်ပွန်း။

ကပိုက်, *v. t.* to wash as clothes; (Bur.) ဖွပ်လျှော်သည်။

ကမ္မထာန်, *n.* a short sentence for repetition, of which there are forty. It is often used as euphemism for corpse; thus ဖျေင်ကမ္မထာန်။ *to conduct a funeral,* whether the body is burned or buried; သို့ကမ္မထာန် *a house of mourning;* (Bur.) ကမ္မဋ္ဌာန်း။

ကမာ, *n.* a tank; (Bur.) ကန်။

ကမာ, *a.* twin; (Bur.) အမွှာဖွားဖက်ဖြစ်သော။

ကမာင်, *n.* a wall built of stone or brick, ကျောင်။ (Bur.) ကျောက်ရိုး။အုတ်ရိုး။

ကမာင်ရုံင်, *n.* the wall of a fortress ; (Bar.) မြို့ရိုး။

ကမာတ်, *n.* a vulture, တမာတ်။ (Bur.) ထင်းတာ။

ကမာတ်, *n.* a stopper, stopple ; (Bur.) အဆို့။ အဝိတ်။

ကမာတ်, *v. i.* to shut up, to close ; (Bur.) ပိတ်သည်။

ကမိုင်, *v. t.* to publish, ပို့ိုင်။ ဟိုပို့ိုင်။ (Bur.) မိန့်တော်မူသည်။

ကမိုစိုင်, *n.* the ridge-pole ; (Bur.) အိမ်ခေါင်ဓိုး။

ကမိုရုံင်, *v. i.* to look forward ; (Bur.) မျော်ကြည့်သည်။

ကမိုသို့, *n.* the roof of a house ; (Bur.) အိမ်ဓိုး။

ကမှ, *a.* white, applied to cloth, and purity of mind ; *v. i.* to be white ; (Bur.) ဖြူသော။ ဖြူသည်။

ကမှက်, *n.* a nightmare ; (Bur.) ယောင်ယမ်းခြင်း။

ကမှင့်, *a.* cool, comfortable ; *v. i.* to be cool ; (Bur.) ဇမြေသော။ ဇမြေသည်။

ကမေပ်, *n.* a short post supporting the centre of a beam ; (Bur.) ထောက်တိုင်။

ကမေ်ဂနှန်, *n.* arithmetic, တမေ်ဂနှန်။ (Bur.) ဂဏန်းသင်္ချာ။

ကမေ်ထစ်း, *v. t.* to explain, တမေ်ထစ်း။ (Bur.) ဖေါ်ပြသည်။

ကမောန်, *v. i.* to hasten ; (Bur.) ထျင်မြန်အောင်ကြိုးစားသည်။

ကမေဝံပုင်, *n.* a cook, ကမောမ်ပုင်။ (Bur.) အိုးသူကြီး။

ကမံက်, *v. t.* to take out of, draw, (as water from a river or well) ; (Bur.) ခပ်သည်။

ကဖြို, *v. i.* to cry aloud ; (Bur.) ကျွေးကြော်သည်။

ကမှက်, *a.* blind ; *v. i.* to be blind ; (Bur.) မျက်စိကန်းသော။ ကန်းသည်။

ကမှတ်, *n.* a thief, ပထတ်။ (Bur.) သူခိုး။

ကမ္ဘုတ်, *n.* a germ or sprout; (Bur.) အညှောက်။ မူလ။ အမြစ်။

ကမ္ဘေ, *a.* shining; *v. i.* to shine; (Bur.) တောက်ပလျက်ရှိသော။ တောက်ပသည်။

ကမ္ဘိုင်, *n.* a well, ပထိုင်။ (Bur.) ရေတွင်း။

ကမ္ဘေင်, *n.* a broad step or platform, at the head of the stairs; (Bur.) အိမ်ဦးခန်းပြင်။

ကယျ, *n.* a defeat; (Bur.) အရှုံးခံခြင်း။

ကယျညး, *n.* one who was defeated in battle or fight; (Bur.) အရှုံခံရသောသူ။

ကယျာန်, *v. i.* to dispute, ကယျာန်ဓဝါတ်။ (Bur.) ငြင်းခုံသည်။

ကယျာန်ပဲါ, *v. t.* to reject, ပဲါဝေင်။ ပဲါထော်။ ပဲါထောအ်။ (Bur.) ငြင်းပယ်သည်။

ကယျီ, *v. i.* to be soaking wet—more than, ခုုက် and ခေုက်။ (Bur.) ရွှဲသည်။

ကယျု, *n.* a maggot, တယျု။ (Bur.) လောက်။

ကယျေက်, *v. t.* to tickle, ကလေက်။ (Bur.) ကလိထိုးသည်။

ကယ်ျ, *n.* the heddles of a loom through which the warp passes for weaving, တယ်ျ။ (Bur.) နှပ်။

တယိုင်, *v. t.* to adorn one's person, ကယိုင်ကယျဝ်။ ကျိုင်ကျဝ်။ (Bur.) တန်ဆာဆင်သည်။

ကရတ်, *v.* to take a short cut; (Bur.) ဖြတ်သွားသည်။

ကရပ်လဝ်, *v. i.* to join with paste or glue; (Bur.) ကပ်၍ထားသည်။

ကရင်ရ, *v. t.* to adorn, decorate by sticking on flowers and similar decorations; (Bur.) ပန်သည်။

ကရင်ရ, *n.* a layman, ခရင်ရ။ (Bur.) ဒကာ။

ကရာ, *v. i.* to be spread out, ခရာ။ (Bur.) ကားသည်။

ကရာင်, *n.* a file; (Bur.) တံစင်း။

ကရော်, *n.* a shuck used to brush the warp preparatory to weaving; (Bur.) ဆတ်သွားဘီး။

ကရော်, *n.* (Eng.) a grant; (Bur.) ဂရန်။

ကရွတ်, *n.* a kind of basket for catching fish, open at the bottom, and having a small hole at the top; (Bur.) ဆောင်း။

ကရုဏာ, (Pali), *n.* compassion, mercy; (Bur.) ကရုဏာ။

ကရေက်, *v. t.* to split, to divide, တရေက်။ (Bur.) ခွဲသည်။ ခြမ်းသည်။

ကရေင်, *a.* Karen; (Bur.) ကရင်အမျိုးသားနှင့်ဆိုင်သော။

ကရဲ, *v. i.* to bellow; (Bur.) အော်ဟစ်သည်။

ကရောင်, *n.* a groove; (Bur.) လျှာထိုးရန်အကြောင်း။

ကရောတ်ကသင်, *v. i.* to groan, moan, complain; (Bur.) ညည်းတွားသည်။

ကရော်, *n.* a crack; (Bur.) အအက်။

ကရော်, *prep.* with, together with; ကရောမ်။ (Bur.) အတူ တကွ။

ကရော်, *n.* a top; (Bur.) ဂျင်။

ကရော်, *n.* a windlass or capstan; (Bur.) ကျောက်ဆူးနှိုက် သောမတ်တတ်စက်။

ကရံက်, *n.* a stick on which beans etc., are trained; (Bur.) မျော။

ကရး, *n.* the marshy jungle on the bank of creek; (Bur.) ကမ်းနားခွံရှိသောတော။

ကရေးလိုက်, *v. t.* to spread as news; (Bur.) ကျော်ညာစာ ထုတ်သည်။

ကရိုက်, *n.* suitability, just right; ဆကရိုက်။ (Bur.) တော်သင့်ခြင်း။

ကရိုင်ကျော်, *v. t.* to assist in labor; (Bur.) ဝိုင်းလုပ်သည်။ ကူညီသည်။

ကရိုင်ဗွ, *v. t.* to feast, to feed plentifully; (Bur.) ကျွေးမွေးသည်။

ကရီ, *v.* to boast, ကြွေ့။ (Bur.) ကြွားဝါသည်။

ကဏ်, ***v. i.*** to hearken, to listen, ကလင်တ်။ (Bur.) နားထောင်သည်။

ကလဆိ, *v. t.* to beg respects, as to a teacher, ကထဆိဇစာ။ (Bur.) ကန်တော့သည်။

ကလာ, *n.* the day after the day after to-morrow; (Bur.) ဖိန်းခဲ့။

ကလာ, *n.* any kind of box or chest, a coffin; (Bur.) သစ်တာ။ တထား။

ကလာခရက်ပွတ်, *n.* a match box; (Bur.) မီးခြစ်သစ်တာ။

ကလာင်, *n.* the *antidesma;* (Bur.) ကင်ပထင်း။

ကလာင်, *v. i.* to float in the air, or on the water, ဟိအာ။ (Bur.) လွင့်သွားသည်။

ကလိဝ့်, ***v.*** *t.* to obtain; *i. e.* to obtain, when some one comes, and gives a man something, which it may have been his right to receive, but which he had not asked for; (Bur.) ရသည်။

ကလိင်, *v. i.* and *v. t.* to err, to miss; as ကလိင်ဝုံင် *to miss the road;* (Bur.) မှားသည်။

ကလိင်, *n.* a jungle buffalo or bison; (Bur.) ဗြောင်။

ကလိတ်, *a.* smooth, polished, slippery; (Bur.) ချောသော။

ကလိတ်တုတ်, *n.* the beam of a loom around which cloth is wound; (Bur.) ရက်ကန်းလက်လိပ်။

ကလိလောန်, *p. a.* passed, used in reference to time; (Bur.) လွန်သွားသော။

ကလိလောန်အာ, *v. i.* to pass away, to die, ကလိလောန်စ။ (Bur.) လွန်သွားသည်။ အနိစ္စရောက်သည်။

ကလီ, *n.* the day after to-morrow; (Bur.) သန်ဖက်ခါ။

ကလုက်, *v. i.* to answer when called; (Bur.) ထူးသည်။
ကလုတ်, *v. t.* to plant seed; (Bur.) စိုက်ပျိုးသည်။
ကလုတ်, *n.* a messenger; (Bur.) တမန်။
ကလုတ်အကာသ, *n.* an angel; (Bur.) ကောင်းကင်တမန်။
ကလုတ်အင်, *n.* the night-heron; (Bur.) ထင်းဝက်။
ကလဲ့, *n. the phyllanthus embelia;* (Bur.) ချီးပြွတ်သီး။
ကလေင်, *v. i.* to return; (Bur.) ပြန်လာသည်။
ကလေင်ကျောန်တမိ, *v. t.* to renew; (Bur.) အသစ်ပြုပြင်သည်။
ကလေင်တိုက်, *v. i.* to return by land; (Bur.) ကုန်းကြောင်းဖြင့်ပြန်လာသည်။
ကလေင်မုက်, *v. t.* to face; (Bur.) မျက်နှာလှည့်သည်။
ကလေင်ဟို, *v. t.* to reply, to answer; to report; (Bur.) ပြန်ပြောသည်။
ကလေတ်, *v. t.* to set close together, to close up; (Bur.) စေ့အောင်ထားသည်။
ကလေံ, *v. t.* to taste of, to try by tasting with the tongue, ကလေမ်ရံင်။ (Bur.) လျှာနှင့်မြည်းစမ်းကြည့်သည်။
ကလေံလတဝ်, *v.* to put out the tongue contemptuously, ကလေအိလတဝ်။ (Bur.) လျှာထုတ်သည်။
ကလော, *n.* a relative, see ဝံင်သ။ ဝေါင်သ။ (Bur.) ဆွေမျိုးပေါက်ဖော်။
ကလော်, *n.* an evil spirit, a demon, ကျော်။ ကျော်ဒမြိတ်။ (Bur.) နတ်ဆိုး။
ကလော်မာ, *n.* the devil; (Bur.) မာရ်နတ်။
ကလောတ်, *n.* a fife or flute; (Bur.) ပုလွေ။
ကလောန်, *n.* work, employment, trade; (Bur.) အလုပ်အကိုင်။
ကလောန်ကမေတ်, *n.* occupation; (Bur.) အလုပ်အကိုင်။
ကလောန်ဂျုင်, *a.* busy; (Bur.) အလုပ်ရှုပ်မအားသော။

ကလောံ, *v. i.* to be hardened, ကလောဆ်။ (Bur.) ခဲသည်။
ကလောံ, *numeral affix*, applied to things in masses, ကလောဆ်။ (Bur.) အလုံး။ အခဲ။
ကလောဆ်ကလေန်, *n.* a mass, lump ; (Bur.) အစိုင်အခဲ။
ကလောံစာင်, *n.* a basket or box for a hen to lay eggs in, ကလောဆ်စာင်။ (Bur.) ကြက်တင်း။
ကလံက်, *v. t.* to dip into any kind of liquid; (Bur.) နှိုက်သည်။
ကလး, *v. t.* to clear away, to drive away; (Bur.) ရှင်းလင်းစေသည်။
ကလိုက်, *v. t.* to frighten, to drive away (birds); (Bur.) မောင်းသည်။
ကလိုပ်, *v. i.* to be covered with water; (Bur.) လွှမ်းမိုးသည်။
ကလိုဟ်, *v. t.* to make a hole through anything ; (Bur.) ထိုးဖောက်သည်။
ကလှိုန်, *v. t.* to play with the fingers on the holes of a wind-instrument; (Bur.) တီးမှုတ်သည်။
ကဝ, *n.* a short prop ; (Bur.) ထောက်။
ကဝ, *n.* a bat ; (Bur.) လင်းနှို။
ကဝကိုပ်ဖြာတ်, *n.* the flying-fox ; (Bur.) လင်းဆွဲ။
ကဝက်, *n.* a half ; (Bur.) ထက်ဝက်။
ကဝ်, *n.* the universe ; (Bur.) ဖြစ်လေသမျှသောစကြဝဋ္ဌာ။
ကဝ်, *v. i.* to break, applied to stiff things, ကဝ်အာ။ (Bur.) ကျိုးပဲ့သည်။
ကဝ်, *n.* glue, or paste of any kind ; (Bur.) ကော်။
ကဝ်တာ, *n.* coarse sugar made from palm juice ; (Bur.) ထန်းလျက်။
ကဝ်စ်, *n.* coarse sugar made from sugar-cane ; (Bur.) ကြီသကာ။
ကဝါန်, *n.* a species of laurel ; (Bur.) ကရဝေးတမျိုး။

ကဝါန်လတာ်ဂှ်, *n.* sassafras ; (Bur.) မှန်သင်း။

ကဝုန်, *v. t.* to bring to a proper consistence, as boiled rice ; (Bur.) နှပ်သည်။

ကဝုတ်, *v. t.* to buy on credit ; (Bur.) အကြွေးဝယ်သည်။

ကဝေင်, *n.* a lover, a sweet-heart, ကဝိုင်။ (Bur.) ခြစ်သောသူ။ ရည်စား။

ကဝေန်, *v. i.* to curl ; (Bur.) ခွေသည်။

ကဝေဝ်, *n.* the momordica ; (Bur.) ကြက်ဟင်းခါး။

ကဝေဝ်ဂလာ, *n.* the snake-gourd ; (Bur.) ပဲထင်းမြွေး။

ကဝဲဂျုဝ်, *v. t.* to wrench ; (Bur.) လိမ်၍ကော်တင်သည်။

ကဝံင်, *n.* a pawn; (Bur.) အပေါင်အနှံ။ပေါင်ထားသောပစ္စည်း။

ကဝိုင်, *n.* weariness ; (Bur.) အညောင်း။

ကဝိုင်မှာသ္မိတ်, *n.* a bay, a gulf, ကဝိုင်သ္မာသ္မိတ်။ (Bur.) သမုဒ္ဒရာကွေ့။

ကဝိုတ်, *v. i.* to wrestle; (Bur.) နပန်းလုံးထွေးသည်။

ကဝး, *num. aux.* applied to things coiled up; as ဇုက်မွဲကဝး *one coil of rope*, col ; (Bur.) အခွေ။

ကသန်, *n.* a kind of tree, the leaves of which are used in making cigars, a species of *cordia ;* (Bur.) သနပ်ပင်။

ကသန်ကသဝ်, *v. i.* to lament, to murmur ; (Bur.) မြည်တမ်းသည်။

ကသပ်, *n.* an intention or design, ဌာပ်။ ကသပ်ခနန်။ (Bur.) အကြံအစည်။

ကသဝ်, *v. i.* to whine ; (Bur.) ညည်းသည်။

ကသဟ်, *n.* an answer to a question ; (Bur.) အဖြေ။

ကသအ်, *n.* a key ; (Bur.) သော့။

ကသအ်, *n.* a cork, or stopper to a bottle ; (Bur.) အဆို့။

ကသအ်, *n.* the lungs ; (Bur.) အဆုတ်။

ကသာလဝ်, *v. t.* to leave; (Bur.) ပြစ်ထားသည်။ ချန်ထား
သည်။
ကသဲယာတ်, *n.* a fringe; (Bur.) ပန်းပွါး။
ကသိင်, *n.* stocks for criminals; (Bur.) ထိတ်တုံး။
ကသီ, *v. i.* to shake, to tremble; (Bur.) လှုပ်သည်။
ကသီတိ, *n.* an earthquake, တိချီ။ (Bur.) မြေကြီးလှုပ်ခြင်း။
ငလျင်လှုပ်ခြင်း။
ကသု, *n.* a paddle; (Bur.) လှော်တက်။
ကသုက်, *n.* a navel-string; (Bur.) ချက်ကြိုး။
ဘွေ, *v. t.* to whisper, ကသေ။ (Bur.) တိုးတိုးပြောသည်။
ကသေံ, *v. t.* to entice, to tempt; to exhort, ကသေဆ်ကွဝ်။
ဘွေံကွဝ်။ (Bur.) သွေးဆောင်သည်။
ဘွေံကွဝ်မ္ဆေါဝ်လ, *v. t.* to beseech, to exhort; (Bur.)
ကောင်းအောင်နှိုးဆော်တိုက်တွန်းသည်။
ကသ, *n.* a curse; (Bur.) ကျိန်ခြင်း။
ကသံက်, *n.* the ringworm; (Bur.) ပွေးနာ။
ကသိုင်ကေတ်, *v. t.* to pull from another; (Bur.) လုယူသည်။
ကသိုင်ဝုံင်ကေတ်, *v. t.* to take by force, plunder; (Bur.)
လုယူသည်။
ကသိုန်, *n.* an onion; (Bur.) ကြက်သွန်။
ကသိုန်ဗွာင်, *n.* garlic; (Bur.) ကြက်သွန်ဖြူ။
ကသိုန်ကွဝ်, *v. t.* to repeat by rote; (Bur.) ရွတ်ဆိုသည်။
ကသိုဲ, *n.* the rainy season; (Bur.) ဓိုဃ်းကာလ။ဓိုဃ်းတွင်း။
ကသိုဟ်, *v. i.* to hiss like a serpent, or to make a noise
like a buffalo; (Bur.) မှုတ်သည်။ ရှုရှုမြည်သည်။
ကဿပ, *n.* the third Buddha of the present cycle; (Bur.)
ကဿပ။
ကဟ်, *a.* dry; *v. i.* to be dry; (Bur.) သွေ့ခြောက်သော။
သွေ့ခြောက်သည်။
ကဇေတ်, *v. t.* to suck as sweets, ခဇေတ်။ (Bur.) ရတ်သည်။

ကဆံ, *n.* the neck, ကံ။ (Bur.) လည်ပင်း။

ကဆီ, *v. i.* to smile, ဆွဲ။ (Bur.) ပြုံးသည်။

ကွဲကွဲ, *adv.* smilingly, ကဆီကဆီ။ (Bur.) ပြုံးပြုံး။

ကဝ, *n.* service ; (Bur.) အမှုထမ်းခြင်း။ အလုပ်။

ကဝ, *n.* any vessel with a spout ; (Bur.) ကရား။

ကဝှီ, *n.* a meritorious deed ; (Bur.) ကောင်းမှု။

ကဝလက်ဖက်, *n.* a tea-pot ; (Bur.) လက်ဖက်ရည်ကရား။

ကဝပွရီ, *n.* (from Kaffir,) a Negro; (Bur.) ကပွလီ။

ကဝပွါ, *n.* an axe, မဲ့။ (Bur.) ပုဆိန်။

ကဝပိတာန်, *n.* (Eng.) captain ; (Bur.) ကပ္ပိတန်။

ကဝဖွ, *n.* (Eng.) coffee ; (Bur.) ကဖီ။

ကဝန်, *n.* jute ; (Bur.) ဗိဿော။

ကဝဉ်ကဲ, *n.* the "cap-kai," a large species of crowing lizard; (Bur.) တောက်တဲ့။

ကဝံ, *n.* chaff; (Bur.) ဖွဲ။

ကာမဂုန်, (Pali ကာမဂုဏော), *n.* sensual enjoyment ; (Bur.) ကာမဂုဏ်ခံစားခြင်း။

ကာယ, (Pali ကာယ), *n.* the body, ဧကုကာယ။ (Bur.) ကိုယ်ကာယ။

ကာလ, *n.* time ; *adv.* when ; (Bur.) ကာလ။

ကိတ်, *v. i.* to bite ; (Bur.) ကိုက်သည်။

ကိလေသ, (Pali), *n.* lust ; (Bur.) ကိလေသာ။

ကု, *prep.* to, ကို။ See Gram. § 19, 1; (Bur.) ကို။ သို့။ နှင့်။

ကုက်, *v. t.* to stick the nails in ; (Bur.) ကုတ်သည်။

ကုတ်, *v. t.* to cut off, amputate, တတ်။ (Bur.) ခုတ်သည်။ ဖြတ်သည်။

ကုန်, *n.* a hill ; (Bur.) ကုန်း။

ကုန်, *v. i.* to bulge upwards, to be hump-backed ; (Bur.) ကုန်းသည်။

ကုံ, *n.* Aquarius, the 11th sign of the Zodiac ; (Bur.) ကုံယာဆိ။

ကုံကရောန်, *n.* saffron ; (Bur.) ကုံကုမ်?

ကုံပရေင်, *a.* marriageable ; *v. i.* to be marriageable ; (Bur.) လက်ထပ်သင့်သောအချိန်အရွယ်ရှိသော။ လက်ထပ်သင့်သောအချိန်အရွယ်ရောက်သည်။

ကုသလ, (Pali), *n.* meritorious ; (Bur.) ကောင်းသောအကျိုးကိုခံထိုက်သော။

ကုသိုဝ်, (Pali), *n.* merit ; (Bur.) ကုသိုလ်။

ကေက်, *a.* sharp ; *v. i.* to be sharp ; (Bur.) ထက်သော။ ထက်သည်။

ကေင်, *v. i.* to be accustomed to, to be in the habit of ; (Bur.) ထိကျွမ်းသည်။ အလေ့အကျင့်ရှိသည်။

ကေင်ကာ, *n.* work, business, ကိုင်ကာ။ (Bur.) အလုပ်အကိုင်။

ကေစ္စ, (Pali), *n.* business ; (Bur.) ကိစ္စ။ အလုပ်အကိုင်။

ကေစ္စဂိုုင်, *v. i.* to be very busy ; (Bur.) အလုပ်များသည်။

ကေတ်, *v. t.* to take ; (Bur.) ယူသည်။

ကေတ်ထာ, *v. t.* to carry away ; (Bur.) ယူဆောင်သွားသည်။

ကေတ်နင်, *v. t.* to bring ; (Bur.) ယူဆောင်လာသည်။

ကေပ်, *v. t.* to pinch, ငဲ့ပ်။ (Bur.) ညှပ်သည်။

ကေမ်, *v. t.* to clinch in the hand ; (Bur.) ဆုပ်သည်။

ကေမ်, *n.* a handful ; (Bur.) လက်တဆုပ်။

ကေဝ်, *a.* clear, transparent ; *v. i.* to be clear ; (Bur.) ကြည်ထင်သော။ ကြည်ထင်သည်။

ကေဝ်, *v. t.* to weigh ; (Bur.) ချိန်သည်။

ကေဝ်, *v. t.* to aim at, to point at ; (Bur.) ချိန်သည်။ ရွယ်သည်။

ကေဟ်, *v. t.* to write with a style ; (Bur.) ကညစ်နှင့်ရေးသည်။

ကော, *n.* an elder brother ; (Bur.) အစ်ကို။ မောင်ကြီး။

ကောဒေံ, *n.* a relative, brother ; (Bur.) ညီအစ်ကိုတော်။
ကောနာဂို, *n.* the second Buddha ; (Bur.) ဂေါဏာဂုံ။
ကောယ, *n.* a brother-in-law ; the elder brother of either husband or wife, or the husband of an elder sister; (Bur.) ယောကျ်ား။ ခဲမို့။
ကော်, *v. t.* to call, ကော်တာ။ (Bur.) ခေါ်သည်။
ကော်ဒ, *v. t.* to name; (Bur.)နာမည်မှည့်သည်။ ခေါ်ဝေါ်သည်။
ကော်ထာ, *v. t.* to call away ; (Bur.) ခေါ်သွားသည်။
ကော်နင်, *v. t.* to call into one's presence ; (Bur.) ခေါ်ခဲ့သည်။
ကောန်, *n.* a son or daughter; also the young of animals, as ကောန်ဂို, *a calf,* ကောန်ချေင်, *a colt,* ကောန်ကြို, *a cub ;* (Bur.) သား၊ သိုး။
ကောန်ကိုတိုန်, *n.* a cramp ; (Bur.) ကြွက်တက်ခြင်း။
ကောန်ကွာ, *n.* a twin ; (Bur.) အမွှာမွေးဖက်။
ကောန်ကြိန်တြို, *n.* a nephew ; (Bur.) တူ။ သားဖျား။
ကောန်ကြိန်ဖြို, *n.* a niece ; (Bur.) တူမ။ သိုးဖျား။
ကောန်ကွင်, a parasite ; (Bur.) ကျိုးပေါင်း။
ကောန်ကိုက်, *n.* a pig ; (Bur.) ဝက်ကလေး။
ကောန်ကိုဝ်, *n.* a puppy ; (Bur.) ခွေးကလေး။
ကောန်ကွာန်, *n.* a villager ; (Bur.) ရွာသူရွာသား။
ကောန်ကွင်တိုင်ယာဝိဒွဲဂကူ, *n.* a xebec ; (Bur.) သုံးပင်တိုင် ဘော်ကလေးတမျိုး။
ကောန်ခမာန်, *n.* a son-in-law ; (Bur.) သမက်။
ကောန်ခဒေံ, *n.* the youngest child in a family ; (Bur.) သားထွေး။ သိုးထွေး။
ကောန်ခအင်္, *n.* a daughter-in-law ; (Bur.) ခွေးမ။
ကောန်ဂပတ်ဗစ, *n.* an adopted son ; (Bur.) မွေးစားသား။
ကောန်ဂျ, *n.* the first born ; (Bur.) သားဦး။ သိုးဦး။
ကောန်ဂျင်, *n.* a small child ; (Bur.) သူငယ်။ အကလေး။

ကောန်စိုတ်, *n.* the heart, the mind ; (Bur.) စိတ်နှစ်လုံး။
ကောန်ဇာတ်, *n.* offspring, child ; (Bur.) သားသွီး။
ကောန်ဇာဒိသိုင်, *n.* a lion's whelp ; (Bur.) ချင်သေ့သငယ်။
ကောန်ဇြပ်, *n.* a small zayat, or wayside chapel ; (Bur.) ဇရပ်ကလေး။
ကောန်ဥုင်, *n.* a citizen; (Bur.) မြို့သား။
ကောန်ဥုင်ကောန်ကွာန်, *n.* population ; (Bur.) ပြည်သူ ပြည်သားပေါင်း။
ကောန်တဟ်, *n.* a nursing child; (Bur.) နို့စို့သူငယ်။
ကောန်တွး, *n.* a pupil ; (Bur.) တပည့်။
ကောန်တွံ, *n.* a kidney ; (Bur.) ကျောက်ကပ်။
ကောန်ထဉ, *n.* the second born ; (Bur.) ဒုတိယသား။ သွီး။
ကောန်ပူ, *n.* a squab, the young of the dove ; (Bur.) ခြိုးကလေး။
ကောန်ပှါန်, *n.* a soldier ; (Bur.) စစ်သား။ တပ်သား။
ကောန်ဖရာပ်, *n.* a squab, the young of the pigeon ; (Bur.) ခိုကလေး။
ကောန်ဗဂဲ, *n.* a kitten ; (Bur.) ကြောင်ကလေး။
ကောန်ဗဇေအ်, *n.* a kid ; (Bur.) ဆိတ်ကလေး။
ကောန်ဗေါတ်, *n.* a small pot ; (Bur.) အိုးကလေး။
ကောန်မတ်, *n.* the pupil of the eye ; (Bur.) မျက်ဆန်။
ကောန်မေအ်, *n.* a very small buffalo ; (Bur.) ကျွဲကလေး။
ကောန်ရုပ်, *n.* a doll ; (Bur.) ယည်မင်း။
ကောန်ရဲ, *n.* a servant, a follower ; (Bur.) ငယ်သား။နောက်လိုက်။
ကောန်ရဲကွင်, *n.* a sailor ; (Bur.) သင်္ဘောသား။
ကောန်လတာ်, *n.* the uvula ; (Bur.) လျှာခင်။
ကောန်လံက်, *n.* a tadpole ; (Bur.) ဖားလောင်း။
ကောန်ဗြို, *n.* a step-child ; (Bur.) လင်ပါသားသွီး။ မယားပါသားသွီး။

ကောန်ဖိုကြီး, *n.* a step-son; (Bur.) ထင်ပါသား။ မယားပါသား။

ကောန်ဖိုကြီး, *n.* a step-daughter; (Bur.) ထင်ပါသိုး။ မယားပါသိုး။

ကောန်သိုဝ်, *n.* a lamb; (Bur.) သိုးသငယ်။

ကောန်သို, *n.* a prince; (Bur.) မင်းသား။

ကောန်သိုကြီး, *n* a princess; (Bur.) မင်းသိုး။

ကောန်အရင်, *n.* an own son; (Bur.) သားရင်း။

ကောဝ်မှေတ်, *v. t.* to put to death judicially; (Bur.) ကွပ်မျက်သည်။

ကော်ကူ, *prep.* together with, ကျော်။ ကောဝ်ကူ။ (Bur.) အတူတကွ။

ကော်ဒရီ, *v. i.* to assemble, ကောဝ်ဒရီ။ (Bur.) ရုံဝေးသည်။

ကောသ, (Pali), a *kosa*, a measure of distance equal to 2,800 cubits, or 20 *ûssabas*. See ဥသဘ။ (Bur.) ကောသ။

ကာ, *n.* a flower; (Bur.) ပန်း။

ကာကေတ်, *n.* the mimusops flower; (Bur.) ခရားပွင့်။

ကာကျော်ထတိုဝ်, *n.* the rose; (Bur.) နှင်းဆီပန်း။

ကာခစုတ်, *n.* a specis of *zingiberaceæ;* (Bur.) မာလာဗူး။

ကာဂ, *n.* the cock's comb flower; (Bur.) ကြက်မောက်ပန်း။

ကာဂဇင်, *n.* the fragront *bolbophyllum*, a very common orchid much prized by the women of Burma, for ornamenting the hair; (Bur.) တံစည်ပန်း။

ကာခဇဲ, *n.* the *careya arborea;* (Bur.) ဘန်းဇွေး။

ကာဂါဝ်ဆု, *n.* an orchid; (Bur.) သစ်ခွပန်း။

ကာဇာဒိဖို, *n.* mace; (Bur.) ဇာဒိပွါလိပွင့်။

ကာတဝ်သွဝ်, *n.* the tree of mourning; (Bur.) ဆိတ်ဘိလူး။

ကာတေဆိ, *n.* a bulbous herb-flower; (Bur.) ပုတက်စာပွင့်။

ကာဒကတ်, *n.* a species of water-lily; (Bur.) ကြာပွင့်။

ကပ္ဆတ်, *n.* a spark; (Bur.) ဗီးပေါက်။ဗီးပွါး။
ကဖြ်, *n.* snow; (Bur.) ရိစ်းပွင့်။
ကလတိုပ်, *n.* the lily flower; (Bur.) နှင်းပွင့်။
ကလအ်ဖြေ့, *n.* the globe *amaranthus;* (Bur.) မညှိုးပန်း။
ကဝါင်, *n.* a clove; (Bur.) လေးညှင်းပွင့်။
ကဝ, *n.* the cuckoo; (Bur.) (the black species.) ဥသြော။
ကသ, *n.* a tassel; (Bur.) ပန်းပွား။
ကအနှု, *n.* the *mesua pedunculata;* (Bur.) ကံ့ကော်ပန်း။
ကံက်မဲါ, *v.* to cast lots; (Bur.) မဲကောက်သည်။
ကံ, (Pali ကမ္မ,) *n.* the secret influence of an action on one's future destiny, *pron.* ကမ်။ (Bur.) ကံ။
ကံဖရာတ်, *n.* shot, ကမ်ဖရာတ်။ (Bur.) စရိတ်။
ကံဗလံက်, *n.* a cannon ball; (Bur.) အမြောက်ဆန်။
ကံသေနာတ်, *n.* a bullet; (Bur.) ကျည်စေ့။ သေနတ်ဆန်။
ကး, *v. t.* to shave; (Bur.) ရိတ်သည်။
ကိုက်, *n.* a plane; (Bur.) ရွေပေါ်။
ကိုင်, *v. i.* to be bent, not straight; (Bur.) မဖြောင့်။ ကိုင်းသည်။
ကိုင်, *n.* the ribs or stays of a boat or ship; (Bur.) တံကူ။
ကိုင်ကာ, *n.* a business; (Bur.) အလုပ်အကိုင်။
ကိုတ်, *n. a.* one hundred thousand; (Bur.) တသိန်း။
ကိုန်, *n.* a number; (Bur.) ကိန်း။
ကိုန်တန်, *n.* a dividend; (Bur.) တည်ကိန်း။
ကိုန်တန်သွက်ဂွံကွပ်, *n.* a multiplicand; (Bur.) မြောက်ရန်တည်ကိန်း။
ကိုန်တန်သွက်ဂွံနုက်, *n.* a minuend; (Bur.) နှုတ်ရန်တည်ကိန်း။
ကိုပ်က, *v. t.* to fish with a basket open at the bottom; (Bur.) ငါးဆောင်းသည်။
ကိုပ်ကှာ, *adv.* formerly, first; (Bur.) ရှေးက။ အရင်က။

ကို, *prep.* with; *conj.* and, also, ကိုသို့။ (Bur.) ပါ။ ၎င်။

ကိုင်, *v. t.* to give, ကိုင်တော်။ (Bur.) ပေးသည်။ Also a *verbal prefix.* See Gram. § 17. 1; (Bur.) စေသည်။

ကိုကာဇီ, *v.* to cause an effect to be spent, spoken of one's fulfilling his destiny; (Bur.) အကျိုးဖြစ်စေသောအလုပ်ကိုပေးသည်။

ကိုင်စ, *v. t.* to give in marriage; (Bur.) ပေးစားသည်။

ကိုင်ဖြတာတ်, *v.* to encourage, lit. to give strength; (Bur.) အားပေးသည်။

ကိုင်ပိုန်, *v. t.* to eat,—commonly applied to Buddhist priests; (Bur.) ဖုန်းပေးသည်။

ကိုင်လလံသွာ, *v. t.* to heal. Here လံသွာ is commonly pronounced *lomfwā;* (Bur.) ချမ်းသာစေသည်။

ကိုင်သတိ, *v.* to caution, to give advice; (Bur.) သတိပေးသည်။

ကိုင်အခေါင်, *v.* to give permission; (Bur.) အခွင့်ပေးသည်။

ကို, *prep.* with or to; *conj.* and, ကု။ (Bur.) နှင့်။ ကို။

ကိုင်, *v. t.* to throw out, empty by overturning; (Bur.) သွန်သည်။ လောင်းသည်။

ကွင်, *a.* of a great price, dear; *v. i.* to be dear; (Bur.) အဘိုးကြီးသော။ အဘိုးကြီးသည်။ ရှားသော။ ရှားသည်။

ကွတ်, *v. i.* to hatch as chickens; (Bur.) ဥကပေါက်သည်။

ကွန်, *a.* narrow; *v. i.* to be narrow; (Bur.) ကျဉ်းမြောင်းသော။ ကျဉ်းမြောင်းသည်။

ကွန်ဂြက်, *a.* very narrow; *v. i.* to be very narrow; (Bur.) အလွန်ကျဉ်းမြောင်းသော။ အလွန်ကျဉ်းမြောင်းသည်။

ကွင်, *n.* the brain; (Bur.) ဦးနှောက်။

ကွဟ်နီ, *n.* the summit of a mountain; (Bur.) တောင်ထိပ်။

ကူဝ, *a.* shallow ; *v. i.* to be shallow ; (Bur.) တိမ်သော။ တိမ်သည်။

ကူဝင်, *n.* steel ; (Bur.) သံမဏိ။

ကူဟ်, *v. t.* to hate, ကူဟ်မှေ့။ (Bur.) မုန်းသည်။ ရွံရှာသည်။

ကိုက်ဂွ, *v. t.* to make ashamed, ဖဉိုက်ဂွ။ (Bur.) အရှက်ခွဲသည်။

ကိုင် *n.* an umbrella ; (Bur.) ထီး။

ကိုင်, *n.* a tube, barrel ; (Bur.) ကျည်တောက်။

ကိုင်ဒုန်, *n.* a bamboo tube ; (Bur.) ဝါးကျည်တောက်။

ကိုပ်, *n.* the head ; (Bur.) ခေါင်း။ ဥက္ခောင်း။

ကိုပ်ကွင်, *n.* the bow of a ship ; (Bur.) သဘော်ဦး။

ကိုပ်ကြ, *n.* a species of potato ; (Bur.) ဗိန်းဥ။

ကိုပ်ကွဲ, *n.* a yam or potato; (Bur.) မျောက်ခေါင်း။

ကိုပ်ဂိ, *n.* headache ; (Bur.) ခေါင်းကိုက်ခြင်း။

ကိုပ်ဆု, *n.* the stump of a tree in a creek or river ; (Bur.) သစ်ဌတ်။

ကိုပ်တင်, *n.* a nipple, the teat of a woman ; (Bur.) နှိသီး။

ကွက်, *n.* a short stake driven into the ground, as tent-pins ; (Bur.) ပနက်သဲ။

ကွက်ကဖိုပ်, *n.* the croton-oil tree ; (Bur.) သက်ရင်းနီ။

ကွင်, *n.* the spots or stripes of a tiger ; (the steps of a staircase) ; (Bur.) အစင်း။ အကျား။ အဆင့်။ အထစ်။

ကွင်ဂျင်, *n.* the thwart of a boat ; (Bur.) လှေကန့်။

ကွတ်, *n.* the end ; as ကွတ်အယုက် *the end of life* ;(Bur.) အဖျား။ အဆုံး။

ကွပ်, *a.* silent ; *v. i.* to be silent ; (Bur.) တိတ်ဆိတ်သော။ တိတ်ဆိတ်သည်။

ကွပ်ကွပ်, *adv.* silently, secretly, quietly, privily ; (Bur.) တိတ်ဆိတ်စွာ။

ကွပ်သ္လောံ, *a.* lost in thought; *v. i.* to be lost in thought, သွပ်သ္လောမ်။ (Bur.) မှိုင်တွေသော။ မှိုင်တွေသည်။

ကွာင်, *n.* a limb or branch of a tree; (Bur.) သစ်ကိုင်း။ အကိုင်းအခက်။

ကွာင်, *v. t.* to lop branches of a tree; (Bur.) ခုတ်ချိုင်သည်။

ကို, *n.* a rat or mouse, ဂို။ (Bur.) ကြွက်။

ကိုယျန်, *n.* a shrew-mouse, ဂိုယျန်။ (Bur.) ကြွက်ရတ်။

ကိုင်, *n.* the cheek; (Bur.) ပါး။

ကိုပ်, *n.* the head, ကိုုပ်။ (Bur.) ဦးခေါင်း။ ဥက္ခောင်း။

ကို, *n.* a floor; (Bur.) ကြမ်း။

ကျုက်ကွဲ, *v. t.* to vex, to harass; (Bur.) နှောင့်ရှက်သည်။

ကျုဟ်, *n.* a species of tortoise; (Bur.) လိပ်တမျိုး။

ကျဲ, *n.* a monkey; (Bur.) မျောက်။

ကျဲယာံ, *n.* a kind of tree; (Bur.) မျောက်ချောပင်။

ကျောင်, *n.* the forehead; (Bur.) နဖူး။

ကျောင်, *n.* Tenasserim caoutchouc, a kind of creeper; (Bur.) ကြက်ပေါင်ခွယ်။

ကျောင်ဝဲ, *n.* a species of soapberry tree, red *sapindus;* (Bur.) ဆိတ်ချေးသီး။

ကျောင်ဟတ်, *n.* the spindle of a spinning-wheel; (Bur.) ဝင်ရိုး။ ယောက်လဉ်တံ။

ကျောဟ်, *n.* a sharp pointed iron for writing on palm-leaf, a style; (Bur.) ကညစ်။

ကျောဟ်, *n.* a belt worn over one shoulder and under one arm as a badge of office; (Bur.) ရင်သိုင်း။

ကျောဟ်ဆု, *n.* a chip, chips; (Bur.) ထင်းပေါက်။

ကျဲ, *a.* low in stature, ကွ။ *v. i.* to be low in stature; (Bur.) အရပ်နိမ့်သော။ အရပ်နိမ့်သည်။

ကျောတ်, *n.* a pinnacle; (Bur.) အထွဋ်။

ကွ်, *n.* a mosquito curtain, ကွ်။ (Bur.) ခြင်ထောင်။

ကွံ, *n.* urine, *pron.* ထမ်။ (Bur.) သေး။ ကျင်ငယ်။ ဆီး။

ကွံ, *v. i.* to boil, ကွမ်။ (Bur.) ဆူသည်။

ကွံင်, *n.* a sill, a summer, a girder; (Bur.) ရက်မ။

ကွး, *numeral auxiliary*, applied to things flat and small, as ထပ္ပဲကွး *one leaf*, col. (Bur.) အရွက်။

ကွးခန်ဒိုင်, *n.* the bell shaped part of a pagoda; (Bur.) ခေါင်းလောင်းပုံ။

ကွးခန်ဒိုင်, *n.* a thin plate of metal, suspended from the tongue of a small bell, and exposed to the action of the wind; (Bur.) ညောင်ရွက်။

ကွက်, *a.* an *affix* denoting the male gender of animals; (Bur.) အထီးဖြစ်သော။

ကွက်ကာအိ, *n.* beads for the neck; (Bur.) ပုတီး။

ကွက်ကျော်, *n.* a horizontal timber on the main rafters of a thatched house; (Bur.) ဆီဘူးဆွဲ။

ကွင်, *n.* a clam; (Bur.) ရှပ်ပအုပ်။

ကွတ်, *n.* fire, ကွောတ်။ ပွတ်။ (Bur.) မီး။

ကွောတ်အိုင်, *n.* the hornbill; (Bur.) အောက်ချင်းဌက်။

ကွင်, *v. t.* to multiply; (Bur.) မြှောက်သည်။

ကွင်မခတောန်, *v.* to count the beads of a rosary; (Bur.) ပုတီးစိပ်သည်။

ကွတ်, *n.* a broom; (Bur.) တန်ဖြက်စည်း။

ကွအိ, *adj.* every, as ကွံမိုရ် *every man;* (Bur.) တိုင်း။

ကွာ, *n.* a twin, ကမာ။ (Bur.) အမွှာဖွားဖက်။

ကွာင်ချုင်, *n.* the wall of a city, ဇိုင်ချုင်။ (Bur.) မြို့ရိုး။

ကွာတ်, *v. t.* to shut, to close an aperture; (Bur.) ပိတ်သည်။

ကွဲ, *v. t.* to carry a burden slung across the shoulder, or over the forehead; (Bur.) လွယ်သည်။လွယ်ဖိုးသည်။

ကျွိန်, *n.* a nephew or niece; (Bur.) တူ။တူမ။သားဖျား။သွီးဖျား။
ကျွိန်, *n.* a kind of fish-trap ; (Bur.) ငါးမြှုံး။
ကျွီ, *n.* a bear ; (Bur.) ဝက်ဝံ။
ကျွီမှိုင်, *n.* an orang-outang ; (Bur.) လူဝံ။
ကျွု, *n.* mould ; (Bur.) မှို။
ကျွဲ, *n.* a stranger, visitor ; (Bur.) ဧည့်သည်။
ကျွောင်, *n.* the little veranda of a Burmese house ; (Bur.) အိမ်ပြင်ခန်း။ လေသာခန်း။ လက်ခံခန်း။
ကျွး, *n.* a yoke, ကမး။ (Bur.) ထမ်းဘိုး။
ကျွး, *n.* the dawn, break of day ; (Bur.) အာရုဏ်။ဓိုဃ်းလင်းစ။
ကျွိုင်, *v. i.* to run over, (as water); (Bur.) လျှံသည်။
ကျ, *v. i.* to be defeated ; (Bur.) ရှုံးသည်။
ကျပ်, *adv.* very ; (Bur.) အလွန်။
ကျာ, *n.* the wind ; (Bur.) လေ။
ကျာကဝဲ, *n.* a whirlwind ; (Bur.) လေဘွေ၊
ကျာဂဗိုတ်, *n.* a tornado, ဂဗိုတ်ကျာ။ (Bur.) ပြင်းထန်စွာ သောဓိုဃ်းသက်မုန်တိုင်း။
ကျာမြာတ်, *n.* a hurricane ; (Bur.) မုန်တိုင်း။
ကျာဗြဲမေလံင်, *n.* a rain-storm, a tempest, ကျာဗြဲ။ (Bur.) ဓိုဃ်းသက်မုန်တိုင်း။
ကျာမီလံင်, *n.* a storm, a squall, ကျာမေလံင်။ (Bur.) မုန်တိုင်း။
ကျာလိုအ်, *v.* to belch up wind ; (Bur.) လေတက်သည်။
ကျာ်, *n.* any object of worship, a god ; also used in addressing a superior, lord ; (Bur.) ဘုရား။
ကျာ်ဂန်, *a.* royal ; as မိကျာ်ဂန်။ *the Queen Dowager ;* (Bur.) ရှင်ဘုရင်နှင့်ဆိုင်သော။
ကျာ်ကြီ, *n.* honor ; glory ; (Bur.) ဂုဏ်အသရေ။
ကျာန်, *v. i.* to be rough, coarse, ပရေအ်ပရုတ်။ (Bur.) ကြမ်းတမ်းသည်။ ရုပ်ဆိုးသည်။

ကျုံ, *n.* a crocodile, or alligator ; a musical instrument shaped like an alligator ; (Bur.) မိကျောင်း။

ကျော်ခိုင်, *a.* pretty ; (Bur.) ထုပသော။တင့်တယ်သော။

ကျောပ်, *v. i.* to peep; (Bur.) ချောင်းသည်။

ကြကတ်, *n.* Cancer, the 4th sign of the zodiac ; (Bur.) ကရကဋ်ရာဘီ။

ကြက်, *n.* the heart-wood, ကြက်ဆု။ (Bur.) အနှစ်။

ကြက္ကဒိန်, *n.* a calendar ; (Bur.) ပြက္ကဒိန်။

ကြက်ဖြင်, *n.* Maulmain ebony ; blackwood ; (Bur.) ယင်းတိုက်။

ကြပ်, *prep.* near ; (Bur.) အနီးမှာ။ အနားမှာ။

ကြောင်, *v. t.* to file ; (Bur.) တံစင်းတိုက်သည်။

ကြောတ်, *v. t.* to wash, as dishes, ကြီ။ (Bur.) ဆေးကြောသည်။

ကြောန်, *v.* to be gnarled, cross-grained ; (Bur.) ရှုပ်ထွေးသည်။

ကြောပ်, *v. t.* to bind, as by placing a pole on each side of a fence, and binding the palings together ; (Bur.) ညှပ်ထားသည်။

ကြိယျာ, *n.* any article of furniture, or dress, a verb ; (Bur.) ကရိယာပစ္စည်း။

ကြို, *a.* thin, used in reference to flat things ; *v. i.* to be thin ; (Bur.) ပါးသော။ ပါးသည်။

ကြုက်, *a.* Chinese, as မှိုင်ကြုက် *a Chinaman ;* ရးကြုက် *China ;* (Bur.) တရုပ်။

ကြုက်ဂန်, *n.* a fabulous fruit, said to have the power of restoring youth ; (Bur.) ဗန္ဓရသရက်။

ကြုင်, *n.* a brook or creek ; (Bur.) ချောင်းငယ်။

ကြုက်ဘိင်ဃို, *n.* the cashew ; (Bur.) ဘိတိုင်ဒိသရက်။

ကြုတ်, *n.* the intestines ; (Bur.) အူ။ အအူ။

ကြုတ်, *n.* the pith or heart-wood, ကြုတ်ဆု။ (Bur.) အူ။

ကြိုတ်ကိုက်, *n.* a screw ; (Bur.) ဝက်အူ။
ကြိုတ်တုတ်, *n.* the warp of cloth ; (Bur.) ရက်ကန်းအူ။
ကြေင်, *n.* the *eugenia ;* (Bur.) သဖြေ။
ကြေင်အနွယ်, *n.* the *eugenia cerastoides ;* (Bur.) သဖြေချည်။
ကြေင်ဇမ္ဗုတ်, *n.* the Malay apple ; (Bur.) သပြေသဖြေ။
ကြေန်, *v. i.* to be shrunken ; (Bur.) အရုတ်ဝင်သေးသည်။
ကြေင်ဝိုင်, *n.* the *eugenia jambolāna ;* (Bur.) သဖြေဖြူ။
ကြေပ်, *v. i.* to be jammed ; (Bur.) ညပ်နေသည်။
ကြေ့, *n.* a crane ; (Bur.) ကြိုးကြာ။
ကြေဝ်, *v. i.* to walk out for pleasure (Bur.) အလည်သွားသည်။
ကြေတ်, *n.* a dry measure containing about one quart ; (Bur.) စလယ်။
ကြောတ်, *n.* any cylindrical wooden box with cover; (Bur.) ကြွတ်။
ကြောတ်, *n.* the oak ; (Bur.) ဝက်သစ်ချပင်။ သဝိတ်ပင်။
ကြောပ်ဆု, *n.* a shingle ; (Bur.) ပျဉ်ဒုတ်ကြွပ်။
ကြောပ်တိ, *n.* a tile ; (Bur.) မြေအုတ်ကြွပ်။
ကြော့, *a.* fat, corpulent ကြောအ်။ *v. i.* to be fat ; (Bur.) ဝသော။ ဆူသော။ ဆူဖျိုးသော ဝသည်။
ကြွ်, *v. t.* to wash as dishes, ကြောတ်။ (Bur.) ဆေးကြောသည်။
ကြွ်, *adv.* afterwards ; (Bur.) နောက်မှ။
ကြွ်စး, *pron.* ကရစး။ *v.* to turn the back in contempt ; (Bur.) ကြောခိုင်းသည်။
ကြွ်, *a.* ungovernable, *pron.* ကြမ်။ *v. i.* to be ungovernable ; (Bur.) ဆိုးသော။ ဆိုးသည်။ ကြမ်းသည်။
ကြွ်ကြ, *a.* harsh, abusive, ညှာတ်ဖြတ်။ *v. i.* to be harsh ; (Bur.) ကြမ်းသော။ ဆိုးသွမ်းသည်။
ကြွ်ဉ်, *a.* stiff, hard, ကြွ်ဉ်မျိုတ်။ *v. i.* to be hard ; (Bur.) မာသော။ တောင့်သော။ မာသည်။ တောင့်သည်။

ကြီင်, *v. i.* to be mature ; (Bur.) ရင့်မာသော။
ကြိုက်, *a.* worthy ; *v. i.* to be worthy ; (Bur.) ထိုက်တန်သော။ ထိုက်တန်သည်။
ကြိုက်ကိုံ, *a.* deserving of; *v. i.* to be deserving of ; (Bur.) ခံထိုက်သော။ ခံထိုက်သည်။
ကြိုက်တန်, *a.* suitable, proper; *v. i.* to be worthy, deserving ; (Bur.) တော်သင့်သော။ ထိုက်တန်သည်။
ကြိုင်လင်, *v. t.* to shut up, imprison; (Bur.) ဖွောင်ထားသည်။
ကြိုပ်, *v. i.* to bathe, to wallow, used of animals, as buffaloes, ကြိုပ်ခုပ်ခရီ။ (Bur.) ရွှံ့ဗွက်၌လူးသည်။
ကြိုပ်, *v. i.* to be unconscious through sickness, ပိုတ်ဝဲ။ (Bur.) မျောနေသည်။ သေငယ်သေသည်။
ကြိုး, *v. i.* to boast, ကရိုကြိုစ။ (Bur.) ဝါကြွားသည်။
ကြိုအ်, *v. i.* to be pleasant to the taste, savory ; (Bur.) ဆိမ့်သည်။
ကူ, *n.* a tiger ; (Bur.) ကျား။
ကူဗြန်, *n.* a leopard ; (Bur.) ကျားသစ်။
ကူလစံက်, *n.* a panther, the black leopard, ကူသာန်။ (Bur.) ကျားသစ်တမျိုး။ ကျားနက်။
ကူလှာ, *n.* one kind of leopard, (Bur.) ကျားသစ်တမျိုး။
ကူမ္ဌော်, *n.* a tigress ; (Bur.) ကျားမ။
ကူက်, *a.* tight, entirely closed ; as မတ်ကူက် *blind ;* *v. i.* to be closed ; (Bur.) ကန်းသော။ ပိတ်သည်။
ကူက်ကျိုက်, *a.* solid, not hollow ; *v. i.* to be solid ; (Bur.) ခေါင်းပိတ်။ နားပင်းပိတ်။ ခေါင်းပိတ်သည်။
ကူင်, *v. i.* to be angular, ကလင်။ (Bur.) ထောင့်ရှိသည်။ အမြောင့်မြောင့်ဖြစ်သည်။
ကူင်, *n.* a corner, ကလင်။ထက်။ (Bur.) ထောင့်။
ကူင်ကဲတဏဲ, *n.* a solitary, a hermit ; (Bur.) ဆိတ်ကွယ်ရာ၌နေသောသူ။

ကွင်ကွတ်, *n.* gall ; (Bur.) သည်းခြေ။

ကွင်မိမ, *v. i.* to destitute of parents ; as ကောန်ကွင် *an orphan ;* (Bur.) မိဘမဲ့သည်။

ကွတ်, *v. t.* to steal ; (Bur.) ခိုးသည်။

ကွတ်, *n.* a high court, ရုင်။ (Bur.) တရားမရုံး။

ကွတ်, *n.* a dry measure equal to about one half-peck, ကလတ်။ (Bur.) ပြည်။ မြို့ပြည်တောင်း။

ကွန်, *n.* a python ; (Bur.) စပါးကြီး။

ကွင်, *n.* a missile, ကထင်။ (Bur.) ပြစ်ရန်ထက်နက်။

ကွင်, *v. t.* to throw ; (Bur.) ပြစ်သည်။

ကွဆိ, *n.* a garden ; (Bur.) ဥယျဉ်။

ကွဆိဇေျတ်, *n.* a vineyard ; (Bur.) စပျစ်ခြံ။စပျစ်ဥယျဉ်။

ကွဆိပတ, *n.* an orchard ; (Bur.) ခြံ။ ဥယျဉ်။

ကွာ, *prep.* before ; (Bur.) အရင်။

ကွာဂ်, *adv.* before that, formerly, once upon a time, ကွာတေံ။ (Bur.) အရင်က။ ရှေးက။

ကွာအိုတ်, *adv.* first ; (Bur.) အရင်ဆုံး။ လက်ဦးဆုံး။

ကွာ်, *n.* a wedge ; (Bur.) သပ်။

ကွာင်, *n.* a large open-mouthed pot ; (Bur.) ဗျည်းအိုး။

ကွာင်, *v. t.* to clean ; (Bur.) ဆေးသည်။

ကွာန်, *v. t.* to lick with the tongue ; (Bur.) လျက်သည်။

ကွဲ, *v. t.* to translate, ကွဲတ်ိုတ်။ (Bur.) အနက်ပြန်သည်။ စကားပြန်သည်။

ကွဲဂူ, *n.* a neglected clearing ; (Bur.) ပြစ်၍ထားသော တောင်ယာ။

ကို, *a.* muddy, filthy ; *v. i.* to be muddy ; (Bur.) ညစ်သော။ ညစ်သည်။

ကိုခဒုက်, *a.* filthy ; *v. i.* to be filthy ; (Bur.) ညစ်ကြေးသော။ ညစ်ကြေးသည်။

ကိုပဝ်, *a.* filthy, dirty, slovenly, ကိုးကာ်လွင်။ *v. i.* to be filthy ; (Bur.) ညစ်ပတ်သော။ ညစ်ပတ်သည်။

ကိုက်, *n.* a hog ; (Bur.) ဝက်။

ကိုက်မျှဝံ, *n.* a sow ; (Bur.) ဝက်မ။

ကို, *n.* a kind of tree, from the bark of which rope is made; (Bur.) လျှော်ပင်။

ကျင်, *v. i.* to come ; (Bur.) လာသည်။

ကျတ်, *v. i.* to sprout, to germinate ; (Bur.) အပင်ပေါက်သည်။

ကျင်, *n.* oil, *pron.* ကိုင်။ (Bur.) ဆီ။

ကျင်ကိုက်, *n.* lard ; (Bur.) ဝက်ဆီ။

ကျင်ခယာင်, *n.* wood-oil ; (Bur.) တည်ဆီ။

ကျင်ဂရုတ်, *n.* butter ; (Bur.) ထောပတ်စိမ်း။

ကျင်စဏန်, *n.* fragrant oil ; (Bur.) နံ့သာဆီ။

ကျင်တိ, *n.* earth-oil, petroleum ; (Bur.) ရေနံ။

ကျင်တောင်, *n.* castor-oil ; (Bur.) ကြက်ဆူဆီ။

ကျင်တွတ်, *n.* marrow ; (Bur.) ခြင်ဆီ။

ကျင်ဟွါင်သေံ, *n.* turpentine, ကျင်ဟွါင်သေမ်။ (Bur.) ထင်းရှူးစေး။

ကျင်ဝဲ့, *n.* ointment ; (Bur.) ဖယောင်းချက်။ ဖယောင်းဆီ။

ကျင်ဆိုဝ်, *n.* mutton tallow ; (Bur.) သိုးဆီ။

ကျင်တောဝ်, *v. t.* to spin ; (Bur.) ငင်သည်။ ဝဲ့သည်။

ကျင်ဒက်, *v. t.* to bind, to tie ; (Bur.) ချည်နှောင်သည်။

ကျတ်, *v. i.* to be sticky, adhesive ; (Bur.) စေးသည်။

ကျတ်, *v. i.* to be close together ; (Bur.) စေ့သည်။

ကံ့, *v. i.* to be lost, ကျအာ်။ ကံ့ဗွန်။ (Bur.) ပျောက်သည်။

ကံ့ဗိုတ်, *v. i.* to try, to exert one's self, ကျအာ်ဗိုတ်။(Bur.) ကြိုးစားသည်။

ကဲ့, *n.* a root resembling a yam ; (Bur.) ကျွဲး။

ကွေ့, *n.* an evil spirit, a demon, ကလေ့။ ကလေ့ဒဗြိဟ်။ (Bur.) နတ်ဆိုး။

ကွေ့ခရဲ့, *n.* a ghost, see ဘုတ်။ (Bur.) နတ်ဆိုး။

ကွေ့ဝလာ, *n.* a butterfly ; (Bur.) လိပ်ပြာ။

ကွေ့မာ, *n.* the devil, ကလေ့မာ။ (Bur.) မာရ်နတ်။

ကွေ့နှ, *v. i. & v. t.* to work, to labor, to make ; (Bur.) လုပ်သည်။

ကွေ့နှစိုတ်, *v. i.* to toil laboriously ; (Bur.) လုပ်ကိုင်သည်။

ကွေ့ဝ်, *a.* hungry, famishing ; (Bur.) ဆာမွတ်သော။

ကွေ့ဝ်ဗျိုဝ်, *v. i.* to be hungry, ကွေ့ဝ်ဗျိုဝ်တ်။ (Bur.) ဆာသည်။

ကွေ့ံ, *v. t.* to cross over, ကွေ့အိ။ as ကွေ့ံဒီ။ *to cross a river ;* (Bur.) ကူးသည်။

ကွ်, *a.* dumb ; (Bur.) အသော။

ကွ်, *n.* a large species of tortoise ; (Bur.) လိပ်။

ကွံ့, *n. a.* one hundred, *pron.* ကွမ်။ (Bur.) တရာ။

ကွံ့, *n.* a species of land-leech, ကွမ်။ (Bur.) ကြွတ်။

ကွိုက်လွေင်, *a.* filthy, dirty, slovenly. See ကွိုပင်။ (Bur.) ညစ်ပတ်သော။

ကွိုဉ်, *n.* a dog ; (Bur.) ခွေး။

ကွိုဉ်ကွိုင်, *n.* a wolf ; (Bur.) ဝံပုလွေ။

ကွိုဉ်ပြိုပ်, *n.* a wild dog, a wolf ; (Bur.) တောခွေး။ ဝံပုလွေ။

ကွိုဉ်တီ, *n.* a fox ; (Bur.) မြေခွေး။

ကွိုဉ်, *v. t.* to penetrate, as a nail goes through a board ; ကထိုဉ်။ (Bur.) ဖောက်သည်။

ကွိုဉ်, *v. i.* to be perforated, have a hole made into or through ; (Bur.) ပေါက်သည်။

ကွိုဉ်ဗိုတ်, *v. t.* to understand ; (Bur.) နားလည်သည်။

ကွး, *a.* distinct, plain ; (Bur.) ရှင်းသော။

ကွး, *v. t.* to redeem ; ကွးတ်ိုတ်။ (Bur.) ရွေးနှုတ်သည်။

ကွဲခွဲ, *adv.* distinctly ; (Bur.) ရှင်းလင်းစွာ။
ကွဲခွေး, *v. i.* to be clear, plain ; (Bur.) ရှင်းလင်းသော။
ကွ, *a.* low in stature, ကွဲ။ *v. i.* to be low in stature ; (Bur.) ပုသော။အရပ်နိမ့်သော။ပုသည်။အရပ်နိမ့်သည်။
ကွက်, *v. t.* to suspend, to hang up, to write as a subscript, (Bur.) ဆွဲထားသည်။
ကွင်, *v. t.* to suspend ; (Bur.) ဆွဲထားသည်။
ကွတ်, *n.* a doctrine or precept, craft, ခဲ။ (Bur.) အတတ်ပညာ။
ကွတ်မိစ္ဆာ, *n.* sorcery ; (Bur.) မှော်အတတ်။ မိစ္ဆာအတတ်။
ကွပ်, *n.* a layer ; ထပ်။ (Bur.) အထပ်အလွှာ။
ကွဝ်, *v. t.* to weave bamboos with ratan or cord ; (Bur.) ကြိမ်းကြော်သည်။
ကွာ်, *v. i.* to walk, တွာ်။ တွာ်အာ။ (Bur.) လမ်းရောက်သည်။
ကွာ်, (*pron.* ကဝါက်။) *n.* walking ; (Bur.) အသွား။
ကွာ်ဂုံတရ, *v. i.* to journey, ကွာ်တရ။ (Bur.) ခရီးသွားသည်။
ကွာ်တုန်ဆန်, *v. i.* to walk to and fro ; (Bur.) စင်္ကြံသွားသည်။
ကွာ်တိုက်, *v. i.* to go afoot ; (Bur.) ခြေကျင်သွားသည်။
ကွာ်ဝေင်, *v. i.* to go about, for air or exercise ; (Bur.) အလည်သွားသည်။
ကွာင်, *n.* bread; (Bur.) မုန့်။
ကွာင်ကဒါတ်, *n.* bread made of coarse rice flour, jaggery and a species of yam, and baked by steam; (Bur.) ကဒတ်မုန့်။
ကွာင်ကဆာ, *n.* biscuit ; (Bur.) ကျုံမုန့်ပြား။
ကွာင်ကျောင်, *n.* a fried cake; (Bur.) မုန့်ဆီကျော်။
ကွာင်ကဝေက်, *n.* a pancake ; (Bur.) မုန့်ဖြစ်စလက်။
ကွာင်ခနိုက်, *n.* flour ; (Bur.) မုန့်ညက်။

ကွာင်ခဖိုင်ကို့, *n.* bread made of coarse rice flour and jaggery, and baked by steam; (Bur.) မုန့်စိမ်းပေါင်း။

ကွာင်ဂျုံ, *n.* wheat bread ; (Bur.) ပေါင်မုန့်။

ကွာင်ထကို့, *n.* soft bread, pudding ; (Bur.) မုန့်နုပ်။

ကွာင်ရံက်ကရက်, *n.* a thin cake, very light and brittle ; (Bur.) မုန့်လေဘွေ။

ကွာန်, *n.* a village, တွာန်။ (Bur.) ရွာ။

ကို့, *n.* a man of letters, ကဝိ။ (Bur.) ကဝိ၊ ပညာရှိ။

ကို့က်, *n.* a pond that receives its supply of water from a neighbouring river, or some other large reservoir;—*comp.* ခို့ဉ် and ကမာ။ (Bur.) အင်း။အိုင်။

ကို့တ်, *n.* the wood-apple ; (Bur.) မှန်နီ။

ကို့, *n.* a cart or carriage ; (Bur.) လှည်း။ ရထား။

ကို့ကျောတ်, *n.* a locomotive ; (Bur.) မီးရထား။

ကို့ခရိုင်, *n.* a hand-cart ; (Bur.) တွန်းလှည်း။

ကို့ချောင်, *n.* a carriage ; (Bur.) ရထား။

ကို့ရတ်, *n.* a carriage, a chariot, ကို့စက္ကရတ်။ (Bur.) ရထား။

ကွတ်, *n.* a tenet, or precept; (Bur.) အယူဝါဒ။

ကွံ, *adv.* truly, verily, ကွဆ်။ ကွံကြာန်။ (Bur.) စင်စစ်။ အမှန်။

ကွဲ, *n.* leaven ; (Bur.) တဆေး။

ကွိုဉ်, *a.* weary ; *v. i.* to be weary ; (Bur.) ညောင်းသော။ ညောင်းသည်။

ကွိုတ်, *n.* the back, as of a knife, or of the neck of an elephant ; (Bur.) ထားနှောင့်။ ဆင်ကုပ်။

ကွို့, *n.* a spade or shovel ; (Bur.) တူးရွင်းခြား။

ကွို့သံလုံ, *n.* a crowbar, an iron bar ; (Bur.) သံတူးရွင်း။

ကွး, *v. t.* to coil, ကဝး။ (Bur.) ခွေသည်။ ခွေ၍ထားသည်။

ကွင်, *n.* a ship (Bur.) သင်္ဘော။

ကွင်ကွေ့ခတ်, *n.* a steam-vessel, ကွင်ကွတ်။(Bur.)မီးသင်္ဘော။
ကွတ်တဲ့, *n.* the fist ; (Bur.) လက်သီး။
ကွံ့, *n.* the knee ; (Bur.) ဒူး။

ခ။

ခက်, *v. i.* to be caught by anything ; (Bur.) ညှိနှောသည်။
ခက်ဒုး, *v. t.* to hit, to come in contact with, to strike against ; (Bur.) ထိခိုက်သည်။
ခစ, *v. i.* to be a dependent ; (Bur.) ခစားသည်။
ခစာန်လင်, *v. t.* to brace, to prop ; (Bur.) ကန်ထားသည်။ ထောက်ခံထားသည်။
ခစဲ့, *v.* to separate ; (Bur.) ခွဲထားသည်။
ခစေပ်, *n.* the red roselle ; (Bur.) ချဉ်ပေါင်။
ခစေင့်, *n.* the scales of a fish, (ခစေင့်က,) or other animals ; (Bur.) အကြေး။
ခစေင့်, *v. t.* to scrape, as the scales from a fish ; (Bur.) ငါး ကြေးထိုးသည်။
ခစေင့်ချဲ့, *v. t.* to remove the grass from the ground with a shovel or spade, to weed ; (Bur.) မြက်ရှင်းသည်။
ခစဲ့, *n.* a species of laurus, producing a hard wood ; (Bur.) ခစွယ်ပင်။
ခစိုက်, *n.* a cluster of fruit, as of grapes ; (Bur.) အသွတ်။
ခစိုင်, *n.* the fork used in setting out rice-plants ; (Bur.) ကောက်စိုက်တံ။
ခစိုင်စဝှင်, *n.* a table-fork ; (Bur.) ခက်ရင်း။
ခဇုင့်, *v. i.* to set on, as dogs to fight ; (Bur.) ကိုက်စေရ အောင်တိုက်သည်။
ခညက်, *v. i.* to snarl, to snap, to speak petulantly ; (Bur.) ငေါက်၍ပြောသည်။

ခညောန်, *v. i.* to be disfigured in face, as when crying; (Bur.) မဲ့သည်။

ခညောအ်, *v. i.* to be wrinkled; (Bur.) တွန့်သည်။

ခညံက်, *v. i.* to hang down the head, as an ear of grain; (Bur.) ငိုက်သည်။

ခညံက်စေဟ်, *adv.* hanging down the head; (Bur.) ငိုက်ဆိုက်။

ခဒုက်, *v. i.* to cough; (Bur.) ခြောင်းဆိုးသည်။

ခဒုင်ရာ, *n.* cinnamon; (Bur.) သစ်ကြီပိုး။

ခဒုတ်, *n.* a pimple or pustule; (Bur.) အဖု။

ခဒုတ်, *v. t.* to hatch; (Bur.) ဥကပေါက်စေသည်။

ခဒုအ်, *n.* a cylindrical box with cover; (Bur.) အစ်။

ခဒုဒ်, *n.* a raven or crow; (Bur.) ကျီးကန်း။ ကျီးအ။

ခဒုဒ်, *v. t.* to water, as plants; (Bur.) ရေလောင်းသည်။

ခဒုတ်, *v. t.* to joke, to tease, ခမက်။ (Bur.) ကျီစားသည်။

ခဒုက်, *n.* a lamp, ဂဒုက်။ (Bur.) မီးခွက်။

ခဒုဝ်, *n.* a small cymbal, ဆဒုဝ်။ (Bur.) လင်းကွင်း။

ခဒုောင်, *n.* the brinjal; (Bur.) ခရမ်းသီး။

ခဒုောင်ခစး, *n.* the tomato; (Bur.) ခရမ်းကျည်။

ခဒုောင်ဖိုင်ကျီ, *n.* the wild tomato; (Bur.) မြေပုံခရမ်း။

ခဒုောင်တာ, *n.* a large variety of the egg-plant; (Bur.) ဆင်ခရမ်း။

ခဒုောပ်, *v. i.* to close, as a flower; (Bur.) ပိတ်သည်။

ခဒုံက်, *v. t.* to spell aloud; (Bur.) စာလုံးပေါင်း၍အံသည်။

ခဒုံက်, *v. t.* to knock, as at a door; (Bur.) ခေါက်သည်။

ခဒုံင်ဟုံဒုဒ်, *n.* a bathing garment; (Bur.) ရေလဲ။

ခဒုံ, *a.* round, ခဒုမ်။ (Bur.) လုံးသော။

ခဒျိုက်ဂဝ, *v. t.* to put to shame; (Bur,) အရှက်ခွဲသည်။

ခဏ, (Pali), *n.* an instant, a short time; a measure of time equal to 4 *naras*, or $\frac{5}{16}$ of a second; (Bur.) ခဏ။

ခဏာသို, *n.* the wall-plate of a building; (Bur.) ထွောက်။

ခဏဟတ်, *n.* a drop; (Bur.) အစက်။

ခဏဟတ်စေ့ဂ်, *v. i.* to drop, as water; (Bur.) တစက်ပြီးတစက် ကျသည်။

ခဏာ, *v. t.* to fry; (Bur.) ကျော်သည်။

ခဏာင်, *n.* a kind of plant, which is eaten in a pickled state; (Bur.) ဟင်းဂလာဃည်။

ခဏာတ်, *n.* a scoop for baling water out of a boat; (Bur.) ပက်ခွံ။

ခဏာတ်ကွင်, *n.* liquorice root; (Bur.) နွယ်ချို။

ခဏိင်, *n.* a bell; (Bur.) ခေါင်းလောင်း။

ခဏောဝ်, *n.* tender leaves and plants used for food; (Bur.) ဟင်းသီးဟင်းရွက်။

ခဏံင်, *n.* a whirlpool; (Bur.) ဝဲ။

ခဏောဲ, *n.* a brass wind instrument, that can be made longer or shorter at will, an oboe; (Bur.) နှဲ။

ခဏ္ဍ, *n.* a guitar; (Bur.) စောင်းတမျိုး။

ခတန်, *a.* barren, applied to animals; (Bur.) မြိုသော။

ခတ်ကွန်, *a.* scarce; *v. i.* to be scarce; (Bur.) ခေါင်းပါး သော။ ခေါင်းပါးသည်။

ခတ်ကြေဝ်, *n.* scissors; (Bur.) ကတ်ကြေး။

ခတင်, *n.* a window; (Bur.) ပြတင်းပေါက်။

ခတတ်, *n.* the sand lizard; (Bur.) ပုတတ်။ *pron.* ပဒတ်။

ခတဝ်, *n.* a grasshopper; (Bur.) နှံကောင်။

ခတဝ်, *v. i.* to tremble; (Bur.) တုန်သည်။ တုန်လှုပ်သည်။

ခတဝ်ခွိင်, *v. i.* to float; (Bur.) ပေါလောနေသည်။

ခတာ်, *v. t.* to snatch ; (Bur.) ဆတ်ခနဲယူသည်။ in eating, ဟပ်သည်။

ခတာံ, *n.* a crab ; (Bur.) ဂနန်း။

ခတုက်ကိုက်, *n.* epileptic fits ; (Bur.) ဝက်ရူးနာ။

ခတောက်, *n.* a mallet ; (Bur.) လက်ရိုက်။

ခတဲ, *v. i.* to begin to form fruit ; (Bur.) ကင်းသည်။

ခတဲ, *n.* fruit just forming ; (Bur.) အကင်း။ သီးစ။

ခတိုက်, *n.* a cluster, bunch ; (Bur.) အပြွတ်။

ခတိုက်, *n.* a saw ; (Bur.) လွှ။

ခတိုပ်ကျောံ, *n.* a kind of creeper, ခတိုပ်ကျောအ်။ (Bur.) မြင်းခွါနွယ်။

ခတိုပ်မတ်, *n.* the eyelid ; (Bur.) မျက်ခမ်း။

ခတိုပ်, *n.* a board or plank ; (Bur.) ပျည်ပြား။

ခတိုပ်ဇော်, *n.* a spelling-book ; (Bur.) သင်ပုံးကြီး။

ခတိုပ်တွံ, *n.* a slate ; (Bur.) ကျောက်သင်ပုံး။

ခဒင်ဂြီ, *n.* a priest of the second rank in a monastery ; (Bur.) လက်ထောက်ဘုန်းကြီး။

ခဒန်, *n.* a bridge or wharf; (Bur.) တန်တား။

ခဒန်ကို့ပ်ဂျေအ်, *n.* a jetty ; (Bur.) တန်တားဦးတို။

ခဒမ်, *n.* an apartment, a room in a house, ဂဒံ။ (Bur.) အခန်း။

ခဒအ်ဖြာတ်, *n.* the calf of the leg ; (Bur.) ခြေသလုံး။

ခဒအ်ဖြာတ်, *n.* the large bud, whence the fruit of the plantain is developed ; (Bur.) ဌက်ပျောဖူး။

ခဒ္ဓီ, (Pali), *n.* patience ; (Bur.) သည်းခံခြင်း။

ခန်, *a.* thick, as applied to fluids ; *v. i.* to be thick ; (Bur.) ပျစ်သော။ ပျစ်သည်။

ခနင်, *n.* a threshing-floor, ခနင်ပိုန်ဩောံ။ (Bur.) ကောက်နယ်တလင်း။

ခနင်, *n.* a humming-moth ; (Bur.) ဒေါ်ယင်း။ နတ်ညှင်း။

ခနဉ်, *n.* a shoe, ခနော်။ ခနော်ဖိုင်။ see ဂနဉ်ဖိုင်။ (Bur.) ခြေနင်း။ ဘိနပ်။

ခနပရက်, *n.* a lamp-wick; (Bur.) မီးစာ။

ခပါ, *v. i.* to dazzle, ခပါတဲ့။ (Bur.) မျက်စိဖနှံသည်။

ခနပ္ဒာင်, *n.* a candle-wick; (Bur.) ဖယောင်းတိုင်စာ။

ခနပ္ဒတ်, *n.* a flame; (Bur.) မီးတောက်။ မီးပွင့်။

ခနုံပဒ်, *v. t.* to build, to make, ခနဉ်ပဒဟ်။ (Bur.) ဆောက်တည်သည်။

ခနာတ်, *n.* a baler; (Bur.) ပက်ခွံ။

ခပက်ရဉ်, *v. t.* to foment with herbs; (Bur.) ကြဉ်ထုပ်ထိုးသည်။

ခဒီထဝ်, *n.* a yellow pumpkin; (Bur.) ရွှေဖရုံ။

ခဒီးဩံ, *n.* the white gourd; (Bur.) ကျောက်ဖရုံ။

ခပူ, *n.* a gimlet or auger; (Bur.) လွန်ပူ။

ခပေင်, *n.* a certain preparation of glutinous rice; (Bur.) ခေါပျဉ်။

ခဝဲ, *n.* a hat; (Bur.) ဦးထုပ်။ ခမောက်။

ခဗိုင်, *n.* the lower garment of a Buddhist priest; (Bur.) သင်းဗိုင်။

ခဗိတ်, *n.* a black book prepared for writing on with a soapstone pencil; (Bur.) ပုရပိုက်။

ခဗိတ်, *v. i.* to flounder, as a fish out of water; also to tremble and twitch, as a dying animal; (Bur.) ပြောင်းဆန်ထွပ်သည်။

ခဗို, *n.* a young priest, or probationer for the Buddhist priesthood, also a term used in addressing younger persons; (Bur.) မောင်ရှင်။

ခဗိဝ်, *n.* a trumpet; (Bur.) တံဗိုး။

ခဗိဝ်, *n.* lime, ဂဗိဝ်။ (Bur.) ထုံး။

ခပြု, *n.* the water dillenia; (Bur.) သပြု။
ခဖေဝ်, *n.* a coarse mat made of reeds; (Bur.) ကျ။ကဖိုင်။
ခဗဆီ, *v. t.* to meet with; (Bur.) ဆုံမိသည်။
ခဗက်, *v. i.* to hurry; (Bur.) အလျင်အမြန်ပြုသည်။
ခဗက်ခဗက်, *adv.* hastily; (Bur.) မြန်မြန်။
ခဗာန်, *n.* a board band around a house level with the floor; (Bur.) ခါးပန်း။
ခဖီ, *n.* the scaly ant-eater; (Bur.) သင်းခွေချပ်။
ခဖေဝ်, *n.* the vessel in which the Buddhist priest collects his food; (Bur.) သဒိတ်။
ခဗံက်, *n.* a small table; (Bur.) စားပွဲ။
ခဗိုက်, *n.* dust; (Bur.) အမှုန့်။ဖုံ။ဖုတ်။
ခဗိုက်သွဲ့, *n.* the fine dust of rice; (Bur.) ဖွဲနု။
ခဗိုင်, *v. t.* to fell; (Bur.) ခုတ်ထွဲသည်းသည်။
ခဗိုန်, *n.* a large drum; (Bur.) ဘုံကြီး။
ခမက်, *v. t.* to joke, to tease, ခချုတ်။ (Bur.) ကျိစားသည်။
ခမက်, *v. t.* to snatch in eating; (Bur.) တပ်သည်။
ခမင်, *n.* a fish-net made of bamboos; (Bur.) ဒမင်း။
ခမင်, *n.* the jaw; (Bur.) မေးရိုး။
ခမင်ခိုင်, *n.* lockjaw; (Bur.) မေးခိုင်ခြင်း။
ခမင်ခုဉ်, *n.* the rainbow; (Bur.) သက်တံ့။
ခမင်သွိ, *n.* a beam of a house, a tie-beam; (Bur.) ထုပ်။
ခမာ, *v. i.* to creep; (Bur.) တွားသွားသည်။
ခမာ, *a,* Burmese, ဗွာ။ as မိူင်ခမာ *a Burmese man, a Burman*; (Bur.) မြန်မာ။
ခမဉ်, *n.* a hook; (Bur.) ချိတ်။
ခမာတ်ထဝ်, *n.* a goldsmith; (Bur.) ပန်းတိမ်သမား။
ခမာတ်ပသဲ, *n.* a blacksmith; (Bur.) ပန်းဝဲ။
ခမာတ်ပသဲခုဉ်, *n.* a tinman; (Bur.) သံဖြူလုပ်ဆွား။
ခမာန်, *n.* a son-in-law; (Bur.) သမက်။

ခမဲ, *n.* a cooking-pot; (Bur.) အိုး။
ခမဲဥ်ဂမ္တ, *n.* a kettle, ခွဲဥန်ဥ်။ (Bur-) ရေနွေးအိုး။
ခမဲတဲ, *n.* a spittoon; (Bur.) ထွေးအင်။
ခမဲလျှဲ, *n.* a copper-pot; (Bur.) ကြေးအိုး။
ခမဲပသဲ, *n.* an iron pan, whether for frying or boiling; (Bur.) ဒယ်အိုး။
ခမိပ်, *n.* the chin; (Bur.) မေးစေ့။
ခမုင်, *n.* bellows; (Bur.) ဖို။
ခမဲုယန်, *n.* a loom; (Bur.) ရက်ကန်းစင်။
ခမောတ်, *n.* an ant; (Bur.) ပရွက်ဆိတ်။
ခမောံ, *n.* a bud, ခမောမ်။ (Bur.) အငုံ။
ခမောဝ်, *n.* the myrobalam; (Bur.) ဖန်ခါးသီး။
ခမံက်, *n.* a large hat, worn by Chinese and Shans, as well as Peguans and Burmese; (Bur.) ခမောက်။
ခမံက်ပသဲ, *n.* a helmet; (Bur.) သံခမောက်။
ခမးခမး, *a.* useless, without advantage; *v. i.* to be useless; (Bur.) အလကား။ အချည်းနှီး။ အချည်းနှီးဖြစ်သည်။
ခမှ, *n.* an insect, ခမှဟန်။ See စွ or စမ။ (Bur.) ပိုးကောင်။
ခမှင်, *a.* barren, childless; (Bur.) မြို့သော။
ခမှာတဂန်, *n.* an actor; (Bur.) ဇာတ်သမား။
ခမှာလေဟ်, *n.* a dancer, male or female; (Bur.) ကခြေသည်။ အကသမား။
ခမှဲ, *n.* an egg; (Bur.) ဥ။
ခမှဲစဲ, *n.* a nit; (Bur.) သန်းဥ။
ခမှိင်ကျိုပ်, *n.* a turban; (Bur.) ခေါင်းပေါင်း။
ခမှောဝ်, *n.* mucus of the nose; (Bur.) နှုပ်။
ခမှ, *n.* the bill of a bird; (Bur.) နှုတ်သီး။
ခယာ, *n.* the urine; (Bur.) ဆီး။ သေး။
ခယာ်, *n.* the yellow varnish tree; (Bur.) တောင်သလဲ။

ခယိကျော်, *v.* to anoint the head with oil; (Bur.) ဆီလိမ်းသည်။

ခယုတ်, *n.* a lever used in spreading the hull of a boat; (Bur.) မောင်းတချို။

ခယောမ်, *a.* dark, in the phrase, အခိုင်တွဲခယောမ်။ (Bur.) မှောင်သော။

ခယိုင်, *n.* a post; (Bur.) တိုင်။

ခယိုင်ကျိုင်။, *n.* a sacred flag-staff; (Bur.) တံခွန်တိုင်။

ခရ, *n.* a coarse, brown earthen basin; (Bur.) အင်တုံ။

ခရ, *n.* a sore, an ulcer; (Bur.) အနာအဆာ။

ခရက်, *v. t.* to scratch as a match; (Bur.) ခြစ်သည်။

ခရက်ပွတ်, *n.* a match; (Bur.) မီးခြစ်။

ခရင်, *n.* used in the plur., ခရင်တံ the laity; (Bur.) ခမ္မဆရာမဟုတ်သောလူစု။

ခရာ, *n.* a crooket trumpet; (Bur.) တံဝိုး။ ခရာ။

ခရာ, *n.* a spool for winding yarn; (Bur.) တညင်းလုံး။

ခရာ, *n.* a messure of time equal to 12 *khanas*, or $3\frac{3}{4}$ seconds; (Bur.) ခရာ။

ခရာ, *v.* to spread out; (Bur.) ကားသည်။

ခရိတ်, *v.* to strike against; (Bur.) တိုက်မိသည်။

ခရုင်, *n.* a still, (Bur.) ပေါင်းခံ။ပေါင်းအိုး။

ခရုပ်ထဝ်, *v. t.* to put into confinement; (Bur.) ချုပ်ထားသည်။

ခးရေက်, *v. i.* to hasten; (Bur.) အလျင်အမြန်ပြုသည်။

ခရေင်, *n.* a swing cradle, သရေင်။ (Bur.) ပုခက်။

ခရေင်စင်, *n.* an elephant howdah, ကွိုတ်စင်။ (Bur.) ဆင်ပေါင်းကား။

ခရေတ်, *n.* (Greek), Christ; (Bur.) ခရစ်။

ခရေတ်ဝင်, *n.* a gospel, an historical narrative of the life of Jesus Christ; (Bur.) ခရစ်ဝင်။

ခရေတ်ယာန်, *a.* Christian; (Bur.) ခရစ်ယာန်။

ခရဲ, *n.* the pierardia, the *heritiera attenuata*; (Bur.) ကနုစိုးသီး။

ခရော်, *n.* a hollow between two hills or mountains; (Bur.) တောင်ကြားချိုင့်။

ခရောတ်, *v. t.* to snuff; (Bur.) ရှူသည်။

ခရံ်ခရ, *p. a.* confused, tangled; (Bur.) ရောနှောရှုပ်ထွေးသော။

ခရံ, *n.* a pledge, ခရမ်း (Bur.) စားရန်။

ခရး, *n.* a comb for the hair; (Bur.) ဘီး။

ခရး, *n.* a rake of any kind; (Bur.) ထွန်ခြစ်။ ထွန်တုံး။

ခရိုက်, *v. t.* to shake; (Bur.) လှုပ်သည်။

ခရိုင်, *n.* a fold for cattle; (Bur.) ခြံ။

ခရိုင်ဂစေံ, *n.* a cage, ခရိုင်ဂစောမ်။ (Bur.) ဌက်ထောင်အိမ်။

ခရိုင်တွေက်, *n.* lattice; (Bur.) ကျက်တူရွေးအိမ်။

ခရိုင်သိုဝ်, *n.* a sheep-fold; (Bur.) သိုးခြံ။

ခရို, *n.* mud, သရို။ (Bur.) ရွံ့။

ခရိုဟ်ထာ, *v. t.* to push away with the hand; (Bur.) လက်နှင့်တွန်းသည်။

ခလဟ်အာ, *v. i.* to fail of counting; (Bur.) အရေလွဲသွားသည်။

ခလဝ်, *v. t.* to wear, as a hat; to carry, as an umbrella; (Bur.) ဆောင်းသည်။

ခလာ, *v. i.* to slant, be off the perpendicular; (Bur.) စောင်းသည်။ တိမ်းသည်။

ခလါန်, *v. i.* to be false; deceitful; (Bur.) ပလိုသည်။

ခလါတ်, *v. i.* to be open, clear; *n.* a clearing; an open space; (Bur.) ပြောင်နေသည်။ ပြောင်သောနေရာ။

ခလါဝ်, *n.* glutinous rice, (ပလိုင်) cooked in joints of bamboos; (Bur.) ခဲလံ။

ခလိန်, *a.* slimy, mucilaginous; (Bur.) ခွဲသော။

ခလုထော်, *v. t.* to rinse, as a dish is rinsed, ခလုထောအ်။ (Bur.) ကျင်းသည်။ ဆေးသည်။

ခလူ, *v. t.* to push lengthwise; (Bur.) ထိုးထုတ်သည်။

ခလေအ်ခဏင်, *v. t.* to borrow, ဂှေ့ကေတ်။ (Bur.) ချေးငှါးသည်။

ခလဲ, *n.* the three leaved caper tree; (Bur.) ကတတ်။

ခလောတ်, *v. i.* to slip out, as a knife from the handle; also, *v. t.* to slip off; thus ဂနောပ်ဖိုင်မှုးခလောတ်ရ *slip off thy sandals*; (Bur.) ကျွတ်သည်။ ချွတ်သည်။

ခလောတ်တိတ်, *v. i.* to slip off, to fall off; (Bur.) ကျွတ်ထွက်သည်။

ခလောန်တောင်, *n.* a stick for rolling cotton preparatory to spinning; (Bur.) ခြည်လှိမ့်တံ။

ခလ, *v. t.* to mix, mingle; (Bur.) ရောနှောသည်။

ခလဓိုင်, *v. t.* to salt, ဖဲ။ *see* ဓိုင်။ (Bur.) ဆားနယ်သည်။

ခလံက်, *n.* a valley, a bay; (Bur.) ချိုင့်။တောင်ကြား။ချောင်။

ခလံက်ခနက်, *a.* uneven; (Bur.) မညီမညာသော။ ချိုင့်ဖြစ်သော။

ခလး, *v. i.* to be at leisure, to have leisure; to be vacant, as a house; (Bur.) အားလပ်သော။

ခလိုင်စေရ်, *v. i.* to sink into or through, as through a floor; (Bur.) ကျွံကျသည်။

ခလိုင်လောန်, *v. t.* to transgress, ခလိုင်အာ။ (Bur.) လွှန်ကျူးသည်။

ခလိုံ, *adv.* in what manner, how; (Bur.) အဘယ်သို့။ ဘဲ့နှယ်။

ခလိုဟ်, *a.* silly, foolish; *v. i.* to be silly; (Bur.) ဓိုက်မဲသော။ ဓိုက်သည်။

ခလှာ, *n.* arrow-root; (Bur.) အာရိုင်ရွတ်ပင်။

ခဏ္ဍာ, *n.* a wheel; (Bur.) ဘိန်း။

ခဏ္ဍာကွိ, *n.* a wheel of a cart, or carriage; (Bur.) ထွည်း ဘိန်း။ရထားဘီး။

ခထွောတ်, *v. t.* to take off; (Bur.) ချွတ်သည်။

ခဝုတ်, *n.* a mill or machine for cleaning paddy; (Bur.) ကြိတ်ဆုံ။

ခဝုတ်ထွံ, *n.* a mill for grinding grain; (Bur.) ကျောက် ကြိတ်ဆုံ။

ခဝေါ, *n.* a species of luffa; (Bur.) ခဝဲ။

ခဓ, *v. t.* to bear up in the hand; (Bur.) မထားသည်။

ခဓဗဇ်, *v. t.* to offer to an evil spirit; (Bur.) ပသည်။ နတ်တင်သည်။

ခဓင်, *v. t.* to lift up; (Bur.) ပင့်တင်သည်။

ခဓါတ်, *v. i.* to be empty, shrivelled; (Bur.) ဝိန်ကြိုသွား သည်။

ခဓေတ်, *v. t.* to suck; (Bur.) စို့သည်။ စုတ်သည်။

ခဓဲ, *v. t.* to move from the square, to turn to one side; (Bur.) နွဲ့အောင်လုပ်သည်။

ခဓေဝံ, *numeral auxiliary*, sometimes applied to long round things, ခဓောဝ်။ as ဒုန်ပွဲခဓေဝံ *one bamboo*; (Bur.) အလုံး။

ခဓံက်, *n.* an iron hook, used by elephant drivers; (Bur.) သံခြိုး။

ခဓံ, *v. t.* to inclose, shut up, as in the mouth, ခဓဝ်။ (Bur.) ငုံသည်။

ခဓိုင်ခုင်, *n.* a moat; (Bur.) ကျုံး။

ခဓိတ်, *v. i.* to stick, adhere; (Bur.) စေးကပ်သည်။

ခဓိတ်, *n.* the gum of a tree; (Bur.) အစေး။

ခဓိတ်, *a.* sticky; (Bur.) စေးကပ်သော။

ခဓိတ်, *n.* foam, froth; (Bur.) အမြှုတ်။

ခအင့်, *v. i.* to sneeze; (Bur.) ချေဆတ်သည်။
ခအာပ်, *v. i.* to yawn; (Bur.) သမ်းသည်။
ခအီ, *n.* a cucumber; (Bur.) သခွါး။
ခအီ, *n.* a mortar; (Bur.) ဆုံ။
ခအီ, *v. i.* to smell rank, as fish; (Bur.) ညှီသည်။
ခအုင့်, *v. i.* to be rising up; (Bur.) မိုသည်။ မောက်သည်။
ခအောက်, *v. i.* to be close, niggardly; (Bur.) ဇြေတာသော။ စေးနှဲသော။
ခအိုဆ်, *n.* the rafters of a house; (Bur.) အခြင်။
ခါ, *adv.* when, ခါရ။ (Bur.) သောအခါ။
ခါ, *n.* spinach, spinage; (Bur.) ဟင်းကန္ဒယ်။
ခါက်, *v. i.* to hawk; (Bur.) သလိပ်ဟက်သည်။
ခါတ်, *n.* a cot, bedstead; (Bur.) ဆုတင်။
ခါန်ကွက်, *v. t.* to appoint, ခါန်ကွက်လင်။ as duties and persons. သမေဲ။ (Bur.) ခန့်သည်။
ခံါသီ, *n.* a father-in-law, or mother-in-law; (Bur.) ယောကျွမ။
ခံါသီတြို, *n.* a father-in-law; (Bur.) ယောကျွမယောကျ်ားသူ။
ခံါသီဖြို, *n.* a mother-in-law; (Bur.) ယောကျွမမိမ္မသူ။
ခါယျဗန်, *n.* a priest's girdle; (Bur.) ရဟန်းခါးပန်း။
ခါသီ, *n.* a belt, a girdle; (Bur.) ခါးစည်း။ခါးပန်း။ခါးပတ်။
ခဲါ, *v. t.* to dig; (Bur.) တူးသည်။
ခဲါဒုတ်, *n.* leprosy; (Bur.) နှုနှာ။
ခု, *v. t.* to prop by a short prop or fulcrum; (Bur.) ခုခံသည်။
ခုင်စွံဖိုင်, *n.* a footstool; (Bur.) ခြေတင်ခုံ။
ခုတ်ယူ, *v. t.* to name; (Bur.) နာမည်မှည့်သည်။
ခုံမာတ်, *n.* the deck of a ship or boat; (Bur.) ကုန်းပတ်။
ခူ, *n.* a whitlow or felon, ယဲခူ။ (Bur.) ခူနှာ။

ခေပ်, *v. t.* to shear, ခေပ်သော်။ (Bur.) ညှပ်သည်။
ခေံ, *v. i.* to be lame, ခေအ်။ (Bur.) ခြေမစွမ်းသည်။
ခေါ်, *n.* a small cup; (Bur.) ခွက်ကလေး။
ခေါ်ဖါန်, *n.* a tumbler; (Bur.) ဖန်ခွက်။
ခေါ်မှင်, *n.* an ink pot, or bottle, ဗီမှင်။ (Bur.) မှင်အိုး။
ခေါ်ဆိုပ်, *n.* a salt-celler; (Bur.) ဆားခွက်။
ခံဇ, *n.* a rug, a carpet; (Bur.) ကော်ဇော။
ခံက်, *n.* a plat of ground in a paddy field; (Bur.) လယ်ခွက်။ လယ်ကွက်။
ခံ, *n.* a small basket used to place offerings to demons in, ခမ်။ ခဝ်။ (Bur.) ခေါ်ခွက်။
ခိုင်ကိုုက်, *a.* firm, stable, ဗိုန်ဖွံ့။ *v. i.* to be firm; (Bur.) ခိုင်ခံ့သော။ မြဲမြံသော။ ခိုင်ခံ့သည်။
ခိုင်ခိုင်, *adv.* firmly, fast, (Bur.) ခိုင်ခံ့စွာ။ ခိုင်ခိုင်။
ခိုင်, *a.* good; *v. i.* to be good; (Bur.) ကောင်းသော။ကောင်းသည်။
ခိုင်ခိုင်, *adv.* well; (Bur.) ကောင်းကောင်း။
ခိုင်ခိုင်ဖိုင်ဖိုင်. *adv.* nicely; (Bur.) ကောင်းမွန်စွာ။
ခိုင်စ, *v. i.* to be prospered; (Bur.) ကောင်းစားသည်။
ခိုင်ပိက်, *a.* tolerable; *v. i.* to be tolerable; (Bur.) အတော်အတန်ကောင်းသော။ အတော်အတန်ကောင်းသည်။
ခိုင်ဖိုင်, *v. i.* to be good; (Bur.) ကောင်းမွန်သည်။
ခိုအ်, *v. t.* to prop with a fulcrum; (Bur.) ရသည်။
ခှါ, *v. i.* to be shallow; (Bur.) တိမ်သည်။
ခှိုက်, *n.* a lamp, ပွတ်သ့။ (Bur.) မီးခွက်။
ခှိုက်, *numeral auxiliary,* what is ridden upon; as စိင်မွဲခှိုက် *one elephant,* col.; (Bur.) အစီး။
ခှက်, *v. t.* to pound, as with a pestle or the elbow; (Bur.) ထောင်းသည်။
ခှါ, *v. t.* to fry; (Bur.) ကျော်သည်။

ခွဲခုင်, *n.* the Indian horse-radish tree; (Bur.) ဒန့်သလွန်။

ခိုက်, *v. t.* to kick, ခဏိက်။ (Bur.) ကန်သည်။

ခွောန်, *n.* a fish-hook; (Bur.) ငါးမျှား။

ခုံ, *n.* vermicelli, ခွမ်။ (Bur.) မုန့်တီ။

ခုံကြုက်, *n.* vermicelli of Chinese manufacture; (Bur.) မုန့်ကြာဆံ။

ခွက်, *v. t.* to snatch in eating; (Bur.) ဟပ်သည်။

ခွင်, *n.* a jaw; (Bur.) မေး။

ခွါက, *n.* the gill of a fish; (Bur.) ပါးဟက်။

ခွာတ္ဂ, *n.* an archer; (Bur.) လေးသမား။

ခွဲ, *n.* stakes to trap deer, etc; (Bur.) ဆူးသုံးခွ။

ခွဒွက်, *n.* a singer; (Bur.) သီခြင်းသည်။

ချပ်, *v. t.* to consider, to contrive, to intend; (Bur.) စည်းစားသည်။

ချပ်ဂနန်, *v. t.* to consult, to consult together; (Bur.) ကြီစည်သည်။ တိုင်ပင်သည်။

ချပ်ဂြင်, *v. t.* to detect, to discover; (Bur.) တွေ့မြင်သည်။

ချဟ်, *v. t.* to spit; (Bur.) ထွေးသည်။

ချအ်, *v. t.* to put into; (Bur.) သွင်းသည်။

ချာ, *a.* lithe; (Bur.) ပျော့သော။ ပျောင်းသော။

ချာ, *n.* split bamboo for tying; (Bur.) နှီး။

ချာန်, *v. t.* to leave over; (Bur.) ချန်ထားသည်။

ချီ, *v. i.* to tremble, to shake, ချီတ။ ချီဇတင်။ (Bur.) လှုပ်သည်။ တုန်လှုပ်သည်။

ချူ, *v. t.*, to write, ချူလင်။ (Bur.) ရေးသည်။

ချူ, *v. t.* to whet, to sharpen; (Bur.) သွေးသည်။

ချူ, *n.* a bamboo for poling a boat; (Bur.) ထိုးဝါး။

ချူလေ့, *v. i.* to stagger like a drunken man; (Bur.) ကတိမ်းကပါးသွားသည်။

ချေတ်, *n.* a horse, a pony; (Bur.) မြင်း။
ချေရိုးဝှာပ်, *n.* a zebra; (Bur.) မြင်းကျား။
ချေရိုးမွှံ, *n.* a mare; (Bur.) မြင်းမ။
ချောတ်, *v. i.* to whistle; (Bur.) လေချွန်သည်။
ချော်ချွး, *n.* fine bits of coal that remain after a fire, cinders, ချောမ်ချွး။ (Bur.) ပြာမဖြစ်သေးသောမီးသွေးနု။
ချော်, *n.* grass, weeds; (Bur.) မြက်။
ချိုတ်, *v. i.* to die; (Bur.) သေသည်။
ချိုတ်ပိုတ်, *adv.* definitely, accurately; (Bur.) သေချာစွာ။
ချိုန်, *v. t.* to knead with the hands; (Bur.) နယ်သည်။
ချိုန်ခန္ဓ, *n.* an instant, a moment; (Bur.) ခဏချင်းတွင်။
ချိုဝ်, *v. i.* to be rotten as cloth; (Bur.) ယိသည်။
ချိုအံထာ, *v. t.* to push along; (Bur.) တွန်းထိုးသည်။
ချိုအံထဝ်, *v. t.* to obstruct (an aperture or hole, by thrusting in something;) (Bur.) ဆို့သည်။
ချ, *v. t.* to curse, ချလက်။ (Bur.) ကျိန်ဆဲသည်။
ချ, *v. t.* to solder; (Bur.) ဂဟေနှင့်ဆော်သည်။
ချုံင်, *a.* lame, ဗိုင်ချုံင်။ ဗိုင်မချုံင်။ (Bur.) ခြေမစွမ်းသော။
ချး, *n.* charcoal; (Bur.) မီးသွေး။
ချးတ္ဆံ, *n.* mineral coal, anthracite; (Bur.) ကျောက်မီးသွေး။
ခြာဗိုင်ခဉ်, *n.* the mark of a cross, or any mark resembling a fowl's foot, ခြာဗိုင်စာင်။ (Bur.) ကြက်ခြေ။
ခြာလဝ်, *v. t.* to separate; (Bur.) ခွဲထားသည်။ ခွဲခွါသည်။
ခြံ, *n.* a temporary fence; (Bur.) ခြံ။
ခြိ, *n.* a thicket; (Bur.) ခြိ။
ခြေယိ, *n.* a jingle, a small round bell; (Bur.) ချိုး။
ခြး, *v. t.* to scratch as a fowl; (Bur.) ယက်သည်။
ခြိုင်, *n.* an enclosure; (Bur.) လှောင်အိမ်။ ခြံ။
ခွန်လဝ်, *v. t.* to leave vacant; (Bur.) ချန်ခဲ့ထားသည်။

ခွေ, *v. i.* to be curled, bent up, as boards with heat; (Bur.) ကော့၍နေသည်။

ခွေဝဲဂုန်, *v.* to return a favor, ခွေဝဲရေးဂုန်။ (Bur.) ကျေးဇူးပြန်ဆပ်သည်။ ကျေးဇူးပြန်ပြုသည်။

ခွေဝဲရေး, *v. t.* to repay; (Bur.) ပြန်ပေးသည်။

ခွေဝဲသင့်, *v.* to reply to, to answer; (Bur.) ဖြေသည်။

ခွိုင်, *n.* a pond, lake; (Bur.) ရေအိုင်။

ခွက်, *n.* a cup; (Bur.) ခွက်။

ခွက်, *n.* a flat wooden dish, platter, tray, trencher; (Bur.) ဗျပ်။

ခွက်, *pron.* ခဝက်။ *v. t.* to lift with the hands and carry between two; (Bur.) နှစ်ယောက်ကြားဆွဲသွားသည်။

ဂ

ဂကန်, *v. t.* to charge, to instruct; *n.* instruction, a message; (Bur.) မှာသည်။ မှာစာ။

ဂကွ, *n.* a kind, a race, species; (Bur.) အမျိုး။

ဂကေဝံ, *n.* a company, congregation, ဂကောမ်။ (Bur.) အစုအဝေးဝိုင်း။

ဂကေဝံသင်, *n.* a church, ဂကောမ်သင်။ (Bur.) အသင်းတော်။

ဂကး, *v. i.* to burst with a loud sound; (Bur.) ပေါက်ကွဲသည်။

ဂကိုပ်, *n.* a cover or lid; (Bur.) အဖုံး။

ဂကိုပ်, *n.* a chief; (Bur.) အကြီးအကဲ။ အဒုပ်အချုပ်။

ဂင်, *n.* an ape; (Bur.) မျောက်ငြိုး။

ဂဂန်, *v. i.* to be disproportionately small; (Bur.) သေးသည်။

ဂဂွင်အာ, *v. i.* to go from place to place; (Bur.) တည့်ထည်သွားသည်။

ဂစက်, *n.* the gecko; (Bur.) အိမ်မျောင်။

ဂစတ်, *n.* a squirt, syringe, pump, any instrument which throws water with force; (Bur.) ပြွတ်။
ဂစဲ, *v. t.* to break off, to separate; (Bur.) ဖဲ့သည်။ခွဲသည်။
ဂရက်, *n.* any sharp thing sticking up or out; (Bur.) ငြောင့်။
ဂရန်, *n.* a staff such as old men use; (Bur.) တောင်ဝေး။
ဂစေပ်, *n.* the roselle plant; (Bur.) ချည်ပေါင်။
ဂစေံ, *n.* a bird, ဂစေမ်။ (Bur.) ငှက်။
ဂစေံကလော်, *n.* a screech-owl; (Bur.) ငှက်ဆိုး။
ဂစေံကျွောတ်, *n.* a tailor-bird; (Bur.) နှံပြည်ရတ်။
ဂစေံခမာတ်ထဝ်, *n.* a hoopoe; (Bur.) တောင်ဘီးရူးငှက်။
ဂစေံခဦဂြင်, *n.* an edolius; (Bur.) ငှက်တော်။
ဂစေံဂံက်ဂါ, *n.* the kingfisher; (Bur.) ပိန်ညင်း။
ဂစေံခုဝ်မိတ်, *n.* an oriole, the mango-bird; (Bur.) ငှက်ဝါ။
ဂစေံတေဝ်တောတ်, *n.* a plover; (Bur.) တီတီထူး။
ဂစေံတေဝ်တောတ်ကလ, *n.* the spur winged plover; (Bur.) ငှက်ဟလိုင်း။
ဂစေံထဂုတ်, *n.* a quail; (Bur.) ငုံး။
ဂစေံဒုတ်ဒူ, *n.* the large horned owl; (Bur.) တီးထုတ်။
ဂစေံဒံင်ဒါင်, *n.* a swallow; (Bur.) ပျံလွှား။
ဂစေံပူ, *n.* the dove; (Bur.) ခြိုးငှက်။
ဂစေံပံက်, *n.* a heron; (Bur.) ဥဗျိုင်း။
ဂစေံပံက်ကိုပ်, *n.* the brown paddy bird; (Bur.) ဗျိုင်းအောက်။
ဂစေံဖဂို, *n.* the large wild pigeon; (Bur.) ငူ။
ဂစေံဖါဓေါဝ်, *n.* the green pigeon; (Bur.) ခြိုးစိမ်း။
ဂစေံမာသ္ဓိ, *n.* a sparrow; (Bur.) စာငှက်။
ဂစေံသတ်ဖြံ, *n.* a weaver-bird; (Bur.) စာပေါင်းသောင်း။
ဂစေံဟဂြဏ်, *n.* the green bee-eater; (Bur.) ပုစည်းထိုး။
ဂစေံဟဝ်ကိုင်, *n.* an eagle; (Bur.) ဝံလိုငှက်။

ဂစေံဒီ, *n.* a snipe; (Bur.) ရေငုံး။
ဂစေံဇံက်ဆု, *n.* a woodpecker; (Bur.) သစ်တောက်။
ဂစေံအပြီက်, *n.* a wag-tail; (Bur.) သပိတ်လွယ်။
ဂစေံအဗွက်, *n.* a night-jar; (Bur.) မြေဝပ်။
ဂစေံအုတ်, *n.* an ostrich; (Bur.) ဌက်ကုလားအုတ်။
ဂစေရ်, *n.* the scales of a fish, ဂစေရ်က။ (Bur.) ငါးကြေး။
ဂစိုင်, *v. i.* to stoop down; (Bur.) ငုံသည်။ ကုန်းသည်။
ဂစိုတ်, *v. t.* to kill, ဂစိုတ်ထောံ။ (Bur.) သတ်သည်။ သတ်ဖြတ်သည်။ ညှစ်သတ်သည်။
ဂမ္ပိုတ်, *n.* a violent death; (Bur.) အသေသတ်ခြင်း။
ဂစီ, *n.* a stick, used in transplanting the paddy plant; (Bur.) ကောက်စိုက်တံ။
ဂဇံ, *v. i.* to sit, ဂဇအ်။ (Bur.) ထိုင်သည်။
ဂဇံထဝါ, *v. i.* to sit cross-legged, as do Burmans, Peguans and other Asiatics; (Bur.) တင်ပျည်ခွေထိုင်သည်။
ဂဇီ, *v. t.* to mince, chop; (Bur.) စည်းသည်။
ဂဇိုက်, *v. t.* to jerk; (Bur.) တုပ်သည်။
ဂဇိုတ်, *v. t.* to wipe; (Bur.) သုတ်သည်။
ဂဇိုဝ်စာင်, *v.* to set gamecocks to fighting; (Bur.) ကြက်တိုက်သည်။
ဂညိက်, *v. i.* to nod; (Bur.) ခေါင်းညိတ်သည်။
ဂညိက်ကိုပ်, *v. t.* to bow; (Bur.) ဦးညွှတ်သည်။
ဂညိကေတ်, *v. t.* to take to one's self, to be arrayed with; (Bur.) ဆင်ရင်သည်။
ဆ္ဆိဆ္ဆါတ်, *v. t.* to adorn with ornaments; (Bur.) ဝတ်ဆင်သည်။
ဂဒုဿီ, *n.* the lunar month nearly corresponding to August; (Bur.) ဝါခေါင်လ။
ဂဒုောင်ကအ်, *n.* the throat; (Bur.) လည်ခြောင်း။
ဂဒုောင်မတ်, *n.* the eye-ball; (Bur.) မျက်လုံး။

ဂဒုပ်ထော်, *v. t.* to close up, as in shutting an umbrella; ဂဒုပ်ထောဆ်။ (Bur.) ရုပ်သည်။

ဂဒုပ်အာ, *v. i.* to close up, as an umbrella; (Bur.) ထီးခရိုင်ရုပ်ဘိသကဲ့သို့ပိတ်သွားသည်။

ဂရိုင်, *v. t.* to filter, to strain; (Bur.) စစ်သည်။

ဂတ, *prep.* before in point of time or place; as ဂတသ္ဒိ *before the house;*—*a.* next; as သွှံဂတ *next year,* ဂတုဂတ *next month,* ဘဝဂတ *the future state;* —*adv.* in future; as မကော်ခဂတဝွံအိုတ်ရောင် *in future they shall call;* (Bur.) ရှေ့။

ဂတက်စေင်, *v. i.* to tumble; (Bur.) ဂြွမ်းထိုးကျသည်။

ဂတပ်, *v. t.* to straighten; (Bur.) ဖြောင့်စေသည်။

ဂတပ်ဂတး, *v. t.* to make straight and level; (Bur.) ဖြောင့်မတ်စေသည်။

ဂတင်, *n.* a debt; (Bur.) ကြွေး။ မြီ။

ဂတပ်, *v. i.* to float; (Bur.) ပေါလောနေသည်။

ဂတာ, *n.* the under part of a thing; (Bur.) အောက်ပိုင်း။

ဂတာဖိုင်, *n.* the sole of the foot; (Bur.) ခြေဖဝါး။

ဂတာတဲ, *n.* the palm of the hand; (Bur.) လက်ဖဝါး။

ဂတာပ်, *v. i.* to be in season, to reach; (Bur.) မှီသည်။ အချိန်တွင်ရောက်သည်။

ဂတိ, *n.* a promise; (Bur.) ဂတိ။

ဂတု, *n.* the moon, a month; (Bur.) လ။

ဂတုစွေက်, *n.* the waning of the moon; (Bur.) လပြည့်ကျော်။

ဂတုပေင်, *n.* the full moon; (Bur.) လပြည့်။

ဂတုမံက်, *n.* a waxing of the moon; (Bur.) လဆန်း။

ဂတုအိုတ်, *n.* the day on which the moon entirely disappears; (Bur.) လကွယ်။

ဂတုဇာန်ဝါရီ, (Eng.), *n.* January, nearly corresponding to the lunar month ပုဟ်။ (Bur.) ပြာသိုလ။

ဂတုဖေဗြုအါရီ, (Eng.), *n.* February, nearly corresponding to the lunar month မဝ်။ (Bur.) တပ္ဂိတွဲလ။

ဂတုမာတ်, (Eng.), *n.* March, nearly corresponding to the lunar month ဖဝ်ရဂိုန်။ (Bur.) တပေါင်းလ။

ဂတုအာပြီ, (Eng.), *n.* April, nearly corresponding to the lunar month စဲ။ (Bur.) တံကူးလ။

ဂတုမေ, (Eng.), *n.* May, nearly corresponding to the lunar month ပသဝ်။ (Bur.) ကဆုန်လ။

ဂတုဇောန်, (Eng.), *n.* June, nearly corresponding to the lunar month ဇေဟ်။ (Bur.) နယုန်လ။

ဂတုဇုလဲ, (Eng.), *n.* July, nearly corresponding to the lunar month ဓဂိုန်။ ဒဂိုန်။ (Bur.) ဝါဆိုလ။

ဂတုအဝ်ဂုတ်, (Eng.), *n.* August, nearly corresponding to the lunar month ဂဒုသီ။ (Bur.) ဝါခေါင်လ။

ဂတုသေပ်တေမ်ဓဲ, (Eng.), *n.* September, nearly corresponding to the lunar month ဘတ်။ (Bur.) တော်သလင်းလ။

ဂတုအံက်တောဝ်ဓဲ, (Eng.), *n.* October, nearly corresponding to the lunar month ဝဟ်။ (Bur.) သိတင်းကျွတ်လ။

ဂတုနောဝ်ဝေမ်ဓဲ, (Eng.), *n.* November, nearly corresponding to the lunar month ဂထိုန်။ (Bur.) တန်ဆောင်မုန်းလ။

ဂတုဒုအ်စေမ်ဓဲ, (Eng.) *n.* December, nearly corresponding to the lunar month မြေက်ဘ္ဘိုဝ်။ မရေက္ကသီ။ (Bur.) နတ်တော်လ။

ဂတုံ, *v. i.* to fall; (Bur.) ကျသည်။

ဂတုံ့စေဝ်, *v. i.* to fall down; (Bur.) အောက်သို့ကျသည်။
ဂတေဝ်, *v. i.* to cry aloud; (Bur.) အော်ဟစ်သည်။
ဂတေဝ်, *numeral affix*, applied to flat things; (Bur.) အပြား။
ဂတေဲ, *n.* a newly formed fruit; (Bur.) အကင်း။ သီးစ။
ဂထး, *v. t.* to turn back, turn over; (Bur.) လှန်သည်။
ဂတး, *v. i.* to turn around or over; to turn aside; (Bur.) လှည့်သည်။
ဂတိုပ်မောတ်, *n.* the eyelid; (Bur.) မျက်ခွံ။ မျက်လွှာ။
ဂထိန်, *n.* the lunar month nearly corresponding to November; (Bur.) တန်ဆောင်မုန်းလ။
ဂဒင်ကြိ, *n.* an assistant; (Bur.) လက်ထောက်။
ဂဒု, *v. t.* to pound by a hammer or hand; (Bur.) ထုသည်။
ဂဒုင်, *n.* a point of land, a cape, or promontory; (Bur.) အငူ။
ဂဒေဒ်, *v. i.* to be acquainted with, ဂဒေဒ်ဂယင်။ (Bur.) ကျွမ်းဝင်သည်။
ဂဒေဒ်, *a.* tame; (Bur.) ယဉ်ကျေးသော။
ဂဒံဒ်, *n.* a shield; (Bur.) ဒိုင်း။ လွှား။
ဂဒံ, *n.* a chamber, ဂဒမ်။ ခဒမ်။ (Bur.) အခန်း။
ဂဒံဟုမ်ဥဒ်, *n.* a bathing room; (Bur.) ရေချိုးခန်း။
ဂဒိုဒ်ကြောပ်, *v. t.* to cover up, ဂဒိုဒ်လဒ်။ (Bur.) ဖုံးအုပ်သည်။
ဂဒိုဒ်လဒ်, *v. t.* to conceal; (Bur.) ဖုံးထားသည်။ ထိန်ဝှက်သည်။
ဂန္ဓ, (Pali), *n.* the body; (Bur.) ခန္ဓာ။
ဂနှိုက်, *n.* brimstone; (Bur.) ကန်။
ဂနုက်, *n.* a ridge, ခလံက်ဂနုက် uneven land; (Bur.) ချိုင့်။ မညီမညာသောကုန်းတန်း။

ဂတ်, *v. t.* to bind, tie together; (Bur.) စည်းသည်။
ဂနန်, *n.* a digit, a numeral, a figure, ဂွန်။ (Bur.) ဂဏန်း။
ဂနပ်ဖိုင်, *n.* a shoe, sandal; (Bur.) ခြေနင်း။ ဘိနပ်။
ဂန်လပ်, *v. t.* to take hold of, ရပ်သပ်။ (Bur.) ဆုပ်ထား
သည်။ ကိုင်ထားသည်။
ဂန္တုက, *n.* a stranger, a pilgrim; (Bur.) ဧည့်သည်အာဂန္တု။
ဂနီ, *n.* the *queen lagerstrœmia*; (Bur.) ပျင်းမ။
ဂနေင်, *n.* the inga tree; (Bur.) တညင်း။
ဂနေအ်, *n.* the entada bean; (Bur.) ခုန်ညင်း။
ဂနေအ်ကျာ်, *n.* a queen, တလတိဖြ်။ (Bur.) မိဖုရား။
ဂနေအ်ကျာ်, *n.* a princess; (Bur.) မင်းသွီး။
ဂနေအ်ကွံင်, *n.* the knee-pan; (Bur.) ခုန်ညင်း။
ဂနောင်, *n.* a ladder formed of a single bamboo; (Bur.)
မောင်းတက်။
ဂနောပ်, *n.* a desire; (Bur.) အလိုရှိခြင်း။ ဆန္ဒ။
ဂနး, *n.* a fence; (Bur.) ခြံ။
ဂပ်, *a.* sufficient; (Bur.) လောက်သော။ လုံလောက်သော။
ဂပ်ဂေါင်, *a.* proper, fit; *v. i.* to be proper, fit; (Bur.)
တော်သင့်သော။ တော်သင့်သည်။
ဂပ်လံ, *n.* a long time, ဂပ်လအ်။ ဂပ်မလံ။ (Bur.) ကြာခြင်း။
ဂပဝ်အာ, *v. i.* to go around; (Bur.) လှည့်၍သွားသည်။
ဂပေါ, *n.* a bird's nest; (Bur.) အသိုက်။
ဂပိုဝ်, *n.* lime, ခပိုဝ်။ (Bur.) ထုံး။
ဂဗင်ဒိုဝ်, *n.* a hill or mountain, of which the ascent is
gradual; (Bur.) အဆင်းအတက်လွယ်သောတောင်။
ဂဗုတ်, *n.* a deed, anything done; (Bur.) အမှု။ အပြုအမူ။
ဂဗုတ်ဂလာန်, *n.* a law-suit; (Bur.) တရားမှု။ တရားတွေမှု။
ဂဗိုတ်, *v. t.* to throw; (Bur.) ပြစ်သည်။
ဂဗိုတ်, *n.* a stone's throw; (Bur.) ခဲတပြစ်။

ဂဗိုတ်ကျာ, *n.* a tornado, ကျာဂဗိုတ်။ (Bur.) ပြင်းထန်စွာသော ဓိုဃ်းသက်မုန်တိုင်း။

ဂဗိုတ်ပတိုန်, *v. t.* to throw up, toss; (Bur.) မြှောက်သည်။

ဂဗိုန်ဂညောန်, *v. t.* to make firm; (Bur.) ခိုင်ခံ့စေသည်။

ဂဗး, *v. t.* to strike with the palm of the hand; (Bur.) ရိုက်ပုတ်သည်။ ပါးပုတ်သည်။

ဂမာစိင်, *n.* an elephant keeper, a mahout, ပွင်စိင်။ (Bur.) ဆင်ထိန်း။

ဂမ်, *v. t.* to suckle; (Bur.) နှိုတိုက်သည်။

ဂမ္စိုတ်, *n.* a violent death; (Bur.) အသေသတ်ခြင်း။

ဂမ္တင်, *a.* bitter; *v. i.* to be bitter; (Bur.) ခါးသော။ ခါးသည်။

ဂမ္တ်, *a.* hot, ဌ်။ *v. i.* to be hot; (Bur.) ပူသော။ ပူသည်။

ဂမိတ်, *n.* a mosquito, ဒမိတ်။ (Bur.) ခြင်။

ဂမီ, *n.* the lid of a pot; (Bur.) စလောင်း။

ဂမီဂမာနာင်, *n.* soot; (Bur.) ကြပ်ခိုး။

ဂမုက်, *v. t.* to pound, as with a pestle; (Bur.) ထောင်းသည်။

ဂမုင်ဂလေင်, *n.* the human fetus; (Bur.) ကိုယ်ဝန်။

ဂမုဌ်, *n.* a bamboo texture set up in a rivulet to intercept fish; (Bur.) ယင်း။

ဂမှာတ်, *a.* sweet, (found in books), ထမှာတ်။ *v. i.* to be sweet; (Bur.) ချိုသော။ ချိုသည်။

ဂမျိ, *a.* poisonous, venomous; (Bur.) အဆိပ်ရှိသော။

ဂမျိုင်, *a.* living; *v. i.* to be living, ဂျိုင်။ (Bur.) အသက်ရှင်သော။ အသက်ရှင်သည်။

ဂမြ, *n.* sediment; ဂဖြ။ (Bur.) အနစ်။ အနည်။ အဖတ်။

ဂမြိုင်, *n.* a confused noise of a multitude of people; (Bur.) ဗရုန်းဗရင်းအသံ။

ဂမှိုင်, *a.* many; as မှိုင်ဂမှိုင် *men in general, the many*; *v. i.* to be many; (Bur.) များစွာသော။ များသည်။

ဂမ္ဘီ, *n.* a Buddhist priest; (Bur.) ပညွှင်း။

ဂယိ, *v. t.* to anoint; (Bur.) ဆီလိမ်းသည်။

ဂယား, *n.* the morning, နူဂယား။ (Bur.) နံနက်။

ဂယိုင်, *n.* a husband or wife, a consort, သမ္ဘာ။ (Bur.) ခင်ပွန်း။

ဂယိုင်လမျိုး, *v. i.* to live, ကျိုင်လမျိုး။ *n.* life; (Bur.) အသက်မွေးသည်။

ဂရင်စ, *v. t.* to beg, အာတ်စ။ (Bur.) တောင်းစားသည်။

ဂရင်စာင်, *n.* a cock's spur; (Bur.) ကြက်တက်။ အတက်။

ဂရာင်တိုန်, *v. i.* to tremble, to quake, to shake; (Bur.) တုန်လှုပ်သည်။

ဂရာမ်, *n.* a frame for creepers; (Bur.) နွယ်ပင်တက်ဖို့စင်။

ဂရိပ်အရေဝ်, *n.* a hint; (Bur.) စကားရိပ်။

ဂရုင်, *n.* a vessel of any kind, with a perforated bottom, used in baking by steam; (Bur.) ပေါင်းချောင်။

ဂရောတ်, *n.* a pump; (Bur.) ဗုံပိုင်။

ဂရောပ်, *n.* a cover; (Bur.) အဖုံး။

ဂရိုက်, *v. t.* to shake; (Bur.) လှုပ်သည်။

ဂရိုင်ပဝေင်, *v. i.* to play, to sport; (Bur.) ကစားသည်။

ဂရိုင်, *v. i.* to gleet; (Bur.) ယိသည်။

ဂရိုဟ်, *v. t.* to push, to shove, ဂရိုင်ဏာ; (Bur.) တွန်းသည်။

ဂရိုဟ်, *v. i.* to fall down into pieces; (Bur.) ပြိုသည်။

ဂရိုအ်ဂတေဝ်, *v. i.* to mourn; (Bur.) ညည်းတွားမြည်တမ်းသည်။

ဂလန်, *n.* a turn, အလန်။ (Bur.) အလှည့်။

ဂလာ, *n.* a native of any country west of Burma; (Bur.) ကုလား။

ဂလာဂဇံ, *n.* a chair, ဂလာဂဇအ်။ (Bur.) ကုလားထိုင်။
ဂလာန်, *n.* a word, အရေဝ်။ (Bur.) စကား။
ဂလာန်ဂကန်, *n.* a word, အရေဝ်။ (Bur.) မှာစကား။
ဂလုံ, *n.* the *thalia cannæformis*; (Bur.) သင်။
ဂလေင်, *n.* a stick upon which burdens are borne across the shoulder, a porter's yoke; (Bur.) ထမ်းပိုး။
ဂလေဌ်, *v. t.* to strike backwards, as with the elbow; (Bur.) ဆောင်းသည်။
ဂလေံ, *v. t.* to shorten; to lend, ဂလေအ်။ (Bur.) တိုစေသည်။ ချေးငှါးသည်။
ဂလောင်, *n.* a forked pole; (Bur.) တံချူ။
ဂလိုက်ကျွိုဝ်, *v. i.* to rise, or spring up quickly; (Bur.) အလျင်အမြန်ထသည်။
ဂလိုင်, *a.* much; thus, ဂလိုင်ဌ် *so much*; ဂလိုင်လီ *how much?* (Bur.) ဤမျှ။ မည်မျှ။
ဂလီ, *n.* the monitor, (Bur.) ဖွတ်မိကျောင်း။
ဂလီဇာတ်, *n.* one kind of varan; (Bur.) ဖွတ်တမျိုး။
ဂလီ, *v. i.* to be wild, uncivilized, uncultivated; (Bur.) ရိုင်းသည်။
ဂလီခဏံင်, *v. i.* same, (most common.)
ဂလိုအ်, *v. i.* to stammer, to stutter; (Bur.) စကားထစ်သည်။
ဂဝ, *n.* shame; (Bur.)အရှက်။ ရှက်ခြင်း။
ဂဝဝ်, *v. i.* to be blown away; (Bur.) လွင့်သည်။
ဂဝ်မိ, *n.* the womb, ဂုံဂဝ်။ ဂုမ်ဂဝ်မိ။ (Bur.) သားအိမ်။
ဂဝိင်, *v. t.* to sling; (Bur.) လွှဲသည်။
ဂဝီ, *n.* a bundle, ဂွီ။ (Bur.) အထုပ်။
ဂဝဲ, *v. t.* to swing; (Bur.) လွှဲသည်။
ဂဝေင်, *v. t.* to blow away; (Bur.) လွှင့်သည်။
ဂဝိုက်, *v. t.* to wag; (Bur.) နန့်သည်။ ခါသည်။

ဂသောဝ်, *v. i.* to be sloping; (Bur.) လျှောနေသည်။
ဂဟ်, *pro. a.* that, ဌ်, as မှိုင်ဌ် *that man*; (Bur.) ထို။
ဌ်လေ, *conj.* also; (Bur.) လည်း။
ဌ်လေကို, *conj.* also; (Bur.) ၎င်း။ ထိုနည်းတူ။
ဂဟီ, *v. t.* to threaten, ပရဂဟီ။ (Bur.) ခြိမ်းသည်။ ခြိမ်းခြောက်သည်။
ဂဟောင်, *v. i.* to go from place to place, လန်ဂငွေ့င်။ (Bur.) တရပ်မှတရပ်သို့လှည့်လည်သွားသည်။
ဂဇင်, *v. t.* to lift up; (Bur.) ချီသည်။ ပင့်သည်။
ဂဓိင်ဂစဲ, *v. t.* to break off, as bread is broken; (Bur.) ဖဲ့သည်။
ဂအင်, *n.* a daughter-in-law; (Bur.) ခွေးမ။
ဂအာင်, *n.* land pertaining to a town or city; (Bur.) မြေကွက်။ အိမ်ရာ။
ဂအာင်သ္စီ, *n.* a house-lot; (Bur.) အိမ်ရာ။
ဂအုံ, *v. t.* to heap, pile, ဂအုမ်။ (Bur.) ပုံသည်။
ဂအဲ, *n.* medicine, tobacco; (Bur.) ဆေး။
ဂအဲခနိက်, *n.* medicinal powder; (Bur.) ဆေးမှုန့်။
ဂအဲဂပိုတ်ဇွင်, *n.* quinine; (Bur.) အဖျားဖြတ်ဆေး။
ဂအဲဗရုန်, *n.* worm medicine; (Bur.) သံချဆေး။
ဂအဲမ, *n.* a pill; (Bur.) ဆေးလုံး။
ဂအဲဝိုတ်, *n.* chloroform; (Bur.) မေ့ဆေး။
ဂအဲသေဏာတ်, *n.* gun-powder; (Bur.) ယမ်း။
ဂအဲဓိုဝ်, *n.* salts; (Bur.) ဆားဆေး။
ဂအောမ်, *v. i.* to hem; (Bur.) ခြောင်းသံပြုသည်။
ဂါ, *n.* a clog put upon the neck of criminals; (Bur.) ထိတ်တုံး။
ဂါထာ, (Pali), *n.* a stanza of Pali verse consisting of four lines, each containing eight syllables; (Bur.) ဂါထာ။

ဂါဒ်, *n.* (Eng.), a guard-house ; (Bur.) ဂါတ်တဲ။
ဂါပ်ဆု, *n.* the fork of a tree ; (Bur.) သစ်ခွ။
ဂံါ, *v. i.* to step, ဂါမ်။ (Bur.) ထမ်းသည်။
ဂံါကွာ်, *v. i.* to walk, ဂံါကွာက်။ (Bur.) ရှောက်သည်။
ဂံါသရင်, *v. t.* to step over ; (Bur.) ကျော်သွားသည်။
ဂိ, *v. i.* to ache, to be in pain ; (Bur.) ကိုက်သည်။ နာသည်။
ဂိဇကုတ်, *n.* Gĭjạkût, the name of a rock or crag, which is said to have furnished shelter to the blind parents of Gotama, when being an Embryo Buddha he was a vulture.
ဂုက်, *n.* a prison, jail, ထံင်။ (Bur.) ထောင်။
ဂုန်, *n.* grace, favor, kindness, profit, ဂုန်ဖိုး။ (Bur.) ကျေးဇူး။
ဂုန်စရဲ, *n.* honor, glory ; (Bur.) ဂုဏ်အသရေ။ ဘုန်း။
ဂုံ, *v. t.* to winnow, ဂုံထြောံ။ ဂုံသ္ဓု။ (Bur.) ပြာသည်။
ဂုဝ်, *v. i.* to swell ; (Bur.) ရောင်သည်။ ဖောင်းသည်။
ဂူ, *n.* a garden ; (Bur.) ဥယည်။
ဂူ, *v. i.* to rain, ဖြဲဂူ။ (Bur.) ရွာသည်။
ဂေင်လန်, *v. i.* to move about, as in a place to which one is accustomed ; (Bur.) ထည့်ပတ်၍သွားသည်။
ဂေတ်, *v. i.* to turn around ; (Bur.) ထည့်သည်။လည်သည်။
ဂေတ်ဂငွေင်, *v. i.* to go around from place to place ; (Bur.) ထည့်လည်သွားသည်။
ဂေါက်ခွဲ, *n.* a pot-kiln ; (Bur.) အိုးဖို။
ဂေါက်ဂပိုဝ်, *n.* a lime-kiln ; (Bur.) ထုံးဖို။
ဂေါက်ရှိတ်, *n.* a brick-kiln ; (Bur.) အုတ်ဖို။
ဂေါတမ, *n.* the fourth Buddha of the present cycle ; (Bur.) ရှင်ဂေါတမ။

ဂေါင်, *a.* handsome, beautiful, ဂေါင်ဆဲ။ *v. i.* to be handsome; (Bur.) လှပသော။ လှပသည်။

ဂံက်, *v. i.* to shiver; as ဂံက်မြို့ *to shiver in the rain*; (Bur.) ချမ်းခြုံတုန်သည်။

ဂံက်ဂါ, *n.* a king-fisher; (Bur.) ဗိန်ညင်း။

ဂံင်, *a.* bold, daring, venturesome, ဂံင်ဩဲ့။ also *v. i.* to be bold, to make bold; (Bur.) ရဲရင့်သော။ ရဲရင့်သည်။

ဂး *v. i.* to speak, to say, သွး။ ဟို။ (Bur.) ဆိုသည်။ ပြော ဆိုသည်။

ဂိုင်ကေတ်, *v. t.* to take; (Bur.) ဆိပ်းယူသည်။

ဂိုင်စီ, *v. t.* to take to eat, to receive; (Bur.) ယူ၍စား သည်။

ဂိုင်ထာ, *v. t.* to take away; (Bur.) ချိယူသွားသည်။

ဂိုင်တိုက်, *v.* to row a boat; (Bur.) တက်ခတ်သည်။

ဂိုင်ဖျ, *v. t.* to bring; (Bur.) ချိပြန်သည်။

ဂိုင်ဃဝ်, *v. t.* to take possession of; (Bur.) ဆိပ်းထားသည်။

ဂိုတ်, *v. t.* to put forth effort; (Bur.) အားထုတ်သည်။

ဂိုန်, *n.* a collection, assemblage, sect; (Bur.) အစုအရုံး။ ဂိုဏ်း။

ဂိုဝ်, *v. t.* to cover; (Bur.) ဖုံးအုပ်သည်။

ဂို, *n.* a fire balloon; (Bur.) မီးပုံးပျံ။

ဂို, *a.* warm; (Bur.) နွေးသော။

ဂို, *v. i.* to be happy, ဂိုဂို။ (Bur.) ပျော်စရာကောင်းသည်။

ဂိုဂို, *adv.* rather; (Bur.) ခပ်။

ဂိုဝ်, *v. i.* to shine, to glow like coals of fire; (Bur.) ထောက်သည်။

ဂိုဝ်ဃဟိုဝ်, *v. i.* to glitter, to glisten, ဂိုဃဟို။ (Bur.) အ ရောင်ထွက်သည်။

ဂိုဝ်သလံင်, *v. i.* to blaze up; (Bur.) တောက်တက်သည်။

ဂိုင်, *v. t.* to regret the loss of a thing; (Bur.) နှစ်မြော သည်။

ဂိုင်, *n.* an arched place for images, open on one side, a niche, a grotto; (Bur.) ဝတ်ကျောင်း။

ဂွကျာ်, *n.* a queen; (Bur.) မိဖုရား။

ဂွက်, *v. i.* to sink deep in the mire, ဒနက်။ (Bur.) ကျွံ သည်။

ဂွန်, *n.* a numeral, a figure, ဂနန်။ (Bur.) ဂဏန်း။

ဂွပ်, *v. t.* to regard, to desire; (Bur.) အလိုရှိသည်။ လိုချင် သည်။

ဂွာ, *n.* a shell, as of a cocoanut; (Bur.) အခွံ။

ဂွာကိုပ်, *n.* the skull; ဂွါကွင်။ (Bur.) ဥကွောင်းခွံ။

ဂွါင်, *v. i.* to be loose, not tight; (Bur.) ချောင်သည်။

ဂွိ, *n.* a rat or mouse, ကွိ။ (Bur.) ကြွက်။

ဂွိယျန်, *n.* a shrew mouse, ကွိယျန်။ (Bur.) ကြွက်ရတ်။

ဂွိုင်, *n.* the small of the back, the loins, the waist; (Bur.) ခါး။

ဂွိုင်ဟတ်, *n.* the crank of a spinning-wheel; (Bur.) လက် လှည့်။

ဂွိုန်, *n.* a native woman's petticoat; (Bur.) ထမိန်။

ဂ္ဂီ, *n.* a pillow; (Bur.) ခေါင်းအုံး။

ဂ္ဂီဂလဲ, *n.* a cushion; (Bur.) မှီအုံး။

ဂွေင်, *n.* the inga tree; (Bur.) တညင်း။

ဂွေင်, *n.* a tusk, an eye-tooth; (Bur.) အစွယ်။

ဂွဲ, *n.* the comb of a fowl; (Bur.) အမောက်။

ဂွောက်, *n.* a stick to stir rice with; (Bur.) ယောက်မ။

ဂွောင်, *n.* a ladder made of a single bamboo; (Bur.) မောင်းတက်။

ဂ္ဂ, *n.* the abdomen; (Bur.) ဝမ်း။

ဂ္ဂကိတ်, *n.* the dysentery; (Bur.) ဝမ်းကိုက်နာ။

ဂ္ဂဗိုန်, *a.* costive; (Bur.) ဝမ်းချုပ်သော။
ဂ္ဂလိုဂ်, *n.* diarrhea; (Bur.) ဝမ်းကျနာ။
ဂျိ, *n.* poison, venom; (Bur.) အဆိပ်။
ဂျုင်, (Bengali,) *n.* wheat; (Bur.) ဂျုံစပါး။
ဂျိုင်, *a.* living; *v. i.* to be living; (Bur.) အသက်ရှင်သော။ အသက်ရှင်သည်။
ဂျိုင်တိုန်, *v. i.* to rise to life; (Bur.) အသက်ရှင်သည်။
ဂျိုင်လမျိုး, *v. i.* to live, ဂယိုင်လမျိုး။ *n.* life; (Bur.) အသက်ရှင်သည်။
ဂြက်, *a.* narrow, generally combined with, ကွန်; *v. i.* to be narrow; (Bur.) ကျည်းသော။ ကျည်းသည်။
ဂြင်, *n.* the horn of an animal; (Bur.) ဦးမြို့။
ဂြင်, *v. t.* to understand, to comprehend, ဂြင်တီ။ (Bur.) သိမြင်သည်။
ဂြင်ဂုန်, *v. i.* to be grateful; (Bur.) ကျေးဇူးကိုသိတတ်သည်။
ဂြင်စိင်, *n.* the tusk of an elephant; (Bur.) ဆင်စွယ်။
ဂြင်တွံ, *n.* an anchor, ဂြင်တွဆ်။ (Bur.) ကျောက်ဆူး။
ဂြင်အောက်, *n.* the Indian trumpet-flower; (Bur.) ကြောင်လျှာ။
ဂြာတ်, *v. t.* to sow as seed; to cast; as ဂြာတ်ဇိုက် *to cast a fish-net*; (Bur.) ပြစ်သည်။
ဂြာမ်, *v. t.* to put up a barrier; (Bur.) အကာအဆီးကိုထည့်သည်။
ဂြဲ, *n.* a deer, ဒြဲ။ (Bur.) ဒရယ်။
ဂြိပ်, *prep.* during; (Bur.) ပတ်လုံး။
ဂြုန်, *n.* a white-ant; (Bur.) ခြဲကောင်။
ဂြို, *a.* lean; (Bur.) ပိန်သော။
ဂြိုဂြေဂ်, *v. i.* to be lean, thin; (Bur.) ပိန်ကြိုသည်။ မဝ။
ဂြေင်, *v. t.* to chew the cud; (Bur.) စားမြို့ပြန်သည်။
ဂြေန်ဒက်, *v. t.* to bind; (Bur.) ချည်နှောင်သည်။

ဂြိ, *v. t.* to draw, to pull; (Bur.) ဆွဲသည်။
ဂြိ, *v. i.* to fight, quarrel; (Bur.) ရန်ဖြစ်သည်။ ရန်ရှာသည်။
ဂြိတာ, *v. t.* to draw away, to entice; (Bur.) ပါ အောင်ဆွဲသည်။
ဂြောပ်, *v. t.* to cover up, to conceal; (Bur.) ဖုံးအုပ်သည်။
ဂြောပ်ဂို, *pron.* ဂရောပ်ဂို, *n.* a pillow-case; (Bur.) ခေါင်းအုံးစွပ်အိတ်။
ဂြောဝ်ဂတာ, *n.* a family; (Bur.) အိမ်သူအိမ်သားတစု။
ဂြိ, *v. i.* to crow; (Bur.) တွန်သည်။
ဂြး, *v. t.* to comb; (Bur.) ဘီးသည်။
ဂြးစပ်, *n.* an eclipse of the sun or moon; *v. i.* to be eclipsed; (Bur.) ကြတ်ခြင်း။ ကြတ်သည်။
ဂြိုက်, *v. t.* to sift; (Bur.) ဆန်ခါနှင့်ချသည်။
ဂြိုင်, *v. i.* to laugh; (Bur.) ရယ်သည်။
ဂြိုင်စ, *v. t.* to ridicule; (Bur.) ပျက်ရယ်ပျက်ပြယ်ပြုသည်။
ဂြိုဝ်, *n.* a forest, jungle; (Bur.) တော။
ဂြိုတ်, *n.* the liver; (Bur.) အသည်း။
ဂြိုတ်စာ, *a.* harsh, cruel, unmerciful; *v. i.* to be harsh; (Bur.) ရက်စက်သော။ ရက်စက်သည်။
ဂြိုတ်ပထန်, *v. i.* to retaliate; (Bur.) လက်စားချေသည်။
ဂြိုတ်, (Pali ဂြဟ), *n.* a planet; (Bur.) ဂြိုဟ်။
ဂြိုတ်တိဒ္ဓောက်, *n.* the earth, (Bur.) ပထဝီဂြိုဟ်။
ဂြိုတ်နုတ္တုန်, *n.* Neptune; (Bur.) နက်တွန်ဂြိုဟ်။
ဂြိုတ်ဗာဟိရ, *n.* Uranus; (Bur.) ဗာဟိရဂြိုဟ်။
ဂြိုတ်ဗုဒ္ဓဝါ, *n.* Mercury; (Bur.) ဗုဒ္ဓဟူးဂြိုဟ်။
ဂြိုတ်ဗြဟတိ, *n.* Jupiter; (Bur.) ကြာသပတေးဂြိုဟ်။
ဂြိုတ်သိုက်, *n.* Venus; (Bur.) သောက်ကြာဂြိုဟ်။
ဂြိုတ်သြသဝ်, *n.* Saturn; (Bur.) စနေဂြိုဟ်။
ဂြိုတ်အင်္ဂါ, *n.* Mars; (Bur.) အင်္ဂါဂြိုဟ်။

ဂုတ်, *v. t.* to starboard ; to lift up with a lever ; (Bur.) ကော်သည်။ ခိုင်းသည်။

ဂုန်, *v.* to be mischievous ; (Bur.) ဆော့သည်။

ဂုမ်, *v. t.* to feel, feel of, as with the hand ; (Bur.) စမ်းသည်။

ဂုဲ, *v. t.* to seek, to search for, ဂို့ကိုဂုဲ။ (Bur.) ရှာသည်။

ဂို, *a.* immovable, ဗိုနိုဂို။ *v. i.* to be immovable ; (Bur.) ခိုင်ခံ့သော။ ခိုင်ခံ့သည်။

ဂိုက်, *n.* the principal garment of a Peguan or Burman ; (Bur.) ပုဆိုး။

ဂိုင်, *a.* long ; *v. i.* to be long ; (Bur.) ရှည်သော။ ရှည်သည်။

ဂိုင်သွဲ့, *a.* distant in regard to time ; *v. i.* to be long and distant ; (Bur.) ကြာမြင့်သော။ ကြာမြင့်သည်။

ဂျ, *a.* dark ; *v. i.* to be dark ; (Bur.) မှောင်သော။ မှောင်သည်။

ဂျဆွိုပ်, *a.* benighted, foolish ; *v. i.* to be foolish ; (Bur.) ဆိုက်ဆံသော။ ဆိုက်ဆံသည်။

ဂျသပါ, *v. i.* to become darkened ; (Bur.) မှုန်သည်။

ဂျင်, *n.* a boat ; (Bur.) လှေ။

ဂျင်ခနိုအဲ, *n.* a ferry-boat ; (Bur.) ကူတို့လှေ။

ဂျင်တဲ, *n.* a dry measure containing about one quarter of a pint ; (Bur.) တလင်္ဂါ။

ဂျင်, *v. t.* to carry as a burden swung upon a pole, across the shoulder ; (Bur.) ထမ်းသည်။

ဂျံ, *a.* short, ဂျအဲ။ *v. i.* to be short ; (Bur.) တိုသော။ တိုသည်။

ဂျံကတ်, *v. t.* to borrow, ခလေအဲခဏင်။ (Bur.) ချေးသည်။ ငှါးသည်။

ဂျင်, *v. t.* to thrust, as with a bamboo in plucking

fruit, or as in forcing anything into the bowel, ဂျောင်လိမ္မ။ ဂျောင်ဂ္ဂ။ (Bur.) ချူသည်။

ဂျောန်, *v. i.* to pass through a low place stooping; (Bur.) ၎ပ်၍သွားသည်။

ဂ္ဂ, *n.* an ox or a cow; (Bur.) နွား။

ဂ္ဂဖ္ဆီး, *n.* an ox; (Bur.) နွားသင်း။

ဂ္ဂဗအ်, *n.* a bull; (Bur.) နွားသိုး။

ဂ္ဂမ္ဒေါံ, *n.* a cow; (Bur.) နွားမ။

ဂ္ဂမ္ဒေါံဝုတ်, *n.* a heifer; (Bur.) နွားမတန်း။

ဂုံက်, *v. t.* to take out by hand-fuls from a bag, or from a hole in the ground; (Bur.) နှိုက်ယူသည်။

ဂုံင်, *n.* a road; (Bur.) လမ်း။

ဂုံင်ကရတ်, *n.* a cross way; (Bur.) ဖြတ်လမ်း။

ဂုံင်ကရေပ်, *n.* a lane; (Bur.) လမ်းကြား။

ဂုံင်ကွီ, *n.* a cart-rut; (Bur.) လှည်းဘီးကြောင်း။

ဂုံင်ကွီကျွောတ်, *n.* a railroad, railway; (Bur.) မီးရထားလမ်း။

ဂုံင်ကွီကွာ်, *n.* a cart-way; (Bur.) လှည်းသွားရာလမ်း။

ဂုံင်ဆီ, *n.* a vein, or artery; (Bur.) သွေးကြော။

ဂုံင်ဇွော်, *n.* a highway, a main road; (Bur.) လမ်းမကြီး။

ဂုံင်ခုာ်, *n.* the current of a stream or river; (Bur.) ရေကြောင်း။

ဂုံင်တရ, *n.* a journey; (Bur.) လမ်းခရီး။

ဂုံင်ပါင်, *n.* the cavity of the mouth; (Bur.) ပစပ်ပေါက်။

ဂုံင်သမောန်, *n.* a border road, a boundary road; (Bur.) အစွန်းအနားဌ်ရှိသောလမ်း။

ဂုံင်သြော်, *n.* a narrow road or path; (Bur.) လမ်းကြား။

ဂုံဂင်, *n.* the womb, ဂုမ်ဂင်။ ဂင်။ (Bur.) သားအိမ်။

ဂုံမဟ်ဖြဲ, *n.* a cloud, ဂုမ်မတ်ဖြဲ။ (Bur.) တိမ်။ ရိစ်းတိမ်။

ဂုး, *adv.* throughout; as ဂုးတိဇှော် *throughout the earth,* အလုံမွဲဂုးတိဇှော်။ (Bur.) တရှောက်လုံး။

ဂုး, *n.* an expanse; thus ဝဲဂုးအကာသ *in the expanse of heaven;* (Bur.) ပြန့်ဖြူးသောအရာ။

ဂုးသြိုင်, *n.* the breast, bosom; (Bur.) ရင်ခွင်။

ဂိုက်, *v. i.* to choke with water, ဂိုက်ခုဉ်။ (Bur.) မွန်းသည်။

ဂိုက်, *v. i.* to be stifled, suffocated, as with smoke; (Bur.) မွှန်သည်။

ဂိုက်ဂုဲ, *v. t.* to seek, to search for; (Bur.) ရှာဖွေသည်။

ဂိုက်ဒဂဲ, *a.* confused in mind; *v. i.* to be confused in mind; (Bur.) ရှုပ်ထွေးသော။ ရှုပ်ထွေးသည်။

ဂိုင်, *a.* many or much; *v. i.* to be many or much, ဂိုင်တ။ (Bur.) များသော။ များသည်။

ဂိုင်တန်, *v. i.* to multiply, to increase; (Bur.) ပွားများသည်။

ဂိုင်လေင်, *adv.* often, many times, ဂိုင်ဝါ။ (Bur.) ကြိမ်ဖန်များစွာ။

ဂွ, *v. i.* to be ashamed; (Bur.) ရှက်သည်။

ဂွက်, *n.* a song or hymn, ဒွက်။ (Bur.) သီခြင်း။

ဂွါတ်, *v. t.* to scratch as a cat; (Bur.) ခြစ်သည်။

ဂွါန်, *v.* to climb; (Bur.) သစ်ပင်တက်သည်။

ဂွိ, *n.* a large species of tortoise; (Bur.) လိပ်ကြီးတမျိုး။

ဂွိင်ဂွဲ, *a.* fearful, timid; (Bur.) စိုးရိမ်တတ်သော ။ကြောက်တတ်သော။

ဂွီ, *v. t.* to wrap, to tie up in a bundle; (Bur.) ထုပ်သည်။

ဂွု, *a.* white, applied to cloth; *v. i.* to be white; (Bur.) ဖြူသော။ ဖြူသည်။

ဂွုကိုင်, *a.* white, as applied to the albino elephant; *v. i.* to be white; (Bur.) ဖြူစင်သော။ဖြူစင်သည်။

ဂွံ, *v. t.* to obtain. With other verbs it implies power or permission; (Bur.) ရသည်။

ဂွံဂယိုင်လမျိုး, *v. i.* to live; (Bur.) အသက်မွေးသည်။
ဂွံဘန်ဟ္ဘိသန္ဓိ, *v.* to conceive, to become pregnant; (Bur.) ပဋိသန္ဓေစွဲသည်။
ဂွး, *v. t.* to scratch, as a dog scratches, or digs the earth with his paws; (Bur.) ယက်သည်။
ဂွိုင်ဆု, *n.* the cavity in a hollow tree; (Bur.)သစ်ခေါင်း။

ဃ

ဃမဲ့, *n.* a wizard; (Bur.) ဝုန်း။
ဃော, *adv.* while; (Bur.) စည်တွင်။ အခိုက်တွင်။
ဃံက်, *n.* a hook; (Bur.) ချိတ်။
ဃံက်, *v. t.* to knock; (Bur.) ခေါက်သည်။
ဃံက်တဲ, *n.* the wrist; (Bur.) လက်ကောက်ဝတ်။
ဃံင်, *n.* a sub-collector; (Bur.) သူကြီး။
ဃံင်ဂျိုက်,*n.* a chief of other chiefs; (Bur.) ခေါင်းချုပ်။
ဃိုတ်, *a.* blunt, not pointed; *v. i.* to be blunt; (Bur.) ထုံးသော။ မထက်သော။ ထုံးသည်။ မထက်ဘဲရှိသည်။

ဋ

ဋါင်, *n.* the pincers of a crab or lobster; (Bur.) ဂနန်း လက်မ။
ဋိတ်, *v. t.* to swallow; (Bur.) မျိုသည်။
ဋိမ်, *n. a.* a thousand, *col.* See လ္ဌီ။ (Bur.) တထောင်။
ဋီ, *v. t.* to seek, search for, only used in seeking lice, as, ဋီစဲ။ (Bur.) ရှာသည်။
ဋီအောင်, *v.* to gather fuel; (Bur.) တင်းခွေသည်။
ဋု, *n.* asafoetida; (Bur.) ရှိန်းခို။
ဋုင်, *v. i.* to be lost in thought, dull; (Bur.) မှိုင်သည်။
ဋုဌ်, *n.* value, price; (Bur.) အဘိုး။
ဋုဌ်လိင်သ္မြိ, *n.* house rent; (Bur.) အိမ်ငှါးခ။
ဋုဌ်, *v. i.* to wake out of sleep; (Bur.) နိုးသည်။

ငွဲ့, *n.* a shrimp; (Bur.) ပုစွန်ဆိတ်။
ငွဲ့ဒဂေါင်, *n.* a lobster, a prawn; (Bur.) ပုစွန်တုပ်။
ငွေက်, *n.* a tooth; (Bur.) သွား။
ငွေက်ခရး, *n.* the tooth of a harrow; (Bur.) ထွန်သွား။
ငွေက်တုတ်တုတ်, *n.* a weaver's reed; (Bur.) ရည်သွား။
ငွေက်ထော်, *n.* a ploughshare; (Bur.) ထယ်သွား။
ငွေတ်, *a.* dirty; (Bur.) ညစ်သော။
ငွေပ်ရံင်, *v. i.* to look askant; (Bur.) စောင်းကြည့်သည်။
ငွောတ်စေရ်, *v. i.* to diminish as in swelling; (Bur.) လျော့ကျသည်။
ငှ်, *n.* a frog; (Bur.) ဖား။
ငှ်ဂနေအ်, *n.* a kind of frog; (Bur.) ဖားခုန်ညင်း။
ငှ်ပဏိန်, *n.* a toad; (Bur.) ဖားပြုပ်။
ငှ်မွှေံ, *n.* one kind of frog, eatable; (Bur.) ဖားပေါင်စင်း။
ငွး, *n.* the small crumbs left after eating; အငွး။ (Bur.) စားနုပ်စားပေါက်။
ငွး, *v. t.* to level, ငွးတး။ (Bur.) ရှင်းလင်းစေသည်။ ညီညာစေသည်။

စ

စ, *v. t.* to eat, စတ်။ (Bur.) စားသည်။
စခုင်, *n.* the person who receives the revenue of a city, by a grant from the king; (Bur.) မြို့စား။
စဏစ, *n.* food, စူစ။ အဟာရ။ (Bur.) စားစရာ။ အစာအာဟာရ။
စဏစတွဲ, *n.* a tiffin; (Bur.) သားရေစာ။
စဏဟွံလဲါလေင်, *n.* indigestion; (Bur.) အစာမကြေနိုင်ခြင်း။
စပေန်သေန်, *v.* to enjoy a pension; (Bur.) အငြိမ်းစားသည်။

စမြဲမြှုန်, *v. t.* to feed; (Bur.) ကျွေးမွေးသည်။
စလိုင်, *v.* to live by hire or wages; (Bur.) အခစားသည်။
စဆြန်, *v.* to accept a bribe; (Bur.) တံစိုးစားသည်။
စအိုက်ဆြန်, *v.* to lend money at interest; (Bur.) ငွေတိုးစားသည်။
စက်, (Pali စက္က), *n.* a wheel, machine or machinery; (Bur.) စက်။
စက်ကဲ, *n.* a lieutenant general, a magistrate; (Bur.) စစ်ကဲ။
စက္ကဝါ, (Pali စက္ကဝဠ), *n.* the universe; (Bur.) ဖြစ်ထေသမျှသောအရာ။
စက်ဖိုင်စ, *n.* a sewing machine; (Bur.) ချုပ်စက်။
စက်ပွတ်, *n.* a steam-engine; (Bur.) မီးစက်။
စက်ရာသီ, *n.* the zodiac; (Bur.) ရာသီစက်။
စကာ, *v. t.* to use, make use of; (Bur.) သုံးသည်။
စက္ခာ, *n.* paper; (Bur.) စက္ကူ။
စက္ခာပို့, *n.* wax-paper; (Bur.) ဖယောင်းစက္ကူ။
စင်, *v. t.* to thread as a needle; (Bur.) ချည်နှင့် (အပ်နဖားကို) လျှိုသည်။
စင်, *v. t.* to make a hole in or through; (Bur.) ဖောက်သည်။
စင်ကတောင်, *v. t.* to bore the ears; (Bur.) နားဖောက်သည်။
စင်, *n.* a frame or stage raised for any purpose; (Bur.) စင်။
စင်ကြိ, (Pali စင်္ကမ), *v. i.* to walk back and forth, ကွင်စင်ကြိ။ (Bur.) စင်္ကြံရောက်သည်။
စင်ခတောက်, *n.* a frame for sawing timber; (Bur.) သွစင်။
စင်ခြင်, *v. i.* to consider, to meditate on, ဗစာရဏာ။ (Bur.) ဆင်ခြင်သည်။

စင်ဂဗဲ, *n.* the hole through the nose of a bullock, through which a cord is passed for driving; (Bur.) (ကျွဲနွား)နှဖျားပေါက်။

စင်စေ၀်, *n.* the scarab beetle; (Bur.) နှောက်ချေးပိုး။

စင်ရိုတ်, *n.* a cricket; (Bur.) ပရေ၀်။

စကောင်, *v. i.* to conquer; (Bur.) နိုင်သည်။ အောင်မြင်သည်။

စကောင်ကေတ်, *v. t.* to take by conquest; (Bur.) အနိုင်ယူသည်။

စကား, *prep.* instead of, for the sake of, for, on behalf of; (Bur.) အတွက်။ အတွက်ကြောင့်။

စကား, *n.* a substitute; (Bur.) အစား။

စကားနာ၀်, *n.* a pronoun; (Bur.) နာ၀်စား။

စတ်, *v. t.* to sting, to prick with a pin or needle; (Bur.) ထုပ်သည်။ ထိုးသည်။

စတုတ္ထ, (Pali), *o. a.* fourth; (Bur.) စတုတ္ထ။

စတုဒသမ, (Pali), *o. a.* fourteenth; (Bur.) စတုဒသမ။ ဆယ်ထေးရမြောက်သော။

စန်, *v. i.* to bind together as a sheaf; (Bur.) စည်းသည်။

စန်, *n.* Monday; (Bur.) တနင်းလာနေ့။

စန်စာ, *v. t.* to deliberate upon, စန်ခဲ့။ (Bur.) စဉ်းစားသည်။

စန်ဒက်, *v. t.* to bind as a prisoner, to tie as the hands and feet; (Bur.) ထုပ်နှောင်သည်။

စနှန်ထစ်, *v. t.* to point out, စကောန်ထစ်။ စနောန်ထစ်။ (Bur.) ညွှန်၍ပြသည်။

စပ်, *v. t.* to adjoin; (Bur.) စပ်သည်။

စပ်ဂျင်, *n.* the wash-board of a boat; (Bur.) လွှစပ်။

စပ်ဒကောန်, *v. t.* to cleave to, to adhere to; (Bur.) စွဲကပ်သည်။

စမဟန်, *n.* the moth, the larva of the moth miller, စွဟန်။ (Bur.) ပိုးတုံးလုံး။
စမြ, *v. t.* to threaten; (Bur.) ခြိမ်းခြောက်သည်။
စရင်, *n.* a register, or record, a bill; (Bur.) စာရင်း။
စရင်တွောင်ဒတောင်, *n.* a genealogy; (Bur.) ဆွေစည်မျိုးဆက်စာရင်း။
စရဲ, *n.* glory, renoun, honor; (Bur.) ဂုဏ်အသရေ။
စရိုင်, *v. t.* to pour, shed; (Bur.) လောင်းသည်။ သွန်သည်။
စရိုင်ခုဉ်; *v.* to drop water on the ground as a witness of having done a deed of merit; (Bur.) ရေစက်ချသည်။
စလန်, *n.* sandal-wood; (Bur.) စန္ဒကူး။
စလိုက်, *n.* the shaking of water in a vessel; (Bur.) ရေလှုပ်ခြင်း။
စင်, *v. t.* to pour liquids, စရိုင်စင်။ (Bur.) လောင်းသည်။
စင်, *v. i.* to be erect, upright; (Bur.) မတ်သည်။
စင်စရိုဟ်, *v. t.* to pour upon; (Bur.) သွန်းလောင်းသည်။
စင်ခုဉ်, *v.* to water; (Bur.) ရေလောင်းသည်။
စင်ဓောက်, *adv.* in an upright posture; (Bur.) မတ်တတ်။
စင်, *n. a.* ten; (Bur.) တဆယ်။
စင်တရ, *n. a.* sixteen; (Bur.) တဆယ်ခြောက်။
စင်ထပင်, *n. a.* seventeen; (Bur.) တဆယ်ခုနှစ်။
စင်ဒစဲ, *n. a.* eighteen; (Bur.) တဆယ်ရှစ်။
စင်ဒစိတ်, *n. a.* nineteen; (Bur.) တဆယ်ကိုး။
စင်ပန်, *n. a.* fourteen; (Bur.) တဆယ်လေး။
စင်ပိ, *n. a.* thirteen; (Bur.) တဆယ်သုံး။
စင်ဖ္ဆုမ်မွဲဖ္ဆုမ်, *n.* tenth; (Bur.) ဆယ်ပုံတပုံ။
စင်မွဲ, *n. a.* eleven; (Bur.) ဆယ်တခု။
စင်သုန်, *n. a.* fifteen; (Bur.) တဆယ်ငါး။
စင်ဇါ, *n. a.* twelve; (Bur.) တဆယ်နှစ်။

ဗသဒ်, *n.* a physician; (Bur.) ဆေးသွား။
ဗဒ်, *n.* a great-grandchild; (Bur.) မြစ်။
ဗဒ်, *v. t.* to tear, to rend; (Bur.) ဆုတ်သည်။
ဗဒ်စ္ဆေး, *v. t.* to tear asunder, to tear apart; (Bur.) ဆုတ်ဖြတ်သည်။
ဗဒ်အာ, *v. i.* to be torn, rent; (Bur.) ရုတ်သည်။
ဗဒင်, *n.* a fowl, cock or hen; (Bur.) ကြက်။
ဗဒင်ကိုုက်, *n.* a pheasant; (Bur.) ရစ်။
ဗဒင်ကွ, *n.* a bantam fowl; (Bur.) ကြက်ကွ။
ဗဒင်စိင်, *n.* a turkey; (Bur.) ကြက်ဆင်။
ဗဒင်ဒုဒ်, *n.* a kind of water-fowl; (Bur.) ရေကြက်။
ဗဒင်ဒေဝ်, *n.* a jungle-fowl; (Bur.) တောကြက်။
ဗဒင်ဗ္ဆး, *n.* a capon; (Bur.) ကြက်သင်း။
ဗဒင်အုက်, *n.* a cock; (Bur.) ကြက်ဖ၊
ဗဒင်မ္ဒဲ, *n.* a hen; (Bur.) ကြက်မ။
ဗဲ, *n.* a switch, a collection of human hair made into a false tail; (Bur.) ဆံစု။
ဗဲဂိုင်, *n.* a fetter; (Bur.) သံခြေချင်း။
ဗဲ, *v. t.* to strike with the fist; (Bur.) လက်သီးနှင့်ထိုးသည်။
ဗဲ *v. t.* to eat; (Bur.) စားသည်။
ဗဲ, *v. t.* to fill up a vacancy; (Bur.) ဖြည့်သည်။
ဗိင်, *n.* an elephant; (Bur.) ဆင်။
ဗိင်ဂုတ်, *n.* an antelope, a wild goat; (Bur.) တောဆိတ်။
ဗိင်ဂြင်, *n.* a full grown male elephant; (Bur.) ဆင်ဖြောင်။
ဗိင်ဒုဒ်, *n.* a tapir; (Bur.) တရုတ်။
ဗိင်သ္ဂို, *n.* the ridge of a roof; (Bur.) အိမ်ခေါင်။
ဗိဒုံ, *a.* complete, perfect; *v. i.* to be complete; (Bur.) စေ့ဒုံသော။ ဒုံထင်သော။ ဒုံထင်သည်။
ဗိန်, *n.* arsenic; (Bur.) ဗိန်။

စိန်, *v. i.* to be throughly cooked, also to be healed as a wound; (Bur.) ကျက်သည်။

စိန်, *n.* a diamond, မတ်စိန်။ (Bur.) စိန်ကျောက်။

စိပ်, *v. i.* to faint, become weak; (Bur.) မျော်သည်။ အား လျော့သည်။

စီစတ်, *v. t.* to search; (Bur.) ရှာဖွေသည်။

စီပျံး, *v. i.* to flash as lightning, to glitter; (Bur.) အရောင်လျှပ်စေသည်။

စီးရေင်, *v. t.* to arrange; (Bur.) စီရင်သည်။

စီရေင်သော်ဝ်, *v.* to judge, to decide a case; (Bur.) တရားစီရင်သည်။

စုက်, *n.* a sharp tattooing iron; (Bur.) စုတ်။

စုက်, *v. t.* to push with the horns as an ox; (Bur.) နွှေသည်။

စုက်, *v.t.* to collide, come in contact with; (Bur.) ခိုက်သည်။

စုတ်, *v. t.* to put into, to put on, as a shoe; (Bur.) ထည့်သည်။

စုတိ, (Pali), *v. i.* to die; (Bur.) သေသည်။ စုတော့သည်။

စုပ်, *v. i.* to be complete; (Bur.) စုံသည်။

စူ, *v. t.* to pierce, to make a hole with an awl; (Bur.) စူးသည်။

စူ, *v. i.* to be vertical; စူအော, to be nearer the perpendicular than is wanted; (Bur.) မတ်တတ်ရှိသည်။

စေတဏာ (Pali), *n.* good will; (Bur.) စေတနာ။

စေတီ, (Pali), *n.* a pagoda; (Bur.) စေတီ။

စေဝ်, *v. t.* to taste; (Bur.) မြည်းသည်။

စေဒ်, *v. i.* to descend, စေဒ်ဒဂ်တ်။ (Bur.) ဆင်းသည်။

စေဒ်, *n.* a jar, smaller than ခရီ။ (Bur.) စည်အိုးကလေး။

စေဒ်ရိတ်, *v.* to conclude, to be convinced; (Bur.) သဘောကျသည်။

စေဂ်စး, *v. t.* to resist; (Bur.) ဆန့်ကျင်ဘက်ပြုသည်။
စေဂ်ခွဲါ, *v. i.* to be settled; (Bur.) နေရာကျသည်။
စေဝ်, *n.* a cask; (Bur.) စည်။
စဲ, *v. t.* to dry by spreading out in the sun; (Bur.) ထွန်းသည်။
စဲ, *n.* a louse; (Bur.) သန်း။
စဲကိုဝ်, *n.* a flea; (Bur.) ခွေးသန်း။
စဲ, *n.* the lunar month nearly corresponding to April; (Bur.) တံကူး။
စောဒနာ, *v. t.* to revile; (Bur.) ကဲ့ရဲ့သည်။
စောဒနာတီလပိန်, *v.* to blaspheme; (Bur.) ဘုရားကိုပြစ်မှားသောစကားနှင့်ပြောသည်။
စောင်, *n.* the unshelled seeds in white rice; (Bur.) စပါးလုံး။
စောတ်, *n.* a sled; (Bur.) စွပ်ဖါးအိမ်။
စောန်ကို, *a.* bespattered with dirt; *v. i.* to be bespattered; (Bur.) စွန်းကွက်သော။ စွန်းကွက်သည်။
စောန်စိုတ်, *a.* envious; (Bur.) ငြူစူသော။
စေါဝ်, *n.* a small inlet from a tidal creek; (Bur.) ချောင်းကလေး။
စ, *v. i.* to return; as စဒုင် *return to the city*; (Bur.) ပြန်သည်။
စ, *n.* a grandchild; (Bur.) မြေး။
စဖွာ, *n.* an hereditary prince, doing homage to some King or Emperor; (Bur.) စော်ဘွား။
စံ, *v. t.* to try, to prove; (Bur.) စမ်းသည်။
စံဒုဝ်, *v.* to sound, to fathom; (Bur.) ရေစမ်းချသည်။
စံပလံ, *n.* the date, the fruit; သက်စံပလံ။ (Bur.) စွန်ပလွံသီး။
စံဇတ်, *v. t.* to examine, to try; (Bur.) စစ်ဆေးသည်။ ရုံစမ်းသည်။

စံင်. *v. t.* to burn, to consume with fire; (Bur.) မီးရှို့သည်။

စံင်ဒန်ကွဲ, *v. t.* to burn, as a body on a pyre, စံင်ဒန်ကွေအံ။ (Bur.) ရှို့ဖြစ်သည်။

စံင်, *n.* a harp; (Bur.) စောင်း။

စံင်, *numeral auxiliary*, applied to writings; as လိက်ဒိ စံင် *three books* or *writings*, col.; (Bur.) စောင်။

စး, *v. t.* to oppose, to go against, as the tide or wind; (Bur.) ဆန်သည်။

စး, *n.* the back; (Bur.) ကြော။

စးတဲ, *n.* the back of the hand; (Bur.) လက်ဖဒိုး။

စိုက်, *v. t.* to put into a cloth for carrying, to bunch; (Bur.) ထုပ်သည်။

စိုက်, *n.* a bundle or bunch; (Bur.) အထုပ်။

စိုတ်, *n.* the mind, disposition; (Bur.) စိတ်။

စိုတ်ကြာ, *v. i.* to be distressed in mind; (Bur.) စိတ်ပူသည်။

စိုတ်ကြီ, *v. i.* to be angry; (Bur.) စိတ်ထသည်။

စိုတ်ဂိ, *v. i.* to have the feelings wounded; (Bur.) စိတ်နာသည်။

စိုတ်ဂိုင်, *a.* patient; *v. i.* to be patient; forbearing, (long mind;) (Bur.) စိတ်ရှည်သော။ စိတ်ရှည်သည်။

စိုတ်ဂေံ, *a.* irritable, quick-tempered, (short mind,) စိုတ်ဂေအံ။ *v. i.* to be irritable; (Bur.) စိတ်တိုသော။ စိတ်တိုသည်။

စိုတ်ဒုံက်, *v i.* to be out of temper; (Bur.) စိတ်ကောက်သည်။

စိုတ်စေင်, *v.* to settle the mind; (Bur.) စိတ်ချသည်။

စိုတ်စောန်ဒဖြ, *n.* envy; (Bur.) ငြူစူသောစိတ်။

စိုတ်ဆျောတ်, *v. i.* to be dispirited; (Bur.) စိတ်ငယ်သည်။

စိုတ်ထတ်, *v. i.* to be resolute; (Bur.) စိတ်အားသန်သည်။
စိုတ်ပြင့်, *v. i.* to be quick in thought and feeling; (Bur.) စိတ်မြန်သည်။
စိုတ်ပြေ, *v. i.* to be appeased; (Bur.) စိတ်ပြေသည်။
စိုတ်ဖေက်, *n.* fear; (Bur.) ကြောက်သောစိတ်။
စိုတ်မခိုင့်, *n.* soberness, goodness; (Bur.) ကောင်းသောစိတ်။ စိတ်ကောင်းခြင်း။
စိုတ်မပြားချဲအာ, *v. i.* to disagree; (Bur.) စိတ်ကွဲပြားသည်။
စိုတ်လိုဲ, *v. i.* to give out, to be discouraged from further effort; (Bur) စိတ်ပျက်သည်။
စိုတ်သာ, *v. i.* to be slightly deranged; (Bur.) စိတ်ပေါ့သည်။
စိုတ်အောန်, *v. i.* to he sorry, အောန်စိုတ်။ (Bur.) ဝမ်းနည်းသည်။
စိုတ်အိုတ်, *v. i.* to lose regard for; (Bur.) စိတ်ကုန်သည်။
စိုန်ညှိုဲ, *a.* complete, perfect; *v. i.* to be perfect; (Bur.) ရုံလင်သော။ ရုံလင်သည်။
စိုပ်, *v. i.* to arrive; (Bur.) ရောက်သည်။
စီုဲ, *v. t.* to conceal with a screen or curtain; (Bur.) ကွယ်သည်။ ကာသည်။
စီုဖဒင်, *v.* to put up a partition; (Bnr.) ထရံကာသည်။
စီုဖဒန်, *v. t.* to conceal to cover up; (Bur.) ကွယ်ကာသည်။
စိုအ်, *v. a.* imperative pl., စိုံ; as အာစိုံ *let us go*; (Bur.) စို့။
စွးအာ, *v. i.* to go from, to separate from, သွးအာ။ (Bur.) ခွဲခွါသည်။
စွ, *n.* an insect, စမ။ ခမှ။ (Bur.) ပိုးကောင်။
စွဝုဲ, *n.* the water-skipper; (Bur.) ရေပိုး။
စွသြောံ, *n.* a weevil; (Bur.) စပါးပိုး။

ဓုဟိုဟောင်, *n.* the golden beetle, or chameleon beetle; (Bur.) ဖိုးမင်းထောင်တာ။

ဓုအဂြင်, *n.* a locust; (Bur.) ကျိုင်းကောင်။

ဓုတ်, *v. t.* to discern; (Bur.)စစ်ကြည့်သည်။

ဓုဓျောတ်, *v. t.* to examine, to question; (Bur.) စစ်ဆေးမေးမြန်းသည်။

စွံ, *v. t.* to place, to put down, စွံထင်။ (Bur.) ထားသည်။ သိမ်းထားသည်။

စွံ, *n.* a part: thus ဝိစွံ *three parts*; (Bur.) အပိုင်း။ အပုံ။

စွံဗိုတ်, *v.* to settle the mind; (Bur.) စိတ်ချသည်။

ဒွေက်, *n.* the waning of the moon, reckoned from the full moon; as မွဲဒွေက်။ ၈ါဒွေက် *the first day of the waning, second day of the waning*; လပြည့်ကျော်။

ဆ

ဆ, *adv.* only; as ဆညးမွဲဂွံအာ *only one can go*; (Bur.) သာ။

ဆ, *pro. a.* whatever; as ဆမန္ဒီ *whatever there is*; (Bur.) သမျှ။

ဆဂ်ဟွံသေင်, *adv.* moreover; (Bur.) ထိုမျှမက။

ဆဂး, *conj.* but; (Bur.) သို့သော်။

ဆညိညှ, *adv.* least, in the least; (Bur.) မျှသာ။

ဆညး, *pro. a.* whoever; as ဆညးမကြွေဂ် *whoever believes*; (Bur.) အဘယ်သူမဆို။

ဆ, *n.* fold; as ဝိဆ *three fold*; (Bur.) အဆ။

ဆက်, *v. t.* to join; (Bur.) ဆက်သည်။

ဆက်ဆေန်, *v. i.* to be connected, as a race or lineage; (Bur.) တော်စပ်သည်။ ဆင်းသက်သည်။

ဆက်ဆံ, *v. t.* to enjoy in common, ဆက်ဆမ်။ (Bur.) ဆက်ဆံသည်။

ဆခေုပ်, *n.* a small cymbal, ခခေုပ်။ (Bur.) လင်းကွင်းက လေး။

ဆက်ပါင်, *v. t.* to salute, to accost; (Bur.) နှုတ်ဆက်သည်။

ဆက်ဗ္ဗိန်, *v. t.* to offer, to present to a superior; (Bur.) ဆက်ကပ်သည်။

ဆင်, *v. i.* to descend (as running water over a fall; (Bur.) ဆင်းသည်။

ဆန်, *v. t.* to write, compose, (Bur.) စီကုံးသည်။

ဆန်ဒ, *n.* literature, poetry; (Bur.) ထက်ာ။ ဖတ်စာ။

ဆဋ္ဌမ (Pali), *o. a.* sixth, ဆတ္တမ။ (Bur.) ဆဋ္ဌမ။

ဆာ, *a.* thin, applied to liquids; (Bur.) ပျော့သော။

ဆာ်, *v. t.* to scratch in anger; (Bur.) ခြစ်သည်။ ကုပ်သည်။

ဆာ်ထောံ, ဆာ်ထောအ်, *v. t.* scratch out; (Bur.) ခြစ်ထုတ်သည်။

ဆာင်, *n.* a large cymbal; (Bur.) လင်းကွင်းကြီး။

ဆာန်, *v. i.* to love, ဆာန်ကျွိန်။ (Bur.) ချစ်သည်။ ချစ်ခင်သည်။

ဆာန်ဥ။, *v. t.* to pity; (Bur.) သနားသည်။

ဆာပ်ပျာ, *n.* soap; (Bur.) ဆပ်ပြာ။

ဆာပ်ပျာဇ္ဇီ, *n.* natron; (Bur.) မြေဆပ်ပြာ။

ဆဲထောံ, ဆဲထောအ်, *v. t.* to pour out, empty; (Bur.) သွန်ပြစ်သည်။

ဆိ, *n.* the *labia pudenda*, (Bur.) မိမ္မအင်္ဂါဇာတ်။ ဇူထွိလိင်။

ဆီ, *n.* blood; (Bur.) သွေး။

ဆီ, *v. i.* to move, shake; (Bur.) လှုပ်သည်။

ဆီဒနာ, *v. t.* to prevent, to hinder, ဒနာ။ (Bur.) ဆီးတားသည်။

ဆု, *n.* wood, timber; (Bur.) သစ်။ သစ်သား။

ဆုကဝါန်, *n.* Martaban camphor wood; (Bur.) ကရဝေး။

ဆုကြက်ငြင်, *n.* ebony; (Bur.) ယင်းတိုက်။

ဆုကူ, *n.* teak timber; (Bur.) ကျွန်းပင်။ ကျွန်းသား။

ဆုကွံ, *n. thengan*, the *Hopea odorata*. This is a very; hard timber; the fibre is so interwoven as to split with difficulty; and it is on that account much prized by the natives for canoes; (Bur.) သက်နိုး။

ဆုခေါ်, *n.* a log, ဆုခေါင်။ (Bur.) သစ်တုံး။

ဆုဂျီ, *n.* the queen lagerstœmia; (Bur.) ပျဉ်းမ။

ဆုတင်ပူတ်, *n.* the chisel-handle tree; (Bur.) ဆောက်ရိုးသစ်။

ဆုဒကုတ်, *n.* a log; (Bur.) သစ်တုံး။

ဆုဒီအဒါ, *n.* pine, ဆုပူဘင်သေမ်။ (Bur.) ထင်းရူးသား။

ဆုပြာန်, *n.* iron-wood; (Bur.) ပျဉ်းကတိုး။

ဆုမာမူ။, *n. padeuk*, the gum-kino tree; (Bur.) ဝိတောက်ပင်။

ဆုအနာင်, *n.* the *fragræa*; (Bur.) အနန်းပင်။

ဆုင်, *v. t.* to smell, to kiss; (Bur.) အနံ့ခံသည်။ နှုန်းသည်။

ဆုတ်တိတ်, *v. i.* to break wind, (vulgar.) ကျောက်ထိုင်။ (Bur.) အိုးပေါက်သည်။ ထေသည်သည်။

ဆုတ်အာ, *v. i.* to go backward, to backslide; (Bur.) ဆုတ်သွားသည်။

ဆူထေ, *n.* a thistle, or some kind of bramble; (Bur.) ဆူးထေ။

ဆဲ, *v. i.* to move a little, to give room to another; (Bur.) ရွှေ့သည်။ ရွှေ့သည်။

ဆေင်ကို, *a.* pertaining to, belonging to, ဆေင်စပ်။ (Bur.) ဆိုင်သော။

ဆေတ်, *v.* to slant, be oblique, not parallel; to deflect, deviate from a right line; (Bur.) ယိမ်းသော။

ဆေဝ်ပလဲ, *v. i.* to flash as lightning; (Bur.) အရောင်လျှပ်သည်။

ဆံက်, *n.* straw; (Bur.) ကောက်ရိုး။

ဆံင်ဝက်, *v. t.* to attend to, to perform; (Bur.) ဆောင်ရွက်သည်။

ဆေါ, *numeral auxiliary*, applied to things in pairs, as ခလှာကွီမွဲဆော *one pair of cart-wheels*; (Bur.) အစုံ။ အရံ။

ဆောဖွက်, *n.* a companion, a mate; (Bur.) အပေါင်း။ အဖော်။

ဆောဝ်လ, *adv.* sometimes, လဆောဝ်။ (Bur.) တခါတလေ။

ဆောဝ်လအ်, *adv.* when? ဆောဝ်လံ။ (Bur.) ဘယ်သောအခါ။

ဆ, *n.* a trap made with a pole and spear; (Bur.) ထောင်ချောက်တမျိုး။ ဂျမ်း။

ဆိုက်, *adv.* near to, ဆိုက်ညောန်။ (Bur.) လုနီး။

ဆိုက်တန်, *v. i.* to be near, to be at hand; (Bur.) တည်လုနီးသည်။

ဆိုက်ပွက်, *v. t.* to approach, to draw near to; (Bur.) အနားသို့ချည်းကပ်သည်။

ဆိုင်စပ်, *v.* to concern, to be connected with, (followed by ကိုး) See ဆေင်စပ်။ (Bur.) စပ်ဆိုင်သည်။

ဆိုင်ပံင်, *n.* a pawn shop; (Bur.) အပေါင်ဆိုင်။

ဆိုန်, *v. t.* to squeeze with the hands; (Bur.) နယ်သည်။

ဆိုဝ်, *v. t.* to find, ဆိုး။ (Bur.) တွေ့သည်။

ဇ

ဇ, *n.* a great-grandfather; (Bur.) အဘေး။

ဇက်, *v. t.* to draw, to drag, ဇက်ထာ။ to contract; as ဇက်ဂတဝ် *to contract a debt*; to play; as ဇက်ဂြဝ် *to play on a violin*; to march; as ဇက်ပှာန် *to march an army*; (Bur.) ဆွဲသည်။ စစ်ချီသည်။

ဇကု, *n.* person; as ဇကုမွဲ *one person*; *num. aux.* applied either to God or man; (Bur.) လူကိုယ်။ ကိုယ်တော်။
ဇကု, *n.* a body; (Bur.) ကိုယ်အကောင်အထည်။
ဇကုကတ, *n.* inflammation; (Bur.) ကိုယ်ပူရောဂါ။
ဇကုကာယျ, *n.* the body; (Bur.) ကိုယ်ကာယ။
ဇကုကိုဇကု, *adv.* mutually, one with another; (Bur.) အချင်းချင်း။
ဇကုညး, *pro.* himself, herself; (Bur.) သုကိုယ်တိုင်။
ဇကုညးတံ, *pro.* themselves; (Bur.) သူတို့ကိုယ်တိုင်။
ဇကုပိုဒိုက်တံ, *pro.* ourselves; (Bur.) ကျွန်တော်တို့ကိုယ်တိုင်။
ဇကုမှး, *pro.* thyself, yourself; (Bur.) သင့်ကိုယ်တိုင်။
ဇကုသွး, *a.* naked; *v. i.* to be naked; (Bur.) အဝတ်အချည်းစည်းရှိသော။ အဝတ်အချည်းစည်းရှိသည်။
ဇကုအဲ, *pro.* myself; (Bur.) ငါကိုယ်တိုင်။
ဇင်ရဲ, *n.* a small species of horse-fly; (Bur.) မှက်။
ဇဒ္ဒဲ, *a.* distant, ဇွဲ။ သွဲ။ သွေဲ။ *v. i.* to be distant; (Bur.) ဝေးသော။ ဝေးသည်။
ဇဒ္ဒဲခလိုင်, *v. i.* to be long; as တရ်ဇဒ္ဒဲခလိုင်ရ *the journey is long*; (Bur.) ဝေးလွန်းသည်။
ဇတ်, *v. i.* to dry away, as water in a stream; (Bur.) ခန်းခြောက်သည်။
ဇတဝ်, *v. i.* to tremble, to shake, to quake; (Bur.) တုန်သည်။ လှုပ်သည်။
ဇနး, *n.* victory. See ဇွး။ (Bur.) အောင်မြင်ခြင်း။
ဇန်, *n.* a spoon. See ယံက်။ (Bur.) ဇွန်း။
ဇန်, *n.* a string of beads; (Bur.) ပုတီးဘို့ကြိုးသေး။ သီတံ။
ဇန်စပုင်, *n.* a table-spoon; (Bur.) စားပွဲဇွန်း။
ဇန်ခုဉ်လက်ဖက်, *n.* a tea-spoon; (Bur.) လဖက်ရည်ဇွန်း။
ဇန်အပြီက်, *n.* a glazed spoon, (Bur.) ကြွေဇွန်း။
ဇဗျော်, *n.* a grape, သတ်ဇဗျော်။ (Bur.) စပျစ်။

ဇဗျ *n.* betel, the leaves of which are chewed along with the areca-nut; (Bur.) ကွမ်း။

ဇပ်ကွပ်, *a.* definite; *v. i.* to be definite; (Bur.) သေချာသော။ သေချာသည်။

ဇပ်ဇပ်ကွပ်ကွပ်, *adv.* definitely; (Bur.) သေသေချာချာ။

ဇမ္ဘဂ်, *a.* dry; (Bur.) ခြောက်သော။

ဇရိတ်ဇိုင်, *n.* a foot-mat; (Bur.) ခြေသုတ်ဖျာ။

ဇမျော်, *a.* great, ဇော်။ (Bur.) ကြီးသော။

ဇမျော်, *n.* an elder; (Bur.) အသက်ကြီးသောသူ။ အကြီး။

ဇမျော်ဂုက်, *n.* a jailer; (Bur.) ထောင်မှူး။

ဇမျော်ဂြိုပ်, *n.* a forester; (Bur.) တောခေါင်း။

ဇမျော်ဇမိုင်, *n. pl.* rulers, ဇမျော်သမိုင်။ (Bur.) အကြီးအကဲ။

ဇမျော်တွာန်, *n.* the head-man of a village, ဇမျော်ကွာန်။ (Bur.) ရွာသူကြီး။

ဇမျော်ဗာန္ဒာ, *n.* a steward, a treasurer; (Bur.) ဘဏ္ဍာစိုး။

ဇမျောပ်, *n.* the ridges that rise on the body from severe blows with a rod; (Bur.) ဒါဏ်ရာ။ ဒါဏ်ချက်။

ဇရေင်, *prep.* in the presence of; (Bur.) ထံသို့။မျက်မှောက်။

ဇလ, *n.* a thorn; (Bur.) ဆူး။

ဇလိင်, *n.* length; (Bur.) အရှည်၊ အလျား။

ဇလိင်ပတိတ်, *v. t.* to lengthen; (Bur.) ရှေအောင်ပြုသည်။ ရှေစေသည်။

ဇဝေါပ်, *v. i.* to flow, ဇွောပ်။ (*commonly pron. fwo.*) (Bur.) စီးသည်။

ဇဝေါပ်စှေ်, *v. i.* to flow down, ဇွောပ်စေဌ်။ (Bur.) စီးဆင်းသည်။

ဇဝေါပ်ဖျေဌ်, *v. t.* to lower, to let down; (Bur.) စီးကျစေသည်။

ဇာ, *n.* a drag-net; netting, net-work, lace; (Bur.) ပိုက်ကွန်။ ဈာနူ။

ဇာင်က, *v.* to fish with a scoop; (Bur.) ငါးသဲ့သည်။

ဇာင်ဂျု, *n.* vermilion; (Bur.) ဟင်းသပတား။

ဇာတ်, *n.* race, caste, kind; (Bur.) အမျိုး။ ဇတ်။

ဇာတိ, (Pali), *n.* nature; (Bur.) ဇာတိ။

ဇာဒိသိုင်, *n.* a lion; (Bur.) ခြင်သေ့။

ဇာဒိသိုင်မျှော်, *n.* a lioness; (Bur.) ခြင်သေ့မ။

ဇာပ်, *v. t.* to sip, to taste, စေပ်။ (Bur.) ရုတ်သည်။

ဇာမဏီ, *a.* German; (Bur.) ဇာမနီအမျိုးနှင့်ဆိုင်သော။

ဇာလွှောပ်, *n.* a brook, a small mountain stream; (Bur.) ချောင်းကလေး။ စမ်း။

ဇိက်တိ, *v.* to plow or harrow; (Bur.) လယ်ထွန်သည်။

ဇိင်, *v. t.* to sew; (Bur.) ချုပ်သည်။

ဇိပ်ဂိုပ်, *a.* meek; (Bur.) နူးညံ့သိမ်မွေ့သော။

ဇီ, *v. i.* to transude; (Bur.) စိမ့်သည်။

ဇီ, *a.* complete, wanting nothing; *v. i.* to be complete; (Bur.) စေ့သော။ စေ့သည်။ စေ့စပ်သည်။

ဇီမျှောတ်, *n.* a species of *anethum*; (Bur.) စမြိတ်။

ဇီယျာ, *n.* cumin; (Bur.) ဇီယာ။

ဇု, *n.* a great-grandmother; (Bur.) အဘေးမ။

ဇုဇဗလ, *n. pl.* ancestors; literally, great-grandmother, great-grandfather, grandmother, grandfather; (Bur.) ဘိုး။ ဘေး။

ဇုက်, *n.* a rope or cord; (Bur.) ကြိုး။

ဇုက်ကို, *n.* a rope made of bark; (Bur.) လျှော်ကြိုး။

ဇုက်ခရေဟ်, *n.* a chain; (Bur.) သံကြိုး။

ဇုက်ဂွင်, *n.* the ridges between the plats in a paddy-field; (Bur.) ကန်စင်းရိုး။

ဇုက်ဂြိုပ်, *n.* any kind of jungle creeper, used for tying; (Bur.) နွယ်ကြိုး။

ဇုက်တယင်, *n.* a species of linden-bloom; (Bur.) တရော နွယ်။

ဇုက်ပျောန်, *n.* a chalk-line for marking timber; (Bur.) မျဉ်းကြိုး။

ဇုက်လလီ, *n.* chain lightning; (Bur.) လျှပ်စစ်နွယ်။

ဇုက်လဟောက်, *n.* a bridle-rein; (Bur.) ဇက်ကြိုး။

ဇုက်လောတ်, *n.* a wire; (Bur.) နန်းကြိုး။

ဇုက်သွာံ, *n.* a thong; (Bur.) သားရေကြိုး။

ဇုက်ဟတ်, *n.* the band of a spinning-wheel; (Bur.) ရစ်၌ ပတ်ထားသောကြိုး။

ဇုက်စင်,*n.* a ratan; (Bur) ကြိမ်ကြိုး။

ဇုတ်, *n.* a bone; (Bur.) အရိုး။

ဇုတ်ထကဲ, *n.* a rib; (Bur.) နံရိုး။

ဇုတ်ခွင်, *n.* a jaw-bone; (Bur.) မေးရိုး။

ဇုတ်နော်တဲ, *n.* a shoulder-blade; (Bur.) လက်ပြင်ရိုး။

ဇုတ်ညြိုင့်စာင်, *n.* the wish-bone; (Bur.) ကြက်ညှပ်ရိုး။

ဇုန်ဇာ, *n.* a swing; (Bur.) ဒန်း။

ဇူ, *v. i.* to rest; (Bur.) နားသည်။

ဇူဒို, *v. i.* to lodge; (Bur.) တည်းခိုသည်။

ဇေင်မံင်, *n.* a pelican; (Bur.) ဝံပို။

ဇေတ်, *v. i.* to be true; (Bur.) စစ်သည်။ မှန်သည်။

ဇေန်, *n.* (Eng.) drill; (Bur.) ဇည်။

ဇေဟ်, *n.* the lunar month nearly corresponding to June; (Bur.) နယုန်လ။

ဇဲ, *v. i.* to slant, be oblique, not straight; (Bur.) ရွှေ သည်။ ယွဲ့သည်။

ဇံင်ခတိက်, *n.* a bedstead; (Bur.) ရတင်။

ဇံင်ခလိင်, *n.* a litter; (Bur.) ထမ်းစင်။

ဇင်ပဲင်ဂကူ, *n.* a thing made of bamboo shaped like a tree, on which all kinds of offerings for priests are hung ; (Bur.) ပဒေသာပင်။

ဇံသင်, *v. i.* to crouch, to bow down, ဇအိသင်။အောပ်မာ။ (Bur.) ဝပ်တွားသည်။

ဇိုင်, *n.* the leg including the foot ; (Bur.) ခြေ။

ဇိုင်ကွင်, *n.* a multiplier ; (Bur.) မြှောက်ခြေ။

ဇိုင်ခုံ, *n.* a candle-stick ; (Bur.) ဖယောင်းတိုင်ခုံ။ မီးခုံ။

ဇိုင်ခေအိ, *a.* lame, ဇိုင်ညှဉ်။ (Bur.) ခြေမစွမ်းသော။

ဇိုင်ဂယူ, *n.* the eaves of a house ; (Bur.) အမိုးစွန်း။ တံစက်။

ဇိုင်ကြိုပ်, *n.* the end of a wood ; (Bur.) တောစွန်း။

ဇိုင်စ, *n.* a divisor ; (Bur.) စားခြေ။

ဇိုင်စောင်, *n.* a brace in the roof of a house ; (Bur.) ကြားကန်။

ဇိုင်ခိုင်, *n.* the foot of a mountain ; (Bur.) တောင်ခြေရင်း။

ဇိုင်ခွက်, *n.* a subtrahend ; (Bur.) နှုတ်ခြေ။

ဇိုင်မှာသမိတ်, *n.* the seaside ; (Bur.) ပင်ထယ်ကမ်းနား။

ဇိုင်ဝါ, *n.* the beginning of a plain ; (Bur.) ကွင်းစ။

ဇိုင်ဓိ, *n.* a low bank of a river or ocean ; (Bur.) ကမ်းနား။

ဇိုင်, *num. aux.* applied to nets ; as ဇိုက်မွဲဇိုင် *one net,* col. (Bur.) အဆူ။

ဇုတ်, *v. t.* to wipe with a towel ; (Bur.) သုတ်သည်။

ဇုနကိုင်, *v. t.* to vouchsafe, to condescend to grant ; (Bur.) အပ်ပေးသည်။

ဇို, *v. t.* collide, strike, dash against ; (Bur.) တိုက်ခိုက်သည်။

ဇို, *n.* a marsh ; (Bur.) ရေလွှမ်းရာအရပ်။

ဇိုဖျင်, *v. t.* to cast down ; (Bur.) ပြစ်ချသည်။

ဇိုဝ်ကွာ, *n.* an embankment of a tank or pond ; (Bur.) ကန်ပေါင်ဂိုး။

ဖိုင်ခွေါန်, *n.* a fishing rod; (Bur.) ငါးမျှားတံ။
ဖိုင်ဥုင်, *n.* the wall of a city, ကွောင်ဥုင်။ (Bur.) မြို့ရိုး။
ဖိုင်နဲ, *n.* a curved stick to keep the cloth straight in a loom; (Bur.) ရက်ကန်းလေး။
ဇွဲ, *n.* a species of lobster; (Bur.) ပုစွန်ထုပ်ကြီးတချီး။
ဇွဲ, *v. t.* to grind, as with the teeth, to gnash; (Bur.) ခဲကြိတ်သည်။
ဇွိုက်, *n.* a cast-net for catching fish; (Bur.) ကွန်။
ဇူ, *n.* a resting-place; (Bur.) နားစရာနေရာ။
ဇော်, *a.* large, great, big, ဇမော်။ *v. i.* to be large; (Bur.) ကြီးသော။ ကြီးသည်။
ဇော်ဂေါင်, *v. i.* to grow up; (Bur.) ကြီးပွားသည်။
ဇော်မောင်, *v. i.* to increase in stature; (Bur.) တိုးတက်သည်။ တိုးပွားသည်။ ကြီးပွားသည်။
ဇူး, *v. t.* to overcome, to conquer; (Bur.) အောင်မြင်သည်။
ဇူးတ, *v. t.* to prevail over; (Bur.) နိုင်သည်။ အောင်မြင်သည်။
ဇွာပ်, *a.* every; (Bur.) တိုင်း။
ဇွံ, *a.* stable, firm; *v. i.* to be stable, ဇွအ်။ ဗိုန်ဇွံ။ (Bur.) ခိုင်ခံ့သော။ ခိုင်ခံ့သည်။
ဇွး, *n.* surf; (Bur.) သောင်ပေါ်မှာရိုက်သောလှိုင်းချုပ်။
ဇြ, *a.* withered, ဇြထြေင်။ *v. i.* to be withered; (Bur.) နွမ်းသော။ ညှိုးနွမ်းသည်။ နွမ်းသည်။
ဇြသ္ကင်, *a.* dried; *v. i.* to be disfigured; (Bur.) သွေ့ခြောက်သော။ သွေ့ခြောက်သည်။
ဇြပ်, *n.* a building for public worship, or for strangers to lodge in; (Bur.) ဇရပ်။
ဇြပ်တွဲ, *n.* an inn; (Bur.) ဧည့်ခံရာဇရပ်။
ဇြပ်ဝင်, *n.* a synagogue, a chapel, a *zayat*; (Bur.) တရားဇရပ်။

ဇြင်, *n.* a chasm or gulf, ဇြောဟ်။ (Bur.) ချောက်။

ဇြဟတ်, *n.* strength, ဒြဟတ်။ (Bur.) ခွန်အား။

ဇြဟာန်, *n.* love, ဇြဟာန်မေတ္တာ။ (Bur.) ချစ်ခြင်း။ ချစ်ခြင်းမေတ္တာ။

ဇြဲ, *a.* lean; thin in flesh; *v. i.* to be thin in flesh; (Bur.) ဝိန်သော။ ဝိန်သည်။

ဇြိုဟ်, *n.* a serpent, ဇြုပ်။ (Bur.) ငွေ့။

ဇြိုဟကဒကင်, *n.* one kind of green snake; (Bur.) အမြီးခြောက်ငွေ့စိမ်း။

ဇြိုဟမျိ, *n.* a venomous serpent; (Bur.) အဆိပ်ရှိသောငွေ့၊

ဇြိုစက်စိင်, *n.* the blind worm; (Bur.) ငွေ့ဆင်ပျက်။

ဇြိုဆောတ်ခစ်, *n.* the *laticauda scutata*; (Bur.) ဂြင်ပြား။

ဇြိုဆောတ်နဝ်, *n.* the *hydrus* or *hydrophis*; (Bur.) ဂြဝ်လုံး။

ဇြိုဇောတ်, *n.* the *cobra de capello*; (Bur.) ငွေ့ဟောက်။

ဇြိုဇောတ်ကျောင်ကိုဝ်, *n.* the hamadryad; (Bur.) ငွေ့ငန်း။

ဇြိုဇောတ်ဂယောင်, *n.* one kind of cobra; (Bur.) တောကြီးငွေ့ဟောက်။

ဇြုဇောတ်တင်, *n.* the yellow banded *bungarus*; (Bur.) ငန်းတော်ကျား။

ဇြိုဇောတ်ပွတ်, *n.* a fiery serpent; (Bur.) မီးငွေ့ဟောက်။

ဇြိုဇောတ်လိုက်, *n.* the dusky hamadryad; (Bur.) ငန်းပုပ်။

ဇြိုဇိုတ္ဒ,*n.* the common green serpent; (Bur.) ငွေ့စိမ်း။

ဇြိုဒုဝ်, *n.* a water snake; (Bur.) ရေငွေ့။

ဇြိုပုတ်ခွေါစောင်, *n.* the carpet-snake; (Bur.) ကြက်ဥခိုးငွေ့။

ဇြိုဗဲ, *n.* a viper; (Bur.) ငွေ့ဗွေး။

ဇြိုဗျေါဝ်, *n.* a kind of snake; the rat snake; (Bur.) ဃင်းငွေ့။

ဇြိုသဝ်သောတ်, *n.* the black striped *tropidonotus*; (Bur.) မြက်လျှောငွေ့။

ဖြအိ, *a.* over ripe, applied to grains; *v. i.* to be over ripe; (Bur.) အမှည့်လွန်သော။ အမှည့်လွန်သည်။

ဖြုင်, *v. t.* to bake; (Bur.) ပေါင်းသည်။

ဖြေတ်, *num. aux.* a circle or ring; as ကစိန်၈ါဖြေတ် *two rings*, col.; (Bur.) အကွင်း။

ဖြိ, *n.* a banyan tree; (Bur.) ညောင်ပင်။

ဖြိဗောဓိ, *n.* the Bo-tree; (Bur.) ဗောဓိညောင်။

ဖြောတ်, *v. t.* to absorb, to suck; (Bur.) စုတ်သည်။

ဖြောတ်, *n.* a chasm or gulf, ဖြင်။ (Bur.) ချောက်။

ဖြိုင်, *n.* a stand for pots or jars, composed of a ratan or rope, curved and intertwisted into a ring; (Bur.) ကရွတ်။

ဖြုတ်, *a.* deep; *v. i.* to be deep; (Bur.) နက်သော။ နက်သည်။

ဖြုတ်နက်, *a.* deep, hard to be understood; *v. i.* to be hard to be understood; (Bur.) နက်နဲသော။ နက်နဲသည်။

ဖွ, *n.* a corpse, pron. *fwĕ*; (Bur.) အထောင်းကောင်။

ဖွဉ်, *n.* fever, (commonly pron. *fwawh*), ယဲဖွဉ်။ (Bur.) အဖျားရောဂါ။

ဖွဉ်ချံ, *n.* a fever occasioned by a cold, ဖွဉ်ချာမ်။ (Bur.) နှာစေးဖျား။

ဖွဉ်ဇတဝ်, *n.* fever and ague; (Bur.) တုန်ဖျား။

ဖွါ, *n.* an intimate friend; (Bur.) သူငယ်ချင်း။

ဖွိ, *a.* left; (usually pron. *fwĭ*), as ပူးဖွိ *the left shoulder*; (Bur.) ဘယ်နှင့်ဆိုင်သော။

ဖွိဇ္ဇ, *a.* Swiss; (Bur.) စွိဇ္ဇ။

ဖွိတ်, *v. t.* to feel, rub gently; (Bur.) သပ်သည်။

ဖွေက်, *v. t.* to cause to purge, ဖွေက်ဂ္ဂ။ (Bur.) ဝမ်းနှုတ်သည်။

ဇွေဝံ, *n.* provisions, provision for a journey, ဇွောအ်မ။ (Bur.) အစာရိက္ခာ။

ဇွံ, *n.* a marsh clearing, ဇွအ်။ ဗဝ်ဇွံ။ (Bur.) ရှင်းလင်းထားသောမြေရာနိမ့်။

ဇွိုန်ငွေက်, *n.* the gums; (Bur.) သွားဖုံး။

ည

ညာန်, (Pali ညာဏ), *n.* the intellect; (Bur.) ညာဏ်။

ညာတ်, *v. t.* to see; (Bur.) မြင်သည်။

ညာတ်ကေတ်, *v. t.* to behold, to take notice of; (Bur.) ကြည့်ရှုသည်။

ညာတ်မုက်, *v. t.* to beget; (Bur.) မျက်နှာမြင်သည်။ ဖွားမြင်သည်။

ညိ, *v. a.* supplicatory. See Gram. §17-2, (*c.*); (Bur.) ပါ။

ညိ, *v. a.* euphonic, an expletive, occasionally used in formal, solemn style. See Gram. §17.2, (*f.*); (Bur.) တော်မူ။

ညိ, *a.* small in quantity; *v. i.* to be small in quantity; (Bur.) နည်းသော။ နည်းသည်။

ညိည, *adv.* a very little; (Bur.) တဆိတ်တပေါက်။ အနည်းငယ်။

ညိညိ, *a.* very small in quantity; also *adv.* a little; (Bur.) နည်းနည်း။

ညီသာ, *a.* even, သတပ်သွား။ *v. i.* to be even; (Bur.) ညီညာသော။ ညီညာသည်။

ညီသာ, *v. i.* to agree; to be straight; *v. t.* to make straight; (Bur.) ညီညာစေသည်။

ညောန်, *a.* tight, မောန်။ *v. i.* to be crowded; (Bur.) ကျပ်သော။ ကျပ်သည်။

ညောန်ကျီ, *adv.* near to, almost, ကြပ်။ (Bur.) နီးလုပြီ။ လုပြီ။

ညောန်ခြက်, *v. i.* to be full of, have an abundance of; (Bur.) ပြည့်ဝသည်။

ညောန်ဂြက်, *a.* very narrow; *v. i.* to be very narrow; (Bur.) ကျည်းကျပ်သော။ ကျည်းကျပ်သည်။

ညံ့င်, *conj.* as; (Bur.) ကဲ့သို့။

ညံ့င်ဂွံ, *v. p.* in order to; thus ညံ့င်ဂွံဗဝ်လိက်မာန်ဒးဗတောန် *in order to be able to read, you must learn*; (Bur.) ရအောင်။ အလိုဌါ။

ညံ့င်နဲ, *adv.* in like manner; also *conj.* as; (Bur.) ၎င်နည်း။ ထိုနည်းတူ။

ညး, *pers. pro.* he or she; as ညးဂ္ဂရော *who is he?* or *who is she?* (Bur.) သူ။

ညးတံ, *pers. pro. pl.* they, ညးဂမျိုင်။ See Gram. §15; (Bur.) သူတို့။

ညးဒွံင်ပှာန်, *n.* a soldier, ညးပှာန်။ (Bur.) စစ်သူရဲ။ စစ်သား။

ညးဗိုက်, *n.* a merchant; (Bur.) ကုန်သည်။

ညးတလတသိုက်, *n.* the rich; (Bur.) သူဌေး။ သူကြွယ်။

ညးတလဒဒိုက်, *n.* the poor; (Bur.) ဆင်းရဲသား။

ညးဗ္ဗ, *n.* a cultivator; (Bur.) လယ်သည်။ လယ်ယာလုပ်သောသူ။

ညးမကလင်, *n.* a listener, hearkener; (Bur.) နားထောင်သောသူ။

ညးမကလိင်ဂုံ, *n.* one who misses the way; (Bur.) လမ်းလွဲသူ။

ညးမကှတ်စ, *n.* a thief; (Bur.) သူခိုး။

ညးမကျောန်, *n.* a maker; (Bur.) လုပ်သောသူ။

ညးမကျောန်ဓိုတ်, *n.* a toiler; (Bur.) ပင်ပန်းစွာလုပ်ဆောင်ရသောသူ။

ညးမကူးပ္ဘိတ်, *n.* a Redeemer; (Bur.) ရွေးနှုတ်ကယ်တင်သောအရှင်။
ညးမကွာ်တရ်, *n.* a traveller; (Bur.) ခရီးသည်။
ညးမဂြာတ်မ, *n.* a sower; (Bur.) မျိုးစေ့ကြဲသောသူ။
ညးမဖိင်ဂျောပ်, *n.* a shoe-maker; (Bur.) ခြေနင်းလုပ်သမား။
ညးမဖိင်စ, *n.* a tailor; (Bur.) အချုပ်သမား။
ညးမတုတ်တုတ်, *n.* a weaver; (Bur.) ရက်ကန်းသည်။
ညးမထစးဂုံင်, *n.* a guide, one who leads the way; (Bur.) လမ်းပြု။
ညးမဒုင်ဖလှာ, *n.* a publican; (Bur.) အခွန်ခံ။
ညးမဒုင်သက်သီ, *n.* a witness; (Bur.) သက်သေ။
ညးမဒုင်အဝဲ, *n.* an heir; (Bur.) အမွေခံ။
ညးမသုင်အရက်, *n.* a drunkard; (Bur.) ယစ်ထုပ်။
ညးမပြိုင်ဂဗုတ်, *n.* an adversary, an opponent in a law-suit; (Bur.) တရားပြိုင်သောသူ။
ညးမဗဂူကိုဗြဲ, *n.* a rain-maker; (Bur.) မိုဃ်းရွာစေသောသူ။
ညးမရတ်ချေဝဲ, *n.* a grass-cutter; (Bur.) စာရိတ်။
ညးမစံက်ကိုုပ်, *n.* a leader; (Bur.) ဦးဆောင်သောသူ။
ညးမအာတ်စ, *n.* a beggar; (Bur.) သူတောင်းစား။
ညှာစိုက်, *v. t.* to regard the feelings of another, to fear giving offence; (Bur.) ညှာသည်။
ညှာဒည, *a.* reverential; (Bur.) ကြောက်ရွံ့သော။ ရိုသေသော။ *v. t.* to respect, to regard the feelings of; (Bur.) အားနာသည်။

ဒု

ဒု, *n.* a span; (Bur.) အထွာ။
ဒု, *v. t.* to measure with a span; (Bur.) ထွာသည်။
ဒုအာ, *v. i.* to crawl, as a land-leech does; (Bur.) တွားရှ်သွားသည်။

ဥန်, *v. t.* to catch, used more particularly with regard to catching fish; thus ဥန်က *to fish with hook and line*; (Bur.) မျှားသည်။

ဥာ, *a.* shallow; (Bur.) တိမ်သော။

ဥဉ်, *n.* water; (Bur.) ရေ။

ဥဉ်ကြီး, *n.* the spring tide; (Bur.) ရေထ။

ဥဉ်ကမရဉ်, *n.* cold water; (Bur.) ရေဂ။

ဥဉ်ကထေဝံ, *n.* ice, ဥဉ်ကထောအံ။ (Bur.) ရေခဲ။

ဥဉ်ကွီ, *n.* toddy, the fermented juice of the nipa or dwarf-palm tree; (Bur.) ဒနီရည်။

ဥဉ်ကွာ, *n.* an artificial pond; (Bur.) ရေကန်။

ဥဉ်ကွိုန်, *n.* an artificial pond; (Bur.) တမံနှင့်ဆည်သောရေ။

ဥဉ်ချိုတ်, *n.* the neap tide; (Bur.) ရေသေ။

ဥဉ်ဂဝ်, *n.* a bitter medical preparation; (Bur.) ဟင်းခါးဆေး။

ဥဉ်ဂဝ်ခွံ, *n.* a preparation of vermicelli, ဥဉ်ဂဝ်ခွမ်။ (Bur.) မုန့်တီဟင်းခါး။

ဥဉ်ဂစာ, *n.* the prepared water drunk on taking an oath of allegiance; (Bur.) သစ္စာရေ။

ဥဉ်ဂမ်, *n.* warm water; (Bur.) ရေနွေး။

ဥဉ်ဇဝျော်, *n.* wine; (Bur.) စပျစ်ရည်။

ဥဉ်ဇဝေါဝ်, *n.* running water, a current; (Bur.) ရေစီး။

ဥဉ်ဒေ့ဉ်, *n.* a flood; (Bur.) ရေလွှမ်းမိုးခြင်း။

ဥဉ်ဆု, *n.* the sap of a tree; (Bur.) သစ်ရည်။

ဥဉ်ဆိုဝ်, *n.* congee; (Bur.) ထမင်းရည်။

ဥဉ်တရံက်, *n.* a trough placed under the eaves of a roof; (Bur.) ရေတရောက်။

ဥဉ်တဉ်, *n.* milk; (Bur.) နို့။

ဥဉ်ထကေါင်, *n.* a water goglet; (Bur.) ရေတကောင်း။

ဥဉ်နူင်, *n.* a water-pot, "chatty;" (Bur.) ရေအိုး။

ဥာ်နှင်ဌိုး, *n.* a water-pot, used for drinking water; (Bur.) သောက်ရေအိုး။

ဥာ်ပတောက်, *n.* fresh water; (Bur.) ရေချို။

ဥာ်ပလင်ကာ, *n.* a vessel with a spout, as a tea-pot; (Bur.) ရေကရား။

ဥာ်ပလိုင်, *n.* a well; (Bur.) ရေတွင်း။

ဥာ်ပါင်, *n.* spittle; (Bur.) တံထွေး။

ဥာ်ဖဏုင်, *n.* salt-water; (Bur.) ရေငံ။

ဥာ်ဗလဲ, *n.* a spring, a fountain; (Bur.) စိမ့်ရေ။ စမ်းရေ။

ဥာ်ဗောတ်, *n.* a wide mouthed water jug; (Bur.) ဗျွတ်အိုး။

ဥာ်ဗြဲ, *n.* rain water; (Bur.) ဓိုဃ်းရေ။

ဥာ်မိတ်, *a.* yellow; *v. i.* to be yellow; (Bur.) ဝါသော။ ဝါသည်။

ဥာ်မှင်, *n.* ink; (Bur.) မှင်ရည်။

ဥာ်ရမတ်, *n.* tears, ရမတ်။ (Bur.) မျက်ရည်။

ဥာ်ရုင်ဒါန်, *n.* a stand for a water-pot; (Bur.) ရေအိုးစင်။

ဥာ်လတိုပ်, *n.* dew; (Bur.) နှင်းရေ။

ဥာ်လက်ဖက်, *n.* a decoction of tea leaves, tea-water; (Bur.) လက်ဖက်ရည်။

ဥာ်လဂေါဝ်, *n.* a brook, or small mountain-stream; (Bur.) စမ်းရေ။

ဥာ်သဲ, *n.* honey; (Bur.) ပျားရည်။

ဥာ်သိအရက်, *n.* any intoxicating liquor; (Bur.) သေရည် သေရက်။

ဥာ်သံ, *n.* vinegar, ဥာ်သမ်။ (Bur.) ပုံးရည်။

ဥာ်ဒီ, *n.* river water; (Bur.) မြစ်ရေ။

ဥာတ်, *a.* sweet; *v. i.* to be sweet; (Bur.) ချိသော။ ချိသည်။

ဥာန်, *n.* a foot-path; (Bur.) ထမ်းကလေး။

ခုၥပ်, *v. t.* to take up water with a cloth, or sponge; (Bur.) ရေကိုသုတ်ယူသည်။

ခုၥပ်, *v. t.* to make a circle or round spot; (Bur.) ဝိုင်းကွက်သည်။

ခုၥပ်, *n.* a spot, a mark on an animal; (Bur.) အကွက်အကျား။

ခုံ့, *a.* true, *col.*; *v. i.* to be true, ခုၥမ်။ (Bur.) မှန်သော။ မှန်သည်။

ခုဲ့, *a.* red hot; *v. i.* to be red hot; (Bur.) ရဲရဲနီသော။ ရဲရဲနီသည်။

ဒိုက်, *n.* a slave; (Bur.) ကျွန်။

ဒိုက်ပုက်, *n.* a slave born of a slave; (Bur.)သားပေါက်ကျွန်။

ဒိုက်မွဲစွံ့, *n.* a fellow-servant; (Bur.) ကျွန်ချင်း။

ဒိုတ်, *a.* silent, of few words; (Bur.) စကားနည်းသော။

ဒိုတ်, *v. i.* to revolve, turn round (itself), as a top; (Bur.) ထည်သည်။

ဂျက်, *a.* green, full of sap; *v. i.* to be green; (Bur.) စိမ်းသော။ စိုသော။ စိမ်းသည်။ စိုသည်။

ဂျင်, *n.* a city; (Bur.) မြို့။

ဂျင်သွဝ်, *n.* the heavenly world; (Bur.) ကောင်းကင်ဘျော ပြည်တော်။

ဂျုတ်, *n.* the tail of a bird; (Bur.) ငှက်၏အမြီး။

ဂျုန်, *v. i.* to alight, as a bird; (Bur.) နားသည်။

ဂျုဝ်, *a.* ripe; *v. i.* to be ripe; (Bur.) မှည့်သော။မှည့်သည်။

ဃေက်, *a.* wet; *v. i.* to be wet; (Bur.) စွတ်သော။စွတ်သည်။

ဃေင်, *v. i.* to be full of water, as a field; (Bur.) ရေဆွမ်းဖိုးသည်။

ဃေန်, *v. i.* to take fire, to kindle; (Bur.) မီးညိုသည်။ *v. t.* to cause to take fire; (Bur.) မီးညှိသည်။မီးထွန်းသည်။

ဃေန်, *n.* a small, shallow basket, ခဃေန်။ (Bur.) ဘန်း။

ဒေနာရီ, (Greek), *n.* a denarius ; (Bur.) ဒေနာရီ။

ဒုံ, *pers. pro.* he, she (disrespectful), or it, ဒုဆ်။ (Bur.) ဟိုဟာ။ ထိုအရာ။ သင်း။ See Gram. § 15.

ဒုောင်, *a.* weary, exhausted ; (Bur.) မောသော။ မောသည်။

ဒုောင်ကဝ်, *n.* a blossom ; (Bur.) ပန်းပွင့်။

ဒုောင်ရိတ်, *a.* discouraged; *v. i.* to be discouraged; (Bur.) အားလျော့သော။ အားလျော့သည်။ စိတ်ပင်ပန်းသော။ စိတ်ပင်ပန်းသည်။

ဒုောင်ဓိုတ်, *a.* weary, weak, fatigued ; *v. i.* to be fatigued; (Bur.) မောပန်းသော။ မောပန်းသည်။

ဒုောတ်, *a.* small ; *v. i.* to be small ; (Bur.) ငယ်သော။ ငယ်သည်။

ဒုောတ်ဒုောတ်, *a.* very small ; (Bur.) ငယ်ငယ်ကလေးဖြစ်သော။

ဒုး, *v. i.* to cease, applied only to rain ; (Bur.) ပြတ်သည်။ စဲသည်။

ဒိုက်, *v. t.* to ride ; as ဒိုက်ချေဟ် *to ride a horse* ; ဒိုက်ကွင် *to sail in a ship* ; (Bur.) စီးသည်။

ဒိုက်ဒုန်, *v. t.* to oppress ; (Bur.) နှိပ်စက်သည်။

ဒိုက်ပေင်, *a.* complete, fulfilled ; *v. i.* to be complete ; (Bur.) ပြည့်စုံသော။ ပြည့်စုံသည်။

ဒိုတ်, *n.* a brick ; (Bur.) အုတ်။

ဒိုတ်, *v. i.* to be powdered ; (Bur.) ညက်သည်။

ဒိုတ်ဒိုတ်, *adv.* fine, as powder ; (Bur.) ညက်ညက်။

ဒိုန်, *a.* soft, flexible ; *v. i.* to be soft ; (Bur.) ပျော့သော။ ပျော့သည်။

ဒိုန်ဒုောတ်, *a.* meek, humble; *v. i.* to be meek; (Bur.) နူးညံ့သိမ်မွေသော။ နူးညံ့သိမ်မွေသည်။

ဒိုပ်ဒု, *v. i.* to be green ; (Bur.) စိမ်းလန်းသည်။

ဒို, *a.* blue ; *v. i.* to be blue ; (Bur.) ပြာသော။ ပြာသည်။

ရှိုင်, *v. t.* to press; (Bur.) နှိပ်သည်။
ရှိုင်ပုံ, *v. t.* to print; (Bur.) ပုံနှိပ်သည်။

ဏ

ဏမ်, *n.* urine, ကွံ။ ကွမ်။ (Bur.) သေး။ ကျင်ငယ်။
ဏမ်ထောံ, *v.* to pass urine, after a suppression, ဏမ်ထောအ်။ (Bur.) ဆီးပေါက်သည်။
ဏအ်, *pro. a.* this, ဏံ for ဏူဏံ, col.; (Bur.) ဤ။သည်။ သင်း။
ဏာ, *v. a.* signifying away; as ကေတ်ဏာ *to carry away*; ကော်ဏာ *to call away*; (Bur.) အခြားတပါးသို့။
ဏီ, *adv.* yet, still; as ညးဟွံအာဏီ *he is not yet gone*; ညးနွံဏီ*he is still here*; (Bur.) သေး။
ဏေရတိ, *n.* and *a.* south-west, နေရတိ။ (Bur.) အနောက်တောင်။
ဏောင်, *n.* the forehead; (Bur.) နဖူး။
ဏောင်, *adv.* certainly; as အဲအာဏောင် *I shall certainly go*; (Bur.) အမှန်အကန်။
ဏံင်, *n.* a summer, the principal timber of a floor ကွံင်။ (Bur.) ရက်မ။
ဏံင်ဏောတ်, *n.* the musical instrument also called ဗာတ်ကောန်စ်။ (Bur.) ကြေးဝိုင်း။

တ

တကေတ်, *n.* the *anus*; (Bur.) စအို။
တကဲ, *v. i.* to droop, as a branch of a tree, တလဲ။ (Bur.) တွဲနေသည်။
တကောင်, *n.* an ear or spike of grain, ဒကောင်။ (Bur.) အနှံ။
တကံက်, *n.* a ring; (Bur.) ကွင်း။ အကွင်း။

တကံက်တဲ, *n.* a bracelet ; (Bur.) လက်ကောက်။

တ္ကံ, *n.* an island, လ္ကံ။ လ္ကအ်။ (Bur.) ကျွန်း။

တကး, *n.* the sky ;(Bur.) ဓိုဃ်းကောင်းကင်။

တကး, *v. i.* to burst, to crack, ထကး။ (Bur.) ပေါက်ကွဲသည်။

တက်, *v. t.* to strike, တက်လဝ်။ (Bur.) ရိုက်သည်။ တီးသည်။ ထိုးသည်။

တက်, *n.* a stroke, used especially of the stroke, which indicates the time of day; thus ပယာံတက်ပိ *three o'clock* ; (Bur.) တီးခြင်း။

တက်ကျာ, *v. i.* to converse, discourse familiarly ; (Bur.) တယောက်နှင့်တယောက်စကားစမည်ပြောသည်။

တက်ပ္ဒောန်, *v.* to mark with lines by a ruler ; (Bur.) မျည်းသားသည်။

တက်ဇုင်, *v. t.* to beat ; (Bur.) ရိုက်ပုတ်သည်။

တကိုတ်, *v. i.* to be frightened, to be terrified ; (Bur.) လန့်သည်။

တကိုတ်တ္ဒီ, *v. i.* to startle, be frightened ; (Bur.) ထိတ်လန့်သည်။

တခဲ, *v. t.* to beckon with the hand ; (Bur.) လက်ယပ်ခြင်းဖြင့် အမှတ်ပေး၍ခေါ်သည်။

တဒီ, *n.* a writer or clerk ; (Bur.) စာရေး။

တဂဝ်, *n.* ginger ; (Bur.) ချင်းစိမ်း။

တင်, *v. i.* to remain, as unblighted fruit ; to remain as a general result ; thus မူဂုန်မတင်ရော *what favor remains?* i. e. *what reward have ye?* (Bur.) တင်သည်။

တင်, *n.* the joint of a bamboo ; (Bur.) အဆစ်။

တင်, *n.* pith ; (Bur.) ဖေါ့။

တင်ကာ, *n.* a coin ; (Bur.) ဒင်္ဂါး။

တင်ကွံ့င်, *n.* the knee-joint; (Bur.) ဒူးဆစ်။
တင်ဂုက်, *n.* a shed for cattle; (Bur.) တင်းကုပ်။
တင်ဂိုန်, *n.* the red cloth, which is joined to the upper part of a Peguan petticoat; (Bur.) ရှာထည်။ အထက်ဆင့်။
တင်တဲ, *n.* the elbow; a carpenter's square; (Bur.) တံတောင်ဆစ်။ ကျင်တွယ်။
တင်ထပ်, *v. t.* to build up by placing one thing upon another, as a brick wall; (Bur.) ထပ်ဆင့်သည်။
တင်ဒုန်, *n.* a bamboo joint; (Bur.) ဝါးဆစ်။
တင်လဲ, *n.* molasses, treacle; (Bur.) တင်လဲ။
တင်ဂါ, *n.* a garden rake; (Bur.) ထွန်ခြစ်။
တင်ဂါတ်, *v. t.* to shave; (Bur.) ဆံပင်ရိတ်သည်။
တင်ဂိတ်, *v. i.* to choke; (Bur.) နင်သည်။
တင်ဂိန်, *v. t.* to carry on the shoulder; (Bur.) ထမ်းသည်။
တင်ဂေက်; *n.* a parrot; (Bur.) ကျက်တူရွေး။
တင်ဂံက်, *a.* crooked; *v. i.* to be crooked; (Bur.) ကောက်သော။ ကောက်သည်။
တင်ဂီ, *v. t.* to thrust at; (Bur.) ထိုးသည်။
တဆိပ်, *n.* a seal a signature; (Bur.) တံဆိပ်။ လက်မှတ်။
တဆောဝ်, *v. i.* to slip, to be slippery; (Bur.) ချောသည်။
တညင်, *n.* the dry season, ကညင်။ (Bur.) နွေကာလ။
တဏ, *num. aux.* applied to land, col.; as တိမ္ပဲတဏ *one piece of ground*; (Bur.) အခင်း။
တဏင်, *a.* other, another, တဏင်ညွှာင်။ (Bur.) အခြား။ တခြား။
တဏင်တဏင်, *adv.* apart piecemeal; (Bur.) တခြားစီ။
တဏအ်, *n.* an ant-hill, ကဏအ်။ (Bur.) တောင်ဖို။
တဏိင်, *n.* a needle or pin, ကဏိင်။ (Bur.) အပ်။
တဏိင်ကိုပ်, *n.* a pin; (Bur.) တွယ်အပ်။

တဏိန်, *n.* a ladder, a staircase ကဏိန်။ (Bur.) လှေကား။
တဏီ, *v. i.* to sink ; (Bur.) နစ်သည်။
တဏီဗိုက်, *v. i.* to be submerged ; (Bur.) နစ်မြုပ်သည်။
တဏုင်, *num. aux.* is applied to long things, တူင်။ as ဓမ္ပဲတဏုင် *one sugar cane* ; (Bur.) အချောင်း။
တဏုင်, *n.* the end, or point, as of a stick or needle ; (Bur.) အဖျား။
တတ်, *v. t.* to cut off, to amputate ; to make a straight course across, ကုတ်။ (Bur.) ဖြတ်သည်။
တတိယျ, (Pali), *o. a.* third ; (Bur.) တတိယ။
တန်, *n.* an interval, intervening space ; (Bur.) အကြား။
တန်, *v. i.* to be able ; to stand, to have validity ; (Bur.) တတ်နိုင်သည်။ တည်သည်။
တန်, *a.* cheap ; *v i.* to be very cheap, ဒးဂျင်။ (Bur.) အဘိုးချိုသော။ အဘိုးချိုသည်။
တန်တြန်, *a.* stable, firm, applied to the mind ; *v. i.* to be firm ; (Bur.) တည်ကြည်သော။ တည်ကြည်သည်။
တန်ဒ်ရောတီဟွံတီ, *adv.* perhaps ; (Bur.) ဖြစ်ကောင်းဖြစ်လိမ့်မည်ကိုမသိသည်နှင့်။
တန်ဒွံင် *v. i.* to remain stationary ; (Bur.) တည်နေသည်။
တန္ဟာ, (Pali တဏ္ဟာ), *n.* appetite ,passion ; (Bur.) တဏ္ဟာ။
တန္ဒိ, *a.* of different kinds ; (Bur.) အမျိုးများသော။
တပ်, *v. t.* to place one after another in a row ; (Bur.) စီသည်။
တပ်ရတ်, *v. t.* to put one after another into a box, or anything hollow ; (Bur.) စီတည့်သည်။
တမ္ဗွဝ်, *n.* a humming confused noise of a multitude ; (Bur.) ညံသံ။
တမာ, *a.* of the size of, as large as, as small as ; (Bur.) မျှလောက်။

တမိ, *a.* new; *v. i.* to be new; (Bur.) သစ်သော။ သစ်သည်။

တမံက်ထဇး, *v. t.* to point out, တမော်ထဇး။; (Bur.) ဖော်ပြသည်။

တမး, *v. i.* to shine; (Bur.) လင်းသည်။

တရိဝ်, *v. i.* to run over, as boiling milk; (Bur.) ရိသည်။ ဝေကျသည်။

တရိဝ်ရိတ်, *v. t.* to make happy; (Bur.) ဝမ်းမြောက်စေသည်။

တမ္ဂာ, *n.* a fisherman; (Bur.) တံငါ။

တမြှိုင်, *n.* hardness; (Bur.) မာခြင်း။

တမြဲအ်, *a.* insane, foolish, တမြီ။ *v. i.* to be foolish; (Bur.) ရူးသော။ ရူးသည်။

တမှာ, *adv.* anciently, formerly; (Bur.) ရှေးက။ အရင်က။

တမှုး, *a.* free, not in bondage; *v. i.* to be free; (Bur.) လွတ်သော။ ကင်းလွတ်သော။ လွတ်သည်။

တမှော်, *v. t.* to preach, တွံတမှော်။ (Bur.) ဟောပြောသည်။ ဟောကြားသည်။

တမှောင်, *n.* weariness, exhaustion; (Bur.) မောပန်းခြင်း။

တယျု, *n.* a maggot, ကယျု။ (Bur.) လောက်ကောင်။

တယျ်, *n.* the heddles of a loom, through which the warp is passed for weaving, ကယျ်။ (Bur.) နှုပ်။

တရင်, *n.* a door, gate, ပါင်တရင်။ (Bur.) တံခါး။ တံခါးပေါက်။

တရေက်, *v. t.* to split, to divide, ကရေက်။ (Bur.) ခွဲသည်။

တရေံ, *a.* old, not new, တရေမ်။ *v. i.* to be old; (Bur.) ဟောင်းသော။ ဟောင်းသည်။

တရ်, *n.* a journey; (Bur.) ခရီး။

တရ်, *n. a.* six; (Bur.) ခြောက်ခု။

တရ်စောဟ်, *n. a.* sixty; (Bur.) ခြောက်ဆယ်။

တရးဂစဲ, *v. t.* to give in charity; (Bur.) စွန့်ကြဲသည်။
တလ, *n.* a lord, master, owner; *num. aux.* applied to men; (Bur.) အရှင်။ သခင်။ တယောက်။
တလကာ, *n.* a washerman; (Bur.) ခဝါသည်။
တလယ္ဆု, *n.* a person of distinction; (Bur.) နာမည်ကျော်စောသောလူ။
တလကွီ, *n.* a cart owner; (Bur.) လှည်းသွား။
တလကွင်, *n.* a ship-owner; (Bur.) သင်္ဘောပိုင်သောသူ။
တလဂယိုင်, *n.* a family; (Bur.) အိမ်ထောင်။
တလဂုန်, *n.* a benefactor, တူဂုန်။ (Bur.) ကျေးဇူးရှင်။
တလဂူ, *n.* a gardener; (Bur.) ဥယည်ရှင်။
တလဂျင်ခဒိုအ်, *n.* a ferry-man; (Bur.) ကုတ္ရိသွား။
တလတသိုက်, *n.* the rich; (Bur.) သူဌေး။
တလတိ, *n.* a king; (Bur.) ရှင်ဘုရင်။
တလဒဒိုက်, *n.* the poor; (Bur.) ဆင်းရဲသား။
တလဒြပ်, *pron.* တလံဂြပ်, *n.* a proprietor; (Bur.) ဥစ္စာရှင်။
တလသျောဝ်, *n.* a judge; (Bur.) တရားသူကြီး။
တလဲ *v. i.* to droop, as a branch of a tree, တကဲ။ (Bur.) တွဲလွဲနေသည်။
တလိတ်, *v. i.* to be slippery, smooth; (Bur.) ချောသည်။
တလဲခုဉ်, *v.* to swim with the hands put together; (Bur.) ရေကူးသည်။
တလောတ်, *n.* a flute or fife; (Bur.) ပုလွေ။
တလဲ, *n.* expanse, extent; (Bur.) အကျယ်အဝန်း။
တဝန်, *adv.* straight; (Bur.) တည့်တည့်။
တဝင်္ဂ, *n.* a religious saying, or sermon; (Bur.) ဟောသောဒေသနာအချက်။
တဝင်္ဂပါင်, *n.* a word, an utterance; as တဝင်္ဂပါင်ကျာ်ဂမျိုင် *the word of the living God*; (Bur.) ဟောပြောသောအချက်။ နှုတ်ကပတ်တော်။

တဝင်္ဂလိက်တမော်ထစ်း, *n.* a superscription ; (Bur.) ကမ္ပည်းလိပ်စာ။

တဝိဝါရ, *n. pl.* relatives ; (Bur.) ဆွေမျိုးညာတကာ။

တဝိုဝ်, *adv.* continually ; (Bur.) အစည်။

တဝီနူဝ်, *adv.* from that time, henceforth, thenceforward, တွီနူဝ်။ (Bur.) ထိုကာလကစ၍။ ဟိုကတည်းက။

တဝ်, *n.* a handle ; (Bur.) လက်ကိုင်။အရိုး။

တဝ်ကဏိက်, *n.* a lath ; (Bur.) အုတ်ကြွပ်တန်း။

တဝ်ကမး, *n. pl.* the sticks that pass through the yoke each side of a bullock's neck ; (Bur.) ထမ်းပိုးကျည်း။

တဝ်ကြုတ်ကိုက်, *n.* a screw-driver ; (Bur.) ဝက်အူလှည့်။

တဝ်ခရး, *n.* the curved handle of a harrow ; (Bur.) ထွန်ကိုင်း။

တဝ်စရင်, *a.* most excellent, exalted ; *v. i.* to be excellent ; (Bur.) မြင့်မြတ်သော။ မြင့်မြတ်သည်။

တဝ်ဒငျောဝ်, *n.* the tongue of a cart ; (Bur.) လှည်းသန်။

တဝ်ဒရာ, *n.* the pin of a spool ; (Bur.) ယောက်လည်တံ။

တဝ်ဖကောဝ်, *n.* a pencil ; (Bur.) ခဲတံ။

တဝ်မှင်, *n.* a pen-holder ; (Bur.) မှင်တံ။

တဝ်သုက်, *n.* the navel-string ; (Bur.) ချက်ကြိုး။

တဝ်ဇုန်, *n.* the handle of a knife ; (Bur.) ထားရိုး။

တဝ်စံင်, *n.* a torch ; (Bur.) မီးတိုင်။

တသော်, *n.* the hair or fur of animals, and the fine hair on the body ; (Bur.) အမွေး။

တသော်ကဆ်, *n.* the mane ; (Bur.) လည်ဆံမွေး။

တသော်ကျောင်မတ်, *n.* the eyebrow ; (Bur.) မျက်ခုံးမွေး။

တသော်ခွေပ်, *n.* the beard of the face ; (Bur.) မုဆိတ်။

တသော်ပါင်, *n.* the moustache ; (Bur.) နှုတ်ခမ်းမွေး။

တသော်မတ်, *n.* an eyelash ; (Bur.) မျက်တောင်။

တသေ့သိုဝ်, *n.* wool ; (Bur.) သိုးမွေး။
တသိုက်, *n.* the place or state of happiness ; (Bur.) သုခ။ ချမ်းသာ။
တသိုက်စိုတ်, *a.* happy, joyful ; *v. i.* to be happy ; (Bur.) ဝမ်းမြောက်ဖွယ်သော။ ဝမ်းမြောက်သည်။
တသိုဝ်, *v. t.* to straighten out (the legs,) တသိုဖိုင်။ ခြေဆင်းသည်။
တဝ်, *n.* the breasts, the udder ; (Bur.) နို့။ နို့အုံ။ သားမြှတ်။
တစူတဆူ, *a.* intoxicated, တွူ။တဆူ။ *v. i.* to be intoxicated ; (Bur.) မူးဝေသော။ မူးဝေသည်။
တာ, *n.* the toddy-palm, the palmyra palm ; (Bur.) ထန်း။
တာ, *n.* a measure of length equal to seven cubits, အတာ။ (Bur.) တာ။
တာ, *v.* to beckon to stop, တာတဲ့။ (Bur.) လက်တားသည်။
တာန်, *v. t.* to weave as mats and baskets ; (Bur) ရက်သည်။
တဲ, *n.* a tent, or temporary building ; (Bur.) တဲ။
တဲညးမမင်ကင်, *n.* a watch-house ; (Bur.) ကင်းတဲ။
တဲဗျာ, *n.* a bazaar stall ; (Bur.) ဈေးဆိုင်။
တဲဗြဲ, *n.* magic ; (Bur.) မှော်အတတ်။
တဲမဒုင်ဖလှာ, *n.* a toll-house ; (Bur.) အခွန်ခံသောတဲ။
တိ, *n.* earth, တိဇော်။ (Bur.) မြေကြီး။
တိဒအုန်, *n.* a small hillock like an ant-hill ; (Bur.) ကုန်းမြေ။
တိပသေတ်, *n.* clay ; (Bur.) မြေစေး။
တိဗွ, *n.* paddy-land ; (Bur.) လယ်မြေ။
တိလမာန်, *n.* a potter's field ; (Bur.) အိုးထိန်းသွား၏မြေကွက်။
တိဟ္ဒ, *n.* chalk ; (Bur.) မြေဖြူ။
တိလဓုး, *n.* a level land, a plain ; (Bur.)မြေပြန့်။ လွင်ပြင်။

တိဩန်ဓရီ, *n.* the globe, the whole earth, the world; (Bur.) ပထဝီမြေကြီး။

တိက်, *v. i.* to lie down; (Bur.) လျောင်းသည်။ အိပ်သည်။

တိင်, *v. t.* to play on a stringed instrument with the fingers; (Bur.) တီးသည်။

တိတ်, *v. i.* to go out, တိတ်အာ။ (Bur.) ထွက်သည်။

တီ, *v. t.* to know, တီတ်။ (Bur.) သိသည်။

တီဂုန်, *v.* to be sensible of a favor, (the only word in the language for gratitude; (Bur.) ကျေးဇူးသိသည်။

တီညာတ်, *v. i.* to be acquainted with; (Bur.) သိကျွမ်းသည်။

တိရတ်ဆာန်, *n.* an animal, a brute, a beast, တိရစ္ဆာန်။ (Bur.) တိရိစ္ဆာန်။

တီလဂုန်, *n.* lord, or master, lit. lord of wealth; (Bur.) ကျေးဇူးရှင်။

တီလပိုန်, *n.* a lord, or master, lit. lord of grace; (Bur.) ဥစ္စာရှင်။

တု, *n.* a snail; (Bur.) ပက်ကိခရု။

တုက်, *v. t.* to dip up, or out of, as water; (Bur.) ခပ်သည်။

တုက်, *v. t.* to dig or root up the earth, as a hog; (Bur.) နှုတ်သီးနှင့်ထိုး၍ကော်သည်။

တုက်ကိုက်, *n.* epilepsy; (Bur.) ဝက်ရူး။

တုင်, *v. t.* to soak; (Bur.) စိမ်သည်။

တုတ်ယာတ်, *v.* to weave cloth; (Bur.) အဝတ်ရက်သည်။

တုန်, *n.* a mole, a small, insect eating mammal; a bamboo-rat; (Bur.) ပွေး။

တုန်, *v. a.* sometimes used in place of ရ in making an assertion or in closing a sentence; (Bur.) တုံ။

တုန်ဆန်, *adv.* to and fro, backwards and forwards; (Bur.) ဟိုကိုသည်ကို။
တုန်ထင်, *v. i.* to stop, remain; (Bur.) ရပ်သည်။
တုပ်, *a.* like, resembling, တုပ်သွင်။ (Bur.) တူသော။
တုပ်ညှံင်, *v. i.* to be like unto, to resemble; (Bur.) တူသည်။
တုပ်ညှံင်, *adv.* perhaps; (Bur.) ဖြစ်မည်မဖြစ်မည်ကိုမသိသည်နှင့်။
တုင်, *v. t.* to scrub; (Bur.) ပွတ်သည်။ ပွတ်တိုက်သည်။
တူ, *v. i.* to burn; (Bur.) လောင်သည်။
တူ, *v. i.* to be slightly burnt, as food in cooking; (Bur.) တူးသည်။
တူခုပ်ဂမ္တ, *v. t.* to scald; (Bur.) ရေပူထောင်သည်။
တူသွေက်, *v. t.* to burn to a coal; (Bur.) ကျွမ်းလောင်သည်။
တူ, (Pali တူလာ), *n.* Libra, the 7th sign of the zodiac; (Bur.) တူရာသီ။
တဲ, *v. a.* denoting past tense; (Bur.) ပြီ။
တောင်, *a.* stretched tight, not slack; (Bur.) တင်းသော။
တောပ်, *n.* a box-trap; (Bur.) ထောင်ချောက်။
တောပ်ဂို, *n.* a mouse-trap; (Bur.) ကြွက်ထောင်ချောက်။ သံညှပ်။
တေရသမ, (Pali), *o. a.* thirteenth; (Bur.) တေရသမ။
တေဝ်, *v. t.* to set out for sale; (Bur.) ဆိုင်တည်သည်။
တေင်, *v. t.* to hew; (Bur.) ရွေသည်။
တေံ, *adv.* yonder, there, တေအ်။ (Bur.) ဟိုမှာ။ ဟိုကို။
တေံ, *a.* that, တေအ်။ (Bur.) ထို။
တေအ်, *v. t.* to kick, as in the national game of ratan foot-ball; (Bur.) (ခြင်းလုံး)ခတ်သည်။
တဲ, *n.* the hand; (Bur.) လက်။

တဲဖွိ, *n.* the left hand, တဲပါ။ (Bur.) လက်ဝဲလက်။ ဘယ်လက်။

တဲညွှံ, *n.* the right hand, တဲပုင်။ (Bur.) လက်ျာလက်။ ညာလက်။

တော, *v. i.* to increase; (Bur.) တိုးသည်။

တောတက်, *v. i.* to increase in number or quantity; (Bur.) တိုးတက်သည်။

တော်, *v. t.* to reckon, to add up figures; (Bur.) တွက်သည်။

တော်, *v. t.* to cook by boiling, တောမ်။ (Bur.) ချက်ပြုတ်သည်။

တောရော, *v. t.* to steer towards an object; (Bur.) တူရူသွားသည်။

တောဝ်, *n.* cotton; (Bur.) ဝါ။

တောဝ်ကျောင်, *n.* a spindle of thread; (Bur.) ခြည်ဝင်။

တောဝ်ကျောဝ်, *n.* the woof of cotton cloth; (Bur.) ရက်ကန်းဖောက်။

တောဝ်ကွားဲ, *n.* cotton rolls prepared for spinning; (Bur.) ဖိုင်း။

တောဝ်ချိုဝ်, *n.* cotton with the seeds taken out; (Bur.) ဂွမ်း။

တောဝ်ဒရာ, *n.* a spool of thread; (Bur.) တညင်းလုံးခြည်။

တောဝ်ပလဲ, *n.* cotton thread; (Bur.) အပ်ခြည်။

တောဝ်ပလောန်, *n.* a skein or hank of thread; (Bur.) ခြည်ခင်။

တောဝ်လောန်, *n.* a shuttle used in weaving cotton cloth; (Bur.) ခြည်လွန်း။

တ, *v. a. euphonic*; (Bur.) သတည်း။

တံင်, *v. t.* to pull, to draw; (Bur.) ဆွဲသည်။

တံ, *n.* the beginning, pron. *tawm*; (Bur.) အရင်း။ မူးလ။ အစ။

တံဖိုင်, *adv.* at the feet of, in the presence of,တမ်ဖိုင်။ (Bur.) ခြေရင်းတွင်။ မျက်မှောက်။

တံ, *affix,* denoting the plural, တအိ။ (Bur.) တို့။

တံင်ကေတ်, *v. t.* to catch, to seize; (Bur.) ဖမ်းသည်။ ဆွဲယူသည်။

တံင်ကိုတ်, *n.* the venereal disease; (Bur.) လူပျို့နာ။

တံင်ယျ, *n.* the shin; (Bur.) ညှိတံကျည်း။

တး, *a.* level, smooth, as a road; *v. i.* to be level; (Bur.) ညီညာသော။ ညီညာသည်။

တးပါ, *v. t.* to transgress; to set aside; (Bur.) ပယ်ရှားသည်။

တိုက်, *n.* a brick building; (Bur.) တိုက်အိမ်။

တိုက်ပူဒန်, *n.* a fort; (Bur.) ရဲတိုက်။

တိုက်သွံဗိုက်, *n.* a shop, a brick building used as a house of merchandise; (Bur.) ဆိုင်ထည်သောတိုက်။

တိုက်, *n.* a continent, လွှံဇော်။ (Bur.) တိုက်ကြီး။ကျွန်းကြီး။

တိုက်, *adv.* by land; (Bur.) ကုန်းကြောင်း။ ခြေကျင်။

တိုင်, *n.* a measure of distance equal to about $2\frac{1}{8}$ miles; (Bur.) တိုင်။

တိုင်ကအိ, *n.* a long slender basket which a fisherman carries swung over his shoulder to deposit fish in; (Bur.) အဝကျည်းသောပထိုင်း။

တိုင်ကာ, *n.* a goal; (Bur.) ပန်းတုံးတိုင်။

တိုင်ခစက်, *n.* the stem post or stern-post of a boat; (Bur.) ရာဇတိုင်။

တိုင်ခတပ်, *n.* the short post to which the movable mast of a boat is hinged; (Bur.) လွှဲခေါင်းတိုင်။

တိုင်ဂတာတဲ, *n.* a cross; (Bur.) လက်ဝါးကပ်တိုင်။

တိုင်စိုင်, *n.* the long post that supports the ridge-pole of the roof; (Bur.) ခေါင်တိုင်။

တိုင်ဆ, *n.* a post; a mile-post; (Bur.) သစ်တိုင်။
တိုင်ဖုက်လေတ်, *n.* a telegraph post; (Bur.) နှိုးကြိုးတိုင်။
တိုင်ညးမဒင်, *n.* a cross; (Bur.) လက်ဝါးကပ်တိုင်။
တိုင်တွံ, *n.* a mile-stone, တိုင်တွာခ်။ (Bur.) ကျောက်တိုင်။
တိုင်ပယီ, *n.* a post set up for a mark; (Bur.) မှတ်တိုင်။
တိုင်ပွတ်, *n.* a lamp-post; (Bur.) မီးတိုင်။
တိုင်ဗဒါ, *n.* a thermometer; (Bur.) ဖြတားတိုင်။
တိုင်ဗဟီ, *n.* a centre post; (Bur) ဗဟိုရိတိုင်။
တိုင်ဒို, *n.* a large basket, used in catching fish; (Bur.) ပလိုင်းကြီး။
တိုင်ယာ, *n.* a mast; (Bur.) ရွက်တိုင်။
တိုင်အလေမ်, *n.* a flag-staff; (Bur.) အလံတိုင်။
တိုင်အေင်ကလိတ်, *n.* an English mile; (Bur.) အင်္ဂလိတ်တိုင်။
တိုန်, *v. i.* to ascend; (Bur.) တက်သည်။
တိုပ်, *v. t.* to bury in the earth; (Bur.) မြှုပ်သည်။
တို, *n.* a dead-fall; (Bur.) ထောင်ချောက်တမျိုး။ ဘိ။
တို, *a.* thick, applied to flat things; *v. i.* to be thick; (Bur.) ထူသော။ ထူသည်။
တိုကို့, *a.* thick; *v. i.* to be thick; (Bur.) ထူထပ်သော။ ထူထပ်သည်။
တိုဝ်, *v. t.* to plant; (Bur.) စိုက်သည်။ ပျိုးသည်။
တိုဝ်ပတံ, *v. t.* to transplant, တိုဝ်ဖွံ့။ တိုပတမ်။ (Bur.) ပြောင်း၍စိုက်သည်။
တိုဝ်, *n.* the wild mangosteen; (Bur.) သစ်တို။
တိုအိစတ်, *v. t.* to imitate; (Bur.) တုသည်။ တုပသည်။
တွ, *n.* a bow for shooting arrows; (Bur.) လေး။
တွဂြင်, *n.* a cross-bow; (Bur.) တူးလေး။
တွပန်တောဝ်, *n.* a bow used for beating cotton; (Bur.) ဝှမ်းကိုခွသောလေး။
တွဲ, *n.* the sun, sunshine, a day; (Bur.) နေ။ နေ့။

တွဲကျာဟွံတမးကိုဘမး, *n.* twilight of the morning ; (Bur.) ဝေလီဝေလင်း။

တွဲကျာဟွံပိုတ်ကိုပိုတ်, *n.* evening twilight ; (Bur.) နေဝင်ရီးရီး။

တွဲစေင်, *n.* the afternoon ; (Bur.) နေစောင်း။ မွန်းလွဲအချိန်။

တွဲဏံ, *adv.* to-day, တွဲဏအ်။ (Bur.) ယနေ့။ ခုနေ့။

တွဲတိင်, *n.* the day before worship-day ; (Bur.) အဖိတ်နေ့။

တွဲတိုန်, *n.* the sun-rising, sunrise ; (Bur.) နေထွက်။

တွဲဓင်, *n.* noon, တွဲကတ်ဓင်။ (Bur.) မွန်းတည့်။

တွဲပိုတ်, *n.* the setting-sun, sunset ; (Bur.) နေဝင်။

တွဲဗုဒ္ဓဝါ *n.* Wednesday ; (Bur.) ဗုဒ္ဓဟူးနေ့။

တွဲဖြဲဗတိ, *n.* Thursday ; (Bur.) ကြာသပတေးနေ့။

တွဲမယး, *n.* day-break ; (Bur.) ရိဃ်းလင်းစ။

တွဲသင်သင်, *n.* the latter part of the afternoon, သင်တွဲ။ (Bur.) ညနေခင်း။

တွဲသီ, *n.* a worship-day, the sabbath ; (Bur.) ဥပုသ်နေ့။

တွဲသိုက်, *n.* Friday ; (Bur.) သောက်ကြာနေ့။

တွဲသွီသင်, *n.* Saturday ; (Bur.) စနေနေ့။

တွဲအဂ္ဂါ, *n.* Tuesday ; (Bur.) အင်္ဂါနေ့။

တွေတ်, *v. t.* to crush for the purpose of expressing juice or oil, as sugar-cane and oil-seed are crushed in the mill ; (Bur.) ကြိတ်သည်။

တွေါင်, *n.* a yoke or pair, as ဂ္ဂမွဲတွေါင် *one yoke of oxen* ; (Bur.) တရှင်း။

တွိုက်, *n.* an oar ; (Bur.) ခတ်တက်။

တွင်, *n.* a small spool put into a weaver's shuttle, on which is wound the thread ; (Bur.) ရက်ကန်းဖေါက်တံ။

တွင်နှ, *conj.* that, as တွံနညးဂစိုတ်ဟွံဂပ်ဂေါင်ရ *it is not*

right, that he should be killed, or *it is not right to kill him*; (Bur.) ဘို့ရန်။

တွင်နသွိုက်, *adv.* in order to, for the purpose of, တွံနသွိုက်။ *conj.* that, in order that; as တွံနသွိုက်ကိုဒြေပ် *in order that ye may escape*; (Bur.) ခြင်းဌါ။ အလိုဌါ။ ရအောင်။

တွုင်, *num. aux.* applied to long things. See Gram. § 16-3.; (Bur.) အချောင်း။

တွေင်ဝဲ, *n.* a species of soapberry tree, *red sapindus* sometimes တွေင်ဓဲ။ (Bur.) ဆိတ်ချေးသီး။

တွောင်ဒတောင်, *n.* lineal succession; (Bur.) အမျိုးအန္ဒယ်။

တွ်, *n.* a mosquito curtain, ကွ်။ (Bur.) ခြင်ထောင်။

တွံ, *n.* a plant or tree of any kind, တွမ်။ (Bur.) အပင်။

တွံကမေဝ်, *n.* the *sonneratia apetala* of Symms; (Bur.) ကမ္ပလာပင်။

တွံကလတ်, *n.* the ornamental *dillenia*; (Bur.) ဇင်ပြွန်းပင်။

တွံကသန်, *n.* a kind of tree, the leaf of which is used in making cigars; (Bur.) သနပ်ပင်။

တွံကာန်, *n.* flax; (Bur.) ပိုက်ဆန်ပင်။

တွံကောန်ကှင်, *n.* the mistletoe; (Bur.) ကျီးပေါင်းပင်။

တွံက, *n.* a flower tree or shrub; (Bur.) ပန်းပင်။

တွံကဇဝ်ကလေ, *n.* the peacock's pride; (Bur.) စိန်ပန်းပင်။

တွံကသ္ဓိတူ, *n.* the fragrant screw-pine; (Bur.) ဆတ်သွားဖူး။

တွံကို, *n.* the nipa, or dwarf-palm; (Bur.) ဒနိပင်။

တွံကြိုက်, *n.* the red cotton tree; (Bur.) လက်ပံပင်။

တွံကြုက်, *n.* the mango tree; (Bur.) သရက်ပင်။

တွံကွဲကဇင်, *n.* the tapioca plant; (Bur.) ပိလောပိနံမျောက်ပင်။

တွံကွိတ်, *n.* the wood-apple; (Bur.) မှန်နီပင်။

တုံ့ခစေပ်, *n.* the roselle; (Bur.) ချဉ်ပေါင်ပင်။

တုံ့ခဒတ်, *n.* a kind of fig; (Bur.) ကဒွတ်ပင်။ သဒွတ်ပင်။

တုံ့ခပြုင်, *n.* the *sterculia fœtida* tree; (Bur.) ထက်ခွပ်ပင်။

တုံ့ခယောင်, *n.* the wood-oil tree; (Bur.) ကညင်ပင်။

တုံ့ချေင်, *n.* the *pongamia atropurpurea*; (Bur.) ကျွဲတညင်းပင်။

တုံ့ဆု, *n.* a tree, in distinction from a shrub; (Bur.) သစ်ပင်။

တုံ့ဇာပါတ္တာင်, *n.* the *plumeria acuminata*, from the flowers of which *frangi-pani* is distilled; (Bur.) တရုပ်စံကားပင်။

တုံ့ဇုက်, *n.* any kind of creeper or vine (Bur.) နွယ်ပင်။

တုံ့ဇိုင်တဲကျော်, *n.* a kind of parasite bearing bright red flowers; (Bur.) အခြားသောအပင်၌ပေါက်တတ်သောအပင်တမျိုး။

တုံ့ဇြိ, *n.* the banyan tree; (Bur.) ညောင်ပင်။

တုံ့ဘာ, *n.* the toddy palm, the palmyra palm tree, the *borassus flabelliformis*; (Bur.) ထန်းပင်။

တုံ့းတာင်, *n.* the castor-oil plant; (Bur.) ကြက်ဆူပင်။

တုံ့းတာဝ်, *n.* the cotton plant; (Bur.) ဝါပင်။

တုံ့ဒဂါ, *n.* the *gardenia coronaria*; (Bur.) ရင်ခတ်ပင်။

တုံ့ဒင်္ဂ်, *n.* the *sesamum* plant; (Bur.) နှမ်းပင်။

တုံ့ပလောန်, *n.* the olive tree; (Bur.) သံလွင်ပင်။

တုံ့ပုဒ်, *n.* the jack-tree; (Bur.) ပိန်းနဲပင်။

တုံ့ပြဉ်, *n.* a kind of cotton tree; (Bur.) ဒိုးရုးပင်။

တုံ့ဗာ, *n.* the mountain jack tree; (Bur.) တောင်ပိန်းနဲပင်။

တုံ့ဗြာတ်, *n.* the plantain tree, the banana; (Bur.) ငှက်ပျောပင်။

တုံ့ဘိန်, *n.* the poppy; (Bur.) ဘိန်းပင်။

တုံ့မက်္ဂီ, *n.* the *terminalia belerica*; (Bur.) သစ်ဆိမ့်ပင်။

တွံမင်ဂွန်, *n.* the tamarind tree; (Bur.) မန်ကျည်းပင်။
တွံမာမ်ကွဲ, *n.* the lacoocha bread-fruit tree, *artocarpus lacoocha*; (Bur.) မျောက်လုပ်ပင်။
တွံမဲ, *n.* the indigo plant; (Bur.) မဲနယ်ပင်။
တွံမြောင်, *n.* the marian tree; (Bur.) မရန်းပင်။
တွံလှရိုတ်, *n.* the book-palm tree; (Bur.) ပေပင်။
တွံလှီ, *n.* the pride of India; (Bur.) ကမာခါးပင်။တမာခါးပင်။
တွံသ, *n.* the *nauclea cordifolia*; (Bur.) ထိန်ပင်။
တွံသင်, *n.* the *salwen* tree, the linden; (Bur.) သံလွင်။
တွံသတ်, the areca-nut tree; (Bur.) ကွမ်းသီးပင်။
တွံသတ်ဖြံ, *n.* the cocoa-nut tree; (Bur.) အုန်းပင်။
တွံသတ်ဖြံ်ဒိုင်, *n.* the tree-fern; (Bur.) မူတိုင်ပင်။
တွံသာန်, *n.* the black varnish tree; (Bur.) သစ်စေးပင်။
တွံသုတ်စ, *n.* the mulberry tree; (Bur.) ပိုးစာပင်။
တွံထြောပ်, *n.* a species of spirical *costus*; (Bur.) ဖလံတောင်ဝေးပင်။
တွံထြောံ, *n.* the paddy plant, တွမ်ထြောအ် (Bur.) စပါးပင်။
တွံဟံဇံ, *n.* the coriander plant, တွင်ဟမ်ဗမ်။ (Bur.) နံနံပင်။
တွံဇ, *n.* the sugar-cane plant; (Bur.) ကြီပင်။
တွံအဏ္ဍာတ်, *n.* the pine-apple plant; (Bur.) နာနတ်ပင်။
တွံအီလင်, *n.* the cringe-tree; (Bur.) စောင်းထျားပင်။
တွး, *n.* a leaf; (Bur.) အရွက်။
တွံ, *n.* a bud, တွမ်။ ခမောမ်။ (Bur.) အပွင့်။ အငုံ။ အဖူး။
ကွပ်ကျီ, *n.* the tying of a bamboo floor with ratans; (Bur.) ကြမ်းကြော။
တွံ, *n.* a stone, a rock, တွအ်။ (Bur.) ကျောက်။
တွံကလန်, *n.* a flat level stone; (Bur.) ကျောက်ပျည်။
တွံခဝုတ်, *n.* a mill-stone; (Bur.) ကျောက်ကြိတ်ဆုံ။
တွံခဓိဟ်ဒုဒ်, *n.* alabaster; (Bur.) ကျောက်ဖြူနု။

တွံချူမြ, *n.* a whet-stone; (Bur.) ထားသွေးကျောက်။
တွံဂစး, *n.* alum; (Bur.) ကျောက်ချည်။
တွံဂပိုင်, *n.* lime-stone, တွံခပိုင်။ (Bur.) ထုံးကျောက်။
တွံပသဲဗက်, *n.* loadstone; (Bur.) သံလိုက်ကျောက်။
တွံမဟူရာ, *n.* agate; (Bur.) မဟူရာကျောက်။
တွံမုက်ကွာ်, *n.* the keystone of an arch; (Bur.) ဘီးသွားသပ်ကျောက်။
တွံလး, *n.* a flat stone, a flag-stone; (Bur.) ကျောက်ပြား။
တွံဝါန်, *n.* laterite; (Bur.) ဂဝံကျောက်။
တွံ, *a.* every, တွဆ်။ (Bur.) တိုင်း။
တွေင်တွင်, *a.* uncommon, rare, diverse, divers; (Bur.) ထူးခြားသော။
တွဲ, *n.* a stranger, a guest; (Bur.) ဧည့်သည်။
တွဲ, *a.* ready, prepared, ခွံတွဲ။ *v. i.* to be ready; (Bur.) အသင့်ရှိသော။ အသင့်ရှိသည်။
တွး, *v. i.* to be light, clear; (Bur.) လင်းသည်။
တွးဇး, *v. i.* to be clear, plain; (Bur.) ရှင်းလင်းသည်။
တြီဇင်, *n.* honor, glory; (pron. ကြီဇဟ်။) (Bur.) ဂုဏ်အသရေ။
တြီ, an *affix* denoting the male gender, pron. ကြို။ See Gram. § 14-2. (Bur.) ယောကျ်ား။
တြီကွဲ, *n.* a widower; (Bur.) မုဆိုးဖို။
တြဲ, *a.* excellent; as ကျာ်တြဲ *excellent god*; (Bur.) မြင့်မြတ်သော။
တွာ်, *v. i.* to walk, တွာ်အာ။ ကွာ်။ (Bur.) ရှောက်သည်။
တွာန်, *n.* a village, ကွာန်။ (Bur.) ရွာ။
တွိင်တွိုက်, *n.* a Mon musical instrument, about three quarters of a circle in form, provided with two cords, to which are fastened flatwise short bamboo slats diminishing in size from left to right;

(Bur.) တထိုင်းပတ်သာ။ It is usually pronounced, as if spelled ကွိုင်ကွိုက်။ တက်တွိုင်တွိုက်, *v.* to play on the same; (Bur.) တထိုင်းပတ်သာတီး။

တွိတ်စိုင်, *n.* an elephant howdah, ခရေင်စိုင်။ (Bur.) ခြင်းပေါင်းကား။

တွံ, *v. t.* to sweep, တွင်။ (Bur.) ထွည်းသည်။

တွံဓင်, *v.* to preach, to give a religious discourse, တွင်။ pron. ကွင်ဓင်။ (Bur.) တရားဟောသည်။

တွား, *n.* a disciple, follower, commonly pron. ကွား။ (Bur.) တပည့်။

တွားဘာ, *n.* a scholar; (Bur.) ကျောင်းတပည့်။ ကျောင်းသား။

တွန်တွဲ, *a.* interlaced, like branches of a tree in a forest; (Bur.) ရှုပ်နေသော။

တွင်, *n.* marrow; (Bur.) ခြင်ဆီ။

တွေ့, *a.* intoxicated, (pron. တွေ့,) the same as ဗစ္ဆ, only more bookish; *v. i.* to be intoxicated; (Bur.) မူးသော။ မူးသည်။

တွေတ်, *v. t.* to insinuate; (Bur.) တိုးဝင်သည်။

တွေဂ်လက်, *v. t.* to use abusive language to any one, to abuse, to revile; (Bur.) ဆဲရေးသည်။

တွောတ်, *v. i.* to be cold, တွိုဂ်။ (Bur.) ချမ်းသည်။ ငေသည်။

ထ

ထက, *v.* to push off a boat when getting near the shore; (Bur.) လှေကိုကန်ထားသည်။

ထကာ, *n.* a layman; (Bur.) တကာ။

ထကတ်, *v. t.* to tie up in the corner of a handkerchief or napkin; (Bur.) ထုံးသည်။

ထကဝ်, *n.* a mat; (Bur.) ဖျာ။

ထကာဆ်, *n.* a flock, a herd; (Bur.) အစု။ အဒုပ်။

ထကံ, *a.* gray, applied only to human hair, ထကဆံ။ *v. i.* to be gray; (Bur.) မွဲသော။ မွဲသည်။ ဆံပင်ဖြူစရှိသော။ ဆံပင်ဖြူစရှိသည်။

ထကော်, *a.* sore, painful to the touch; *v. i.* to be painful to the touch; (Bur.) ကြိန်းသော။ ကြိန်းသည်။

ထကဲ, *n.* the side of the body; (Bur.) နံဖေး။

ထကဲပြေင်, *n.* the cross timbers to which the boards of a partition are nailed; (Bur.) ကျဲနံ့။

ထကောတ်, *n*, a species of guana; (Bur.) ဖွတ်။

ထကို, *v. t.* to stir, ဒကို။ (Bur.) မွှေသည်။

ထကိုဆံ, *num. aux.* is applied to guns, muskets, etc., as သေတ္တာတ်မွဲထကိုဆံ။ *one musket*, col.; (Bur.) လက်။ တထက်။ See Gram. § 16-3.

ထကး, *v. i.* to burst, to crack; (Bur.) ပေါက်ကွဲသည်။

ထဂါတ်, *v. i.* to be leafless; (Bur.) အရွက်မရှိ။

ထင်, *v. i.* to be thirsty, ထင်တ။ (Bur.) ရေငတ်သည်။

ထညက်ထလန်, *v. i.* to grumble; (Bur.) မြည်တွန်သည်။

ထညောန်, *v. i.* to frown; (Bur.) မျက်နှာပျဉ်သည်။

ထဝုံက်, *v. t.* to knock, as at a door; (Bur.) ခေါက်သည်။

ထဗျိန်, *v. t.* to render flexible; (Bur.) ပျော့အောင်လုပ်သည်။

ထတ်, *a.* well, healthy, strong; (Bur.) ကျန်းမာသော။ ခွန်အားရှိသော။

ထတ်ထတ်, *adv.* loudly; (Bur.) ကျယ်ကျယ်။ ကြပ်ကြပ်။

ထတ်ယုက်, *a.* healthy; (Bur.) ကျန်းမာသော။

ထနှင့်, *n.* a drop of any liquid, ထွတ်။ (Bur.) အစက်။

ထပ်, *n.* a fold, a plait; (Bur.) အခေါက်။

ထပ်, *v. t.* to exchange, barter, လှဲ။ (Bur.) ထပ်သည်။ လဲသည်။

ထပ်, *v. t.* to place one on another; (Bur.) ထပ်သည်။

ထပ်ကိုထပ်, *adv.* over and over, again and again ; (Bur.) အထပ်ထပ်။

ထပ်တဲ, *v. t.* to marry ; (Bur.) လက်ထပ်၍ရုံဖက်သည်။

ထပ်လံင်, *v. t.* to add more to ; (Bur.) ထပ်လောင်းသည်။

ထပက်, *v. t.* to stab ; (Bur.) ထိုးပေါက်သည်။

ထပဉ်, *n. a.* seven ; (Bur.) ခုနှစ်။

ထပဉ်စောဉ်, *n. a.* seventy ; (Bur.) ခုနှစ်ဆယ်။

ထဗုတ်, *v. i.* to be trodden smooth as a path, ဥာန်ထဗုတ်။ (Bur.) ဖုံသည်။ လမ်းဖုံသည်။

ထဗိုက်, *n.* dust ; (col.) ခဗိုက်။ (Bur.) ဖုတ်။ ဖုံ။

ထမအး, *a.* pure, used with reference to gold ; *v. i.* to be pure ; (Bur.) စင်သော။ စင်သည်။

ထမိပ်, *n.* the chin ; (Bur.) မေးစေ့။

ထမုဒဖြှ်, *v. i.* to start with horror ; (Bur.) ထိတ်လန့်သည်။

ထမုက်, *v. t.* to ram ; as ညးထမုက်ဂအဲသေဏာတ် *he rams down the powder* ; (Bur.) ထောင်းသည်။

ထမုန်တလှန်, *v. i.* to utter falsehood, to deceive ; (Bur.) လိမ်လည်သည်။

ထမှ, *v. t.* to roll together, to roll up ; *n.* a roll ; (Bur.) လိပ်သည်။ အလိပ်။

ထမှ, *num. aux.* is applied to rolls of mats ; as ထကဝ်မွဲ ထမှ *one roll of mats* ; See Gram. § 16-3. Note. (Bur.) အလိပ်။

ထမှာတ်, *a.* sweet, ဂမှာတ်။ *v. i.* to be sweet ; (Bur.) ချို သော။ ချိုသည်။

ထလါ, *v. t.* to recline ; (Bur.) ထျောင်းသည်။ မှီသည်။

ထဝ်, *n.* gold ; *a.* golden ; (Bur.) ရွှေ။

ထဝ်ပရောပ်, *n.* tinsel ; (Bur.) ကွလားရွှေ။ ခပ်ပျာ။

ထဓ, *v. t.* to sustain, to hold up, to exalt ; (Bur.) မသည်။

ထစ်သွဲ့, *v. i.* to assist, ထစ်သဘင်။ (Bur.) မစသည်။

ထစင်, *v. t.* to lift up, ထစင်တွဲနှိုး။ (Bur.) ပင့်သည်။ ကြွပင့်သည်။

ထဇုတ်, *v. t.* to build, used with reference to sacred edifices; (Bur.) တည်ဆောက်သည်။

ထစေါတ်, *v. i.* to close up, as a flower; (Bur.) ဝိတ်သွားသည်။

တစး, *v. t.* to point out; (Bur.) ပြသည်။

ထစးကိုဝ်, *v. t.* to present, to exhibit to view or notice; (Bur.) ပြသည်။

ထစးပွာ, *v. t.* to figure, to represent by figure; (Bur.) ပုံပြသည်။ ပမာပြသည်။

ထစး, *n.* a bamboo cymbal; (Bur.) ဝါးလက်ခုပ်။

ထဈိဝ်, *n.* a moat; (Bur.) ကျုံး။

ထဈိတ်, *n.* the gum of a tree, ခဈိတ်။ (Bur.) အစေး။

တဈိဂ်, *n.* scum, froth; (Bur.) အမြှုတ်။

ထအအံ, *v. t.* to vomit; (Bur.) အန်သည်။ အော့သည်။

ထအီ, *v. i.* to snore; (Bur.) ဟောက်သည်။

ထအုဂ်, *a.* heaped up; *v. i.* to be heaped up; (Bur.) ဖိနေသော။ ဖိမောက်နေသည်။

ထအိုန်ဓရ, *n.* an abomination, abhorrence, ဒအိုန်ဒရ။ (Bur.) ရွံ၍အော်ခြင်း။

ထဝင်က, *n.* the petals of a flower; (Bur.) အသွပ်။ပွင့်ချပ်။

ထဝင်တကေတ်, *n.* the breach, the buttock, ထဝင်ဒိ။ (Bur.) တင်ပါး။

ထဝင်တဲ, *n.* the arm from the elbow to the shoulder; (Bur.) မောင်းရင်း။

ထဝင်ဗြို, *n.* the slanting corner-ridge-pole of a roof, ထဝင်သတ်ဗြို။ (Bur.) အုန်းလက်။

ထာန်, *n.* the presence, (of a person of respectability); (Bur.) အထံ။ ထံ။

ထာပဏာလင်, *v. t.* to enshrine, (Pali ဌာပနာ)။ (Bur.) ဌာပနာသွင်းသည်။

ထာဝရ, (Pali), *a.* eternal; (Bur.) ထာဝရ။

ထုပ်ဝိ, *v. t.* to wrap around with cloth or paper; (Bur.) ထုပ်သည်။

ထေင်, *v. t.* to think; (Bur.) ထင်သည်။

ထေင်, *v. i.* to be visible, ထေင်လော။ (Bur.) ထင်သည်။ ထင်ပေါ်သည်။

ထဲကြာန်, *a.* confused, tangled; *v. i.* to be confused; (Bur.) ရှုပ်ထွေးသော။ ရှုပ်ထွေးသည်။

ထဲခရဲ, *a.* confused, disordered; (Bur.) ပရိဖရဲပယင်းပတာရှိသော။

ထဲ, *a.* angry; *v. i.* to be angry; (Bur.) စိတ်ဆိုးသော။ စိတ်ဆိုးသည်။

ထဲပဏောတ်, *n.* anger, ထဲပ္ဟောတ်။ (Bur.) စိတ်ဆိုးခြင်း။

ထော, *v. t.* to entice; (Bur.) ဖြားယောင်းသွေးဆောင်သည်။

ထောင်, *n.* a rent, a hole; (Bur.) အပေါက်။

ထေဲ, *n.* a plow; (Bur.) ထယ်။

ထေဲတိ, *v.* to plow the earth; (Bur.) ထယ်တုံးနှင့်မြေကြီးကိုထွန်သည်။

ထောဝ်, *n.* a species of hornet; (Bur.) ပျားတူ။

ထေံ, *v. t.* to cast away, to forsake, ထောအိအာ။ ထေံကေံ့။ ထေံလင်။ (Bur.) ပြစ်ထိုက်သည်။ စွန့်ပြစ်သည်။

ထေံဖျောင့်, *v. t.* to cast down, to throw down; (Bur.) ပြစ်ချသည်။

ထေံမဲ, *v.* to cast lots; (Bur.) မဲချသည်။ စာရေးတံချသည်။

ထေံသွင့်, *v. t.* to temper (a blade;) (Bur.) (ထားကို)ဆေးသည်။

ထ, *a.* old, often prefixed to the names of married men; (Bur.) အိမ်ထောင်သည်ဖြစ်သော(လူယောကျ်ား။)
ထံက်, *v. t.* to brace, to prop with an upright support; (Bur.) ထောက်သည်။
ထံက်ကွံ့င်, *v.* to kneel; (Bur.) ဒူးထောက်သည်။
ထံင်, *n.* a jail, a prison, ဂုက်။ (Bur.) ထောင်။
ထး, *n.* a flat metal dish or plate; (Bur.) လင်ပန်း။
ထိုက်, *a.* worthy, ကြိုက်။ *v. i.* to be worthy; (Bur.) ထိုက်တန်သော။ ထိုက်တန်သည်။
ထိုက်က, *n.* the petals of a flower; (Bur.) ပွင့်ချပ်။
ထိုက်သွှံ *v.* to take off the skin of an animal, သံက်သွှံ။ (Bur.) အရေကိုနွှာသည်။
ထိုင်, *n.* a bag; (Bur.) အိတ်။
ထိုင်ဖိုင်, *n.* a stocking; (Bur.) ခြေစွပ်။
ထိုင်ပလောံ, *n.* a pocket, ထိုင်ပလောအ်။ (Bur.) အင်္ကျီအိတ်။
ထိုင်လမဲ, *n.* a wallet; (Bur.) လွယ်အိတ်။
ထိုင်လိက်, *n.* an envelope; (Bur.) စာအိတ်။
ထိုင်သး, *v. t.* to praise; (Bur.) ချီးမွမ်းသည်။
ထိုင်သးဂုန်, *v.* to return thanks; (Bur.) ကျေးဇူးကိုချီးမွမ်းသည်။
ထိုင်သွှံ, *n.* a leather bag; (Bur.) သားရေအိတ်။
ထိုင်သွှံခုဉ်, *n.* a leathern bottle; (Bur.) သားရေဘူး။
ထိုင်ဩန်, *n.* a purse; (Bur.) ငွေအိတ်။
ထိုမ်, *n.* a cave, ထို။ (Bur.) ဥမှင်။
ထွက်, *v. t.* to beat with the elbow; to pound in a mortar with a pestle; (Bur.) ထောင်းသည်။
ထွင့်, *n.* a drop of fluid, ထဒ္ဒတ်။ (Bur.) အစက်။
ထွင့်စေင့်, *v.* to drop, ခဏတ်ဇေတ်၊ (Bur.) အစက်စက်ကျသည်။

ထွ, *n.* a beetle or insect. See ခမှ။ ခမှဟန်။ စွ or စမ။ (Bur.) ပိုးကောင်။

ထွကလှုန်. *n.* a large grub found in the marsh-date palm, of which the natives are very fond as an article of food ; (Bur.) ပိုးထုံးလုံး။

ထွခတပ်, *n.* a grass-hopper ; (Bur.) နှံကောင်။

ထွခဒေံ, *n.* a cockroach ; (Bur.) ပိုးဟပ်။

ထွလဲလိင်, *n.* a fire-fly ; (Bur.) ပိုးစုန်းမြူး။

ဒ

ဒက်, *v. t.* to tie, ဒက်လဝ်။ (Bur.) ချည်သည်။ ချည်နှောင်သည်။

ဒက်မိတ်, *v.* to become friends ; (Bur.) မိတ်ဖွဲ့သည်။

ဒက်, *v. t.* to build with brick or stone, ဒက်ဟွန်။ (Bur.) တည်သည်။

ဒက်ဒန်, *v. i.* to lament, to murmur, ဒက်ဒေါန်။ (Bur.) မြည်တမ်းသည်။

ဒကတ်, *v. t.* to tie in a knot ; as ဒကတ်သော်။ *to tie up the hair in a knot* ; (Bur.) ထုံးသည်။

ဒကဌ်, *n.* a species of water-lily ; (Bur.) ကြာပဒုံမာ။

ဒကံ, *n.* a company, herd, ဒကအ်, (Bur.) အပေါင်းအဖော်တစု။ တအုပ်။

ဒကာ, (Pali ဒါရကာ), *n.* a layman ; (Bur.) တကာ။

ဒကုတ်, *n.* a piece, a fragment, ကင်ဒကုတ်။ (Bur.) အပိုင်း။

ဒကုတ်, *v. t.* to cut anything long into pieces ; (Bur.) ဖြတ်သည်။

ဒကုတ်သွောဝ်, *v. t.* to judge, to decide a case in law ; (Bur.) စီရင်ဆုံးဖြတ်သည်။

ဒကေပ်, *n.* tweezers; tongs, a blacksmith's tongs ; (Bur.) သံညှပ်။

ဒကေဝ်, *n.* a tical, a weight a little less than half an ounce; the hundredth part of a viss; a rupee; (Bur.) ကျပ်ချိန်။ အကျပ်။

ဒကး, *v. i.* to burst, to crack open, ထကး။ တကး။ (Bur.) ပေါက်ကွဲသည်။

ဒကဲ, *a.* sleepy, drowsy; *v. i.* to be sleepy; (Bur.) အိပ်ချင်သော။ အိပ်ငိုက်သော။ အိပ်ငိုက်သည်။

ဒကဲ, *n.* the blood sucker, a kind of chameleon; (Bur.) ပုတ်သင်။

ဒကဲသွေင်, *n.* the flying lizard; (Bur.) ပုတ်သင်ပျံ။

ဒကောင်, *n.* an ear of any kind of grain, တကောင်။ (Bur.) အနှံ။

ဒက်, *n.* a corner; (Bur.) အထောင့်။ ထောင့်။

ဒကိုပ်, *n.* a cover; (Bur.) အဖုံး။

ဒကိုပ်ကွင်, *n.* a commander of a ship; (Bur.) သင်္ဘောသူကြီး။

ဒကိုပ်ခုင်, *n.* a governor of a city; (Bur.) မြို့ဝန်။

ဒကိုပ်ပွာန်, *n.* the general of an army; a military officer; (Bur.) စစ်ဗိုလ်ချုပ်ကြီး။ စစ်ဘုရင်။

ဒကိုပ်ပွာန်ညးမအုပ်လဒံမှိုဟ်လှီ, *n.* a colonel; (Bur.) စစ်သူရဲ ၁၀၀၀ ပါသောတပ်ကိုအုပ်သောဗိုလ်။

ဒကီ, *v. t.* to stir, ထကီ။ (Bur.) မွှေသည်။

ဒ္ဂါတွဲ, *n.* midnight, သ္ဂာတွဲ။ (Bur.) သန်းခေါင်။

ဒ္ဂါတွဲလောန်, *n.* after midnight; (Bur.) သန်းခောင်ကျော်။

ဒ္ဂေတ်, *v. t.* to observe, to do; *n.* an observance, a deed; (Bur.) ကျင့်သည်။ အကျင့်။အပြုအမူ။

ဒဂိုန်, *n.* the lunar month nearly corresponding to July, ဓဂိုန်။ (Bur.) ဝါဆိုလ။

ဒဂိုန်သီ, *v.* to observe the duty-day, to keep the Sabbath, မင်သီ။ (Bur.) ဥပုသ်စောင့်သည်။

ဒဂေါင်, *n.* a tree or log lying across a road or stream; a beam, a bar; an impaling stake; (Bur.) တံကျင်။

ဒဂျိပ်, *n.* a double tooth, a grinder; (Bur.) အံသွား။

ဒဂျေါင်, *n.* a mirror, or glass of any kind; (Bur.) မှန်။

ဒဂျေါင်တကိုဟ်, *n.* a microscope; (Bur.) မှန်ဘီလူး။

ဒဂျေါင်မတ်, *n.* spectacles; (Bur.) မျက်မှန်။

ဒစဝ်, *n. a.* eight; (Bur.) ရှစ်ခု။

ဒစဝ်စောတ်, *n. a.* eighty; (Bur.) ရှစ်ဆယ်။

ဒစိတ်, *n. a.* nine; (Bur.) ကိုးခု။

ဒစိတ်စောတ်, *n. a.* ninety; (Bur.) ကိုးဆယ်။

ဒစေင်, *v. i.* to lean, to be out of square; (Bur.) စောင်းသည်။

ဒစိုင်, *v. i.* to stoop; (Bur.) ငုံသည်။ ကုန်းသည်။

ဒစးဒုင်, *v. i.* to go to meet another; (Bur.) ဆီးကြိုသည်။

ဒဇက်, *v. t.* to drag, to pull, ဓဇက်။ (Bur.) ဆွဲသည်။

ဒဇန်, *v. i.* to be harsh; (Bur.) ကြမ်းတမ်းသည်။ ယက်စက်သည်။

ဒဇပ်ဇတဝ်, *v. i.* to tremble, to shake; (Bur.) တုန်လှုပ်သည်။

ဒဇူ, *v. i.* to leak, as a roof; (Bur.) ယိုသည်။

ဒဉ, *v. t.* to regard with respect or reverence; (Bur.) ရှိုသည်။ ရိုသေသည်။

ဒဍေင်, *v. t.* to pursue; (Bur.) လိုက်သည်။

ဒတိက်ဒဒှ်, *n.* a subject for consideration or discussion; (Bur.) အဖြစ်အပျက်။ အကြောင်းအရာ။

ဒတုံ, *v. i.* to fall; (Bur.) ကျသည်။

ဒတာ, *v. i.* to stand; (Bur.) ရပ်သည်။

ဒတဲကွဝ်, *n.* advantage, profit; (Bur.) စီးပွားအကျိုး။

ဒဒက်တ, *v. i.* to dwell, applied to exalted personages, as kings and the deity; (Bur.) ကျိန်းဝပ်သည်။

ဒန်, *v. i.* to be, to become, ဒဟ်။ န်။ န်တ။ When used before verbs, they become nouns, especially with the help of the verbal formative မ။ See Gram. § 14; (Bur.) ဖြစ်သည်။

ဒန်ဗိုတ်မဂိုင်, *n.* long-suffering; (Bur.) စိတ်ရှည်ခြင်း။

ဒန်ဗိုတ်မဒျိန်ဒျောတ်ဇိပ်ဂိုပ်, *n.* meekness; (Bur.) စိတ်နူးညံ့သိမ်မွေခြင်း။

ဒန်ဇိုင်တဲမချိုတ်, *n.* the palsy; (Bur.) လက်ခြေသေသောရောဂါ။

ဒန်မချိုတ်, *n.* death; (Bur.) သေခြင်း။

ဒန်မခုး, *n.* leisure, ဒန်မခလး။ (Bur.) အားလပ်ခြင်း။

ဒန်မဂျိုင်တိုန်, *n.* the resurrection; (Bur.) ထမြောက်ရှင်ပြန်ခြင်း။

ဒန်မဂွံအဝိုံ, *n.* government, the exercise of authority; (Bur.) အဝိုးရခြင်း။

ဒန်မရတ်ဂအဲုကိုညး, *n.* witchcraft; (Bur.) သူတပါးကိုပြုစားခြင်း။

ဒန်မဇွော်ကိုဗိုတ်, *n.* zeal; (Bur.) စိတ်အားကြီးခြင်း။

ဒန်မတက်ကျာ, *n.* a conversation; (Bur.) စကားစမည်ပြောခြင်း။

ဒန်မတီ, *n.* knowledge; (Bur.) သိခြင်း။

ဒန်မတီညာတ်, *n.* an acquaintance; (Bur.) သိကျွမ်းခြင်း။

ဒန်မနုက်, *n.* subtraction; (Bur.) နှုတ်ခြင်း။

ဒန်မတ္တိုန်လပ်နူကျာတေံ, *n.* predestination; (Bur.) ရှေးမဆွကခွဲခန့်မှတ်သားခြင်း။

ဒန်မပိုတ်ကာမဂုန်, *n.* temperance, *i. e.* the restraint of one's passions; (Bur.) ကာမဂုဏ်ချုပ်တည်းခြင်း။

ဒန်မဗျု, *n.* old age, senility; (Bur.) အိုခြင်း။

ဒန်မယဲ, *n.* sickness ; (Bur.) နာခြင်း။
ဒန်မလဇဲ, *n.* lateness ; (Bur.) နောက်ကျခြင်း။
ဒန်မလှဲ, *n.* an exchange ; (Bur.) လဲခြင်း။
ဒန်မသေက်ဇီ, *n.* variance ; (Bur.) ရန်တွေခြင်း။ မသင့်မတင့်ဖြစ်ခြင်း။
ဒန်မဟံင်ပြာ်, *n.* salvation ; (Bur.) ကယ်တင်ခြင်း။
ဒန်မဓိုဟ်ညြိုင်, *n.* peace ; (Bur.) ငြိမ်သက်ခြင်း။
ဒန်မအိုင်တဓိုဟ်, *n.* joy ; (Bur.) ဝမ်းမြောက်ခြင်း။
ဒန်ဟွံဝင်သွက်, *n.* the wrong ; (Bur.) မတရားသဖြင့်ပြုခြင်း။
ဒဒေင်, *a.* tame ; (Bur.) ယည်သော။
ဒဒေဟ်ယင်, *v. t.* to be acquainted with ; *n.* an acquaintance ; (Bur.) သိကျွမ်းသည်။ အသိအကျွမ်း။
ဒဒိုက်, *n.* misery, (Pali ဒုက္ခ), (Bur.) အလွန်ဆင်းရဲခြင်း။ ဒုက္ခ။
ဒဒိုက်ဝိုတ်, *n.* mental suffering ; (Bur.) စိတ်ဒုက္ခ။
ဒန်, *v. t.* to mince, chop, ဒန်ခလိုက်။ (Bur.) စည်းသည်။
ဒန်, (Pali ဒဏ္ဍော,) *n.* punishment ; (Bur.) ဒါဏ်။
ဒန်ထော်, *v. t.* to cut off and cast away, ဒန်ထောအ်။ (Bur.) ချတ်ပြစ်သည်။
ဒနက်, *n.* a snare ; (Bur.) ကျော့ကွင်း။
ဒနက်, *v. i.* to sink deep in the mire, ဂွက်။ (Bur.) ကျွံသည်။
ဒနာ, *v. t.* to hinder, ဆီဒနာ။ (Bur.) တားသည်။ ဆီးတားသည်။
ဒဝိုတ်, *v. i.* to break away by pulling ; (Bur.) လွတ်အောင်ရုံးသည်။
ဒဗတ်ဒး, *v. t.* to strike against ; (Bur.) တိုက်မိသည်။
ဒပ်, *n.* a fence ; a camp ; (Bur.) ဝင်းထရံ။ တပ်။
ဒပ်ဂနး, *n.* a hedge ; (Bur.) စောင်ရန်း။
ဒပ်ဒပ်, *v. t.* to inclose with a fence ; (Bur.) ခြံကာသည်။
ဒမုန်သက်သီ, *n.* the testimony of a witness, ဒန်မဒုင်သက်သီ။ (Bur.) သက်သေခံချက်။

ဒဏ်, v. i. is rolling, shaking as

ရုန်ဒဏ်, the boat is rolling.

ကွဲ်ဒဏ်, the cart is shaking

ဒမံင်, *n.* a place, a place of residence; (Bur.) နေရာ။
ဒမံင်ဂတိက်, *n.* a place for sleeping; (Bur.) အိပ်ရာ။
ဒမံင်ဂွံအုပ်လဒံ, *n.* a place of authority: ဒမံင်ဂွံအုပ်လဒပ်။ (Bur.) အုပ်စိုးရသောအရာ။
ဒမြာတ်, *a.* violent, used in reference to the wind; *v. i.* to be violent; (Bur.) မြွင်းထန်သော။ ဖြင်းထန်သည်။
ဒမြိပ်, *n.* a twinkling of the eye, ဓမြိပ်။ (Bur.) မျက်စိမှိတ်ခြင်း။
ဒမြှ, *n.* sound; (Bur.) အသံ။
ဒမြှ, *v. i.* to start with fear; (Bur.) ကြောက်လန့်သည်။
ဒမြှိတ်, *a.* wicked, violent; *v. i.* to be violent; (Bur.) ကြမ်းသော။ ကြမ်းသည်။ ရဲရင့်သော။ ရဲရင့်သည်။
ဒမှု, *n.* darkness; *v. i.* to be dark; (Bur.) မှောင်မိုက်။ မှောင်သည်။
ဒမှုမတ်, *v. i.* to be blind; (Bur.) မျက်စိကန်းသည်။
ဒယ်ကမြှ်, *v. i.* to be famous, to acquire notoriety or fame; (Bur.) ကျော်စောသည်။
ဒယေဍ်, *v. t.* to sing; (Bur.) သီခြင်းဆိုသည်။
ဒယိုန်, *v. t.* to carry on the shoulder; (Bur.) ထမ်းသည်။
ဒယိုန်ဏာ, *v. t.* to take away; (Bur.)ယူသွားသည်။
ဒယှိ, *v. t.* to swing anything around with the hand; to estimate weight with the hand; (Bur.) လက်နှင့်ချိန်သည်။
ဒရက်, *v. i.* to be in a hurry; (Bur.) အလျင်အမြန်ထိုသည်။
ဒရာ, *n.* a spool; (Bur.) တည်ငိးလုံး။
ဒရာတောဝ်, *v. t.* to wind thread upon a spool; (Bur.) ချည်ချသည်။
ဒရံ, *n.* a public granary, ဓရံ။ (Bur.) စပါးကျီ။
ဒရေပ်, *v. i.* to run, ဓြေပ်။ (Bur.) ပြေးသည်။

ဒရေပ်ဏာ, *v. t.* to drive on the run; (Bur.) ယူပြေးသည်။

ဒရံင်, *n.* a dorsal fin; (Bur.) ကြောနှင့်ဆိုင်သောဆူးတောင်။

ဒရိုဟ်, *v. t.* to push, shove with the hand; (Bur.) တွန်းသည်။

ဒရိုဟ်ပျောတ်, *v. t.* to push down; (Bur.) တွန်းလှည်းသည်။

ဒရိုဟ်ဗကပ်, *v. t.* to push upside-down; (Bur.) တွန်းမှောက်သည်။

ဒလန်, *v. i.* to stare, ဒလန်မောတ်။ (Bur.) စိန့်စိန့်ကြည့်သည်။

ဒလောင်, *n.* an altar near pagodas for offerings; (Bur.) သင်ပုတ်ပလ္လင်။

ဒလိင်, *v. t.* to carry upon a pole between two persons; (Bur.) လိန်နှင့်ထမ်းသည်။

ဒလောင်, *n.* a long bamboo split at one end, to pick fruit or flowers with from a tree; (Bur.) တံချူ။

ဒလဲ, *v. i.* to recline; (Bur.) လျောင်းသည်။ မှီသည်။

ဒလောံဗ္ဘောန်, *v. t.* to teach, to instruct, ဒလောအ်ဗ္ဘောန်။ (Bur.) သွန်သင်သည်။

ဒလိုဲ, *v. t.* to cover the head with a cloth or veil; (Bur.) ချုံသည်။

ဒလိုဲ, *n.* heavy black clouds; (Bur.) တိမ်ပုပ်။

ဒဝ်, *v. t.* to shut, as a door; (Bur.) ပိတ်သည်။

ဒဝဲ, *v. i.* to swing back and forth; (Bur.) လှုပ်၍နေသည်။ ခါသည်။

ဒသမ, (Pali), *o. a.* tenth; (Bur.) ဆယ်ရမြောက်သော။ ဒသမ။

ဒဓိုက်မတ်, *v.* to shut the eyes; (Bur.) မျက်စိမှိတ်သည်။

ဒအိုန်, *v. t.* to loathe, ဒအိုန်ဒရ။ (Bur.) အီသည်။ စက်ဆုပ်သည်။ ရွံရှာသည်။

ဒါက်, *v. i.* to spread out, as the horns of a buffalo; (Bur.) ကားဏ်နေသည်။

ဒါင်, *a.* outstretched, as the arms, or as the wings of a bird flying; *v. i.* to be outstretched; (Bur.) ကားဏ်နေသော။ ကားဏ်နေသည်။

ဒါတ်, *v. t.* to strike with the flat hand; (Bur.) ပုတ်သည်။

ဒါန်, (Pali ဒါန), *n.* an offering; (Bur.) အလှူ။

ဒါ, *n.* a belt, in which money is put and worn around the body; (Bur.) ခါးစည်းငွေအိတ်။

ဒိုင်, *n.* a sharp quick sound, as the report of a gun; (Bur.) ဒိန်းဒိန်းသံ။

ဒိုဒး, *v. t.* to hit, to come into collision with, ဒိုဒင်ဒး။ (Bur.) တိုက်မိသည်။ တိုက်ခိုက်သည်။

ဒီ, *n.* the thigh; (Bur.) ပေါင်။

ဒီကွိုက်, *n.* a ham; (Bur.) ဝက်ပေါင်။

ဒီ, *n.* the tide; (Bur.) ဒီရေ။

ဒီတိုန်, *n.* a bore, a tidal wave; (Bur.) ဒီလုံး။

ဒီ, *v. t.* to drive, as animals into a snare; (Bur.) မောင်းသည်။

ဒုက္ခ, (Pali), *n.* pain, misery, ဒုစိုက်။ (Bur.) ဒုက္ခ။

ဒုင်, *v. t.* to bear, sustain; to endure; (Bur.) ခံသည်။

ဒုင်ကေတ်, *v. t.* to receive; (Bur.) ခံယူသည်။

ဒုင်ကိုင်, *v. t.* to present, to reach out for another to take; (Bur.) ကမ်းပေးသည်။

ဒုင်ကျောင်, *v.* to endure hunger, to be famished, ဒုင်အောင်။ အောင်စ။ (Bur.) အငတ်ခံသည်။

ဒုင်ဂုန်, *v.* to ask pardon, to entreat, to beseech; (Bur.) တောင်းပန်သည်။ ဝန်ချသည်။

ဒုင်စ, *v. t.* to partake of; (Bur.) ခံစားသည်။

ဒုင်စကာ, *v. t.* to serve another ; (Bur.) အစေခံသည်။
ဒုင်တက်တဆိပ်, *v.* to be sealed ; (Bur.) တံဆိပ်ခတ်ခံသည်။
ဒုင်တဲ, *v. t.* to receive ; (Bur.) လက်ခံသည်။
ဒုင်ထင်ခုဉ်, *v.* to endure thirst ; (Bur.) ရေအငတ်ခံသည်။
ဒုင်ပါင်, *v.* to assent, engage for, ဒုင်ကအ်ပါင်။ (Bur.) ဝန်ခံသည်။
ဒုင်ထယိုင်, *v.* to assent ; to become surety. See ထယိုင်။ (Bur.) အာမခံသည်။
ဒုင်လအိုင်, *v.* to endure, to bear with, ဒုင်လအောင်။ (Bur.) သည်းခံသည်။
ဒုင်သက်သီ, *v.* to bear testimony ; (Bur.) သက်သေခံသည်။
ဒုင်သွ. *v.* to take an oath ; (Bur.) ကျိန်ဆိုသည်။
ဒုစရိုတ်, (Pali ဒုစရိယ), *n.* sin ; (Bur.) ဒုစရိုက်။
ဒုတ်ဒေါ, *v. i.* to excite a quarrel ; (Bur.) ဂုံးတိုက်သည်။
ဒုတိယ, (Pali), *o. a.* second ; (Bur.) ဒုတိယ။
ဒုန် *n.* a bamboo ; (Bur.) ဝါး။
ဒုန်ကရုပ်, *n.* pincers made of bamboo ; (Bur.) ဝါးညှပ်။
ဒုန်ကရေက်, *n.* split bamboo ; (Bur.) ဝါးခြမ်း။
ဒုန်ကလိ, *n.* the elephant bamboo ; (Bur.) ဝါးဖိုး။
ဒုန်ချ, *n.* a bamboo pole ; (Bur.) ထိုးဝါး။
ဒုန်ဇလ, *n.* a kind of thorny bamboo ; (Bur.) ကြခတ်ဝါး။
ဒုန်ဝျင်, *v.* to paddle a boat ; (Bur.) လှေလှော်သည်။
ဒုဿ်, (Pali ဒုစရိယ), *n.* sin ; (Bur.) အပြစ်။
ဒဲ, *n.* an old bachelor, or an old maid ; (Bur.) လူပျိုဟိုင်း။ အပျိုဟိုင်း။
ဒေင်, *v. i.* to be dazed ; (Bur.) ငေးသည်။
ဒေင်ထွင်, *v. i.* to be amazed ; (Bur.) ထိတ်ထန့်၍တွေဝေသည်။

ဒေပ်တြံ့ထက်, *v.* to commit adultery, applied to women; (Bur.) မျောက်မထားသည်။

ဒေပ်သင်, *v. t.* to treasure up, to lay by in store; (Bur.) သိမ်းထားသည်။ သိုထားသည်။

ဒေဝတ, (Pali ဒေဝ), *n. pl. genii;* celestial beings; (Bur.) နတ်သကြားတို့။

ဒေသ, (Pali), *n.* a place; (Bur.) ဒေသ။

ဒေသ္နာ, (Pali), *n.* a precept or doctrine, ဒေသဏာ။ (Bur.) ဒေသနာ။

ဒေံ, *n.* a younger brother or sister, ဒေအိ။ (Bur.) ညီ။ မောင်။ နှစ်မ။

ဒေံဇော်တ်, *n.* the youngest brother or sister; (Bur.) ညီထွေး။ နှစ်မထွေး။

ဒေံဖြိ, *n.* a younger sister; (Bur.) ညီမ။ နှစ်မ။

ဒေံသီန်, *n.* a brother-in-law or sister-in-law, younger than a husband or wife; (Bur.) မတ်။ ယောက်ဖငယ်။ ခယ်မ။ ယောကျ်မငယ်။

ဒေါန်, *v. i.* to scold; (Bur.) တောက်တီးမြည်တွန်သည်။

ဒေါ်, *v. i.* to fall, applied to tall things as trees or houses, ဒေါပ်။ (Bur.) လဲသည်။

ဒေါ်စေဍ်, *v. i.* to fall down, ဒေါပ်စေတ်။ (Bur.) လဲကျသည်။

ဒေါသ, (Pali), *n.* anger, wrath, ပျော်တ်။ (Bur.) ဒေါသ။ အမျက်။

ဒ်, *v. i.* to flee, to run away, ဒ်အာ။ ဒ်တိတ်။ (Bur.) ထွက်ပြေးသည်။

ဒ်ထေဝံ, *v. t.* to quit, ဒ်ထောအိ။ (Bur.) စွန့်ပြစ်သည်။

ဒ်ဗညာ, *n.* a nobleman, a person of rank; (Bur.) မှူးမတ်။

ဒ်အာ, *v. i.* to run away; (Bur.) ထွက်ပြေးသည်။

ဒံင်သထ်, *v. i.* to jump; (Bur.) ခုန်ပေါက်သည်။

ဒး, *v. p.* implying necessity; as ဒးအာရောင် *must go*; (Bur.) ရမည်။

ဒး, *v. i.* to be right, true; (Bur.) ဟုတ်သည်။ မှန်သည်။ တည့်သည်။

ဒး, *v. t.* to come in contact with, to hit; (Bur.) ထိသည်။

ဒးချံ, *n.* catarrh, ဒးချာမ်။ (Bur.) နှာစေးနာ။

ဒးဗိုတ်, *v. t.* to be pleased with, to like; (Bur.) ကြိုက်သည်။ နှစ်သက်သည်။

ဒးဖစပ်, *a.* timely, opportune; *v. i.* to be timely; (Bur.) အဆင်သင့်သော။ အဆင်သင့်သည်။

ဒးရာဇဝတ်, *v.* to suffer the penalty of law for crime; (Bur.) ရာဇဝတ်သင့်သည်။

ဒးရး, *a.* suitable, proper; *v. i.* to make a good hit; to meet an emergency; to do well; (Bur.) တော်သင့်သော။ တော်သင့်သည်။

ဒးအခိုက်, *v. i.* to chance; (Bur.) အကြောင်းမရှိဘဲအမှတ်တမဲ့ဖြစ်သည်။ အခန့်သင့်သည်။

ဒိုက်, *a.* scarce; (Bur.) ရှားပါးသော။ ဆင်းရဲသော။

ဒိုင်, *n.* the adjutant, a kind of bird, ဒိုင်ဗျူ။ (Bur.) ခုံးစပ်။ ငှက်ကြီး။

ဒိုင်ကဏ္ဍ, *n.* the pelican ibis; (Bur.) ငှက်ကျား။

ဒိုင်ဂလာ, *n.* the jabiru; (Bur.) ငှက်ကုလား။

ဒိုဒက်, *v. i.* to make a temporary stay on the road, or at a house; (Bur.) တည်းခိုသည်။

ဒိုပ်, *v. i.* to get aground, as a ship or boat; (Bur.) တင်သည်။

ဒိုထိုင်, *v. i.* to sleep as a bird; (Bur.) နား၍အိပ်ပျော်သည်။

ဒိုဝ်, *n.* a mountain, a hill, rising-ground; land as seen from the sea; (Bur.) တောင်။ ကုန်းမြေ။

နိုဒ်, *prep.* to, unto; as နူဒူင်မတ်မွဲလိုနိုဒူင်ကျာ်ခမီ *from the town of Maulmain to the town of Amherst*; (Bur.) တိုင်အောင်။

နိုဒ်ကိုဒ်, *prep.* and *conj.* until; (Bur.) တိုင်အောင်။

နိုဝ်အိုတ်, *adv.* to the end; (Bur.) ကုန်စင်အောင်။

နိုဝ်အိုတ်သ္ဆားဇ္ဇ, *adv.* completely, wholly; (Bur.) အကုန်အစင်။ အကြွင်းမဲ့။

နိုဝ်, *n.* a point of compass; as နိုဝ်ပလိုတ် *the west*; နိုဝ်အမှဝ်ကျာ *the north*; (Bur.) မျက်နှာ။

နိုဟ်, *num. aux.* applied to things in pairs; as မတ်မွဲနိုဟ် *one eye*; တဲစါနိုဟ် *both hands*; (Bur.) အဖက်။

နိုဝ်, *a.* ignorant, foolish; (Bur.) မိုက်သော။

နိုအ်, *v. i.* to cease going or doing; to touch, as a ship touching at a sea-port; (Bur.) ရပ်သည်။ ခဏဆိုက်ရောက်သည်။

နှဲ, *n.* a place, an office, ဒေသ။ (Bur.) နေရာ။

နှဲကလုဘ်, *n.* the apostleship; (Bur.) တမန်တော်အရာ။

နှဲါခလး, *n.* a vacancy, empty place; (Bur.) အားလပ်သောနေရာ။

နှဲါဂဇံ, *n.* a seat, နှဲါဂဇအ်။ (Bur.) ထိုင်ရာ။ထိုင်ခုံ။

နှဲါဇိုင်, *n.* a footstep; (Bur.) ခြေရာ။

နှဲါမမံင်, *n.* a lodging; (Bur.) တည်းခိုသောနေရာ။

နှဲါအစာ, *n.* the ministry; (Bur.) ဓမ္မဆရာအရာ။

နှေင်မတ်, *n.* the eyebrows; (Bur.) မျက်ခုံးမွေး။

နှံင်, *v. i.* to remain, to dwell, ဒမံင်။ နှံင်တ်။ (Bur.) နေသည်။ တည်နေသည်။

နှံင်ကေတ်, *v. i.* to stay, to stay behind; (Bur.) နေရစ်သည်။

နှံင်ဂွံနိုဒက်, *n.* a lodging-place, a roost, ဒမံင်ဂွံနိုဒက်။ (Bur.) တည်းခိုရာအရပ်။

ရှောရှာ, *a.* Siamese; (Bur.) ယိုးရားလူမျိုးနှင့်ဆိုင်သော။
ရွှေပ် (Pali ဒဗ္ဗ), *n.* property; (Bur.) ဥစ္စာ။
ရွှေဝ်, *n.* a violin, ဂြဝ်။ (Bur.) တယော။
ရွှတာတ်, *n.* strength, ဖြတာတ်။ (Bur.) ခွန်အား။
ရွှိုဝ်, *v. i.* to roar, as a lion; (Bur.) ဟိန်းသည်။
ရွှိုဟ်စာ, *a.* harsh, abusive; *v. i.* to be harsh; (Bur.) ကြမ်းတမ်းသော။ ကြမ်းတမ်းသည်။
ရွေပ်, *v. i.* to run, ဒရေပ်။ usually *pron.* ဂြေပ်။ (Bur.) ပြေးသည်။
ရွက်, *n.* a song, a hymn, ဂွက်။ (Bur.) သီခြင်း။
ရွက်, *n.* a board, တကောင်ရွက်။ (Bur.) အနှောင်အဖွဲ့။
ရွက်သေဝ်, *n.* the knot of hair worn on a woman's head; (Bur.) ဆံထုံး။
ရွင်မတ်, *n.* the depression around the eyes; (Bur.) မျက်တွင်း။
ရွအ်, *v. t.* to come into collision with, ရွအ်ဒး။ (Bur.) ထိခိုက်သည်။
ရွိင်, *v. i.* to be afraid, to be anxious, ဂွိင်။ (Bur.) စိတ်ပူပန်သည်။ စိုးရိမ်သည်။
ရွိင်ရွဲ, *a.* anxious, fearful, ဂွိင်ဂွဲ။ *v. i.* to be anxious; (Bur.) စိုးရိမ်ဘွယ်ဖြစ်သော။ စိုးရိမ်သည်။

ဝ

ဝဂါတ်, *a.* leafless; (Bur.) အရွက်မရှိသော။
ဝဂိတ်, *n.* a bed-bug; (Bur.) ကြမ်းပိုး။
ဝဂီ, *n.* a centipede; (Bur.) ကင်းခြေမျှား။
ဝဂုက်, *n.* a kind of water-serpent; (Bur.) ကုလားကုတ်။
ဝဂုတ်, *v. t.* to cheapen, to offer to give a lower price; (Bur.) ဆစ်သည်။
ဝဂိုန်, *n.* the lunar month nearly corresponding to July, ဒဂိုန်။ (Bur.) ဝါဆိုလ။

ဓဂိုန်သီ, *v.* to attend to religious duties; (Bur.) ဥပုသ် စောင့်သည်။

ဓဂိုဝ်, *n.* thunder; (Bur.) မိုးသံ။

ဓဂိုဝ်ဂတားပန်, *v. i.* to thunder in loud claps; မိုးသံကြီးထစ်သည်။

ဓဂိုဝ်ဆု, *n.* the upper part of the stump of a tree; (Bur.) သစ်ငုတ်။

ဓဂိုဝ်ဗြု, *v. i.* to thunder; (Bur.) မိုးသံခြိန်းသည်။

ဓဂြာ, *n.* sugar; (Bur.) သကြား။

ဓဂြာတွံ, *n.* sugar-candy; (Bur.) သကြားခဲ။

ဓဇက်, *v. t.* to drag, to pull, ဒဇက်။ (Bur.) ဆွဲသည်။

ဓဇဲ, *n.* a carpenter, or any worker in wood; (Bur.) လက်သမား။

ဓဉာန်, *v. i.* to growl; (Bur.) ဟိန်းသည်။

ဓတ်, *n.* physical energy, or consitution; (Bur.) အား။

ဓနိမ်, *v. i.* to shirk; (Bur.) တိမ်းရှောင်သည်။အလုပ်ရှိသည်။

ဓနု, (Pali), Sagittarius, the 9th sign of the zodiac; (Bur.) ဓနုရာသီ။

ဓနေ့်, *n.* the heel of the foot; (Bur.) ဖနှောင့်။

ဓဗြ, *n.* sediment; (Bur.) အနစ်။အနည်။

ဓဗြိုက်, *v. i.* to be collected in a cluster; (Bur.) ဖြိတ်၍နေသည်။

ဓမ္မ, (Pali), *v. i.* to accord with moral law, to be right, equitable, just; (Bur.) သမ္မာသည်။

ဓမ္မတာ, *n.* the established nature or order of things; (Bur.) ဓမ္မတာ။

ဓမ္မသာတ်, (Pali ဓမ္မသတ္ထ), *n.* statute law; (Bur.) ဓမ္မသတ်။

ဓမြိပ်, *n.* a twinkling of the eye, ဒမြိတ်။ (Bur.) မျက်စိဒိတ်ခြင်း။

ဓမြိတ်, *n.* brass; (Bur.) ကြေးဝါ။

ဓဉ့, *n.* a robber ; (Bur.) ထားမြဲ။

ဓယ်တ်, *a.* noised abroad ; (Bur.) ကျော်စောသော။

ဓယိ, *v. t.* to lift, in order to determine the weight ; (Bur.) ထက်နှင့်ချိန်ကြည့်သည်။

ဓရ, *v. t.* to spin, ဓရောတော်။ (Bur.) ခြည်ချသည်။

ဓရုံ, *n.* a public granary, ဒရုံ။ (Bur.) စပါးကျီ။

ဓိ, *n.* a large earthen jar, holding as much as one hundred or two hundred viss; (Bur.) စည့်အိုးကြီး။

ဓုဂ်, *v. t.* to shake ; (Bur.) လှုပ်သည်။

ဓလ္ဂ, *v. i.* to reel, as a drunken man ; (Bur.) ယိမ်းဘိ ယိမ်းပါးသွားသည်။

ဓလ္ဂ, *v. t.* to shove things in a place too low for a person to enter ; (Bur.) တွန်းထိုးသည်။

ဓဝ်, *n.* the divine law ; (Bur.) တရား။

ဓဝ်, *v. i.* to be straight forward, direct from one point to another, သွယ်, ဟွဲဓေ ; to be straight up, not inclined ; စဝ်, ဟွံဂလာ, ဟွံဇ; to be even, set level, ဟွံဂစေဝ် ; to be in the centre, ဒးအဒေါဝ်။ (Bur.) တည့်သည်။

ဓဝ်ကီ, *prep.* over against ; (Bur.) မျက်နှာချင်းဆိုင်။

ဓဝ်ဓဝ်, *adv.* straight, with a straight course ; (Bur.) တည့်တည့်။

ဓဝ်သွတ်, *a.* right, true ; *v. i.* to be true ; (Bur.) မှန်ကန်သော။ မှန်ကန်သည်။

ဓဝ်ဇဝ်ဝေလိ, *n.* the gospel ; (Bur.) ဇဝ်ဝေလိတရား။

ဓါဝ်, *n.* a one-headed drum ; (Bur.) အိုးစည်။

ဓါတ်, (Pali ဓါတု), *n.* a relic ; (Bur.) ဓါတ်။

ဓုပ်, *n.* a bundle of herbs, or anything else, used for fomenting to relieve pain ; (Bur.) ကြပ်ထုပ်။

ရုပ်, *n.* presents for the priests, arranged in the form of a cone or pyramid; (Bur.) ကန်တော့ပွဲ။

ရုပ်ပြကာ, *n.* the bulging part of a graduated steeple under the "umbrella" of Buddhist temples; (Bur.) ရုဝိကာ။

ရိုဒ္ဓိ, *a.* stupid; (Bur.) ထိုင်းမှိုင်းသော။

ဒ

ဒ, *n.* a basket, containing about one bushel; (Bur.) တောင်း။

ဒသော, *n.* a measuring basket; (Bur.) ခြင်းတောင်း။

ဒ, *prep.* by means of, ဒကို။ ဒကိုင်။ (Bur.) အားဖြင့်။

ဒက်, *v. t.* to sink into or through, as into mud; (Bur.) ကျံသည်။

ဒက်ဝပ်, *n.* a weapon; (Bur.) ထက်ဒက်။

ဒက်သတ်, *n.* a planet; (Bur.) ဂြိုဟ်။ See ဂြိုဟ်။

ဒင်, *v. t.* to bring; (Bur.) ယူလာသည်။

ဒင်ဒုဂ်, *v. t.* to accuse, to blame; (Bur.) အပြစ်တင်သည်။

ဒတ်, *n.* asparagus; (Bur.) ကညွတ်။

ဒန်, *n.* a palace; (Bur.) ဒန်း။

ဒဂ, (Pali), *n.* a measure of time equal to 10 winks of the eye, or $\frac{5}{64}$ of a second; (Bur.) ဒဂ။

ဒဂက်, (Pali နိရ), *n.* hell; (Bur.) ငရဲ။

ဒဝမ, (Pali) *o. a.* ninth; (Bur.) ဒဝမ။ ကိုးခုမြောက်သော။

ဒဉ်, *n.* a fabulous serpent, a dragon; (Bur.) ဒဂါး။

ဒဝင်, *n.* a shelf over a cooking-place for depositing cooking utensils; (Bur.) ကြပ်ခိုးစင်။

ဒဝဲ, *a.* Pwo, as ကရေဒဝဲ Pwo Karen; (Bur.) တလိုင်းကရင်။

ဒဝဲ, (Pali ဒဝရ), *n.* in classic usage, a measure of time

equal to 4 *pats*, or 24 minutes; in modern usage, one hour; a watch or clock; (Bur.) နာရီ။

နဒု။, *n.* the *padauk*, the gum-kino; (Bur.) ပိတောက်။

နာဒု။, *n.* parched rice mixed with sugar formed into balls or cakes: (Bur.) ထမင်းခြောက်လှော်ကိုထောင်း၍ရသောအမှုန့်ကို၊ ထန်းလျက်ဖြစ်စေ၊ သကြားဖြစ်စေ၊ရော၍လုပ်သောမုန့်ချိုတမျိုး။

နာမ, (Pali နာမ), *n.* a name, ယွှ။ (Bur.) နာမည်။

နာမ်, (Pali နာမ), *n.* a noun; (Bur.) နာမ်။

နာံ, (Pali နာမ), *n.* spirit, soul, ဝိညာန်။ (Bur.) နုံ။ ဝိညာည်။

နာံထုင်, *n.* a water-bucket; (Bur.) ရေပုံး။

နာဲ, *n.* a lord, a master, Mr.; (Bur.) သခင်။ ပိုင်သောသူ။ ဥစ္စာရှင်။

နာဲဂျင်, *n.* a boat-owner; (Bur.) လှေသူကြီး။

နာဲနတ်, *n.* a helmsman; (Bur.) တက်မကိုင်။

နာဲဒပ်, *n.* a general; (Bur.) စစ်သူကြီး။

နာဲဖြိ, *n.* a lady, Mrs.; (Bur.) သခင်မ။

နိစ္စ, (Pali), *a.* unchangeable, eternal; (Bur.) နိစ္စ။

နိတိ, *n.* riches, wealth; (Bur.) များစွာသောဥစ္စာ။

နိတ်ဩြ, *v. t.* to trust in, usually preceded by ပ။ (Bur.) ခိုလှုံသည်။

နိဗ္ဗာန်, (Pali နိဗ္ဗာနံ), *n.* annihilation; (Bur.) နိဗ္ဗာန်။

နိမိတ်, (Pali နိမိတ္တံ), *n.* a sign, a prodigy; (Bur.) နိမိတ်။

နိမိတ်လက်သန်, *n.* a miracle; (Bur.) နိမိတ်ထက္ခဏာ။

နိမ္မိတ္တ, (Pali), *a.* created; (Bur.) နိမ္မိတ္တ။

နိမ္မိတ္တသတ္တံ, *n.* a created being, a creature; (Bur.) နိမ္မိတ္တသတ္တဝါ။

နိယဟုတ်, *n. a.* ten millions; (Bur.) တကုဋေ။

နိယဟုတ်တံင်, *n. a.* one hundred millions; (Bur.) ဆယ်ကုဋေ။

နိလိယ, *n.* Nilíyĕ, the name of a hunter in Mon legendary lore ; (Bur.) နိလိယတည်းဟူသောမရဆိုးတယောက်၏အမည်။

နိဿရ, (Pali), *n.* a superior religious teacher ; (Bur.) နိဿရည်း။

နိုဂိ, (Pali နိဂမ), *n.* a country, a kingdom ; (Bur.) နိုင်ငံ။

နိဒါန်, *n.* an introduction ; (Bur.) နိဒါန်း။

နုက်, *v. t.* to take from, or out of ; to subtract ; (Bur.) နုတ်သည်။

နုက်ကူး, *v. t.* to redeem ; (Bur.) ရွေးနုတ်သည်။

နုက်ထွိတ်, *v. t.* to take out of, as a person out of jail ; (Bur.) နုတ်ထုတ်သည်။

နုင်, *n.* a water-pot, a "chatty;" (Bur.) ရေအိုး။

နုင်, *n.* any medicinal odoriferous powder or drug; (Bur.) နှာကောင်း။

နူ, *prep.* from, နူကို။ (Bur.) က။ ကတည်းက။ မှ။

နူဂယး, *n.* the morning ; (Bur.) နံနက်။

နူထျိ, *inter. pro.* whence ? ; (Bur.) ဘယ်က။ ဘယ်ဆီက။

နူအဝဲ, *prep.* out of, from among, from within ; (Bur.) အထဲက။ အတွင်းက။

နေင်က, *n.* a fin ; (Bur.) ငါးဆူး။

နေင်ခွေန်, *n.* the barb of a fish-hook ; (Bur.) ငါးမျှားထစ်။

နေင်, *n.* an eye-tooth; *col.* ; (Bur.) အစွယ်။

နေရတိ, *n.* and *a.* south-west, ဩရတိ။ (Bur.) အနောက်တောင်။

နဲ, (Pali နယ), a precept ; (Bur.) နည်း။

နဲကဲ, *n.* a rule ; (Bur.) နည်းနာ။

နဲပက္ကရ, *n.* a precept, doctrine ; (Bur.) နည်းနယ်။

နဲဥပဒေသ, *n. pl.* doctrines, precepts;(Bur.) နည်းဥပဒေသ။

နော်တ်, *n.* a sickle for reaping ; (Bur.) တံစဉ်း။

နှံ့, *v. i.* to be, နှမ်။ (Bur.) ရှိသည်။

နှံ့ဝိုတ်, *v. i.* to become willing ; (Bur.) စိတ်ပါသည်။

နှံ့ပျိန်, *n.* the head priest of a monastery; (Bur.) ဘုန်းကြီးအကြီး။

နှာ, *n.* a coarsemat, made of the inner part of the bamboo ; (Bur.) နှီးသားဖျာ။

နှာ, *v. t.* to stir backwards and forwards ; (Bur.) လှော်သည်။

နှာ်, *n.* a royal dirk ; (Bur.) ရာဇသန်လျက်။

နှာင်, *n.* a scoop for catching fish ; (Bur.) ယက်သဲ့။

နှိုင်, *n.* rust; (Bur.) သံမှစ၍သတ္တုဥစ္စာတက်တတ်သောအချေး။

နှိုန်, *v. i.* to spill over ; (Bur.) ဖိတ်သည်။

နှောက်, *n.* cylindrical ear ornaments ; (Bur.) နားတောင်း။

နှောင်, *n.* a hoof; (Bur.) ခွာ။

နှောင်, *n.* a rudder or helm, သွောင်။ (Bur.) တက်မ။

နှောက်, *v. i.* to itch ; (Bur.) ယားသည်။

နှောတ်, *v. t.* to foment ; (Bur.) ကြပ်ထုပ်ထိုးသည်။

နှောင်, *n.* a bolt, or bar of a door or window ; (Bur.) ကန့်သန့်ကျင်။

နှောင်, *n.* a line, as the ruling on paper ; (Bur.) အကြောင်း။

ဒှံ, *v. i.* to mix ; (Bur.) ရောနှောသည်။

ဒှံရ, *v. t.* to mingle, to mix ; (Bur.) ရောနှောသည်။

ပ

ပ, *v. t.* to do, to make, to cause ; (Bur.) ပြုသည်။ လုပ်သည်။

ပကတ်, *v. t.* to learn; (Bur.) သင်သည်။ သင်ကြားသည်။

ပကတ်ကျီ, *v. t.* to instruct, teach ; (Bur.) သင်ချသည်။ သင်ပေးသည်။

ပကင်ရင်, *v. t.* to govern, to rule, as a city or country; (Bur.) အုပ်စိုးသည်။

ပကပ်, *v. t.* to break, applied only to stiff things, as sticks; (Bur.) ချိုးသည်။

ပကာဂစိုတ်, *v. i.* to die, ပကျှံကာဂစိုတ်။ spoken of royal personages and sacred animals; (Bur.) အနိစ္စရောက်သည်။ မှားသည်။

ပကာဝါမဒ္ဒီ, *n.* marriage; (Bur.) လက်ထပ်မင်္ဂလာဆောင်ခြင်း။

ပကေင်, *v. t.* to practise, ပကေင်တဲ။ (Bur.) အကျင့်လုပ်သည်။

ပကေဝံ, *v. t.* to bring together, ပကောမ်။ (Bur.) စုသည်။ စုဆိမ်းသည်။

ပကောံဓရီ, *v. i.* to assemble, ပျှံဓရီ။ ပကောံဒရီ။ (Bur.) စည်းဝေးသည်။

ပဂဗုတ်, *v.* to engage in a law-suit; (Bur.) အမှုလုပ်သည်။

ပဂုန်, *v.* to do a favor; (Bur.) ကျေးဇူးပြုသည်။

ပဂေတ်, *v. t.* to turn, to cause to turn around, ဇွေတ်။ (Bur.) လှည့်စေသည်။

ပဋ္ဌုတ်, *v. t.* to arouse, to awaken, ပ္ဌုဝ်။ ပ္ဌေါဝ်။ (Bur.) နှိုးသည်။

ပစခိုတ်, *v. i.* to boast; (Bur.) ဟန်ချီသည်။

ပစိုတ်, *v. i.* to be careful; (Bur.) သတိပြုသည်။

ပ္ဌီ, *v. t.* to make level; (Bur.) ညီညာစေသည်။

ပ္ဌီပ္ဌပ်, *v.* to consult with a view to union of sentiment; (Bur.) သဘောညီညွတ်စေရအောင်ပြုသည်။

ပ္ဌုင်ထွး, *v. t.* to point out, to show, ပ္ဌုင်ထစး။ (Bur.) ညွှန်ရှိပြသည်။

ပဍုင်, *v. i.* to be salt; (Bur.) ငန်သည်။

ပခေုန်, *v. t.* to cause to take fire, to light; (Bur.) ညှိသည်။ ထွန်းသည်။

ပွန်, *v. t.* to build. See ဩိုင်။ (Bur.) တည်သည်။

ပတန်ငူုဟ်, *v.* to appraise, to fix a price; (Bur.) အတိုးပြတ်သည်။

ပတံ, *v. i.* and *v. t.* to begin, ပွံ။ ပတမ်။ (Bur.) အစပြုသည်။

ပတလဒယိုင်, *v. t.* to marry, ပတလဂယိုင်။ (Bur.) အိမ်ထောင်ပြုသည်။

ပ္ဘိတ်, *v. t.* to take out, to put out, to issue; thus ပ္ဘိတ်အသံ *to issue an order*; (Bur.) ထုတ်သည်။ ထုတ်ပြစ်သည်။

ပ္ဘိတ်ထောံ, *v. t.* to pluck out and cast away, ပ္ဘိတ်ထောအ်။ (Bur.) ထုတ်ပြစ်သည်။

ပ္ဘိတ်ဒ္ဒိဟတ်, *v.* to exert one's self, to put forth strength; (Bur.) အားထုတ်သည်။ အားစိုက်သည်။

ပ္ဘိတ်သက်သေ, *v.* to give proof; (Bur.) သက်သေထုတ်ပေးသည်။

ပ္ဘီ, *v. t.* to speak to, to address a superior; to petition; (Bur.) ကြားပြောသည်။ လျှောက်သည်။

ပတုပ်, *v. i.* to compare, ပ္ဘေါ်။ ပ္ဘေါဇတ်။ (Bur.) နှိုင်းရှည်သည်။

ပ္ဘဲုး, *v. t.* to do, to finish, ပတဲု။ (Bur.) ပြီးစေသည်။

ပ္ဘဲုး, *v. t.* to confuse, ပထဲု။ (Bur.) ရှုပ်ထွေးစေသည်။

ပ္ဘံုး, *v. t.* to let fall, to drop, ပ္ဘံုဖျေဟ်။ See ဗဒေါမ်။ (Bur.) ချသည်။

ပတောပ္ဘက်, *v. t.* to cause to increase; (Bur.) တိုးတက်စေသည်။

ပ္ဘ, *v. t.* to set up as a post, ပတ။ (Bur.) ထောင်သည်။ ထူသည်။

ပ္တလင်မာန, *v. i.* to become haughty, to be proud; (Bur.) မာနထောင်လွှားသည်။

ပတး, *v. t.* to cause to be level; (Bur.) ညီစေသည်။

ပ္တိုန်, *v. t.* to raise up, to lift, to put up higher, ပတိုန်။ (Bur.) တင်သည်။

ပ္တိုန်ဒ္ဒါ, *v. t.* to elevate to office, ပတိုန်ဒ္ဒါ။ (Bur.) ချီးမြှောက်သည်။

ပ္တိုန်လင်နူကျာတေံ, *v. t.* to predestinate; (Bur.) ရှေးမဆွက ခွဲခန့်မှတ်သားသည်။

ပန်, *v. t.* to make, to cause, ပွင်။ (Bur.) ပြုလုပ်သည်။ဖြစ်စေသည်။ to build, to found; as ပွင်ဥုင် *to found a city*; (Bur.) တည်ထောင်သည်။

ပန်လိုက္ကိန်. *v.* to assume the marriage relation, whether husband or wife, သင်။ (Bur.) အိမ်ထောင်ပြုသည်။

ပဒတ, *v. i.* to dwell for a short period; (Bur.) တည်းခိုသည်။

ပပတ္တဏာ. *v.* to pray; (Bur.) ပဌနာပြုသည်။

ပပရေံ, *v. t.* to put down, degrade, ပပရေအ်။ (Bur.) ရှုတ်ချသည်။

ပပြဘိုက်, *v.* to partake of food; (Bur.) အစာကိုသုံးဆောင်သည်။ ဖုံးပေးသည်။

ပဗွဲ, *v. t.* to trust in; (Bur.) အမှီပြုသည်။ကိုးစားသည်။

ပဗဒိုပ်, *v. i.* to stay for a time; (Bur.) တည်းခိုသည်။

ပဗဓါန်, *v.* to trust in the merits of another; (Bur.) ကိုးစားသည်။

ပဗိုက်, *v.* to trade, to buy and sell; (Bur.) ကုန်ကူးသည်။

ပမာနသက်ကရ, *v.t.* to regard, to respect; (Bur.) ပမာဏပြုသည်။ ထောက်သည်။ လေးမြတ်သည်။

ပလင်ဓိထာန်, *v.* to swear, to take on oath; (Bur.) ဓိဌါန်ပြုထားသည်။

ပထိုက်ထေ့, *v. t.* to make a hole through, ပထိုက်ထောအံ။ (Bur.) ဖောက်ပြစ်သည်။

ပထို, *v. t.* to destroy ; (Bur.) ဖျက်ဆီးသည်။

ပထိုပထ်, *v. t.* to destroy, to spoil, to pervert ; (Bur.) ဖျက်ဆီးသည်။

ပထိုင်, *v. t.* to make a hole into or through; to perforate; (Bur.) ဖောက်သည်။

ပထို်ရယျ, *v.* to be diligent, industrious ; (Bur.) ဝီရိယပြု သည်။

ပလွေင်, *v.* to pretend ; (Bur.) ဟန်ဆောင်သည်။

ပဝတ်, *v.* to discharge duty, to worship ; (Bur.) ဝတ်ပြု သည်။

ပသက်သို, *v. t.* to call to witness ; (Bur.) သက်သေထူပ စေသည်။

ပသတိ, *v.* to be cautious, careful; to take heed, ပသ္သိ။ (Bur.) သတိပြုသည်။

ပသမတ်သစ္စ, *v.* to make a solemn asseveration ; to swear ; (Bur.) သစ္စာပြုသည်။

ပသို်ထာန်, *v.* to marry ; (Bur.) အိမ်ထောင်ပြုသည်။

ပသူ,*v.* to harbor a spirit of malice or enmity ; (Bur.) ရန်ငြိုးထားသည်။

ပဟဲ, *v. t.* to pacify, to appease ; (Bur.) ငြိမ်းစေသည်။

ပအဓိထာန်, (Pali အဓိဋ္ဌာန်), *v.* to make a vow ; (Bur.) ဓိဋ္ဌာန်ပြုသည်။

ပအနိင်အဝိင်, *v. t.* to compel ; (Bur.) အနိုင်အထက်ပြုသည်။

မ္ဘပ်, *v. t.* to deliver up, to commit to, မ္ဘပ်ပြာပ်။ (Bur.) အပ်သည်။ အပ်နှံသည်။

ပအရိ, (Pali အာရမ္မဏ), *v.* to dwell upon in mind, to make an object of thought or desire ; (Bur.) အာ ရုံပြုသည်။

ပအဟာရ, (Pali အာဟာရ), *v.* to have food, to feed; (Bur.) အာဟာရသုံးဆောင်သည်။

ပအံ့သဝင်, *v. i.* to wonder, to be astonished; (Bur.) အံ့သြသည်။

ပ or လ္ဟ, *v. p. prohibitory*, not, လပ။ See Gram. § 17-1; (Bur.) မ—နှင့်။

ပကၠတိ, (Pali ပကတိ), *n.* nature; (Bur.) ပကတိ။ နဂိုရိုး။

ပကဲ, *v. t.* to trap with a weapon, ပကဲသေနာတ်။ (Bur.) ချုပ်းကပ်သည်။

ပကောတ်, *n.* a leach; (Bur.) မျော့။

ပကောတ်တိ, *n.* the earth-worm; (Bur.) တိကောင်။

ပဂ္ဂမောန်, *n.* a garland; (Bur.) ပန်းကုံး။

ပကသ, *n.* a carver in wood; (Bur.) ပန်းပု။

ပကံက်, *n.* the hog-plum; (Bur.) ငွေးသီး။

ပဂပ်, *v. t.* to join, unite, connect; (Bur.) စပ်သည်။

ပဂိန်, *v. t.* to offer respectfully (to a priest;) (Bur.) ကပ်သည်။

ပင်, *v. t.* to bear up, as upon the hand; (Bur.) ပင့်သည်။

ပင်ထွိုန်, *v. t.* to lift up; (Bur.) ပင့်တင်သည်။ မတင်သည်။

ပင်မိုင်, *v. t.* to listen to, ပင်မိုင်။ (Bur.) နာသည်။ တရားနာသည်။

ပဍပ်, *n.* a joint; (Bur.) အဆစ်။

ပဍါ, *n.* the wild nutmeg; (Bur.) ကျွဲသွေး။ တောင်စံကား။

ပဍါန်, *n.* a certain preparation of rice; (Bur.) မုန့်ဆန်း။

ပဍါန်, *n.* a cup or earthen plate; (Bur.) ပုကန်။

ပဍါန်ဖိုင်စိုင်, *n.* a glazed earthen bowl; (Bur.) ဇလုံပုကန်။

ပဍါန်ခုံလက်ဖက်, *n.* a tea-cup; (Bur.) လက်ဖက်ရည်ပုကန်။

ပဍါန်ပုင်, *n.* a glazed earthen dish or bowl; (Bur.) ပုကန်။

ပဋ္ဌါန်လး, *n.* a plate ; (Bur.) ပုကန်ပြား။
ပဋ္ဌါန်လးဥပ်လက်ဖက်, *n.* a saucer ; (Bur.) လက်ဖက်ရည်ပုကန်ပြား။
ပဋ္ဌါန်သွ, *n.* a cup ; (Bur.) ပုကန်လုံးကလေး။
ပဋ္ဌေဝံ, *v. i.* to proceed directly, ပဋ္ဌေါအ်။ ပဋ္ဌေါ။ (Bur.) တန်း၍သွားသည်။
ပဋ္ဌေါအ်အာ, *v. i.* to strive to walk fast, to hurry; (Bur.) တန်း၍သွားသည်။
ပစေဂဗုတ်, (Pali ပစ္စေကဗုဒ္ဓ), *n.* a semi-Boodh, one that is said to appear between two Boodhs ; (Bur.) ပစ္စေကဗုဒ္ဓ။
ပစ္စုပန်, (Pali ပစ္စုပ္ပါနံ), *n.* the present time ; *adv.* now ; (Bur.) ပစ္စုပ္ပါန်။
ပည္စမ, (Pali), *o. a.* fifth ; (Bur.) ပည္စမ။ ငါးခုမြောက်။
ပညပ်, (Pali ပညတ္တိ), *n.* a command ; (Bur.) ပညတ်။
ပညပ်လဝ်, *v.* to give commands ; (Bur.) ပညပ်ထားသည်။
ပညာ, (Pali), *n.* wisdom, knowledge ; (Bur.) ပညာ။
ပညောန်, *n.* the water-melon ; (Bur.) ဖရဲသီး။
ပဏင်, *n.* the jack- fruit ; (Bur.) ပိန်းနဲး။
ပဏာင်, *n.* a pasture ; (Bur.) စားကျက်။ ကျက်စားရာမြေကွက်။
ပဏိက်, *n.* a fan ; (Bur.) ယပ်တောင်။
ပဏုက်, *v. t.* to conceal ; (Bur.) ဖွက်သည်။
ပဏောတ်, *n.* a scar, ပေ့တ်။ (Bur.) အနာရွတ်။ အမာရွတ်။
ပဏောက်, *n.* an aperture, an opening, as of a door or window ; (Bur.) အပေါက်။
ပဏောတ်, *n.* anger, ပနောတ်။ (Bur.) အမျက်။ ဒေါသ။
ပဏး, *n.* one kind of jack-fruit with a rather smooth rind ; (Bur.) စွန်မတတ်။
ပတံမ, *v.* to transplant, ပတမ်မ။ (Bur.) ကောက်ရိုက်သည်။

ပတ်, *v. t.* to press with the hand, to squeeze; (Bur.) နှိပ်သည်။ ညှစ်သည်။

ပတ်, *v. t.* to make a hole into, as by a chisel; (Bur.) ထွင်းသည်။

ပတ်ခုဝ်တ္ဝ်, *v.* to milk; (Bur.) နှိညှစ်သည်။

ပတ်ဩ်, *n.* urine; (Bur.) ကျင်ငယ်။ သေး။ ဆီး။ အပေါ့။

ပတ္တဏာ, (Pali ပဌနာ), *n.* prayer; (Bur.) ပဌနာ။

ပ္တါင်, *a.* white, ဗ္တာင်။ (Bur.) ဖြူသော။

ပတိသန္ဓိ, (Pali ပဋိသန္ဓေ), *n.* pregnancy; (Bur.) ပဋိသန္ဓေ။

ပတိသန္ဓိလိုဲ, *v.* to miscarry; (Bur.) ကိုယ်ဝန်ပျက်သည်။

ပတ္တိမာရုပ်, *n.* an idol, an image; (Bur.) ရုပ်တု။ ဆင်းတု။

ပတုက်, *n.* the *Barringtonia racemosa*; (Bur.) ကျည်းပင်။

ပတောက်, *a.* fresh, not salt; (Bur.) ချိုသော။ မငန်သော။

ပ္တေင်, *n.* ashes; (Bur.) ပြာ။

ပ္တေဟ်, *v. t.* to believe; (Bur.) ယုံကြည်သည်။

ပ္တိုင်, *n.* purulent matter; (Bur.) ပြည်။

ပ္တိုင်, *n.* a mushroom; (Bur.) မှိုး။

ပ္တိုင်ခုဝ်, *n.* a sponge; (Bur.) ရေမှိုး။

ပ္တိုင်ဒုန်, *n.* the fungus that forms on decaying bamboo, used by the natives as a vermifuge; (Bur.) ဝါးမှိုး။

ပထမ, (Pali ပဌမ), *o. a.* first; (Bur.) ပဌမ။

ပထဝီ, (Pali), *n.* the earth; (Bur.) ပထဝီ။ မြေကြီး။

ပထောင်, *n.* a hole through anything; (Bur.) အပေါက်။

ပထောင်ထောံ, *v. t.* to make a hole into or through, ပထောင်ထောဆ်။ (Bur.) ဖေါက်သည်။

ပထောင်ရင်, *n.* the nostril; (Bur.) နှာခေါင်းပေါက်။

ပ္ဒဲ, *v. t.* to lean against; (Bur.) မှီသည်။

ပန်, *n. a.* four; (Bur.) လေးရ။

ပန်စောင်, *n. a.* forty; (Bur.) လေးဆယ်။

ပန်, *v. t.* to discharge a gun or cannon, to shoot; (Bur.) ပြစ်သည်။

ပန်တောင်, *v. t.* to beat up cotton with a bow; (Bur.) ဝါဖတ်လေးနှင့်ချသည်။

ပန္နာရသမ, (Pali), *o. a.* fifteenth; (Bur.) ပန္နာရသမ။ ဆယ်ငါးရမြောက်။

ပပ်, *a.* dirty, filthy, ကိုပပ်။ *v. i.* to be dirty; (Bur.) ညစ်သော။ ညစ်ပတ်သော။ ညစ်ပတ်သည်။

ပမန်, *n.* a charm, an article that has had incantations repeated over it; (Bur.) လက်ဖွဲ။ ခလဲ့လက်ဖွဲ။

ပမင်, *v. t.* to rehearse, to repeat, ဖရောတ်။ (Bur.) ရွတ်သည်။ ဖတ်ရွတ်သည်။

ပယတ်ပယတ်, *adv.* frequently, repeatedly; (Bur.) မကြာမကြာ။

ပယာံ, *n.* time, ပယျာံ။ as ပယာံတွဲ *day-time*; ပယာံတွဲတွဲ *midday*; ပယာံနူဂယး *morning time*; (Bur.) အချိန်။

ပယဲ, *v. t.* to persecute, ပယဲခရ။ (Bur.) ညှည်းဆဲသည်။

ပယိုင်, *n.* a boundary; (Bur.) နယ်စပ်။ နယ်နိမိတ်။

ပယျင်, *n.* next to the lowest order of Buddhist priests; (Bur.) ပညွှင်း။

ပယျး, *n.* a bright shining light; (Bur.) လင်းစေခြင်း။

ပယျးဒိုင်, *n.* a revelation; (Bur.) ဗျာဒိတ်ပေးတော်မူချက်။

ပရဂဟီ, *v. t.* to threaten, ဂဟီ။ (Bur.) ကြိမ်းမောင်းသည်။

ပရင်, *n.* anything sent to another; (Bur.) ပေးလိုက်သောအရာ။

ပရင်ဓီ, *n.* a river-bank; (Bur.) မြစ်ကမ်း။ ကမ်းပါး။

ပရန်, *n.* bait; (Bur.) ငါးမျှားစာ။

ပရင်ဖေတ်, *n.* a prophet; (Bur.) ပရောဖက်။

ပရင်, *adv.* quickly, ပြင်။ as ဗွဲပရဟ် *very quickly*; (Bur.) လျင်မြန်စွာ။

ပရင်, *v. i.* to abound, have in abundance, ပရင်တိုန်။ (Bur.) စည်ကားသည်။

ပရဆ်, *v. t.* to distribute, ပရံ။ ပရံဗွုင်။ (Bur.) ဝေသည်။ ဝေဌသည်။

ပရာင်, *v. t.* to broil; (Bur.) ကင်သည်။

ပရာတ်, *v. i.* to splash, ပရာတ်ဒး။ (Bur.) စည်သည်။ ဖိတ်စည်သည်။

ပရာန်, *n.* heat, as ပရာန်မတ်ဖြဲ *sultriness*; *i. e.* heat reflected from the clouds; (Bur.) အပူ။ အိုက်ခြင်း။

ပရာန်သိ, *a.* French; (Bur.) ဖြင်သစ်။ ပြင်သစ်။

ပရာပ်ဏာ, *v. t.* to conduct between two persons; (Bur.) ညှပ်၍ယူသွားသည်။

ပရိက္ခရာ, (Pali), *n.* articles belonging to a Buddhist priest; (Bur.) ပရိက္ခရာ။ ပရိဘောဂ။ အသုံးအဆောင်။

ပရိယျာ, (Pali ပရိယာယော), *n.* deceit, guile; (Bur.) ပရိယာယ်။

ပရေက်, *a.* smart, very quick; *v. i.* to be smart; (Bur.) ကျွမ်းကျင်သော။ ကျင်လည်သည်။

ပရေင်, *v. t.* to set in order, to prepare; (Bur.) စီစည်သည်။

ပရေင်ဝိဝါဟ, *v.* to have sexual intercourse; (Bur.) စုံဖက်ခြင်းပြုသည်။

ပရေင်, *n.* an open kind of basket; (Bur.) စလယ်တောင်း။

ပရေံ, *a.* ugly, mean, used with regard to looks and the disposition, ပရေဆ်။ (Bur.) အရုပ်ဆိုးသော။

ပရဲ, *n.* profit, gain; (Bur.) အမြှတ်။

ပရောပရာ, *n.* a consequence; (Bur.) အကြောင်းအရာ။

ပရောံ, *v. i.* to be crackingly brittle, as a dried leaf, ပရောမ်။ (Bur.) ကြွပ်သည်။

ပရး, *v. t.* to separate; (Bur.) ခွဲခွာသည်။ ခွဲ၍ထားသည်။

ပရေးဗွဲ့, *v. t.* to scatter; (Bur.) ဖြန့်ကြဲသည်။

ပရိုက်, *n.* capacity, as of any box or basket; (Bur.) ဆံ့ခြင်း။

ပရိုက်, *n.* the citron fruit; (Bur.) ရှောက်သီး။

ပရိုက်ခဏာတ်, *n.* the sweet citron; (Bur.) ရှောက်ချိုသီး။

ပရိုင်, *n.* tidings, news; (Bur.) သိတင်း။

ပလက်, *n.* perspiration, sweat; (Bur.) ခြွေး။

ပလင်, *n.* a bottle; (Bur.) ပလင်း။

ပလတ်, *n.* a thief, ကမ္ဘတ်။ (Bur.) သူခိုး။

ပလန်, *v. t.* to take revenge upon; (Bur.) လက်စားကျေအောင်ရန်တုံ့ပြန်၍ပြုသည်။

ပလင့်, *v. t.* to cut up, as the flesh of animals; to shell as beans; (Bur.) လိုးထုတ်သည်။ ခြွေသူသည်။

ပလုတ်, *n.* a germ or sprout; (Bur.) အညွှောက်။

ပလေပလံင်, *v. i.* to make a noise; (Bur.) ညံသည်။

ပလေဝ်, *v. t.* to mend, to repair, ပလေဝ်ပလေတ်။ (Bur.) ပျင်သည်။ ပြုပျင်ဆည်။

ပလော, *n.* the act of rolling; (Bur.) လိမ့်ခြင်း။

ပလောန် *n.* the olive; (Bur.) သံလွင်။

ပလော်, *n.* a coat, a shirt or jacket of any kind, ပလောအ်။ အင်္ကျီ။

ပလံင်ကာ,*v. t.* to lead or carry away; to conduct; (Bur.) ပို့ထိုက်သည်။

ပလံင်နင်, *v. t.* to bring; (Bur.) ပို့လာသည်။

ပထိုက်, *n.* dust; (Bur.) ဖုတ်။ ဖုံ။

ပထိုက်ထော်, *v. t.* to make a hole through, ပထိုက်ထောအ်။ (Bur.) ဖောက်ပြစ်သည်။

ပထိုင်, *n.* a well, ကမ္ဘိုင်။ (Bur.) ရေတွင်း။

ပထိုတ်, *n.* the west, ပိုတ်။ (Bur.) အနောက်။

ပထိတ်, *v. t.* to put out, to extinguish; thus ပထိတ်ပွတ် *to put out a light*; (Bur.) ငြိမ်းသည်။ မီးငြိမ်းသည်။

ပထိုင်, *v. t.* to make a hole in or through, to perforate; (Bur.) ဖောက်သည်။

ပလဲ့, *v. i.* to glitter, to sparkle; (Bur.) အရောင်တောက်သည်။

ပဝ်, *v. i.* to fly. When a priest dies, they say ထက္ကဝ် ပဝ်အာ *the priest has flown*; (Bur.) ပျံသည်။ပြန်တော်မူသည်။

ပဝ်တုဂါ, *a.* Portuguese; (Bur.) ပေါတုဂါ။

ပဝါ, *n.* a towel or handkerchief; (Bur.) ပဝါ။

ပဝါ, *n.* a herd; (Bur.) အစုအဆုပ်။

ပဝေါ်, *v. i.* to go for a walk with children; (Bur.) လမ်းရောက်လည့်သည်။

ပဝေဏီ, *n.* a custom; (Bur.) ထုံးစံ။ ဓလေ့။

ပသ, *n.* a stench, မသ။ ပသပသောန်။ (Bur.) အနံအစော်။

ပသ, *v. i.* to stink; (Bur.) နံသည်။ နံစော်သည်။

ပသလဲ, *v. t.* to trust, to have confidence in, ပဗ္ဗဲ။ (Bur.) ကိုးစားသည်။

ပသလဲလွေ်, *v. t.* to place reliance upon; (Bur.) မှီရိုသည်။

ပသာ, *n.* a weight equal to $3\frac{65}{100}$ pounds, a viss; (Bur.) ဝိဿာ။

ပသျ်, *n.* the lunar month nearly corresponding to May; (Bur.) ကဆုန်လ။

ပသျ်, *adv.* how; as ပသျ်အဲအာမာန်ရော *how can I go?* (Bur.) အဘယ်ကဲ့သို့။

ပသာန်, *n.* heat; as ပသာန်တွဲ *the heat of the sun*; (Bur.) ပူခြင်း။

ပသုန်, *n. a.* five; *col.* မသုန်။ (Bur.) ငါးခု။

ပသုန်စောတ်, *n. a.* fifty; *col.* မသုန်စောတ်။ (Bur.) ငါးဆယ်။

ပသေက်ပသင်, *n.* blessedness; (Bur.) ချမ်းသာ။
ပသဲ, *n.* iron; (Bur.) သံ။
ပသဲခုဉ်, *n.* tin, *i. e.* sheet iron covered with tin; (Bur.) သံဖြူ။
ပဟ်, *n.* the barking deer; (Bur.) ဂျိ။
မ္ဆုမ်လင်, *v. t.* to make up into a heap; (Bur.) ရပုံထားသည်။
မ္ဆေါင်, *v. t.* to persuade; (Bur.) သွေးဆောင်သည်။
မ္ဆေါင်ထာ, *v. t.* to draw away, to entice, မ္ဆေါင်လ။ (Bur.) ဖြားယောင်းသည်။
ပအိုဟ်, *a.* decayed; in a good sense, ancient; (Bur.) ဆွေးမြေ့သော။ ရှေးကာလနှင့်ဆိုင်သော။
ပါ, *v. i.* to be in company with others, to be in one's company; (Bur.) ပါသည်။
ပါတ္တာ, *n.* a hinge; (Bur.) ပတ္တာ။
ပါ်, *v. t.* to halve; (Bur.) ထက်ဝက်ခွဲသည်။
ပါ်, *v. t.* to cut with an axe or cleaver; to split, ပါ်ထကး။ (Bur.) ထက်ခြမ်းခွဲသည်။
ပါ်ဂစဲ, *v. t.* to sever; to place apart; (Bur.) ခွဲခွာသည်။
ပါင်, *n.* the mouth; (Bur.) ပစပ်။ ခံတွင်း။
ပါင်ကွက်, *n.* the armpit; (Bur.) ဆက်ကလိ။
ပါင်ကူ, *n.* a vise; (Bur.) ပြုတ္တူ။
ပါင်ဗတ်လ္တာ်စက်, *n. pl.* principalities and powers; (Bur.) အာဏာစက်တို့။
ပါတ်, (Pali ပါဒ), *n.* a *pat*, a measure of time equal to 16 *bijanas*, or 6 minutes; (Bur.) ပါ၌။
ပါန်ခီ, *n.* a painter of pictures; (Bur.) ပန်းချီ။
ပါန်မုက်, *n.* a sculptor, an engraver; (Bur.) ပန်းပုသမား။
ပါမ်, *v. t.* to to set a trap for; thus ပါမ်က *to set a fish-trap*; (Bur.) ထောင်သည်။

ပါရမီ, (Pali), *n.* virtue, an accomplishment; (Bur.) ပါရမီ။

ပါရသိ, *a.* Persian; (Bur.) ပေရသိ။

ပဲါ, *v. t.* to reject, ပဲါထေံ။ ပဲါထောအ်။ (Bur.) ပယ်သည်။ ပယ်ပြစ်သည်။

ပဲါကွေံ, *v. t.* to reject, to refrain form, ပဲါဝေင်။ (Bur.) ပယ်ရှားသည်။

ပိ, *n. a.* three; (Bur.) သုံးခု။

ပိစောင့်, *n. a.* thirty; (Bur.) သုံးဆယ်။

ပိဝါ, *adv.* thrice, ပိဂလန်။ (Bur.) သုံးကြိမ်။ သုံးခါ။

ပိက်, *n.* fine, nice, ခမိင့်။ *v. i.* to be fine; (Bur.) ကောင်းသော။ ချောသော။ ကောင်းသည်။ ချောသည်။

ပိက်, *n.* cotton cloth; (Bur.) ပိတ်။

ပိင်မှင်, *n.* a drum; (Bur.) ဘုံ။ ပတ်ဘုံ။

ပိဏ္ဍပါတ်, *n.* cooked rice given to the Buddhist priests; (Bur.) ဆွမ်း။

ပိန်, *v. t.* to thresh with a stick or with the feet; (Bur.) စပါးကိုပုတ်သည်။ စပါးနယ်သည်။

ပု, *v. i.* to swell, as rice in cooking; to swell being inflated, to bloat, to puff up; (Bur.) ရောင်သည်။ ပွသည်။

ပုတ္တာ, *n.* a telescope satchel; (Bur.) ဖါ။

ပုင်, *n.* cooked rice, ပုင်ဂရဲ။ (Bur.) ထမင်း။

ပုင်ကမုင့်, *n.* cold cooked rice; (Bur.) ထမင်းကျန်။ ထမင်းအေး။

ပုင်ခါင်ဒံ, *n.* rice boiled soft, ပုင်ခါင်ဒမ်။ ပုင်ဓိုင့်။ (Bur.) ထမင်းပြုတ်။

ပုင်တူ, *n.* rice slightly burnt and adhering to the bottom of the pot; (Bur.) ထမင်းရှိုး။

ပုင်မောပ်, *n.* boiled rice dried; (Bur.) ထမင်းခြောက်။

ပုတ်, *v. t.* to mortise, to drill, to excavate, ပုတ်ထင်။ (Bur.) ထွင်းသည်။ စက္ကူးဖေါက်ထွင်းသည်။

ပုတ်ဂုတ်, *v. t.* to grave, to chisel; (Bur.) ထုသည်။ ထွင်းသည်။

ပုထုဇန်, (Pali ပုထုဇ္ဇနော), *n.* one who has not attained to the state of an *ariya*; (Bur.) ပုထုဇဉ်။

ပုန်, *v. i.* to rebel, ပသပုန်။ (Bur.) ပုန်ကန်သည်။

ပုံ, *n.* a story, a narrative of past events; (Bur.) ပုံ။

ပုံသက်သေ, *n.* an example; (Bur.) ပုံသက်သေ။

ပုတ်, *n.* the lunar month nearly corresponding to January; (Bur.) ဖြာသိုလ။

ပူ, *n.* a dove; (Bur.) ခြိုး။

ပူတိ, *n.* the ground-pigeon; (Bur.) ခြိုးငြို။

ပူပါ, *n.* the ring dove; (Bur.) ခြိုးထင်းပြာ။

ပူ, *v. t.* to wind around with cord or cloth; (Bur.) ပတ်စည်းသည်။

ပူဒက်, *v. t.* to wind around and tie; (Bur.) ပတ်စည်းသည်။

ပူဖိုင်, *v. t.* to put around; (Bur.) ဖိုင်းထားသည်။

ပူရေတ်, *v. t.* to put around, to bind about; (Bur.) ပတ်ရစ်သည်။

ပူဂို, (Pali ပုဂ္ဂလ), *n.* a rational being; (Bur.) ပုဂ္ဂိုလ်။

ပူဇ, (Pali ပူဇော), *v. t.* to make an offering or sacrifice; (Bur.) ပူဇော်သည်။

ပူဇာသကာ, *n.* an offering, a sacrifice; (Bur.) ပူဇော်သကာ။

ပူမဂ်, *a.* happy; *v. i.* to be happy; (Bur.) မွေ့လျော်သော။ မွေ့လျော်သည်။

ပူရိသာတ်, (Pali ပရိသာ), *n.* an assembly, a congregation; (Bur.) ပရိသတ်။

ပေ, *n.* a foot, a measure; (Bur.) ပေ။

ပေင်, *a.* full; *v. i.* to be full; (Bur.) ပြည့်သော။ ပြည့်သည်။

ပေင်ကွတ်, *a.* brimful; *v. i.* to be full; (Bur.) ပြည့်လျမ်းသော။ ပြည့်လျမ်းသည်။

ပေင်တ, *v. i.* to be full; (Bur.) ပြည့်သည်။

ပေင်အာ, *v. i.* to be completed; (Bur.) ပြည့်စုံသည်။ ပြည့်သွားသည်။

ပေတ်, *v. i.* to be empty, shrivelled; (Bur.) ပိန်ကြွဲသည်။

ပေန်သေန်, *n.* (Eng.) a pension; (Bur.) အမှုထမ်းခြင်းမှ လွတ်၍ခံရသောအပြိမ်းစားစရိတ်။

ပေဝ်, *n.* the mouth-piece of a clarionet; (Bur.) အခင်။ နှုတ်ခင်။

ပေတ်, *v.* to kick, used only with reference to horses; (Bur.) ကန်သည်။

ပေတ်, *n.* the chevrotain, a very small species of deer; (Bur.) ပုလေသပိန်ဃုန်။

ပေါင်, *v. i.* to be raised; (Bur.) ပေါင်းသည်။

ပေါင်မဇော်, *n.* the *adenathera pavonina*; (Bur.) ရွေးကြိုး။

ပေါင်မဇောတ်, *n.* the *abrus precatorius*; (Bur.) ချင်ရွေး။

ပေါင်လိုတ်, *n.* the navel; (Bur.) ချက်။ ချက်မ။

ပေါန်, *v. i.* to be worn away by friction; (Bur.) ပွန်းသည်။

ပေါတ်ပျောတ်, *v. t.* to throw stones with a two stringed bow; (Bur.) ထောက်လေးနှင့်ဖြစ်သည်။

ပေါ, *n.* a feast; a festival, public entertainment; (Bur.) ပွဲ။

ပေါချေင်, *n.* a horse-race; (Bur.) မြင်းပြိုင်ပွဲ။

ပေါဂျုင်, *n.* a boat-race; (Bur.) ထွေပြိုင်ပွဲ။

ပေါဂှ, *n.* a bull-fight; (Bur.) နွားတိုက်ပွဲ။

ပေါဂြေပ်, *n.* a foot-race; (Bur.) ပြေးပြိုင်ပွဲ။

ပဲါစောင်, *n.* a cock-fight ; (Bur.) ကြက်တိုက်ပွဲ။
ပဲါဈော, *n.* an exchanger, a broker ; (Bur.) ပွဲစား။
ပဲါပသခါ, *n.* the feast of the Passover; (Bur.) ပသခါပွဲ။
ပဲါပေန်တေကုဿော, *n.* the feast of Pentecost ; (Bur.) ပင်တေကုဿောပွဲ။
ပဲါမင်္ဂလ, *n.* the Lord's Supper, the communion; (Bur.) ပွဲတော်။ မင်္ဂလာပွဲတော်။
ပဲါမသုဉ်စ, *n.* an entertainment, wherein is eating and drinking ; (Bur.) စားသောက်ခြင်းပွဲ။
ပဲါလက်ပဲ့, *n.* a boxing match ; (Bur.) လက်ရွေးပွဲ။
ပဲါသကေဏ္ဍ, *n.* the feast of Tabernacles ; (Bur.) သကေနေပွဲ။
ပဲါသွာန်လိက်, *n.* an examination ; (Bur.) စာမေးပွဲ။
ပဲါအဇုမ, *n.* the feast of unleavened bread ; (Bur.) အဇုမပွဲ။
ပဲါအောင်ကဲနိ, *n.* the feast of the Dedication ; (Bur.) အင်ကဲနိပွဲ။
ပံက်, *v. t.* to open, လပံက်။ thus ပံက်တရင် *to open the door* ; ပံက်အဓိပါ, *to open the meaning, to explain*; (Bur.) ဖွင့်သည်။
ပံင်, *v. t.* to pawn ; (Bur.) ပေါင်သည်။
ပံင်, *v. t.* to unite, to add ; (Bur.) ပေါင်းသည်။
ပံင်, *n.* an arch ; (Bur.) ပေါင်း။
ပံင်ဂျုင်, *n.* the arched roof of a boat ; (Bur.) လှေပေါင်း။
ပံင်ဖက်, *v. i.* to associate, to form a company ; (Bur.) ပေါင်းဖက်သည်။
ပံင်မိ, *n.* pantaloons, trowsers ; (Bur.) ပေါင်းဘို။
ပံင်မေတ်, *n.* the thorn-apple, stramony ; (Bur.) ပနိုင်းနို။
ပး, *n.* a snare, ပးဒုက်။ (Bur.) ကျော့ကွင်း။
ပးခမာတ်, *n.* an anvil ; (Bur.) ပေ။

ပးဆ, *n.* the eye of a log ; (Bur.) သစ်နဖား။

ပးတကိုင်, *n.* the eye of a needle, ပးတနိုင်။ (Bur.) အပ်နဖား။

ပိုက်, *v. t.* to pull up by the roots, as grass ; to heave up ; thus ပိုက်တွံ *to heave up an anchor* ; (Bur.) ဆွဲနှုတ်သည်။ ဆွဲတင်သည်။

ပိုက်, *v. i.* to blow, as the wind ; (Bur.) ထေတိုက်သည်။

ပိုက်ပွိုက်, *v. t.* to fan ; (Bur.) ယပ်ခတ်သည်။

ပိုင်, *v. t.* to own ; (Bur.) ပိုင်သည်။

ပိုင်ခြာ, *v. t.* to distinguish ; (Bur.) ပိုင်းခြားသည်။

ပိုင်အပိုင်, *v. t.* to have authority over ; (Bur.) အစိုးပိုင်သည်။

ပိုတ်, *v. i.* to break, as a cord or rope ; (Bur.) ပြတ်သည်။

ပိုတ်ဒကုတ်, *v. i.* to tear in pieces ; (Bur.) အပိုင်းပိုင်းပြတ်သည်။

ပိုတ်သွုတ်, *v. i.* to cease ; (Bur.) ပြတ်လပ်သည်။

ပိုတ်, *n.* a mark of punctuation ; (Bur.) အပိုက်။

ပိုတ်ဆိုက်, *n.* a paragraph ; (Bur.) ပုဒ်မ။

ပိုတ်ဇော်, *n.* a period, full stop ; (Bur.) ပိုက်ကြိုး။

ပိုတ်ဒျောတ်, *n.* a comma ; (Bur.) ပိုက်ကထေး။

ပိုန်, *n.* property, wealth, possessions, ပိုန်ဖြိပ်။ ပိုန်ဟာန်။ (Bur.) ဥစ္စာပစ္စည်း။

ပိုန်ဒိပ်, *n.* superior happiness, supposed by Buddhists to be enjoyed in the Nat countries ; (Bur.) ချမ်းသာ။ သုခ။

ပိုန်ဟာန်, *n.* property, possessions ; (Bur.) ဥစ္စာစည်းစိမ်။

ပိုတ်, *v. t.* to pulverize by *rubbing* between two stones, or by rubbing with a pestle in a mortar ; (Bur.) ပွတ်ကြိတ်သည်။

ပိတ်တောင်, *v.* to take the seeds from cotton; (Bur.) ဝါစေ့ကိုထုတ်သည်။

ပို, *pers. pro.* we, ပိုည်းတံ။ အဲည်းတံ။ See Gram. § 15; (Bur.) ငါတို့။ ကျွန်ုပ်တို့။

ပျုင်, *v. t.* to arouse, to awaken, ပဋုတ်။ ပျေါင်။ (Bur.) နှိုးသည်။

ပျုင်, *a.* salt; *v. i.* to be salt; (Bur.) ငန်သော။ ငန်သည်။

ပျေန်, *v. t.* to kindle a fire, to set fire to, to light as a lamp or cigar, ပဒျေန်။ (Bur.) ညှိသည်။

ပွဲ, *prep.* in, at, into, unto; (Bur.) အထဲ။ အထဲတွင်။ အတွင်းတွင်။ သို့။

ပွဲကာလတ်, *adv.* then; (Bur.) ထိုကာလ၌။ ထိုအခါ၌။

ပွဲကီ, *prep.* unto, against, at, among; (Bur.) အထဲတွင်။

ပွဲကီကွာ, *adv.* first; (Bur.) ရှေးဦးစွာ။

ပွဲဂတ, *prep.* before; (Bur.) ရှေ့တွင်။

ပွဲဇရေင်, *prep.* among; as ပွဲဇရေင်မွိဟ်ဂမျိုင် *among the people*; near; as ပွဲဇရေင်တရင်ချုင် *near the gate of the city*; (Bur.) တွင်။

ပွဲမသဂ္ဂတာဝ်လအဲ, *adv.* before long, soon; (Bur.) မကြာခင်။

ပွဲမွး, *prep.* before; as ပွဲမွးချုင် *before the city*; (Bur.) အ ရှေ့၌။

ပွဲလတ္ဂ, *prep.* upon; as ပွဲလတ္ဂညးမဒိင်အိုတ်သိုတံ *upon all the hearers*; (Bur.) အပေါ်တွင်။

ပွး, *v. t.* to pervade, as the perfume of flowers; (Bur.) နှံ့ပြားသည်။

ပွိုက်, *v. t.* to load, as a ship or cart; (Bur.) တင်သည်။

ပွိုက်ပွုန်, *v. t.* to oppress; (Bur.) နှိပ်စက်သည်။

ပွိုင်, *a.* pale red; (Bur.) နီကျင်ကျင်။

ပွိုင်, *v. t.* to press down; (Bur.) နှိပ်သည်။ ဖိစီးသည်။

ပွိုင်ပွိုက် *v. t.* to crush, to oppress; (Bur.) နှိပ်စက်သည်။

ပူ, *n.* personification; as ပပူ *to personify*; (Bur.) ပာန် ဆောင်ခြင်း။

ပူင်, *n.* a throne; (Bur.) ရာဇပလ္လင်။

ပူင်ဓဝ်, *n.* a judgment-seat; a pulpit; (Bur.) တရားပလ္လင်။

ပူင်ယတ်, *n.* an altar for sacrifices; (Bur.) ယဇ်ပလ္လင်။

ပူာင်, *n.* a candle; (Bur.) ဖယောင်းတိုင်။

ပူာင်ဝဲ့, *n.* candle-wax; (Bur.) ဖယောင်း။

ပူာန်, *n.* an army; (Bur.) ခဲမက်ဗိုလ်ခြေ။ အလုံးအရင်း။

ပူာဲ, *n.* a place for making salt; (Bur.) ဆားလုပ်ကွင်းရန် နေရာ။

ပိုက်, *n.* a fan; (Bur.) ယပ်တောင်။

ပူက်, *v. t.* to conceal, to hide, ပူက်ဗွန်။ (Bur.) ဖွက်ထား သည်။

ပူတ်, *n.* a chisel; (Bur.) ဆောက်။

ပူတ်ခဒုပ်, *n.* a circular edged chisel; (Bur.) ဆောက်ဝိုင်း။

ပူတ်ဂဒုအံ, *n.* a gouge; (Bur.) ဆောက်ခုံး။

ပူတ်ဂပေဍ်, *n.* a flat chisel; (Bur.) ဆောက်ပြား။

ပေ့တ်, *n.* a scar, ပထောတ်။ (Bur.) အနာရွတ်။

ပေ့ါက်, *n.* a hole in a wall; (Bur.) အပေါက်။

ပေ့ါက်တ္ဂုင်, *n.* a window; (Bur.) ပြတင်းပေါက်။

ပေ့ာတ်, *n.* anger, wrath, ဒေါသ။ (Bur.) အမျက်ဒေါသ။

ပေ့ာန်, *n.* a ruler for ruling paper; (Bur.) မျဉ်းတံ။

ပေ့ာန်ပလော, *n.* a round ruler; (Bur.) မျဉ်းလုံး။

ပေ့ာတ်, *n.* a bow for throwing stones or clay balls; (Bur.) ထောက်လေး။

ပ့ဲ, *n.* the lime fruit; (Bur.) သံပုရာသီး။

ပူး, *n.* the shoulder; (Bur.) ပခုံး။

ပွင်, *n.* a keeper, a guard; (Bur.) ထိန်းသောသူ။ အထိန်း။

ပွင်ကိုက်, *n.* a swineherd; (Bur.) ဝက်ထိန်း။

ပွင်ဂ့ဲ, *n.* a cowherd; (Bur.) နွားထိန်း။

ပွင်စိင်, *n.* an elephant-keeper, a *mahout*, ဂမာစိင်။ (Bur.) ဆင်ထိန်း။

ပွင်ဗဇေအ်, *n.* a goat-herd ; (Bur.) ဆိတ်ထိန်း။

ပွင်သိုင်, *n.* a shepherd; (Bur.) သိုးထိန်း။

ပွတ်, *n.* fire, ကွတ်။ ကွောတ်။ (Bur.) မီး။

ပွတ်သ့ဲ, *n.* a lamp, ခ့ိုက်။ ပွတ်ဂခေုက်။ ; (Bur.) မီးခွက်။

ပွင်, *v. t.* to repeat, ပမင်။ as ပွင်ဘဝဏာ *to repeat short religious sentences* ; (Bur.) ရွတ်သည်။ စီးဖြန်းသည်။

ပွာ, (Pali ဥပမာ), *n.* a comparison ; (Bur.) ဥပမာ။ ပမာ။

ပွိက်, *n.* a desire or wish ; (Bur.) အလို။ အလိုဆန္ဒ။

ပွိင်, *v. t.* to speak with authority, or send word, ပွိင်ဏာ။ (Bur.) မိန့်တော်မူသည်။ ကြားပြောသည်။

ပျုတ်ဗွေက်, *v. t.* to slander, (Bur.) ရှုတ်ချသည်။

ပျး, *v. t.* to show, to point out ; (Bur.) ပြသည်။

ပျးကိုင်, *v. t.* to explain ; (Bur.) ဖော်ပြသည်။

ပြ, *n.* a tower ; (Bur.) ပြအိုး။

ပြကာ, *n.* a precious thing, a jewel ; as ရတ် ၉ ပြကာ *the nine kinds of precious stones* ; (Bur.) အဘိုးထိုက်သောရတနာ။

ပြကောတိကိုတ်, *n. a.* one million ; (Bur.) တသန်း။ ၁၀၀၀၀၀၀။

ပြကိုင်, *n.* a sacred book ; (Bur.) ဘုရား၊တရားနှင့်ဆိုင်သောစာအုပ်။

ပြက်ခ, *n.* the *acacia concinna* ; (Bur.) ဆူးဖုတ်။

ပြင်, *adv.* more than ; as ကုံပြင် *more than a hundred* ; (Bur.) သာ၍။ သာသည်နှင့်။ ကျော်သည်နှင့်။

ပြင်, *v. t.* to send a message, to send anything ; (Bur.) ပို့လိုက်သည်။

ပြင်ဏာ, *v. t.* to send from ; (Bur.) ပေးပို့လိုက်သည်။

ပြင်နင်, *v. t.* to send to ; (Bur.) ပေးခဲ့သည်။

ဖြင်, *n.* a bank, ပရင်။ (Bur.) ကမ်း။ ကမ်းပါး။

ဖြင်ဖတီ, *n.* a beach; (Bur.) ကမ်းခြေသောင်ဖြင်။

ဖြင်ဒီ, *n.* a shore; (Bur.) မြစ်ကမ်း။

ဖြဆိုက်, (Pali ဘတ္တံ rice), *n.* cooked rice (used only of persons of note or of priests); (Bur.) ထမင်း။ ဆွမ်း။

ဖြဝါ, *n.* a companion; (Bur.) အစု။ အဆုပ်။

ဖြတ်, *adv.* quickly, fast, rapidly, ပရတ်။ (Bur.) ထျင်မြန်စွာ။

ဖြတ်, *v. i.* to fall off, as fruit from a tree, or hair from the head, ဖြဒ်။ (Bur.) ကြွေသည်။ ကျွတ်သည်။

ဖြဒ်, *v. i.* to be early; (Bur.) စောသည်။

ဖြာကတ်, *v. i.* to appear; (Bur.) ထင်ရှားသည်။

ဖြာ်, *n.* a kind of cotton tree; (Bur.) ကိုးတုတ်ပင်။

ဖြာ်ဗလး, *v. t.* to save, to deliver; (Bur.) ကယ်ထွတ်သည်။

ဖြာန်, *n.* an ancient measure of time equal to 10 kharas, or $\frac{1}{10}$ of a minute; (Bur.) ဖြန်။

ဖြာ်ဂျုင်, *v. i.* to come, to draw near to; (Bur.) ချဉ်းကပ်ထားသည်။

ဖြာ်ဗဒါ, *a.* unlucky; as တဲ့ဖြာ်ဗဒါ, *an unlucky day*; (Bur.) ကံမကောင်းသော။

ဖြာ်အာ, *v. i.* to go, to depart; (Bur.) ဖြန်သွားသည်။

ဖြိုပ်, *n.* a squirrel; (Bur.) ရှဉ့်။

ဖြိုပ်သွေ့, *n.* the flying-squirrel; (Bur.) ရှဉ့်ပျံ။

ဖြူဖြေ, *v. t.* to prepare, to make ready; (Bur.) ဖြူပျေသည်။

ဖြူသွာ, *a.* Prussian; (Bur.) ဖြူရှ။

ဖြေ, *a.* appeased, pacified, ပရေ။ ဟဲ။ (Bur.) ဖြေသော။

ဖြေစိုတ်, *pron.* ပရေစိုတ်, *v. t.* to comfort; (Bur.) နှစ်သိမ့်စေသည်။

ဖြေဒ်, *n.* buffalo; (Bur.) ကျွဲ။

ပြေဝိဝါဟ, *v. t.* to give in marriage ; (Bur.) ဆောင်နှင်းသည်။ ထိမ်းမြားပေးစားသည်။

ပြို, *v. t.* to gain ; (Bur.) မြတ်သည်။

ပြိ, *a.* excellent, noble, precious ; *v. i.* to be excellent ; (Bur.) ကောင်းမြတ်သော။ ကောင်းမြတ်သည်။

ပြိဇာ, *n.* a companion, a playmate; (Bur.) အပေါင်းအဖော်။ သူငယ်ချင်း။

ပြောပ်, *v. i.* to be splintered ; (Bur.) အလျားလိုက်ကွဲစိတ်သည်။

ပြောပ်ဒကး, *v. i.* to divide, to be divided, to be cleft asunder, ပြောပ်ဒကးအာ။ (Bur.) ကြေကွဲသည်။

ပြောမ်, *a.* bruised, crushed, as a reed ; *v. i.* to be crushed ; (Bur.) ကြေမွသော။ ကြေမွသည်။

ပြိုင်, *v. i.* to remove, to change one's place of abode ; (Bur.) ပြောင်းသည်။

ပြိုင်ထွဲ, *v. i.* to change ; (Bur.) ပြောင်းလဲသည်။

ပြုးချဲ, *a.* scattered, dispersed, ပြုးဇး။ *v. i.* to be scattered; (Bur.) ပျံ့လွင့်သော။ ပျံ့လွင့်သည်။

ပြိုက်, *v. t.* to put into, ပြိုက်စုတ်။ (Bur.) ထိပ်သည်။ ထိပ်ထည့်သည်။

ပြိုင်, *v. i.* to contend, as in a race ; (Bur.) ပြိုင်သည်။

ပြိုင်ပကာန်, *v. i.* to contend in battle, ပြိုင်ပှာန်။ (Bur.) စစ်ပြိုင်သည်။

ပြို့, *v. t.* to help, assist ; (Bur.) ကူညီသည်။

ပြိုဍ်, *v. i.* to leak ; (Bur.) ယိုသည်။

ပှ, *v. t.* to show, as စိင်ပှတကုရ *the elephant showed himself* ; (Bur.) ပြသည်။

ပှဒပ်, *v.* to practise on parade ; (Bur.) စစ်ရေးပြသည်။

ပှကိတ, *n.* the part before and above the ear, the temple ; (Bur.) နားထင်။

ပုင်, *v. t.* to melt; (Bur.) အရည်ကြိုသည်။
ပုန်, *adv.* again; (Bur.) ပြန်။ တဖန်။
ပုန်ဂတး, *v. i.* to turn around; (Bur.) ဖောက်ပြန်သည်။
ပုဆိ, *v. t.* to loosen, to slacken as a rope, ပုး။ (Bur.) လျော့သည်။
ပုာ, *n.* a large species of horse-fly; (Bur.) မှက်။
ပုါ, *v. t.* to break down; to dig down as a bank, ပုါ ဖျေင်။ (Bur.) ဖြိုသည်။ ဖြိုချသည်။
ပုံအာ, *v. i.* to creep in the manner of the measuring worm; (Bur.) လိမ်လွန့်၍သွားသည်။
ပုဲ, *v. t.* to mix, as medicine with fluid; (Bur.) ဖျော်သည်။
ပိုဇုက်, *n.* the strands of a rope; (Bur.) ကြိုးလွန်း။
ပိုဗ်, *n.* hail; (Bur.) ရိုဃ်းသီး။
ပုတ်, *v. t.* to traduce; (Bur.) မဟုတ်မမှန်အပြစ်တင်သည်။
ပုပ်, *v. t.* to put into, to thrust; (Bur.) သွင်းသည်။
ပုဲ, *n.* wax; (Bur.) ဖယောင်း။
ပေုင်, *v. t.* to blot out, ပေုင်ကေုံ။ (Bur.) ဖျက်သည်။ ပ ပျောက်စေသည်။
ပေုင်ထေံ,*v. t.* to waste; to exhaust, ပေုင်ထောဆ်။ (Bur.) ဖြုန်းတီးသည်။
ပေုတ်, *v. t.* to smear,daub; (Bur.) လူးသည်။ ကျံသည်။
ပေုာ, *v. t.* to roll over and over; (Bur.) လှိမ့်သည်။
ပေုာတ်ဖျေင်, *v. t.* to throw down; (Bur.) လှည်းချသည်။
ပုံ, *v. t.* to entice; (Bur.) သွေးဆောင်သည်။
ပုံက်ဝှိတ်, *v. t.* to take out; (Bur.) ယူထုတ်သည်။
ပုံင်, *n.* a tube; (Bur.) ပြောင်း။
ပုံင်တငွေါဝ်ဇှော်, *n.* a telescope; (Bur.) မှန်ပြောင်းကြီး။
ပုံင်ဒုန်, *n.* a bamboo air-gun; (Bur.) ဝါးပြောင်း။

ပုံင်, *v. t.* to snatch, to pull away by force; (Bur.) လုသည်။

ပုံင်ကေတ်, *v. t.* to spoil, to take by violence; (Bur.) လုယူသည်။

ပှး, *v. t.* to spread out, as a cloth or paper; to straighten out, as the arm or leg; (Bur.) ဖြန့်သည်။ ဆန့်သည်။

ပှးဖျေဝ်, *v. t.* to cast; as ပှးဖျေဝ်ဇွိုက်ဇာ *to cast nets*; (Bur.) ဖြန့်ချသည်။

ပိုတ်, *v. i.* to be quenched, to be extinguished; See ပထိုတ်။ (Bur.) ငြိမ်းသည်။

ပိုန်, *v. t.* to tread with horses or cattle, as on a threshing-floor; (Bur.) နင်းနယ်သည်။

ပိုင်ဇုက်, *v.* to untwist a rope; (Bur.) လွန်းပေါင်းတင်ကိုဖြည်သည်။ ကြိုးဖြည်သည်။

ပွ, *n.* a deed, an action; (Bur.) အပြုအမူ။ အကျင့်။

ပွီဗွိုင်, *a.* surrounding, applied to a multitude, ပွ။ဗွိုင်။ (Bur.) ပတ်လည်။

ပွေကိုင်, *n.* senna; (Bur.) ပွေးကိုင်း။

ပွေင်, *n.* play; (Bur.) သူငယ်ကစားခြင်းအရာ။

ပွံင်ဖွက်, *n.* an associate, or companion. See ပံင်ဖက်။ (Bur.) အပေါင်းအဖော်။

ဖ

ဖက်, *v. t.* to mix, as flour with water; (Bur.) နှောသည်။ ရောသည်။

ဖကေက်, *v.* to sharpen, ချ။ဖကေက်။ (Bur.) ထက်အောင်သွေးသည်။

ဖကေတ်, *a.* red; *v. i.* to be red; (Bur.) နီသော။ နီသည်။

ဖကောတ်, *n.* the terrestrial varan; (Bur.) ဖွတ်။

ဖကောဝ်ဖတာင်, *n.* tin; (Bur.) ခဲမဖြူ။

ပကောဝ်ပယိုင်, *n.* lead; (Bur.) ခဲမဏ္ဍ။
ပကောဟ်, *v. t.* to whittle; (Bur.) သြန်သည်။
ပကောဟ်, *n.* a soap-stone pencil; (Bur.) ကန့်ကူဆန်။
ပကောဟ်တွံ, *n.* a slate-pencil; (Bur.) ကျောက်တံ။
ပကိုတ်, *v. t.* to frighten; to make afraid by shouting; (Bur.) ခြောက်လှန့်သည်။
ပဂို, *n.* a large species of wild pigeon; (Bur.) ဌ။
ပဂိုဟ်, *v. t.* to blow with the mouth, ပွိုဟ်။ (Bur.) မှုတ်သည်။
ပဒုန်, *n.* the kernel of grain, or the meat of a nut, ဗဒုန်။ (Bur.) အဆန်။
ပဒုန်ထေဝ်, *v. t.* to make narrow; ပဒုန်ထောအိ။ (Bur.) ကျဉ်းအောင်ပြုသည်။
ပဒုအိတိုန်, *v. i.* to blister; to rise, as leavened dough; (Bur.) ပေါင်းကြွသည်။
ပဒုာန်, *v. t.* to shield, to shelter; (Bur.) ဖိုးကာစေသည်။
ပဒုာန်တွဲ, *n.* a temporary shelter from the heat of the sun; (Bur.) နေကာ။
ပဒုာဝ်လဝ်, *v. t.* to make adhere; (Bur.) ကပ်စေသည်။
ပဒုက်, *v. t.* to wet, to moisten, ပဒုက်။ (Bur.) စိုစေသည်။
ပဒုောင်, *v. t.* to weary; (Bur.) မောစေသည်။ ပင်ပန်းစေရအောင်လုပ်သည်။
ပဒုောတ်, *v. t.* to rehearse, to repeat, ဗဒုောတ်။ ပမဝ်။ (Bur.) ရွတ်သည်။
ပဒုောတ်, *v. t.* to make little; (Bur.) ငယ်အောင်ပြုသည်။
ပဒိုက်, *n.* a burden, freight, load, ဒိုက်။ ဗဒိုက်။ (Bur.) ဝန်။
ပဒိုက်ဝွ, *v. t.* to make ashamed, ကိုက်ဝွ။ (Bur.) အရှက်ခွဲသည်။
ပဒိုက်စိင်, *n.* the ridge-pole of a roof; (Bur.) အိမ်ခေါင်။

ပဒိုးနှိ, *v. t.* to bend ; to make pliant; ပဒိုးနှိ။ (Bur.) ညွတ်စေသည်။ ကိုင်းစေသည်။ ပျော့စေသည်။

ပဒိုးဟ်, *v. t.* to filter, to strain ; to sift, as flour ; (Bur.) စစ်သည်။ ဆန်ခါနှင့်ချသည်။

ပတုန်, *n.* a mediator, a go-between ; (Bur.) အကျွမ်းသည်နှစ်ဦးကြားတွင်အကျွမ်းပြေအောင်ပြုသောသူ။

တံုးပျော်, *v. t.* to cast down ; (Bur.) ချပြစ်သည်။ပြစ်ချသည်။

ပတိုက်ပွာန်, *v.* to fight in battle ; (Bur.) စစ်တိုက်သည်။

ပတိုက်ပတုန်, *v. t.* to instigate ; (Bur.) နှိုးဆော်တိုက်တွန်းသည်။ ဂုံးချောသည်။

ပဒင်, *n.* a partition, ပဒင်။ (Bur.) ထရံ။

ပဒန်, *v. t.* to hide, to conceal, as ပဒန်ပွတ် *to hide the fire* ; (Bur.) ကွယ်သည်။ ကွယ်စေသည်။

ပနံပက်, *v. t.* to arrange ; (Bur.) စီမံသည်။

ပန်ီ, *v. t.* to spill ; (Bur.) ဖိတ်အောင်ပြုသည်။

ပန်, *v. t.* to mix ; (Bur.) နှောသည်။

ပမ်, *n.* a drum, or cask ; (Bur.) စည်။

ပရောပ်, *n.* a pigeon ; (Bur.) ခို။

ပရဲဝဲ, *v.t.* to separate ; (Bur.) ခြားခြားထားသည်။

ပရှ, *n.* a sound ; (Bur.) အသံ။

ပရဲ, *v. t.* to sprinkle ; (Bur.) ဖြန်းသည်။ ဖျန်းသည်။

ပရောက်, *n.* a slight swelling of the feet or hands of a sick person ; (Bur.) ဖောခြင်း။ ရောင်ခြင်း။

ပရောက်, *n.* a kind of round grass used in making mats; (Bur.) ဖျာရက်သောမြက်တမျိုး။

ပရောတ်, *n.* a kind of bee ; (Bur.) သစ်ခေါင်းပျား။

ပရုံက်, *n.* a preparation of decayed fish ; (Bur.) ငါးဒိ။

ပရိတ်, *n.* brass ; (Bur.) ကြေးဝါ။

ပလဲ, *v. t.* to hold upon the limb of a tree or some other object for support ; (Bur.) မှီတွယ်၍သွားသည်။

ဖလဲ, *n.* a hand-rail ; (Bur.) လက်ရန်း။

ဖလဲကဏိန်, *n.* a balustrade for a stair-case ; (Bur.) လှေကားလက်ရန်း။

ဖလဲဏာ, *v. t.* to support between two, as a person, who is too weak to walk off alone ; (Bur.) ညှပ်၍ယူသွားသည်။

ဖလှာ, *n.* a tax, tribute ; (Bur.) အကောက်။ အခွန်။

ဖလှာင်ယး, *n.* the first dawn of day ; (Bur.) ရိုဃ်းလင်းစ။

ဖလှေက်, *v. t.* to tear to fragments ; to reduce to small particles ; (Bur.) ခြေသည်။

ဖင်ရဂုတ်, *n.* the crow pheasant ; (Bur.) ဗုဘ်။

ဖင်ရဂိုန်, *n.* the name of the lunar month answering nearly to March ; (Bur.) တပေါင်း။

ဖအင်, *v. t.* to toast, as bread, ဖအင်ကွာင်။ (Bur.) ကင်သည်။

ဖအုတ်, *v. t.* to make sour, to make rancid ; (Bur.) ချည်စေသည်။ သိုးအောင်ထားသည်။

ဖအုံ, *v. t.* to heap up, pile up ; (Bur.) ပုံထားသည်။

ဖအဲ့, *v. t.* to cause to rot ; (Bur.) ပုပ်စေသည်။

ဖအောန်, *v. t.* to make less ; (Bur.) နည်းဓစသည်။

ဖာ, *n.* the mountain-jack ; (Bur.) တောင်ပိန်းနဲ။

ဖာ, *prep.* with, *col.* (Bur.) နှင့်။

ဖာ, *n.* a side ; (Bur.) ဘက်။

ဖာတ်လင်, *v. t.* to appoint ; to fix, set a time ; (Bur.) ချိန်းသည်။

ဖာပ်ဗွ, *v. t.* to feed, to provide with food, ဗွဖာပ်။ (Bur.) ကျွေးမွေးသည်။

ဖဲ, *v. t.* to separate with the hands, as one would part the high grass, or tall grain, if walking through the field ; (Bur.) ဖယ်သည်။

ဖိတ်, *v. t.* to invite ; (Bur.) ဖိတ်သည်။

ဖိတ်, *n.* a fathom ; (Bur.) အလံ။

ဖီ, *v. t.* to cause to float ; (Bur.) မျှောသည်။

ဖီပုံင်, *v.* to fish with hooks attached to floats ; (Bur.) ငါးမျှားဖေါ့မျှောသည်။

ဖုန်, *n.* a bed, a mattress, ဖုန်ထွိုက်။ ဖုန်သဏာ။ (Bur.) မွေရာ။

ဖုန်ချေင်, *n.* a saddle ; (Bur.) က။ ကုန်းနှီး။

ဖုပ်, *v. t.* to bathe another ; (Bur.) ရေချိုးပေးသည်။

ဖဲ့, *v. t.* to mix with various ingredients, as in making cake ; to knead ; (Bur.) ရောနှယ်သည်။

ဖဲ့ဆိုင်, *v. t.* to salt, ဂွပ်ဆိုင်။ (Bur.) ဆားနှယ်၍ထားသည်။

ဖေက်, *v. t.* to fear, ဖေက်ခွံက်။ (Bur.) ကြောက်သည်။ ကြောက်ရွံသည်။

ဖေင်, *n.* a robe or gown with broad sleeves ; (Bur.) ဝတ်လုံ။

ဖေဆိ, *n.* an otter ; (Bur.) ဖျံကောင်။

ဖဲ, *a.* satisfied, full ; (Bur.) စိတ်ကြေနပ်သော။ ဝသော။

ဖဲလဲ, *v. i.* to be full ; (Bur.) ဝပြေသည်။

ဖေဝဲ, *v.* to become soft as in water ; (Bur.) ပွသည်။

ဖ, *n.* a fire-place, a forge; (Bur.) ဖို။

ဖပဆဲ, *n.* a stove ; (Bur.) သံဒီးဖို။

ဖဆိုင်, *n.* a salt-pan, saltern ; (Bur.) ဆားဖို။

ဖအရက်, *n.* a distillery ; (Bur.) အရက်ဖို။

ဖံက်သေဝ်, *n.* a constant customer, whether for consumption or export ; (Bur.) ဖောက်သည်။

ဖံင်, *n.* a raft ; (Bur.) ဖောင်။

ဖံင်, *n.* a beam fixed along the side of a boat ; (Bur.) ဖောင်။

ဖိုဝ်, (Pali ဖလ), *n.* an effect; a good effect, an advantage, ဖိုး။ (Bur.) အကျိုး။

ဖိုုက်, *v.t.* to put, or place upon; (Bur.) ဝန်တင်သည်။ တင်သည်။

ဖိုုဝ်ဖိုင်, *n.* a foot-stool; (Bur.) ခြေတင်ရာခုံ။

ဖျဝ်, *v. t.* to make low; (Bur.) နှိမ့်သည်။

ဖျဝ်ဗိုတ်, *v.* to humble one's self; (Bur.) စိတ်နှိမ့်ချသည်။

ဖျဝ်ဖျေဝ်, *v. t.* to bring down, keep down, to oppress, ဖျဝ်လဝ်။ (Bur.) နှိမ့်ချသည်။ နှိမ့်ထားသည်။

ဖျာ, *n.* a market, a bazaar; (Bur.) ဈေး။

ဖျာံ, *v. t.* to aim; (Bur.) ရွယ်သည်။

ဖျုင်ဂအဲ့, *v.* to administer medicine; (Bur.) ဆေးတိုက်သည်။

ဖျုင်ဒုဝ်, *v.* to give drink; (Bur.) ရေတိုက်သည်။

ဖျုန်, *n.* flesh; (Bur.) အမဲ။ အသား။

ဖျုန်ကောန်ဂှ, *n.* veal; (Bur.) နွားကလေးသား။

ဖျုန်ကိုက်, *n.* pork; (Bur.) ဝက်သား။

ဖျုန်ဂှ, *n.* beef; (Bur.) အမဲသား။

ဖျုန်တုတ်, *n.* a web, cloth in a loom; (Bur.) ရက်ကန်းသား။

ဖျုန်ပဒူ, *n.* a bruise; (Bur.) အသားကြေသောအနာ။

ဖျုန်မဂါ, *n.* a fire-cracker; (Bur.) မီးအိုး။

ဖျုန်သိုဝ်, *n.* mutton; (Bur.) သိုးသား။

ဖျဲ့, *v. t.* to move by shoving without lifting up; (Bur.) ရွှေသည်။

ဖျဲ့ဏာ, *v.t.* to shove from; (Bur.) ရွှေသွာသည်။

ဖျဲ့ထောံ, *v. t.* to move, to take away, ဖျဲ့ထောအ်။ (Bur.) ရွှေထိုက်သည်။

ဖျဲ့နင်, *v. t.* to shove towoards; (Bur.) ရွှေခဲ့သည်။

ဖျေင်ကျေံ, *v. t.* to turn aside; to turn away; thus ကျပ်

မျိုင်ဖျောင်ကျေ့မုက်ခဝါရ *God turned away his face*; (Bur.) လွှဲသည်။ မျက်နှာလွှဲသည်။

ဖျေ, *n.* the potato; (Bur.) သဘော်မျောက်ဥ။

ဖျေ, *n.* the crop of a fowl; (Bur.) စာလုပ်။

ဖျေ, *n.* the prominent part of the throat called "Adam's apple"; (Bur.) ထည်စေ့။

ဖျေဟ်, *v. t.* to cast down; (Bur.) ချသည်။

ဖျေင်ကို့ပ်, *v.* to bow down the head; (Bur.) ဦးညွှတ်သည်။

ဖျေဟ်ကမ္မထာန်, *v.* to have a funeral; to convey to the burying-ground the body, whether it is to be buried or burned; (Bur.) မသာချသည်။

ဖျေဟ်ဗိုတ်, *v.* to resolve, to determine; (Bur.) စိတ်ချသည်။

ဖျေဟ်ထပ်, *v. t.* to gild; (Bur.) ရွှေချသည်။

ဖျေင်ထံင်, *v. t.* to imprison; (Bur.) ထောင်ထဲမှာလှောင်ထားသည်။

ဖျေင်ဒပ်, *v.* to encamp; (Bur.) တပ်ချသည်။

ဖျေင်ခို့ါ, *v.* to settle; (Bur.) နေရာချသည်။

ဖျေဟ်ခပ်, *v.* to explain and enforce divine law to individuals; (Bur.) တရားချသည်။

ဖျေဟ်ပှောန်, *v. t.* to rule with a ruler, or with a chalk line; (Bur.) မျဉ်းချသည်။

ဖျေဟ်မာန, *v. t.* to cast down one's pride; (Bur.) မာနချသည်။

ဖျေင်မဝဲ, *v. t.* to cast lots; (Bur.) စာရေးတံချသည်။

ဖျေဟ်မေတ္တာ, *v.* to bless, to wish well; (Bur.) မေတ္တာပို့သည်။

ဖျေင်လာပ်, *v.* to make a present; (Bur.) ဆုချသည်။

ဖျေဟ်အသံ, *v.* to issue commands; *v. t.* to sentence; (Bur.) အမိန့်ချသည်။

ဖျောန်, *v. t.* to dye; (Bur.) ဆေးဆိုးသည်။

ဖျောဝ်, *n.* the *nigella sativa*; (Bur.) စမုန်နက်။

ဖျိုတ်, *a.* astringent in taste; *v. i.* to be astringent; (Bur.) ဖန်သော။ ဖန်သည်။

ဖျိုန်ကျီ, *v. t.* to commit, deliver, hand over; (Bur.) အပ်ပေးသည်။

ဖျိုး, *v. t.* to feed, as a child is fed by putting food into the mouth; (Bur.) ခွံ့သည်။

ဖျိုဝ်, *v. i.* to tickle; (Bur.) ကလိထိုး၍ယားသည်။

ဖျိုဟ်, *v. i.* to be pale, faded, deficient in color; (Bur.) ဖျော့သည်။

ဖျ, *v. t.* to take home; (Bur.) ယူသွားသည်။

ဖျဏာ, *v. t.* to take away home; (Bur.) ယူသွားသည်။

ဖျနင်, *v. t.* to bring home; (Bur.) ယူလာသည်။

ဖျး, *a.* sour; (Bur.) ချည်သော။

ဗ

ဗ, *v. i.* to choke; (Bur.) နင်သည်။

ဗက်, *v. t.* to follow; (Bur.) လိုက်သည်။

ဗက်ဖ္ဗိတ်, *v. t.* to cast out; (Bur.) နှင်ထုတ်သည်။

ဗက်ဗ္ဗ, *v. t.* to drive away; (Bur.) နှင်ပြေးသည်။

ဗ္ဂန်, *v. t.* to send, or leave a message, ဗ္ဂန်လဝ်။ ဗ္ဂန်ဏာ။ (Bur.) မှာသည်။

ဗ္ဂပ်, *v. t.* to turn over, upside down, ဗကပ်။ (Bur.) မှောက်သည်။

ဗ္ဂေတ်, *a.* red, ဗ္ဂေတ်။ (Bur.) နီသော။

ဗ္ဂေတ်ယောမ်, *a.* purple, ဗ္ဂေတ်ယောံ။ (Bur.) နီမောင်းသော။

ဗချီ, *v. t.* to shake; (Bur.) လှုပ်သည်။

ဇိုနှဲ့, *v. t.* to offer ceremoniously anything to a priest; (Bur.) ကပ်သည်။

ဇဂုတ်ပျေါ့, *v. t.* to cheapen, offer a lower price; (Bur.) (Bur.) ဆစ်သည်။

ဇဂူ, *v. t.* to cause it to rain; (Bur.) ရွာစေသည်။

ဇွေတ်, *v. t.* to cause to turn around, ပဝေတ်။ (Bur.) လည်စေသည်။ ထွည့်စေသည်။

ဇဂဲ, *n.* a cat; (Bur.) ကြောင်။

ဇွိုဟ်, *v. t.* to blow with the mouth, ဖိုတ်။ (Bur.) မှုတ်သည်။

ဇွ, *n.* land used for rice cultivation, a rice-field, ဝါဇွ။ (Bur.) လယ်မြေ။ လယ်ပြင်။ လယ်တော။

ဇွ, *v. t.* to provide with food, ဇစ။ (Bur.) အစာကျေးသည်။

ဇွဖာဝ်, *v. t.* to feed, to provide with food. See ဖာဝ်ဇွ။ (Bur.) ကျေးမွေးသည်။

ဇွဝ်, *v. t.* to join, as boards in a partition; (Bur.) ကပ်ထည့်သည်။ ဖက်စပ်သည်။

ဇွာရထာ, *v.* to consider, to reflect, ဇစာရထာ။ (Bur.) စည်းစားသည်။

ဇစဝ်, *v. t.* to tear, rend; (Bur.) ဆုတ်သည်။

ဇစိဝ်, *v. t.* to join by a union of parts; (Bur.) စေ့စေသည်။

ဇြိုပယး, *v. i.* to glisten, to shine; (Bur.) ထွန်းထင်းသည်။

ဇစုက်ကီ, *v. t.* to cause to touch; (Bur.) မှီအောင်ပြုသည်။

ဇွုတ်ဇွတ်, *v. t.* to backbite; to give secret information of another; (Bur.) ကတိုက်သည်။ ဂုံးချောသည်။

ဇစိဝ်, *v. t.* to cause to arrive; to conduct, to convey; (Bur.) ရောက်စေသည်။

ဇဲ, *n.* property, ဇြပ်ဇဲ။ (Bur.) ပစ္စည်း။ ကြေးငွေ။

ဇစးဒုင်, *v.* to go to meet, in order to stop; (Bur.) ကြိုဆိုးသည်။

ဗစးအာ, *v.* to go to meet; advance towards one approaching; (Bur.) ကြိုဆိုသည်။

ဗဇမ်, *n.* a charm, ဗဇံ။ (Bur.) လက်ဖွဲ့။

ဗဉန်, *n.* the kernel of grain, or the meat of a nut, ဖဉန်။ ဂဉန်။ (Bur.) အဆန်။

ဗဋိတ်, *v. t.* to cause to turn around (itself); (Bur.) လည်စေသည်။

ဗဉုန်လပ်, *v. t.* to put or place upon; (Bur.) တင်ထားသည်။

ဗဋောတ်, *v. t.* to rehearse, to repeat, ဖဋောတ်။ (Bur.) ရွတ်သည်။

ဗဋိုက်, *n.* a burden, freight, load, ဖိုက်။ ဖဋိုက်။ (Bur.) ဝန်။

ဗဏိန်, *v. t.* to carry, bear (in the womb); (Bur.) (ကိုယ်ဝန်) ဆောင်သည်။

ဗတ, *n.* the tail of an animal; (Bur.) အမြီး။

ဗတက်စေဝ်လန်, *v. i.* to exhibit feats of activity; (Bur.) ကြွမ်းထိုးပြသည်။

ဗဘပ်, *v. t.* to make straight; (Bur.) ဖြောင့်စေသည်။

ဗဘ်, *n.* adhesiveness; (Bur.) စေးကပ်ခြင်း။

ဗတ်, *verb. affix*, as, like as; after the manner of; (Bur.) သည်လို။ ဤကဲ့သို့။

ဗ္ဘာင်, *a.* white, ပ္ဘာင်။ *v. i.* to be white; (Bur.) ဖြူသော။ ဖြူသည်။

ဗတဝဲ, *n.* a rabbit; (Bur.) သဘော်ယုန်။

ဗတိက်, *v. t.* to put to sleep; (Bur.) သိပ်သည်။ အိပ်စေသည်။

ဗတိက်ဖျေဝ်, *v. t.* to throw down from an erect posture; (Bur.) ထည်းချသည်။

ဗ္ဘီ, *n.* sand, ဖတီ။ (Bur.) သဲ။

ကြွာန်, *v. t.* to teach, to instruct; also, to learn; (Bur.) သင်ချသည်။ သင်သည်။

ကြွာန်ပျောန်, *v. t.* to discipline; (Bur.) ဆုဖွဲသွန်သင်သည်။

ဗတိုက်ပွာန်, *v.* to fight in battle, ဗတိုက်ပွာန်။ (Bur.) စစ်တိုက်သည်။

ဗတိုက်ဗတုန်, *v.* to contend, strive; (Bur.) ပြိုင်၍နိုင်အောင် အားထုတ်သည်။

ဗတိုန်, *v. t.* to cause to rise; (Bur.) တက်စေသည်။

တိုံ, *n.* night, ဗတံ။ ဗတမ်။ (Bur.) ည။ ညည့်။

ဗဒ, *v. i.* to take refuge in, adhere to; (Bur.) ခိုသည်။ မှီသည်။ ကပ်သည်။

ဗဒင်, *n.* a partition, ဗဒင်။ (Bur.) ထရံ။ အကာအရံ။

ဗဒန်, *v. t.* to conceal, ဗွန်။ (Bur.) ကွယ်ကာသည်။

ဗွင်, *n.* a kind of plum, jujube; (Bur.) ဗျိုး။

ဗဒါ, *n.* quicksilver; (Bur.) ပြဒား။

ဗွဲ, *v. t.* to lean upon; as ဗွဲကိုဉး *to lean upon him*; (Bur.) မှီသည်။

ဗွဲ, *v. t.* to touch; (Bur.) ထိစေသည်။

ဗွဲ, *v. t.* to incite animals to fight, as in a buffalo fight; (Bur.) ကျွဲခတ်စေရအောင်၊ နွားခွေစေရအောင်တိုက်တွန်းသည်။

ဗွဲ, *a.* rather large; *v. i.* to be rather large; (Bur.) အတော်အတန်ကြီးသော။ အတော်အတန်ကြီးသည်။

ဗဒုင်ကိုဝ်, *v. t.* to reach for a person to take, ဗွုင်။ (Bur.) ကမ်းပေးသည်။

ဗဒုတ်ဗဒို, *v.* to deliberate in secret; (Bur.) တိတ်ထဆိတ်တိုင်ပင်သည်။

ဗဒေက်ပျဝ်, *v. t.* to humble; *a.* humble; (Bur.) နှိမ့်ချသည်။ နှိမ့်ချသော။

ဗဒေမ်လင်, *v. t.* to place near; (Bur.) အနားဒ္ဓကပ်ထား သည်။

ဗဒေါမ်, *v. t.* to fell, to let fall, ဗ္ဒောမ်။ (Bur.) ထုည်း သည်။

ဗဒေါမ်ဖျေဟ်, *v. t.* to cast down, ဗဒေါ်ဖျေဝ်။ (Bur.) ထုည်း ချသည်။

ဗ္ဒောအ်, *v. t.* to stop; to cause to cease going or doing, ဗဒိုအ်။ (Bur.) ရပ်စေသည်။ စဲစေသည်။

ဗ္ဒး, *v. t.* to cause to touch; to cause to hit; in nautical language, to hug; thus လွှံဗ္ဒး *to hug the shore of an island*, (Bur.) မှန်အောင်ပြုသည်။ ထိအောင်ပြုသည်။

ဗန်, *v. t.* to embrace, to hug, ဗန်ကေတ်။ (Bur.) ပိုက်သည်။ ပိုက်ဖက်သည်။

ဗနိက်, *n.* merchandise, ဗ္ဒိက်။ (Bur.) ကုန်စည်။ ကုန်စလယ်။

ဗနီ, *v. t.* to enfold in a waistcloth; (Bur.) ပုဆိုးဆီး သည်။

ဗပ်, *v. t.* to soak in water, as clothes preparatory to washing; (Bur.) စိမ်သည်။

ဗပေင်, *v. t.* to fill, to make full; (Bur.) ဖြည့်သည်။

ဗ္ဗေင်, *n.* the *erythrina indica*; (Bur.) ကသစ်။

ဗဗေင်, *n.* the vessel in which a Buddhist priest receives his offering of food; (Bur.) သဝိတ်။

ဗဗိုဟ်, *v. t.* to besmear; (Bur.) လူးသည်။

ဗဗိုဟ်, *n.* the earth scratched out of a hole by an animal; (Bur.) တိရိစ္ဆာန်တွင်းဝဒ္ဓယက်တင်ထားသော မြေ။ယက်စာ။

ဗဗွဲဝင်, *adv.* righteously; (Bur.) မှန်ကန်စွာ။တရားသဖြင့်။

ဗမာ, *a.* Burman or Burmese, ခမာ။ (Bur.) မြမ္မာ။

ဗမှုး, (Pali ပုဏ္ဏာ), *n.* a Brahmin; (Bur.) ပုဏ္ဏား။

ဗမှုး, *pers. pro.* ye, O ye, used in formal address; (Bur.) သင်တို့။ အချင်းတို့။

ဗယာပ်မေတ္တာ, *v.* to wish one well; (Bur.) မေတ္တာပို့သည်။

ဗယိ, *n.* an accusation ; (Bur.) အပြစ်တင်ခြင်း။

ဗယျိုင်, *n.* a boundary ; (Bur.) နယ်စပ်။ နယ်နိမိတ်။

ဗရန်ဇော်, *n.* the confluent small-pox; (Bur.) ကျောက်ကြီး။

ဗရန်ခုဝ်, *n.* the chicken-pox; (Bur.) ကျောက်ဖြူနာ။ ရေကျောက်။

ဗရန်ပုင်, *n.* the small-pox, when the pustules are distinct; (Bur.) ကျောက်ဓိုဃ်းနံ။

ဗရု, *n.* a noise or sound; (Bur.) အသံ။

ဗရုပါင်, *v. i.* to shout, to whoop; (Bur.) ဟစ်သည်။ အသံပြုသည်။

ဗရုပါင်, *n.* the voice, a shout, a whoop; (Bur.) ဟစ်သံ။

ဗရုန်, *n.* an intestinal worm; (Bur.) သံကောင်။

ဗရဲ, *v. t.* to sprinkle; (Bur.) ဖြန်းသည်။

ဗရဲဖျေဟ်, *v. t.* to sprinkle with any fine powder, as flour; (Bur.) ဖြူးချသည်။

ဗရောန်, *a.* spotted, as a leopard; (Bur.) ကွက်ကျားသော။

ဗရံင်ခုဝ်, *n.* any artificial water course, a ditch or canal; (Bur.) ရေမြောင်း။

ဗလ, (Pali), *n.* strength; (Bur.) ခွန်အား။

ဗလင်, *n.* a porcupine; (Bur.) ဖြူကောင်။

ဗလာန်, *v. t.* to singe, scorch, burn slightly (Bur.) မျှိုက်သည်။

ဗလဲ, *n.* a fountain, a spring; (Bur.) စမ်းရေပေါက်။

ဗလေတ်, *v.* to dodge; (Bur.) ရှောင်သည်။ တိမ်းရှောင်သည်။

ဗ္ဗောအ်ဗ္ဗောန်, *v. t.* to instruct, discipline; (Bur.) ဆုံးမဲ့ပျင်သည်။

ဗလံက်, *n.* a cannon ; (Bur.) အမြောက်။

ဗလိုက်, *v. t.* to immerse, to baptize ; (Bur.) နှစ်သည်။

ဗလိုပ်, *v. i.* to bathe in medicated or charmed water ; (Bur.) ခေါင်းပေါ်ကလောင်း၍ချိုးပေးသည်။

ဗလး, to let go, to forgive ; thus ဗလးဒုဋ်တံ *to forgive sins* ; to utter ; thus, ဗလးရမျှာင် *to utter a sound* ; (Bur.) လွှတ်သည်။

ဗလးလင်, *v. t.* to let alone, to leave to one's self, ဗှး။ (Bur.) လွှတ်ထားသည်။

ဗင်, *v. t.* to heap up, ဗင်လင်။ (Bur.) ပုံထားသည်။

ဗင်ခွတ်, *v. t.* to offer food to a pagoda, or idol ; (Bur.) ဆွမ်းတင်သည်။

ဗင်, *a.* much in quantity, or many in number ; *v. i.* to be many ; (Bur.) များသော။ များသည်။

ဗင်အင်, *a.* plentiful ; *v. i.* to be plentiful ; (Bur.) ပေါ များသော။ များပြားသည်။

ဗဟ်, *v. t.* to read ; (Bur.) ဖတ်သည်။

ဗဟ်ဗှုဟ်, *v. t.* to think of with interest ; (Bur.) အောင်းမေ့သည်။

ဗဟ်သှာ, *v. t.* to remember with affection, ဗဋ်သဏာ။ (Bur.) အောင်းမေ့သည်။

ဗဟောက်စိုတ်, *v. t.* to terrify, to alarm ; (Bur.) ထိတ်လန့်စေသည်။

ဗဟိုင်, *n.* a measure of time equal to 6 hours ; (Bur.) ဗဟိုလ်။

ဗဇူ, *a.* dizzy ; (Bur.) မူးသော။

ဗဇူ, *v. i.* to be intoxicated, တူ။ (Bur.) မူးသည်။

ဗဇေအ်, *n.* a goat ; (Bur.) ဆိတ်။

ဗဇေအ်ကွက်, *n.* a he-goat ; (Bur.) ဆိတ်ထီး။

ဗဇေအ်မွှောံ, *n.* a she-goat, ဗဇေအ်မွှောအ် (Bur.) ဆိတ်မ။

ဗဓိုဝ်, *n.* the tiger-cat; (Bur.) တောကြောင်။

ဗဓိုဝ်ပလိုင်, *n.* the Malacca civet; (Bur.) ကြောင်ကတိုး။

ဗဆ်, *n.* the hump on the shoulders of a bull; (Bur.) လပို့။ နွားလည်ပို့။

ဗအုံ, *n.* a heap; (Bur.) အပုံ။

ဗအေ, *v. t.* to cause to be withered; (Bur.) ညှိုးနွမ်းစေသည်။

ဗာ, *n.* a kind of long basket, used by Karens for carrying clothes, etc; (Bur.) ပို။ နောက်လွယ်။

ဗာ, *v. t.* to carry a burden slung across the shoulder, or over the forehead; (Bur.) လွယ်သည်။

ဗာယပ်, *n.* the north-west: (Bur.) အနောက်မြောက်။

ဗာ်, *v. t.* to cut, to hew, ဗာက်။ (Bur.) ဆုတ်သည်။

ဗာ်ဗွောမ်, *v. t.* to fell, to cut down; (Bur.) ဆုတ်ထှည်းသည်။

ဗာတ်ကောန်စ်, *n.* a musical instrument, composed of a semicircular box, in which are arranged ten gongs of different sizes; (Bur.) ပတ်သာ။

ဗာတ်တလာ, *n.* a semicircular musical box with bamboo slats of different lengths, strung upon two cords which follow the curve of the box; (Bur.) ပတ်တလာ။

ဗာတ်ဝိုင်, *n.* the circular frame, around the inside of which are suspended drums of various sizes; (Bur.) ပတ်ဝိုင်း။

ဗာန်, *v.* to adhere to, to stick; (Bur.) ကပ်သည်။

ဗာန်လဝ်, *v. t.* to apply a plaster, or a poultice: (Bur.) ကပ်ထားသည်။

ဗိစ္ဆာ, (Pali ပြိစ္ဆာ a scorpion), *n.* Scorpio, the 8th sign of the zodiac; (Bur.) ပြိစ္ဆာရာသီ။

ဗိန္ဒု, (Pali), *n.* the small circle (ံ), a dot; (Bur.) ဗိန္ဒု။
ဗီ, *n.* a small bottle; (Bur.) ဘူး။
ဗီသွာံ, *n.* a leathern bottle; a vessel made from the stomach of an ox; (Bur.) သားရေဘူး။
ဗီ, *n.* the Bengal quince; (Bur.) အုပ်ရှစ်။
ဗီဇနာ, *n.* an ancient measure of time equal to 6 *prans*, or $\frac{3}{8}$ of a minute; (Bur.) ဗီဇနာ။
ဗီတခါတ်, *n.* the *cassia florida*; (Bur.) မဲစလီ။
ဗီမှင်, *n.* an inkstand; (Bur.) မှင်အိုး။
ဗီလိုက်, *n.* the teredo borer, a worm which eats into wood in the water; (Bur.) ဒီပိုး။
ဗီသ္ကွင်, *n.* an architect; (Bur.) ပိသုကာ။
ဗု, *a.* white, applied to paper or cloth, ဝွု။ (Bur.) ဖြူသော။
ဗုင်, *n.* the belly; (Bur.) ဝမ်းပိုက်။
ဗုင်ဂိ, *n.* the stomach-ache; (Bur.) ဝမ်းနာခြင်း။
ဗုတ်, *v. t.* to grind, as paddy; (Bur.) ကြိတ်သည်။
ဗုတ်, *v. t.* to turn with a lathe; (Bur.) ပွတ်ခံသည်။
ဗုဒ္ဓ, *n.* (Pali), Buddha; (Bur.) ဗုဒ္ဓ။
ဗုဒ္ဓဝါ, *n.* Wednesday, တွဲဗုဒ္ဓဝါ။ Mercury. See ဂြိုဟ်ဗုဒ္ဓဝါ။ (Bur.) ဗုဒ္ဓဟူး။
ဗေဝ်စေဟ်, *v. i.* to settle down as a loaded vessel, also, as the setting sun; (Bur.) နစ်ကျသည်။စောင်းသည်။
ဗေဟ်, *pers. pro.* you (contemptuous); (Bur.) မင်း။မောင်မင်း။
ဗော်သွး, *n. pl.* companions from childhood; (Bur.) ဆွေမျိုး။
ဗောတ်, *n.* a very small pot or cup; (Bur.) အိုးကလေး။
ဗောဓိသတ်, (Pali ဗောဓိသတ္တော), *n.* one who is to become a Boodh; (Bur.) ဘုရားလောင်း။

ဗောင်, *n.* the penis, သိုင်ဇကု။ (Bur.) လီး။ ယောက်ျား၏ အင်္ဂါဇာတ်။

ဗံ, *n.* a vessel of basket work with cover, ဗမ်။ Some are made water tight for carrying oil; (Bur.) သစ်စေးပုံး။

ဗိုက်, *v. t.* to wear, as a garment, ဗိုက်လတက်။ (Bur.) ဝတ်ဆင်သည်။

ဗိုင်, *n.* elephant-grass; (Bur.) ကိုင်းပင်။

ဗိုင်, *v. t.* to surround; (Bur.) ဝိုင်းသည်။

ဗိုင်ကျောံ, *v. t.* to surround on every side, ဗိုင်ကျောဆ်။ (Bur.) ပတ်လည်ဝိုင်းသည်။

ဗိုတ်, *n.* an emerald; (Bur.) မြ။

ဗိုတ်, *v. t.* to throw, as a stone; (Bur.) ပြစ်သည်။

ဗိုတ်ဆာ, *v. t.* to carry away; as a chicken is carried away by a kite; (Bur.) ချိယူသွားသည်။ သုတ်သည်။

ဗိုတ်ထောံ, *v. t.* to throw away, ဗိုတ်ထောဆ်။ (Bur.) လွှင့် ပြစ်လိုက်သည်။

ဗိုတ်ထွိုန်, *v. t.* to throw up; (Bur.) ပြစ်၍တင်သည်။

ဗိုတ်ဖျေင်, *v. t.* to throw down; (Bur.) ပြစ်ချသည်။

ဗိုန်, *a.* firm, ဗိုန်ဇွံ။ ဗိုန်ဇွဆ်။ *v. i.* to be firm; (Bur.) ခိုင်ခံ့သော။ ခိုင်ခံ့သည်။

ဗိုန်ထွန်, *v. i.* to be secure; (Bur.) လုံချုံသည်။

ဗိုန်ဂို, *a.* permanent; *v. i.* to be permanent; (Bur.) မြဲစွဲသော။ မြဲသည်။

ဗိုန်ဇွဆ်, *adv.* safely, securely; (Bur.) လုံချုံစွာ။

ဗိုန်ဗတ်, *a.* steady; (Bur.) ခိုင်ခံ့သော။

ဗိုန်ဗိုန်, *adv.* truly, certainly; searchingly, steadfastly; (Bur.) မှန်မှန်။ ခိုင်ခိုင်။

ဗိုန်သွတ်, *a.* true, certain; (Bur.) မှန်ကန်သော။

ဗို, *n.* a pattern; (Bur.) ပုံ။

ဒိုခဟ္ဒိခဒုံက်, *n.* a spelling-book, လိက်ဒိုခတ္ဒိခဒုံက်။ (Bur.) သင်ပုံးကြီး။ သင်ပုံးကြီးစာ။

ဒိုတိ, *n.* a map; (Bur.) မြေပုံ။

ဒိုပြင်, *n.* shape, form, appearance; (Bur.) ပုံပန်း။

ဒိုဓီ, *n.* a chart; (Bur.) ပင်လယ်ပုံ။

ဒိုဝ်, *v. t.* to look at from curiosity or pleasure; (Bur.) ကြည့်သည်။

ဒိုဝ်လဗး, (Pali ဗလ), *n.* an army; (Bur.) ရဲမက်ဒိုလ်ခြေ။

ဗ်, *n.* a grand-mother, ဣတင်၊ (Bur.) အဘွား။ ဖွားအေ။

ဗ္ဗ, *n.* a rice-field; (Bur.) လယ်တော။ လယ်မြေ။

ဗ္ဘတ်, *prep.* about; as ဗ္ဘတ်ပိနာဦ *about three o'clock*; (Bur.) လောက်။

ဗ္ဘာ်ပသဲ, *n.* a nail; (Bur.) သံချွန်။ သံမှိ။

ဗ္ဘိက်, *n.* merchandise, ဗနိက်။ (Bur.) ကုန်စည်။ ကုန်စလယ်။

ဗ္ဘုဟ်, *n.* a spear; (Bur.) လှံ။

ဗ္ဘူ, *n.* a species of white water-lily; (Bur.) ကြာတမျိုး။

ဗ္ဘးဇာတ်, *n.* the Tenasserim ichneumon; (Bur.) မြွေပါ။

ဗ္ဗံက်, *n.* the east; (Bur.) အရှေ့။

ဗ္ဗံက်, *v. i.* and *v. t.* to appear, or to cause to appear; (Bur.) ပေါ်လာသည်။ ပေါ်လာစေသည်။

ဗျတ်, *v. t.* to filter, examine; to purify; (Bur.) ရေစစ်အောင်ပြုသည်။

ဗျန်, (Pali ဗျဉ္ဇနံ), *n.* a consonant; (Bur.) ဗျည်း။

ဗျိ, *v. t.* to find fault with, to blame, ဗျိပ္ဘုတ်။ (Bur.) အပြစ်တင်သည်။

ဗျု, *a.* old, not young; (Bur.) အိုသော။

ဗျိုဝ်, *a.* hungry, ဗျီ။ *v. i.* to be hungry; (Bur.) ဆာမွတ်သော။ ဆာသည်။

ဗျိုဝ်ဗျံက်, *v. t.* to incite enmity between persons; (Bur.) ဂုံးတိုက်သည်။

မျိုဝ်သွင်, *v. i.* to pine away with hunger; (Bur.) ချုံးသွား သည်။

ဖြကျောင်, *n.* a crown ; (Bur.) ဦးရစ်။

ဖြာတ်, *n.* the plantain, banana ; (Bur.) ငှက်ပျော။

ဖြာတ်ကွ, *n.* the dwarf plantain ; (Bur.) ငှက်ပျောပု။ ဝက် မလွတ်ငှက်ပျော။

ဖြာတ်ဂလာ, *n.* the kalah plantain;(Bur.) ကုလားငှက်ပျော။

ဖြာက်ဖြင်စိင်, *n.* a large kind with only two plantains to a comb; (Bur.) ဆင်စွယ်ငှက်ပျော။

ဖြာတ်ဆေရန်, *n.* a small sweet kind ; (Bur.) ဆိတ်နို့ငှက် ပျော။

ဖြာတ်ခုန်တ်, *n.* the Aracan plantain, a very common kind ; (Bur.) ရခိုင်ငှက်ပျော။

ဖြာတ်ခုန်တ်ကို, *n.* a very small variety ; (Bur.) ကြွက်နို့ငှက် ပျော။

ဖြာတ်ခုန်သဲ, *n.* the honey plantain, a large kind; (Bur.) ပျားရည်ဆန်းငှက်ပျော။

ဖြာတ်တာ, *n.* the traveller's palm ; (Bur.) ထန်းငှက်ပျော။

ဖြာတ်တွံ, *n.* a low growing kind, of which the fruit is not edible ; (Bur.) ကျောက်ငှက်ပျော။

ဖြာတ်ထင်, *n.* the golden plantain, a kind of banana, the fruit of which has a beautiful red color when ripe ; (Bur.) ရွှေငှက်ပျော။

ဖြာတ်ဖွေင်, *n.* a small kind with a bluish tinge when ripe ; (Bur.) ငှာသေးအရောင်ရှိသောဖီးကြမ်း တမျိုး။

ဖြာတ်ဗိလာ, *n.* a very useful kind, excellent for cooking; (Bur.) ဖီးကြမ်းငှက်ပျော။

ဖြာတ်လာင်, *n.* a wild plantain full of seeds ; (Bur.) တော ငှက်ပျော။

ဖြာတ်လှ, *n.* a choice kind with long fruit of a green color even when ripe; (Bur.) သီးမွှေးဌက်ပျော။
ဖြာန်, *n.* a huntsman, လွှ။ (Bur.) မုဆိုး။
ဖြိင်, *n.* abdominal dropsy, ယဲဖြိင်။ (Bur.) ရေဖျည်းနာ။
ဖြု, *v. i.* to make a noise; (Bur.) မြည်သည်။
ဖြေန်ဂျေဝ်, *a.* Roman Catholic; (Bur.) ဖရင်ဂျီ။
ဖြဲ, *n.* rain; (Bur.) မိုဃ်းရေ။
ဖြဲဂူ, *v. i.* to rain; (Bur.) မိုဃ်းရွာသည်။
ဖြဲဝင်, *v. i.* to be dry, as the sky; not to rain in season; (Bur.)မိုဃ်းခေါင်သည်။
ဖြံ, *n.* a woman; (Bur.) မိန်းမ။
ဖြံကွဲ, *n.* a widow; (Bur.) မုဆိုးမ။
ဖြံဒေါင်, *n.* a female possessed of an evil spirit; (Bur.) နတ်ကတော်။ နတ်ဝင်မိမ္မ။
ဖြံဗတိ, *n.* Thursday, တွဲဖြံဗတိ။ Jupiter. See ဂြိုဟ်ဖြံဗတိ။ (Bur.) ကြာသပတေး။
ဖြံမိန်, *n.* a nun; (Bur.) မယ်သီလရှင်။
ဖြံဝုတ်, *n.* a virgin; (Bur.) အပျိုကညာ။
ဖြံသမတ်, *n.* a damsel; (Bur.) အပျို။
ဖြံသွီ, *n.* the wife of a ruler; (Bur.) မင်းကတော်။
ဖြံအိုဗိုဗိ, *n.* a courtesan, harlot; (Bur.) ပြည်တန်ဆာမ။
ဖြီ, *v. i.* to be blasted, as young fruit, ဖြမ်။ (Bur.) မအောင်၍ပျက်သည်။
ဖြီ, *v. i.* to capsize, as a ship or boat, ဖြမ်။ (Bur.) မှောက်သည်။
ဖြီက်, *n.* a water-dipper, ဒုဝ်ဖြီက်။ ဒုဝ်မွဲဖြီက်။ (Bur.) ရေမှုတ်။
ဖြီင်, *n.* a ditch, moat; (Bur.) မြောင်း။
ဖြို, (Pali ဖြဟ္မာ), a Brahma, a being superior to men,

and demons, inhabiting the higher celestial regions; (Bur.) ဗြဟ္မာ။

ဗြိဟ်, (Pali ဗြိသ), *n.* Taurus, the 2nd sign of the zodiac; (Bur.) ဗြိသရာသီ။

ဗြိုအိ, *n.* a boil; (Bur.) အနာစိမ်း။ သွေးရှနာ။

ဗုဝဲ, *n.* a young man. See မင်ဗုဝဲ။ (Bur.) လူပျို။

ဗုဝဲဂမဲ့လေင်, *n.* a lad of the age of puberty; (Bur.) လူပျိုပေါက်။

ဗုဝဲပရုံင်, *n.* an old bachelor; (Bur.) လူပျိုဟိုင်း။

ဗုဝဲသွီ, *n.* a petty officer, a constable; (Bur.) မင်းလုလင်။

ဗေတ်, *v.* to miss, go astray; (Bur.) မှားသည်။ လွဲးသည်။

ဗဲ, *n.* a pearl; (Bur.) ပုလဲ။

ဗေဒအိ, *v. t.* to patch, to mend, ဗုအိ။ (Bur.) ဖာသည်။

ဗုံင်ိီ, *n.* an echo; (Bur.) ပဲ့တင်သံ။

ဗိုက်, *v. i.* to sink; (Bur.) နစ်မြုပ်သည်။

ဗိုင်, *n.* a young branch or shoot; (Bur.) အတက်။

ဗိုပ်, *v. t.* to dive; (Bur.) ငုပ်သည်။

ဗုး, *v. i.* to escape; (Bur.) လွတ်သည်။

ဗုးပါ, *v. i.* to be one of a company, to be along; (Bur.) ပါဝင်သည်။

ဗုးဖျ, *v. t.* to release, to free; (Bur.) ပြန်လွှတ်သည်။

ဗုးသုး, *v. i.* to be freed from, to escape; (Bur.) လွတ်ကင်းသည်။

ဗုးအာ, *v. i.* to make a miss; to stray away; (Bur.) မှားသွားသည်။ လွတ်သွားသည်။

ဗွဝ်, *n.* a pile, a heap; (Bur.) အပုံ။

ဗွဲ, *adv.* very; as ဗွဲပရင် *very quickly*; (Bur.) အလွန်။

ဗွဲကြိ, *adv.* afterwards; (Bur.) နောက်မှ။

ဗွဲကြိတွံလံ, *adv.* before long; (Bur.) မကြာမမြင့်မီ။

ဗွဲဂမျောန်, *n.* a brief summary; (Bur.) အချုပ်အချာ။

ဗဲ့ရိုင့်, *prep.* toward, towards; (Bur.) သို့။ ကို။ မှာ။
ဗဲ့မလောန်, *adv.* exceedingly; (Bur.) အင်မတန်။ အထူးသဖြင့်။ အလွန်တရာ။
ဗဲ့လွေင်, *adv.* regularly; (Bur.) မှန်မှန်။
ဗဲ့သရုပ်, *n.* an abridgment, an epitome; (Bur.) အကျည်းချုပ်။
ဗဲ့သွာ, *a.* easily understood; (Bur.) နားလည်လွယ်သော။

ဘ

ဘ, *v. t.* to frighten, ဘပ့်။ (Bur.) ခြောက်လှန့်သည်။
ဘင်, *a.* amazed; *v. i.* to be amazed; (Bur.) ထိတ်လန့်၍ တွေဝေသော။ ထိတ်လန့်၍တွေဝေသည်။
ဘင်, *n.* ganja; (Bur.) ဘင်း။ ဆေးခြောက်။
ဘတ်, *n.* the name of the lunar month nearly equivalent to September; (Bur.) တော်သလင်းလ။
ဘတ်ခြုံ, *n.* one's constitution; (Bur.) ခန္ဓာပညာကာ။
ဘဝ, (Pali), *n.* a state of existence; (Bur.) ဘဝ။
ဘဝက်, *n.* a follower of a man of rank; (Bur.) နောက်ထိုက်နောက်ပါ။
ဘဝက်, (Pali ဘဝဂ္ဂါ), *n.* the summit of a *sekyah* system, or of the universe; the zenith; (Bur.) ဘဝက်။
ဘဝိုက်, *n.* clothing, ဘဝိုက်လတက်။ (Bur.) အဝတ်။
ဘဝိုက်, *n.* circumference; (Bur.) အဝန်း။
ဘာ, *n.* a monastery, a school; (Bur.) စာသင်ကျောင်း။
ဘာတ္ခဲသီ, *n.* a Sabbath-school; (Bur.) ဥပုသ်နေ့စာဖြေကျောင်း။
ဘာသာသဏာ, *n.* a mission school; (Bur.) သာသနာကျောင်း။
ဘာဝဏာ, (Pali ဘာဝနာ), *n.* short religious sentences for repetition; (Bur.) ဘာဝနာ။

ဘာသာ, (Pali), *n.* a system of religion; language; mode of practice; (Bur.) ဘာသာ။

ဘာသာဒိဋ္ဌိ, (Pali ဘာသာဒိဋ္ဌိ), *n.* heresy; (Bur.) မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ။

ဘဝ်, *n.* half; (Bur.) ထက်ဝက်။ တဝက်။

ဘဝ်ဇိပ်, *n.* a dry measure containing about one peck; (Bur.) နှစ်ပြည်။

ဘဝ်နှ, *n.* a dry measure containing about one half-bushel; (Bur.) တခွဲ။

ဘိုင်ဘင်, *a.* entranced, astounded; (Bur.) အနှံအားသင့်သော။

ဘိန်, *n.* opium; (Bur.) ဘိန်း။

ဘိသေခ, (Pali အဘိ excelling, and သေက pouring), *n.* an anointing; (Bur.) ဘိသိတ်သွန်းလောင်းခြင်း။

ဘုတ်, *n.* a ghost; (Bur.) ဖုတ်။

ဘုတ်, *n.* an idol-house; (Bur.) ရုပ်တုဆင်းတုထားသောဗိမာန်မှန်။

ဘုံ, *n.* a division of the universe, of which there are said to be thirty-one; (Bur.) ဘုံ။

ဘုံပါရေဒိသု, *n.* Paradise; (Bur.) ပရဒိသုဘုံ။

ဘို့, *prep.* for, *col.*; အဘို့အဆ်။ (Bur.) ဘို့။

ဘဲ, *n.* a calamity; (Bur.) ဘေး။

မ

မ, *n.* a father. See ဖွတ and မအဲက်။ (Bur.) အဖ။ ခမည်းတော်။

မ, *n.* seed of any kind; (Bur.) မျိုးစေ့။

မကြေဟ်, *n.* a small stone; (Bur.) ကျောက်ခဲ။ ကျောက်စရစ်။

မကြိုက်, *n.* a testicle; (Bur.) ဥဒေါးစေ့။ ငွေးစေ့။

မ, *num. aux.*, what is round; as သတ်လိမ်မွဲမ *one orange*, col.; (Bur.) အလုံး။

မ, *v. participial prefix* nearly equivalent to the relation pronouns who, which. See Gram. § 17-1. (Bur.) သော။

မက်ကဲ, *n.* the pomegranate; (Bur.) သလဲသီး။

မက်ကြုတ်, *n.* the lemon; (Bur.) ရှောက်ချည်ငယ်တမျိုး။

မက်ဖိုး, *n.* the benefits gained by deeds of merit; (Bur.) အကျိုး။ ကောင်းကျိုး။

မက်မတ်, *v. t.* to desire, to covet; (Bur.) တပ်မက်သည်။

မဂဝေင်, *n.* a pellet; (Bur.) လောက်စာလုံး။

မဂံင်ဩဲ, *n.* boldness; (Bur.) ရဲရင့်ခြင်း။

မွှး, *conj.* if; also used as a connective; (Bur.) လျှင်။

မွှးဂ္ဂ, *conj.* as to, concerning, in regard to; (Bur.) အကြောင်းမှာ။

မင်, *v. t.* to wait for, မင်လဇ။ (Bur.) စောင့်သည်။ ဆိုင်းနေသည်။

မင်သီ, *v. t.* to observe the duty-day, to keep the Sabbath, ဒ္ဒိုန်သီ။ (Bur.) ဥပုသ်စောင့်သည်။

မင်, *v. t.* to watch over; (Bur.) စောင့်၍နေသည်။

မင်ကင်, *v. t.* to stand sentry, keep watch at a chokey station; (Bur.) ကင်းစောင့်သည်။

မင်မွဲ, *v. t.* to guard, to keep in safety; (Bur.) စောင့်ထိန်းသည်။

မင်ဗွဲ, *n.* a young man; (Bur.) လူဖျိုး။

မင်, *n.* the red deer; (Bur.) သမင်။

မင်ကြေအ်, *n.* the cactus; (Bur.) ရှားစောင်း။

မင်္ဂလ, (Pali), *n.* blessedness; (Bur.) မင်္ဂလာ။

မင်္ဂလဘ္ဘိုန်တဲ, *n.* ordination; the ceremony of ordaining by the laying on of hands; (Bur.) လက်တင်မင်္ဂလာ။

မင်ဂဝ်, *n.* the large black squirrel; (Bur.) ရှည့်ငပေါ။
မင်ဂုတ်, *n.* the mangosteen; (Bur.) မင်းကွတ်။
မင်ဂုန်, *n.* the tamarind; (Bur.) မန်ကျည်း။
မဂွါ, *n.* a bead; (Bur.) ပုတီး။
မဆောတ်ဟွံမွဲ, *adv.* without fail; (Bur.) ကေန်အမှန်။
မဇ, *v. t.* to help, to assist; (Bur.) မစသည်။
မညဝ်, *v. t.* to shake, shake off or out; (Bur.) ခါသည်။
မညောဆ်, *n.* the morinda; (Bur.) ရဲရိုသီး။
မတ်, *n.* the eye; (Bur.) မျက်စိ။
မတ်စိင်, *n.* the ankle-bone, lit. elephant's eye; (Bur.) ဖမျက်။ ခြေမျက်စိ။
မတ်, *n.* a precious stone; as မတ်စိန် *a diamond*; မတ်မနိက် *a ruby*; (Bur.) အဖိုးတန်သောကျောက်။
မတ်ဖိုတ်, *n.* an emerald; (Bur.) မြ။
မတ်, *n.* the edge of any cutting instrument; (Bur.) သွား။
မတ်ဖြဲ, *n.* a cloud; (Bur.) ဓိုဃ်းတိမ်။
မတွံဂး, *adv.* that is to say, *i. e.*, မိဂ္ဂး။ (Bur.) တည်းဟူသော။ ဆိုလိုသည်နှင့်။
မဒုင်ရေက်တဏုင်သွှံ, *p. a.* circumcised; (Bur.) အရေဖျားလှီးခြင်းကိုခံသော။
မန်, *a.* Peguan, Mon, မောန်။ (Bur.) မွန်ပြည်နှင့်ဆိုင်သော။ မွန်လူမျိုးနှင့်ဆိုင်သော။
မန်, *v. t.* to repeat charms over water or medicine; (Bur.) မန်းသည်။
မနိက်, *n.* a ruby; (Bur.) ပတ္တမြား။
မနူဿ, (Pali), *n.* a man; (Bur.) လူ။
မနော, (Pali), *n.* the mind; (Bur.) မနော။ စိတ်။
မပ္ဘံ, *adv.* in the first place, မပတမ်။ (Bur.) ရှေဦးစွာ။
မပ္ပီ, *n.* hail; (Bur.) ဓိုဃ်းသီး။

မဗွဝ်, *n.* a seedling ; (Bur.) ပျိုးပင်။

မမဝ်, *n.* Job's tears ; (Bur.) ကျိတ်စေ့။

မရေကွဲသိုဝ်, *n.* the lunar month nearly corresponding to December ; (Bur.) နတ်တော်လ။

မရိုတ်, *n.* the custard apple ; (Bur.) သြဇောသီး။

မရိုတ်ကွင်, *n.* the bullock's heart, or sour-sop fruit ; (Bur.) သင်္ဘောသြဇာ။ ဒူးရည်းသြဇာ။

မရှာတ်, *n.* Sire, a term used by one king or governor in addressing another ; (Bur.) အရှင်ဘုရား။

မလာ, *n.* a support for the back, when one is sitting ; (Bur.) တံကဲ။ အခြို။

မလဝ်မတ်, *v.* to open the eyes, မှဝ်မတ်။ (Bur.) မျက်စိဖွင့်သည်။

မလေံ, *v. t.* to hate, ကွၢဉ်မလေံ။ ကွၢဉ်မေံ့။ ကွၢဉ်မေ့အိ။ (Bur.) မုန်းသည်။

မလောင်, *n.* an echo ; (Bur.) ပဲ့တင်သံ။

မလံ, *n.* anything that gets into the eye, a mote, *pron.* မလမ်။ (Bur.) အလွန်သေးနုပ်သောအစအန။ ငြောင့်ငယ်။

မသ, *n.* a stench, ပသ။ (Bur.) အနံ့အစော်။

မသ, *n.* a breed ; (Bur.) အမျိုး။

မသ္ဆဝ်လွ်ဳ, *n.* righteousness ; (Bur.) ဖြောင့်မတ်ခြင်း။

မသုန်, *n. a.* five, *col.*, ပသုန်။ (Bur.) ငါးခု။

မသုန်စောတ်, *n. a.* fifty, *col.*, ပသုန်စောတ်။ (Bur.) ငါးဆယ်။

မဟာ, (Pali), *n.* great, excellent ; (Bur.) မဟာ။

မဟိမုစလ္ဆောရုနာ, Mahĭmûchōndōraṇā, the name of a rock or crag in Mon legendary lore ; (Bur.) မဟိမုစလ္ဆောရုနာဟုအမည်တွင်သောကျောက်ကြီး။

မဟုံမှာ, *n.* loss ; (Bur.) ပျောက်ဆုံးခြင်း။

မအံက်, *n.* a father, used only of persons of royal rank and of the deity ; (Bur.) ခမည်းတော်။

မာ, (Pali မာရော), *n.* the devil, ကွေ့မာ။ (Bur.) မာရ်။ မာရိန်တ်။

မာ, *v. i.* to kneel, with the head bowed down; (Bur.) ဦးချဝပ်သည်။

မာဂတဏပညာ, *n.* a Magian, one of the Magi; (Bur.) မာဂုပညာရှိ။

မာဂြဲ, *n.* the spotted *saccolabium*; (Bur.) ဖိုလီးမခ။ သစ်ခွပင်တမျိုး။

မာက်, *v. t.* to port, to put the helm to larboard; (Bur.) မက်သည်။

မဉ်, *n.* the lunar month nearly corresponding to February; (Bur.) တပို့တွဲထ။

မဉ်, *v. t.* to hook, catch with a hook; (Bur.) ချိတ်သည်။

မဉ်, *n.* the plant which produces Job's tears; (Bur.) ကျိတ်။

မဉ်ဗတစင်, *n.* millet; (Bur.) ဆင်။

မာတ်, *v. t.* to shut up; (Bur.) ပိတ်သည်။

မာန, (Pali), *n.* pride; (Bur.)) မာန်။

မာန်, *a.* able; *v. i.* to be able, to have ability; (Bur.) တတ်နိုင်သော။ တတ်စွမ်းသည်။ နိုင်သည်။

မာန်, *v. t.* to overcome, to conquer; (Bur.) နိုင်သည်။

မာန်, *v. t.* to work clay with the hands in making pottery; (Bur.) အိုးလုပ်သည်။

မာန်ဏ, (Hebrew), *n.* manna; (Bur.) မန္နာ။

မာရဏာ, (Pali မရဏ), *n.* death; (Bur.) မရဏ။ မရဏာ။

မဲ, *n.* an ass; (Bur.) မြို။

မဲ, *n.* indigo; (Bur.) မဲနယ်။

မဲ, *n.* anything used in casting lots; (Bur.) မဲ။

မဲသုတ်, *n.* a silk handkerchief, or napkin, ပဝါ။ (Bur.) ပိုးပဝါ။

မဲသော, *n.* a torch made of bamboo splints, or of cloth saturated with oil, and tied to a bamboo; (Bur.) မီးဇုတ်။

မိ, *n.* a mother, ယဲ့။ (Bur.) အမိ။

မိမ, *n. pl.* parents; (Bur.) မိဘ။

မိက်, *v. t.* to dun; (Bur.) အပူအပြင်းတောင်းထည်။

မိက်ငံ့, *v. t.* to desire to obtain, သွိက်ငံ့။ (Bur.) ထိုချင်သည်။

မိဂုး, *adv.* that is to say, မတွံဂး။ (Bur.) ထိုသို့ဆိုသော်။

မိင်, *n.* a harpoon; (Bur.) မြှားနှင်း။

မိင်, *v. t.* to hear; (Bur.) ကြားသည်။

မိစ္ဆာ, (Pali), *n.* falsehood, error, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ။ (Bur.) မိစ္ဆာ။

မိတ်တူင်, *n.* turmeric; (Bur.) နံနွင်း။ သနွင်း။

မိန်, *v. t.* to take in the arms; (Bur.) ဖိုက်သည်။ ဖက်သည်။

မိန်, (Pali မိနော a fish), *n.* Pisces, the 12th sign of the zodiac; (Bur.) မိန်ရာသည်။

မိဝ်, *a.* well, happy, comfortable; *v. i.* to be happy; to be well; (Bur.) ပျော်ပါးသော။ ပျော်သည်။ မာသည်။

မိဝ်ဗိုတ်, *a.* joyful; *v. i.* to be joyful; (Bur.) ဝမ်းမြောက်သော။ ဝမ်းမြောက်သည်။

မိဝ်ဖြိဝ်, *a.* full of joy; *v. i.* to be full of joy; (Bur.) ဝမ်းမြောက်ခြင်းနှင့်ပြည့်စုံသော။ ဝမ်းမြောက်ခြင်းနှင့်ပြည့်စုံသည်။

မိဝ်ဖြိဝ်ရောင်ဆဲ, *a.* glad; *v. i.* to be glad; (Bur.) ဝမ်းသာသော။ ဝမ်းသာသည်။

မိသဟဲယျ, (Pali သဟာယ associating), *n.* a friend; (Bur.) မိတ်ဆွေ။

မိဟ်, *n.* a measure equal to the breadth of the hand with the length of the thumb; (Bur.) အဖိုက်။

မိဟ်, *n.* a crucible ; (Bur.) မိုက်။
မိဟ်, *n.* dirt on one's person ; (Bur.) ဂျည်း။
မိဋ်, (Pali မိဿ a goat), *n.* Aries, the 1st sign of the zodiac ; (Bur.) မိဿရာသီ။
မီမာနာင်, *n.* soot ; (Bur.) ကြပ်ခိုး။
မုက်, *n.* the face ; (Bur.) မျက်နှာ။
မုက္ခဝါ, (Pali မုက္ခ a mouth), *n.* the countenance, royal or divine, မုက်ခဝါ။ (Bur.) မျက်နှာတော်။
မုက်မတ်, *n.* the countenance ; (Bur.) မျက်နှာ။
မုက်ရင်, *n.* a porch, မုက်ရေင်။ (Bur.) အိမ်ဦး။
မုက်, *n.* the persimmon ; (Bur.) တည်။
မုယဝ်, *n.* barley ; (Bur.) မုယော။
မုသာ, (Pali), *n.* a lie ; (Bur.) မုသာစကား။
မုဟ်, *n.* the nose ; (Bur.) နှာခေါင်း။
မုဟ်, *n.* the end of a cape or promontory ; a fringe ; (Bur.) အစွန်း။ အဋ္ဌ။ ပန်းပွား။
မုဋ်ဂဒုင်, *n.* a cape ; (Bur.) အဋ္ဌ။
မုဟ်ကျာ, *n.* the cold season ; (Bur.) ဆောင်းကာလ။
မဲ့, *n.* an axe ; (Bur.) ပုဆိန်။
မူ, *int. pro.* what ? thus မူဌ်ရော *what is this* ? မူဒ်ရော *what is the matter* ? (Bur.) ဘာ။ ဘယ်အရာ။
မူဒ္ဒါ, *int. pro.* and *adv.* where ? whither ? (Bur.) ဘယ်နေရာ။
မူရ်, *a.* any ; (Bur.) အကြင်။
မူလ, *n.* origin, foundation ; (Bur.) မူလ။
မူဟိုတ်, *adv.* why? wherefore ? (Bur.) အဘယ်ကြောင့်။
မူ, *n.* a *mû*, a small weight used by goldsmiths; (Bur.) မူး။
မူဇွော်, *n.* a weight equal to two great *boas*, (ဇဲဇွော်။) (Bur.) မူးကြီး။

မူဒေါတ်, *n.* a weight equal to two small *boas*, (၈ဒေါက်။) (Bur.) မူးငေယ်။

မေက်, *v. i.* to be notched as an axe, or to be as a knife with a notched edge; (Bur.) ပဲ့သည်။

မေတ္တာ, (Pali), *n.* love; (Bur.) မေတ္တာ။

မေထုန်, (Pali မေထုနံ), *n.* Gemini, the 3rd sign of the zodiac; (Bur.) မေထုန်ရာသီ။

မေလံဝမြောတ်, *n.* a hurricane, ကျောဒမြောတ်။ ကျောမိုလံင်။ (Bur.) မုန်တိုင်း။

မောန်, *a.* Mon; (Bur.) မွန်တလိုင်း။ See မန်။

မောန်, *a.* tight, as a garment, or hard, as a knot; *v. i.* to be tight; (Bur.) ကျပ်သော။ကျပ်သည်။

မောန်ခရောန်, *adv.* safely; (Bur.) လုံခြုံစွာ။

မောဝ်, *a.* fragrant, မြမောဝ်။ *v. i.* to be fragrant; (Bur.) မွှေးသော။မွှေးသည်။

မောဝ်တိုန်, *v. i.* to increase; (Bur.) မော်တက်သည်။

မောဟ, (Pali), *n.* darkness, ignorance; (Bur.) မောဟ။

မံက်, *v. i.* to appear, to come to light, မံက်ကျင်။ (Bur.) ပေါ်လာသည်။

မံင်, *v. i.* to tarry, to dwell; to be; မံင်တာ။ မံင်ကောတ်။ as မူးထတ်မံင်ရဟာ။ *Are you well?* (Bur.) နေသည်။ တည်နေသည်။ ရှိသည်။

မံင်လွဝ်, *v. i.* to be on the side of, to defend; (Bur.) ဘက်၌နေသည်။

မံင်, *n.* a gong; (Bur.) မောင်း။

မံင်, *n.* a lever; a lever that plays on a pivot; (Bur.) မောင်း။

ရိပ်မာ, *v. i.* to lie on the face, as one in great grief; (Bur.) ပြပ်ဝပ်သည်။

ဖ, *v. t.* to suck, as an infant; (Bur.) စို့သည်။

မး, *n.* a weight equal to one quarter of a tical, (ဒကေဝ်), and to two great *mûs* (မူဇွော်။); in coinage, one quarter of a rupee; (Bur.) မတ်။

မ္ရ, *n.* a stockade; (Bur.) သစ်တပ်။

မ္ရီ, *n.* an ordinance, a rite; (Bur.) စီရင်ထုံးဖွဲ့သောမင်္ဂလာ။

မ္ရီဗလိုက်, *n.* the rite of baptism; (Bur.) နှစ်ခြင်းမင်္ဂလာ။

မ္ရီ, *a.* royal, sacred; as စိင်မ္ရီ *the royal elephant;* (Bur.) တော်။ ရှင်ဘုရင်နှင့်ဆိုင်သော။

မ္ရီဟ်, *n.* to be hard, stiff; (Bur.) တောင့်သည်။

မ္ခး, *prep.* without; *a.* outer; (Bur.) အပြင်။ အပြင်ဘက်မှာ။

မိုဟ်, (Pali မနုဿ), *n.* man, a human being: (Bur.) လူ။

မိုင်ကမှုက်, *n.* the blind; (Bur.) လူကန်း။

မိုင်ကးကိုပ်, *n.* a barber; (Bur.) ဆတ္တာသည်။

မိုင်ကျော်ဒမြိုင်မသွေန်စပ်, *n.* a demoniac; (Bur.) နတ်ဆိုးစွဲသောလူ။

မိုင်ဂိုင်တွိုက်, *n.* an oarsman, မိုဟ်ဂိုင်တငိုက်။ (Bur.) ခတ်တက်ခတ်သွား။

မိုင်ဖိင်စ, *n.* a tailor, မိုင်ဂွိုင်။ (Bur.) အချုပ်သမား။

မိုင်ဖိင်လိက်, *n.* a book-binder; (Bur.) စာအုပ်ကိုချုပ်တတ်သောသူ။

မိုင်တတ်ကွီ, *n.* a cart-driver; (Bur.) လှဉ်းမောင်းသွား။

မိုင်ဒုင်ဂဖိုင်, *n.* an agent; (Bur.) ကိုယ်စားလှယ်။

မိုင်ပဖိုက်, *n.* a trader; (Bur.) ကုန်သည်။

မိုင်ဗွဲ, *n.* a lad; (Bur.) လူပျို။ လူပျိုပေါက်။

မိုင်ဗ္ဗ, *n.* a cultivator; (Bur.) လယ်ယာလုပ်သောသူ။

မိုင်မကြိုစ, *n.* a boaster; (Bur.) ဝါကြွားသောသူ။

မိုင်မင်ကင်, *n.* a watchman, a sentry; (Bur.) ကင်းစောင့်။

မိုင်မထဇးဂုံင်, *n.* a guide; (Bur.) လမ်းပြ။

မိုင်မဒုင်ဖလှာ, *n.* a publican; (Bur.) အခွန်ခံ။

မှိုင်မဒုင်သက်သီ, *n.* one who bears testimony; (Bur.) သက်သေခံသောသူ။
မှိုင်မရပ်အသေမ်, *n.* a standard-bearer; (Bur.) အသံကိုင်။
မှိုင်မသုင်ဥာ်ဇဗျေတ်လောန်, *n.* a wine-bibber; (Bur.) စပျစ်ရည်သောက်ကြူးသောလူ။
မှိုင်မင်ဂ်, *n.* a cow-herd (Bur.) နွားကျောင်းသွား။
မှိုင်လယိုင်, *n.* a surety; (Bur.) အာမခံ။
မှိုင်သံက်ဥာ်ဂအဲ, *n.* a painter of a house; (Bur.) ဆေးသုတ်သောသူ။
မှိုင်ဝေင်ဂြိုင်, *n.* a gambler; (Bur.) ကစားသွား။
မှိုင်သုင်စဝေင်ဂြိုင်, *n.* a drunkard; (Bur.) ယစ်ထုပ်။
မှိုင်သွံရာန်စ, *n.* a regular customer; (Bur.) ဖောက်သည်။
မှိုင်ဟေလေဏောတ်, *n.* a Hellenist; (Bur.) ဟေလေနစ်လူမျိုး။
မှိုင်ဇက်ကိုပ်, *n.* a leader; (Bur.) ခေါင်းတည်သောလူ။
မှိုင်အ, *n.* a mute; (Bur.) လူအ။
မှိုင်အရိုင်, *n.* a barbarian; (Bur.) လူရိုင်း။
မှုံ, an abbreviated form of မနွံ။ See မ the *v. p. participial*; (Bur.) ရှိသော။
မှုး, *pers. pro.* thou; (Bur.) သင်။
မှုးတံ, *pers. pro.* ye; (Bur.) သင်တို့။
မြ, *n.* a large knife or cleaver; (Bur.) ထား။
မြမောဝ်, *n.* fragrance; (Bur.) မွှေးသောအနံ့။
မြာ်, *n.* a peacock; (Bur.) ဥဒေါင်း။
မြာ်, *n.* red peppers; (Bur.) ငရုတ်။
မြာ်ခွိုင်, *n.* black pepper; (Bur.) ငရုတ်ကောင်း။
မြာန်, *n.* the *marian*, a species of plum, the *mangifera oppositifolia*; (Bur.) မရန်း။
မြိပတ်, *v. i.* to be destroyed, lost; (Bur.) ပျက်စီးသည်။
မြိမြန်, *v. t.* to take care of, to foster; (Bur.) မွေးစားသည်။ ပြုစုသည်။

မြိပ်, *n.* a wink, 10 of which are equal to one *nara*; (Bur.) မျက်စိတမှိတ်။

မြေက်ဆိုပ်, *n.* the name of the lunar month nearly corresponding to December, မရေက္ကသိုဝ်။ (Bur) နတ်တော်လ။

မြော, *n.* a fence made of small upright posts; (Bur.) မျော။

မြဝွံ, *adv.* thus, after this manner; (Bur.) ထိုသို့။ သည်အတိုင်း။

မြံမြ, *v. i.* to renew strength after an illness; (Bur.) ခွန်အားပြည့်လာသည်။

မှာ်မတ်, *v.* to open the eyes, မလာ်မတ်။ (Bur.) မျက်စိဖွင့်သည်။

မွဲ, *n. a.* one; (Bur.) တစ်။

မွဲချိုန်ခန္ဒ, *adv.* suddenly; (Bur.) တခဏချင်းတွင်။

မွဲဂကောံ, *adv.* in one company, မွဲဂကောမ်။ (Bur.) တရ။

မွဲစွံ, *adv.* together; (Bur.) အတူတကွ။

မွဲစွံ, *n.* a part; thus မွဲစွံ *one part*, မွဲစွံ *another part*; (Bur.) တပုံ။

မွဲဒမြိပ်, *adv.* immediately, *i. e.* in the twinkling of an eye; (Bur.) တမှိတ်။

မွဲနဲတုန်, *adv.* again, moreover; (Bur.) တနည်းကား။

မွဲပါင်, *n.* a mouthful; (Bur.) တလုပ်စာ။

မွဲလဋိတ်, *n.* as much as is swallowed at once; (Bur.) တကျိုက်။

မွဲလေဝ်, *adv.* ever; used only in negative sentences, thus မှုးတံဟွံဗဝ်မွဲလေဝ်ဏီဟာ။ *Did you never read?* (Bur.) တခါမျှ။

မွဲဝါ, *adv.* once; (Bur.) တခါ။

ဝါဓဝ်, *adv.* all at once; (Bur.) တခါတည်း။

မွဲသွင်, *n.* a dose; (Bur.) တခွက်စာ။
မွဲဟာန်, *adv.* together; (Bur.) တလုံးတဝတည်း။
မှာ, *n.* a lord; (Bur.) အရှင်။ သခင်။
မှာသမုဒ္ဒါ, (Pali မဟာသမုဒ္ဒ), *n.* a sea, an ocean, မှာသမိတ်။သွာသွိတ်။ (Bur.) သမုဒ္ဒရော။
မှုက်, *n.* the measles; (Bur.) ဝက်သက်ရောဂါ။
မှုက်ရုံင်, *v. t.* to peep out in order to see; (Bur.) ချောင်းကြည့်သည်။
မျောတ်ကေတ်, *v. t.* to endeavor; (Bur.) အားထုတ်သည်။
မျေအိ, *n.* a tick; (Bur.) မွှား။

ယ

ယ, *n.* The wax of the dammer-bee. This mixed with earth-oil is used as a substitute for pitch; (Bur.) မွဲလျက်။
ယဘဝ်ဂွဝ်, *n.* the gum of the "lard shorea" tree; (Bur.) အင်တွဲ။
ယက်, *n.* smoke; (Bur.) မီးခိုး။
ယတ်, (Pali ယာဇ,) *n.* a sacrifice; (Bur.) ယဇ်။
ယတ်ပရောဟိတ်, *n.* a Jewish priest; (Bur.) ယဇ်ပရောဟိတ်။
ယတ်သွတ်, *n.* pleasure, enjoyment; (Bur.) ပျော်မွေ့ခြင်း။
ယရုံကာလမွဲ, *adv.* or *conj.* whenever; (Bur.) အကြင်ကာလတခဏ်။ အခါတပါး။
ယဝံါ, *n.* weeping, lamentation, ယဝါဝ်။ (Bur.) ငိုခြင်း။
ယဝ်ရ, *conj.* if, *col.*; (Bur.) လျှင်။
ယာ, *n.* a sail of a boat or ship; (Bur.) ရွက်ထည်။
ယာ, *v. t.* to lift up; (Bur.) ပင့်သည်။ ကြွသည်။
ယာကြာကျင်, *v. i.* to come (respectful); (Bur.) ကြွလာသည်။

ယာကြာအာ, *v. i.* to go (repectful); (Bur.) ကြွသွားသည်။
ယာတ်, *n.* cloth, cotton cloth ; (Bur.) အဝတ်။
ယာတ်ကာန်, *n.* linen ; (Bur.) ဝိုက်ဆန်ခြည်နှင့်ရက်သောအဝတ်။
ယာတ်ဂ, *n.* a shawl or blanket;(Bur.) အနံကြီးသောတပက်။
ယာတ်ဇိုတ်တဲ, *n.* a towel ; (Bur.) လက်သုတ်ပဝါ။
ယာက်ဇိုတ်မုက်, *n.* a handkerchief ; (Bur.) လက်ကိုင်ပဝါ။
ယာတ်ဒုောတ်, *n* a narrow waist-cloth ; (Bur.) ပုဆိုးနံဇယ်။
ယာတ်တသော်သိုဝ်; *n.* a blanket ; (Bur.) သက္ကလတ်စောင်။
ယာတ်ဝိက်, *n.* cotton cloth, ယာတ်ဗ္ဗာင်။ (Bur.) ဝိတ်။
ယာတ်ပဲ့ဂ, *n.* wax-cloth ; (Bur.) ဖယောင်းပုဆိုး။
ယာတ်ဖေင်, *n.* a cloak ; (Bur.) ဝတ်လုံ။
ယာတ်မှာ်, *n.* a rag, duster ; (Bur.) အဝတ်ရတ်။
ယာတ်လတက်, *n*, a blanket, or sleeping-cloth ; ချုံစောင်။
ယာတ်လး, *n.* a sheet, ယာတ်စံင်။ (Bur.) အိပ်ရာခင်း။
ယာတ်လးလွံက်, *n.* a table-cloth ; (Bur.) စားပွဲခင်း။
ယာမ, *n.* a sweet kind of drink ; (Bur.) ယမကာ။
ယာံ, *v. i.* to weep, ယာမ်။ယာံဂကင်။ယာံတ။ (Bur.) ငိုသည်။
ယာံရ, *conj.* if, ယာမ်ရ။ (Bur.) လျှင်။
ယဲ, *n.* a mother, မိ။ (Bur.) အမိ။
ယဲတ, *n.* parents ; (Bur.) မိဘ။
ယဲဝှိ, *n.* a step-mother ; (Bur.) မိထွေး။
ယုတ်, *a.* mean, depraved ; *v. i.* to be mean, depraved ; (Bur.) ယုတ်သော။ ယုတ်သည်။
ယုတ်မာ, *a.* low, vile, mean ; *v. i.* to be mean, vile ; (Bur.) ယုတ်မာသော။ ယုတ်မာသည်။
ယုတ်အာ, *v. i.* to decrease ; (Bur.) ယုတ်သွားသည်။
ယဲ, *v. i.* to be ill ; (Bur.) နာသည်။
ယဲကလောံကလေန်, *n.* a tumor, ယဲကလောအ်ကလေန်။ (Bur.) အကျိတ်အခဲ။

ယဲကသဒ်, *n.* a lung disease ; (Bur.) အဆုတ်ရောဂါ။
ယဲကာလ, *n.* pestilence ; (Bur.) ကာလနာ။
ယဲကောန်တ်ဆ်, *n.* heart-disease ; (Bur.) နှလုံးရောဂါ။
ယဲကွန်, *n.* hernia ; (Bur.) မတွာ။
ယဲခတုက်ကိုက်, *n.* epileptic fits ; (Bur.) ဝက်ရူးနာ။
ယဲခါဒုတ်, *n.* the leprosy ; (Bur.) နူနာ။
ယဲချေါက်, *n.* the itch ; (Bur.) ယားနာ။
ယဲချင်ဂုဟ်, *n.* the mumps ; (Bur.) ပါးစေ့ရောင်နာ။
ယဲဂယျာဂျိုင်, *n.* the diabetes ; (Bur.) ကျင်ပြောသောရောဂါ။
ယဲဂျိုင်ဂိ, *n.* the lumbago ; (Bur.) ခါးကိုက်နာ။
ယဲဂြိုဂ်ဇတဝ်, *n.* palpitation of the heart ; (Bur.) နှလုံးတုန်ရောဂါ။
ယဲတကျိ, *n.* a kind of leprosy ; (Bur.) သမင်လျက်။
ယဲတံဝ်ကိုတ်, *n.* the venereal ; (Bur.) လူပျိုနာ။
ယဲဒူလာ, *n.* rheumatism ; (Bur.) တူလာရောဂါ။
ယဲပရေဒ်, *n.* insanity ; (Bur.) အရူးရောဂါ။
ယဲပူကံက်, *n.* a cutaneous disease ; a kind of leprosy? (Bur.) သမင်လျက်တမျိုး။
ယဲမှတ်, *n.* the asthma ; (Bur.) ပန်းနာ။
ယဲရောဂါ, (Pali ရောဂါ), *n.* sickness, disease ; (Bur.) အနာရောဂါ။
ယဲသွိကျောတ်, *n.* the menses ; (Bur.) မိုးရပ်နာ။
ယောဂီ, (Bengali), *n.* a fakir ; (Bur.) ဇောဂြိ။
ယောင်ယာ, *a.* depraved ; (Bur.) ကျွေလျော့သော။ ယုတ်မာသော။
ယောင်မှာ, *v. i.* to err, go astray ; (Bur.) ယောင်မှားသည်။
ယောင်ဟောင်, *v. i.* to turn aside ; to be guilty of dereliction from the path of duty ; to be unfaithful ; (Bur.) လွဲသွားသည်။
ယောင်အာ, *v. i.* to withdraw, degenerate ; (Bur.) ယိမ်းသည်။ ယိုယွင်းသည်။

ယောပ်, *v. i.* to be over ripe, of fruit; (Bur.) ပြေသည်။ အမှည့်လွန်သည်။

ယဖိုင်, *n.* a spider; (Bur.) ပင့်ကူ။

ယဖိုင်ကွ, *n.* a tarantula; (Bur.) ပင့်ကူကြီး။

ယံက်, *n.* a large spoon, or ladle; (Bur.) ယောက်။

ယိုက်, *v. t.* to carry, as a child in the arms, or a beam on the shoulder, ယိုက်နှင်။ (Bur.) ချီသည်။

ယိုက်ဒိုက်, *v. t.* to reverence; (Bur.) ရိုသေသည်။ ရိုသေထေးဖြတ်သည်။

ယို, *v. t.* to breathe; (Bur.) ရှူသည်။

ယိုတိတ်, *v. t.* to breathe out; (Bur.) အသာသာထုတ်သည်။

ယိုလုပ်, *v. t.* to breathe in; (Bur.) ပသာသရှူသည်။ ဝင်သက်ရှူသည်။

ယိုဝ်, *v. t.* to carry on the head; (Bur.) ရွက်သည်။

ယိုဝ်ခစာ, *v.* to take an oath on a sacred book; (Bur.) ကျမ်းရွက်သည်။

ယိုဟ်, *n.* fruits preserved in sugar; (Bur.) ယို။

ယိုအံ်သိုအံ်, *v. t.* to respect or reverence; (Bur.) ရိုသေသည်။

ယး, *v. i.* to shine, to give light; (Bur.) ထင်းသည်။

ယးဂတ, *n.* the morrow, လိုယး။ (Bur.) နက်ဖန်။

ယးတမး, *v. i.* to be light; (Bur.) ထွန်းလင်းသည်။

ယွ်, *n.* a name, နာမ။ (Bur.) နာမည်။ နာမ။

ယြဲ, *a.* any, ယရ; as ယြဲညးမွဲ *any one*; (Bur.) အကြင်။

ယွံ, *adv.* yes; also used in introducing a formal, authoritative address; (Bur.) ဟုတ်ကဲ့။

ရ

ရ, *v. a.* assertive, the closing letter of a sentence. See Gram. § 17-2. (*a*), (*c*) and (*g*); (Bur.) ၏။ ပြီ။

ရသွံ, *v. a.* expressive of surprise, ရောင်သွံ။ (Bur.) တကား။

ရင်တှုင်, *v. t.* to go out to meet one, ရင်တလုင်။ဝါင်တှုင်။ (Bur.) ကြိုဆိုသည်။

ရင်ဿွံ, *adv.* mutually, one with another, ရင်ဿွအ်။ (Bur.) အချင်းချင်း။

ရတ်, *n.* the hole in a house post, through which the summer used to be thrust, ပထောင်ရတ်။ (Bur.) ရက်မပေါက်။

ရတ်, *v. t.* to reap; (Bur.) ရိတ်သည်။

ရတ်ထပ်ဿ်, (Pali ရတနာ), *n.* the seven kinds of wealth, including children, servants, cattle, etc.; (Bur.) ရတနာခုနှစ်ပါး။

ရတ်ဒစိတ်သ်, *n.* the nine kinds of precious stones; (Bur.) အဘိုးထိုက်သောကျောက်မြတ်ကိုးပါး။

ရတ်ပိ, *n.* the three objects of worship, namely, Boodh, the law, and the priesthood; (Bur.) ရတနာသုံးပါး။

ရထ, *n.* an interpretation, အဓိပါ။ (Bur.) အနက်။ အဓိဗ္ဗာယ်။

ရန်ကိုင်, *v. t.* to have regard to; (Bur.) ထောက်ထားသည်။

ရနှက်ဗွန်, *a.* concealed; (Bur.) ထိမ်ဖွက်သော။

ရပ်, *v. t.* to take hold of, to use; (Bur.) ကိုင်သည်။ အသုံးပြုသည်။

ရပ်စပ်, *v. t.* to make use of, to spend; (Bur.) သုံးစွဲသည်။

ရပ်ဇိုင်, *v. t.* to geld, castrate; (Bur.) သင်းသည်။ ခြေဆိမ်းသည်။

ရပ်လက်ဗန်, *v. i.* to wrestle; (Bur.) နပန်းလုံးထွေးသည်။

ရပ်သှေ့ဝ်, *v. t.* to direct the course of a vessel; (Bur.) ပဲ့ကိုင်သည်။ပဲ့သည်။

ရမတ်, *n.* tears, ခုဝ်ရမတ်။ (Bur.) မျက်ရည်။

ရမျာင်, *n.* the voice, also a sound, usually *pron.* ရာမ်သာင်။ (Bur.) အသံ။

ရမျာင်ကွး, *n.* distinct utterance, clear articulation; (Bur.) စကားအပြောရှင်းခြင်း။ အသံပြတ်သားခြင်း။

ရဝ်မ, *a.* Roman; (Bur.) ရောမနှင့်ဆိုင်သော။

ရသိ, *n.* a devotee; (Bur.) ရသေ့။

ရုတ်, (Pali ရသ), *n.* flavor, quality; (Bur.) အရသာ။

ရာက်, *n.* a cabin or lodge built upon high posts; (Bur.) တဲ။

ရာဉ်, *v. i.* to expand; (Bur.) ပြဲသည်။

ရာဉ်, *v. i.* to blossom, to open as a flower; (Bur.) ပွင့်သည်။

ရာဉ်ဆဲ, *v. i.* to flourish, to prevail, applied to religions; (Bur.) ပွင့်လန်းသည်။ စီးပွားတိုးတက်သည်။

ရာဇာ, (Pali), *n.* a king, a Raja; (Bur.) ရာဇာ။ မင်းကြီး။

ရာဇာဝင်, (Pali ရာဇာဝံသ), a history of kings, civil history; (Bur.) ရာဇဝင်။

ရာဇာဝတ်, (Pali ရာဇဝတ္ထု), *n.* a heavy penalty inflicted by government; (Bur.) ရာဇဝတ်။

ရာဒနာ, *v.* to pray, ရာဒနာမိက်။ (Bur.) ဆုတောင်းသည်။

ရာန်, *v. t.* to buy; (Bur.) ဝယ်သည်။

ရာမ်, *v.* to leave the priesthood, ရဲံ။ (Bur.) လူထွက်သည်။

ရာသီ, *n.* a season, ဥတု။ (Bur.) ဥတုရာသီ။

ရဲ, *n.* mustard, also radish; (Bur.) မုန်ညင်း။ မုန်လာ။

ရဲကြုက်, *n.* the cabbage; (Bur.) သဘော်မုန်လာ။

ရဲရှာတ်, *a.* uncommon, rare; (Bur.) ဖြစ်ခဲသော။ ရှားပါးသော။

ရိကွီ, *n.* the axle of a carriage or cart; (Bur.) ဝင်ရိုး။

ရိတဲ, *n.* a pestle; ကျည်မွေ။

ရိပ္ဟတ်, *n.* the stem that passes through the jack-fruit, ရိပဏ္ဍ။ (Bur.) ပိန်းနဲ့အူတိုင်။

ရိုင်, *a.* hot, peppery ; *v. i.* to be hot; (Bur.) စပ်သော။ စပ်သည်။ ပူသည်။

ရိပ်တိ, *v. t.* to have a slight knowledge of, also to conjecture ; (Bur.) ရိပ်မိသည်။

ရုင်, *n.* a court-house, ကုတ်။ (Bur.) ရုံး။

ရုင်ကွိုကျောက်, *n.* a railway station ; (Bur.) မီးရထားရုံ။

ရုင်ချေုင်, *n.* a stable ; (Bur.) မြင်းရုံ။

ရုင်ပုင်ဇော်, *n.* a hotel ; (Bur.) ထမင်းဆိုင်ကြီး။

ရုန်, *v. i.* to pull contrarily, of an animal trying to get loose ; (Bur.) ရုန်းသည်။

ရုပ်, (Pali ရူပ), *n.* a picture, an image ; (Bur.) အရုပ်။

ရုပ္ပါရှိ, (Pali ရူပါရုံ), *n.* an appearance, a vision ; (Bur.) ရူပါရုံ။

ရုပ်သင်, *n.* the countenance ; (Bur.) အဆင်းသဏ္ဌာန်။

ရုပ်ဟိန်, *a.* ugly, not handsome ; (Bur.) အရုပ်ဆိုးသော။

ရုံ, *a.* enough, sufficient, ရုံဂပ်။ *v. i.* to be enough ; (Bur.) လုံထောက်သော။ လုံလောက်သည်။

ရုရှသံဝ်သံဝ်, *n.* a tumult ; *a.* tumultuous ; (Bur.) ဒုတ်အုတ်သဲသဲပြုခြင်း။ အုတ်ဒုတ်သဲသဲဖြစ်သော။

ရဲ, *n.* the common house-fly ; (Bur.) ယင်ကောင်။

ရဲဝဝ်, *n.* al arge kind of fly ; (Bur.) ယင်ကောင်အကြီးမျိုး။

ရဲ, *v. t.* to select, choose ; (Bur.) ရွေးသည်။

ရဲကေတ်, *v. t.* to take one's choice ; (Bur.) ရွေးယူသည်။

ရဲကံက်, *v. t.* to select, to choose, ရဲစ္ဂ်။ (Bur.) ရွေးကောက်သည်။

ရဲနှက်, *v. t.* to redeem, ransom ; (Bur.) ရွေးနှုတ်သည်။

ရေက်, *v. t.* to cut with a sliding motion, as in cutting slices ; လှီးသည်။

ရေနှ်, *n.* a sand-fly; (Bur.) ဖြုတ်ကောင်။

ရေဟ်သေဂ်, *v. t.* to reverence, to worship, ရ၀်။ (Bur.) ရိုသေသည်။ ကိုးကွယ်သည်။

ရဲ, *n.* one of a race or tribe, a follower; (Bur.) အပေါင်းအဖော်။ နောက်ထိုက်။

ရဲကွာန်, *n.* a villager; (Bur.) ရွာသား

ရဲခရေတ်, *n.* a convict, a man in fetters; (Bur.) အကျည်းသမား။

ရဲဂူ, *n.* a gardener; (Bur.) ဥယျာဉ်ကိုစိုက်ပျိုးပြုစုသောသူ။

ရဲချုင်, *n.* a citizen; (Bur.) မြို့သား။

ရဲပျုင်, *n.* a stranger; (Bur.) တတိုင်းတပြည်သား။ လူစိမ်း။

ရဲဇု, *n.* a cultivator; (Bur.) လယ်သွား။

ရဲရ, *n.* a rustic; (Bur.) တောသား။

ရဲ, *n.* a group, a collection; as ကောဒံမွဲရဲ *a group of brothers*; (Bur.) အစု။

ရော, *v. a.* sign of an indirect question; (Bur.) လဲ။ နည်း။

ရော်, *v. t.* to repay; (Bur.) ဆပ်သည်။

ရောင်, *v. a.* of the future tense; (Bur.) လိမ့်မည်။ ထုတ့်။ See Gram. § 17 page 22.

ရောအိ, *v. i.* to be loose, porous as soil; (Bur.) ပွသော။

ရံက်, *n.* a pulley; (Bur.) စက်သီး။

ရံက်, *n.* a tilt hammer; (Bur.) မောင်းတုံး။

ရံင်, *v. t.* to look, to behold; (Bur.) ကြည့်သည်။

ရံင်စံင်, *v. t.* to watch over; (Bur.) ကြည့်ရှုသည်။

ရံင်စံ, *v. t.* to see: see here, behold, ရံင်စမ်။ (Bur.) ကြည့်စမ်း။

ရံင်မွဲ, *v. t.* to take care of; (Bur.) စောင့်ထိန်းသည်။ ကြည့်ရှုသည်။

ရံစံင်, *v. t.* to see, behold, ရံင်စံမ်။ (Bur.) ကြည့်စမ်း။

ရံင်ဆဲ, *v. t.* to expsct, to hope for; (Bur.) မျှော်ကြည့်သည်။

ရံင်ထိက်, *v.* to study, to apply the mind to books; (Bur.) စာကြည့်သည်။

ရိုက်,*v. i.* to be plentiful; (Bur.) ပေါများသည်။

ရိုက်, *n.* a bag; (Bur.) အိတ်။

ရိုက်ကာန်, *n.* a gunny-bag; (Bur.) ဂုနီအိတ်။

ရိုင်, *a.* rude, uncultivated, အရိုင်။ *v. i.* to be rude; (Bur.) ရိုင်းသော။ရိုင်းသည်။

ရိုတ်, *n.* the corypha or book-palm; (Bur.) ပေ။ See တံလှ ရိုတ်။

ရို, *v. t.* to help; (Bur.) ကူညီသည်။

ရိုဇာ်, *v. t.* to assist, to aid, ရိုဇင်။ (Bur.) မစသည်။

ရိုတ်, *v. t.* to count; (Bur.) ရေသည်။

ရိုတ်ရင်, *v. t.* to number; (Bur.) ရေတွက်သည်။

ရိုတ်, *a.* every; as ရိုတ်တွဲ *every day*; ရိုတ်သွံ *every year*; (Bur.) တိုင်း။

ရိုတ်ဂတ္ဂ, *a.* monthly; (Bur.) လစည်။

ရိုင်ဒန်တွဲ, *adv.* daily, ရိုင်တွဲ။ (Bur.) နေ့တိုင်း။ နေ့စည်။

ရိုင်ဒန်သွံ, *adv.* yearly, ရိုင်သွံ။ (Bur.) နှစ်တိုင်း။

ရိုင်တိုံ, *adv.* nightly; (Bur.) ညည့်တိုင်း။ ညည့်စည်။

ရိုင်အနိုတ်, *adv.* weekly; (Bur.) ခုနှစ်ရက်အပတ်တိုင်း။

ရိုတ်, *n.* a root; (Bur.) အမြစ်။

ရိုတ်ကွက်, *n.* a tap-root, the main root of a tree; (Bur.) ရေသောက်မြစ်။

ရိုတ်ဝိုတ်, *n.* the foundation of a brick building, pagoda, or any brick structure; (Bur.) တိုက်မြစ်။

ရိုတ်ထေံ, *v. t.* to pull down as an old building, or to take off, as an old roof, ရိုင်ထောဇာ်။ (Bur.) ဖျက်ပြစ်သည်။

ရ, *n.* a kind of basket made of open work; (Bur.) ခြင်း။

ရ, *n.* a foot-ball made of ratan wicker-work; (Bur.) ခြင်းလုံး။

ရဂ, *v. t.* to worship, ရေဟ်သေဝ်။ (Bur.) ရိုသေလေးမြတ်သည်။

ရံ, *n.* a scaffold for the support of workmen, ရမ်။ (Bur.) ငြမ်း။

ရး, *n.* a country; also country in distinction from city; as ကွာန်ရး *a country village*; (Bur.) တိုင်းပြည်။ တောရွာ။

ရးနီဂို, *n.* a kingdom or an empire; (Bur.) တိုင်းနိုင်ငံ။

လ

လ, *n.* a grand-father, လဇု။ အနော်။ (Bur.) အဘိုး။ ဖိုးအေ။

လတ, *n.* an old man; (Bur.) အဖိုးကြီးအို။

လဖြ, *n.* an old woman; (Bur.) အမယ်ကြီးအို။

လက်, *n. a.* ten thousand, *pron. lāk*; (Bur.) အသောင်။း

လက်, *n. v. t.* to revile, *pron. lēûk*; (Bur.) ဆဲရေးသည်။

လက်ကနိ, *n.* the day before yesterday; (Bur.) တမျန်နေ့။

လက္ကနေံ, *n.* yesterday, လက္ကနေအ်။ (Bur.) မနေ့။

လက်ကရ, *prep.* behind, after; also *adv.* afterwards; (Bur.) နောက်။ နောက်မှ။

လက်ကိုပ်, *n.* the forepart of a ship or boat, the bows; (Bur.) ဦးပိုင်း။

လက်ဂစေင်, *adv.* sideways; (Bur.) နံဖေးစောင်း။

လက်ဂတ, *adv.* forward; (Bur.) ရှေ့သို့။

လက်ဂတး, *adv.* wrong side out; (Bur) ပြောင်းပြန်။

လက်ဂွင်, *adv.* transversely, crosswise; (Bur.) ကန့်လန့်။

လက်တဋါ, *adv.* supinely; (Bur.) ပက်လက်။

လက်ထက်, *n.* the time, during which a person lived, flourished, or reigned; (Bur.) လက်ထက်။

လက်နှော်, *n.* the after part of a ship or boat, the stern; (Bur.) ပဲ့ထိုင်း။

လက်ဝဲ, *n.* the left side; (Bur.) လက်ဝဲဖက်။ ဘယ်ဘက်။

လက်ယာ, *n.* the right side; (Bur.) လက်ျာဘက်။ ညာဘက်။

လက်ပဲ့, *n.* boxing, fighting with the fist; (Bur.) လက်မွေ့သတ်ခြင်း။

လက်ဗကပ်, *adv.* pronely,— opposed to လက်တင်္ဂါ။ (Bur.) မှောက်ခုံ။

လက်ဗတက်, *n.* upside down; (Bur.) ပြောင်းပြန်။ စောက်ထိုး။

လက်ဗန်, *n.* wrestling; (Bur.) နှပန်းကိုင်ခြင်း။

လက်ဗို့က်, *adv.* upside-down; လက်ဗတက်။ (Bur.) ပြောင်းပြန်။ စောက်ထိုး။

လက်ဟတ်, *n.* the lathe of a loom; (Bur.) လက်ခတ်။

လက်ကို့က်, *n.* filth; (Bur.) အညစ်အကြေး။

လက်ချာ, *n.* an intoxication preparation of rice; (Bur.) ထေဒါ။

လက်သန်, *n.* a characteristic, symptom, sign; (Bur.) လက္ခဏာ။

လက္ခဏာ, (Pali), *n.* a sign, an indication; (Bur.) လက္ခဏာ။

ကျံ့, *n.* an island, လကာ၏။ ကျွံ့။ usually *pron.* ကာ၏။ This word occurs frequently in the names of towns and villages, which are surrounded by water only during a part of the rainy season; (Bur.) ကျွန်း။

ကျံ့တဲ, *n.* the wrist, ကြွာ၏တဲ။ (Bur.) လက်ကောက်ဝတ်။

ကျံ့ဗွး, *n.* a refuge; thus ပကျံ့ဗွး *to be a refuge*; (Bur.) (Bur. ခိုလှုံရာ။) with ကို *v. t.* to take refuge in; (Bur.) ခိုလှုံသည်။

လကံ့က်ဖိုင်, *n.* an anklet, or ornamental ankle ring; fetters; (Bur.) ခြေချင်း။

လကံ့က်တဲ, *n.* a bracelet; (Bur.) လက်ကောက်။

လကိုတ်, *a.* terrified, frightened; *v. i.* to be terrified; (Bur.) ထိတ်လန့်သော။ ထိတ်လန့်သည်။

ထကိုန်, *n.* the edible root of a species of water-lily; (Bur.) ကြာရိုး။

ထကိုဟ်, *n.* a fabulous monster, which is said to eat human flesh, and to have supernatural power; (Bur.) ဘီလူး။

လကျာ်, *n.* a Buddhist priest; (Bur.) ဘုန်းကြီး။

ထဂဝ်, *n.* ginger, တဂဝ်။ (Bur.) ချင်းစိမ်း။

လဂံ, *n.* a step, a pace; (Bur.) အလှမ်း။

လဂူ, *a.* upright, just, သွယ်လွှ။" *v. i.* to be just; (Bur.) ရိုးသားသော။ ဖြောင့်မတ်သော။ ဖြောင့်မတ်သည်။

လွောဝ်, *n.* a mountain stream; (Bur.) စမ်းချောင်း။

လဂို, *n.* a pleasant grove; (Bur.) ရတုံ။

လင်, *v. i.* to melt; (Bur.) အရည်ဖြစ်သွားသည်။

လင့ၢ်, *v. i.* to turn up the face; (Bur.) မော့သည်။

လင့ျင်, *v. i.* to be dull; (Bur.) မှိုင်နေသည်။

လင့ျိတ်, *v.i.* to diminish, as a swelling; (Bur.) ပိန်ကျသည်။

လင့ျိဝ်, *v. t.* to worship, to make obeisance to; (Bur.) ရှိခိုးသည်။

လစ, *n.* a lake; (Bur.) ရေအိုင်။ အင်း။

လစိန်, *n.* a thimble, or ring for the finger. See ကစိန်။ (Bur.) အချုပ်ထက်စွပ်။

လစိဂ်, *prep.* in; as လစိဂ်ဂြိုပ် *in the forest*; (Bur.) အထဲမှာ။

လစုတ်, *n.* a stroke, a stripe; (Bur.) ရိုက်ချက်။

လစံက်, *a.* black, လွံက်။ *v. i.* to be black; (Bur.) မည်းသော။ မည်းသည်။

လစံင်, *n.* a species of water-lily; (Bur.) ကြာတမျိုး။

လဆူ, *v.i.* to reel, to stagger; (Bur.) ကတိမ်းကပါးသွားသည်။

လဆောင်, *adv.* sometimes, ဆောင်လ။ (Bur.) တခါတရံ။
လဇ, *v. i.* to wait, tarry, မင်လဇ။ (Bur.) စောင့်နေသည်။ စောင့်ဆိုင်းသည်။
လဇဲ့, *v. i.* to be late; (Bur.) နောက်ကျသည်။
လဇံက်, *v. t.* to build tier on tier, လွှံက်ပြာဿာန်။ (Bur.) အဆင့်ဆင့်တင်တည်သည်။
လညင်, *n.* the dry season, ကွင်။ (Bur.) နွေကာလ။
လတက်, *v. t.* to dress, to put on clothes, လတက်ကေတ်။ သို့ဝလတက်။ (Bur.) ဝတ်သည်။ ဝတ်ဆင်သည်။
လတာ်, *n.* the tongue; (Bur.) လျှာ။
လတာ်ပေဝ်, *n.* a mouth-piece of a wind-instrument; (Bur.) အခင်။
လတ်လတ်, *a.* raw, ကျိုင်ကျိုင်။ (Bur.) စိမ်းသော။ လတ်လတ်ရှိသော။ အသက်ရှင်လျက်ရှိသေးသော။
လတူ, *prep.* above, over, upon; *a.* upper; (Bur.) အပေါ်မှာ။ အထက်။
လတေင်, *n.* a sinew, a muscle; (Bur.) အကြော။
လတိုင်, *v. t.* to toss up, ကတိုင်။ (Bur.) မြှောက်သည်။
လတိုပ်, *n.* dew, fog; (Bur.) နှင်း။
လနက်, *v. i.* to be miry, to sink in mire, လှုက်ခရိုး။ (Bur.) ကျွံသည်။
လန်ဂဋ္ဌေင်, *v. i.* to itinerate, to go from place to place, ဂဟေင်။ (Bur.) တရပ်မှတရပ်သို့လှည့်လည်သွားသည်။
လန်ဂပဝ်, *v. i.* to make a circuit; (Bur.) လည်ပတ်သွားသည်။
လနိန်ပိန်, *v. t.* to trample upon; (Bur.) ကျော်နင်းသည်။
လနူဟ်, *a.* lazy; *v. i.* to be lazy; (Bur.) ပျင်းသော။ ပျင်းရိသည်။
လနူဟ်လီ. *a.* habitually indolent; *v. i.* to be indolent; (Bur.) ပျင်းရိသော။ ပျင်းရိသည်။

လနေင်, *n.* a hawk, or kite; (Bur.) စွန်။

လ္ပ, *v. p.* prohibitory, not, လ္ပ။ ပ။ See Gram. § 17. 1.; (Bur.) မ—နှင့်။

လပ္ပ်, *n.* a wave, လပင်။ လပင်ဇွး။ (Bur.) လှိုင်းတံပိုး။

လပင်ဇွး, *n.* a breaker; (Bur.) ကျောက်ကိုခတ်သောလှိုင်းချုပ်။

လပ္ပ်, *v. t.* to pick up, လ္ပင်။ လပင်။ (Bur.) ကောက်ယူသည်။

လပ္ပ်စိင်, *n.* an elephant's trunk; (Bur.) ဆင်နှာမောင်း။

လ္ပံ, *n.* a dream, လ္ပဆ်။ (Bur.) အိမ်မက်။

လပံထြောံ, *n.* empty, unsubstantial grain, လပဆ်ထြောဆ်။ (Bur.) စပါးဖျင်း။

လ္ပာ်, *n.* the side; (Bur.) အဖက်။ တဖက်။ ဘက်။

လပုင်, *n.* an earthen pot for boiling salt; (Bur.) ဖျည်းအိုး။

လပုဟ်တဲ, *n.* a finger; a finger-breadth, လပုင်တဲ။ (Bur.) လက်ချောင်း။ လက်သစ်။

လပံက်, *v. t.* to open, ပံက်။ လ္ပံက်မှာ်။ (Bur.) ဖွင့်သည်။

လဗေင်, *n.* mire, thick mud; (Bur.) ညွှန်ပျောင်း။

လဗံက်, *n.* a table; (Bur.) စားပွဲ။

လဗိုတ်, *n.* a stone's throw; (Bur.) ခဲတပြစ်။

လဗိုတ်ကျာ, *n.* a storm, tempest; (Bur.) မိုဃ်းသက်မုန်တိုင်း။

လမ, *n.* a huntsman, a hunter, လ္ဆ။ ဗြာန်။ (Bur.) မုဆိုး။

လမက်, *n.* a puddle; (Bur.) ရွှံ့ပွက်။ ဗွက်။

လမာ်ဖိုင်, *n.* a foot- print; (Bur.) ခြေရာ။

လမာတ်, *n.* one of an a religious order inferior to the monks, or priests; (Bur.) ဖိုးသူတော်။

လမာန်, *n.* a potter; (Bur.) အိုးထိန်းသွား။

လမဲ, *n.* a present; (Bur.)) လက်ဆောင်။

လမဲ, *v. t.* to stir around; (Bur.) မွှေသည်။

လမဲ့, *v. t.* to suspend from the shoulder; (Bur.) လွယ်သည်။

လမိတ်, *n.* a number, လမိဖို့သင်ချာ။ as လမိတ်မို့တ် *the number of men*; (Bur.) အရေအတွက်။

လမိ, *v. i.* to look forward; (Bur.) မျှော်သည်။

လမိဗျုတ်, *v. t.* to hope for; (Bur.) မျှော်လင့်သည်။

လမိရုံင်, *v. t.* to look for, ကမိရုံင်။ (Bur.) မျှော်ရှုသည်။ ကြည့်မျှော်သည်။

လမိသို့, *n.* the roof of a house; (Bur.) အိမ်ထိုး။

လမု, *n.* a kind of tree, the sour *sonneratia*; (Bur.) လမုပင်။

လမုင်, *adv.* now; လျုတ်။ လမုတ်ဝံ့။ (Bur.) ယခု။

လမုင်, *v. i.* to be cold; (Bur.) ချမ်းဧသည်။

လမုင်စိုတ်, *v. i.* to be in comfort; to be at ease; (Bur.) စိတ်အေးသည်။

လမေင်လမေင်, *adv.* successively; (Bur.) အဆက်ဆက်အတန့်တန့်။

လမော်, *n.* a number, လမိုင်။ (Bur.) အရေအတွက်။

လမော်သင်ချာ, *n.* a number; as ညးတံဝံ့နကိုလမော်သင်ချာတောတက်အိုတ်ရ *they increased in number*; (Bur.) အတွက်သချိုင်ာ။

လမောင်စိုတ်, *v. i.* to be wearied; (Bur.) စိတ်ပင်ပန်းသည်။

လမိုင်, *v. i.* to be overthrown as a tree in a storm; (Bur.) အမြစ်ပါလဲသည်။

လမိုန်, *adv.* always; (Bur.) အစဉ်။

လမိုန်ကာလ, *adv.* steadfastly; (Bur.) ခိုင်ခံ့မြဲမြံနစွာ။

လမ, *n.* the orange, လိမ။ (Bur.) လိမ္မော်သီး။

လမ္ဗု, *a.* solitary; *v. i.* to be solitary; (Bur.) ဆိတ်ညံ့လျက်ရှိသော။ ဆိတ်ညံ့သည်။

လမ္ဘုလွန်, *n.* deep solitude like the depths of the jungle, လမ္ဘုသြုင်။ (Bur.) ဆိတ်ညံလျက်ရှိနေခြင်း။

လမျိုး, *n.* life; (Bur.) အသက်။

လယဟ် *v. t.* to shake off, as dust from the feet, လယင်ဖျေင်။ (Bur.) ခါသည်။

လယိုင်, *v. i.* to assent; as ဒုင်လယိုင် *to give assent*; (Bur.) အာမခံသည်။ ဝန်ခံသည်။

လယိုင်, *n.* weight; (Bur.) အလေးချိန်။

လယိုဟ်, *n.* depth, မှုံလယိုင်။ (Bur.) အနက်။ဇောက်။အစောက်။

လယး, *n.* light; (Bur.) အလင်း။

လရိုအ်, *v. i.* to cry, to weep, လရိုအ်တ။ (Bur.) ငိုသည်။

လရိုအ်ယာံ, *v. i.* to cry aloud; to weep with a loud voice; (Bur.) ငိုကွေးသည်။

လလံသွာ, *n.* recovery from illness; relief of mind, လလမ်သွာ။ (Bur.) သက်သာခြင်း။ ချမ်းသာခြင်း။

လလီ, *n.* lightning; (Bur.) လျှပ်စစ်။

လလဲ, *v. i.* to be left behind; (Bur.) ကျန်ရစ်သည်။

လလဲသဏဲ, *v. t.* to drop; to fall away, to apostatize, လလဲသဏဲအာ။ (Bur.) ကျရစ်သည်။ ဖောက်ပြန်သည်။

လလေင်, *n.* dissolution; a being dissolved; (Bur.) အရည်ဖြစ်ခြင်း။

လလောင်, *v. t.* to lift up, as the voice, လလောင်တ။ အော်ဟစ်သည်။ ကွေးကြော်သည်။

လလောင်ကမြ်, *v. t.* to proclaim, as a public crier; (Bur.) ကွေးကြော်သည်။

လလောင်တရး *v. i.* to be noised abroad; (Bur.) နှံ့ပျံသွားသည်။

လလ, *v. i.* to be spread out as the branches of a tree; (Bur.) ကားထွက်သည်။

လဝ်, *v. a.* euphonic. See Gram. § 17·2. (*f*); (Bur.) လေ။ လှာ။

လဝံါ, *n.* weeping, ယဝံါ။ (Bur.) ငိုခြင်း။

လဗိုး, *n.* breathing, ဣဗိုး။ (Bur.) အသက်ရှူခြင်း။

လဝိုဝ်, *adv.* continually; (Bur.) အစည်အမြဲ။

လသာ, *v. t.* to abandon; (Bur.) စွန့်သည်။

လသာလဝ်, *v. t.* to leave as an animal leaves its young to go in search of food; (Bur.) ပြစ်ထားသည်။ထားခဲ့သည်။

လသာတ်, *v. i.* to go beyond, သာတ်အာ။ ဂလိုင်လောန်အာ။ (Bur.) လွန်သွားသည်။

လဟိင်ဗိုတ်, *a.* happy; *v. i.* to be happy. See လှိင်ဗိုတ်။ (Bur.) စိတ်ပျော်ပါးသော။ စိတ်ပျော်ပါးသည်။

လဟောက်, *n.* a bridle-bit; (Bur.) ဇက်။

လဟိုး, *n.* a speech, a saying; (Bur.) အပြော။ အဆို။

လဇက်, *v. t.* to suspend, as on a rope or pole, or as a scarf over the shoulder; (Bur.) တင်သွားသည်။

လဇေါက်, *v. t.* to worship; (Bur.) ကိုးကွယ်သည်။

လံ, *adv.* long, a long time, လအ်; as ညးမံင်လံ *he stays a long time*; (Bur.) ကြာကြာ။

လံ, *v. i.* to be long in time, လအ်; as ကြိုဂ်လံဗှတ်ပိနာဦရ *it was about three hours after*; (Bur.) ကြာသည်။

လအာ, *v. n.* a going, gait; thus လအာညးခိုင်ရ *his gait is good*; (Bur.) သွားခြင်း။ အသွား။

လအာတ်, *n.* a beggar, မှိုင်ဂရင်စ။ (Bur.) သူတောင်းစား။

လအိတ်ကာလ, *adv.* throughout time, forever; (Bur.) ကာလအစည်။

လအိတ်တွိုဝ်, *adv.* continually; (Bur.) အစည်အမြဲ။

လာ, *n.* a mule; (Bur.) လား။

လဝ်, *v. i.* to fall to pieces, to crumble, as an old brick

building; to cave off, as the bank of a stream undermined by the water; (Bur.) ပြိုသည်။

လဝ်, *v. t.* to split bamboo into thin strips for tying, လဝ်ချာ။ (Bur.) နှီးဖျာသည်။

လာပ်, *n.* a quotient; (Bur.) ရလပ်။

လာပ်, (Pali လာဘ), *n.* a prize; (Bur.) ဆု။

လာပ်ဂတု, *n.* a monthly salary; (Bur.) လခ။

လာပ်သကာ, (Pali လာဘ), *n.* a present, a gift; (Bur.) ဆုလပ်။

လာံ, *v. t.* to feel of with the hand, ဂျာမ်။ (Bur.) လက်နှင့်စမ်းသည်။

လာံသပေါတ်, *v. t.* to stroke with the hand; (Bur.) စမ်းသပ်သည်။

လဲါ, *v. i.* to become loose as a knot; (Bur.) ပြေသည်။

လဲ, *v. i.* to dissolve, as sugar in water; (Bur.) အရည်ဖြစ်လာသည်။

လဲလေင်, *v. i.* to be dissolved; (Bur.) အရည်ဖြစ်လာသည်။

လဲါလေင်, *v. i.* to disappear, to perish; (Bur.) ပပျောက်သည်။

လဲါလိင်, *n.* a fire-fly; (Bur.) ပိုးစုန်းပြူး။

လိမ, *n.* an orange, လမ။ (Bur.) လိမ္မော်။

လိက်, (Pali လိက္ခ), *n.* a book, or writing of any kind; (Bur.) စာ။

လိက်ဆွဲုက်, *n.* a bond; (Bur.) စာချုပ်။

လိက်ကတ်တိက, *n.* a covenant; (Bur.) ပဋိညည်ဖွဲ့သောစာချုပ်။

လိက်ကိုပ်ဏာ, *n.* a letter, an epistle; (Bur.) သူတပါးထံသို့ရေး၍ပေးလိုက်သောစာ။

လိက်ကိုပ်အခေါင်, *n.* a ticket; (Bur.) အခွင့်ပေးသောလက်မှတ်စာ။

လိက်ဂတိ, *n.* a promissory note; (Bur.) ဂတိထားသောစာ။
လိက်ဇုက်လောတ်, *n.* a telegram; (Bur.) နန်းကြိုးစာ။
လိက်ဆိုဂ်ဒို, *n.* a printed book; (Bur.) ပုံနှိပ်သောစာ။
လိက်ဒုင်သက်သီ, *n.* a certificate; (Bur.) သက်သေခံလက်မှတ်။
လိက်ပတ်, *n.* a sacred book; (Bur.) စာပေကျမ်းဂန်။
လိက်ဘီ, *n.* a petition; (Bur.) လျှောက်လွှာ။
လိက်ပရင်, *n.* a letter; (Bur.) ဆောင်းပါးစာ။
လိက်ပရိုင်, *n.* a newspaper; (Bur.) သိတင်းစာ။
လိက်ဗွန်, *n.* a written communication; (Bur.) မှာစာ။
လိက်ဗွန်, *n.* an epistle; (Bur.) မှာစာ။
လိက်ဒိုခတိုင်ခဒုံက်, *n.* a spelling-book; (Bur.) သင်ပုံးကြီးဖတ်စာ။
လိင်, *v. t.* to hire; *n.* wages; (Bur.) ငှါးသည်။ အခ။
လီ, *v. t.* to defraud; (Bur.) လိမ်သည်။
လီလှေက်, *v. t.* to extort; (Bur.) လျှပ်စားသည်။
လီဇန်, *v. i.* to be twisted; (Bur.) ကောက်ကျစ်သည်။
လီ, *v. t.* to wash, used only with regard to the face; (Bur.) မျက်နှာသစ်သည်။
လီယး, *n.* the morrow, ယးဂတ။ (Bur.) နက်ဖန်။
လုက်, *v. t.* to run against, to come into collision with; (Bur.) ထိမိသည်။
လုက, *prep.* during; as လုက်ဗိတွဲ *during three days*; (Bur.) ကာလပတ်လုံး။
လုတ်, *v. i.* to sin, to transgress, လုတ်အာ။ (Bur.) မှားသည်။ ပြစ်မှားသည်။
လုတ်လို, *v. i.* to commit adultery or fornication; (Bur.) မှားယွင်းသည်။
လုန်, *n.* a protruding of the bowel, as in obstinate cases of chronic dysentry; (Bur.) လိပ်ခေါင်းထွက်ခြင်း။

လုပ်, *v. t.* to enter, to go into; (Bur.) ဝင်သည်။
လုလန်, *v. i.* to walk; (Bur.) ခြေလှမ်းသွားသည်။
လဲ, *v. i.* to wade; (Bur.) (ရေထဲသို့) ဆင်းဖြဲသွားသည်။
လေင်, *v. i.* to carry on the hip; (Bur.) ခါးထစ်ချီသည်။
လေင်ကာ, *n.* the guava; (Bur.) မာလကာ။
လေပ်, *v. t.* to be skilled in, to understand, to be accustomed to; (Bur.) တတ်မြောက်လိမ္မာသည်။
လေံသု, *n.* the agati tree, လေမ်သု။ (Bur.) ပေါက်ပန်းဖြူ။
လေလာန်, *n.* an auction; (Bur.) လေလံ။
လဲ, *v. t.* to pay a debt; (Bur.) ဆပ်သည်။
လဲ, *v. t.* to relate, လဲဗွ။ (Bur.) ပြန်ပြောသည်။ ပြောဆိုသည်။
လဲကိုင်စထား, *v. t.* to substitute; (Bur.) အစားထိုးသည်။ အစားစိုက်သည်။
လေဟ်, *v. i.* to dance; (Bur.) ကသည်။
လေဟ်, *adv.* an affix of denial, မွဲလေင်။ See လးလး။ (Bur.) မျှ။
လေအ်, *n.* a staff or walking-stick, လေအ်ဂစုန်။ (Bur.) ဒုတ်။ တောင်ဝေး။
လေအ်ခဉင်အိက်ဘွောင်, *n.* an ear-pick; (Bur.) နားဖာကော်။
လေအ်ဇိုံ, *n.* a rod, လေံဇိုင်။ (Bur.) နှင်တံ။
လေအ်ခုံက်ပသဲဇွော်, *n.* a sledge-hammer; (Bur.) သံတူကြီး။ တူမကြီး။
လေအ်တခေါတ်, *n.* a strickle, လေအ်ဂဒုက်။ (Bur.) တံသုတ်။
လေအ်တက်ကွီ, *n.* a whip; (Bur.) နှင်တံ။ ရိုက်စရာတံပျာ။
လေအ်တင်ကွိုက်, *n.* a batten, a lath; (Bur.) အုတ်ကြွပ်တန်း။
လေအ်ဒကေက်, *n.* a goad; (Bur.) ဒုတ်ချွန်။
လေအ်ဒုက်, *n.* a stick; (Bur.) ဒုတ်။
လေအ်စင်, *n.* a cane, rod; (Bur.) ကြိမ်လုံး။

လဲ, *n.* a friend; (Bur.) မိတ်ဆွေ။

လော, *v. i.* to roll over and over; (Bur.) လိမ့်သည်။

လောခတ္ကစေဝ်အာ, *v. i.* to roll down; (Bur.) လိမ့်၍ကျသည်။

လောက, (Pali), *n.* this world, as distinguished from a permanent future state; (Bur.) လောက။

လောကီ, (Pali), *a.* pertaining to the present world; (Bur.) လောကီ။

လောကုတ္တိုဝ်, (Pali လောကုတ္တရော), *a.* pertaining to a future state; (Bur.) လောကုတ္တရာ။

လောတ်, *v. i.* to fall down, applied to men or animals, that fall from faintness or other cause; (Bur.) ထည်းသည်။ လဲသည်။

လောတ်စေတ်, *v. i.* to fall down, as in walking; (Bur.) ထည်းကျသည်။

လောန်, *n.* a weaver's shuttle; (Bur.) လွန်း။

လောန်, *adv.* very; as ဒိတ်လောန် *very good*; also a sign of the comparative degree; (Bur.) အလွန်။——gone by with reference to time or place, လွန်၍။

လောန်နူဝ်, *adv.* still more; (Bur.) သည်ထက်မက။

လောန်, *v. i.* to be gone by with reference to time or place; (Bur.) လွန်သည်။

လောန်သန်, *v. t.* to exceed; (Bur.) လွန်သာသည်။

လောန်အာ, *v. t.* to go beyond; (Bur.) လွန်သွားသည်။

လောဘ, (Pali), *n.* selfish desire, cupidity; (Bur.) လောဘ။

လေါ, *v. i.* to be easy, not difficult; (Bur.) လွယ်သည်။

လ, *n.* an arrow; (Bur.) မြား။

လ, *n.* one of the race of Laos in northern Siam; (Bur.) လောအမျိုးသား။

လံက်, *v. t.* to besmear; (Bur.) လူးသည်။ သုတ်သည်။

လံက်ဖြာင်, *v. t.* to whitewash; (Bur.) အဖြူသုတ်သည်။

လံင်စ, *v. t.* to wager; (Bur.) ထောင်းစားသည်။

သံင်စုက်, *v. t.* to add more to; (Bur.) ထပ်လောင်းသည်။

ထိုက်, (Pali ထောက), *n.* that which pertains to this world, ထိုက်ဗာ။ (Bur.) ထောက။

ထိုက်, *v. i.* to come through, appear, (Bur.)ပေါက်ထာသည်။

ထိုက်, *n.* a kind of tree; bearing trumpet flowers, and long twisted pods, the *spathodea serrulata*; (Bur.) မဿ။

ထိုန်, *v. t.* to tread upon, to tread under foot; (Bur.) နင်းသည်။

ထို, *a.* destroyed, ruined, ထိုလင်။ *v. i.* to be destroyed, ruined; (Bur.) ပျက်စီးသော။ပျက်စီးသည်။

ထိုစိုတ်, *v. i.* to give out, to become discouraged from further effort; (Bur.) စိတ်ပျက်သည်။

ထို, *n.* the gourd creeper; (Bur.) ဘူးသီး။

ထိုတ်, *v. i.* to untwist; (Bur.) ပြေသည်။

ထး, *v. t.* to spread out, as a cloth or mat; (Bur.) ခင်းသည်။

ထး, *v. i.* to be stretched; (Bur.) စန့်သည်။

လး, *a.* flat, level; as တွံလး *a flat stone*; *v. i.* to be flat; (Bur.) ပြားသော။ ပြားသည်။

လးလး, *adv.* at all, used in prohition and denial; as ပအာလးလး။ *go not at all*; လွပိုလးလး *speak not at all*, or *say nothing*; အဲပွံပိုလးလး *I never said it*, or *I never spoke at all*; (Bur.) လားထား။ ဘယ်သောအခါ၌မျှ။ အလျှင်း။

လွပ္ပတ်, *n.* coals of fire; (Bur.) မီးခဲ။

လွတ်စေတ်, *v. i.* to decrease in quantity or size, လွှာတ်။ (Bur.) ပိန်ကျသည်။ လျော့ကျသည်။

လွှာပတိုန်, *v. t.* to right, place right side up; (Bur.) ထုန်တင်သည်။

လွှာက်ရံင်, *v.* to look upwards; (Bur.) မော်ကြည့်သည်။

လွှီ, *n. a.* a thousand, *col.*, ငိုမ်။ (Bur.) တထောင်။

လွှု, *a.* lonely, applied to the feelings; *v. i.* to be lonely; (Bur.) အဖော်မရှိ၊ ဆိတ်ညံ့လျက်ရှိသော။ ဆိတ်ညံ့သည်။

လွှုင်လွှ, *v. i.* to be amazed, to be astonished; (Bur.) မှိုင်တွေသည်။

လွှောပ်, *v. t.* to place the palms of the hands together and raise them to the forehead, as an act of reverence or worship; (Bur.) ရှိခိုးသည်။

လွှောပ်ဘီ, *v. t.* to petition reverently; (Bur.) သံတော်ဦးတင်သည်။

လွှိုပ်, *pro. a.* some; (Bur.) အချို။

လွှ, *n.* a huntsman, a hunter, လမ။ ဗြာန်။ (Bur.) မုဆိုး။

လွှာ်ဖိုင်, *n.* a foot-step; (Bur.) ခြေရာ။

လွှဲ, *v. t.* to stir anything round and round in a vessel; (Bur.) မွှေသည်။

လွှုင်, *adv.* now, လမုင်။ (Bur.) ယခု။

လွှုင်, *v. t.* to sprinkle; (Bur.) ဖြန်းသည်။

လွှုင်စိုတ်, *v. i.* to be happy; (Bur.) စိတ်သက်သာသည်။ ချမ်းသာသည်။

လွှေင်လွှေင်, *adv.* in succession, in order; (Bur.) အစည်အတိုင်း။

လွှေတ်, *v. t.* to instruct, to reprove; (Bur.) ဆုမ္မသည်။

လွှေတ်ဒှါ, *v. t.* to prohibit, လွှေတ်ဒနာ။ (Bur.) မြစ်တားသည်။

လွှိုတ်ဏာ, *v. t.* to drive away, following after with a whip; (Bur.) မောင်းနှင်သည်။

လွှိုန်, *adv.* continually; (Bur.) အစည်။

လွဟ်တဲ, *n.* a weapon, ဝပ်တဲ။ (Bur.) လက်နက်။
လွီပြာ, *v. t.* to take care of, to support, လွီပရာ။ (Bur.) ပြုစုသည်။
လွီမာန်, *n.* a temple; (Bur.) ဗိတ်မှန်။
လွီရိယျ, (Pali ဝိရိယ), *n.* diligence; (Bur.) ဝိရိယ။
လွေဟ်, *n.* pretence, assumption; (Bur.) ဟန်ဆောင်ခြင်း။
ဝှ, *n.* a leaf, သှ။ (Bur.) အရွက်။
ဝှကို, *n.* dwarf palm leaves used for roofing; (Bur.) ဒနိဖက်။
ဝှတရင်, *n.* the shutter of a door; (Bur.) တံခါးရွက်။
ဝှဒကေဝ်, *n.* scales for weighing; (Bur.) ချိန်ခွင်။
ဝှဖတင်, *n.* a window-shutter; (Bur.) ပြတင်းရွက်။ ပြတင်းပိတ်။
ဝှဖုာန်, *n.* a ceiling; (Bur.) ပျည်မျက်နှာကြက်။
ဝှင်, *v. i.* to be amazed; (Bur.) ထိတ်လန့်၍တွေဝေသည်။
ဝှရိုတ်, *n.* a leaf of the corypha or book-palm; (Bur.) ပေရွက်။
ဝှဝိုအ်, *n.* a kind of grass used in thatching; (Bur.) သက်ကယ်။ သက်ငယ်။
ဝှာ, *n.* a lake; (Bur.) အင်း။
ဝှာ်, *n.* an inferior kind of brass; (Bur.) ညှံသောကြေးဝါမျိုး။
ဝှာင်, *v. i.* to have a hole or hollow in the side of any thing; (Bur.) လှိုင်ရှိသည်။
ဝှဲ, *v. t.* to change, သှဲ။ (Bur.) လဲသည်။
လှိက်, *n.* edible moss; (Bur.) လူစားနှိုင်သောကျောက်ပွင့်။
လှိင်, *v. i.* to sleep, လှိင်တ။ (Bur.) အိပ်ပျော်သည်။
လှိင်စိုတ်, *v. t.* to enjoy, to take pleasure in. See လဟိင်စိုတ်။ (Bur.) မွေလျော်သည်။
လှဲ, *n.* copper; a copper coin; as လှဲမွဲဂတေဝ် *one copper coin. Col.*; (Bur.) ကြေးနီဒင်္ဂါး။

လှေက်လှံင်, *v. i.* to be rent, or broken to pieces ; (Bur.) ကြေမွသည်။

လှေဟ်, *n.* phlegm ; (Bur.) သလိပ်။

လှေံစ, *v. t.* to deceive, လှေအ်စ။ (Bur.) လှည့်စားသည်။

လှေံလှန်, *v. t.* to entice, to coax, လှေအ်လှန်ထာ။ (Bur.) သွေးဆောင်သည်။

လှဲ, *a.* broad ; *v. i.* to be broad; (Bur.) ကျယ်သော။ ကျယ်သည်။

လှဲလေး, *a.* extensive ; *v. i.* to be extensive ; (Bur.) ကျယ်ဝန်းသော။ ကျယ်ဝန်းသည်။

လှောင်ပြ, *v. i.* to rejoice ; (Bur.) ရွှင်လန်းသည်။ ဝမ်းမြောက်သည်။

လှောင်အာ, *v. i.* to sail ; (Bur.) လွှင့်သွားသည်။

လှိုက်, *a.* dirty, filthy ; (Bur.) ညစ်သော။

လှိုက်, *n.* hiccough ; (Bur.) ကြို့။ ကြို့ထိုးခြင်း။

လ္ဓိုဟ်စိုတ်, *v. t.* to make comfortable and happy ; (Bur.) စိတ်ဇေစသည်။

ဝ

ဝ, *n.* a tribe of Peguans who resemble Karens ; (Bur.) မွန်လူမျိုးတမျိုး။

ဝက်, *num. aux.* applied to books; as လိက်မွဲဝက် *one book*; (Bur.) အစောင်။

ဝင်, *n.* a pool ; (Bur.) ရေအိုင်။

ဝင်, *n.* a fence, enclosure ; (Bur.) ဝင်း။

ဝင်သာသထာ, *n.* a mission compound ; (Bur.) သာသနာဝင်း။

ဝင်, *v. i.* to cease (of rain); ခုး။ (Bur.) ပြတ်သည်။စဲသည်။

ဝတ်, (Pali ဝတ္တု), *n.* duty ; (Bur.) ဝတ်။

ဝတ်ကျာ်, *n.* duties to God ; (Bur.) ဘုရားဝတ်။

ဝတ်တွေ့, *n.* duties of hospitality ; (Bur.) ည့်သည်ဝတ်။

ဝတ်မိမ, *n.* duties to parents ; (Bur.) မိဘဝတ်။

ဝတ္ထုဒါန်, *n.* an offering ; (Bur.) ဒါနဝတ္ထု။

ဝတ္ထုဂဏိဂဏတ်, *n.* trinkets of various kinds ; (Bur.) အဘိုးမထိုက်သောတန်ဆာကလေး။

ဝတ်ယာတ်, *v. t.* to wring water from cloth ; (Bur.) အဝတ်ညှစ်သည်။

ဝန္ဒနာ, (Pali), *n.* divine homage ; (Bur.) ဘုရားကိုရှိခိုးခြင်း။

ဝဉ်တဲ, *n.* a weapon, လွယ်တဲ။ (Bur.) ထက်နက်။

ဝဟ်, *n.* the lunar month nearly corresponding to October ; (Bur.) သတင်းကျွတ်။

ဝဋ်, (Pali ဝါသ), *n.* the Buddhist lent, an annual period of three months, during which religious observances are strictly enjoined ; (Bur.) ဝါ။

ဝါ, *n.* an open plain or prairie ; (Bur.) လွင်ပြင်။

ဝါ, *n.* time referring to repetition ; thus မွဲဝါ *one time* or *once* ; ၈ါဝါ *two times* or *twice* ; ဂိုုင်ကီဝါ *repeatedly* ; (Bur.) အခါ။

ဝါ, *n.* a paper kite ; (Bur.) စွန်လေတံခွန်။

ဝါစီ, *n.* an adze ; (Bur-) တံစဉ်း။

ဝါဒိ, *n.* a beginning, တံဝါဒိ။ (Bur.) အစ။ ထက်ဦး။

ဝါဇ္ဇ, *n.* fields, generally a collection of paddy fields ; (Bur.) လယ်တော။

ဝါရိဝ်, *n.* a salt-marsh ; (Bur.) ရေငန်သွမ်းမိုးသောကွင်း။

ဝါင်, *n.* a species of mint ; (Bur.) ပင်စိမ်း။

ဝါင်ခုင်တွေ့, *v. t.* to go out to meet, ဝါင်ခုင်တလုင်။ (Bur.) ကြိုဆိုသည်။

ဝါတ်, *a.* difficult ; *v. i.* to be difficult ; (Bur.) ခက်သော။ ခက်သည်။

ဝါတ်ခဲ့ါ, *v. i.* to be in distress for want of food, etc.; (Bur.) ဆင်းရဲသည်။

ဝါတ်ဂါတ်, *a.* very difficult, ဝါတ်ညိုတွံသေင်။ *v. i.* to be very difficult; (Bur.) ခက်ခဲသော။ ခက်ခဲသည်။

ဝါဒ, (Pali), *n.* instruction, a precept; (Bur.) ဩဝါဒ။

ဝါရ, *adv.* while; (Bur.) စည်တွင်။

ဝါရာန်, *n.* (Eng.), a warrant; (Bur.) ဝါရန်း။

ဝါသွာ, *n.* natural bent; (Bur.) ဝါသနာ။

ဝဲါ, *n.* manure; (Bur.) နှောက်ချေး။

ဝိ, *n.* the sycamore; (Bur.) သဖန်း။

ဝိကွင်, *n.* the fig; (Bur.) သဘော်သဖန်း။

ဝိစိကိစ္ဆာ, (Pali), *a.* unstable, fickle; (Bur.) ဝိစိကိစ္ဆာ။ မမြဲမြံသော။

ဝိညာန်, (Pali ဝိညာဏ), *n.* the spirit, the soul; (Bur.) ဝိညာဉ်။

ဝိဘတ်, *n.* a preposition; (Bur.) ဝိဘတ်။

ဝိဝိင်ဒေင်ထွင်, *v. i.* to be amazed, astounded; (Bur.) အန်အားသင့်သည်။

ဝိသေသ, *a.* or *adv.* exceeding, extraordinary, extraordinarily; (Bur.) ဝိသေသ။ အထူး။

ဝီ, *v. t.* to doctor, to nurse; (Bur.) ကုသသည်။

ဝီ, *v. t.* to raise, applied to the rearing of animals for a livelihood; (Bur.) မွေးသည်။ ကြီးအောင်ကျွေးမွေးသည်။

ဝီပရာ, *v. t.* to care for, to nourish; (Bur.) ပြုစုသည်။

ဝီပက်, (Pali ဝိပါက), *n.* the result of former evil deeds; (Bur.) ဝိဘက်။

ဝီပကဝတ်, *n.* the consequences, that follow evil deeds supposed to have been committed in a former state of existence; (Bur.) ဝိဘက်။ ဝဋ်။

ဂုတ်, *n.* a young woman, a virgin; (Bur.) အပျို။

ဂုတ်ဂမဲ့လေင်, *n.* a girl of the age of puberty; (Bur.) အပျိုပေါက်။

ဂုတ်ပရုံင်, *n.* an old maid; (Bur.) အပျိုဟိုင်း။

ဂုတ်ဒိုဟ်, *adv.* round about; (Bur.) ပတ်ထည်။ ပတ်ဝန်းကျင်။

ဂုတ်ဒုံ, *n.* the long-armed ape; (Bur.) မျောက်လွှဲကြော်။

ဂုန်, *v. i.* to be cooked, applied only to rice; (Bur.) နပ်သည်။ ထမင်းနပ်သည်။

ဂုန်သေထာ, *n.* the sweet-potato; (Bur.) ကစွန်းဥ။

ဂေင်, *v. i.* to play; (Bur.) ကစားသည်။

ဂေင်တာသဘင်, *v. t.* to make, especially an honorific term used of offerings made by royalty; (Bur.) ပွဲလမ်းသဘင်ပြုလုပ်သည်။

ဂေင်နူ, *prep.* except, ဂေင်နူကီ။ (Bur.) မှတပါး။

ဂေင်နူဂ့်, *conj.* moreover; (Bur.) ထိုအပြင်။ သည်အပြင်။

ဂေင်ပဲါ, *v. t.* to avoid, to reject; (Bur.) ကြည့်ရှောင်သည်။

ဂေင်အာ, *v. i.* to be separated; (Bur.) ခွဲခွာသွားသည်။

ဂေတ်, *v. t.* to reprove, to punish; (Bur.) အပြစ်တင်၍ ဆုံမ္ဘသည်။

ဂေတ်ဇ္ဈောန်, *v. t.* to rebuke; (Bur.) ဆုံမ္ဘသွန်သင်သည်။

ဂေဒနာ, (Pali), *n.* suffering, misery; (Bur.) ဒုက္ခဂေဒနာ။

ဂေန်, *a.* crooked, as an arm by contraction of the muscles; *v. i.* to be crooked; (Bur.) ကောက်ကွေးသော။ ကောက်ကွေးသည်။

ဂေန်ဝံက်, *v. i.* to be deformed; (Bur.) ကောက်လိမ်သည်။

ဝဲ, *n.* malice; (Bur.) ရန်ငြိုးမွဲခြင်း။

ဝဲ, *n.* an eddy, a whirlpool; (Bur.) ဝဲ။

ဂေါင်ဆ, *n.* a tribe, a family, ဝံင်သ။ (Bur.) ဆွေမျိုး။

ဂေါန်စင်, *v.* to humble one's self, to beg pardon, ဝန်စင်။ (Bur.) ဝန်ချသည်။ တောင်းပန်သည်။

ဝေါဟာ, (Pali ဝေါဟာရ), *n.* common parlance; (Bur.) ဝေါဟာရ။ စကားစမည်။

ဝိုင်, *n.* a hoop; (Bur.) ခွေပတ်။ စည်ပတ်။

ဝိုင်ဝိုင်, *n.* lemon-grass; (Bur.) စပါးလင်။

ဝိုတ်, *v. t.* to forget; (Bur.) မေ့သည်။

ဝိုတ်ထေဝံ, *v. t.* to forsake, ဝိုတ်ထောအံ့။ (Bur.) မေ့ရစ်သည်။

ဝိုတ်ထဇဲ့, *v. t.* to leave a thing through forgetfulness; (Bur.) မေ့၍ချန်ထားခဲ့သည်။

ဝိုန်, *n.* joists, the timbers on which a floor is laid; (Bur.) ဆင့်။

ဝိုဝ်, *n.* the ridges that rise on the body from severe blows with a rod; (Bur.) ဒါဏ်ရာ။

ဝး, *v. t.* to break, by bending back and forth, or by twisting; (Bur.) ချိုးသည်။

ဝှံ, *pro. a.* this. It is frequently used, where it cannot be translated. See Gram. § 14-3. Note 1.; (Bur.) ဤဟာ။ သည်ဟာ။

ဝှပ်လွံ, *n.* a dream, သွပ်လပအံ့။ (Bur.) အိမ်မက်။

သ

သက, *v. t.* to shove off; thus သကဝှုင် or ထကဝှုင် *to shove off a boat*, either to keep it from hitting a bank or wharf, or to start it out from the shore; (Bur.) ကန်သည်။

သက္ကရာတ်, *n.* an era; (Bur.) သက္ကရာဇ်။

သက်, *v. i.* to be destitute; as မသက်ကုအဟာရ *destitute of food*; (Bur.) မဲ့ထျက်ရှိသည်။

သက်သက်, *adv.* wholly, at all; as ဟွံမဲ့သက်သက် *there is none at all*; (Bur.) သက်သက်။

သက်ထဝ်, *v. t.* to mark down, for the sake of calling to mind; (Bur.) မှတ်သားသည်။

သက်သီ, *n.* a witness, an evidence; (Bur.) သက်သေ။

သွတ်, *a.* dry; *v. i.* to be dry; (Bur.) ခြောက်သော။ခြောက်သည်။

သွာအ်, *n.* a company, a herd, သွံပဝါ။ a companion; (Bur.) အစု။ အဖော်။

သွာတ်, *a.* fierce, strong, applied to the wind; (Bur.) ပြင်းစွာသော။

သွာတ်မြတ်, *a.* harsh, severe, abusive, ကြီကြ။ *v. i.* to be harsh; (Bur.) ပြင်းပြသော။ ပြင်းပြသည်။

သွုတ်, *v. t.* to omit, သွုတ်။ (Bur.) မ(ပြု)ဘဲထွပ်ထား သည်။

သွုတ်ဖလုတ်, *n. pl.* omissions; (Bur.) ချန်ထွပ်ထားခြင်း။

ဒွေမ်, *n.* a digest, an abstract, ဒွေံ။ (Bur.) အကျဉ်းအ ချုပ်။

ဒွေံတဲ, *v. t.* to grasp with the hand, ဒွေမ်တဲ။ *n.* a handful; a dry measure equivalent to one gill; (Bur.) ထက်ဆုပ်ယူသည်။ ထက်တဆုပ်။

ဒွော်, *v. t.* to weigh; (Bur.) ချိန်သည်။

ဒွော်, *n.* weight; (Bur.) အချိန်။

သွဲန်တဲ, *v. t.* to clasp with the hand; (Bur.) ထက်နှင့်ဆုပ် ကိုင်သည်။

သွာတွဲ, *n.* midnight, ဒွါတွဲ။ သဂါတ်ဲ့။ (Bur.) သန်းခေါင်း။

သွုတ်သွာတ်, *a.* scarce;—*v. i.* to lack; (Bur.) ပြတ်လပ် သော။ ပြတ်လပ်သည်။

သွေံ, *v. t.* to obtain, သဂေါစ်။ သဝံ့။ (Bur.) ရသည်။

သွိုသွို, *adv.* lukewarm; (Bur.) ပူပူ။ နွေးနွေး။

သွး, *v. t.* to speak, to say; (Bur.) ပြောသည်။ ဆိုသည်။

သင်, (Pali သမီဝ), *n.* the priesthood; (Bur.) သမီဝ။

သင်ကာ, *v. t.* to be doubtful of, suspicious of; (Bur.)သက်ဝါ မကင်း၊ ယုံမှားသည်။

သင်တွးကျော်, *n.* the church ; (Bur.) အသင်းတော်။

သင်, *n.* the hair that grows in a circle on the head or neck of a man, ox or horse ; (Bur.) ဘွေ။

သ္ဓာ, *n.* a priest's garment ; (Bur.) သက်နိုး။

သ္ဓဲ, *v. t.* to chew, masticate ; (Bur.) ဝါးသည်။

သဇ္ဇေါ်, *n.* repentance, a being silent from sorrow, သ္ဓေါ်။ သဇ္ဇေါမ်။ (Bur.) နောင်တ။

သစ္စ, (Pali), *n.* truth as opposed to falsehood ; (Bur.) သစ္စာ။

သ္ဇင်, *n.* a sword ; (Bur.) ထားလွယ်။

သ္ဇအ်သ္ဇေင်, *v. i.* to be wearied, tired ; (Bur.) မောပန်းသည်။

သ္ဇုင်ကေဝ်, *a.* clear, transparent ; (Bur.) ကြည်လင်သော။

သ္ဇုင်ဂွု, *a.* pure, pure white ; *v. i.* to be pure white ; (Bur.) ဖြူစင်သော။ ဖြူစင်သည်။

သ္ဇုင်သ္ဇိုက်, *v. t.* to be pleased with, သ္ဇိုက်မ္ဇိုက်။ (Bur.) နှစ်သက်သည်။

သ္ဇိုင်, *a.* heavy, grievous ; *v. i.* to be heavy ; (Bur.) လေးသော။ လေးသည်။

သ္ဇိုင်သန်, *a.* difficult ; *v. i.* to be heavy ; (Bur.) လေးလန်သော။ လေးလန်သည်။

သ္ဇိုဟ်, *a.* deep ; *v. i.* to be deep ; (Bur.) နက်သော။ နက်သည်။

သ္ဇိုဟ်နက်, *a.* intricate, hard to be understood ; *v. i.* to be hard to be understood ; (Bur.) နက်နဲသော။ နက်နဲသည်။

သဏူ, *n.* a measure ; (Bur.) အခြင်အတွယ်။ ပမာဏ။

သဏောမ်ဖိုင်ဂစေံဂံင်, *n.* the talon of a bird of prey ; (Bur.) ၎င်ရဲ၏ခြေသည်း။

သဏောမ်တဲ, *n.* the finger-nail, သ္ဍေမ်တဲ။ (Bur.) လက်သည်း။

သဦ့်, *v. t.* to collide with, used of stars; (Bur.) ထိခိုက်သည်။

သဥောန်, *v. i.* to walk in a place requiring caution, as on a narrow path on the bank, or on a log, သဥောန်အာ။ (Bur.) ခြောက်သွားသည်။

သဥောန်အာ, *v. i.* to coast along, as a ship; (Bur.) ခြောက်လိုက်သွားသည်။

သတ်, *n.* fruit; the areca-nut, which has no other name; (Bur.) အသီး။ ကွမ်းသီး။

သတ်ခဇိုင့်, *n.* the luffa; (Bur.) သဖွတ်သီး။

သတ်ချ, *n.* the Malay chestnut; (Bur.) သစ်ချသီး။

သတ်ချောင်ဃော, *n.* the pumelow, the shaddock; (Bur.) ကျွဲကောသီး။

သတ်စဗျော်, *n.* the grape fruit, သတ်ဇဗျော်။ (Bur.) စပျစ်သီး။

သတ်ဇာဒိဗီ, *n.* the nutmeg; (Bur.) ဇာဒိပွဲလ်သီး။

သတ်ဇုက်တိ, *n.* the ground-nut, pea-nut; (Bur.) မြေပဲ။

သတ်ဒုင်, *n.* a kind of fruit resembling the orange; (Bur.) လိမ္မော်သီးနှင့်တူသောအသီးတမျိုး။

သတ်တဲ, *n.* the fist, *i. e.* the hand clenched for striking a blow; (Bur.) လက်သီး။

သတ်ပကုံက်ခဏာတ်, *n.* the sweet hog-plum; (Bur.) ငွေးချိုသီး။

သတ်ပကို, *n.* a tree producing a small, astringent, apple-like fruit, the *flocourtia cataphracta*; (Bur.) နဂါသီး။

သတ်ဗီ, *n.* the Bengal quince or bael; (Bur.) အုပ်ရှစ်သီး။

သတ်ဗြို, *n.* the cocoanut; (Bur.) အုန်းသီး။

သတ်ဗြိုဗီ, *n.* the sea cocoanut; (Bur.) ပင်လယ်အုန်းသီး။

သတ်မြှိတ်, *n.* the custard-apple; (Bur.) ဩဇာသီး။

သတ်မြှိတ်ကွင်, *n.* the ox-heart. The same name seems to be applied to the sour-sop; (Bur.) သဘော်ဩဇာသီး။ ဒူးရည်းဩဇာသီး။

သတ်, *v. t.* to bear, to bring forth, applied to trees and plants producing fruit; thus တုံဟွံခိုင်ဂ္ဂ်သတ်ခိုင်ဂ္ဂ်သတ်ဟွံမာန် *a bad tree cannot bring forth good fruit;* (Bur.) အသီးသီးသည်။

သတ်, (Pali သတ္တော), *n.* a living being, anything that has animal life; (Bur.) သတ္တဝါ။

သတ်ဂမျိ, *n.* a venomous animal or reptile; (Bur.) အဆိပ်အတောက်ရှိသောတိရိစ္ဆာန်။

သတ်ဇိုင်ပန်, *n.* a quadruped; (Bur.) ခြေလေးချောင်းရှိသောတိရိစ္ဆာန်။

သတ်ဇိုင်ဓါ, *n.* a biped; (Bur.) ခြေနှစ်ချောင်းရှိသောသတ္တဝါ။

သတ်တိရတ်ဆာန်, *n.* a beast, a brute, တိရစ္ဆာန်။ (Bur.) တိရိစ္ဆာန်။

သတ်တြု, *n.* an enemy; (Bur.) ရန်သူ။

သတ်တူသွေင်, *n.* a bird, a winged animal; (Bur.) အတောင်ရှိသောတိရိစ္ဆာန်။

သတ်ပရိုင်, *n.* a very old person; (Bur.) လူအို။

သတ်ပွဲုဇန်, (Pali ပုထုဇ္ဇနော), *n.* a human being; (Bur.) ပုထုဇည်။

သတ္တံ, (Pali သတ္တော), *n. pl.* living beings, သတ္တဆ်။ (Bur.) သတ္တဝါတို့။

သတ္တမ, (Pali), *o. a.* seventh; (Bur.) ခုနှစ်ခုမြောက်။

သတ္တဝါ, (Pali သတ္တော), *n.* a rational being; (Bur.) သတ္တဝါ။

သတ္တဟ, (Pali), *n.* a week; (Bur.) ခုနှစ်ရက်။ တသိတင်း။

သတ္တ, (Pal), *n.* strength; (Bur.) သတ္တိ။

သတင်, *v. i.* to lie down, used with regard to men of note ; (Bur.) လျောင်းသည်။

သွယ်, *a.* straight ; *v. i.* to be straight ; (Bur.) ဖြောင့်သော။ ဖြောင့်သည်။

သွယ်သွယ်ဝှာ, *adv.* straight-forwardly, in a straight forward manner ; (Bur.) တည့်တည့်။ ဖြောင့်ဖြောင့်။

သွယ်လွန်း, *a.* upright, righteous, ဃဂ္ဂ။ *v. i.* to be upright; (Bur.) ဖြောင့်မတ်သော၊ ရိုးသားသော။ ရိုးသားသည်။

သွယ်ဆင်, *v. t.* to make straight ; (Bur.) ဖြောင့်အောင်လုပ်သည်။

သွယ်သွား, *v. t.* to strengthen ; to make straight ; (Bur.) ဖြောင့်စေသည်။

သတာတေရ, (Greek), *n.* a stater ; (Bur.) သတာတေရ။

သတိ,(Pali), *n.* caution, attention ; (Bur.) သတိ။

သွိုက်သွင်, *v. i.* to lie down; (Bur.) အိပ်သည်။ လျောင်းသည်။

သွိုက်သိုင်, *v. i.* to sleep; (Bur.) အိပ်ပျော်သည်။

သွီ, *v. t.* to regard ; (Bur.) ကြည့်မှတ်သည်။

သွီဒး, *v. t.* to remember ; (Bur.) မှတ်မိသည်။

သွေံတ်, *v. t.* to measure, သွောအံတ်။ (Bur.) တိုင်းထွားသည်။

သွီ, *n.* thickness ; (Bur.) အထူ။

သွံ, *a.* right, as opposed to left, သွ။ as တဲသွံ *the right hand*, တဲသွ။ (Bur.) ထက်ျာဘက်နှင့်ဆိုင်သော။

သွဒ်, *v. i.* to become, ဒ်။ (Bur.) ဖြစ်လာသည်။

သွေင်သွင်, *v. i.* to be amazed; (Bur.) အန့်အားသင့်သည်။ See ဒေင်ထွင်။

သွိုင်, *a.* numb ; *v. i.* to be numb ; (Bur.) ထုံကျည်သော။ ထုံကျည်သည်။

သွိုဟ်, *a.* stupid, dull of apprehension, သမွိုဟ်။ *v. i.* to be stupid ; (Bur.) ဩက်မဲသော။ ဩက်မဲသည်။

သဒ္ဓာ, (Pali), *v. i.* to feel kindly towards others; (Bur.) သဒ္ဓါသည်။

သဒ္ဓါစာဂ, *v. i.* to be religiously disposed; (Bur.) တရားတရားကြည်ညိုသည်။

သန်, *v. i.* to be good, suitable, proper; *a.* good; as တို့ခိုင်ဟို့သန် *that which is not good* i. e. *the evil*; (Bur.) သင့်သည်။ သင့်သော။

သန်ထာန်, *n.* a kingdom; (Bur.) နိုင်ငံ။

သပါ, *a.* dim, dim-sighted; *v. i.* to be dim; (Bur.) မှုန်သော။ မှုန်သည်။

သပါနိ, *a.* Spanish; (Bur.) သပါနိပြည်နှင့်ဆိုင်သော။

သပုန်, *n.* rebellion; (Bur.) ပုန်ကန်ခြင်း။

သပုန်, *v. i.* to rebel; (Bur.) ပုန်ကန်သည်။

သပေါတ်, *v. t.* to stroke gently with the hand; (Bur.) ပွတ်သပ်သည်။

သပေါန်, *v. t.* to rub with the hand to relieve pain; (Bur.) လက်နှင့်တိုက်ပွတ်သည်။

သပံ, *n.* blasted grain, သို့။ သပဆိ။ (Bur.) အဖျင်း။

သပဲ, *n.* a bird's nest; (Bur.) အသိုက်။

သဗိုင်, *n.* a small cloth worn around the loins by Buddhist priests; (Bur.) သင်းဗိုင်။

သဗိတ်, *n.* a reed used for making coarse matting; (Bur.) ကျွတ်။

သဗ္ဗ, (Pali), *a.* all, every; (Bur.) ခပ်သိမ်းသော။

သဗ္ဗညု, (Pali), *n.* omniscience; *a.* omniscient, used as a title of Gotama; (Bur.) သဗ္ဗညု။

သဗ္ဗညုတညာန်, (Pali သဗ္ဗညုတညာဏ။), *n.* omniscience; (Bur.) သဗ္ဗညုတညာဏ်။

သဗာန်, *n.* a first class road, (found in books); (Bur.) လမ်းမ။

သဘာ, *n.* nature, character; disposition, natural bent; (Bur.) သဘော။

သဘာဝဝိ, *n.* divine law; (Bur.) တရား။

သမင်, *a.* barren; (Bur.) မြို့သော။

သမတ်, *a.* young, small; *v. i.* to be small; (Bur.) ငယ်သော။ ငယ်သည်။

သမတ်, *n.* a small one, a child, a little one, a babe; (Bur.) သူငယ်။

သမတ်ဗြို့, *n.* a young woman; (Bur.) မိန်းမငယ်။

သမတ်သစ္စ, *v. t.* to pledge; *n.* a pledge; (Bur.) သစ္စာဂ တိထားသည်။ သစ္စာဂတိထားခြင်း။

သမဂ်ရထ, *v. i.* to consult together, to reason together; (Bur.) တိုင်ပင်သည်။ ဆွေးနွေးသည်။

သမဂ်သွန်, *adv.* harmoniously, သွဂ်သွန်။သွဂ်သွောန်။ (Bur.) သင့်သင့်တင့်တင့်ရှိသည်နှင့်။

သမာဓိ, (Pali, probably သမ္မာဓိ), *n.* steadiness in a good cause; (Bur.) သမာဓိ။

သမာန်, *v. t.* to ask, to inquire, သွာန်။သွာန်တိုန်။ (Bur.) မေးမြန်းသည်။

သမာန်သွက်, *v. t.* to ask, to inquire; သွာန်သွက်။ (Bur.) မေးမြန်းသည်။

သမိဂ်ကိုပ်, *n.* a turban; (Bur.) ခေါင်းပေါင်း။

သမုတ်, *v. t.* to call, to name; as မသမုတ်နကိုနာမအဲ *called by my name*; (Bur.) သမုတ်သည်။

သမုန်တွန်, *a.* false; (Bur.) မဟုတ်မမှန်သော။

သမှ, *n.* scent, smell; (Bur.) အနံ့။

သမှဓုဝ်, *n.* steam; (Bur.) ဆူသောရေငွေ့။

သမှအမြဲ, *n.* vapor, steam; (Bur.) အခိုးအငွေ့။

သမောန်, *n.* a border, သွောန်။ (Bur) အစွန်းအနား။

သမောန်ပါဂ်, *n.* the lips; (Bur.) နှုတ်ခမ်း။

သမ္ဘာ, *n.* fear ; (Bur.) ကြောက်ခြင်း။
သမ္ဘ, *v. i.* to be stained ; (Bur.) စွန်းကွက်သည်။
သမေဝဲ, *v. t.* to appoint, သမေဝဲလင်။ (Bur.) ခန့်ထား သည်။
သမ္တီ, *v. t.* to mark down, to take notice of, သမ္တီဂညာတ်။ (Bur) အမှတ်ရသည်။ မှတ်သားသည်။
သမ္တီဒး, *v. t.* to call to mind, to remember ; (Bur.) မှတ် မိသည်။
သမ္ဒိုဟ်, *a.* stupid, သ္ဒိုဟ်။ *v. i.* to be stupid ; (Bur.) ထိုင်းမှိုင်းသော။ ထိုင်းမှိုင်းသည်။
သမ္ဘာ, (Pali), *n.* a consort, a husband or wife ; (Bur.) ခင်ပွန်း။
သမ္မာ, (Pali), *a.* true, excellent ; (Bur.) သမ္မာသော။ မှန် သော။
သမ္မာပယောဂ, (Pali), *n.* a pious disposition ; (Bur.) သမ္မာပယောဂ။
သမ္ဘိုင်, *n.* a shadow ; the place, situation, etc., of one's predecessor, etc.; (Bur.) အရိပ်။ အရိပ်အရာ။
သမြပ်မဇ္ဇော်, *n.* violence ; (Bur.) ပြင်းထန်ခြင်း။
သမ္ဘုင်ကျာ, *n.* the south ; *a.* south ; (Bur.) တောင်။တောင် မျက်နှာ။
သမ္ဘိုး, *a.* foolish ; *n.* fool ; (Bur.) ဓိုက်သော။ အဓိုက်ကြီး။
သရ, *n.* a sore, a wound, ကရ။ *col.*; ခရ။ (Bur.) အနာ။
သရမဒးတက်, *n.* a stripe ; (Bur.) ရိုက်ရာဒါဏ်ချက်။
သရာံပါပ်, *n.* a depraved, vile disposition ; (Bur.) အပြစ်။ ယုက်မာသောသဘော။
အရဝဲ, *n.* a wild beast ; (Bur.) သားရဲ။
သရဝဲဍုင်, *n.* a harlot ; (Bur.) ပြည်တန်ဆာ။
သရဝဲပှာန်, *n.* a soldier ; (Bur.) စစ်သူရဲ။
သရုင်, *v. t.* to step over anything ; (Bur.) ကျော်သွားသည်။

သရုပ်, (Pali သရူပ), *n.* an epitome, a digest; (Bur.) အကျည်းချုပ်သောစာ။

သရေင်, *n.* a swinging cradle, ခရေင်။ (Bur.) ပုခက်။

သရီ, *n.* mire, mud, ခရီ။ (Bur.) ရွှံ။

သလုင်, *n.* height, သမှုင်။(Bur.) အမြင့်။

သလုင်လင်, *v. t.* to make high, (Bur.) မြှင့်ထားသည်။

သလေဟ်, *v. t.* to think, to suppose; (Bur.) ထင်သည်။

သလေဟ်ပွါ, *v. t.* to doubt; (Bur.) ယုံမှားသည်။

သလေဟ်သဖွီ, *v. t.* to perceive; (Bur.) ထင်မှတ်သည်။

သလောင်သွင်. *a.* delighted, overjoyed; *v. i.* to be delighted, overjoyed; (Bur.) ပျော်မွေ့ရွှင်လန်းသော။ ရွှင်လန်းသည်။

သလး, *v. t.* to clear up, to make clear; (Bur.) ရှင်းပေးသည်။

သလးဂမ္ဘ, *v. t.* to bring forth, to give birth to; (Bur.) မွေးဖွားသည်။

သင်, *a.* low; *v. i.* to be low; (Bur.) နိမ့်သော။ နိမ့်သည်။

သဝေါင်ခုဉ်, *v.* to draw water from a well; (Bur.) ရေခပ်သည်။

သဟ်, *v. t.* to untie, to strip; (Bur.) ဖြေသည်။ ချတ်သည်။

သဟ်ကျေံ, *v. t.* to confute; to cast off; as သင်ကျေံဘဝိုက်လတက် *to cast off clothes*; (Bur.) ချတ်သည်။

သဟာ, (Pali သဟာယ associating), *n.* a friend; (Bur.) မိတ်ဆွေ။

သ္ဟုသ္ဟေက်, *v. i.* to be slightly burnt, as food in cooking; (Bur.) တူးချစ်သည်။

သအ်, *n.* a key; (Bur.) သော့။

သ္ဆာ, *v. i.* to go (intensive); as အဲသ္ဆာရောင် *I myself will go*; (Bur.) သွားသည်။

သ္ဆာင်, *a.* another; (Bur.) အခြားသော။

သ္ဆေင်သ္ဆင်၎, *v. i.* to be putrid; (Bur.) ပုပ်စပ်သည်။

သ္ဆုတ်, *v. i.* to be incipiently putrid, applied to cooked food; (Bur.) သိုးသည်။

သ္ဆဲ့, *a.* decayed, putrid; *v. i.* to be decayed; (Bur.) ပုပ်စပ်သော၊ ပုပ်စပ်သည်။

သ္ဆေ့, *a.* withered, သေင်။ *v. i.* to be withered; (Bur.) ညှိုးနွမ်းသွေ့ခြောက်သော။ ညှိုးနွမ်းသည်။

သ္ဆဲ့သ္ဆေင်, *v. i.* to become corrupt; (Bur.) ပုပ်စပ်နံစော်သည်။

သ္ဆီ့သ္ဆာ်, *v.* to boast; (Bur.) ဝါကြွားသည်။

သ္ဆိုဟ်, *a.* decayed, rotten, as wood; *v. i.* to be decayed; (Bur.) ဆွေးမြေ့သော။ ဆွေးမြေ့သည်။

သ္ဆး, *adv.* entirely; as အိုတ်သ္ဆး *entirely gone*; (Bur.) အကုန်အစင်။

သ္ဆး, (*pron.* အး။) *v. i.* to be clear; to be cleaned from dirt; (Bur.) စင်သည်။

သ္ဆးသ္ဆး, *adv.* wholly; (Bur.) လုံးလုံး။

သ္ဆးဇ္ဇး, *a.* pure, holy; *adv.* clearly; *v. i.* to be clean, to be cleansed; (Bur.) စင်ကြယ်သော၊ စင်ကြယ်စွာ။ စင်ကြယ်သည်။

သာ, *a.* light, not heavy; *v. i.* to be light; (Bur.) ပေါ့သော။ မလေးသော။ ပေါ့သည်။

သာဒုာ, *a.* active; (Bur.) ပေါ့ပါးလျင်မြန်သော။

သာသွောံ, *a.* trifling, light-minded; *v. i.* to be light-minded; (Bur.) ပေါ့လျော့သော။ စိတ်ပေါ့သော။ စိတ်ပေါ့သည်။

သာ, *n.* borax; (Bur.) လက်ခြား၊

သာအရိုင်, *n.* tincal; (Bur.) လက်ခြားရိုင်း။

သာဂူ, (Eng.) *n.* sago; (Bur.) သာဂူ။

သာသာ, *adv.* quietly; (Bur) တိတ်တဆိတ်။ တိတ်ဆိတ်စွာ။

သင်, *n.* color; a kind ; (Bur.) အရောင်အဆင်း။ အမျိုး။
သင်လဝါ, *n.* a color; (Bur.) အရောင်အဝါ။
သင်, *v. t.* to tear, to rend ; (Bur.) ဆုတ်သည်။
သင်ဂ္ဂ, *adv.* as, like as ; (Bur.) သည်လို။ သဖွယ်။
သင်ဏံ, *pron. a.* such, of this sort ; (Bur.) ဤသို့။
သင်လီ, *adv.* how, why ; (Bur.) အဘယ်ကြောင့်။ ဘဲ့နှယ်ကြောင့်။ အဘယ်နည်းဖြင့်။
သင်ဝွံ, *adv.* thus, after this manner, သင်ဂ္ဂ။ (Bur.) ဤသို့။ ထိုသို့။
သာင်, *n.* a dam ; (Bur.) တမံ။
သာတ်, *v. t.* to bail, as water out of a boat, သာတ်ခုဝ်ဂျင်။ (Bur.) ရေပက်သည်။
သာတာန်, (Hebrew), *n.* Satan ; (Bur.) မာရ်နတ်။ စာတန်။
သာမည, (Pali), *a.* common ; (Bur.) သာမည။
သာရိကာ, *n.* the large mynah bird ; (Bur.) သာလိကာ။
သာသဏာ, (Pali သာသနာ), *n.* a system of religion ; (Bur.) သာသနာ။
သဲ, *n.* an eunuch, သဲဏဲ ; (Bur.) မိမ္မလျှာ။ သင်းကွပ်ခြင်းကိုခံပြီးသောယောကျ်ား။
သဲဗာန်, *n.* (Eng.), summons ; (Bur.) သမ္မန်စာ။
သဲသောင်, *n.* a ramrod ; (Bur.) သေနတ်ထိုးတံ။
သဲ, *n.* a honey-bee ; (Bur.) ပျားကောင်။
သဲရဲ, *n.* a small kind of honey-bee ; (Bur.) ယင်ပျား။
သဲဗောပ်, *v. t.* to hack a bamboo lengthwise, preparatory to flattening it, as used in floors ; (Bur.) ခွဲခြမ်းသည်။
သိင်, (Pali သိဟ a liver), *n.* Leo, the 5th sign of the zodiac ; (Bur.) သိန်ရာသီ။
သိင်, *v. i.* to be wide apart ; (Bur.) ကျယ်သည်။

သိင်သာ, *v. i.* to be lonely, ဝိုတ်လွှု။ (Bur.) မပျော်နှိုင်အောင် ဆိတ်ညံလျက်ရှိသော။

သိင်ဃုတ်, *n.* the hill on which the Shwe Dagon Pagoda stands; (Bur.) သိန္ဓဂုတ်ကုန်း။

သိင်ဃို, (Pali သိဟဠ), *n.* Ceylon; (Bur.) သီဟိုဠ်။

သိတ်, *v. i.* to abrade; (Bur.) ပွန်းသည်။

သိန္နရာတ်, *n.* Mount Sinnarat, *i. e.* Mt. Meru, the great central mountain, around which the sun is supposed to revolve; (Bur.) မြင်းမိုရ်တောင်။

သိ, *n.* the building, where Buddhist priests are consecrated, and also the building over water, where they confess; (Bur.) သိမ်။

သိကေတ်, *v. t.* to take to one's self, to take possession of, သိကစတ်။ သိဒက်။ (Bur.) သိမ်းယူသည်။ သိမ်းဆည်းသည်။

သိဂိုင်, *v. t.* to attach (property); (Bur.) ဝါရာန်းကပ်သည်။

သိဒက်, *v. t.* to see to, put through, despatch, as a matter of business; (Bur.) ထိန်းသိမ်းသည်။

သိပကော်, *v. t.* to gather and put away, သိပကောဝ်။ (Bur.) စုသိမ်းသည်။

သိသပဂ်, *v. t.* to pick up and put away; (Bur.) ကောက်သိမ်းသည်။

သိဟ်, *v. i.* to remain, to be left on hand; (Bur.) ကျန်သည်။

သိဂ်, *n.* a remainder, သမေဂ်။ (Bur.) အကျန်။

သိဂ်ဇး, *n.* a remainder; (Bur.) အကြွင်းအကျန်။

သီကို, *n.* an attendant upon a king or governor; (Bur.) ခစားသောသူ။

သီကို, *v. i.* to serve as an attendant; (Bur.) ခစားသည်။

သီလ, (Pali), virtue ; (Bur.) သိက္ခာ။

သုက်, *n.* the *placenta* ; (Bur.) အချင်း။သွေးအိမ်။

သုက်ကလဲ၊, *n.* the Amherstia; (Bur.) သင်္ကာ။ အသင်္ကာ။

သုက်သတ်ဖြို, *n.* a pithy substance, that fills the cavity of a cocoanut that has germinated ; (Bur.) အုန်းဆန်ခြည်ထွေး။

သုခ, (Pali); *n.* bliss, happiness ; (Bur.) သုခ။ ချမ်းသာ။

သုင်, *v. t.* to drink ; (Bur.) သောက်သည်။

သုင်စံက်, *v.* to smoke, to smoke tobacco. စံက် is evidently derived from *tabaco.* This appears to be the only word contributed to the Mon language by the American Indians ; (Bur.) ဆေးလိပ်သောက်သည်။

သုတ်, *n.* silk ; (Bur.) ပိုး။

သုန်ည, (Pali သုည), *n.* zero ; (Bur.) သုည။

သုဘ, (Pali), *n.* excrement. Probably this is a euphemism, a polite term to be used on occasion instead of အိက်။ (Bur.) ကျင်ကြိုး။

သုသာန်, (Pali သုသာန), *n.* a grave-yard; (Bur.) သင်းချိုင်း။

သူ, *v. t.* to measure, as grain ; (Bur.) ခြင်သည်။

သူစရိုတ်, (Pali သုစရိယ), *n.* a good deed ; (Bur.) သုစရိုက်။

သူရာ, (Pali), *n.* an intoxicating liquor ; (Bur.) သူရာ။

သေက်ဖိုဝ်, *v. i.* to quarrel, သေက်ညးကအ်။ (Bur.) ရန်တွေ့သည်။

သေဏာတ်, *n.* a gun, a musket ; (Bur.) သေနတ်။

သေထီ, *n.* a rich man ; (Bur.) သူဌေး။

သေံ, *a.* Shan, သေမ်။ This is often used for ချောချာ။ (Bur.) ရှမ်းလူမျိုးနှင့်ဆိုင်သော။

သေဲ, *a.* very small ; (Bur.) သေးသော။

သေဝ်နေ, *n.* a lawyer ; (Bur.) ရှေ့နေ။

သေတ်, *v. i.* to remain, to be left on hand, သိဒ်။ (Bur.) ကျန်သည်။

သေဒ်, *n.* the hair of the head ; (Bur.) ဆံပင်။

သေဒ်ကွောင်, *n.* the forelock ; (Bur.) နဖူးဆံ။

သေဒ်ယံဝ်, *n.* the knot of hair worn by men ; (Bur.) ယောင်။

သောန် *v. t.* to cast in a mould ; (Bur.) သွန်းသည်။

သောန်, *a.* brittle ; (Bur.) ဆတ်သော။

သောဝ်ကာ, *adv.* sometimes ; (Bur.) တခါတာလ။

သောဠသမ, (Pali), *o. a.* sixteenth ; (Bur.) တဆယ်ခြောက်ရမြောက်သော။

သံက်, *v. t.* to peel off, as the bark of a tree, or the rind of an orange, or the husk of a cocoanut ; (Bur.) အခွံကိုနွှင်သည်။ ခွာသည်။

သံက်သွံ, *v.* to take off the skin of an animal, ထိုက်သွံ။ (Bur.) သားရေကိုဆုတ်ခွာသည်။

သံအတ်, *n.* a sandbank ; (Bur.) သောင်။

သံဒ်ဝါသ, (Pali သံဝါသ), *n.* a union, applied particularly to sexual intercourse ; (Bur.) သံဝါသ။

သံဒ်ဝေဂ, (Pali သံဝေဂ), *n.* repentance ; (Bur.) သံဝေဂ။ နှောင်တ။

သံဒ်သာ, (Pali သံသရာ), *n.* transmigration ; (Bur.) သံတရာကျင်လည်ခြင်း။

သိုက်, *n.* Venus, ကြိုဟ်သိုက်။ Friday, တွဲသိုက်။ (Bur.) ဥသောက်ကြာ။

သိုက်, *v. i.* to have in abundance ; (Bur.) ဌေးသည်။

သိုက်သိုက်, *a.* rich, wealthy ; *v. i.* to be wealthy ; (Bur.) ကြွယ်ဝသော။ ကြွယ်ဝသည်။

သိုက်သိုက်, *adv.* slowly ; (Bur.) တဖြည်းဖြည်း။

သိုင်, *n.* a hole (as a serpent's); (Bur.) တွင်း။ အပေါက်။
သိုင်တကေတ်, *n.* the anus; (Bur.) စအို။ ဖင်။
သို, *prep.* with, သိုကို။ as သိုစိုတ် *with the mind* or *heartily*; (Bur.) နှင့်။
သိုဂုးတိမ္ပဲ, *prep.* and *adv.* throughout; (Bur.) တရှောက်လုံး။
သိုစိုတ်သိုစရိုတ်, *v. i.* to enter fully into a business ,soul and body; (Bur.) စိတ်ပါကိုယ်ရောက်သည်။
သိုမဂံင်ဩဲ, *adv.* boldly, with all boldness; (Bur.) ရဲရင့်သည်နှန်။
သိုမပြာကတ်, *adv.* openly; (Bur.) ထင်ရှားသည်နှင့်။
သိုမအိုင်တမိုင်, *adv.* joyfully; (Bur.) ဝမ်းမြောက်သည်နှင့်။
သို, *a.* all, the whole, သိုဇအိုတ်။ It is used to show, that all the persons spoken of have performed a given act; as သိုညးမသုန်အာတဲုရ *the whole five are gone*; (Bur.) အားလုံး။
သိုင်, *n.* a sheep; (Bur.) သိုး။
သိုင်ကွက်, *n.* a ram; (Bur.) သိုးထီး။
သိုင်သမ, *n.* a lamb, (in sacred style); (Bur.) သိုးသငယ်။
သိုင်မျှော်, *n.* a ewe; (Bur.) သိုးမ။
သံပါန်, *n.* a boat of foreign construction; (Bur.) သံဘန်ထွေ။
သး, *v. t.* to cleanse, make clean, ဖအး။ to clean rice by pounding, သးသျှ; (Bur.) ဖွပ်သည်။
သျှိ, *n.* a house, frequently pronounced ဟိ။ (Bur.) အိမ်။ နေအိမ်။
သျှိကမ္မထာန်, *n.* a house of mourning; (Bur.) မသာအိမ်။
သျှိကျိန်, *n.* a family, a household; (Bur.) အိမ်ထောင်။
သျှိဂစေံ, *n.* a cage; (Bur.) ငှက်ထွောင်အိမ်။
သျှိဒုပ်, *n.* a privy; (Bur.) ရေအိမ်။

သ္ဒိတင်, *n.* the udder ; (Bur.) နှိုအုံ။
သ္ဒိပဋာန်, *n.* a safe ; ကြောင်အိမ်။ ပုကန်စင်။
သ္ဒိပ္ဒတ်, *n.* a lantern ; (Bur.) ဒီးအိမ်။
သ္ဒိဗ, *n.* a small building erected to an evil spirit, a demon, သ္ဒိကလော်။ သ္ဒိဗစု။ (Bur.) နတ်စင်။
သ္ဒိဗြမိန်, *n.* a nunnery ; (Bur.) မယ်သီလရှင်ကျောင်း။
သ္ဒိဝတ်, *n.* a privy ; (Bur.) ရေအိမ်။ အိမ်သာ။
သ္ဒိသင်, *n.* Saturn, ဂြိုဟ်သ္ဒိသင်။ Saturday, တ္ဒဲသ္ဒိသင်။ (Bur.) စနေ။
သ္ဒိသဆ်, *n.* a lock ; (Bur.) သော့အိမ်။
သ္ဒိသာသဏာ, *n.* a mission house ; (Bur.) သာသနာအိမ်။
သ္ဒိတ်အာ, *v. i.* to swoon, to faint away, ဝိုတ်ဝုံအာ။ (Bur.) တိတ်သွားသည်။ မေ့သွားသည်။ မျောသွားသည်။
သ္ဒိတ်ဇြ, *a.* calm, quiet ; (Bur.) တိတ်ဆိတ်သော။ တိတ်ဆိတ်သည်။
သ္ဒီလလံ, *a.* satisfied ; *v. i.* to be satisfied ; (Bur.) ကြေနပ်သော။ တင်းတိမ်သည်။
သ္ဒု, *n.* rice, (uncooked); (Bur.) ဆန်။
သ္လေက်, *a.* green ; *v. i.* to be green ; (Bur.) စိမ်းသော။စိမ်းသည်။
သ္ဒဲ, *a.* distant, သ္ဒေဲ။ ဇ္ဒဲ။ ဇဋ္ဌဲ။ *v. i.* to be distant ; (Bur.) ဝေးသော။ ဝေးသည်။
သ္ဒုံသ္ဒတ်,*a.* true, certain ; *adv.* assuredly ; *v. i.* to be true ; (Bur.) မှန်ကန်သော။ မှန်ကန်သည်။
သ္ဒိုက်, *v. t.* to be pleased with ; (Bur.) ကြိုက်သည်။
သ္ဒိုက်မ္ဒိုက်, *v. t.* to be gratified with, သ္ဒိုက်မလိုက်။ (Bur.) နှစ်သက်သည်။
သ္ဒိုင်, *a.* deaf ; *v. i.* to be deaf ; (Bur.) ပင်းသော။ ပင်းသည်။
သ္ဒိုတ်, *v. i.* to be fine, made fine, reduced to powder ; (Bur.) ညက်သည်။

သို့တ်ခီ, *v. i.* to be very fine; (Bur.) အလွန်ညက်သည်။
သို့ဟ်, *a.* cunning, quick-witted; *v. t.* to be cunning; (Bur.) လိမ္မာသော။ လိမ္မာသည်။
သို့ဌ်, *v. t.* to strain, filter; (Bur.) စစ်သည်။
သူာ, *a.* shallow; *v. i.* to be shallow; (Bur.) တိမ်သော။ တိမ်သည်။
သူးသြဲ, *v. t.* to part from; (Bur.) ခွဲခွာသည်။
သူးအာ, *v. t.* to separate from, to go from; သဥးအာ။ (Bur.) တွက်သွားသည်။
သူ, *n.* enmity; (Bur.) ရန်။
သူပ္ဌတ်, *n.* a flame; (Bur.) မီးတောက်။ မီးလျှံ။
သူဌ်, *n.* temper of metal; (Bur.) ဆေး၍မာခြင်း။
သူာ, *n.* the leather used by Buddhist priests to kneel upon; (Bur.) ဘုန်းကြီးတို့သုံးတတ်သောသားရေးနယ်။
သူာတဲ, *n.* a holder; လက်နှီး။
သူဝ်, *n.* a two edged sword, or dagger; (Bur.) တိုလော သံလျက်။
သူာန်, *v. i.* to spread out as fire; (Bur.) ပွားသွားသည်။
သူဝံ, *n.* the skin, leather; (Bur.) သားရေ။
သူဝံ, *n.* a year; (Bur.) နှစ်။
သူဝံမွဲတေံ, *n.* year before last; (Bur.) တမျန်နှစ်။
သူဝံယး, *n.* next year; (Bur.) နောင်နှစ်။
သူဝံအာ, *n.* last year; (Bur.) မနှစ်။
သူဝဒ်, *n.* a petty officer, a sergeant, သဏာဒ်။ (Bur.) အရာရှိမင်း။
သိုင်, *n.* rust, အိက်သိုင်။ (Bur.) သံမှစ၍သတ္တုဋ္ဌတက်တတ်သောအချေး။ သံချေး။
သူက်ဥဝ်, *n.* a bathing garment; (Bur.) ရေသနုပ်။
သေုက်, *n.* an ear-ring; (Bur.) နားသံကွင်း။
သေုင်, *n.* a bird's wing; (Bur.) အတောင်။

သွေန်စပ်, *v. t.* to adhere to, သဏေန်စပ်။ (Bur.) စွဲသည်။ စွဲကပ်သည်။

သွေမ်ဖိုင်, *n.* a toe-nail; (Bur.) ခြေသည်း။

သွေမ်တဲ, *n.* a finger-nail, သဏေမ်တဲ။ (Bur.) လက်သည်း။

သွေဝ်, *n.* a helm, a rudder, နှေဝ်။ (Bur.) ပဲ့။

သွေဟ်, *n.* a shore, landing-place; (Bur.) ဆိပ်ကမ်း။

သွေဟ်ကွင်, *n.* a port, an anchoring place; (Bur.) သဘော်ဆိပ်။

သွေဝ်ဆု, *n.* the bark of a tree; (Bur.) သစ်ခေါက်။

သွောတ်ဗဇံတ်, *n.* measure; (Bur.) အတိုင်းအထွာ။

သွောဝ်, *n.* a bar or bolt for a door or window; (Bur.) တံခါးကျင်။ ကန့်လန့်ကျင်။ ကန့်လန့်။

သုံင်, *n.* a star, a constellation; (Bur.) ကြယ်။

သုံင်ကရေဝဲ, *n.* the Southern Cross; (Bur.) တံငါကွန်တိုင်။

သုံင်ကောန်စာင်, *n.* the Pleiades. The conceit is that of a hen with a brood of chickens; (Bur.) ဖြောက်ဆိပ်။ ကြတ္တိကာ။

သုံင်ကောန်သွီဒလိင်ဥဝ်, *n.* Orion. The conceit is that of a large jar of water suspended from a pole borne upon the shoulders of two princes; (Bur.) လိပ်နက္ခတ်။

သုံင်ဂြုံ, *n.* a meteor; (Bur.) ကြယ်ပျံ။

သုံင်ဖိင်, *n.* *Ursa Major,* the Great Bear. The conceit is that of a huge elephant in the sky; (Bur.) ခုနှစ်စည်။

သုံင်စံပါ, *n.* the morning star; (Bur.) ကြယ်နီ။

သုံင်တိုင်, *n.* the north star; (Bur.) ရုဝံကြယ်။

သုံင်ဒ္ဂါ, *n.* a comet; (Bur.) ကြယ်တံခွန်။

သွက်ကိုင်, *v. i.* to be willing to give; (Bur.) ပေးချင်သောစိတ်ရှိသည်။

သွက်လုပ်, *v. i.* to volunteer; (Bur.) ဆောင်ရွက်ရန်အမှုကိုကိုယ်အလိုအလျောက်ဝင်သည်။

သွတ်, *a.* true; *v. i.* to be true; (Bur.) မှန်သော။မှန်သည်။

သွင်, *prep.* under, beneath; (Bur.) အောက်မှာ။ အောက်သို့။

သွင်ကျာ, *n.* the north; *a.* north; literally *under the wind*; (Bur.) မြောက်မျက်နှာ။

သွင်တွဲ, *n.* the evening; (Bur.) ညနေ။

သွတ်, *adv.* alike, in the same manner; (Bur.) ညီလျော်စွာ။ အတူအညီ။

သွတ်, *v. i.* to agree, သွင်။ It is followed by the preposition ကို။ (Bur.) သဘောတူသည်။

သွတ်စိတ်, *a.* like-minded; *v. i.* to agree; (Bur.) သဘောတူသော။ သဘောတူသည်။

သွတ်ရထ, *v. i.* to reason together; to consult together, သမင်ရထ။ (Bur.) တိုင်ပင်သည်။ ဆွေးနွေးသည်။

သွတ်သွေး, *a.* without diversity; *v. i.* to agree; (Bur.) ညီညွတ်သော။ ညီညွတ်သည်။

သွင်သမောန်, *v. i.* to be level, to accord, to be in accord; (Bur.) ညီညွတ်တို့သည်။

သွဉ်, *a.* wicked, foolish; *v. i.* to be foolish; (Bur.) ဆိုးသော။ ဆိုးသည်။

သွာန်, *v. t.* to ask a question, သွာန်တိုန်။ *n.* a question; (Bur.) မေးသည်။

သွာန်သွုက်, *v. t.* to question; (Bur.) မေးမြန်းသည်။

သွာသွိတ်, (Pali မဟာသမုဒ္ဒါ), *n.* the sea, the ocean, မှာသွိတ်။ (Bur.) သမုဒ္ဒရာ။

သွိုက်ဂး, *v. t.* to signify; (Bur.) ဆိုလိုသည်။

သွိုက်ငွံ, *v. t.* to desire to obtain, မိက်ငွံ။ *conj.* that, to, in order to; (Bur.) လိုချင်သည်။ အလိုငှါ။

သွိုင်, *n.* a ruler, governor, king, သွီ။—commonly *pron.* မှိုင်။ (Bur.) မင်း။

သွိုင်ဇော်, *n.* a petty king, သွီဇော်။ (Bur.) မင်းကြီး။

သွိုင်ဒကိုပ်ခုုင်, *n.* a governor, the Mayor of a city, သွီဒကိုပ်ခုုင်။ (Bur.) မြို့ဝန်မင်း။

သွိုပ်, *n.* a dry measure containing about one pint; (Bur.) လမယ်။

သွောန်ဂုံင်, *n.* a roadside; (Bur.) လမ်းစွန်း၊ လမ်းနား။

သွှင်, *a.* and *adv.* only; as သွှင်ဇာလွှောင်ခုောတ်မွဲ *only a little brook*; (Bur.) မျှသာ။

သွှးသွှး, *adv.* uselessly, without profit; (Bur.) အချည်းနှီး။

ဩင်, *n.* a shore, a bank of a creek or river; (Bur.) ကမ်း။

ဩန်, *n.* silver, money; (Bur.) ငွေ။ ငွေစ။

ဩန်ခဒိုအ်, *n.* ferriage; (Bur.) ကုတ္ရိခ။

ဩန်သွက်ဒးလေ, *n.* a debt; (Bur.) ဆပ်ရန်ကြွေးငွေ။

ဩပ်ကျုင်, *v.t.* to near, to approach; (Bur.) အနီးသို့လာသည်။

ဩပ်ဖခုပ်, *v. t.* to draw near to; to hold to; as ကိုနဲမွဲတလဂ်ဩပ်ဖခုပ်ရောင် [*he*] *will hold to one master*; (Bur.) ချည်းကပ်သည်။

ဩဝ်, *v. t.* to tear, to rend; (Bur.) ဆုတ်သည်။ ဆုတ်ဖဲ့သည်။ ဆုတ်ဖျက်သည်။

ဩာန်, *n.* black wood-oil; (Bur.) သစ်စေး။

ဩဲသွး, *v. i.* to separate, to part; (Bur.) ခွဲခွါသည်။

ဩိင်, *v. i.* to be wide apart, to be separated; (Bur.) ကျယ်သည်။ တရနှင့်တရဝေးသည်။

ဩိတ်, *n.* a rhinoceros; (Bur.) ကြီ။
ဩိုင်, *v. t.* to step over any object; (Bur.) ကျော်သည်။
ဩေင်, *a.* withered, သေင်။ *v. i.* to wither; (Bur.) သွေ
ခြောက်သော။ သွေခြောက်သည်။
ဩောတ်, *n.* mortar; (Bur.) သရွတ်။
ဩောတ်, *n.* zinc; (Bur.) သွပ်။
ဩံ, *n.* grain, paddy, ဩောအ်။ ဩံသွူ။ (Bur.) စပါး။
ကောက်စပါး။
ဩံဂန်, *n.* maize; (Bur.) ပြောင်း။
ဩံဂျုင်, *n.* wheat; (Bur.) ဂျုံစပါး။
ဩံဇော်, *n.* rice that is long in growth; (Bur.)
ကောက်ကြီး။
ဩံပလိုင်, *n.* glutinous rice; (Bur.) ကောက်ညှင်း။
ဩံပလိုင်တင်စ်, *n.* the red glutinous rice; (Bur.)
ကောက်ညှင်းအနီ။
ဩံပလိုင်ပစံက်, *n.* the black glutinous rice; (Bur.)
ကောက်ညှင်းငရှိပ်။
ဩံလိုင်, *n.* a sheaf of paddy, ဩံစန်။ (Bur.) ကောက်
လှိုင်း။
ဩံဇူဖြာတ်, *n.* the common low-land paddy; (Bur.)
ကောက်စပါး။
ဩံဇူသေံ, *n.* a kind of paddy generally used in feed-
ing ponies; (Bur.) ရှမ်းကလေး။
ဩိုင်, *v. t.* to build; (Bur.) ဆောက်သည်။
ဩိုင်ဟန်, *v. t.* to build up; to edify; (Bur.) တည်ဆောက်
သည်။ တည်လုပ်သည်။
ဩိုဟ်, *n.* the chest; (Bur.) ရင်ခေါင်း။
ဩိုင်ဗ, *n.* consumption, ဩိုင်ဂြက်။ (Bur.) ခြောင်းခြောက်။
သှ, *n.* a leaf, ထှ။ (Bur.) အရွက်။
သှတ္တောင်, *n.* the external ear; (Bur.) နားရွက်။

သူကရင်, *n.* the leaf of a door ; (Bur.) တံခါးရွက်။
သူကြွက်, *n.* the spleen ; (Bur.) သရက်ရွက်။
သူဇေဝ်, *n.* catechu ; (Bur.) ရှားစေး။
သူတာထဝ်, *n.* an ear ornament of beaten gold rolled into a cylinder ; (Bur.) ရွှေနားတောင်း။
သူထွေ်ဝ်, *n.* a balance ; (Bur.) ချိန်ခွင်။
သူပတ်, *n.* a sacred book, the Scriptures ; (Bur.) ကျမ်းစာ။
သူပတ်ပညတ္တိ, *n.* a book of commands, the Law ; (Bur.) ပညတ်ကျမ်း။
သူပတ်အနာဂတ်တိ, *n.* a book of prophecies, the Prophets ; (Bur.) အနာဂတ်တိကျမ်း။
သူယာ, *n.* a sail ; (Bur.) ရွက်ထည်။
သူသွေဝ်, *n.* the blade of an helm ; (Bur.) တက်မ။
သူံဗဇး, *v. t.* to encourage one who is overcome with fear, သူာမ်ဗဇး။ (Bur.) ရဲရင့်စေသည်။
သူဲ, *v. t.* to change, to exchange, ထူဲ။ (Bur.) လဲသည်။
သူဲစး, *v. t.* to change one's clothes ; (Bur.) အဝတ်လဲသည်။
သူဲဆ, *n.* the outer part of a tree, the alburnum ; (Bur.) အကာ။
သူင်, *a.* high, exalted ; *v. i.* to be high ; (Bur.) မြင့်သော။ မြင့်သည်။
သွေံ, *v. t.* to cover, overspread, သလောမ်။ (Bur.) ခြုံသည်။
သွေံလတက်, *v. t.* to wear a cloth, as a shawl over the shoulder, သလေံလတက်။ (Bur.) အဝတ်ဝတ်သည်။
သိုက်စုတ်, *v. t.* to put on as shoes or gloves ; (Bur.) စွပ်ထည့်သည်။
သိုင်, *n.* a metal cup or bowl ; (Bur.) ဖလား။

သူးဂ္ဂိသဒ္ဓိ, *v. t.* to beget. See သလးဂဟ္ဟ။ (Bur.) မွေးဖွားသည်။

သွ, *n.* any kind of soup, broth, gravy, or curry, commonly pronounced *fwa*; (Bur.) ဟင်း။

သွက်, *prep.* for the sake of, သွက်ဝွိက်။ (Bur.) အတွက်။ အဖို့။

သွက်ဂွံ, *conj.* that, in order that; (Bur.) အောင်။ ဌါ။ အထိုဌါ။

သွတ်, *a.* small, commonly pronounced *fwawt*; *v. i.* to be small; (Bur.) သေးသော။ နုပ်သော။ သေးနုပ်သည်။

သွပ်လပံ, *v.* to dream; *n.* a dream, commonly pronounced *fwawp l'paw* or *fop l'paw*; (Bur.) အိမ်မက်။

သွဝ်, *n.* one of the celestial regions according to Buddhism; (Bur.) ကောင်းကင်ဘုံနှင့်ဆိုင်သောအရပ်ဒေသ။

သွာ, *n.* a water-lily, usually pronounced *fwā* (Bur.) ကြာ။

သွာင်, *n.* a branch of a tree, of a road or river, usually pronounced *fwaing*; (Bur.) အကိုင်းအခက်။ မြစ်ခွဲကလေး။ လမ်းခွဲကလေး။

သွိ, *n.* duckweed; (Bur.) မှော်။

သွုင်, *n.* a dose; (Bur.) တခွက်စာ။

သွေဒေန်, *a.* Swedish; (Bur.) ဆွေဒင်လူမျိုးနှင့်ဆိုင်သော။

သွိုဝ်, (Pali သရ), *n.* a vowel; (Bur.) သရ။

သွ်, *n.* an oath, a curse, usually pronounced like *fwaw*; (Bur.) ကျိန်ခြင်း။

သွံ, *v. t.* to sell; (Bur.) ရောင်းသည်။

သွံပရး, *v. t.* to retail; (Bur.) လက်လီစိတ်၍ရောင်းသည်။

သွံ, *v. a.* so, indeed. See Gram. § 17-2. (*g*); (Bur.) တကား။

သွး, *n.* drift-wood and other rubbish floating on the water; (Bur.) ဒိုက်။ အမှိုက်။

သွာတ်ခုန်, *v.* to bail water out of a boat or ship; (Bur.) လှေထဲကရေပက်သည်။

ဟ

ဟလုင်, *n.* an eel; (Bur.) ငါးရှဉ့်။

ဟင်, *n.* stocks, timbers on which a boat is built; (Bur.) စင်။

ဟင်, *n.* a granary, ဟင်ဒရုံ။ (Bur.) ကျီကျ။ စပါးကျီ။

ဟတ်, *n.* a spinning-wheel; (Bur.) ရစ်။

ဟတ်, *n.* a cubit equal to 18 inches; (Bur.) အတောင်။

ဟတ်သဝံဒင်, *n.* a standard cubit equal to $19\frac{1}{2}$ inches; (Bur.) သံတောင်။

ဟဝ်, *n.* a high, raised frame, stage, scaffold; (Bur.) လင့်စင်။

ဟာ, *v. a.* sign of a direct question; (Bur.) လား။ ထော။

ဟာ, *v. i.* to open, to spread apart as a wound; (Bur.) ဟာသည်။

ဟာပါင်, *v.* to open the mouth; (Bur.) နှုတ်ဖွင့်သည်။

ဟာဲ, *int.* Ah! aha! used in calling out to a child; (Bur.) ဟေ့။

ဟာတ်, *n.* a shallow place in a river; (Bur.) မြစ်ထဲမှာ ရေတိမ်။

ဟိင်ဟိုဝ်, *v. i.* to be dull, melancholy; (Bur.) စိတ်ညှိုးငယ်သော။

ဟိဏ္ဏာ, *a.* ugly, wicked; *v. i.* to be ugly; (Bur.) ရုပ်ဆိုးသော။ ရုပ်ဆိုးသည်။

ဟီ, *v. i.* to drift; (Bur.) မျောသည်။

ဟုတ်, *v. i.* to diminish, as numbers; (Bur.) ဆုတ်ထွေ့သည်။

ဟုံ, *v. i.* to suffer loss in business or trade; to fail, ဟုပ်။ (Bur.) ရှုံးသည်။

ဟုံဖြော်, *a.* sorrowful, desponding; *v. i.* to be sorrowful; (Bur.) ဝမ်းနည်းသော။ ဝမ်းနည်းသည်။

ဟုံခုပ်, *v. i.* to bathe; (Bur.) ရေချိုးသည်။

ဟူဟူ, *v. i.* to blaze, to start up, as the wind; (Bur.) (မီး) တောက်သည်။ (လေ) ထသည်။

ဟောက်, *v. i.* to be burnt up, consumed by fire; (Bur.) ကျွမ်းသည်။

ဟောင်, *v. a.* like ရောင်။ See Gram. § 17-2. (*a.*); (Bur.) လိမ့်မည်။

ဟောန်ဆဲ, *v. t.* to treasure up; (Bur.) ဆည်းဖူးသည်။

ဟေဗြဲ, *a.* Hebrew; (Bur.) ဟေဗြဲအမျိုးနှင့်ဆိုင်သော။

ဟေမန္တ, (Pali), *n.* one of the three seasons of the year, the cold season, the winter; (Bur.) ဟေမန္တဥတု။ ဆောင်းကာလ။

ဟေလသ, *a.* Greek; (Bur.) ဟေလသလူမျိုးနှင့်ဆိုသော။

ဟေလေဏော်, (Greek), *a.* Hellenistic; (Bur.) ဟေလနိတ်အမျိုးနှင့်ဆိုင်သော။

ဟော်, *n.* the gadfly, ဟောဆီ။ (Bur.) မှက်။

ဟော်, *n.* a kind of reed used in making mats, ဟောဆီ။ (Bur.) သပေါ့ပင်။

ဟဲ, *a.* pacified, quieted, applied also to the closing of war; *v. i.* to be pacified; (Bur.) ပြေသော။ ပြေသည်။

ဟဲဟုံ, *a.* tranquillized, pacified, quieted, ဟဲဟော်။ *v. i.* to be pacified; (Bur.) ပြေငြိမ်းသော။ ပြေငြိမ်းသည်။

ဟဲ, *int. Halloo! Ho!* an exclamation used to call the attention of a person at a distance; (Bur.) ဟေ့။

ဟဲ, *v. t.* to associate with, to mingle with; (Bur.) ရောသည်။

ဟဲ့နှ်, *v. i.* to be mingled; (Bur.) ရောနှောနေသည်။

ဟံင်, *v. t.* to save, to rescue, especially from water; (Bur.) ကယ်သည်။ ဆယ်သည်။

ဟံင်ပြဉ်, *v. t.* to deliver, to save; (Bur.) ကယ်တင်သည်။ ကယ်ဆယ်သည်။

ဟိုင်, *n.* a large species of hornet; (Bur.) ပျားတူအကြီးမျိုး။

ဟိုတ်, *n.* a cause; as ဟိုတ်ဖီ *cause and effect*; *conj.* because; (Bur.) အကြောင်း။ အကျိုးအကြောင်း။ သော့ကြောင့်။

ဟိုတ်ဂ်ရ, *conj.* on account of that, therefore, because of that, ဟိုတ်နှဉ်။ (Bur.) ထိုအကြောင်းကြောင့်။ ထိုကြောင့်။

ဟိုတ်နှဉ်, *prep.* because of; (Bur.) အကြောင်းကြောင့်။

ဟိုတ်ဖီ, *n.* an event; (Bur.) အကြောင်း၏အကျိုး။

ဟိုတ်မွးဂ်, *conj.* for; (Bur.) အကြောင်းမူကား။

ဟိုတ်မဲ့, *v. i.* to be grieved; (Bur.) ဝမ်းနည်းသည်။

ဟို, *v. i.* and *v. t.* to speak, ဟိုတ်။ as ဟိုအရေဝ် *to talk*; (Bur.) ပြောသည်။

ဟိုခွေဝ်, *v. t.* to reply to in conversation; (Bur.) ပြန်ဆိုသည်။ ပြန်ပြောသည်။

ဟိုဂး, *v. t.* to say; (Bur.) ပြောဆိုသည်။

ဟိုဖို့, *v. i.* to say, speak, tell; (Bur.) ပြောဆိုသည်။

ဟိုတွံ, *v. t.* to speak in solemn discourse, to preach; (Bur.) တရားပြောသည်။

ဟိုမုသာ, *v.* to lie; (Bur.) မုသာပြောသည်။

ဟိုဝ်, *v. t.* to fasten a woman's petticoat; (Bur.) ထမိန်ဝတ်သည်။

ဟး, *v. t.* to overflow; (Bur.) လွှမ်းသည်။

ဟးပရး, *v. t.* to overflow, as a flood, ဟးဗး။ (Bur.) လွှမ်းမိုးသည်။

ဟွံ, *adv.* not, ဟ။ (Bur.) မ။ မ—ဘူး။

ဟွံက, *v. i.* to be not even, *i. e.* to exceed, used only in negative form, and most commonly adverbially; as မိုဟ်ယဒုပန်စောင့်ဟွံက *more than forty Jews*; (Bur.) မက။

ဟွံတိဂုန်, *a.* ungrateful, literally does not know a favor; *v. i.* to be ungrateful; (Bur.) ကျေးဇူးမဲ့သော။ ကျေးဇူးမဲ့သည်။

ဟွံန်သင်္ဂ်, *conj.* but; (Bur.) ထိုသို့မဟုတ်။ သို့သော်လည်း။

ဟွံဗိတ်, *adv.* without intermission, ဟွံသုတ်။ (Bur.) မပြတ်မလပ်။

ဟွံမွဲ, *adv.* not to be; not one; *a.* absent, not any; (Bur.) မရှိ။

ဟွံမွဲကီဂုန်, *a.* useless; (Bur.) ကျေးဇူးမရှိသော။

ဟွံမွဲကီမိမ, *n.* an orphan; (Bur.) မိဘမဲ့။

ဟွံလံ, *adv.* lately, ဟွံလဆိ။ (Bur.) မကြာခင်။

ဟွံသ္ဆးဇ်း, *a.* unholy; *v. i.* to be unholy; (Bur.) မသန့်ရှင်း မစင်ကြယ်သော။ မစင်ကြယ်ဘဲရှိသည်။

ဟွံသေင်, *adv.* no, not so; as ထြန်ဟွံသေင် *it is not silver*; (Bur.) မ။ မဟုတ်။

◎

◎က်, *v. t.* to pass over; (Bur.) ကျော်သည်။

◎င်, *n.* a bamboo shoot, or sprout; (Bur.) မျှစ်။

◎တ်, *a.* young, tender; *v. i.* to be tender; (Bur.) နုသော။ နုသည်။

◎တ်, *v. t.* to measure with a ruler or line; (Bur.) တိုင်းသည်။

◎န်, *v. t.* to braid; (Bur.) ကျစ်သည်။

◎န်သေဒ်, *v.* to do up the hair by braiding; (Bur.) ဆံပင်ကိုကျစ်သည်။

ဝင်, *n.* ratan; (Bur.) ကြိုင်။
ဝင်ကဒါတိ်, *n.* the okra; (Bur.) ရုံးပတိ်။
ဝင်ကသွန်, *n.* the marsh-date palm; (Bur.) သင်ပေါင်း။
ဝင်ရမ္မထာ, *n.* a large species of ratan used as rope; (Bur.) ရမ္မထာကြိုင်။
ဝတ်, *v. t.* to pluck, as fruit or flowers from a tree; (Bur.) ခူးသည်။
ဝါ, *n. a.* two; (Bur.) နှစ်။
ဝါကရော်, *a.* cloven; (Bur.) နှစ်ခြမ်းဖြစ်သော။
ဝါစောတ်, *n. a.* twenty; (Bur.) နှစ်ဆယ်။
ဝါဝါ, *adv.* twice, ဝါဂဏန်။ (Bur.) နှစ်ကျိပ်။ နှစ်ခါ။
ဝိင်ဒုဉ်, *v. i.* to swim; (Bur.) ရေကူးသည်။
ဝိ, *n.* a river; a sea; (Bur.) မြစ်။ ပင်လယ်။
ဝိဒ္ဒေဉ်, *n.* a sea; (Bur.) ပင်လယ်။
ဝုက်, *n.* a kind of plant; the Telinga potato, the *arum campanulatum*; (Bur.) ဝ။
ဝုင်, *v. t.* to strike; (Bur.) ရိုက်သည်။
ဝုန်, *n.* a knife; (Bur.) ထား။
ဝုန်ပျော်ဝ်, *n.* a clasp-knife; (Bur.) မောင်းချထား။
ဝုန်သေဉ်, *n.* a razor; (Bur.) သင်တုန်းထား။
ဝုန်သွေင်စာင်, *n.* a pen-knife; (Bur.) မှင်တံကိုချွန်သော ထားကလေး။
ဝေတ်, *v. i.* to be crowded; (Bur.) တယောက်နှင့်တယောက် တိုးသည်။
ဝေဲ, *a.* distorted, out of square; *v. i.* to be distorted; (Bur.) ကွေသော။ ကွေသည်။ ချွဲသည်။
ဲ, *n.* an anna; (Bur.) ဲ။
ဲ, *n.* the pea, a leguminous plant, of which there are many kinds; (Bur.) ဲ။
ဲကလုတ်တိ, *n.* the Goa bean; (Bur.) ဲမြင်။

ဓဉ္ဇော်, *n.* a weight equal to four of the seeds of the *adenanthera pavonina*, (ပေါင်မဇ္ဇော်။) (Bur.) ဝကြိုး။

ဓဉ္ဇောတ်, *n.* a weight equal to three of the seeds of the *adenanthera pavonina*, (ပေါင်မဇ္ဇော်။) (Bur.) ဝငယ်။

ဓေါတ်, *v. t.* to unsheathe; (Bur.) (ထားကို) အိမ်မှဆွဲထုတ်သည်။

ဓေါပါင်, *v.* to rinse the mouth; (Bur.) နှုတ်ကျင်းသည်။

ဓိုက်, *n.* a small mortar; (Bur.) ဆုံ။

ဓိုင်, *n.* a pickle condiment; (Bur.) ချဉ်ဖျော်ဖတ်။

ဓိုင်, *n.* a large species of deer, the *rusa hippelaphus*; (Bur.) ဆတ်။

ဓိုတ်, *v. t.* to take with the hand; (Bur.) ထက်နှင့်ယူသည်။

ဓိုတ်, *v. t.* to make straight; (Bur.) ဖြောင့်စေသည်။

ဓိုတ်, *adv.* even; (Bur.) ပင်။ အမျှ။ စင်။

ဓိုတ်, *prep.* about; (Bur.) အခန့်။ အမျှ။ အလောက်။

ဓိုတ်ထီ, *adv.* about how much, however much; (Bur.) အဘယ်မျှလောက်။

ဓိုန်, *conj.* yet, though, still; (Bur.) သော်လည်း။

ဓိုန်ဂျလေ, *conj.* notwithstanding; (Bur.) သို့သော်လည်း။

ဓိုန်ဒ်ကို, *conj.* notwithstanding it is so; (Bur.) ထိုသို့ဖြစ်သော်လည်း။

ဓိုပ်, *n.* a teal duck; (Bur.) စစ်စဲငှက်။

ဓိုပ်မေပ်, *n.* a small species of teal; (Bur.) ဂါရဂတ်။

ဓိုမ်, *a.* not sharp, dull; *v. i.* to be not sharp, dull; (Bur.) မထက်။ တုံးသော။ တုံးသည်။

ဓိုမ်, *a.* dull, stupid; *v. i.* to be dull; (Bur.) ညာဏ်ထိုင်းသော။ ညာဏ်ထိုင်းသည်။

ဓိုဝ်, *n.* salt; (Bur.) ဆား။

ဓိုဝ်ကာင်, *n.* calomel; (Bur.) ဖြတားဆားချို။

ဓိုဝ်သိင်ဂ, *n.* rock-salt; (Bur.) သိန္ဓဝဆား။

ဓိဟ်, *a.* cold; *v. i.* to be cool, တွိုဟ်။ (Bur.) ချမ်းသော။ ငြှိသည်။

ဓိဟ်ဓိတ်, *a.* happy, literally, cool in the mind; *v. i.* to be cool in the mind; (Bur.) စိတ်အေးသော။ စိတ်အေးသည်။

ဓိဟ်ညြိုဟ်, *a.* comfortable, peaceful; *v. i.* to be comfortable; (Bur.) ငြိမ်သက်သော။ ငြိမ်သက်သည်။

ဓိဟ်, *v. t.* to cook by boiling; (Bur.) ပြုတ်သည်။

ဓ, *n.* sugar-cane; (Bur.) ကြံ။

ဓံက်, *v. t.* to hoe; to spin (as a top); to peck (as a bird); (Bur.) ပေါက်သည်။

ဓံက်, *n.* a cigar; (Bur.) ဆေးလိပ်။

ဓံက်တဝ်, *n.* a pipe for smoking; (Bur.) ဆေးတံ။

ဓံက်တူ, *n.* a mattock, a hoe; (Bur.) ပေါက်တူး။

ဓံင်, *v. t.* to bear, bring forth, as animals, ဆင်။ (Bur.) ဖွားသည်။ မွေးသည်။

ဓံင်ကွောတ်, *v.* to warm one's self by a fire; *v. i.* to be in childbed; (Bur.) မီးသုံသည်။ မီးနေသည်။

ဓး, *v. t.* to change, ဓးလဲာ။ (Bur.) လဲသည်။

ဓးဘဝ, *v.* to change states of existence, that is, to die; (Bur.) ဘဝပြောင်းသည်။

ဓးယာတ်, *v.* to change one's clothes; (Bur.) အဝတ်လဲသည်။

ဒ

ဒ, *pers. pro. mas. sing.* you, disrespectful; (Bur.) မင်း။ မောင်မင်း။ နင်။

ဒ, *pro.* it; (Bur.) သင်း။

ဒဏံ, *pers. pro. mas. sing.* you, used only in anger and quarrelling; (Bur.) မင်း။

မြဲ, *pers. pro. sing.* you, used in a friendly, familiar way by the aged to the young; (Bur.) ကွယ်။

မြဲ, *n.* an elder sister; (Bur.) အစ်မ။

မြဲဗဲ, *n.* a sister-in-law, the elder sister of either husband or wife; (Bur.) မရီး။ ယောကျ်မကြီး။

မြို့, *pers. pro. fem. sing.* you (contemptuous); (Bur.) ညည်း။

မြို့ထဲ, *pers. pro. fem. sing.* you, used only by persons in anger; (Bur.) နင်။

မြေဲ, *n.* a female, မြောအိ။ (Bur.) အမ။

မြေဲ, *a.* an affix denoting the feminine gender, မြောအိ; as ဂုမြေဲ *a cow*; (Bur.) အမ။

မြေဲကိုတ်, *n.* a crown; (Bur.) သရဖူ။

မြေဲစဲ, *n.* a large louse; (Bur.) သန်းမ။

မြေဲဖိုင်, *n.* the great toe; (Bur.) ခြေမ။

မြေဲတလကောန်, *n.* a female animal that has young; (Bur.) သားအုပ်မ။

မြေဲတဲ, *n.* the thumb; (Bur.) လက်မ။

မြေဲမိုတ်, *n.* a man of mature age, in distinction from a young man; (Bur.) လူကြီး။ အသက်ကြီးသူ။

မြေဲသွု, *n.* the best quality of rice; (Bur.) ဆန်ရင်း။

APPENDIX.

အ

အလျှာ်	A-hlaik,	အလျှာတ်။

က

ကမာကေ၎်	Kamā-ke,	ကမာကေး။
ကမာဝက်	Kamā-wet,	ကမာဝက်။
ကမာရိုတ်	Kamā-yût,	ကမာရွတ်။
ကလဆ်	Ka-law,	ကလော့။
ကလဲ	Ka-lwĭ,	ကလွိ။
ကလိုင်ဗီ	Ka-la-bi,	ကလာဗီ။
ကဝိုင်မျှာသျှိတ်ဗင်္ဂလာ	Bay of Bengal,	ဘင်္ဂလားထောင့်ကွေ့။
ကဝိုင်မျှာသျှိတ်ဟဒ်သန်	Hudson's Bay,	ဟဒ်စံပင်လယ်ထောင့်ကွေ့။
ကကွတ်	Nga-bye-ma,	ငါးငြေမ။
ကျှာ်ကဓိ၊ကျှာ်သတို	Kyaik-tha-tôn,	သထုံစေတီ။
ကျှာ်ကလောန်ပန်	Kyaik-ka-lûnpon,	ကျိုက်ကလွန်ပွန်။
ကျှာ်ကသန်	Kyaik-ka-than,	ကျိုက်ကသန်။
ကျှာ်ခိုင်	Kyaik-khût,	ကျိုက်ခွတ်။
ကျှာ်ထွံ	Kyaik-kamaw,	ကျိုက်ကမော့။
ကျှာ်ထော၀်	Kyaik-hto,	ကျိုက်ထို။
ကျှာ်ပ္ပာင်	Kyaik-padaing,	ဘုရားဖြူ။
ကျှာ်ပရင်	Kyaik-p'rang,	ကျိုက်ပရန်။
ကျှာ်ဗိ	Kyaik-pĭ,	ဘုရားသုံးဆူ။
ကျှာ်ဗရင်	Kyaik-myaw,	ကျိုက်မျော။
ကျှာ်ဗင်ဂြေ်	Kan-gyi Pagoda,	ကန်ကြီးစေတီ။
ကျှာ်ဗူး	Kyaik-hpa-n,	ကျိုက်ဖန့်။
ကျှာ်ပြစ်တ်	Kyaik-prabat,	ခြေတော်ရာ။
ကျှာ်ရောဂေါ	Ro-go Pagoda,	ရိုးဂိုးစေတီ။

ကျင်သေံထိုးကျင်သေမ်ထို	Kyaik-than-lan,	ကျိုက်သံလန်။
ကျင်ဆွာထိယိုဝ်	Kyaik-htiyo,	ကျိုက်ထီးယိုး။
ကြုက်ဝိ	Krûk-pĭ,	ကြုတ်ပိ။
ကြုင်က	Kyong-ka,	ကြိုက။
ကြုင်ဝိသွောင်	Chaung-sôn (The three branches),	ချောင်းဆုံ။
ကြုင်ဝါန်	Kyong-wan,	ကြိုဝန်း။
ကြုင်ပေင်	Kyong-paing	ကြိုဖိုင်။
ကြုင်မြာန်	Kyong- mayan,	ကြိုမရန်း။
ကြိုန်ထိုင်	Ye-bû,	ရေပူ။
ကုံက်ထံင်	Natmaw,	နတ်မော်။
ကွာန်ကဒေါ	Ka-doe,	ကဒိုး။
ကွာန်ကရေင်	Kwan-karen,	ကရင်ရွာ။
ကွာန်ခဗျင်	Zā-tha-ben,	ဇာသပြင်။
ကွာန်ခရိုင်ဖြေင်	Kywè-gyan,	ကျွဲခြံ။
ကွာန်ခလာတ်	Kha-lat,	ခလတ်။
ကွာန်ချင်ထိုက်	Khyan-laik,	ချံထိုက်။
ကွာန်ခြုမ်	Kwan-khrom,	ဖရုံကူ။
ကွာန်ဂဒုင်ဆိုင်	Kha-dongthē,	ဂဒုန်သေး။
ကွာန်ဂူ	Kwan-gû,	တောင်ယာရွာ။
ကွာန်တမိ	Kwan-tamĭ,	ရွာသစ်။
ကွာန်ဒလိုင်	Kwan-talaing,	ဒလိုင်ရွာ။
ကွာန်ဒုန်ဂူ	Kwan-tûnglè,	ကြခတ်ဝါးရွာ။
ကွာန်ပိစောင်	Thongzè,	သုံးဆယ်။
ကွာန်ဖအံက်	Hpa-awk,	ဖအောက်ရွာ။
ကွာန်မင်ဂွန်	Kwanmangglon,	မန်ကျည်းရွာ။
ကွာန်လဖိုင်	Lamaing,	လဖိုင်း။
ကွာန်လဲ	Kwan-lai,	ထိုင်ရွာ။

GEOGRAPHICAL NAMES.

ကွာန်သာံပင်လို၊ ကွာန်ကွင်ဖြမ်	Sam-paw-lerm, or Tapawlom,	သဘော်ပျက်ရွာ။
ကွာန်သွေ့ဝ်ဖြဲ	Ngyaungbenzeik,	ညောင်ပင်ဆိပ်။
ကွိက်ခပုင်	Kweik-kha-pong,	ကွိတ်ခပုန်။

ခ

ခဇိုင်	Kha-zaing,	ခဇိုင်း။
ခဒုး	Kha-da,	ခဒါး။
ခယျး	Kha-yah,	ခရားရွာ။
ခလံက်ကလိင်	Let-pan,	လက်ပန်။
ခလံက်စပ်	Kha-lauk-bo,	ခလောက်ဗို။
ခှိုင်ကာသပိ	Caspian Sea,	ကာသပိဆားအိုင်။
ခှိုင်ဂါလိလဲ	Sea of Galilee,	ဂါလိလဲအိုင်။
ခှိုင်တစာတ်	Lake Tchad,	တချန်အိုင်။
ခှိုင်သုပေရိအစ်	Lake Superior,	စုပေရိအော်အိုင်။
ခှိုင်အာရလ	Sea of Aral,	အာရလဆားအိုင်။

ဂ

ဂရောန်	Shan-zu,	ရှမ်းစု။
ဂရိုက်သိတ်	Kha-raik-thit,	ခရိုက်သစ်။
ဂြိုပ်လစံက်	Black Forest,	တောနက်။
ဂြိုပ်ဟောမဝန်	HemawonForest,	ဟိမဝန္တတော။

ဌ

ဌါင်ဒိုပ်	Ngan-tè,	ငန်းတေး။

ဇ

ဇိုင်ကျာ်၊ယေင်ဌိန်	Zing-kyaik,	ဇင်းကျိုက်။
ဇိုပ်ဒိုပ်ထင်ကသီ	TenasserimRange,	တနဿာရီတောင်ရိုး။
ဇိုပ်ဒိုပ်ပုရဏော	Pyrenees,	ပုရနေတောင်ရိုး။
ဇိုပ်ဒိုပ်ဗဂေါ	PeguYomaRange,	ပဂိုးရိုးမတောင်။
ဇိုပ်ဒိုပ်ရခိုင်	Arakan Yoma Range,	ရခိုင်ရိုးမတောင်။

GEOGRAPHICAL NAMES.

ဇိုင်ဒိုင်ရံက်ကိ	Rocky Mts.,	ရောကိတောင်ရိုး။
ဇိုင်ဒိုင်ဟေမဝန်	Himalaya Mts.,	ဟိမဝန္တတောင်ရိုး။
ဇိုင်ဒိုင်အာတ်လာတ်	Atlas Mountains,	အာတ်လတ်တောင်ရိုး။
ဇိုင်ဒိုင်အာန်ဒေ	Andes,	အန်ဒေတောင်ရိုး။
ဇိုင်ဒိုင်အာလဃေဏိ	Alleghany Mts.,	အာလေဃေနိတောင်ရိုး။
ဇိုင်ဒိုင်အာလပ	Alps,	အာလပတောင်ရိုး။
ဇိုင်ဒိုင်ဥရလ	Ural Mountains,	ဥရလတောင်ရိုး။
ဖြဇာ၊သ္ဒဲဇာ	Paingnè-gōng,	ပိန်းနဲကုန်း။

ဒု

ဒုင်ကရီ၊ဒုင်သတို	Thaton,	သထုံမြို့။
ဒုင်ကန်ဿာန်တိနုပ်ပှ	Constantinople,	ကံစတံတိနောပလမြို့။
ဒုင်ကပ်ပေန်ဟာဂေန်	Copenhagen,	ကိုပင်ဟာဂင်မြို့။
ဒုင်ကပ်ရိန္ဆု	Corinth,	ကောရိန္ဆုမြို့။
ဒုင်ကာလိဃာတ္တ	Calcutta,	ကာလကတ္တမြို့။
ဒုင်ကဲရောပ်	Cairo,	ကေရိမြို့။
ဒုင်ကျာ်ခမီ	Amherst,	ကျိကွမီမြို့။
ဒုင်ကျောပ်တောပ်	Kyoto,	ကျိတိုမြို့။
ဒုင်ကျှေင်တိ	Yaynangyaung,	ရေနံချောင်းမြို့။
ဒုင်ကွာန်တန်	Canton,	ကောင်းတုံမြို့။
ဒုင်ကွိဇေက်	Quebec,	ကွိဗက်မြို့။
ဒုင်ခတိုင်	Sittang,	စစ်တောင်းမြို့။
ဒုင်ခရေတ်ယျာဏ	Christiania,	ခရစ်ယာန်နမြို့။
ဒုင်ဂျဲသဂေါပ်	Glasgow,	ဂလာစဂိုပ်မြို့။
ဒုင်စိန်ဏပေါပ်	Singapore,	စင်ပူရမြို့။
ဒုင်စေတ်ကိုင်	Sagaing,	စစ်ကိုင်းမြို့။
ဒုင်စေတ်တဂံင်	Chittagong,	စစ်တကောင်းမြို့။
ဒုင်စေတ်တဲ	Akyab,	စစ်တွေမြို့။

GEOGRAPHICAL NAMES.

ဇုင်ဇင်မဲ့ၢာ	Zimmè or Chieng-mai,	ဇင်းမယ်မြို့။
ဇုင်ဇိဒေါန်	Zidon,	ဇိဒုန်မြို့။
ဇုင်ဇုရိဟ်	Zurich,	ဇုရိတ်မြို့။
ဇုင်ဇြာ	Zaya,	ဇယားမြို့။
ဇုင်ဒုမာသကု	Damascus,	ဒမာသက်မြို့။
ဇုင်ဒုဇွေန်	Dublin,	ဒုဗလင်မြို့။
ဇုင်ဏင်ကသီ	Tenasserim,	တနသ်ာရီမြို့။
ဇုင်တဝ်ရန်တောဝ်	Toronto,	တိုရန်းတိုမြို့။
ဇုင်တဟောရာန်	Teheran,	ထေရံမြို့။
ဇုင်တုနေတ်	Tunis,	တုနစ်မြို့။
ဇုင်တောဝ်ကျောဝ်	Tokyo,	တိုကျိုမြို့။
ဇုင်တံင်ဂူ။	Toungoo,	တောင်ငူမြို့။
ဇုင်တိုက်ဂလ (Pali ဂေါဌမတ္တိက)	Tokkola (the present Ayitthima),	တိုက်ကုလားမြို့။
ဇုင်ထဝါ၊ ဇုင်ခဝါ	Tavoy,	ထားဝယ်မြို့။
ဇုင်ဒဏုဗျူ။	Danubyu,	ဒနုဖြူမြို့။
ဇုင်ဒျောဒျာ	Yuthyia,	ယိုးဝယားမြို့။
ဇုင်နူယုံက်	New York,	နုယောကမြို့။
ဇုင်ပါရိ	Paris,	ပါရိမြို့။
ဇုင်ပိလဝ်ပိဏာန်	Penang,	ပိလောပိနံမြို့။
ဇုင်ပုသီ	Bassein,	ပုသိန်မြို့။
ဇုင်ပေကျိန်	Pekin,	ပဲကျည်မြို့။
ဇုင်ပြန်	Prome,	ပြည်မြို့။
ဇုင်ဖာပန်	Pāpûn,	ဖာပွန်မြို့။
ဇုင်ဖိလဒေလဖိ	Philadelphia,	ဖိလဒေလဖိမြို့။
ဇုင်ဖျာပန်	Pyapûn,	ဖျာပုံမြို့။
ဇုင်ဗဂေါ	Pegu,	ပဂိုးမြို့။

GEOGRAPHICAL NAMES.

ခုင်ဗမ်ဗေ	Bombay,	ဗုံဗိုင်မြို့။
ခုဗမ်မဝ်	Bamaw, or Bamo,	ဗံမော်မြို့။
ခုင်ဗရာနွဿီ	Benares,	ဗရဏာသီမြို့။
ခုင်ဗိက်	Mergui,	မြိတ်မြို့။
ခုင်ဖြဝတီ	Myawadi,	မြဝတီမြို့။
ခုင်ဖြေဖြေဝ်	Ratpuri,	ရတ်ပူရိမြို့။
ခုင်မ္ဂ်	Macao,	မကောမြို့။
ခုင်မတ်မွဲလိုဂ်၊ ခုင်မတ်လိုလို	Maulmain,	မော်လမြိုင်မြို့။
ခုင်မဝ်သ္ကောဝ်	Moscow,	မောစကိုမြို့။
ခုင်မာဒုရာတ်	Madras,	မာဒရတ်မြို့။
ခုင်မာန်ချေသတိုဝ်	Manchester,	မံချက်တာမြို့။
ခုင်မာန်တလေ	Mandalay,	မန္တလေးမြို့။
ခုင်မာလာကာ	Malacca,	မာလကမြို့။
ခုင်မုဝ်တွံ၊ ခုင်မုဟ်တွန်	Martaban,	မုတ္တမမြို့။
ခုင်ယပ္ပေ	Joppa,	ယုပ္ပေမြို့။
ခုင်ယာံ၊ ခုင်မိယာံ	Dongyin,	ဒုန်ရင်း။
ခုင်ရာံပြဲ	Ramree,	ရမ်းပြဲမြို့။
ခုင်ယေရှသလေမ်	Jerusalem,	ယေရှုလင်မြို့။
ခုင်ယောဝ်ကိုအ်ဟါမ	Yokohama,	ယိုကိုဟားမမြို့။
ခုင်ယျံက်	York,	ယောကမြို့။
ခုင်ရဟေင်	Raheng,	ရဟိုင်းမြို့။
ခုင်ရဝ်မ	Rome,	ရောမမြို့။
ခုင်ရေဝ်	Ye,	ရေးမြို့။
ခုင်လကံကြိုက်၊ ခုင်လ္ကံကြိုက်	Kaw-karit,	ကော့ကရိတ်။
ခုင်လဂုင်၊ ခုင်လ္ဂုင်	Rangoon,	ရန်ကုန်မြို့။
ခုင်လန်ခုန်	London,	လုံဒုံမြို့။

GEOGRAPHICAL NAMES.

ဒုင်လိသွန်	Lisbon,	လိစဗံမြို့။
ဒုင်လိဓေပူ	Liverpool,	လိဝေပုလမြို့။
ဒုင်ဝါသှိင်တန်	Washington,	ဝါရှိန်တုံမြို့။
ဒုင်ဝိအေဏ္ဏာ	Vienna,	ဝိဇနမြို့။
ဒုင်ဝေဟာမ်	Wareham,	ဝဟမ်မြို့။
ဒုင်သ္တုံက်ဟောမ်	Stockholm,	စတုပ်ဟုံမြို့။
ဒုင်သမုရဏာ	Smyrna,	စမုရနမြို့။
ဒုင်သာန်တဲ့	Sandoway,	သံတွဲမြို့။
ဒုင်သာန်ပေတြုဓုဂ်	St. Petersburg,	စိန့်ပေတရုဗုတ်မြို့။
ဒုင်သဲဂေါန်	Saigon,	စဲဂံမြို့။
ဒုင်သှင်ဟာဲ	Shanghai,	ရှံဟဲမြို့။
ဒုင်သှဲကျေန်	Shwegyin,	ရွှေကျင်မြို့။
ဒုင်သှဲတံင်	Shwedaung,	ရွှေတောင်မြို့။
ဒုင်သှဲလံင်	Shwe-laung,	ရွှေလောင်းမြို့။
ဒုင်ဟာလပ	Xalapa, or Jalapa,	ဟာလပမြို့။
ဒုင်ဟဲ	Hue,	ဟွေးမြို့။
ဒုင်ဟံင်ကံင်	Hongkong.	ဟုံခုံမြို့။
ဒုင်ဟံင်သတ	Henzada,	ဟဿာတမြို့။
ဒုင်ဟံင်သာဝတီ	Hanthawaddy,	ဟံသာဝတီမြို့။
ဒုင်ဓင်ကံက်	Bangkok,	ဗံကောက်မြို့။
ဒုင်ဓဝ်သွန်	Boston,	ဗောစတံမြို့။
ဒုင်ဓါသွာင်	Chaung-sōng,	ချောင်းဆုံမြို့။
ဒုင်ဓါဇုလောန်	Babylon,	ဗာဗုလုန်မြို့။
ဒုင်အမရပူရ	Amarapura,	အမရပူရမြို့။
ဒုင်အင်စိင်	Insein,	အင်းစိန်မြို့။
ဒုင်အတ္တဝါ	Ottawa,	အော့တဝမြို့။
ဒုင်အဝ	Ava,	အင်းဝမြို့။
ဒုင်အဝ်သွီဂေါဝ်	Oswego,	ဩစွီဂိုမြို့။
ဒုင်အဝေါ	Nûkburi,	နောက်ပူရိမြို့။

ခုင်အာထေန်	Athens,	အာသင်မြို့။
ခုင်အာလေဇာန္ဒြိ	Alexandria,	အာလေဇန္ဒြိမြို့။
ခုင်အာမ်ဿီုခုာမ်	Amsterdam	အံစဝံမြို့။
ခုင်ဣသ္ပဟာန်	Ispahan,	ဣစပဟန်မြို့။
ခုင်ဥတိက	Utica	ဥတိကမြို့။
ခုင်ဧမဲ	Amoy,	ဧမွေမြို့။
ခုင်ဧဒေန်ဓေါင်ရောင်	Edinburgh,	ဧဒင်ဗိုရိုင်မြို့။
ခုင်မွေတ်ထွေမ်	Bethlehem,	ဗက်လင်မြို့။
ခုင်မွဲလိန်	Berlin,	ဗေရလင်မြို့။
ခုင်မြီုမေင်ဟာမ်	Birmingham,	ဗားမိန်ဟံမြို့။

တ

တရေဝ်ဏာ	Taranā,	တရယ်နာ။
တဝ်ဂူ	Taw-gû,	တော်ဂူ။
တံင်ပိုဆ်	Taung-po,	တောင်ပို့။
တိုက်အမေရိကသွင်ကျာ	North America,	မြောက်အမေရိကတိုက်။
တိုက်အမေရိကသူင်ကျာ	South America,	တောင်အမေရိကတိုက်။
တိုက်အာဖရိက	Africa,	အာဖရိကတိုက်။
တိုက်အာသိ	Asia,	အာရှိတိုက်။
တိုက်ဥရပ်ပ	Europe,	ဥရောပတိုက်။

For ဣ္ကံ or ဣ္ကဆ်, see လ္ကံ or လ္ကဆ်။

ထ

ထုင်မာင်	Htōng-maing,	ထုံးမိုင်။
ထုင်အာင်	Htōng-aing,	ထုံးအိုင်။
ထံင်ကေဋ်	Htong-kē,	ထော်ကေး။
ထိုပ္တာင်	Htom-padaing,	ထိုင်ဖတိုင်။
ထိုမသ	Dammathat,	ဓမ္မသတ်။

ဒ

ဒိုင်ကေလသ	Mt. Kelasa,	ကေလသတောင်။
ဒိုင်ကွက်ကွင်းဒိုင်ဂြိ ကွင်	Duke of York's Face,	ဒွဲကပင်တောင်။
ဒိုင်ဇိအောန်	Zion,	ဇိအုန်တောင်။
ဒိုင်ဇိုင်ကျဉ်ဒိုင်ဂြင်နှဉ်	Zingyaik,	ဇင်းကျိုက်တောင်။
ဒိုင်တွံဆြဲဝံကေတ်	Kyauk-ta-lōng,	ကျောက်တလုံး။
ဒိုင်ပသဲ	Zimma-thwè,	ဇင်းမသွယ်။
ဒိုင်ဆိဏာ	Mt. Sinai,	ဆိနာတောင်။
ဒိုင်သိန္နရုတ်	Mt. Meru,	မြင်းဂိုရ်တောင်။
ဒိုင်အာရရုတ်	Mt. Ararat,	အာရရုတ်တောင်။

ခ

ခိုဂိုကြွက်	China,	တရုပ်နိုင်ငံ။
ခိုဂိုဇပါန်	Japan,	ဇပန်းနိုင်ငံ။
ခိုဂိုဇာန်ဇီဓါ	Zanzibar,	ဇံဇီဗာနိုင်ငံ။
ခိုဂိုဇာမဏီ	Germany,	ဇာမနီနိုင်ငံ။
ခိုဂိုတုရက	Turkey,	တုရကနိုင်ငံ။
ခိုဂိုတြိပဝ်လိ	Tripoli	တြိပေါလိနိုင်ငံ။
ခိုဂိုဒေဏ	Denmark,	ဒေနိုင်ငံ။
ခိုဂိုဈောဈာ	Siam,	ယိုးဒယားနိုင်ငံ။
ခိုဂိုပဝ်တုဂါ	Portugal,	ပေါတုဂါနိုင်ငံ။
ခိုဂိုပါရသီ	Persia,	ပေရှနိုင်ငံ။
ခိုဂိုပြုသ္ဟာ	Prussia,	ပြုရှနိုင်ငံ။
ခိုဂိုမဝ်ရံက်ကောဝ်	Morocco,	ဗိုရောကိုနိုင်ငံ။
ခိုဂိုရုသ္ဟာ	Russia	ရုရှနိုင်ငံ။
ခိုဂိုသပါဏီ	Spain,	စပါနိုနိုင်ငံ။
ခိုဂိုသွေဒေန်	Sweden,	စွေဒင်နိုင်ငံ။
ခိုဂိုဟဝ်လာန်	Holland,	ဟောလံနိုင်ငံ။
ခိုဂိုဟောလသ	Greece,	ဟောလသနိုင်ငံ။

နီဂိုဇေလဂျုမ်	Belgium,	ဗေလဂျုံနိုင်ငံ။
နီဂိုအဘိသိဏိ	Abyssinia,	အဘိသိနိနိုင်ငံ။
နီဂိုအဝ်သတြိ	Austria,	ဩရှတရိနိုင်ငံ။
နီဂိုအေင်ဂလိက်	England,	အင်္ဂလိတ်နိုင်ငံ။
နီဂိုဣတလိ	Italy,	ဣတလိနိုင်ငံ။
	ပ	
ပဋ	Pa-nga,	ပင။
ပါင်ကမာ	Paing-kamā,	ပိုင်ကမာ။
ပိသွာင်	Thōng-gwa,	သုံးခွ။
ပံင်	Paung,	ပေါင်။
	ဖ	
ဖဏုင်	Hpa-nûng,	ဖနုန်။
ဖင်ဖ	Hpan-hpa,	ဖန်ဖ။
ဖာဂါပ်	Hpa-gat,	ဖားဂတ်။
ဖာဗုံက်	Hpa-byauk,	ဖာဗျောက်။
ဖာသီ	Hpa-thein,	ဖာသိန်။
	မ	
မာဂြပ်	Mè-ta-yaw,	မယ်တယော။
မာဂျင်	Migalōng,	မိဂလုံ။
မာဇင်	Mi-zan,	မိဇန်။
မုင်ကပ်မောပ်ရိန်	Cape Comorin,	ကောမိရင်ဂူ။
မုင်ဂျိ	Mû-kyi,	မုကျိ။
မုင်ဂြင်	Cape Horn,	ဟောရံဂူ။
မုင်ဒုင်	Mûdōng,	မုဒုန်။
မုင်ပန်	Mûpwon,	မုပွန်။
မုင်ရပ်မာနောပ်	Cape Romano,	ရိုမားနိုအဂူ။
မုင်ရိုတ်ဇွော်	Mu-rit-gyi,	မုရစ်ကြီး။
မုင်ရိုတ်ဆောတ်	Mu-ritkalē,	မုရစ်ကလေး။
မူဇွော်	Mû-hot,	မူဟွတ်။

မူဒုောတ်	Mû-dût,	မူဒွတ်။
	ရ	
ရာံသ	Thaya-gōng,	သာယာကုန်း။
ရးကာဏဒု	Canada,	ကာနဒပြည်။
ရးကာံဓေါင်ဒုယျာ	Cambodia,	ကံဗိုးဇပြည်။
ရးဂါလိလဲ	Galilee,	ဂါလိလဲပြည်။
ရးစိလိ	Chili,	စိလိပြည်။
ရးဇွော်စ်တရ်၊ရးအိန္ဒြိယျ၊ ရးဇူနျှ	India,	အိန္ဒြိယတိုင်း၊ သောဌ သ ၁၆ ပြည်။
ရးဖွိဇ္ဇ	Switzerland,	စွိဇ္ဇပြည်။
ရးတရေက်	Tartary,	တရက်ပြည်။
ရးထိဓေတ်	Tibet,	ထိဗက်ပြည်။
ရးနဝ်ရဝေ	Norway,	နောရဝေပြည်။
ရးပြင်သေတ်၊ ရးပရာန်သိ	France,	ပြင်သစ်ပြည်။
ရးဗ္မာ၊ရးဗမာ၊ရးခမာ	Burma,	မြမ္မာပြည်။
ရးမာကေဝ်ဒုဝ်ဏိ	Macedonia,	မာကေဒေါနိပြည်။
ရးမေက္ဆိကောဝ်	Mexico,	မက်စိကောပြည်။
ရးယုကတာန်	Yucatan,	ယုကတန်းပြည်။
ရးယုဒု	Judea,	ယုဒပြည်။
ရးရခိုင်၊ရးဓညဝတီ	Arakan,	ရခိုင်ပြည်။
ရးဝဲါအောဝ်မေင်	Wyoming,	ဝဲအိုမင်ခရိုင်။
ရးဝိက်တောဝ်ရိအ	Victoria,	ဝိတိုးရိအပြည်။
ရးဝိဿ္ဍန်သိန်	Wisconsin,	ဝိဆကံဆင်ခရိုင်။
ရးဝေဏဇွေလ	Venezuela,	ဝေနေဇွေးလပြည်။
ရးသ္ကတ်လာန်	Scotland,	စကောတလံပြည်။
ရးသိဓေရိ	Siberia,	စိဗေရိပြည်။
ရးသေံ၊ရးသေမ်	Shanland,	ရှမ်းပြည်။
ရးဟံင်သာဝတီ	Hanthawadi,	ဟံသာဝတီနယ်။

GEOGRAPHICAL NAMES.

ရးဇွော်အမေရိက	United States,	အမေရိကပြည်ကြီး။
ရးအာရာပ်	Arabia,	အာရပ်ပြည်။
ရးအဲဂုတ္တု	Egypt,	အဲဂုတ္တုပြည်။
ရးအဲထိအစ်ပိ	Ethiopia,	အဲသယောပိပြည်။
ရးအောဝ်ဟဲအောဝ်	Ohio,	အိုဟီးအိုခရိုင်။
ရးဇူသရေလ	Palestine,	ဇူသရေလပြည်။
ရးဥရုဂွေ	Uruguay,	ဥရုဂွေပြည်။

လ

လ္ကအ်ကုပရု၊ လ္ကံကုပရု၊ လ္ကံကုပရု	Cyprus,	ကုပရုကျွန်း။
လ္ကံကုဇ	Cuba,	ကုဗကျွန်း။
လ္ကံကြေတေ	Crete,	ကရေတေကျွန်း။
လ္ကံကှ	Kyah-gyûn,	ကျားကျွန်း။
လ္ကံခစိုန်	Double Island,	ခစိုင်ကျွန်း။
လ္ကံခမာ	Kaw-kha-mè,	ကော့ခမယ်။
လ္ကံခရိုင်	Bilu Isle,	ဘီးလူးကျွန်း။
လ္ကံဂနေအ်	Kaw-kha-ne,	ကော့ခနေ့။
လ္ကံဂိုဝ်	Kaw-go,	ကော့ဂို။
လ္ကံစိန်ဏပေါဝ်	Singapore Island,	စင်ပူရကျွန်း။
လ္ကံဆောတ်	Kaw-dût,	ကော့ဒွတ်။
လ္ကံတကာ	Green Island,	ကော့တကာ။
လ္ကံတာသျှာနျ	Tasmania,	တာစမာနိကျွန်း။
လ္ကံတဲရဆေလဖဲဂေါ	Tierra del Fuego,	တယ်ရဒယ်ဖွိဂိုကျွန်း။
လ္ကံတောမ်	Kaw-tûm,	ကော့တွမ်။
လ္ကံဒဂုတ်	Kalagôk Island,	ကလဂုတ်ကျွန်း။
လ္ကံဒုန်	Kaw-dûn,	ကော့ဒုန်။
လ္ကံနူဇေလာန်တအ်	New Zealand Islands,	နူဇေးလံကျွန်းစု။
လ္ကံနူဝှံင်လာန်	Newfoundland,	နူဖုံးလံကျွန်း။

ကော့နှတ်	Kaw-nhat,	ကော့နှတ်။
ကော့ပလိုင်	Kaw-palaing,	ကော့ပလိုင်။
ကောင်းဇေးကျွန်း	Gaung-ze-gyûn,	ခေါင်းဆေးကျွန်း။
ပါပွာ	Papua,	ပါပွာကျွန်း။
ပီနန်းကျွန်း	Penang Island,	ပီလောဝိနံကျွန်း။
ကော့ပုံဗုတ်	Kaw-pong-bût,	ကော့ပုံဗုတ်။
ကော့ပေါက်	Kaw-pok,	ကော့ပေါက်။
ကော့ပြောင်	Kaw-praing,	ကော့ပရောန်။
ဖိလစ်ပိုင်ကျွန်းစု	Philippine Islands,	ဖိလိပ်ပိုန်ကျွန်းစု။
ကော့ဘိန်	Kaw-bein,	ကော့ဘိန်း။
ယာဝါ	Java,	ယာဝါကျွန်း။
ကော့လမူ	Kaw-la-mû,	ကော့လမု။
ကော့လှ	Kaw-lha,	ကော့လှ။
စမိုးအကျွန်း	Samoa,	စမိုးအကျွန်း။
ကော့သတ်	Kaw-that,	ကော့သတ်။
သီဟိုဠ်ကျွန်း	Ceylon,	သီဟိုဠ်ကျွန်း။
စစ်လီကျွန်း	Sicily,	စစ်လီကျွန်း။
သုမာတြ	Sumatra,	သုမာတရကျွန်း။
ဖောကလ်ကျွန်းစု	Falkland Islands,	ဖောကလ်ကျွန်းစု။
ဟဝဲကျွန်းစု	Hawaian Islands,	ဟဝဲကျွန်းစု။
ဩစတြာလျကျွန်း	Australia,	ဩစတြာလျကျွန်း။
အနောက်အိန္ဒြိယကျွန်းစု	West Indies,	အနောက်အိန္ဒြိယကျွန်းစု။
အိုင်ယာလန်	Ireland,	အိုရလံကျွန်း။
လောင်းကိုင်	Laung-kaing,	လောင်းကိုင်။
လှိုင်းဘွဲ	Lhaing-bwè,	လှိုင်းဘွဲ။

ဝ

ဝါဂဲ	Wa-kha-bwè,	ဝါဂဲဗွေး။

ဝါဂရူ	Wagarû,	ဝါးဂရူ။
ဝါဒုောတ်	Wè-dût,	ဝယ်ဒွတ်။
ဝါဒိုင်ဝေါန်	Daing-wûn-quin,	ဒိုင်းဝန်ကွင်း။
ဝါယာပ်	Wè-yat,	ဝယ်ယပ်။
ဝေက်ဒါ	Wet-tè,	ဝက်တဲ။
	သ	
သက်က	Thek-kaw,	သက်ကော်။
သ္ဒီဒုောတ်	Min-yua,	မင်းရွာ။
သ္ဒီနိုင်	Mhein-neing,	မှိန်နိန်။
	ဓ	
ဓင်ကဦ	Bangkadī,	ဗံကဒီ။
ဓင်မဲ	Bangmai,	ဗံမယ်။
ဓင်သီခါတ်	Bangsīkhat,	ဗံသီခတ်။
ဓီကန်ဂေါ	Congo River,	ကံဂိုမြစ်။
ဓီကြုက်ပိ	Krûkpĭ Creek,	ကြုတ်ပိချောင်း။
ဓီခတိုင်	Sittang River,	စစ်တောင်းမြစ်။
ဓီဂင်ါ	Ganges River,	ဂင်ါမြစ်။
ဓီဂံါဗျ	Gambia River,	ဂံဗျမြစ်။
ဓီဂြောင်	Gyaing River,	ဂြိုင်းမြစ်။
ဓီဇ္ဇိ	Zamĭ River,	ဇမိချောင်း။
ဓီဒုနူဓ	Danube River,	ဒါနူဗမြစ်။
ဓီဒုန်	Don River,	ဒံမြစ်။
ဓီဒုဝ်မိတ်	Yellow Sea,	ယဲလိုပင်လယ်။
ဓီဏင်ကသီ	Tenasserim River,	တနဿာရီမြစ်။
ဓီဏိလ	Nile River,	နိလမြစ်။
ဓီတိမ္မဲ	Tiber River,	တိဗာမြစ်။
ဓီထေမ်	Thames River,	ထိမ်မြစ်။
ဓီဒဂြောင်	Dagyaing River,	ဒါးဂြိုင်းမြစ်။
ဓီဒ္ဒိပေ	Dnieper River,	နိပါမြစ်။

ဖြာင်၊ဖြာင်	White Sea,	ဖြုက်ပင်လယ်။
ဖူဇုံ	Pûzûndaung R.,	ပုဇွန်ထောင်မြစ်။
ဖေဟော	Peiho River,	ပေဟိုးမြစ်။
ဖုသိ	Bassein River,	ပုသိန်မြစ်။
ဖိသိသိပိ	Mississippi River,	မိစ်စ်ပီမြစ်။
ဖိသုရိ	Missouri River,	မိစ္စုရိမြစ်။
ဖမေကံ	Mekong River,	မေကောင်မြစ်။
ဖမဏော	Menam River,	မေနမ်မြစ်။
ဖယဒုန်	Jordan River,	ယော်ဒန်မြစ်။
ဖယောင်စီကျင်	Yangtsekiang R.,	ယံစီမြစ်။
ဖယေနီသေ	Yenesei River,	ယေနိစဲမြစ်။
ဖရိဏ	Rhine River,	ရိုးမြစ်။
ဖရုန်	Rhone River,	ရုန်းမြစ်။
ဖလိုင်	Lhaing River,	လိုင်မြစ်။
ဖထိ	Bilin River,	ဘီလင်းမြစ်။
ဖဝင်ရ	Win-yaw River,	ဝင်ရောမြစ်။
ဖဝဝ်လ	Volga River,	ဝေါလဂမြစ်။
ဖဝါဂရု	Wagaru Creek,	ဝါးဂရုချောင်း။
ဖသင်လောန်	Salwen River,	သံလွင်မြစ်။
ဖသိန္ဓု	Indus River,	သိန္ဓုမြစ်။
ဖဟာဒ်သန်	Hudson River,	ဟာဒ်စံမြစ်။
ဖဟုဃလိ	Hûghly River,	ဟုဂလိမြစ်။
ဖဟံဂြဝ်	Haungdaraw R.,	ဟောင်းဒရောမြစ်။
ဖဟွင်ဟော	Hoang-ho River,	ဝါမြစ်။
ဖအဒေါဝ်တိ	Mediterranean Sea,	မြေထဲပင်လယ်။
ဖအာမဇုန်	Amazon River,	အာမဇုန်မြစ်။
ဖဥက္သိဏ	The Euxine or Black Sea,	ဥစ္စိနပင်လယ်။

GEOGRAPHICAL NAMES.

ဓိဒေုာမ်	Red Sea,	ဒေုံပင်လယ်။
ဓိရောဝတီ	Irrawaddy R.,	ရောဝတီမြစ်။
ဓိအောဝ်ရိဏောဝ်ကောဝ်	Orinoco River,	အိုရိနိုးကိုမြစ်။

CORRIGENDA.

Page	*For*	*Read*
iv	Acedemy	Academy.
55	ယွံမှီတံ	ယွံဂမှီတံ။
77	ဈဲ	ဈာ။
89	ဒကာ	တကာ။
131	တီတီတူ	တီတီတူး။
132	death	a violent death.
,,	သေခြင်း	အသေသတ်ခြင်း။
213	ညွှားဇွ	ညွှားဇွး။
214	ဓဂုက်	ဓဂိုက်။
220	coarsemat	coarse mat.
247	နည်းဓစသည်	နည်းစေသည်။
249	towoards	towards.
253	ဗဘပ်	ဗတပ်။
,,	ဗဘ်	ဗတ်။
255	ပုဏ္ဏာ	ဗြဟ္မဏာ။
271	မိန်ရာသည်	မိန်ရာသီ။
,,	မိပ်ဖြိမ်ရာင်ဆဲ	မိပ်ဖြိပ်ရာင်ဆဲ။
274	မ္ဒိုဟ်, *n.*	မ္ဒိုဟ်, *v.*
,,	မိုင်တတ်ကွီ	မိုင်တက်ကွီ။
,,	မိုင်ပဖိုက်	မိုင်ပဖိုက်။
275	မိုင်ဓက်ကိုပ်	မိုင်ဓံက်ကိုပ်။
276	ဝါဓဝ်	မွဲဝါဓဝ်။
277	မှာသ္မိတ်	မှာသ္မိတ်။
278	repectful	respectful.
,,	ပိုက်ဆန်ခြည်	ပိုက်ဆန်ခြည်။
,,	ယာက်ဖိုတ်မုက်	ယာတ်ဖိုတ်မုက်။

CORRIGENDA.

Page	*For*	*Read*
278	ချုံစောင်	(Bur.) ချုံစောင်။
282	ရသော	ရသော့။
,,	ပွင့်လမ်းသည်	ပွင့်လန်းသည်။
,,	ကျည်မွှေ	(Bur.) ကျည်မွှေ။
283	ရုင်ကွီကျွောက်	ရုင်ကွီကျွောတ်။
,,	al arge	a large.
,,	လှီးသဉ်	(Bur.) လှီးသဉ်။
284	ရဲရ	ရဲရး။
,,	ရံစံင်	ရံင်စံ။
,,	ရံင်စံင်	ရံင်စမ်။
,,	expsct	expect.
286	အသောင်။း	အသောင်း။
298	လံင်ရက်	လံင်ရတ်။
,,	ပအာလးလး	လပအာလးလး။
309	သတ္တ, (Pal.)	သတ္တိ, (Pali).
319	တခါတာလ	တခါတလေ။
,,	သံအဗ္ဗီ	သံင်ဗ္ဗီ။
320	ရဲရင့်သည်နှုန်	ရဲရင့်သည်နှင့်။
,,	သိုင်သမ	သိုင်သမတ်။
321	ကြောင်အိမ်	(Bur.) ကြောင်အိမ်။
,,	သ္ဓိဗရ	သ္ဓိဗဇု။
322	တွက်သွားသည်	ထွက်သွားသည်။
,,	သားရေးနယ်	သားရေနယ်။
,,	တိုလောသံလျက်	တိုသောသန်လျက်။
,,	သဏာန်	သဏာဝန်။

CORRIGENDA.

Page	*For*	*Read*
322	သွဲ့ယး	ယးသွဲ့။
323	လက်နှီး	(Bur.) လက်နှီး။
,,	သွောတ်ဗစံတ်	သွောတ်ဗစတ်။
,,	သုံ့ဝိင်	သုံ့ဝိင်။
324	သွဟ်သွး	သွဟ်သွး။
,,	ညီညွှတ်တှိသည်	ညီညွှတ်သည်။
333	နှစ်ကျိမ်	နှစ်ကြိမ်။
339	Kyaik-hpa n	Kyaik-hpanè.

INSERT.

119	ခနိုက်, *n.* a curtain; (Bur.) ကုလားကာ။
,,	ခရှိက်, *n.* powder; as ဂဆုံခရှိက် *medicinal powder*; (Bur) အမှုန့်။
,,	ခရှိက်ကိ, *n.* dust, dust of the earth; (Bur.) မြေမှုန့်။

On page 283 erase ပူသည်။

A VOCABULARY,

ENGLISH AND PEGUAN,

TO WHICH ARE ADDED

A FEW PAGES OF GEOGRAPHICAL NAMES:

COMPILED BY

Rev. EDWARD O. STEVENS, M. A.

RANGOON:
AMERICAN BAPTIST MISSION PRESS,
F. D. PHINNEY, SUPT.
1896.

COPYRIGHTED AT RANGOON,
F. D. PHINNEY, ATTY.,
AMERICAN BAPTIST MISSIONARY UNION,
BOSTON, MASS., U. S. A.

By Permission

Inscribed to the Lieutenant Governor of Bengal,

Sir Alexander McKenzie, B.A., K.C.S.I., I.C.S.,

who, when Chief Commissioner

of Burma,

bestowed upon the Mons that measure

of

Governmental Recognition which they now Enjoy.

Although the two tongues are radically different from each other, the Mons hold a number of words in common with the Burmans. This fact is indicated here and there upon the following pages by the abbreviation "Bur." That however does not necessarily denote that the term, to which it is attached, was derived from the Burmese. According to the late Maj. Gen. Sir A. P. Phayre, and other eminent scholars, the Burmese language was reduced to writing by borrowing from the Mons, just as the Mon language had been reduced to writing by borrowing from the Tamil and Telugu. Hence it is more than probable that many of the words now common to the two tongues were adopted by the ancestors of the Burmans, when, migrating from the far north, they came in contact with Mon kingdoms possessing a higher type of civilization than their own.

The Burmese language would be greatly enriched by borrowing still more from the Mons; for their written character possesses combinations, which are capable of expressing, sometimes approximately, often quite perfectly, many English names and words, which the Burmans are rapidly adopting without being able to spell them, except in some arbitrary, outlandish fashion. After the overthrow of the kingdom of Macedonia, the ancient Romans did not consider it beneath them to learn from their Grecian subjects. The lexicographer and the philologist would unite with the historian and the philanthropist in the wish that the Burmans after the downfall of Pegu, instead of attempting to destroy the literature and inscriptions of the vanquished, had pursued a more enlightened policy towards the Mons, as well as towards the other races and tribes which they subjugated.

In several instances the Mons have preserved the original pronunciation of the Deva-Nagari consonants, which have long been mispronounced by the Burmans. This is much more marked in the Martaban pronunciation than in the Peguan. In solemn style perhaps it would be better to follow the Peguan pronunciation of the vowels, as a general rule, and thus effect a compromise between provincialisms. That no letter should have been invented for *f*, a sound so characteristic of the Talaing, as now spoken, seems very remarkable.

With my limited knowledge of Talaing (Peguan), it would have been the height of presumption for me to put my hand to an undertaking like this, had I not been able to avail myself of the literary labors of the Rev. J. M. Haswell, D. D., the only white man of the century in Burma who ever mastered the Mon language. When the absence is noted of great numbers of common English words, let it be borne in mind that the completeness of a dictionary has not been my aim. The plan at first was simply to turn over the "Peguan and English Vocabulary," and, after rearranging the materials according to the order of the letters of the English alphabet, to append it to the "Grammatical Notes and Vocabulary of the Peguan Language."

Dr. Haswell published this work only two years before his death, which occurred just twenty years ago. The printing of a second edition having been unexpectedly delayed, it was deemed best to issue from the press the "English and Peguan Vocabulary" by itself. To the contents of Dr. Haswell's vocabulary I have added the definitions of about seven hundred and fifty English words and terms,—also a small appendix of Geographical Names. Pastor U Reuben relieved me of much of the drudgery of compilation. Mr. Alfred E. Hudson, author of the Talaing and Burmese Thinbŏngyi Reader, kindly furnished me with a few words, and rendered valuable assistance in the task of correction and verification.

This little book will have performed its part, if it shall serve to prepare the way for a dictionary proper, and to deepen the newly awakened interest in the Mons, a nation, which, with Pegu for its capital, only a hundred and fifty years ago was in possession of the whole of Burma, but, since the days of Alompra, a people either ruthlessly proscribed or to a great extent persistently ignored by their conquerors.

EDWARD O. STEVENS.

Moulmein, September, 1896.

ABBREVIATIONS.

a., adjective.
adv., adverb.
art., article.
Bur., Burmese.
col., colloquial.
Eng., English.
gram., grammar.
int., interjection.
inter. pro., interrogative pronoun.
Mt., Mount.
Mts., Mountains.
n., noun.
n. a., numeral adjective.
o. a., ordinal adjective.
p. a., participial adjective.
p. p., past participle.
pers., personal.
pl., plural.
poss., possessive.
prep., preposition.
pro., pronoun.
pro. a., pronominal adjective.
pron., pronounced.
R., River.
St., Saint.
v., verb.
v. i., verb intransitive.
v. n., verbal noun.
v. t., verb transitive.

abandon, v. t. သလား "to give up, to part with,

[illegible]

abbey, n. အသေးပိုက်။

abide, v. t. ဒွဲင်။ ဒွဲင်ကောက်။

abomination, n. ထဘိန်ခရ။

abound, v. i. to have in abundance, ပရဂရိန်။

[illegible]

abundance, n. သိုက်ဘိုက်။ to have in abundance,

acacia concinna, n. ပြက်ခ။

ENGLISH AND PEGUAN VOCABULARY.

A.

A, or an, *art.* မွဲ။ one. For the numeral auxiliaries *see grammar.*

abase, *v. t.* ဖျေဟ်မာန။ to cast down one's pride.

abdomen, *n.* ဂွ။

ability, *n.* အစောံဒြိဟတ်။ physical strength.

able, [to be] *v. i.* မာန်။ to have ability.

about, *adv.* ဗွတ်။ ဓိုတ်။ Thus, *about three o' clock,* ဗွတ်ပိနာဦ။

about, *prep.* ပရော။ ဓိုတ်။

above, *prep.* လတူ။ over, upon.

abrade, *v. t.* ဆိတ်။

abridgment, *n.* ဗွဲသရုပ်။ an epitome.

absent, [to be] *v. i.* ဟွံမွဲ။ not to be, not any.

absorb, *v. t.* ဇြောတ်။ to suck up.

abuse, *v. t.* တွေရ်လက်။ to use abusive language to any one.

abusive, *a.* ဆ္ဆာတ်မြဟ်။ harsh, ဒြိုဟ်စာ။

Acacia, n. ကပေါဝ်။ soap acacia, a decoction of the fruit of which is used for cleansing the hair, also for washing the hands of guests at a festival for naming a child.

accompany, *v. t.* ဗုးပါ။ to be one of a company, to have along; to go along with, ပါအာ။

accomplishment, *n.* ပါရမီ။ (Pali,) virtue.

accord, *v. i.* ဝမ္မ။ (Pali,) to accord with moral law, to be right, equitable, just.

according to, *adv.* အတိုင်။

accost, *v. t. see* salute.

accurately, *adv. see* definitely.

accusation, *n.* ဗယိ။

accuse, *v. t.* နင်ဒုဝ်။ to blame.

ache, *v. i.* ဂိ။ to be in pain.

accustomed, *p. p.* ကေင်။ accustomed to, in the habit of.

acquainted, *p. p.* ဂဒေဝ်။ ဂဒေဝ်ယဝ်။ ဒဒေဟ်ယဝ်။ acquainted with.

actor, *n.* ခမှာတဂန်။

Adam's apple, *n.* ဖျေ။ the prominent part of the throat.

add, *v. t.* တော်။ to add up figures, to reckon, ပံင်။

address, *v. t.* ဗ္ဗီ။ to speak to a superior.

adhere, *v.* ဗာန်။ to adhere to,

adhesiveness, *n.* ဗတ်။

adjutant, *n.* ဒိုင်။ a kind of bird.

administer, *v. t.* ဖျုင်။ Thus, *to administer medicine,* ဖျုင်ဂအဲ့။

adorn, *v. t.* ဆ္ဆိဆ္ဆါတ်။ to adorn with or naments; to adorn one's person, ကျိုင်ကျဝ်။ ကယိုင်။

adultery, *n.* ဒန်ဒေပ်တြီုထကဲ။ the committing of adultery, (applied only to women.)

advantage, *n.* ဒတဲုကွဝ်။ profit.

afraid, *a.* ဒိုင်။ ဂိုင်။ anxious.

African, *a.* အာဖရိက။

aft, *adv.* လက်နှေဝ်။ the after part of a ship or boat.

after, *prep.* ကြ်။

afternoon, *n.* တွဲစေင်။

afterwards, *adv.* ကြ်။

ah, *int.* ဟဲ။ used in calling out to a child, also in derision.

accuser, n. ဥားမနင်ဒုန်။
ရုတ်ဒုတ်

acquaintance, n. ဖိုန်မတီညာတ်။ဒဋ်ဒန်ယာန်။

acre, n. ဧက။

active, a. သါဆို။ ပြန်ပြန်။

add more to, လင်စုတ်။ ထပ်စုတ်။

adherence, n. ဒဒ်မဆောန်စပ်။

adjoin, v. t., စပ်။

adultery, n. ဒဒ်မလုတ်ရိုဏ်သမ္ဘာဥား။ (applied to men.)

adversary, n. ဥားမပြိုင်ဂမုတ်။ an opponent in a law-suit.

adze, n. ဝါစီ။

against, prep. ပုံကို။

agati, n. လေ်သူ။ လေဖ်သူ။

agent, n. a deputy, factor; ဖွိုင်ဒုံဝင်ကျိုင်။ ဖွိုင်ရှိဆုံ။

agree, v. i. အယ်ဒပ်ညီသါ။ သွင်ဘွား။ Thus, this agrees with the word of the teachers would be ဒတိတ်ဒဒ်ပွဲရှ်သွင်ကျီ်လေါန်အစာတံရှ်ရှ။ — သွင်စိုတ်။

alabaster, n. တွံ့ခစိုင်ဘိုး။

alas, int. ကူတကျီ။ Literally, Father [we] perish!

alarm, v. t. ဒးဘဲရောင်သတ်ပွံ့ကိုပ်သတိရ။

alburnum, n. သွဲ့သူ။

almost, adv. ဘောန်ကျီ။ see near to.

always, adv. ဟွံ့ဟိတ်ဟွံ့သရတ်။

ambush, v. t. အောယ်ဒုန်။ to lie in wait for — ဘောယ်ဒွဲ့ဝ်။ to lay wait for.

amen, adv. အာဖေန်။

among, prep. အပုံ။ ပုံရေရင်။

(lit. great grandmothe, great grand father, grandmother, grandfather.)

ancient, a. ဖကိုင်။ see decayed.

anethum, n. ရီဝရွာတ်။

and, conj. ကျီ။ also.

again, *adv.* ပုန်။ again and again, ထပ်ကိုထပ်။ - moreover, မိုးနဲ့တူန်။
age, *n.* အယုက်။ life-time.
aground, [to get] *v. i.* ဒိုပ်။ as a ship or boat.
aid, *v. t.* ရိုဇဆ်။ ရိုဇွန်။ ရိုဗင်။ ဖိုင်ကရိုင်။
air, *n.* ကျာ။
air-gun, *n.* ပုံင်ဒုန်။ a bamboo air-gun.
alarm, *v. t.* *see* terrify.
alight, *v. i.* ခုန်။ as a bird.
alike, *adv.* သွဟ်။ in the same manner.
all, *a-* အိုတ်သို။ the whole, သိုဖအိုတ်။
alligator, *n.* ကျဲ။ also a musical instrument shaped like an alligator.
alms, *n.* ဒန်မတရးဂစဲ။ ဒန်မကိုပ်ဒါန်တရးဂစဲ။ ဒကိုပ်ဒါန်တရးဂစ်။
also, *conj.* ကို။ ဂ်လေ။ ဂ်လေကို။
altar, *n.* ဒလာင်။ an altar near pagodas for offerings. - an altar for sacrifices, ပူဇ်ယတ်။
alum, *n.* တွံ့ဂစး။
amaranth, *n.* ကလဆ်ဇြေ။ globe *amaranthus.*
amazed, *p. a.* လွှုင်လွှ။ လှင်။ ဘင်။ ဘင်ဘိင်။ astounded; ဝိဝိင် ဒေင်လှင်။ to be astonished, ဒေင်လှင်။ to be confused with wonder, အံသပ်။
American, *a.* အမေရိက။
Amherstia, *n.* သုက္ကလဲ။
amputate, *v. t.* တတ်။ to cut off, ကုတ်။
ancestors, *n. pl.* ဇုဇဗလ။
anchor, *n.* ဂြင်တွံ့။
anchorage, *n.* သွေဟ်ကွင်။ an anchoring place.
anciently, *adv.* တမှာ။ formerly. in times long since past, အတိတ်ကာ
ancle-bone, *n.* မတ်စိင်။ (lit. elephant's eye.)
angel, *n.* ကလုတ်အကာသ။
anger, *n.* ထေပဏောတ်ဒေါသ။ ပွောတ်။

angle, *v. i.* ဥန်က။ to fish with a hook and line.
angry, *a.* ထေ။
animal, *n.* တိရတ်ဆာန်။ *see* brute.
anna, *n.* ဇဲ။
annihilation, *n.* နိပ္ပာန်။
anoint, *v. t.* ဂယိ။ to anoint the head with oil, ခယိကျောင်။
anointing, *n.* ဘိသေခ။
another, *pron.* တဏင်္ဍ။ other, တဏင်္ဍသ္ဆာင်။
answer, *v. t.* ကလုက်။ when called.
answer, *n.* ကသဟ်။ an answer to a question.
ant, *n.* ခမောတ်။
ant-eater, *n.* ခဗီ။ the scaly ant-eater.
antelope, *n.* စိင်ဂ္ဂါတ်။ a wild goat.
antitype, *n.* (Pali,) ဥပ္ပမေယျ။
ant-hill, *n.* တဏဆ်။ a white-ant hill.
ant-lion, *n.* စွလက်ဆုတ်။
anthracite, *n.* ချးတွံ။
anvil, *n.* ပးခမါတ်။
anxious, *a.* ဒွိင်ဒွဲ။ fearful, ဂွိင်ဂွဲ။
any, *a.* မူရ်။ယြ်။(things), မူရမွဲမွဲ။ (persons), ညးမွဲမွဲ။
apartment, *n.* ခဒမ်။
ape, *n.* ဂင်။ — a long armed ape, ဝုတ်ရှိ။
aperture, *n.* ပဏောက်။ an opening as of a door or window.
apologize, *v. i.* ဒုင်ဂုန်။ to beg pardon.
appear, *v. i.* ပြာကတ်။ to come to light, မံက်။
appearance, *n.* ဗိုပြင်။ shape, form; a vision, ရပ္ပာရုံ။(Pali.)
appease, *v. t.* ပဟဲ။ to pacify.
appeased, *p. p.* ပြေ။ pacified.

angular, a. ကလေင်း ကုင်း
-anklet, n. လက်ကိုင်း fetters

antidesma, n. ကလေါင်း
[illegible], n. ကင်ကတ်

apostatize, v. i. လရှဲသက်း လရှဲသက်အား to fall away; — ပုန်ကေား
apostleship, n. ဒွါကလုတ်
apostle, n. ကလုတ်း see messenger.
appeal, v. t. ဒုင်အသံ
appoint, v. t. ခါန်ကွက်း ခါန်ကွက်လင်း as duties; — to appoint as a day, သင်္ဘော သင်္ဘောလင်း

arithmetic, n. [illegible]

arrayed, p. p. [illegible]

as, adv. [illegible]

as. conj. [illegible] thus he as my lord would be, [illegible]

appraise, *v. t.* ပတန်ငှုတ်။ to fix a price.
approach, *v. t.* ဆိုက်ပွက်။ to draw near to, ဩပ်ဖခုပ်။
April, *n.* ဂတုဧပြီ။ (Eng.) nearly corrosponding to the lunar month, စဲ။
Arabian, *a.* အာရာပ်။
arch, *n.* ပံင်။ the arched roof of a boat, ပံင်ဂုင်။
archer, *n.* ခွာတ္ခ။
architect, *n.* ဗီဿွင်။
Areca, *n.* တုံသတ်။ the *areca* nut tree. The *areca* nut has no other name than သတ်။
Areeyah, *n.* one of the highest order, အရှန်။ အသှန်။— one, who has not attained to the state of an *areeyah*, is called ပုထုဇန်။
arm, *n.* ထာင်တဲ။ from the elbow to the shoulder.
armpit, *n.* ပါင်ကွက်။
army, *n.* ဗိုလဗး။ ပွာန်။
arouse, *v. t.* ပငှုတ်။ to awaken.
arrange, *v. t.* စီရေင်။ ဖန်ဖက်။
arrive, *v. i.* စိုပ်။
arrow, *n.* လ။
arrow-root, *n.* ခလှာ။ အာရုတ်။
arsenic, *n.* စိန်။
artery, *n.* ကတေင်ဆီ။ a vein, ဂုံင်ဆီ။
article, *n.* ကြိယျာ။ any article of furniture or dress;— articles belonging to Buddhist priests, ပရိက္ခရာ။
articulation, *n.* ရမျှာင်ကုး။ distinct utterance.
ascend, *v. i.* တိုန်။
ashamed, *p. a.* ဂွ။
ask, *v. t.* သမာန်။ သွာန်။ to inquire, to ask a question.
ashes, *n.* ပွေင်။

asparagus, *n.* နတ်။
assafœtida, *n.* ငှုပ်။
assemble, *v. i.* ပကောံဓရီ။ ကောံဒရီ။
assembly, *n.* ပူရိသတ်။ congregation.
assent, *n.* လယိုင်။
assent, *v. t.* ဒုင်လယိုင်။ to give assent, to become surety.
assist, *v. t.* ထစ္ဆာ်။ to assist in labor, ကရိုင်ကျောန်။
associate, *n.* ပွံင်ဖွက်။ a companion.
associate, *v.* ဟဲ့နှ်။ to mingle with; to form a company, ပံင်ဖက်။
assumption, *n.* လွေဟ်။ pretence.
asthma, ယဲမှတ်။
astonishment, *n.* ဒန္ဒမအံသင်။ ဒန္ဒမဝိဝိင်ဒေင်။
astounded, *p. p.* ဝိဝိင်ဒေင်လှင်။ amazed.
astringent, *a.* ဖျိုတ်။
at, *prep.* ပွဲ။ at all, *adv.* သက်သက်။ as ဟွံမွဲသက်သက်။ *there is none at all.*
attendant, *n.* သီကို။ an attendant upon a king or governor; - an attendant upon a religious dignitary
attention, *n.* ဂတိ။
auger, *n. see* gimlet.
August, *n.* the name of the eighth month of the calendar year, ဂတုအင်ဂုတ်။ (Eng.) nearly corresponding to the lunar month, ဂဒုသီ။
aunt, *n.* ဣနဲ။ ဣနှော်။ older than one's parent; younger than one's parent, ဣသီ။ ဣစီ။
Austrian, *a.* ဩသတရိ။
authority, *n.* ဒန္ဒမပိုင်အပိုင်။ power, ဣမိ။ ဣမိဘလ။
avoid, *v. t.* ဝေင်ဖါ။ to reject.
awake, *v. i.* ငှုပ်။ to awake out of sleep.

assessor, n. ဥးမဒုင်ကွယ်ကေးကုမ္ပဏီ။ jury-man

asseverate, v. t. မသင်ထာတ်သစ္စာ။ to swear, solemnly to affirm,

assistant, n. ဂဒင်ကြီး ပို့ရဲကြီးအမ်း

assuredly, adv. သွေးသွေတ်။
astringent, apple-like. n. သဆပကျီး
attach, v. t. သီကိုင်း သီကေတ်။
attend, v. သီကျီး to pay respect.
a minister

avenge, v. t. ကိုင်ရှိး

ဗ္ဒါယရံင်း

bake, v. t. ရွင်း
bait, n. ပရန်း
bailer, n. ခဏါဝ်း
balloon, n. ရီး
banna, n. တံမြာဝ်း
band, v. t. ပကေးဒရီး to band together,

bank, n. ဝိုက်ဆန်း
banker, n. ပေါ်ရာ see exchanger.

awl, *n.* ဓနတ်။
axe, *n.* မဲ့။
axle, *n.* ရိကွီ။ as of a carriage.

B.

babbler, *n.* ဂစေံလက်ထောင်။ a bird of the genus *garrulax*.
babe, baby, *n.* သမတ်။ a small one, a child, a little one.
bachelor, *n.* ဒွဲ။ an old bachelor or old maid.
back, *n.* စး။— the back of a knife, or of the neck of an elephant. ကွိုတ်။
backbite, *v. i.* ဗရက်ဗွတ်။ to give secret information of another.
backslide, *v. i.* ဆုတ်အာ။
bad, *a.* ပရေံ။ ကြ။
badge, *n.* ကျွေဟ်။ a belt worn over one shoulder and under one arm as *insignia* of office
Baël, *n.* သတ်ဗီ။ the Bengal quince.
bag, *n.* ထိုင်။ – the large species, ဂိုက်။
bail, *v.* သှာတ်ခုဉ်။ to bail water out of a boat or ship.
balance, *n.* သူသွေဝ်။ – the remainder, စစ်ရှိ။
Ballophyllum, *n.* ကဂဇင်။ fragrant *ballophyllum*, a very common orchid, much prized by the women of Burma, for ornamenting the hair.
bamboo, *n.* ဒုန်။—for poling a boat, ချ။
band, *n.* ဇုက်ဟတ်။ of a spinning -wheel.
bank, *n* ထြင်။ of a creek or river, also shore ;— a low bank of a river, or occan, ဇိုင်စီ။
banyan, *n.* ဇြ။ a banyan tree, တုံဇြ။
baptism *n.* မ္ဒီဗထိုက်။
Baptist, *a.* မ္ဒီ ဗထိုက်။
baptize, *v. t.* ဗထိုက်။ to immerse.

bar, *n.* for a door or window, သွောင်။

barbel, *n.* ကဖဇုတ်။ the Tavoy mountain barbel.

bark, *n*, သွော်ဆု။ the bark of a tree ;— the inner fibrous kind used in making ropes, ကို။—a species of bark used for medicine, ကတ်ကွေ်။

bark, *v. i.* ကီ။

barn-owl, *n.* ဂစေ်ကျော်။

barren, *a.* သမင်။ childless, ခမင်။ — ခတန်။ applied to animal

basket, *n.* နှ။— a small basket used to place offerings in ခံ။ ခင်။—a kind of long basket used by Karens for carrying clothes etc. etc., ဗာ။ a vessel of basket-work with cover ;—some are made water tight for carrying oil, ဗံ။—an open kind of basket, ရ။ ပရေင်။—a small shallow basket, ခဉေန်။— a kind of basket for catching fish open at the bottom having a small hole at the top, ကရုတ်။ —a long slender basket which a fisherman carries swung over his shoulder to deposit fish in, တိုင်ကဆ်။

basin, *n.* ခရ။ a coarse, brown, earthen basin.

bat, *n.* ကဝ။ the common kind, ကဝကို။—a large species, ကဝစာင်။ (ကုမ္ပဏီ.)

bathe, *v. i.* ဟုံခုဉ်။—to bathe in medicated or charmed water, ဗလိုပ်။

bathe, *v. t.* ဖုမ်။

battle, *v. t.* ဖြိုင်ပကာန်။ to contend in battle, ဖြိုင်ပှာန်။

bazaar, *n.* ဖျာ။

be, *v. i.* ဒွံ။—ဒဒ်။ when used before verbs they become nouns, (*see grammar.*)

beach, *n.* ပြင်ဖတီ။

barbarian, n. [illegible]

barber, n. [illegible]

barley, n. [illegible]

barrel, n. [illegible] pron. [illegible] - a bamboo-tube [illegible]

barter, v. [illegible] to exchange

Barringtonia racemosa, n. [illegible]

bay, n. [illegible] a recess in the shore, see valley; a gulf, [illegible]

(– a beam round a house level with the floor, [illegible])

beam, n. [illegible] – the beam fixed along the side of a boat.

beard, n. [illegible]

[illegible]

[illegible]

before, prep. [illegible] Thus before the city would be, [illegible] – before long, adv. [illegible]

beget, v. t. [illegible]

– a small kind of honey-bee, [illegible]

bead, *n.* ကွက်ကဆ်။ beads for the neck.

beam, *n.* ခသ္မိမင်။—the beam of a loom, around which cloth is wound, ကလိတ်ထုတ်။

bean, *n.* သတ်ဇုက်။

bear, *v. t.* သလးဂပ္ဘ။ to bring forth, give birth to; —to bear up in the hand, ခ၏။—as upon the hand, ပင်။

bear, *n.* ကျွီ။

beast, *n.* သတ်တိရတ်ဆာန်။

beat, *v. t.* ထွက်။ to beat with the elbow; —to beat up cotton with a bow, ပန်တောင်။

beautiful, *a.* ဂေါင်။ ဂေါင်ဆဲ။ handsome.

because, *conj.* ဟိုတ်နူဝ်။ ဟိုတ်ဝ်ရ။

beckon, *v.* တခဲါ။ to beckon with the hand.

become, *v. i.* ဒဟ်။ ဒ်။

bed, *n.* ဗုန်။ a mattress, ဗုန်ဆ္ဆိက်။

bed-bug, *n.* ဓဂိတ်။

bedroom, *n.* ဒမံင်ဂတိက်။ a place for sleeping.

bedstead, *n.* ဇံင်ခတိက်။ ခါတ်။

beg, *v. t.* အာတ်။ to ask;—to ask in charity, အာတ်စ။

beggar, *n.* လအာတ်။ မိုင်အာတ်စ။

begging-bowl, *n.* ဗဗေင်။ ခဗေင်။ the vessel in which a Buddhist priest collects his food.

begin, *v. i.* and *v. t.* ပတံ။ ပ္ဘံ။

beginning, *n.* တံ။ အဒီ။

bee, *n.* သဲ။ a honey-bee.

bee-eater, *n.* ဂစေံဟဂြဆ်။ the green bee-eater.

beef, *n.* ဖျန်ဂ်။

beetle, *n.* ထွ။ The golden beetle, or chameleon beetle is called စွဟီဟောင်။

before, *prep.* ကွာ။ before that, ကွာဌ်။ in point of time or place, ဂတ။—in the presence of, ဇရေင်။
behind, *prep.* လက်ကရ်။ also afterward.
behold, *v. t.* ရံင်။ ရံင်စံ။ to look at.
being, *n.* သတ်ပွဲုဇန်။ a human being.
belch, *v.* လိုအ်။ to belch up wind, ကျာလိုအ်။
believe, *v. t.* ပွေဟ်။
bell, *n.* ခဏိင်။
bellow, *v. t.* ကရေ။
belonging, *p. a.* ဆေင်ကျီ။ pertaining to, ဆေင်စပ်။
belt, *n.* ခါသီ။ a girdle; that in which money is put and worn around the body, ဒါ။
beneath, *prep.* သွင်။ under.
benighted, *p. a. see* foolish.
besmear, *v. t.* လံက်။
bespattered, *p. p.* စောန်ကို။ as with mud or blood.
best, *a.* ခိုင်အိုတ်။
betel, *n.* ဇဗူ။
betel-box, *n.* ခဒုအ်ဇဗူ။
betel-nut, *n.* သတ်။ *see Areca.*
better, *a.* ခိုဟ်လောန်။
between, *prep.* အကြာ။
beware, *v. i.* ပသတိ။ to be cautious, careful.
Bible, *n.* သုပတ်။ a sacred book, scriptures.
bill, *n.* ခမှ။ as of a bird.
billion, *n.* မွဲအသင်ဃဲယံင်။ အသင်ဃဲ။ one thousand millions.
bind, *v. t.* ကျောင်ဒက်, to tie;— to bind together as a sheaf စန်, စန်ဒက်။— as by placing a pole on each side of a fence, and binding them together, ကြာပ်။

behold, int. ရှင်ငံ lo!

belly - n. ဗုင်း outside of the belly.

bellows, n. ခဖုင်း

benefactor, n. a. လရှင်း ဝရှင်း

bend, v. t. ဖရိုင်း ဖရိုင်း

beseech, v. t. ဒုင်ရှင်း see entreat; - to exhort, ဂဏ္ဍဝ်း

beyond, prep. ဒုံ ဖွဲ ဖျိ

big, a. [illegible]

birth, n. [illegible]

biscuit, n. [illegible]

black-earth, n. [illegible]

blade, n. [illegible] of a sharp instrument; of a door, [illegible]

blaspheme, v. i. [illegible]

blasphemy, n. [illegible]

binding, *n.* အတင်နှ။ the binding around the top of a basket.
biped, *n.* သတ်ဖိုင်၏။
bird, *n.* ဂစေံ။—a winged animal, သတ်တူသွေင်။
bird's-nest, *n.* သပဲ။ ဂပေါ။
bishop, *n.* အစာဂိုန်။ a head priest of a district.
bison, *n.* ကလိင်။ a jungle buffalo.
bitch, *n.* ကိုုပ်မျှော်။
bite, *v. t.* ကိတ်။
bitter, *a.* ကတင်, ဂမ္တင်။
black, *a.* လစံက်။
black, *n.* အရံင်လစံက်။
blacksmith, *n.* ခမာတ်ပသဲ။
blame, *v. t.* ဗျိပုုတ်။ နင်ဒုဌ်။ ဗျိ။
blanket, *n.* ယာတ်။ sleeping cloth, ယာတ်ဂ, ယာတ်လတက်။
blasted, *p. a.* ဗြီ။ as young fruit.
blaze, *v. i.* ဂိုပ်သလံင်။ to blaze up.
bless, *v. t.* ဖျေဟ်မေတ္တာ။ to bless, to wish well unto;—to make happy, တရိုင်ရိုတ်။
blessedness, *n.* ပသာ်ပသင်။ မင်္ဂလ။
blind, *a.* ကမူက်။ မတ်ကူက်။
blister, *v. i.* ဖခုအ်တိုန်။
blister, *n.* ဖခုအ်။
bliss, *n.* သုခ။ happiness.
bloat, *v. i.* ပု။ to swell being inflated, to puff up.
blood, *n.* ဆီ။
blossom, *n.* ခေုင်က။
blossom, *v. i.* ရာင်။ to open as a flower.
blot, *v. t.* ပေုင်။ ပေုင်ကျေံ။ to blot out.
blotting-paper, *n.* စကျွောဖြောတ်မှင်။

blow, *v. i.* ဖိုက်။ to blow as the wind.
blow, *v. t.* ဖဂိုဟ်။ ဗွိုဟ်။ to blow with the mouth.
blue, *a.* ခိုး။
blue, *n.* အရံင်ခိုး။
blunt, *a.* ဓိုမ်။ dull, stupid.
boar, *n.* ကိုက်ကွက်။
board, *n.* ခတိုင်။ or plank.
boast, *v. i.* ကရိ။ ပစခိုဟ်။ ဆွီးဆွာ်။ ကြိုး။ ကြိုစ။
boasting, *n.* အကြိုး။ when referring to one's self.
boat, *n.* ဂုင်။ of foreign construction, သံပါန်။
body, *n.* ကာယျ။ ဇကုကာယျ။ ဂန္ဓ။
boil, *n.* ဖြိုဆ်။
boil, *v. i.* ကဏံ။ ကုံ။
boil, *v. t.* to cook by boiling, ဓိုဟ်။
bold, *a.* ဂံင်။
bolt, *n.* နှောင်။ or bar of a door or window. *See* သွောင်။
Bombay-duck, *n.* ကပလိုက်။ a kind of fish nearly related to the salmon.
Bombax, *n.* တုံကြိုက်။ the red cotton tree.
bone, *n.* ဇုတ်။
Boodh, *n.* ဗုဒ္ဓ။—One who is to become a Boodh, ဗောဒိသတ်။
book, *n.* writing of any kind, လိက်။ a black book prepared for writing on with a soap-stone pencil ခဖိုတ်။
book palm, *n.* တုံလှရိုတ်။ ရိုတ်။
booth, *n.* ကဏာထး။ a flat-roofed shed.
border, *n.* သမောန်။
bore, *n.* ဒီတိုန်။ a tidal wave.

blow away, [illegible]

blunt, a. [illegible] not sharp or pointed.

boldly, adv. [illegible]

boldness, n. [illegible]

bond, n. [illegible]

book-binder, n. [illegible]

borrow, *v. t.* ခလေအ်ခဏင်။ or ဂုံကေတ်။— to contract a debt, ဇက်။

both, *a.* စါနိုင်။

Botia Berdmorei, n. ကဗဇုတ်။

bottle, *n.* ပလင်။ a leathern bottle, a vessel made from the stomach of an ox, ဗီသွံ။—a small bottle, ဗီ။

boundary, *n.* ဗယျိုင်။ ပယိုင်။

bow, *n.* for throwing stones or clay balls, ပျောဟ်။— for shooting arrows, တ္ခ။— for beating up cotton, တ္ခပန်တောင်။

bow, *n.* ကိုုပ်ကွင်။ The bow of a boat would be ကိုုပ်ဂုင်။

bow, *v. t.* ဂညိက်။ To bow the head, ဂညိက်ကိုုပ်။

bows, *n. see* forepart.

bowl, *n.* ပဋ္ဌါန်ဖိုင်စိင်။ *see* cup.

box, *n. see* chest. Any cylindrical wooden box with a cover, ကြောက်။ —a cylindrical box with cover made of split bamboo woven work, ခခုအ်။ The same term is used for the truss-work of a bridge.

boxing, *n.* လက်ပုံ။ fighting with the fist.

box-trap, *n.* တေပ်။

boy, *n.* ကောန်ဋာ်ကြီု။

brace, *v. t.* ခစာန်လင်။ to strengthen by means of cross bracing.

bracing, *n.* ဖိုင်စာင်။ a cross brace in the roof of a house.

brahmah, *n.* ဗြီု။ a being superior to men or demons inhabiting the higher celestial regions.

brahmin, *n.* ဗမှူး။

branch, *n.* ကွာင်။ ကွာင်ဆု။—as of a river or road, သွာင်။

brass, *n.* ဖရိုတ်။ ဓမြိုတ်။ an inferior kind of brass, ထှဉ်။

bread, *n.* ကွာင်။

break, *v. i.* ပိုတ်။ to break as a cord or rope, ကင်။ applied to stiff thing as sticks or iron.

break, *v. t.* ပကင်, applied only to stiff things, as sticks; —to break by bending back and forth, or by twisting, ဝး။— to break off as bread is broken, ဂဓိဌ်ဂစဲ။

breakfast, *n.* စဏနူဂယး။

breakfast, *v. i.* စစဏနူဂယး။

bream, *n.* the Tenasserim bream, ကပခေုင်။

breast, *n.* တင်္ဂ။ the udder.

breath, *n.* လမျိုး။

breathe, *v.* ယိုး။

breed, *n.* မသ။

brick, *n.* ခိုတ်။

brick-work, *n.* တိုက်။ any building constructed of brick or stone.

bridge, *n.* ခဒန်။ wharf.

bridle, *n.* လဟောက်။ a bridle-bit.

bridle-rein, *n.* ဇုက်လဟောက်။

bright, *a.* ကမ္ဗေ။ shining.

brimstone, *n.* ဂန်ဓိုက်။

brimful, *a.* ပေင်ကွတ်။

bring, *v. t.* နင်။ ကေတ်နင်။ ပလံင်နင်။ ဂိုင်ဖျ။— to bring together, ပကောံ။

brisket, *n.* အိုက်။

broad, *a.* လဲ။

broil, *v. t.* ပရာင်။ to toast, as bread.

brook, *n.* ခုဉ်လဂေါင်။ or mountain stream, စောင်။

broom, *n.* ကွဟ်။

brother, *n.* ကော။ an elder brother; a younger brother, ဒေံ။

— ဖပါ။ to crush, as ဖပါရိတ်ဒေါ။ break my heart.

breaker, n. လပင်ရွိး။

breathing, n. လဝိုက်ကွဝိုက်

breathe out, v. ပျိတိတ်။

bribe, n. ဒဒွမ်ဆောင်။

bridegroom, n. မင်ဖြာပကၢဝါမှုဉီ

bringal n. ခရောင်။

brittle, a. လေါန်ကတလေါ်။

broker, n. လေါ်ရာ။ an exchanger.

bruise, n. [illegible]

Buddha, n. [illegible]

bulbous herb-flower, n. [illegible]

brother-in-law, *n.* ဒေသိနီ။ a brother, or sister-in-law younger than a husband or wife;— the elder brother of either husband or wife, or the husband of an elder sister, ကောယ်။

bruised, *p. a.* ပြောမ်။ crushed, as a reed.

brute, *n.* တိရတ်ဆာန်။ an animal.

bud, *n.* ခမောံ။ တွံ။

Buddhism, *n.* ဘာသာဗုဒ္ဓ။

buffalo, *n.* ပြေင်။

bug, *n*, စွ။

build, *v. t.* ပွန်။ ဩုင်။ to make, ခနံပန်။— by placing one thing upon another, as a brick wall, တင်တပ်။— with brick or stone, ဒက်။—used in referenee to sacred edifices, ထရုတ်။

building, *n.* the building, where a Buddhist priest is consecrated, and also the building over water, where they confess, သီ။

bulge, *n.* ရပ်ပြကာ။ the bulging part of a graduated steeple under the umbrella of a Buddhist temple.

bull, *n.* ဂုဗဒ်။

bullet, *n.* ကံ။ *pron.* kâm.

bullock, *n.* ဂုကွက်။ ဂုထမအး။

bullock's heart, *n.* မရိုတ်ကွင်။ the fruit, သတ်မြှိုတ်ကွင်။

bundle, *n.* ဂဗီ။

bundle, *v. t.* ဂွီ။ to tie up in a bundle.

burden, *n.* ဣဝိုပ်။ carried on the head.

Burman, *n.* ဗမာ။ မှိုင်ခမာ။

Burmese, *a.* ဗမာ။

burn, *v. i.* စံင်။

burn, *v. t.* တူ။— to burn to a coal, တူသွေက်။

burst, *v. i.* ဒကး။ to crack open.
bury, *v. t.* တိုပ်။ to bury in the earth.
business, *n.* ကေစ္စ။ (Pali,) ကိုင်ကာ။ ကေင်ကာ။
but, *conj.* ဓိုန်ဂ္ဂလေ။
Butea, *n.* ခပုင်ဆု။
butter, *n.* ကျောင်ဂဝုတ်။
butterfly, *n.* ကလော်ဂလာ။
button, *n.* တွံပလော်။
buy, *v. t.* ရာန်။ —to buy on credit, ရာန်ကဝုတ်။
by, *prep.* နကျီ။ by means of.

C.

cabbage, *n.* ရဲကြုက်။
cabin, *n.* ခဒမ်ဆောတ်။
calamity, *n.* ဘဲ။ ဥပဒ္ဒ။
calf, *n.* ကောန်ဂ္ဂ။
call, *v. t.* ကော်။— to call away, ကော်ထာ။—to call into one's presence, ကော်နင်။
calling, *n.* ကလောန်, vocation, ကျောန်။
calm, *a.* သ္ဓိတ်ဇြ။ quiet.
camel, *n.* အုတ်။
camphor, *n.* ပြုတ်။ refined ;— crude camphor, ဘုံမသိုန်။
canal, *n.* ဗရံင်ဆုဝ်။ any artifcial water-course, a ditch.
candle, *n.* ပှာင်။
candle-stick, *n.* ဇိုင်ဆုံ။
candle-wick, *n.* ခနပှာင်။
cannon, *n.* ဗလံက်။
cannon-ball, *n.* ကံဗလံက်။
canoe, *n.* ဂျင်။
capacity, *n.* ပရိုက်။ as of any box or basket.

busy, a. ကလေါ့ဒ်ကြိုင်။ ထဲမ်ုင်။ ဟွခလး။

cage, n. ခရိုင်ကစေ်။ ဘွိုကစေ်။

calendar, n. ကြက်ကဒိုင်။

calico, n. ယါဝါပါတ်။ ယါတ်ဆွာင်။

calomel, n. ဝိုဝ်ကောင်။

cake, n. ကွိုင်ကမ္ဘါဝ်။

camp, n. ဒပ်။ ကောန်ပူါန်။

cane, n. လေ်ဝဝ်။ a rod.

canal, n. ကပလ်။

Capital, a. ဒဏ္ဍမြဲကိုကိုးနိုင်ထိုက်သော deserving of death.

Caper, n. ခင်း the three leave caper ~~three~~ tree.

Capon, n. ဝက်ဖွား

Captain, n. နာဒပ်ခေါင်ပုံကိုး - The captain of a ship is ဒေါင်ပုံကွင်း See commander.

carelessness, n. ဝင်ဟိုက်ဆိုးဝိုင်း

Cargo, n. ဖွဲ့ကိုး ဗန်ကိုး See merchandise.

— to carry a burden slung across the shoulder, or over the fore-head, ပိုး - to carry away as a chicken is carried by a kite, ဖွဲ့ကကိုး

Carver, n. ပက်သး a carver in wood.

Cask, n. ဝေဝ်း

Caste, n. ရာကိုး race, kind.

Cassia florida, n. ဖိုကခါကိုး

(to cast off, သရဲကြား thus သရဲကြားအဝိုက်လ ဘကိုး to cast off clothes. - to cast nets, ပုံ ငေ့ရှင်ရှိကိုး.

Castor oil, n. ကြောင်ကောင်း the plant, ကွံ ကောင်း

Catch, v. t. ~~ပိုး~~ ရပ်း thus to catch fish, ရပ်ကိုး

Catarrh, n. ဆွံး

Catechu, n. ဖွဲ့ဝေ

cape, *n.* ဂဒုင်။ a point of land, or promontory.
capsize, *v. i.* ဖြီ။ to capsize as a ship or boat.
care, *n.* ဒန္ဒမရံင်မွဲ။ taking care of.
carp, *n.* ကခူ။
carpenter, *n.* ဝဲ။ any worker in wood.
carpenter-bee, *n.* ဟိုင်။
carry, *v. t.* ကေတ်ဏာ။ to carry away;—to carry off, as a bird, its prey, ဂိုင်ဏာ။—as an umbrella, ခထပ်။—to carry on the head, ယိုင်။—to carry, as a child in the arms, ယိုက်။— to carry a burden slung across the shoulder, ဒယိုန်။ တဋိန်။— to carry upon a pole between two persons, ဒလိင်။—to carry a burden swung upon a pole across the shoulder, ဂေုင်။
cart, *n.* ကွီ။ a carriage.
cashew-nut, *n.* သတ်သိင်ဃိုး။
cast, *v. t.* ဖျေဟ်။—to cast down, ထော်ဖျေင်။— to cast away, ထော်။ ထော်ကျေ်။—to cast lots, ထော်မဲ။
castle, *n.* တိုက်သရဲပှာန်။
casting-net, *n.* ဇိုက်။ for catching fish.
cat, *n.* ဗဂဲ။
cat-fish, *n.* ကခဖိုင်။ the adipose cat-fish;—the barbuleless cat-fish, ကဟဂး။—the fork-tailed cat-fish, the silvery cat-fish, ကဗတိုး။—the fresh water cat-fish, ကတဋေတ်။—a small fresh water cat-fish, ကဋေက်။—the mailed cat-fish, ကအရံင်။— a small cat-fish with four *cirri* on each jaw, ကဏ္ဍသာက်။—the *plotosus*, the *clarias*, ကဟကအ်။
cattle, *n.* ဂှဂိုင်။
cattle-shed, *n.* တင်ဂုက်။

cause, *n.* ဟိုတ်။—cause and effect, ဟိုတ်ဖိုး။
caution, *n.* သတိ။ attention.
caution, *v. t.* ကိုင်သတိ။ to give advice.
cautious, *a.* သတိမန့်။
cave, *n.* ထိုမ်။ or ထိုး။
cavity, *n.* ဂွိုင်ဆု။ the cavity in a hollow tree;—of the mouth, ဂုံင်ပါင်။
cease, *v. i.* ခုး။ applied only to rain;—to cease going or doing, ဒိုဆ်။ - ပိုတ်ဘူတ်။ - applied to wind, ဟဲ,
ceiling, *n.* ထုဖျာန်။
centipede, *n.* ဓဂီ။
centre, *n.* အဒေါင်။
certain, *a.* ကေန္တ။—true, ဗိုန်သွတ်။ သူဝံသွတ်။
certainly, *adv.* ဗိုန်ဗိုန်။ကွေံ။ထောင်။ Thus, *I shall certainly go*, ဆဲအာထောင်။
Ceylon, *n.* သိင်ဃိုး။
chaff, *n.* ကဝံ။
chain, *n.* ဇုက်ပသဲ။ ခရေဟ်။
chair, *n.* ဂလာဂဇံ။
champac, *n.* ဇမ်ပါ။
change, *v. t.* & *v. i.* သွဲ။ ဇး။ပြိုင်ထွဲ။—to exchange, ထွဲ။—to change one's clothes, ဇးယာတ်။—to change state of existence, that is to die, ဇးဘဝ။— to change conduct, disposition, ပြိုင်ထွဲ။
chapel, *n.* *see* zayat.
chapter, *n.* ခန်။ a division in a book.
characteristic, *n.* လက်သန်။ a symptom, sign.
charcoal, *n.* ချး။
charity, *n.* ဒန္ဒမတရးဂစဲ။ the giving in charity.
chariot, ကျွီရတ်။

cause, v. t. [illegible]

centurion, n. [illegible] a military capitain [illegible]

certificate, n. [illegible]

chameleon, n. [illegible]

chalk, n. [illegible]

chamber, n. [illegible] a room in a house

chamberlain, n. [illegible]

chance, v. i. [illegible]

charge, v. t. [illegible] to instruct

chart, n. ပိုဝိ။

cheap, a. ဒးရှင်းတန်။

cheapen, v. i. ဒကုတ်မျှင်း ဖြိုပ်။

cheerfulness, n. ဒဒ်ယဝိုင်ဆိုင်းဒဒ်ယမိပ်။

cheerfully, adv. နက်ယမိပ်ဝိုတ်။

chew, v. t. ဆွဲ။ ဆွဲ။ to chew the cud, ဝြေင်။

chief, n. ယနှံ[illegible]။

chief, n. ဒကိုယ်။ ဆမျှော်။ ကိုယ်။ chief of other chiefs, ယံဝ်ရှိုတ်။

chloroform, n. ကဲ့ဝိုတ်။

chisel, v. t. ပုတ်ဂုတ်။ to grave

Christ, n. ဒဝုတ်။

chop, v. t. See mince

church, n. သင်။ ဝဝင်တွေးရှာ။ သင်တွေး[illegible]

cinamon, n. ဒဒုင်ဂုး

charm, *n.* ဗဇမ်။—any article that has had incantations repeated over it, ပမန်။

charm, *v. t.* မန်။ to repeat charms over water or medicine.

chasm, *n.* ဇြင့်။ ဇြောဟ်။ a gulf.

cheek, *n.* ကိုင်။

cheroot, *n.* စံက်ဆေဝ်ရောတ်။

chest, *n.* ဩဖြဟ်။ the trunk from the shoulders to the belly;—any kind of box or coffin, ကလာ။

chicken, *n.* ကောန်စာင်။

chicken-pox, *n.* ပရန်ပုင်။

child, *n.* ကောန်။ a son or daughter;—a small one, a little one, သမတ်။— a small child, ကောန်ငှင်။— the second born, ကောန်ထဉ်။— the youngest in a family, ကောန်ခဒေံ။

chin, *n.* ထမိပ်။ or ခမိပ်။

China, *n.* ရးကြုက်။

Chinaman, *n.* မှိဟ်ကြုက်။

Chinese, *a.* ကြုက်။

chip, *n.* ကျွေဟ်ဆု။

chisel, *n.* ပှုတ်။

choke, *v. i.* ဗ။

choose, *v. t.* ရဲကေတ်။ to take one's choice; *see also* select.

Christian, *a.* ခရေတ်ယာန်။

cicada, *n.* စက်စာန်။

cigar, *n.* စံက်။

cinders, *n. pl.* အိက်ပသဲ။ the fine flakes of iron, that fall off when hot iron is beaten;— the fine bits of coal that remain after a fire, ချောံချး။

circle, *n.* ဝိုင်။—The circular frame, around the inside of

which are suspended drums of various sizes, is called, ဗာတ်ဝိုင်။

circumference, *n.* ဘဝိုက်။

citizen, *n.* ရဲခုင်။

citron, *n.* ပရိုက်။

city, *n.* ခုင်။

clam, *n.* ကဏ္ဍုတ္တောဝ်ကိုက်။ a round shell, (pig-ear clam); —an oblong clam, (combshell clam,) ကဏ္ဍုခရး။

clap-trap, *n.* ထဇး။ a clapper made of bamboo.

clasp, *v. t.* သွန်တဲ။ to clasp with the hand.

clarionet, *n.* ပေဝ်။

clear, *a.* သ္ဓုင်ကေဝ်။

cleaver, *n.* မြ။ a large knife.

clerk, *n.* တဒီ။ a writer.

clock, *n.* နာဒီ။ a watch, an hour.

clog, *n.* ဂါ။ a clog put upon the neck of criminals.

cloth, *n.* ယာတ်။

clothing, *n.* ဘဝိုက်။ ဘဝိုက်ထတက်။

cloud, *n.* မတ်ဖြ်။ ဂုံမတ်ဖြ်။—heavy black clouds, ဒလိုး။

clove, *n.* ကဝါင်။

cluster, *n.* ခဝိုက်။ a cluster of fruit, (as of grapes.)

coal, *n.* လ္ဗပ္ဗတ်။ coals of fire;—anthracite coal, ချးတွံ။—

coat, *n.* ပထောံ။ a shirt or jacket of any kind.

coax, *v. t. see* entice.

cobra-de-capello, *n.* ဖြီုဇာတ်။

cock, *n.* စာင်အုက်။

cock-roach, *n.* ထွခဒေံ။

cock's comb, *n.* ကဂ။

cock-up, *n.* ကခဗံင်။—the large cock-up, ကဟာဂး။

cocoa-nut, *n.* သတ်ဖြ်။—the cocoa-nut tree, တုံသတ်ဖြ်။—the

circumcise, v. t. ရေဏိတ်ကုန်သွား။
circumcised, p. a. ဒေဒုဏ်ရေဏိတ်ကုန်သွား။

clam, n. ကွင်။

clasp-knife, n. ဓုန်ပြောင်။

Clay, n. တိပလေတ်။
clever, adj. သွေးရှိ။
clearly, adv. သွားသွား။
clean, adj. သွားသွား။ cle
clean, v. t. ကျင်။ ကျင်တား။
clerodendron, n. ဂဓုန်ကျော်။ the nodding clerodendron, ဂန်
clinch, v. t. the hand, ကေယ်။ သကေယ်။ ကေယ်လပ်။
—mine, ကတိုင်ချားတွဲ။
climb, v. ကွိန်။ တိုန်။ ကမေုန်။
cloak, n. ယိတ်ဖေင်။
cloven, p. p. ဝါကရေတ်။

coffee, n. (Eng.) ကဖွဲ။

coil, v. t. ကဝး။

collector, n. မြို့ရပ်ခွင်ဖလှေါ။ sub, collector, ဃံဇ်။

colonel, n. ဒကိုယ်ပျှာနှစ်ဝေးဖာဂုပ်လဲ့ဖျိုင်ဖြို့။
ဒကိုယ်ပျှ.နှ။ ဗိုဝ်ပျှာနှ။

collide, v. t. ခုကိဒး။ လုကိဒး။ တိုကိဒး။
ရိုဒး။ ဂဖတိဒး။ ဒီဒး။ သဒို။

Comfort, v. t. ပရေခိုတ်။ ပဟ်ခိုတ်။

Comma, n. ပိုတ်ငှေါတ်။ ပိုတ်ဂလေအ်။

Communication, n. လိတ်ဖွှန်။ a written
communication

Communion, n. ငံပါဖက်လ။

Compare, v. t. ပတုပ်ကပ္ဆေါ်။ ပတိဟ်ဝတ်။
ဖြိုင်ပျှာနှ။

Compel, v. i. ပဒါဝ်ကပ်

pithy substance, that fills the cavity of a cocoa-nut that has germinated, is called, သုက်သတ်ဖြ။

coffin, *n.* *see* chest.

coin, *n.* တင်ကာ။

cold, *a.* ဇိုဟ်။ – to be cold, ဆောင်

collar, *n.* ယာတ်ဒက်ကံ။

collar-bone, *n.* ဇုတ်ပွး။

color, *n.* သင်။ အရံင်။

colt, *n.* ကောန်ချေရ်။

comb, *n.* ခရး။ a comb for the hair.

comb, *v. t.* ဂြး။

come, *v. i.* ကျုင်။-- to draw near to, ပြာပ်ကျုင်။— when used of persons of distinction, ဆွ။ *see* go.

comet, *n.* သုံင်ဒ္ဂဲ။

comfortable, *a.* ဇိုဟ်သြိုဟ်။ peaceful ; —happy, မိပ်။

command, *n.* ပညပ်။

command, *v.* ဖျေဟ်အသံ။ to issue commands ;— to give commands, ပညပ်လစ်။

commander, *n.* ဒကိုပ်ကွင်။ a commander of a ship.

commandment, *n.* ပညပ်။

Commissioner, *n.* သွီဇှော်။—Deputy Commissioner, သွီ။-- Chief Commissioner, မဟာသွီဇှော်။ —Assistant Commissioner, ဝေါန်ထံက်။

common, *a.* သာမည။

companion, *n.* ပွံင်ဖွက်။— a playmate, ပြဲဖွာ။—a mate, ဆောဖွက်။—a companion from childhood, ဗော်သွး။

company, *n.* ဂကောံ။—a herd, သ္ကအ်။— in one company, မွဲဂကောံ။

comparision, *n.* ပွာ။ ဥပ္ပမာ။ (Pali,) a parable.

compassion, *n.* ကရုဏာ။ (Pali,) mercy.

complacence, *n.* ဒန္ဓမသဒ္ဓါ။ (Pali,) feeling kindly towards others.

complain, *v. i. see* groan.

complete, *a.* ဖီ။ nothing wanting ;—perfect, စိရုံ။ ရိန်ဆွီ။ —fulfilled, ခိုက်ပေင်။

comprehend, *v. t.* ဂြင်တီ။ to understand.

comprehensible, *a.* ဗွဲသွာ။ easily understood.

conch, *n.* ကဏ္ဍသင်။ a conch shell.

conceal, *v. t.* ဗဒန်။— to cover up, စီဗဒန်။ ဂြောပ်။—to hide, ပူက်ဗွန်။—with a screen or curtain, စီ။

concealed, *p. a.* ရနုက်ဗွန်။

concerning, *prep.* မွးဂှ်။ in regard to.

conclude, *v. i.* စေင်ရိတ်။ to be convinced.

cone, *n.* ရပ်။ presents for the priests, arranged in the form of a cone or pyramid.

confine, *v. t.* ခရုပ်လင်။ to put into confinement.

confuse, *v. t.* ပထဲ။

confused, *p. a.* ဂှိုက်ဒဂဲ။ confused in mind ;— tangled, ထဲကြာန်။ ခရံင်ခရ်။

congratulation, *n.* အနူမောဒနာ။ (Pali,) an expression of approbation to one performing a religious service.

conjecture, *v. t.* ရိပ်တီ။ to have a slight knowledge of.

conquer, *v. t.* စဏောင်။ မာန်။— to take by conquest, စဏောင်ကောတ်။

consort, *n.* ဂယိုင်။ a husband or wife, သမ္ဘာ။

constitution, *n.* ဓတ်။ physical energy.

consequences, *n. pl.* ပဝီကဝတ်။ (Pali,) the consequences that follow evil deeds committed in a former state.

consider, *v. i.* to be careful, ပသတိ။—to deliberate, ဗွာရဏာ။— to reflect, ချပ်။— to meditate, စင်ခြင်။

Completely, adv. [illegible]

Compose, v. t. [illegible]

Conceive, v. i. [illegible] to become pregnant.

Conduct, v. t. [illegible] to lead.

Confess, v. t. [illegible]

Confinment, n. [illegible]

Confirm, v. t. [illegible]

Confute, v. t. [illegible]

Congee, n. [illegible]

Congregation, n. [illegible] assembly, [illegible]

Connect, v. t. [illegible] to join.

Consequence, n. [illegible]

consonant, *n.* ဗျန်။
constable, *n.* ဗွဲသို့။ သွဲဒ်။ a petty officer.
consult, *v.* ဦမ္ဆပ်။ to consult with a view to union of sentiment;— to consult together, သမင်္ဂရထ။
contend, *v. i.* ပြိုင်။ as in a race. — to strive, ပတိုက်ပတုန်
continually, *adv.* တရိုင်။ လရိုင်။ လအိတ်တွိုင်။ အဓာန်။
convict, *n.* ရဲခရေဟ်။ a man in fetters.
cook, *v. t.* တော်။—to cook by boiling, ခုန်။ applied only to rice, ဝုန်။
cooked, *p. p.* စိန်။ thoroughly cooked.
cooking-pot, *n.* ခမဲ။
cool, *a.* ကမုင်။
copper, *n.* လွှဲ။
cord, *n.* ဇုက်။ or rope.
cork, *n.* ကသစ်။ a stopper to a bottle.
corner, *n.* ဒက်။
corpse, *n.* ဇွ။ (*Commonly pron.* fwȧ, or fweh.)
corpulent, *a. see* fat.
cot, *n.* ခါတ်။ a bedstead.
cotton, *n.* တောင်။—the cotton plant, တုံတောင်။—cotton with the seeds taken out, တောင်ချိုင်။— the rolls prepared for spinning, တောင်ကူး။
cotton-cleaning, *n.* ဒန်မပိုဟ်တောင်။ the taking of the seeds from cotton.
cough, *v. i.* ခဒုက်။
cough, *n.* ယဲခဒုက်။
count, *v. t.* ရိုဟ်။
countenance, *n.* ရုပ်သင်။— royal or divine, ရက္ခဝါ။
country, *n.* ရး။—also country in distinction from city, as, ကွာန်ရး။ *a country village,*—a kingdom, နီဂို။

court-house, *n.* ကုတ်။ ရုင်။ (Bur.)—high court, ကုတ်။
covenant, *n.* လိက်ကတ်တိက။
cover, *n.* ဒကိုပ်။
cover, *v. t.* ဂနိုပ်ဂြောပ်။ ဂနိုပ်လမ်။ to cover up.
covet, *v. t. see* desire.
cow, *n.* ဂုမ္မောံ။
crab, *n.* ခတာံ။
crack, *n.* ကရောန်။
cradle, *n.* သရေင်။ ခရေင်။ a swinging-cradle.
cramp, *n.* ကတောင်တံင်။ the contraction of a muscle.
crank, *n.* ဂိုင်ဟတ်။ the crank of a spinning-wheel.
crawl, *v. i.* ဂျောန်။ to pass through a low place, stooping.
create, *v. t.* ကတိုပ်ပန်။ ကြီပ်ပန်။
creek, *n.* ကြုင်။ a brook.
creep, *v. i.* ခမာ။—to creep in the manner of the measuring worm, ပုံအာ။
creeper, *n.* တုံဇုက်။ any kind of creeper or vine;—any kind of jungle creeper, used for cord, ဇုက်ဂြိုပ်။
cricket, *n.* စင်ရိတ်။
cringe-tree, *n.* တုံအီလင်။
crocodile, *n.* ကျာံ။ *see* alligator.
crooked, *a.* တငုံက်။— as an arm by contraction of the muscles, ဝေန်။
crop, *n.* ဖျေ။ the crop of a fowl.
cross, *n.* တိုင်ညးမဒင်။
cross, *v. t.* ကျောံ။—to cross over, as ကျောံဓီ။ *to cross a river*;—to step over anything, သရုင်။
cross-bow, *n.* တွဂြင်။
cross-legged, *a.* ထဝါ။—to sit cross-legged, ဂဇံထဝါ။

courteously, adv. [illegible]

courtezan, n. [illegible] harlot.

cracker, n. [illegible]

craft, n. [illegible] trade

crane, n. [illegible]

created, p. a. [illegible]

creature, n. [illegible] a created being.

creditor, n. [illegible]

crier, n. [illegible]

cultivator, n. ယိုင်ဖွဲ့, ယိုင်[illegible]ဖွဲ့, ငါးကောင်ဖွဲ့
ငါးဖွဲ့,

curl, v. i. ကောက်

cross-piece, *n.* ထကဲပြေင်။ the timber to which the boards of a partition are nailed.

crosswise, *adv.* လက်ဂွင်။

croton, *n.* ကွက်ကဖိုင်။ the croton oil tree.

crouch, *v. i.* ဇံသင်။—to bow down, အောင်မာ။

crow, *n.* ခခုန်။ raven.

crow, *v. i.* ဂြဲ။

crow-bar, *n.* ကွိုသာံလုံ။ an iron bar.

crow-pheasant, *n.* ဖင်ရဂုတ်။

crown, *n.* မွောံကိုတ်။ မြ ကွေ ၏

crucible, *n.* မိဟ်။

cruel, *a.* ဂြိုဟ်စာ။ harsh, unmerciful.

crumb, *n.* ဌး။ the small crumbs left after eating.

crush, *v. t.* တွေတ်။ to crush for the purpose of expressing juice or oil, as sugar cane and oil-seed are crushed in the mill. to oppress, ပုဂ်ပုဂ်

crushed, *p. a.* ပြောမ်။ bruised, as a reed.

cry, *v. i.* ကမြဲ။ —to cry aloud, ဂတောင်။ လရိုအ်။

cub, *n.* ကောန်။

cubit, *n.* ဟတ်။ a cubit equal to 18 inches;— a standard cubit equal to 19½ inches, ဟတ်သာံဒံင်။

cuckoo, *n.* ကဝ။

cucumber, *n.* ခအီ။

cunning, *a.* သိုဟ်။ quick-witted.

cup, *n.* ခွက်။ an earthen cup or plate, ပဌာန်။—metallic, သိုင်။ small cup, ဝေါ်-ဝေါ်

current, *n.* ခုန်ဇဝေါင်။ running water.

curry, *n.* သွ။ (commonly *pron. f*ă,) any kind of soup, broth, or gravy; *see* gravy.

curse, *n.* ကသ။— an oath, သွ။ (commonly *pron. fao..*)

curse, *v. t.* ချ။
curtain, *n.* ခနိက်။—a mosquito curtain, တ္ဒ။ ကဒ္ဒ။
curtain, *v. t.* စိုး။ to conceal with a screen or curtain.
custard-apple, *n.* မရိုတ်။—the fruit of the custard-apple, သတ်မြှိုတ်။
custom, *n.* အလေံ။ habit.
cut, *v. t.* ရေက်။ with a knife, with a sliding motion;—with an axe or cleaver, to split, ပါ။—to cut off, amputate, တတ်။ ကုတ်။—to cut anything long into pieces, ဒကုတ်။ to hew, cut.
cymbal, *n.* ဆဒေုပ်။—a small cymbal, ခဒေုပ်။—a large kind, ဆာင်။—a bamboo cymbal, ထဇး။ *see* clap-trap.

D.

daily, *a.* ရိုဟ်တွဲ။
damsel, *n.* သမတ်ဖြ်။
Danish, *a.* ဒေထာ။
dance, *v. i.* လေဟ်။
dancer, *n.* ကဆိင်။ a female dancer;— male or female, ခမှာလေဟ်။
dark, *a.* ဂုုး။
darkness, *n.* ဒမုုး။
daring, *a.* ဂံင်။ ဂံင်ထြဲ။ bold, venturesome.
date-palm, *n.* စမ္ပလံ။
daughter, *n.* ကောန်ဖြ်။
daughter-in-law, *n.* ဂအင်္ရ။
dawn, *n.* ကွေး။ break of day;— the dawn of day, အရှိန်။—the first dawn of day, ဗလှာင်ယး။
day, *n.* တွဲ။ *see* sun.

cushion, n. ဂျီဂလါ။

custom, n. ပဝေဏီ။ ထုံးရာနှ။

- to cut off and cast away, ဒန်တော်။ ဒန်တောဒ်ရှ်

dam, n. တမ်ဆိုန်။ တမ်ဆိုန်

dash, v. t. ဒီဒး။ ဒီဒဝ်ဒး။

daybreak, n. ဗွဲတဏ

dazzle, v. i. ခပါ။

dearth, n. ဒဒ္ဒ်စလာအဟာရမခဝတ်ကုန်သူတ်သွါတ်။
မခဝတ်ကုန်သူတ်သွါတ်။

debtor, n. ဥားမရတ်ဂတန်။

dedication, n. ငပါအောင်ကိုနီ။ the feast of the dedication

defeat, v. t. ကိုဝ်ဒးဒုင်ကပျှ။

defend, v. t. မံဒ်ဖွံလျှါ။ to stay on the side of.

defendant, n. ဖွိုင်မဒးဒုင်နင်ဒုဒ်။

defence, n. ဂလါနင်ပြဒုဒ်။

degrade, v. t. ပပဂုံ။

deliberate, v. t. စန်စာ။ – to deliberate in secret. ဗဒုတ်ဗဒို။

delay, v. i. လရှ။

deliverer, n. နံမဝံဒ်ပြာ။

demoiac, n. ဖွိုင်ကျော်ဒ်ဖွိုင်မဒးဒုန်စပ်။

day-time, *n.* အခိန်တွဲ။— The more common word in books is ပယာံ။

dead-fall, *n.* တိုး။ a kind of trap.

deaf, *a.* သိုင်။ ကွောင်သိုင်။

dear, *a.* ကွင်။ of great price.

death, *n.* ဒ်အနိစ္စ။ ဒန်မချိုတ်။ ဂမ္ဓိုတ်။— (Pali,) မာရဏ။

debt, *n.* ဂတင်။

deceit, *n.* ဥပ္ပဲ။—craft, guile, ပရိယျာ။

deceive, *v. t.* လှေံစ။

deck, *n.* ရုံမာတ်။ the deck of a ship or boat.

decayed, *p. a.* ဆွဲ့ဲ။ putrid ;— rotten as wood, ဆွဲ့ဲဟ်။

December, *n.* ဂတုဒီစီမျိုင်။ (Eng.), nearly corresponding to မြေက်ဆိုင်။ မရေကွသိုး။

decrease, *v. i.* ယုတ်အာ။— to decrease in quantity, လွှေတ်။ လွှတ်စေဟ်။

deed, *n.* ပွ။ an action ;—an observance, ဒွေတ်။—a good deed, သူစရိုတ်။— a bad deed, ဒုစရိုတ်။

deep, *a.* ဖြိုဟ်။ or သွိုဟ်။— hard to be understood, ဖြိုဟ်နက်။

deer, *n.* ဂြဲ။ ဒြဲ။—the barking deer, ပဟ်။—a very small species of deer, the chevrotain, ပေဟ်။ — the brow-antlered, the red deer, မင်။

defeat, *n.* ကယျ။

defeated, *p. a.* ကျ။

definitely, *adv.* ချိုတ်ဖိုတ်။ accurately.

defraud, *v. t.* ထီ။

delighted, *p. a.* သလောင်ထွင်။ overjoyed.

deliver, *v. t.* ဟံင်ပြာ်။

demerit, *n.* အကုသိုင်။

demon, *n.* ကလော်။ an evil spirit, ကလော်ဒမြိုတ်။

denarius, *n.* ဒေဏာရီ။ (Greek.)
deny, *v.* ကယျာန်ပါ။
depart, *v. t.* ပြာပ်အာ။ to go, to depart from.
dependence, *n.* ဒန္ဒမခစ။
depraved, *p. a.* ယောင်ယာ။
depravity, *n.* သရုံပါပ်။ a depraved, vile disposition.
depth, *n.* လယိုဟ်။
descend, *v.* စေဋ်။ စေဋ်ဒဒက်တ။
design, *n.* ကသပ်။ —an intention, ကသပ်ခနန်။
desire, *n.* ပွိက်။ —a wish, ဂနောပ်။—a longing, ဆူပ်။
desire, *v. t.* သွိက်ဂွံ။ to desire to obtain, to covet, မက်မတ်။
destiny, *n.* ကံ။ (Pali,) the secret influence of an action on one's future destiny.
destroy, *v. t.* ပလိုး။— to spoil, ပလိုပလာ်။
destroyed, *p. a.* လိုး။ ruined, လိုလာ်။
determine, *v. see* resolve.
devil, *n.* မာ။ ကလော်မာ။
devotee, *n.* ရသိ။
dew, *n.* လတိုပ်။ fog.
diamond, *n.* မတ်စိန်။
diarrhea, *n.* ဂ္ဂလိုး။
die, *v. i.* ချိုတ်။ ပကာဂစိုတ်။ စုတိ။
difficult, *a.* ဝါတ်။ or ဝါတ်ညိဟွံသေင်။ သွိုင်သန်။— very difficult, ဝါတ်ဂါတ်။
dig, *v. t.* ခဲါ။—to dig or root the earth as a hog, ထုက်။
diligence, *n.* လွီရိယျ။
diligent, *a.* ပလွီရိယျ။ industrious.
dim, *a.* သပါ။ dim-sighted.
diminish, *v. i.* လဋက်။ as a swelling;—as numbers, ဟုတ်။

den, n. ဂုဟိုင်။ See hole.

depart, v. i. ထိတ်အာ။

debt. n. ဩန်သွက်ဒေးလေ။

deputy, n. ဒကိုပ်ခိုင်။ proconsul. See governor.

despise, v. t. ခိုတ်ပဲ့ပအာ

despiser, n. ဖြိုင်ပဲ့လေပ်ပအာ။

destitute, a. ဘတ်ကု။ thus destitute of food would be ဘတ်ကုအာ

destruction, n. အကုံအာ ရိုပ်။

detect, v. t. ချပ်ဂြိုင်။ discover.

devout, a. အဘုံတ်ဖုံတ်ခဝ်။ အကုင်ဘောင်ခဝ် အကုင်ဘောင်ကျော်။

diabetes, n. ယ်ဂပဲ့ဘာဖုံင်။

didrachm, n. ဒီဒြဖ္ဖ။

dillénia. n. ဂလတ်။ the ornamental dillenia.

dipper, n. [illegible]

dirt, n. [illegible] dirt on one's person.

discern, v. t. [illegible]

disagree, v. i. [illegible]

discipline, v. t. [illegible]

discuss, v. t. [illegible]

dish, n. [illegible] a flat wooden dish [illegible]

display, v. t. [illegible]

dissolution, n. [illegible]

distinctly, adv. [illegible]

distillery, n. [illegible]

ditch, n. [illegible] a water ditch.

divide, v. i. [illegible] to be divided, to be cleft asunder, [illegible]

divisor, n. [illegible]

dip, *v. t.* ကသံက်။ to dip into any kind of liquid;—to dip up or out of, as water, ထုက်။

Dipterocarpus, *n.* အင်။

dirk, *n.* နှင်။ such as was used by royalty.

dirty, *a.* ကိုပပ်။ filthy, slovenly.

disappear, *v. i.* ကျေံ။ to be lost.

discharge, *v. t.* ပန်။ as a gun, or cannon, to shoot.

disciple, *n.* တွး။(commonly *pron. kwah,*) pupil, follower.

discouraged, *p. a.* ဆောင်စိုတ်။—sorrowful, အောန်စိုတ်။

disease, *n.* ယဲရောဂါ။ sickness.

disordered, *p. a.* ထုခရဲ။ confused.

dispersed, *p. a.* ပြးဇး။ ပြးချဲ။ scattered.

disposition, *n.* စိုတ်။

dispute, *v.* ကယျာန်။

dissolve, *v. i.* လဲ။ as sugar in water.

distant, *a.* ဇဋ္ဌ။ ဇွဲ။—in regard to time, ဂိုင်သ္ဍဲ။

distinct, *a.* ကူး။ plain.

distinguish, *v. t.* ပိုင်ခြာ။

distorted, *p. a.* ဇေ။ out of square.

distribute, *v. t.* ပရအ်။ or ပရံ။

distressed, *p. p.* ဝါတ်ခဲါ။ to be in distress for want of food.

dive, *v. i.* ဗိုပ်။

divide, *v. t.* ကရေက်။ to split;—in Arithmetic, ပရအ်။ စ။

division, *n.* အရာပ်။ a division of a district or a town.

dizzy, *a.* ဗဇူ။

do, *v. t.* ပ။ ဆွဲ။

doctor, *n.* အစာသင်။ *see* physician.

doctor, *v. t.* ဝီ။ to nurse.

doctrine, *n.* ကွတ်။ နဲ။ precept, နဲဥပဒေသ။ နဲပကျရ။ ဒေသွာ။

dodge, *v. t.* ဗလေတ်။
dog, *n.* ကိုင်။
dominion, *n.* အဝိုင်။ power.
donkey, *n.* မဲ။ an ass.
door, *n.* တရင်။ ပါင်တရင်။
dot, *n.* ဗိန္ဒု။ (ဝ) the small circle.
doubt, *v. t.* သလေဟ်ပွာ။
dove, *n.* ပူ။ ဂစေံပူ။ — the ring dove, ပူ ပါ.
drag, *v. t.* ခဇက်။
drag-net, *n.* ဇာ။
dragon, *n-* နှဉ်။ a fabulous serpent.
drake, *n.* အဒါကွက်။
draw, *v. t.* ဒဇက်။ ဂြ်။ တံင်။ to pull;— to draw water, သ ဝေါင် (commonly *pron. fo,*) ခုဉ်။
dream, *n.* လွှဆ်။ or လွှံ။
dream, *v.* သွပ်။ (commonly *pron. fop.*) လွှံ။ သွပ်လပံ။
dress, *v-* လတက်။ to put on clothes.
drift, *v. i.* ဟီ။
drink, *v. t.* သုင်။—to give drink, ဖျုင်ခုဉ်။
drive, *v. t.* ဗက်ဖွ်။— to drive away, ဖွ်ဏာ —to drive away, applied to persons, ပရာပ်ဏာ။— to drive on the run, ဒရေပ်ဏာ။— to drive away, following after with a whip, လွှိုတ်ဏာ။ — to drive animal
drop, *n.* ခဏဟ်။ သွင်။ ထနှင်။ a drop of fluid, or any kind of liquid.
drop, *v. t.* ထွင်စေင်။ ခဏဟ်စေင်။ to drop (as water);— to drop water on the ground as a witness of having done a deed of merit, စရိုင်ခုဉ်။
droop, *v. i.* တကဲ။—as a branch of a tree, တလဲ။
dropsy, *n.* ဖြိုင်။ abdominal dropsy.

doff, v.t. သရဲတံ။

doll, n. ကောန်ရုပ်။

doubtfull n. သတ်ဂ။

dorsalfin, n. ဒရံင်က။

dose, n. ဖွဲ သွင်။ သွတ်ရွံသွင်ဖွဲ ဂလန်။

to get into a mare, ဒီမှုပ်။

to drop, as an ornament, or an article of clothing, ဖွုံ ဂဖျန်။

drunkard, n. [illegible]

duck-weed, n. [illegible]

- duties to parents, [illegible]

early, adv. [illegible]

drum, *n.* ဖိင်မှင်။— a drum or cask, ဖပ်။—a one-headed drum, ဓါပ်။— a large drum, ခဖိန်။

drowsy, *a.* ဒကဲ့။ sleepy.

dry, *a.* ကဟ်။ ဇမ္ဘဂ်။ ညွှဟ်။ The dry season is called, ကျွင်။ တညင်။ လညင်။

dry, *v. t.* စဲ။ to dry by spreading in the sun.

dry, *v. i.* ဇတ်။ to dry away as water in a stream.

duck, *n.* အဒါ။

dull, *a.* ဓိုပ်။ stupid.

dumb, *a.* ကွ်။

dun, *v. t.* မိက်။

dung, *n.* အိက်။

during, *prep.* လုက်။ as, လုက်ဝိတ္တဲ့, *during three days.*

durion, *n.* ဒူရေန်။

dust, *n.* ခနိက်တီ။

Dutch, *a.* ဟင်လာန်။

duty, *n.* ဝတ်။ - duties to god, ဝတ်ကျွန်း - duties of hospitality, ဝတ်ကွဲ့

dwarf, *n.* မှိုဟ်ကွ။

dwarfish, *a.* ကွ။

dwell, *v. i.* ဒွံင်။ to remain;— to tarry မံင်။—to dwell upon in mind, to make an object of thought, or desire, ပအရီ။

dye, *v. t.* ဖျောန်။

dysentery, *n.* ဂှကိတ်။

E.

ear, *n.* ကွောင်။ the external ear, သွကွောင်။—an ear of any kind of grain, ဒကောင်။

ear-knob, *n.* နှောက်။ a cylindrical ear ornament, an ear ornament of beaten gold rolled into a cylinder,

earth, *n.* တိ။— the earth, တိဇွော်။— the earth scratched out of a hole by an animal, ဗဇိုဟ်။
earth-oil, *n.* ကျောင်တိ။ petroleum.
earthquake, *n.* ကသီတိ။
earth-worm, *n.* ပကောတ်တိ။
east, *n.* ဗွံက်။
easy, *a.* လေဲ။ not difficult.
eat, *v. t.* စ။—when used of persons of rank or of priests, ပြဘိုက်။—to partake of food, ပပြဘိုက်။
eaves, *n. pl.* ဇိုင်ဂယူ။ the eaves of a house.
ebony, *n.* ဆုကြက်ဂြင်။
echo, *n.* မလောင်။
eclipse, *n.* ဒန်မဂြီးစပ်။ of the sun or moon.
edge, *n.* မတ်။ the edge of any cutting instrument.
Edolius, *n.* ဂစေမ်ခဋိဂြင်။ ဂစေံခဋိဂြင်။ the Paradise edolius.
eddy, *n.* ဝဲ။ a whirlpool.
edict, *n. see* order.
eel, *n.* ကပန်။ ဟလုင်။
egg, *n.* ခမှဲ။
egg-plant, *n.* တုံခဆောင်။
eight, *n. a.* ဒစုံ။
eighteen, *n. a.* စင်ဒစုံ။
eighth, *o. a.* အထွမ။ အငွမ။
eighty, *n. a.* ဒစုံစောဟ်။
elbow, *n.* တင်တဲ။
elephant, *n.* စိင်။
elephant-grass, *n.* ဇိုင်။
elephant-keeper, *n.* ပွင်စိင်။
eleven, *n. a.* စင်မွဲ။
eleventh, *o. a.* ကေဒသမ။

edify, n. t. ဆိုင်မှန်။ to build up.

effect, n. ဖိုး

elder, n. ဥး ရ ဖေဖော်။ - elder of a church, [illegible]
ဘင်။ elders. ဇဖော်ဇမိုင်။

eloquence, n. သတ္တိပါမိ.

eloquent, a. ဒေါ်ရှိသူတိုရှိတိုရှိသတ္တိပါမိ.

embark, v. i. ရပ်ဆာမှ ကွင်.

encamp, v. ဖျန်ဒိပ်.

enclosure, n. ဝင်.

engage. v. ဒိုင်ကံပါင်။ to make an engagement.

eunuch, n. သား သားဒို သားကို.

elk, *n.* ဓိုင်။ *see* deer.

elysium, *n.* သွင်။ (commonly *pron. faw.*) one of the celestial regions according to Buddhism.

embankment, *n.* ဇိုင်ကွာ။ an embankment of a tank or pond.

embrace, *v. t.* ဗန်။ to hug;— to take in the arms, မိန်။

emerald, *n.* ဗိုတ်။

employment, *n.* ကလောန်။ work.

empty, *v. t.* ဆဲထော်။ to pour out.

encircle, *v. t.* ပူ။ to wind around.

enclosure, *n.* အရှာ်။ an enclosure around any religious building.

encourage, *v. t.* သွာ်ဗဇး။ to encourage one who is overcome with fear;— to give strength, ကိုင်ဖြဲဟတ်။

end, *n.* ကွတ်။ တဏုင်။ The end of life is ကွတ်အယုက်။

endeavor, *v. i.* ဝိတ်ဒြဲဟတ်။ to exert one's self, to put forth strength.

endure, *v. t.* ဒုင်။ to bear with, ဒုင်လအိုင်။

enemy, *n.* သတ်တြု။

enfold, *v. t.* ဗနီ။ to enfold in a waist-cloth.

English, *a.* အေင်ကလိတ်။

engraver, *n.* ပါန်မုတ်။ a sculptor.

enjoy, *v. t.* လှိုင်ဗိုတ်။ to take pleasure in;—to enjoy in common, ဆက်ဆံ။

enjoyment, *n.* ယတ်သွတ်။ pleasure;—sensual enjoyment, ကာမဂုန်။

enmity, *n.* သွ။

ennui, *n.* ကပိုင်။

enough, *a.* ရုံ။ sufficient.

enormous, *a.* ဗ္ဗီ။ very large.

enshrine, *v. t.* ထာပဏာလေင်။

Entada, *n.* ဂနေအ်။ the *entada* bean.
enter, *v. i.* လုပ်။ to go into.
entice, *v. t.* လှေ့လှန်။—to coax, ပ်။ ထော။ မ္ဆေါင်ဏာ။ မ္ဆေါင်လ။—to draw away, ပြဏာ။—to tempt, ကသေံ။ ကသေံကွင်။
entirely, *adv.* သ္ဆး။—entirely gone, အိုတ်သ္ဆး။
entreat, *v. t.* ဒုင်ဂုန်။
envelope, *n.* ထိုင်လိက်။
envious, *a.* စောန်စိုတ်။
epilepsy, *n.* ယဲခတုက်ကိုက်။ epileptic fits, ခတုက်ကိုက်။
epitome, *n.* သရုပ်။ a digest.
equitable, *a.* ဓမ္မ။ according with moral law, just.
era, *n.* သက္ကရာတ်။
err, *v. i.* ကလိင်။ Thus, *to miss the road*, ကလိင်ဂုံင်။
Erythrina, *n.* ဗွေင်။
escape, *v. i.* ဗုး။ to be freed from, ဗုးသုး။
eternal, *a.* ထာဝရ။ နိစ္စ။
Eugenia, *n.* ကြေင်။
even, *a.* ညီသာ။ သ္တပ်သ္တး။
evening, *n.* သွပ်တွဲ။
every, *a.* တွအ်။ တွံ။ ရိဟ်။—every day, ရိဟ်တွဲ။
everywhere, *adv.* အလုံမွဲဂုးတိဇွော်။ throughout the earth, ဂုးတိဇွော်။
evidence, *n.* သက်သီ။ a witness.
exalted, *p. a.* သုုင်။ တပ်စရင်။ most excellent.
examine, *v. t.* စံစတ်။ to try; —to question, စ္ဒီစ္ဒောတ်။
example, *n.* ပုံသက်သီ။
exceedingly, *adv.* ဗွဲမလောန်။
excellent, *a.* တြဲ။ ပြဲ။—an excellent god, ကျာ်တြဲ။—great, မဟာ။ (Pali.)

entertain, v. t. [illegible]

envy, n. [illegible]

epistle, n. [illegible]

erect, a. [illegible]

erysipelas, n. [illegible]

<u>engenia</u> <u>cerastoides</u>, [illegible]

eurochydon, n. [illegible]

evangelist, n. [illegible]

event. n. [illegible]

ewe, n. [illegible]

examination, n. [illegible]

exceed, v. i. [illegible]

except, <u>prep.</u> [illegible]

extraordinary, a. or <u>adv.</u> [illegible]

exhort, v.t. ဒေသ္ဒုတိယ်ပြောဝဲလေ၊ beseech

exorcist, n. ဖလလပ်ကိုင်ခိထိန်ဘာဝ္ဓဉား။

expense, n. ခရိတ်။

expert. a. ဖကတ်ဆောန်ကျိုင်ခိုတ်။

expanse, n. ရား။ thus မှုရား အကာသ။
in the expanse of heaven.

extinguish, v.t. မရိတ်။ to put out.

expectation, n. အဒုဖရံဝိလမိ။

extent, n. ဖမှု။ expanse

eye-lid, n. ခတိုပ်ဒေဖာတ်။

face, v.i. ကဒလဝ်ဖုတ်။

exchange, *v. t.* သွဲ။ *see* change.
execute, *v. t.* ကောပ်မှေတ်။ to put to death judicially.
exhausted, *p. p.* ခုောင်။ weary, wholly expended, အိုတ်။ The day on which the moon entirely disappears is called, ဂတုအိုတ်။
exhaustion, *n.* တမှောင်။ weariness.
expect, *v. t.* ရံင်လမီ။ to hope for.
explain, *v. t.* တမံက်ထဇး။ to point out.
expound, *v. t.* ဖျေဟ်။ to explain and enforce divine law to individuals, ဖျေဟ်ဓင်။
extensive, *a.* လွှဲလး။
extinguished, *p. p.* ပိုတ်။ quenched.
extort, *v. t.* လီလှေက်။
extract, *v. t.* နွက်။ to take from or out of.
eye, *n.* မတ်။ the eye of a needle, ပးတဏိန်။—the eye of a log, ပးဆု။
eyeball, *n.* ဂခုောင်မတ်။
eyebrow, *n.* ဒွေင်မတ်။
eyelash, *n.* တသော်မတ်။
eye-tooth, *n.* ဂွေင့်။ *see tusk.*

F.

face, *n.* မုက်။
fail, *v. i.* ဟုံ။ to suffer loss in business or trade.
faint, *v. i.* သ္ဓိအာ။ to swoon;— to become unconscious, ပိုတ်အာ။
fairy, *n.* ပုင်ခမော။
faith, *n.* ဒန်မပ္တေင့်။
fakir, *n.* ယောဂီ။
fall, *v. i.* လာ်။ to fall to pieces, to crumble, as an old

brick building, to cave off, as the bank of a stream, undermined by the water;—to fall down, applied to men or animals that fall from faintness or other cause, လောတ်။—to fall down, as in walking, လောတ်စေဟ်။—to fall off, as fruits from a tree, or hair from the head, ပြဟ်။—to fall down, ဒတုံ။ဂတုံ။ဒေါ်။ဂတုံစေဟ်။

false, *a.* သမုန်တှန်။

falsehood, *n.* မိစ္ဆာ။—error, မိစ္ဆာဒိဒ္ဓိ။ (Pali.)

family, *n.* အိန်ထံင်။ သ္ဓိကျိန်။ a household.

famine, *n.* ကဏောဝ်။—or any calamity, ဥပ္ပာတ်။

famishing, *a.* ကျောဝ်ဗျိုင်။ hungry.

fan, *n.* ပိုက်။ ပဏိက်။— for cleaning grain, ကဏဲ။

fan, *v. t.* ပိုက်ပိုက်။

fart, *v. i.* ဆုတ်။

fast, *v. i.* အောင်စဏ။ ပါစဏ။

fast, *adv.* ဖြဟ်။ rapidly.

fast, *adv.* ခိုင်ခိုင်။ firmly.

fat, *a.* ကြောံ။ corpulent.

father, *n.* မ။ used in respect of persons of rank, မအံက်။

father-in-law, *n.* ခံါသီ။ or mother-in-law.

fathom, *n.* ဖိဟ်။

fatigued, *p. p.* ဆောင်ဓိုတ်။ weak.

favor, *n.* ဂုန်။ *see* also grace.

fear, *v. t.* ဖေက်။

fearful, *a.* ဂွိင်ဂွဲ။ timid.

feast, *n.* ပေါ။

feast, *v. t.* ကရိုင်ဗွ။ to feed plentifully.

feather, *n.* သွေင်။ *see* wing.

– to fall away, apostatize, [illegible]

– scarcity of food, [illegible]

farthing, n. [illegible]

far, adv. [illegible] far hence

farewell, int. [illegible]

fasten, v. i. [illegible]

fasten, v. t. [illegible] to fasten a woman's petticoat.

fear, n. [illegible]

– the feast of Tabernacles, [illegible] – the feast of unleavened bread, [illegible] – the feast of Dedication, [illegible]

feed, v. t. [illegible] to take food.

fellowship, n. [illegible]

fellow-servant, n. [illegible]

festival, n. [illegible]

fetch, v. t. [illegible] to fetch out, [illegible]

fetus, n. [illegible]

field, n. [illegible] paddy field, [illegible]

fifteenth, o. a. [illegible] (Pali.)

figure, v. t. [illegible] to represent by figure.

file, v. t. [illegible]

February, *n.* ဂတုဖေဖြုအာရိ။ (*Eng.*), nearly corresponding to the lunar month, မဝ်။

feed, *v. t.* ဗွ။ to provide with food, ဖာင်ဗွ။—to feed, as a child is fed by putting food into the mouth, ဖျိုး။

feel, *v. t.* လဝံ။ to feel of with the hand.

fell, *v. t.* ဗဒေါမ်။ ဗွောမ်။

female, *a.* မျှောံ။ an affix denoting the feminine gender, as ဂ္ဂမျှောံ။ *a cow*, not applied to human beings.

fence, *n.* ဒပ်။— a fence made of small upright posts, မြော။—a temporary fence, ခြီ။

ferriage, *n.* ဩန်ခဒိုအ်။

ferry-boat, *n.* ဂုင်ခဒိုအ်။

ferryman, *n.* တလဂုင်ခဒိုအ်။

fetter, *n.* စာံဂိုင်။ ခရေဟ်။

fever, *n.* ဇွင်။ (commonly *pron. faw.*)

few, *a.* အောန်။ small in quantity.

fickle, *a.* ဝိစိကိစ္ဆာ။ (Pali,) unstable.

fierce, *a.* ဘ္ဘာတ်။ strong, (applied to the wind.)

fife, *n.* တလောတ်။ *see* flute.

fifteen, *n. a.* စင်သုန်။

fifth, *o. a.* ပညွမ။

fifty, *n. a.* မသုန်စောဟ်။

fig, *n.* ကွိတ်။ဝိကွင်။—a fig tree, တုံကွိတ်။ တုံဝိကွင်။

fight, *v. i.* ဖတိုက်ပှာန်။ to fight in battle.

figure, *n.* ဂွန်။ a numeral.

file, *n.* ကရာင်။

fill, *v. t.* ဗပေင်။ to make full.

filter, *v. t.* ဂခိုင်။ဖခိုဟ်။ to strain.

filth, *n.* လက်ကိုက်။

filthy, *a.* ကို။ ကိုခဉက်။—muddy, dirty, ပပ်။ ကိုပပ်။
fin, *n.* နေင်က။
find, *v. t.* ဆိုင်။
fine, *a.* ပိက်။ nice.
finger, *n.* လပုဟ်တဲ။ also finger-breadth. The middle finger is ဆူဒေါင်။—the little finger, ဆူကေန်။
finger-ring, *n.* ကစိန်။
finish, *v. t.* ဝ္ဝဲ။ ပတဲ။ to do.
fire, *n.* ပွတ်။ ကျွောတ်။
fire-fly, *n.* ထွလဲသိင်။ လဲသိင်။
fire-place, *n.* ဖ။ a forge.
fire-wood, *n.* အောဟ်။ *see* fuel.
firm, *a.* ဗိုန်။—stable, ခိုင်ကိုက်။ ဗိုန်ဖွံ့။
first, *o. a.* ပထမ။ ပဌမ။ (Pali.)
first-born, *n.* ကောန်ဂှု။
firstly, *adv.* မဟ္ဟံ။ in the first place.
fish, *n.* က။
fish, *v.* to fish with hooks attached to floats, ဖီပုံင်။—to fish with a kind of basket open at the bottom, ကိုင်က။—to fish with hook and line, ခုန်က။
fisherman, *n.* တမ္ဘာ။
fish-hook, *n.* ချောန်။
fishing-frog, *n.* ကဋ္ဌါ။
fishing-rod, *n.* ဖိုင်ချောန်။
fish-paste, *n.* ဖရံက်။ a preparation of decayed fish.
fish-trap, *n.* ခမင်။ one kind made of bamboos split fine;—another kind, ကျွိန်။
fist, *n.* ကျွတ်တဲ။ *i. e.* the fingers closed, with the thumb at the side;— The hand clenched for striking a blow, သတ်တဲ။

fine, n. [illegible] a forfeit.

first adv. [illegible]

numerals it is contracted to [illegible] Thus 15 is [illegible] and seventy-five is [illegible]

flattish, a: [illegible]

flood, v: [illegible] - v. t. [illegible]

flow, v. i. [illegible] (Commonly [illegible]

[illegible]

flow down, v. t. [illegible]

fit, *n.* ဒန္ဒမတိုန်။
fit, *a.* ဂပ်ဂေါင်။ proper.
five, *n. a.* မသုန်။ or ပသုန်။ When combined with other
flag-stone, *n.* တွံလး။ a flat stone.
flame, *n.* ခနပွတ်။ or သွပွတ်။
flash, *v. i.* စီပျး။— as lightning, ဆေဝ်ပလဲ။
flat, *a.* လး။
flavor, *n.* ရဟ်။
flax, *n.* တွံကာန်။
flea, *n.* စဲကိုဝ်။
flee, *v. i.* ဒ်။ to run away.
flesh, *n.* ဖျုန်။
flexible, *a.* ဦုန်။ soft.
flint, *n.* တွံပွတ်။ တွံကွောတ်။
float, *v. t.* ဖီ။ to cause to float.
float, *v. i.* ကလာင်။ to float in the air, float on the water, *see* drift.
flock, *n.* ထကဒ်။ a herd.
flood, *n.* ဩဃ။ (Pali,) a stream or current, which bears away creatures, of which there are four;—the flood- tide, ဒီတိုန်။
floor, *n.* ကျီ။
flounder, *v. i.* ခပိုတ်။ as a fish out of water.
flour, *n.* ကွာင်ခနိုက်။
flourish, *v. i.* ရာင်ဆဲ။ to prevail, (applied to religion.)
flower, *n.* က်။— a flower-tree, or shrub, တွံက်။
flute, *n.* တလောတ်။ fife.
fly, *v. i.* ပဝ်။ When a priest, dies they say, လကျာ်ပဝ်အာ။ *the priest has flown.*
fly, *n.* ရဲ။ the common house-fly.

flying- fish, *n.* ကက္ဂ။
flying-fox, *n.* ကဝကိုပ်ဖြောတ်။
foam, *n.* ခဖိုဟ်။ froth.
foe, *n.* သတ်တြု။ *see* enemy.
fog, *n.* လဘိုပ်။ *see* dew.
fold, *n.* ဆ။—a plait, ထပ်။—an inclosure for cattle or sheep, ခရိုင်။
fold, *v. t.* ထပ်လဝ်။ to fold, as cloth.
follow, *v. t.* ဗက်။
follower, *n.* ဘဝက်။ a follower of a man of rank;—a servant, ကောန်ရဲ။— one of a race or tribe, ရဲ။
foment, *v. t.* ခပက်ရပ်။ to foment with herbs.
fomentation, *n.* ရပ်။ a bundle of herbs or anything else used for fomenting to relieve pain.
food, *n.* စဏစ။ စူစ။ အဟာရ။ မုင်ကျောင်အမှဲ။ မုင်သွအမှဲ။
fool, *n.* မှိုဟ်သမှိုး။
foolish, *a.* ခလိုဟ်။— silly, ဂုဉ္ဍိုပ်။— benighted, သမှိုး။— insane, တမြဆ်။— wicked, သွဉ်။
foot, *n.* ဖိုင်။ *see* leg;— at the feet of, *i. e.* in the presence of, တံဖိုင်။
foot, *n.* a measure, ပေ။
foot-ball, *n.* ရ။ a foot-ball made of ratan wicker-work.
foot-mat, *n.* ဇရိတ်ဖိုင်။
foot-path, *n.* ခုာန်။ *see* path.
foot-print, *n.* လမှ်ဖိုင်။
for, *prep.* သွက်။—for the sake of, အဘိုဆ်။ ဘိုဆ်။
for, *conj.* ဟိုတ်မွးဂ်။
forbearing, *p. a.* စိုတ်ဂိုင်။ patient.
force, *n.* အသိန်။—by force, အနိုင်အပိုင်။
fore-finger, *n.* ဣပုဟ်။

မုင်သွဒာမာ်ကမျှန်း၊ ဒာမာ်။ ဒာမာ်ကမျှန်း၊

footless, a. ဟုံခွဲကိုရိုင်။ legless.

foot-step, n. ဒွဲ့ရိုင်။ လျှိရိုင်။

foot-stool, n. မှိုဝ်ရိုင်။

forbid, v. t. လေ့ဝ်ဒနာ။ လေ့ဝ်~~[illegible]~~ဒုာ။ to prohibit;

fore-head, n. ကျေင်း (from, [illegible])

fore-knowledge, n. ညာနဘနာဝေါ်

fore-ordain, v. t. နူဂျာဂျာဝေါ်ဘါနှဂျာ
ဘဘိတ်ဂျာဝေါ်

forester, n. ဇမ္ဗေဂြိုဟ်

forgive, v. t. ဗလးဒုန်

fornication, n. မေထုနဟွံဟွံဂျိ ဗဟွဲဝေါ်

foster, v. t. ဖြိုဂြုန်ပါ to take care of.

fragrant oil, n. ကျေင်ဝေလန်

fruge, v. i. ကလေးဟ

foreigner, *n.* ဂလာ။ a native of any country west of Burma.
fore-part, *n.* လက်ကိုပ်။ of a ship or boat.
forest, *n.* ဂြိုပ်။ jungle.
forge, *n.* ဖ။ a fire-place.
forget, *v. t.* ဝိုတ်။
fork, *n.* ဂါပ်ဆု။ the fork of a tree.
form, *n.* ဗိုပြင်။ shape, appearance.
formerly, *adv.* ကိုပ်ကွာ။ ကွာတေံ။
fornicate, *v. i.* လုတ်လို။ to commit adultery or fornication.
forsake, *v. t.* ထေံ။ to cast away.
fort, *n.* တိုက်ပွာန်။ တိုက်ဩဲပွာန်။
forty, *n. a.* ပန်စောင်။
forward, *adv.* လက်ဂတ။
found, *v. t.* ပွင်။ to build, as, ပွင်ခုင်။ *to found a city.*
foundation, *n.* ရိုဟ်ခိုက်။ the foundation of a brick building, pagoda, or any brick structure.
fountain, *n.* ဗလဲ။ a spring, ခုဝ်ဗလဲ။
four, *n. a.* ပန်။
fourteen, *n. a.* စင်ပန်။
fourth, *o. a.* စတုတ္ထ။
fowl, *n.* စါင်။ cock or hen.
fox, *n.* ကွီတြိ။
fragment, *n.* ဒကုတ်။ *see* piece.
Fragræa, *n.* အနောင်။ the *anaing* tree.
fragrance, *n.* မြမောဝ်။
fragrant, *a.* မောဝ်။
free, *a.* တမှုး။ not in bondage.
freight, *n.* ဖခိုက်။ ဖိုက်။

French, *a.* ပရာန်သိ။
fresh, *a.* ပတောက်။ ပ္တောက်။ not salt, as water.
Friday, *n.* သိုက်။ ဖြဲဒေ။ (Eng.)
friend, *n.* သဟဲ။ လဲ။ မိသဟဲယျ။ (Pali.)—To become friends, ဒက်မိက်။
frighten, *v. t.* ဘ။ ဘပ္ပ။
frightened, *p. p.* တကိုတ်။ ထကိုတ်။ *see* terrify.
from, *prep.* နူ။ နူကျီ။
froth, *n.* ခဓိုဟ်။ *see* foam.
fruit, *n.* သတ်။— the newly formed fruit, ဂတောဲ။— A fabulous fruit, said to have the power of restoring youth, is called ကြုက်ဂန်။
fuel, *n.* အောဟ်။ firewood.
full, *a.* ပေင်။— satisfied, ဖဲ။
full, *n.* ဂထုပေင်။ the full moon.
funeral, *n.* ကမ္မထာန်။ whether the body is burned or buried.—To join a funeral procession, ဖျေရ် ကမ္မထာန်။
fungus, *n.* ဘ္တိုင်။—the fungus that forms on dacaying bamboo, used by the natives as a vermifuge, ဘ္တိုင်ဒုန်။
fur, *n.* တသော်။ the hair of animals, and the hair of the body.—The hair that grows in a circle on the head or neck of a horse, သင်။
future, *n.* အနာဂတ်။
futurity, *n.* အနာဂတ္တိ။ (Pali.)

G.

gadfly, *n.* ဇင်ရဲ။ a small species of horsefly.
gall, *n.* ကှင်ကွတ်။

fringe, n. ကဘီ ယါတ်။

frost, n. လဝိုပ်ကလေး။ လဝိုပ်ကလေးတွေ။

fruitful, a. ဖလေင်ဂိုဝတ်ဒကောင်။

fry, v. t. ခကေါ်။

fulcrum, n. ကေ။ a short-prop.

funnel, n. a tunnel; ကဒဒ်။

future, a. ကေ။ when it follows a noun; thus
ဘဝကေ။ the future [illegible]

gain, v. ပြ။
gain, n. ပဂဲ။
gait, n. လဘ a going; thus his gait is
good would be လဘဂုဏ်ခိုဂုဏ်။

gambler, n. ဖွိုင်ဝင်ရှိုင်။

gardenia corronaria, n. ဒဂါ။

garden, n. ဣဒါ။ ဣ။ ရှု။ - gardener, တလ
ဣဒါ။ ဂဲ ရှု။

garland, n. ပွဲ ရေးဘန်။

gate, n. တရင်။ see door.

genealogy, n. ဝရင်တွေ့ဝဒ်ဇာတ်။

Gautama, n. ဂေါတမ။

geld, v.t. ဗွီး။ ရပ်ရှိုင်။ to castrate

gentile, n. ဂဏ္ဍဝေါင်ဒဲတဏန်ဝိုဘွင်။

gill, n. ခွါတ။

ginger, n. တဂဝ်။ လဂဝ်။

glazed spoon, n. ရန်ဒုပြုံတ်။

gander, *n.* အဟာန်ကွက်။
ganja, *n.* ဘင်။
garfish, *n.* ကခဂေါင်။
garlic, *n.* ကသိုန်ဗွါင်။
garment, *n.* ယာတ်။— a bathing garment, သူကြ်ခုဝ်။
—the lower garment of a Buddhist priest, ခပိုင်။
gather, *v. t.* အဲ့။ to gather into a heap, as rice or paddy;
—to gather fuel, ဦးအောင်။
gecko, *n.* ဂစက်။
general, *n.* ဒကိုပ်ဗွာန်, the general of an army.
genii, n. pl. ဒေဝတ်။
germ, *n.* ပလုတ်။ a sprout, ပ္လုတ်။ ကမ္ဘတ်။
German, *a.* ဇာမဏီ။
germinate, *v. i.* ကျုတ်။ to sprout.
get, *v. t.* ဂွံ။ With other verbs ဂွံ implies power or permission.
ghost, *n.* ဘုတ်။
gift, *n.* ပရင်။ anything sent to another;—a present, လာပ်သကာ။ လာပ်ဖိုင်။
gild, *v. t.* ဖျေဟ်ထင်။
gimlet, *n.* ခပူ။ auger.
girdle, *n.* ခါသီ။ belt;— a priest's girdle, ခါယဗန်။
girl, *n.* ကောန်ငှာ်ဖြ်။
give, *v. t.* ကိုင်။
gizzard, *n.* ကတာန်။ the gizzard of a fowl.
glad, *a.* မိပ်ဖြိပ်ရာင်ဆဲ။
glass, *n.* တငွေါင်။
glisten, *v. i.* ဗ္စီပယး။ to shine;— to sparkle, ပလွဲ။
glitter, *v. i.* ပလွဲ။ ဂိုင်လဟိုင်။
globe, *n.* တိဩန်ဓရီ။ the whole earth, the world.

globe-amaranth, *n.* ကလဆ်ဖြေ။ *see* amaranth.
glory, *n.* စရဲ။ ဂုန်စရဲ။ renown, honor, အနုဘ။ (Pali.)
glow, *v. i.* ဂိုဝ်။ to shine, like coals of fire.
glue, *n.* ကပ်။ paste of any kind.
go, *v. i.* အာ။ to go backwards, ဆုတ်အာ။—when used of persons of distinction, ကွ။ — to go from place to place, ဂဟေင်။ လန်ဂဋေင်။ ဂေတ်ဂဋေင်။— to go around, ဂဋေင်အာ။— to go out, တိတ်။
goad, *n.* လေံဒကေက်။
goat, *n.* ဗဇေဆ်။
go-between, *n.* ဖထုန်။ a mediator.
goby, *n.* ကဏ္ဍဗို။
god, *n.* ကျဉ်။ any object of worship, also used in address to superiors.
goglet, *n.* ခုဉ်ဗောတ်။ a water-goglet.
gold, *n.* ထပ်။
golden, *a.* ထပ်။
goldsmith, *n.* ခမာတ်ထပ်။ The same term is used for silversmith.
gone, *p. p.* လောန်။ gone by, with reference to time and place.
gong, *n.* ဓံင်။
good, *a.* ခိုင်။
goodwill, *n.* စေတဏာ။
goose, *n.* အဟာန်မျှော်။
gouge, *n.* ပူတ်ခဒဆ်။
gourd, *n.* ခဗီထြော်။
govern, *v. t.* ဥပ္ပကာ။ to watch over.
governor, *n.* သ္ဒီ။ a ruler;—a governor of a city, ဒကိုပ်ခုင်။
gown, *n.* ဖေင်။ a robe, with long sleeves.

glorify, v. t. ဘီရှိကိုပြာကတယားတဲးမ

glorious, a. ဒေနွဲကိုဘီရှိ။ ဒေရှေ့ကိုဘီရှိ။

goa-bean, n. ဝဝ်ကလုတ်တိ။

goal, n. တိုင်ကံ။

going, n. လဒာ။ See g[illegible]

gospel, n. ခဝ်ဝေ်ငဲလီ။ — an historical narrature of the life of Jesus Christ. ခဲ့ရိတ်ဝင်။

government, n. ဒဒ်ဒေရွံအရိဝ်။ the [illegible] exercise of authority.

governess, n. [illegible]

grant, n. (Eng.) ಗಾಗ್ರಾಣ. ಗಾಗ್ರಾಣ.

grave, v. t. ಬರೆಗಾರ. See chisel.

grieve, v. i. ಬೆರೆಯೆ to be grieved.

grievous, a. ಬೆಗ್ಗಿ. See heavy.

grace, *n.* ဂုန်။ favor, profit.
grain, *n.* ဩြဝံ။—when blasted, သဖံ။
gram, *n.* မဲ။
granary, *n.* ဟင်။ a public granary, ဓရဝံ။
grandchild, *n.* စ။ a great-grandchild, စဝ်။
grandfather, *n.* လ။
grandmother, *n.* ဗ။
grape, *n.* ဇဗျေတ်။ သတ်ဇဗျေတ်။
grasp, *v. t.* လွှေ့တဲ။ to grasp with the hand.
grass, *n.* ချေဲ။—a kind of grsss used medicinally, ကတ်ချဲ။— one kind used in making mats, ဖရောက်။
grass-cutter, *n.* ညးမရတ်ချေဲ။
grasshopper, *n.* ထွခတပ်။
grass-warbler, *n.* ဂစေမ်ခုဝ်မိတ်။
gratitude, *n.* ဒန္ဒ်မတီဂုန်။ *i. e.* being sensible of a favor,—the only expression in the language for gratitude.
grave, *n.* ကတိုင်သုသာန်။
graveyard, *n.* သုသာန်။
gravy, *n.* သွ။ (commonly pronounced *fwă*,) any kind of soup, broth, or curry.
great, *a.* ဇမှော်။—large, ဇှော်။ ဇနော်။
great-grandfather, *n.* ဇ။
great-grandmother, ဇု။
Greek, *a.* ဟေလသ။
green, *a.* သ္လေက်။—full of sap, ခုကြ်။
green, *n.* အရံင်သ္လေက်။
grey, *a.* ထကံ။ (applied only to the human hair.)
grind, *v. t.* ဗုတ်။ to grind, as paddy.
grinder, *n.* ဒဋ္ဌာပ်။ a double tooth.
groan, *v. i.* ကရောတ်ကသင်။ to moan, complain.

groove, *n.* ကရောင်။
ground, *v. i.* ဒိုပ်။ to get aground.
grove, *n.* ဥဒျာန်။— a park, ဥဒြာန်။
growl, *v. i.* ဓညောန်။
grub, *n.* ထွကလှုန်။ a large grub found in the marsh-date palm, of which the natives are very fond as an article of food.
grumble, *v. i.* ဒုတ်ဒေါ။
guana, *n.* ထကောတ်။ a species of guana.
guard, *n.* ကင်ငှာင်။ ပွင်။
guard, *v. t.* မင်မွဲ။ to keep in safety.
guava, *n.* လေင်ကာ။
gudgeon, *n.* ကကြင်။ ကကြင်ထပ်။ the large gudgeon.
guest, *n.* တွဲ့။ a stranger.
guile, *n.* ပရိယျာ။ deceit.
guitar, *n.* ခဏ္ဍ။
gum, *n.* ခဓိုတ်။ the gum of a tree. The gum of the "lard shorea" tree is called ယတပ်ဂုပ်။ ယ။
gum-kino, *n.* နာဒု။။ the padouk tree;—the timber, ဆု မာမှု။။
gun, *n.* သေဏာတ်။
gun-powder, *n.* ဂအုဲသေဏာတ်။
gurjun, *n.* ကျောင်ခယာင်။ wood-oil.

H.

habit, *n.* အလေံ။ *see* custom.
hack, *v. t.* သဲဗောပ်။ to hack a bamboo lengthwise preparatory to flattening it, as used in floors.
hah, *int.* ဟာ။
hail, *n.* ဗိုဲ။ မဗိုဲ။

grotto, n. ဂိုဏ်း see niche.

ground, n. တိ - the ground pigeon ပူတိ

group, n. ဂိုး as a group of brothers,
ကောင်းမြတ်ဂိုး

grow, v. i. ရွှေတိုး

guide, n. ဖြိုရ်လမ်းဂိုင်း

gulf, n. ကဝိုင်သွာသွိတ် a bay.

gum, n. ဓြိုဒ်ရွှေတ် the flesh that covers
the teeth.

gunny-bag, n. ဂိုတ်တိုဒ်း

H.

ha! int. အ see ah!

half-bushel, n. [illegible]

half-peck, n. [illegible]

hank, n. [illegible]

hardness, n. [illegible]

hair, *n.* သော်။ the hair of the head;—the fine hair of the body, တသော်။

half, *n.* ကဝက်။

half-foot, *n.* မိဟ်။ a measure equal to the breadth of the hand with the length of the thumb.

halloo, *int.* ဟိုး။ an exclamation used to call the attention of a person at a distance.

halve, *v. t.* ပါ်။

ham, *n.* ဒီကိုက်။

hand, *n.* တဲ။—the right hand, တဲသွံ့။—the left hand, တဲဖွီ။

hand-breadth, *n.* ပန်လပုတ်တဲ။

hammer, *n.* လေဆ်ခုံက်။

handkerchief, *n.* ပဝါ။ (Bur.) a towel, မဲသုတ်။

handful, *n.* သွေံတဲ။

handle, *n.* တင်။

hand-rail, *n.* ဖလဲ။

handsome, *a.* ဂေါင်။ ဂေါင်ဆဲ။ beautiful.

hang, *v. t.* ကွက်။ to suspend, to hang up.

happen, *v. i.* ကတိုင်န်း။ to take place.

happiness, *n.* သုခ။ (Pali);—superior happiness, supposed by Buddhists to be enjoyed in the nat countries, ပိုန်ဒိပ်။

happy, *a.* အိုဟ်တဓိုဟ်။ တသိုက်ဝိုတ်။ မိပ်ဝိုတ်။ ပူမင့်။—also ဓိုဟ်ဝိုတ်။ (*i. e.* cool in the mind.)

happy-making, *a.* လွိုဟ်ဝိုတ်။

harass, *v. t.* ကျွက်ကျွဲ။ to vex.

harbor, *n.* သျှေတ်ကွင်။

hard, *a.* ကြီင်။ ကြီင်မျှဟ်။ stiff.

harlot, *n.* သရဲခုင်။

harmoniously, *adv.* အပ်ဒပ်။ သမင်္ဂသွန်။
harsh, *a.* ဂြိုဟ်စာ။ လွှာတ်မြဟ်။ cruel, unmerciful;—abusive, ကြီကြ။ ဒြိုဟ်စာ။
hasten, *v. t.* ကမောန်။
hasten, *v. i.* အာပြဟ်ပြဟ်။
hat, *n.* ခပေ။—a large hat used by Chinese and Shans, ခမံက်။
hatch, *v. i.* ကူတ်။ to hatch as chickens.
hatch, *v. t.* ခဥတ်။
hate, *n.* ဒန္ဒ်မကူဟ်။ ဒန္ဒ်မကူဟ်မေ့ံ။
hate, *v. t.* ကူဟ်။ ကူဟ်မေ့ံ။
haughtiness, *n.* ဒန္ဒ်မပ္ပလင်မာန။ pride.
hawk, *n.* လနေင်။ a kite.
he, *pro.* ညး။—(disrespectful,) ဥေံ။
head, *n.* ကိုပ်။ ကိုပ်။
headman, *n.* ဇမျော်ကွာန်။ headman of a village.
head-priest, *n.* ခွံပိုန်။ the head-priest of a monastery.
head-workman, *n.* အစာ။ a teacher.
heal, *v. t.* ကိုလလံသွာ။ (commonly pronounced *fwah.*)
healed, *p. p.* စိန်။ as a wound.
healthy, *a.* ထတ်။ well, strong.
heap, *n.* ဗွင်။ ဖအုံ။
heap, *v. t.* မ္ဆုပ်လင်။—to make into a heap, to heap up, ဗင်။
heaped, *p. p.* တအုင်။ heaped up.
hear, *v. t.* မိင်။
hearken, *v. i.* ကလင်။ to listen.
hearkener, *n.* ညးမကလင်။ a listener.
heart, *n.* ကောန်ဈိတ်။ - heart-wood,
heartily, *adv.* သိုဈိတ်။ with the mind.
heat, *n.* ပသာန်။

harpoon, n. ಬರ್ಜಿ

hastily, adv. ತ್ವರೆಯಾಗಿ

haven, n. ಬಂದರು

hawk, v. t. ಮಾರು

headache, n. ತಲೆನೋವು

- heart-disease, ಹೃದ್ರೋಗ

heave, v. t. ပိုက်။ to heave up; as ပိုက်ဆွဲ
ဆွဲ။ to heave anchor.

Hebrew, a. ဟေဗြဲ။

hedge, n. ဒမ်ကန်း။

heed, v. i. မသတိ။ to take heed, to be
on one's guard.

heir, n. ဥးမဒုန်အိုး။

heir-apparent, n. ကောန်ဒီတံကုတ်ကျော်ဒိုတ်။

Hellenistic, a. ဟေလေကောက်။

Hellenist, n. မျိုရ်ဟေလေကောက်။

help, v. t. မရ။ to assist, ကရိုင်။ ပြုံ။ ရှိ။

hem, v. i. ဂဘေ

heresy, n. ဘာသါဒိတ္တိ။

hernia, n. ယ်ကုန်။

hence forth, adv. မတုန်ရှိ။ မတုန်ရှိ။ from
that time, hence forward

hen, n. ဝါင်ကျော်။

hiccough, n. ဟိုက်

highway, n. ဂုံဝ်ကျော်။

heathen, *n.* မိုဟ်မှုးသာသဏာ။
heaven, *n.* ဘုံအကာသ။— the visible heavens, အကာသ။ အမှဲ။— one of the celestial regions according to Buddhism, သွင်။ (commonly pronounced *faw.*)
heavy, *a.* သ္ဒိုင်။
heddles, *n. pl.* တယျ။ of a loom through which the warp is passed for weaving, ကယျ။
heel, *n.* ဓနေင်။ the heel of the foot.
he-goat, *n.* ဗဇေအ်ကွက်။
height, *n.* သလုင်။
heighten, *v. t.* သလုင်လင်။ to make high.
hell, *n.* နရက်။
helm, *n.* သွေင်။ rudder;—the blade of an helm, သွသွေင်။
helmet, *n.* ခမံက်ပသဲ။
helmsman, *n.* နဲနာတ်။ မိုင်ရပ်သွေင်။
herd, *n.* ထကအ်။ ထကံ။ thus, ပြေင်ပိထကံ။ *three herds of buffaloes.*
here, *adv.* ဣဏအ်။ ဣဏံ။
hereafter, *a.* လောကုတ္တိုင်။ pertaining to a future state.
hermit, *n.* ဣသိ။
heron, *n.* ဂစေမ်ပံက်။ ဂစေံပံက်။
herring, *n.* ကဗိုက်။ the fresh water herring.
hew, *v. t.* ဗာက်။ ဗာ်။ to cut.
hide, *v. t.* ပှုက်။ ပှုက်ဗွန်။
hide, *n.* သွာံ။ *see* leather.
high, *a.* သွုင်။— exalted, သွုင်လင်။
highway, *n.* သဗာန်။ (found in books,) a first class road.
hill, *n.* ကုန်။ a hill or mountain, of which the ascent is gradual.
hillock, *n.* တိဒအုန်။ a small hillock like an ant-hill.

hilsah, *n.* ကသလံက်။ *see* shad.
himself, *pro.* ဇကုညး။
hinder, *v. t.* ဒနာ။ —to prevent, ဆီဒနာ။
Hindu, *a.* ဟိန္ဒူ။
hire, *v. t.* လိင်။
hire, *n.* လိင်။ wages.
hiss, *v. i.* ကသိုဟ်။ like a serpent, or to make a noise like a buffalo.
history, *n.* ရာဇာဝင်။ a history of kings, civil history.
hit, *v. t.* ဒး။ to come in contact with;—to come into collision with, ဒိဒး။ ဒိဒဝ်ဒး။
hog, *n.* ကိုက်။
hold, *v. t.* ရပ်။ to take hold of;— to hold upon the limb of a tree or some other object for support, ဖလဲ။
hole, *n.* ထောင်။ a rent; —a hole through anything, ပထောင်။—a hole in the earth, a pit, ကတိုင်။— the hole through the nose of a bullock, through which a cord is passed for driving, စင်ဂဗဲ။
holy, *a.* ဌားဇွး။ pure.
honey, *n.* ခုဉ်သဲ။
honor, *n.* ကျဉ်ဩီ။—glory, ဩီဇင်။ *see* glory.
hook, *n.* ခမာက်။
hoop, *n.* ဝိုင်။
hope, *v. t.* လမီပှုဟ်။ to hope for;—to expect, ရံင်လမီ။
Hopea, *n.* ဆုကွေံ။ (*thengan.*) This is a very hard timber, the fibre so interwoven, as to split with difficulty; and it is on that account much prized by the natives for canoes, the "*hope a odorata.*"
horn, *n.* ဂြင်။ the horn of an animal.

hinge, n. ပတ္တာ။ ပရုပ်တရင်း

hint, n. ဂရေပ်အရေဝ်။

hireling, n. ဖွံ့ရလိုင်။

hoe, n. ဝံလတူ။

hoof, n. နေပ်။

home, n. ဘဒ္ဒိ။

homage, n. ဝန္ဒနာ။ the divine homage.

honorable, a. ဝဂ္ဂ်ာ ဖပြာ ကဝ်။ ဖန်ဝဂ္ဂ်ာ
ကျပ်ဖြီ။ ဖန်ဝဂ္ဂ်ာ [illegible]

hook, v. t. ဖဝ်။ to catch with a
hook.

horseman, n. ဥား ဒုံင်ငချင်။

hosanna, n. ဟိုဝ်ဝဏ်ရ်ကာ။

hotel, n. ဂုင်ပုင်ငရော်

housetop, n. လဆီဘဒ်။

hug, v. t. ဗန်။ to embrace; - as a nautical term, ဗွား။ thus လ္ကံ ဗွား။ to hug the shore of an island.

humiliation, n. ဆဒုင်ဗွေကဟ္ဟဝ်။

hunger, v. i. ကောဝ်ဗျိုဝ်

hurry, v. i. to strive to walk fast, ခ ဗက်။ ဒရေက်

hut. n. ခဒုက်။ ဝဲ။

Ice, n. ဒုံကလေး။ ဒုံကလေး [illegible]

hornbill, *n.* ကမာတ်အိုင်ဒိုင်။—the small kind, ကမာတ်အိုင်ဝေင်။
hornet, *n.* ထောင်။ one species;—a large species, ဟိုင်။
horse, *n.* ချေဟ်။
horse-fly, *n.* ပှာ။
horse-radish, *n.* ခွဲခုင်။ the Indian horse-radish tree.
hot, *a.* ဂ္ဂ။ ဂမ္ဘ။ — peppery, ရိင်။—very hot, ဂ္ဂဂ္ဂာန်။
hour, *n.* နာဦ။ a watch, or clock.
house, *n.* သ္ဓိ။— of mourning, သ္ဓိကမ္မထာန်။
household, *n.* သ္ဓိကျိန်။အိန်ထံင်။ *see* family.
houselot, *n.* ဂအာင်သ္ဓိ။
how, *adv.* ပသာ်။ Thus, *How can I go?* ပသာ်အဲအာမါန်ရော။
humble, *a.* ဗဒေက်ဖျင်။— meek, ဦုန်ဒုောတ်။
humble, *v. t.* ဗဒေက်ဖျင်။
humility, *n.* ဒန္ဒ်မဖျင်ဝိုတ်။ the humbling of one's self;—the begging of pardon, ဒန္ဒ်မဝေါန်စင်။
humming-moth, *n.* ခနင်။
hump, *n.* ဗအ်။ on the shoulders of an ox.
hundred, *n. a.* ကှမ်။ ကှံ။ one hundred, မွဲကှံ။
hungry, *a.* ဗျိုင်။—famishing, ကျောင်။
huntsman, *n.* လမ။ လွှ။ ဖြာန်။
hurricane, *n.* မေလံင်ဓမြောတ်။ ကျာဒမြတ်။ ကျာမီလံင်။
husband, *n.* ဂယိုင်။ သမ္ဘာ။ *see* consort.
hypocrite, *n.* ညးမပှုက်ဗွန်။
hymn, *n.* ဒွက်။ ဂွက်။ a song.
hyssop, *n.* ဟုဿောပ်။

I.

I, *pro.* အဲ။—used by an inferior to a superior, အဲဒိုက်။ The feminine is အဲဒိုက်ဖြ်။
Id est, မိဂ္ဂး။ *i. e.* that is to say.

Idol, *n.* ပတ္တိမာရုပ်။ an image.
idol-house, *n.* ဘုတ်။
if, *conj.* မွ။ also used as a connective,—ယာံရ။
iguana, *n.* ထကောတ်။ *see* guana.
ill, *a.* ယဲ။
illness, *n.* ဒဒ္ဒမယဲ။
image, *n.* ရုပ်။ ပတ္တိမာရုပ်။
imitate, *v. t.* တိုအ်စတ်။
immeasurable, *a.* အနက္ဆ။
immerse, *v. t.* ဗထိုက်။
impermanence, *n.* အနိစ္စ။ (Pali.)
immovable, *a.* ဂို။ ဗိုန်ဂို။
imprison, *v. t.* ကြိုင်လပ်။ to shut up.
in, *prep.* ပွဲ။
incite, *v. t.* ဗျိုပ်ဗျံက်။ to incite enmity between persons;—to incite animals to fight, as in a buffalo fight, ဗ္ဒိ။
incomprehensible, *a.* အစိန္ဒိယျ။
increase, *v. i.* တော။ မောပ်တိုန်။— to increase in stature, ဇောက်မောပ်။—to increase in number or quantity, တောတက်။
increase, *v. t.* ပတောပ္တက်။ to cause to increase.
incubate, *v. i.* ဂဒပ်။ to sit as a hen upon eggs.
indeed! *int.* ရသွံ။ရောင်ဆွံ။
indigo, *n.* မဲ။—the indigo plant, တွမ်မဲ။ တွံမဲ။
indolent, *a.* လနုဟ်လီ။ habitually indolent.
indication, *n.* လက္ခဏာ။ a sign.
industrious, *a.* ပလ္ပီရယျ။ diligent.
industry, *n.* လ္ပီရိယျ။
infinite, *a.* အနန္တ။
inheritance, *n.* အဲ။ အဲကွဲ။

idle, a. ဟုံဖြိုရန်။ unprofitable.

ignorant, a. အိုရှုပ်။ foolish.

immediately, adv. ဖြိုဒဖြိုပ်။ i. e. in the twinkling of an eye.

immersion, n. ဒဒြဖမည်ကိုး

incredible, a. ဟုံကမ်ဓါဝ်မှုရှုပ်။
indifferent, v. i. ဟိုတ်မာ။ ဟုံပကာ။ indifference ခပ်ဟိုတ်မာ
indigestion, n. စကာ ဟုံထာလေဝ်။ ဒဒြစကာ ဟုံဒိုလ်။

inga-tru, n. ဂနေဝ်။

iniquity, n. ပုဟုံခဝ်ဒိုလ်။

ink-pot, n. [illegible]

inlet, n. [illegible] a small inlet from a tidal creek.

intructor, n. [illegible]

interval, n. [illegible] an intervening space

inw[illegible]y, adv. [illegible]

ink, *n.* ဒုဝ်မှင်။
inkstand, *n.* ဗီမှင်။
inn, *n.* ဇြပ်တွဲ့။
innumerable, *a.* အခေါဘနီ။ (Pali.)
inquire, *v. t.* သမာန်။
insane, *a.* တမြဆ်။ foolish.
insect, *n.* ခမှ။ ခမှဟန်။ စွ။ ထွ။
insinuate, *v. t.* တွေ့ဝ်။
instant, *n.* ချိန်ခနှ။ a short time, ခဏ။
instead, *n.* စဏး။ for the sake of.
instigate, *v. t.* ဖတိုက်ဖတုန်။
instruct, *v. t.* လွှေတ်။ to reprove;—to send or leave a message, ဟ္ဟန်။
instrument, *n.* ဗာတ်ကောန်စ်။ a musical instrument, composed of a semicircular box, in which are arranged ten gongs of different sizes.
instruction, *n.* ထြဝါဒ။— a message, ဂကန်။—precept, ဝါဒ။
intellect, *n.* ညာန်။
intention, *n.* ကသဝ်ခနန်။ *see* design.
interjection, *n.* ဥဒ္ဒေါသန။
intercourse, *n.* သံင်ဝါသ။ sexual union.
interest, *n.* အိက်ထြန်။ usury.
interlaced, *p. p.* တွန်တွဲ။ like branches of trees in a forest.
interpretation, *n.* ရထ။အဓိဝဲါ။ (Pali.)
intestines, *n.* ကြိုတ်။
intoxicated, *p. a.* ဗစူ။
intricate, *a.* သ္ဒိုဟ်နက်။ hard to be understood.
iron, *n.* ပသဲ။
ironwood, *n.* ဆုပြာန်။

irritable, *a.* စိုတ်ဂေ့။ quick-tempered, (short mind.)
island, *n.* ကျွန်။ ကျွံ။ ကျှံ။
it, *pro.* မှ။
Italian, *a.* ဣတလိ။
itch, *v. i.* နှောက်။
itinerate, *v. i.* လန်ဂငွေင်။—to go from place to place, ဂငွေင်အာ။

J.

jābiru, *n.* ဒိုင်ဂလာ။
jack, *n.* ပှင်။ ပဏာဟ်။—one kind with a rather smooth rind, ပဏား။
jaggery, *n.* ကဝ်တာ။ coarse sugar made from palm juice.
jail, *n.* ထံင်။ ဂုက်။
jailer, *n.* ဇမှော်ဂုက်။
January, *n.* ဂတုဇာနဝါရိ။ (Eng.) nearly corresponding to the lunar month, ဂတုပုဟ်။
jar, *n.* ဓရီ။ a large earthern jar, holding 100, or 200 viss;—a small jar, ဗီ။
jasmine, *n.* ကဒ္ဒီ။ the wild jasmine, ကဒ္ဒီကြိုပ်။
jaw, *n.* ခွင်။
jawbone, *n.* ဇုတ်ခွင်။
jay, *n.* အကာပ်။ the blue or green jay; *see* roller.
jewel, *n.* မတ်။ the nine kinds of precious stones, ရတ်ဒ စိတ်သာ်။
jingle, *n.* ခရေ။ a small round bell;—the sound, ရမျှာင်ခရေ။
Job's tears, *n. pl.* မမာက်။ မမာ်။ *coix.*
join, *v. t.* ဆက်။—to join with paste or glue, ကရပ်ထပ်။ —as boards in a partition, ဗွပ်။
joint, *n.* ပဋပ်။ the joint in a bamboo, တင်။
joist, *n.* ဝိုန်။ the timbers on which a floor is laid.

issue, v.t. ပို့တ်။ to take out, to put out; thus
ပို့တ်အာဏ်။ to issue a command

itch, n. ယိုင်ခွာတ်။

jacket, n. ပလော်။ ပလောအ်။ a shirt or
coat of any kind.

jam, n. ယိုရ်။

jam, v.i. ငြောမ်။

jambalana, n. ငြောင်ပိုင်။ eugenia jambalana.

jaw-tooth, n. အရိုမ်။

jerk, v.t. ဂဏိတ်

jew, n. ယိုင်ယုဒ်။

journey, v. i. အတဂ်။

joyfully, adv. သို့မဟိုန်တဟိုန်။

judgment-day, n. တွဲမဒုဂုတ်သောဝ်။

just, n. ဥားမခဝ်သွတ်။

joke, *v. t.* ခမက်။— to tease, ခခုတ်။
journey, *n.* တရ်။
joy, *n.* ဒန္ဒမအိုဟ်တရိဟ်။
joyful, *a.* မိပ်စိုတ်။— full of joy, မိပ်ဖြိပ်။— happy, တသိုက်စိုတ်။
judge, *n.* တလသျှောပ်။
judge, *v. t.* စီရေင်သျှောပ်။ ဒကုတ်သျှောပ်။ to decide a case in law.
judgment-seat, *n.* ပှင်ဓပ်။
jujube, *n.* ဗွပ်၊ a kind of plum.
July, *n.* ဂတုဇူလဲ။ (Eng.) nearly corresponding to the lunar month ဂတုဓရိန်။
jump, *v. i.* ဒံင်သလပ်။
junction, *n.* အဆက်။ the place where two things join.
June, *n.* ဂတုဇောန်။ (Eng.) nearly corresponding to the lunar month ဂတုဇေဟ်။
jungle, *n.* ဂြိုပ်။ *see* forest.
jungle-fowl, *n.* စာင်ခေုပ်။
Jupiter, *n.* ဂြိုဟ်ဖြဲဗတိ။ the planet.
just, *a.* လဂူ။ ဆွပ်လွှ။။ upright;—according with moral law, right, equitable, ဓမ္မ။

K.

Karen, *n.* ကရေင်။ The Pwo Karen is ကရေင်မောန်။ The Sgaw Karen is ကရေင်ဗမာ။
keep, *v. t.* မင်မွဲ။ *see* guard.
keeper, *n.* ပွင်။—an elephant keeper, ဂမာစိင်။ပွင်စိင်။
kernel, *n.* ဗခုန်။ the kernel of grain, or the meat of a nut.
key, *n.* သဆ်။

keystone, *n.* တွံမုက်ကှာ်။ the keystone of an arch.
kick, *v. t.* ခိုက်။— used only with reference to horses, ပေဟ်။
kid, *n.* ကောန်ဗစေအ်။
kidney, *n.* ထာင်ဒီ။
kill, *v. t.* ဂစိုတ်။
kindle, *v. t.* ခေုန်။ to take fire;— to set fire to, to light as a lamp or cigar, ပွေန်။
king, *n.* ဧကရာတ်။ ရာဇာ။ (Pali.)
king-crow, *n.* ဂစေမ်ခဦ။ ဂစေံခဦ။
kingdom, *n.* နီဂိုး။ country;—empire, ရုးနီဂိုး။
king-fish, *n.* ကခူရင်။
king-fisher, *n.* ဂံက်ဂါ။
king-post, *n.* ပဝ်ဒုန်။
kiss, *v. t.* ဆုင်။ by smelling.
kite, *n.* လနေင်။ a hawk;— the toy, ဝါ။
kitten, *n.* ကောန်ဗဂဲ။
knee, *n.* ကွံင်။ - knee of a boat or ship, တိုင်ရှင်.
kneel, *v. i.* ထံက်ကွံင်။
knife, *n.* ဖုန်။— a large knife or cleaver, မြ။
knock, *v. t.* ခဒုံက်။ ထဒုံက်။ to knock as at a door.
know, *v. t.* တီ။
knowledge, *n.* ဒန္ဒမတီ။— wisdom, ပညာ။

L.

labia pudenda, *n.* ဆိ။
labor, *n.* ကလောန်။
labor, *v. i.* ကျောန်။
lace, *n.* ဇာ။ netting, net-work.
lad, *n.* မိုဟ်ဗှဲ။ - a lad of the age of

lack, v. i. [illegible]

lady, n. [illegible]

lake, n. [illegible]

lamp-stand, n. [illegible]

landing-place, n. [illegible]

lane, n. [illegible]

lash, n. [illegible]

last, a. [illegible]

lath, n. [illegible]

lattice, n. [illegible]

laurel, n. [illegible]

late, a. [illegible]

layer, n. [illegible]

Lacoocha, *n.* တုံမာမ်ကျဲ။ the *lacoocha* bread-fruit tree, *artocarpus lacoocha.*

ladder, *n.* ကဏိန်။ တဏိန်။ or stairs.

ladle, *n.* ယံက်။ a large spoon.

lake, *n.* လစ။

lamb, *n.* ကောန်သိုင်။ in sacred style, သိုင်သမတ်။

lame, *a.* ချုံင်။

lament, *v. i.* ဂဘောင်ယာံ။ to weep;—to murmur, ကသန် ကသင်။ ဒက်ဒန်။

lamentation, *n.* ယဝါ။ weeping.

lamp, *n.* ပွတ်သွ်။ ချိုက်။ ခခေုက်။

lamp-post, *n.* တိုင်ပွတ်။

land, *n.* တိ။

land-leech, *n.* ကုမ်။

language, *n.* ဘာသာ။ also a system of religion.

lantern, *n.* သ္မိပွတ်။

lard, *n.* ကျောင်ကိုက်။

large, *a.* ဇော်။

lately, *adv.* ဟွံလဆ်။ ဟွံလံ။

lateness, *n.* ဒဒ်မလဇဲ။

laterite, *n.* တွဆ်ဝါန်။ တွံဝါန်။

lathe, *n.* လက်ဟတ်။ the lathe of a loom.

laugh, *v. i.* ဂြိုင်။

law, *n.* ဓမ္မသာတ်။ statute law;— the divine law, ဓင်။ သဘဓင်။

law-suit, *n.* ဂဗုတ်ဂလာန်။— engaging in a lawsuit, ဒဒ် မပဂဗုတ်။

lawyer, *n.* သေင်နေ။

laymen, *n. pl.* ဥပး။ (Pali,) a term used by priests in addressing a multitude, ဒကာတံ။

lazy, *a.* လနူတ်။
lead, *v. t.* ပလံင်ဏာ။ carry away.
lead, *n.* ဖကောင်ဖယိုင်။
leaf, *n.* လှ။ သွ။— of a door, လှတရင်။
leak, *v. i.* ဒဇူ။ as a roof.
lean, *v. i.* ဒစေင်။ to be out of square;— to lean against, ပ္ဒဲ။
lean, *a.* ဇြာယ်။ ဇြဲ။ thin in flesh.
learn, *v. t.* ကတ်ဘ္ဘောန်။
least, *a.* သွတ်အိုတ်။
leather, *n.* သွှံ။ —the leather used by Buddhist priests to kneel upon, သွှာ။
leave, *v. t.* လသာလင်။ as an animal leaves its young to go in search of food;— to leave a thing through forgetfulness, ဝိုတ်လလဲ။— to leave the priesthood, ရာမ်။ ရဲ။
leaven, *n.* ကွဲ။
leech, *n.* ပကောတ်။
leg, *n.* ဖိုင်။ including the foot.
leisure, *n.* ဒန္ဒ်မခလး။
lemon, *n.* မက်ကြုတ်။
lemon-grass, *n.* ဖိုင်ဖိုင်။
lend, *v. t.* ဂလေအ်။ ဂလေံ။
length, *n.* ဇလိင်။
lengthen, *v. i.* ဇလိင်။
lent, *n.* ဒန္ဒ်မဝဂိုန်။ attending to religious duties, the keeping of Buddhist lent.
Leo, *n.* သိင်။ the 5th sign of the zodiac.
leopard, *n.* ကွဲဗြန်။
leprosy, *n.* ခဲါဒုတ်။ ယဲခဲါဒုတ်။— one kind, ယဲတဏီ။

leader, n. [illegible]

leafless, a. [illegible]

leap, v.i. [illegible] to jump.

learning, n. [illegible]

least, adv. [illegible] the least.

left, a. [illegible] thus the left shoulder, [illegible]

legless, a. [illegible]

leper, n. [illegible]

less, a. [illegible] — to make less, [illegible]

let v. t. [illegible] thus [illegible] let me speak.

letter, n. [illegible]

letterpress, n. [illegible]

levantee, n. [illegible] the Euroclydon.

levite, n. [illegible]

lictor, n. [illegible]

lid, n. [illegible] — of a box, [illegible] — of a pot, [illegible]

lighten, v. t. [illegible] to illuminate, to make shine, to cause to give light.

letter, *n.* အခင်။ of the alphabet;— a friendly epistle, လိက်မေတ္တာ။

level, *v. t.* ငှားတား။ to clear off;— to make level, ဖွီ။— to make straight and level, ဂတပ်ဂတား။

level, *a.* လး။ flat;— smooth, as a road, တး။

lever, *n.* မံင်။ also a lever that plays on a pivot.

Libra, *n.* တူ။ the 7th sign of the zodiac.

lick, *v. t.* ကျာန်။ to lick with the tongue.

lie, *n.* ရသာ။

lie, *v. i.* ဟိုရသာ။

lie, *v. i.* တိက်။ to lie down;— used with regard to men of note, သွင်။ သွိက်သွင်။— to lie on the face, as one in great grief, ရိုပ်မာ။

life, *n.* လမျိုး။

life-time, *n.* အယုက်။

lift, *v. t.* ဂဇင်။ ထဇင်။ ပင်ဖွိုန်။ ယာ။ to lift up;—to raise up, ဖွိုန်။—to lift, in order to determine the weight, ဓယိုး။

light, *a.* သာ။ not heavy.

light, *n.* လယား။ ဒန္ဒမယားတမး။ ပယျး။

light, *v. t.* ပွေန်။ to kindle, to fire, to set fire to.

light-fingered, *a.* တဲဂျာန်။

light-minded, *a.* သာသွောအ်။ သာသွောံ။ trifling.

lightning, *n.* လလီ။— chain lightning, ဇုက်လလီ။

like, *v. t.* ဒးစိုတ်။ to be pleased with.

like, *a.* တုပ်။ တုပ်သွင်။ resembling.

like-minded, *a.* ဆွတ်စိုတ်။

likeness, *n.* အယောင်အလာ။ resemblance.

likewise, *adv.* ညံင်နဲ။ in like manner.

lily, *n.* ကလတိုပ်။

limb, *n.* ကျွာင်။ branch of a tree.
lime, *n.* ဂပိုင်။ ခပိုင်။
lime, *n.* ပှ။ the fruit.
limestone, *n.* တွံဂပိုင်။ တွံခပိုင်။
linden, *n.* တှံသင်။ the salwen tree.
line, *n.* နှောင်။ as the ruling on paper;— a chalk line for marking timber, ဇုက်ပျောန်။
linen, *n.* ယာတ်ကာန်။
lion, *n.* ဇာဒိသိုင်။
lioness, *n.* ဇာဒိသိုင်မွှေံ။
lips, *n. pl.* သမောန်ပါင်။
liquor, *n.* ခုဉ်သိအရက်။ an intoxicant.
liquorice, *n.* ခဏာတ်ကွင်။ the liquorice-root.
listen, *v. t.* ပင်မှိုင်။ to listen to.
listen, *v. i.* ကလင်။ to harken.
listener, *n.* ညးမကလင်။
litter, *n.* ဇံင်ခလိင်။
little, *adv.* ညိည။ ညိညိ။ a very little.
live, *v. i.* ဂယိုင်လမျိုး။
liver, *n.* ဂြိုဟ်။
living, *a.* ဂမျိုင်။ ဂျိုင်။
living, *n.* သတ်။ a living being;— anything that has animal life, သတ္တံ။ သတ္တဆ်။
lizard, *n.* ကာပ်ကဲ။ a large species of lizard, the "cap-kai," the spotted crowing lizard;—the sand lizard, ခတတ်။—the flying-lizard, ဒကဲုသွေင်။
load, *n.* ဖိုုက်။
load, *v. t.* ဖိုုက်။ to load, as a ship or cart.
loadstone, *n.* တွံပသဲဗက်။
loathe, *v. t.* ဒအိုန်။ ဒအိုန်ဒရ။

linden-bloom, n. [illegible]

little, a. [illegible] = to make little [illegible]

lo! int. [illegible] behold.

lockjaw, n. [illegible]

locomotive, n. [illegible]

lodging, n. [illegible]

lodging-place, n. [illegible]
[illegible] a roost.

loft, n. [illegible] story.

look, v. i. [illegible]

loose, v. i. [illegible] not tense
- not tight, [illegible]

lop, v. t. [illegible]

loranthus, n. [illegible]

Lord-supper, n. [illegible]

lobster, *n.* ငွဲ့ဒဂေါင်။ one species of lobster;—prawn, ဇွဲ။
lock, *n.* သို့သအ်။
locust, *n.* စွအဂြင်။
lodge, *v. i.* နိုဒက်။ to make a temporary stay on the road, or at a house.
lodge, *n.* ရာက်။ built upon high posts.
log, *n.* ဆုဒကုတ်။— a tree or log lying across a road or stream, ဒဂေါင်။
loins, *n.* ဂိုင်။ the small of the back.
lonely, *a.* လွှဲ့။ applied to the feelings.
long, *a.* ဂိုင်။
long, *adv.* ဂပ်လံ။ လံလံ။လအ်။ လံ။ a long time, as ညးမံင်လံ လံ။ *he stays a long time.*
longing, *n.* အွုပ်။ a desire.
longsuffering, *n.* ဒန်ဗိုတ်မဂိုင်။
look, *v. t.* လမီ။ ကမီရံင်။— to behold, ရံင်။— to look at from curiosity or for pleasure, ဗိုင်။-- to look for, လမီရံင်။—to look askant, ငွေဝ်ရံင်။
loom, *n.* ခမဲ့ယန်။
loosen, *v. t.* ပှအ်။ to slacken as a rope.
lord, *n.* တလ။ owner, master ;— master, နဲ။— master, (lit. lord of grace,) တီလဂုန်။—master, (lit. lord of wealth,) တီလပိုန်။
lost, *p. p.* ကွပ်သွောမ်။ ကွပ်သွောံ။ lost in thought ; *see* also disappear.
lot, *n.* မဲ။ anything used in casting lots. To cast lots is ထောအ်မဲ။ ထောံမဲ။
louse, *n.* စဲ။
love, *n.* မေတ္တာ။ ဇြဟာန်။ ဇြဟာန်မေတ္တာ။
love, *v. t.* ဆာန်။ ဆာန်ကျိန်။

lover, *n.* ကဝေင်။ ကပိုင်။

low, *a.* ကွ။ သင်။ ကွေ့။ in stature;—in character, vile, mean, ယုတ်မာ။

luffa, *n.* သတ်ခဇိုင်။— the angular kind, သတ်ခဝဲ။

lukewarm, *a.* သွီ့သွီ့။ ဂိုဂို။

lungs, *n. pl.* ကသဆ်။

lust, *n.* ကိဏေသ။ (Pali.)

M.

Maam, *n.* ဆ်။ *see* Sir.

mace, *n.* ကဇာဒိဖို။

machine, *n.* စက်။ a wheel.

mackerel, *n.* ကဗွါသတ်။ the Indian mackerel;— the Madagascar mackerel, ကအောက်။

mad, *a.* တမြဆ်။ တမြီ။

maggot, *n.* တယျု။ ကယျု။

Magi, *n. pl.* မာဂုတဏပညာတံ။

maize, *n.* ဩောဆ်ဂန်။ ဩောံဂန်။

make, *v. t.* ကျောန်။

maker, *n.* ညးမကျောန်။

Malay, *n.* မှိုဟ်ပရှု။

Malacca civet, *n.* ဗဓိုင်ပဆိုင်။

Malay-apple, *n.* ကြေင်ဇမ္မရဟ်။

male, *a.* တြီ့။ (pronounced ကြုဆ်။) an affix denoting the male gender, applied only to human beings; *see Gram.*— The affix denoting the male gender of animals is ကွက်။

malice, *n.* ဝဲ။— the harboring of a spirit of malice, or enmity, ဒဒ္ဒမပသူ။

mallet, *n.* ခတောက်။

man, *n.* မှိုဟ်။ a human being.

lower, v.t. [illegible] to let down.

lumbago, n. [illegible]

maid, n. [illegible] an old maid.

magnify, v.t. [illegible] to praise.

magic, n. [illegible]

magistrate, n. [illegible] see governor.

magnificence, n. [illegible] see glory & honor.

mahout, n. [illegible]

make, v.i. to [illegible] thus [illegible] to make for the shore.

Malay chestnut, n. [illegible]

Mane, n. [illegible]

manure, n. ဝါ။

map, n. ဖိုတိ။

marsh, n. ရီ။ တိ ရီ။ ဒွါ ဇုပ ရိုရ တိ တ။

masticate, v. t. ဘွါ။ ဆွါ။

manna, *n.* မာန်ထာ။
manner, *n.* နဲ။
mango, *n.* ကြွက်။— the mango tree, တွမ်ကြွက်။ တွံကြွက်။
mango-bird, *n.* ဂစေမ်ခုဉ်မိတ်။ ဂစေံခုဉ်မိတ်။ *See* oriole.
mango-fish, *n.* ကပနး။ ကပုင်ထာ။
mangosteen, *n.* မင်ဂုတ်။
many, *a.* ဂိုင်။ ဂမိုင်။— the many, မိုဟ်ဂမိုင်။ မိုဟ်မိုင်တံ။
march, *v. i.* ဇက်ပှာန်။ as an army.
March, *n.* ဂတုမာတ်။ (*Eng.*) nearly corresponding to the lunar month, ဂကုဖဝ်ရဂိုန်။
mare, *n.* ချေဟ်မျောဆ်။ ချေဟ်မျောံ။
mark, *v. t.* သက်လဝ်။ to mark down for the sake of calling to mind.
market, *n.* ဖျာ။
market-rate, *n.* အနှေန်။ market value.
marriage, *v. i.* ပကာဝါမဋ္ဌိုး။
marriageable, *a.* ကုံပရေင်။
marrow, *n.* ကျောင်တွဝ်။
marry, *v. t.* ပြေင်ဝိဝါဟ။ to give in marriage ;— to take a husband, ကေတ်တြီး။— to take a wife, ကေတ်ဖြ်။ --to assume the marriage relation whether husband or wife, ပတလဂယိုင်။ ပတလဒယိုင်။ ပသ္ဓိထာန်။
Mars, *n.* ဂြိုဟ်အ္ဘာ။ the planet.
marsh-date, *n.* ဇဝ်ကလှန်။
mast, *n.* တိုင်ယာ။
master, *n.* တလ။ owner ;— lord, နဲ။ တီလပိုန်။ *see* lord.
mat, *n.* ထကဝ်။—a coarse kind made of reeds, ခဖေဝ်။
match, *n.* ခရက်ပွတ်။
match-box, *n.* ကလာခရက်ပွတ်။

mate, *n.* ဆောဖွက်။ *see* companion; —a ship's officer, မာလေမ်။

matter, *n.* ဥပ္ပတိ။ subject.

May, *n.* ဂတုမေ။ (*Eng.*) nearly corresponding to the lunar month, ပသာ်။

mean, *a.* ယုတ်။ ယုတ်မာ။ depraved;—ugly, used with regard to the looks and disposition, ပရေမ်။ ပရေံ။

measure, *n.* သဏ္ဍူ။ သ္ဍောတ်ဗဇတ်။

measure, *v. t.* ဇတ်။ to measure with a rule or line;—as grain, သူ။

mediator, *n.* ဖတုန်။ a go-between.

medicine, *n.* ဂအဲ့။ tobacco.

meek, *a.* ဒိုန်ဒေ့ာတ်။ humble.

meekness, *n.* ဒန္ဒိစိုတ်မဒိုန်ဒေ့ာတ်ဇိပ်ဂိုပ်။ ဒန္ဒိစိုတ်မဒိုန်ဒေ့ာတ်ဇိပ်ကိုပ်။

meet, *v. t.* ရင်တူင်။ ဝိုင်တူင်။ ဝါင်ဒုင်တူင်။ ဒစးဒုင်။

member, *n.* အင်္ဂ။ အဝဲ။ of the body.

men, *n.* မှိုဟ်တဆ်။ မှိုဝ်တံ။ *see* man.

mend, *v. t.* ဗ္ဗောဆ်။ to patch.

merchandise, *n.* ဗိုက်။ ဗနိက်။

merchant, *n.* ညးဗိုက်။

Mercury; *n.* ဂြိုဟ်ဗုဒ္ဓဝါ။ the planet;—quicksilver, ပဒါ။

mercy, *n.* ကရုတ်ဏာ။ (Pali,) compassion.

merit, *n.* ကုသိုဝ်။

meritorious, *a.* ကုသလ။

message, *n.* ဂကန်။ a verbal message, ဂလန်ဂကန်။

messenger, *n.* ကလုတ်။ an angel.

Mesua, *n.* အနူ။

microscope, *n.* ဒဋ္ဌေါဝ်တကိုဟ်။

meteor, *n.* သုံင်ဂြိုး။

mattress, n. ဖုန်း ဖုန်ဘိုက်း ဖုန်သွား a bed.

mattock, n. ဝံတိတူး

meet with, ခဗဆိုး to advance towards one approaching, ဗဒးဘား — in order to stop, ဗဝးဒုင်း

melt, v. t. ပုင်း

melt, v. i. လင်း

menus, n. ယိဘိုပြုတ်း ယိဘိုကြောက်း

midday, n. [illegible]

millet, n. [illegible]

mince, v.t. [illegible]
minister, v.t. [illegible] to provide with food, [illegible] see feed

ministry, n. [illegible] the office of a minister, [illegible]
minister, n. [illegible]

mischievous, a. [illegible]

miserly, a. [illegible]

midnight, *n.* သွာတွဲ။
midwife, *n.* ဣမိ။
mile, *n.* တိုင်အောင်ကလိတ်။
mile-post, *n.* တိုင်ဆု။
mile-stone, *n.* တိုင်တွံ။
milk, *n.* ခုဉ်တင်။
milk, *v. t.* ပတ်ခုဉ်တင်။ or ပတ်ခုဉ်တ္ဒ်။
milk-man, *n.* မှိဟ်သွံခုဉ်တင်။
mill, *n.* ခဝုတ်။ a machine for cleaning paddy;— for grinding grain, ခဝုတ်တွံ။
milleped, *n.* ကင်ကီ။
million, *n.* ပြကောတိကိုတ်။ Ten million is မွဲနိလဟုတ်။ and one hundred million is မွဲနိလဟုတ်တံင်။
mill-stone, *n.* တွံခဝုတ်။
Mimusops, *n.* ကကေဟ်။
mind, *n.* စိုတ်။ ကောန်စိုတ်။
mine, *pro.* အဲ။
mingle, *v. i.* နှ်ရ။ to mix;— to mingle with, associate with, ဟဲနှ်။
mingle, *v. t.* ဖန်။
mint, *n.* ဝါင်။ one species.
minuend, *n.* ကိုန်တန်သွက်ဂွံနုက်။
miracle, *n.* နိမိတ်လက်သန်။ a wonder, အမ်သင်။ အံသင်။
mire, *n.* သရီ။ ခရီ။ mud.
mirror, *n.* ဒငွေဝင်။ glass of any kind.
miss, *v. t.* ကလိင်။ to err.
mistletoe, *n.* တွံကောန်ကှင်။
mischief-maker, *n.* မှိုင်ဗျိုင်ဗျံက်။ one who incites enmity between persons.
misery, *n.* ဒဒိုက်။ ဒုက္ခ။ (Pali,) အန္တရဲ။--suffering, ဝေဒနာ။

mix, *v. i.* နှ်။ နှ်ရ်။ to mingle.
mix, *v. t.* ပှဲ။ as medicine with fluid;— to mix with various ingredients, as in making cake, ဖဲ။— as flour with water, ဖက်။
moan, *v. i.* ကရောတ်ကသင်။ to groan, complain.
moat, *n.* ထဓိုင်။ ခဓိုင်ခုင်။
moisten, *v. t.* ဖခေုက်။ ဖခုက်။
molasses, *n.* တင်လဲ။
mole, *n.* အိက်ရယ်။ a dark spot on the body.
mole, *n.* ထုန်။ the animal.
moment, *n.* ချိန်ခနှ။
Momordica, *n.* ကဝေင်။
Mon, *a.* မန်။ မောန်။ *see* Peguan.
monastery, *n.* ဘာ။
Monday, *n.* တွဲစန်။ မန်ဒေ။ (Eng.)
money, *n.* ထြန်။ lit. silver.
monkey, *n.* ကျွဲ။
monster, *n.* လကိုဟ်။ a fabulous monster which is said to eat human flesh, and has supernatural power.
month, *n.* ဂတု။— next month, ဂတုဂတ။
monthly, *a.* ရိုဟ်ဂတု။
moon, *n.* ဂတု။
mordant, *n.* အရာမဖျောန်ညံ့င်ခုဒ်ဂအဲုဂွံချိုတ်။
more, *adv.* ပြင်။ more than, as, *more than a hundred*, ကုံပြင်။
moreover, *adv.* ဝေင်နှုဂ်။
Morinda, *n.* မညောအ်။ one species.
morning, *n.* ဂယး။ နှုဂယး။
morning-star, *n.* သုံ့င်ဓမ်ပါ။ သုံ့င်ဓံပါ။ သုံ့င်ဇမ်ပါ။ ?
morning-time, *n.* ပယာံနှုဂယး။

missionary, n. အစာမဒ္ဒ်သာသွား အစာပတန်သိသွား

mock, v. t. စောဒနာ။ ပစရိဝ်။ See revile

money-changer, n. ညားမလှိုကြန်။

monk, n. ဃမိတ်။

most, adv. ဂျိုင်ဒျိတ်။ thus ဒဒ္ဒိတေါ်ခိုင်ဒျိတ်ရာ။

the house yonder is best,

moth, n. ~~[illegible]~~ စယယာနှ်။

mouthful, a. ဗွိပါင်။

morrow, *n.* ယးဂတ။ လီယး။ the morrow.
mortar, *n.* ဩောတ်။ cement.
mortar, *n.* ခအီ။
mortise, *v. t.* ဗုတ်။ to drill.
moss, *n.* တူမ်အိက်ငှင်။—edible moss. သြက်။
mote, *n.* မလမ်။ မလံ။ anything that gets into the eye.
mother, *n.* မိ။ ယဲ။—grandmother, ဣတဟ်။
mother-in-law, *n.* ခံါသီ။ *see* father-in-law.
mould, *n*, ကျွ။— the green substance that forms on things long wet, အိက်ငှင်။
mould, *v. t.* မာန်။ to work clay with the hands in making pottery.
mountain, *n.* ဒိုင်။ ဒီ။
mountain-jack, *n.* ဖါ။
Mount Meru, *n.* သိန္နရာတ်။ the great central mountain, around which the sun is supposed to revolve.
mourn, *v.* ဂရိုအ်ဂတေဝ်။
mouse, *n.* ကျိ။ဂျိ။
moustache, or **mustache**, *n.* တသော်ပါင်။
mouth, *n.* ပါင်။
mouthpiece, *n.* လတာ်ပေဝ်။ of a wind instrument.
move, *v. t.* ဖျဲ။ ဖျဲဏာ။ to move by shoving without lifting up.
move, *v. i.* ဆဲ။ to move a little, to give room to another.
much, *a.* ဂျိုင်။ဂလိုင်။ many;— much in quantity or many in number, ဗဝ်။— so much, ဂလိုင်ဂှ်။—how much? ဂလိုင်လီ။
mucilaginous, *a.* ခလိန်။ slimy.
mucus, *n.* ခမှောဝ်။ of the nose.
mud, *n.* ခရီ။

muddy, *a.* ကို။ filthy.
mulberry, *n.* တူမ်စွသုတ်စ။ the mulberry tree.
mule, *n.* လာ။ (Bur.)
mullet, *n.* ကပလှု။— the large-eyed mullet, ကဖရေအ်။
multiplicand, *n.* ကိုန်တန်သွက်ငွံကွင်။
multiplier, *n.* ဖိုင်ကွင်။
multiply, *v. t.* ကွင်။
mumps, *n. pl.* ယဲခွင်ဂုင်။
mushroom, *n.* ဟိုင်း။ *see* fungus.
murmur, *v. i.* ဒက်ဒန်။ ဒုတ်ဒေါ။—to lament,ကသန်ကသင်။
muscle, *n.* ကတေင်။ လတေင်။ sinew.
music, *n.* ဒန္ဒ်မတိင်ရမျှာင်တွိင်တွက်။— vocal, ဒန္ဒ်မဒလေင်။ —instrumental, ဒန္ဒ်မတက်ဗဂိုဟ်။—The music made on the instrument called, ဗာတ်ကောန်စ်။ is ဏင်ဏောတ်။
music-box, *n.* ဗာတ်တလာ။ a semicircular musical box with bamboo slats of different lengths, strung upon two cords which follow the curve of the box.
musquito, *n.* ဂမိတ်။
must, *v. i.* or *auxiliary*, ဒး။ *a verbal prefix* implying necessity. Thus, ညးဒးအာရောင်။ *he must go.*
mustard, *n.* ရဲ၊ also radish.
musty, *a.* အင်း။
mute, *a.* အ။
mute, *n.* မှိုင်အ။
mutton, *n.* ဖျုန်သိုင်။
mutually, *adv.* ရင်ဿံ။ ရင်ဿအ်။— ဇကုကိုဇကု။ one with another.
my, *pro.* အဲ။
mynah, *n.* သာရိကာ။ the mynah bird.

multitude, n. [illegible]

murder, v.t. [illegible] to take the life a man.

murderer, n. [illegible]

musket, n. [illegible] a gun

nauclea cordifolia, n. ဝဲ၁၁။

near, v. i. ဝိုဝ်ကုင်။ to approach,

near, v. i. ဂိုတ်ဝေါ်။ to be at hand.

negro, n. ကမ္ပဂီ။

neighbor, n. မှိုဂ်ထဂိုတ်ကုတ်ရှိတ်ထုတ်

myrobalan, *n.* ခမောင်။
myrrh, *n.* မရာန်။
myself, *pro.* ဇကုအဲ။

N.

nail, *n.* သဏေမ်တဲ။ of the finger or toe.
nail, *n.* ဗွာ်ပသဲ။
naked, *a.* ဇကုသွေး။ ဟွံမွဲကျီဘဝိုက်လတက်။— destitute, ဘဝိုက်လတက်မခတ်ကွန်။
name, *n.* ယွှ။ နာမ။
name, *v. t.* ခုတ်ယွှ။
named, *p. p.* ကော်ခ်။
nape, *n.* ကတတ်။
napkin, *n.* ပဝါ။ *see* handkerchief.
narrative, *n.* ပုံ။ of past events, a story.
narrow, *a.* ကွန်။ ဂြက်။ (generally combined with, ကွန်။) —very narrow, ကွန်ဂြက်။
native, *n.* ကောန်ခုင်ကောန်ရေး။
natron, *n.* ဆာပ်ပျာဗွီ။
nature, *n.* ဇာတိ။ ပကွတိ။ human nature.
navel, *n.* ပေါင်ထိုက်။
navel-string, *n.* တပ်သုက်။
near, *adv.* ကြပ်။— near to, ညောန်ကျီ။ ဆိုက်။ ဆိုက်ညောန်။
neck, *n.* ကအ်။
nectar, *n.* ယာမ။ a sweet kind of drink.
needle, *n.* တဏိင်။ or pin.
nephew, *n.* ကွိန်။ *see* niece.
Neptune, *n.* ဂြိုဟ်နပ္တုန်။ the planet.
nerve, *n.* ကတေင်အရှိ။
nest, *n.* ဂပေါ်။ သပဲ။ a bird's nest.
net, *n.* ဇာ။ a drag-net.

netting, *n.* ဇာ။ network, lace.
new, *a.* တမိ။
news, *n.* ပရိုင်။ tidings.
next, *a.* ဂတ။ thus, သွှံဂတ။ *next year.*
nice, *a.* ဗိက်။ *see* fine.
niche, *n.* ဂိုဟ်။ ဂိုင်။ an arched place for images open on one side.
niece, *n.* ကွိန်။ or nephew.
night, *n.* ဗွမ်။ ဗွံ။
night-jar, *n.* ဂစေမ်အဗုက်။ ဂစေံအဗုက်။
night-time, *n.* အခိင်ဗွံ။
nightly, *a.* & *adv.* ရိုဟ်ဗွံ။
nightmare, *n.* ကမုက်။
nine, *n. a.* ဒစိတ်။
nineteen, *n. a.* စင်စိတ်။
ninety, *n. a.* ဒစိတ်စေါဟ်။
nipa, *n.* ကို။ the dwarf palm. The leaves used for thatching are called ဇုကို။
nipple, *n.* ကိုပ်တဟ်။
no, *adv.* ဟွံသေင်။ not so; thus, ဩန်ဟွံသေင်။ *it is not silver.*
noble, *a.* ပြဲ။
nobleman, *n.* အမာတ်။ a person of rank, ဒ်ဗညာ။
nod, *v. i.* ဂညိက်။
noise, *n.* ဒန္ဒ်မဗြု။—sound, ဗရု။
noise, *v. i.* ဗြု။ to make a noise.
noised, *p. p.* လလောင်တရး။ ဓယ်တ်။ noised abroad.
north, *n.* သွင်ကျာ။ အမှင်ကျာ။ (lit.) under the wind.
north-east, *n.* သောန်။
north-star, *n.* သွံင်တိုင်။
north-west, *n.* ဗာယပ်။

never, adv. တုံ့ဖွဲ့ဖွဲ့လေရှိ။

nicely, adv. ချိုရှိ ချိုရှိ ချိုရှိ ချိုရှိ။ ချိုရှိ ချိုရှိ ပိတ်။

nigella sativa, n. ငေးရွာစ်။

ninth, o a. နဝမ။ (pali.)

nit, n. ခဲမြဲ။

noon, n. တွဲခစ်။ တွဲကွန်ကစ်။

Oarsman, m. ဖွိုင်ကိုင်တရုံးသမ်

nose, *n.* ရဟ်။
nostril, *n.* ပထောင်ရင်။
not, *adv.* ဟွံ။
notched, *p. a.* မေက်။ to be notched as an axe or knife with a notched edge.
notice, *v. t.* သဖ္ဆီ။ သဖ္ဆီဂညာတ်။ to mark down.
notwithstanding, *conj.* ဓိုန်ဂ္ဂလေ။—*notwithstanding it is so,* ဓိုန်ဒ်ကို။
noun, *n.* နာမ်။
nourish, *v. t.* ဝီပရာ။ to care for.
November, *n.* ဂထုနေဝ်ဝီမျိုင်။ (Eng.) nearly corresponding to the lunar month, ဂထိုန်။
now, *adv.* ပစ္စုပန်။ လွှုဟ်။
numb, *a.* သ္ဒိုင်။
number, *n.* လမိဟ်။ Thus, *the number of men,* လမိဟ်မှိုဟ်။ —in grammar, ကိုန်။
number, *v. t.* ရိုင်ရင်။
numeral, *n.* ဂွန်။ a figure.
nun, *n.* ဖြံမိန်။
nunnery, *n.* သ္ဓိဖြံမိန်။
nutmeg, *n.* သတ်ဓာဒိဖို။

O

O! *int.* အိုင်။ အီ။
oak, *a.* ကြောတ်။
oar, *n.* တ္ဒိုက်။ တဋိုက်။
oath, *n.* သ္ဓ။ (commonly pronounced *fäo,*) a curse; thus, *to take an oath,* ဒုင်သ္ဓ။
obey, *v. t.* ကလင်။
object, *n.* အရီ။ (Pali,) an object of sense or thought material or immaterial.

oblige, *v. t.* ပဂုန်။ to do a favor to.
obliterate, *v. t.* ပေှင်။— to blot out, ပေှင်ကျေအ်။ ပေှင်ကျေံ။
oboe, *n.* ခဏောဲ။ a brass wind instrument that can be made longer or shorter at will.
observance, *n.* ဒွေတ်။ a deed.
observe, *v. t.* ဒွေတ်။ to do.
obtain, *v. t.* ကလိဂွံ။သွောအ်။ သွောံ။
offer, *v. t.* ဆက်ဗွိန်။ to present.
offering, *n.* ဒါန်။— a sacrifice, ပူဇသကာ။
often, *adv.* ဂိုင်လေရ်။ ဂိုင်ဝါ။ many times.
Oh! *int.* အိုဝ်။—အိုဝ်ယာဲ။ lit. Oh! mother.
oil, *n.* ကျောင်။
oil-tree, *n.* အင်ဒိုင်။ one species; *see* အင်။
old, *a.* ဗျု။ not young;—frequently prefixed to the names of old men, ထ။— a very old, person, သတ်ပရိုင်။— an old man, လထ။ lit. an old grandfather; —an old woman, လဖြ်။—not new, တရေမ်။ တရေံ။
olive tree, *n.* တွံပလောန်။ *see* linden.
omissions, *n. pl.* ဿုတ်ဖလုတ်။ sins of omission.
omniscience, *n.* သဗ္ဗညုတညာန်။ also used as a title for Gaudama, the omniscient, သဗ္ဗညု။
once, *adv.* မွဲဝါ။
one, *a.* မွဲ။ one at a time, မွဲတဲမွဲ။—when applied to things in pairs, မွဲဒိုဟ်။ thus, မတ်မွဲဒိုဟ်။ *one eye.*
one-sidedly, *adv.* လက်ဒစေင်။
onion, *n.* ကသိုန်။
only, *adv.* ဆ။ thus ဆညးမွဲဂွံအာ။ *only one can go.*
open, *v. t.* ပံက်။—To open the door, ပံက်တရင်။— To open the meaning, to explain, ပံက်အဒိပါ။— To

occupation, n. ಉದ್ಯೋಗ ವೃತ್ತಿ

ocean, n. ಸಮುದ್ರ the sea.

October, n. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ತಿಂಗಳ (Eng.) nearly corresponding to the lunar month ಕಾರ್ತಿಕ

office, n. ಕಚೇರಿ ಆಫೀಸು

offering, n. ಕಾಣಿಕೆ

offspring, n. ಮಕ್ಕಳು ಸಂತಾನ child.

omit, v. t. ಬಿಡು ಬಿಟ್ಟು

Open adv. [illegible]

opportunity, n. [illegible] see permission

orange, n. [illegible]

or, conj. [illegible]

orchid, n. [illegible]

ordiance, n. [illegible] as the ordiance of baptism, [illegible]

origin, n. [illegible]

ornament, n. [illegible]

ought, v. aux. [illegible]

otherwise, adv. [illegible]

out, adv. [illegible]

outer, a. [illegible]

open the mouth, ဟာပါင်။— to open the eyes မလဝ်မတ်။

open, *v. i.* လပံတ်။— to spread apart as a wound, ဟာ။

open-bill, *n.* ဒိုင်ကဏု။

ophidian, *n.* ကဟနာန်။

opium, *n.* ဘိန်။

opportune, *a.* ဒးဖစပ်။ timely.

oppose, *v. t.* စး to go against, as the tide or wind.

oppress, *v. t.* ဒိုက်ခုန်။ ဗိုက်ပုန်။

oppressed, *p. p.* ဂ္ဂ်ဂ္ဆာန်။ very hot, troubled.

orang-outang, *n.* ကျွ်မှိုင်။

orchard, *n.* ကူအ်ပက်။

order, *n.* အလန်။ turn; —an edict, အသံ။

order, *v. t.* ပရေင်။ set in order, prepare.

ordination, *n.* မင်္ဂလဗ္ဗိုန်တဲ။ the ceremony of ordination by the laying on of hands.

oriole, *n.* ဂစေမ်ခုာမိတ်။ ဂစေံခုာ်မိတ်။ *see* mango-bird.

orphan, *a.* ဟွံမွဲကိုမိမ။ကောန်ကူင်။

Orion, *n.* သှုံင်ကောန်သွီဒလိင်ခုာ်။ The conceit is that of a large jar of water suspended from a pole borne by two princes.

ostrich, *n.* ဂစေမ်အုတ်။ ဂစေံအုတ်။

other, *a.* တဏင်။ တဏင်ညွှာင်။ another.

outstretched, *p. a.* ဒါင်။ as the arms, or as the wings of a bird flying.

our, *pro.* ပို။ *see gram.*

over, *prep.* လတူ။ above, upon.

over, *adv.* ထပ်ကိုထပ်။ over and over, again and again.

overcome, *v. t.* ဇူး။ to conquer.

overflow, *v. t.* ဟး။ ဟးပရး။ ဟးဗး။ as a flood.

overjoyed, *p. a.* သလောင်သွင်။ *see* delighted.
over-ripe, *a.* ဖြဆ်။ applied to grain;— applied to fruit, ယောပ်။
owl, *n.* ဒုတ်ဒူ။ the large horned owl.
own, *v. t.* ပိုင်။
own, *a.* အရင်။ true, as *an own child,* ကောန်အရင်။— as distinguished from an adopted child.
owner, *n.* တလ။ a lord, master.
ox, *n.* ဂုဏ္ဍက်။ ဂုထမအး။
oyster, *n.* ကဏုကမာ။

P

pace, *n.* လင်္ဂါ။ a step.
pacified, *p. p.* ဟဲ။ ဟဲဟုံ။ quieted;— applied also to the closing of war.
pacify, *v. t.* ပဟဲ။ to appease.
paddle, *n.* ကသု။
paddle-wheel, *n.* ဇက်ထကဲ။
paddy, *n.* ဩေံ။ grain;— the paddy plant, တုံဩေံ။ The common lowland paddy is, ဩေံဇူဖြာတ်။
paddy-land, *n.* တိဗ္ဗ။
padouk, *n.* ဆုနာဋ္ဌ။ gum-kino tree; *see* ဆုမာမ္ဗ။
page, *n.* မုက်သိက်။
pagoda, *n.* စေတီ။ The bell-shaped part is called ကွားခ။ နှိုင်။
pain, *n.* ဒုက္ခ။ ဒဒိုက်။ misery.
painful, *a.* ထကေင်။ painful to the touch, sore.
painter, *n.* ပါန်ခီ။ a painter of pictures.
pair, *n.* ဆော။ as နှေက်ဇါဆော။ two pairs of ear-knobs.
palace, *n.* နန်။
palm, *n.* ဂတာတဲ။ the palm of the hand.

overshadow, v.t. [illegible]

paddy-bird, n. [illegible] the brown paddy-bird, [illegible]

pale, a: [illegible] wan deficient in [illegible]

pancake, n. ကွမ်စခေတ်။

parable, n. ဂလေါ်ခုပ္ပမာ။

paragraph, n. ပုံတ်ဆိုတ်။

pardon, v.t. ကလေဒ်။ အတ်ဒုန်။ ဝန်ခံ။

paralytic, n. ဥား ကြိုင်တ်ဖရှိတ်။

part, n. စွဲ။ thus three parts ~~to~~ would be ပါစွဲ။

parent, n. ဖိဖ။ ပတ်တ။

part, v.i. သွားအ။

particularly, adv. လွှေ့ဝ်လွှေ့ဝ်။ see succession.

pass, v.i. ကလိလောန်အ။ ကလိလောန်စ။ to pass away, to die; to pass over, ဝတ်အ။

pastor, n. ဒ ဝ ဖ ဒုပ်လဒ်။ ဒ ဝ ဒုပ်လဒ်သင်။

patience, n. ခန္တီ။ ခန်ဒေ ခန်ဒေ ဒေ။

patiently, adv. ခန်ဒေ ခန်ဒေ ဒေ။

palmyra, *n.* တာ။—the tree, တုံတာ။
palsy, *n.* ဒန္ဒဖိုင်တဲမချိုတ်။
pan, *n.* ခမဲပသဲ။ an iron pan, whether for frying or boiling.
panther, *n.* ကုလစံက်။ the black panther.
papa, *n.* အပါ။
papaya, *n.* ကတ်စီ။
paper, *n.* စက္ခော။
parable, *n.* ဥပ္ပမာ။ (Pali,) a comparison.
paraclete, *n.* အစာဥပ္ပဈဲ။
paradise, *n.* ဘုံပါရဒိုသု။
parasite, *n.* တုံကောန်ကုင်။
parlance, *n.* ဝေါဟာ။ (Pali,) common parlance.
parrot, *n.* တငွေက်။
part, *v. t.* ဩဲသူး။ သူးဩဲ။ to partfrom.
partake *v. i.* ပပြဘိုက်။ to partake of, ဒုင်စ။—to partake of food, ပပြဘိုတ်။ *see* eat.
partition, *n.* ဗဒင်။
partition, *v. t.* စိုဖဒင်။ to put up a partition.
pass, *v. t.* ဂျောန်။ to pass through a low place. stooping.
passed, *p. p.* ကလိလောန်။ used in reference to time.
passover, *n.* ပေါပသခါ။
past, *n.* အတိက်။ past time.
pasture, *n.* ပဏာင်။
patch, *v. t.* ဗျောဆ်။ to mend.
path, *n.* ခုာန်။ a foot-path.
patient, *a.* စိုတ်ဂိုင်။ forbearing, (long mind.)
pattern, *n.* ဗို။ picture.
pawn, *n.* ကဝံင်။
pawn, *v. t.* ပံင်။

pawn-shop, *n.* ဆိုင်ပံင်။
pay, *v. t.* ကိုင်။ to give;—to pay a debt, လေ။
pea, *n.* ဲ။
peace, *n.* ဒန္ဒမဓိုင်ညြိုင်။
peaceful, *a.* ဓိုဟ်ညြိုဟ်။ comfortable.
peacock, *n.* မြဉ်။
pea-hen, *n.* မြဉ်မျှေံ။
pearl, *n.* ဗဲ။
peel, *v. t.* သံက်။ —to peel off, as the bark of a tree, or the rind of an orange, or the husk of a cocoa-nut, သံက်သူံ။ ထိုက်သူံ။
Peguan, *a.* မန်။ မောန်။
Peguan, *n.* ရဲခုုင်ဗဂေါ။ One tribe, who resemble Karens is called ဝ။
pelican, *n.* ဇေင်မံင်။
pellet, *n.* မဂဝေင်။ မဝေင်။
pen, *n.* တင်မှင်။
penalty, *n.* ဒန်။ heavy penalty inflicted by government, ရာဇာဝတ်။--to suffer the penalty of law for crime, ဒးရာဇာဝတ်။
pencil, *n.* ဖကောဟ်။ a soap-stone pencil:—a slate-pencil, ဖကောဟ်တွံ။—a lead-pencil, တင်ဖကောင်။
penetrate, *v. t.* ကျိုင်။ (as a nail goes through a board.)
penis, *n.* ဗေင်။
pepper, *n.* မြဉ်။red pepper;—black pepper, မြဉ်ခွိဟ်။
peppery, *a.* ရိင်။
perch, *n.* ကဂတေတ်။ the large perch;— climbing perch, ကခုတ်။
perform, *v. t.* ဆံင်ဝက်။ to attend to.
permanence, *n.* နိစ္စ။

peace, n. လေးနှင့်ခိုက်သေးခြင်း

peaceably, adv. သိုးခ ခိုက်ဖြိုးရှင်း peacefully

peacock's pride, n. ကံ ရှဝ်ကလေး

peck, n. ဘိရိပ်

peep, v. i. ကျောဝ်ဂုံင်းဂမ်ဂုံင်းအောပ်ဂုံင်း

pen-knife, n. ဝုန်လွှင်ခေါင်း

pentecost, n. ပေါ်ပေန်တေကုဏ္ဍ

pension, n. (Eng.) ပေန်သေန်

perceive, v. t. လေးနှင့်သမ္ဘီ

period, n. ပိုက်ရွှေ် a full stop.

perhaps, adv. ကုပ်ညင်

persuade, v.t. [illegible]

pestilence, n. [illegible]

petition, n. [illegible]

piece-meal, adv. [illegible]

permanent, *a.* ဗိုန်ဂို။
permission, *n.* အခေါင်။— *to give permission,* ကိုအခေါင်။
persecute, *v. t.* ပယ်။ ပယ်ခရ။
Persian, *a.* ပါရသိ။
persimmon, *n.* မုက်။
person, *n.* ဇကု။ *one person,* ဇကုမွဲ။
personify, *v. t.* ပူ။
perspiration, *n.* ပလက်။ sweat.
pertaining, *p. a.* ဆောင်ကို။ ဆောင်စပ်။ pertaining to, belonging to.
pervade, *v. t.* ပွး။ as the perfume of flowers.
pestle, *n.* ရိတဲ။ a mortar pestle.
petal, *n.* ထိုက်က။ the petals of a flower.
petition, *v. t.* ဖ္ဖီ။
petroleum, *n.* ကျောင်တိ။ earth-oil.
petticoat, *n.* ဂိုန်။ a native woman's petticoat. The strip of cloth at the top is called အတင်ဂိုန်။
Pharisee, *n.* ဖာရိသဲ။
pheasant, *n.* စာင်ကိုဂ်။
phlegm, *n.* လှေဟ်။
Phyllanthus embelia, n. ကလဲ။
physician *n.* အစာသင်။ စာသင်။doctor.
pice, *n.* one quarter of an anna, လှဲ။ မွဲဂတေဌ်။
pick, *v. t.* ဓဟ်။ *see* pluck;— to pick up, လဗ်။
pickle, *n.* အစာတ်။
picture, *n.* ရုပ်။ image ;—pattern, ဒို။
pie, *n.* ကွာင်ထာပဏာ။
piece, *n.* ဒကုတ်။ fragment;— spoken of cloth, အုပ်။ thus, အဲကေတ်ဏာယာတ်သိုမွဲအုပ်ဏောင်။ *I will take the whole piece of cloth.*

pierce, *v. t.* စင်။— to pierce the nose of a bullock or buffalo, in order to insert a cord for driving, စင်ဂဗဲ။

piety, *n.* သမ္မာပယောဂ။ a pious disposition.

pig, *n.* ကောန်ကိုက်။

pigeon, *n.* ခရာပ်။— a large species of wild pigeon, the green pigeon, ဖဂို။

pile, *n.* ဗွပ်။ a heap.

pile, *v. t.* ပ္ဆုမ်လပ်။ *see* heap.

pilot, *n.* မာလေမ်ထစ်းဂုံင်ခုဒ်။

pimple, *n.* ခခုတ်။ a pustule.

pin, *n.* တဏိင်။ or needle.

pincers, *n.* ငှိုင်။ the pincers of a crab or lobster.

pine, *n.* ဆုဒီအဒါ။ ဆုဏာင်သေမ်။

pine-apple, *n.* တုံအဏ္ဍာတ်။ the pine-apple plant.

pinnacle, *n.* ကျွောတ်။

Pisces, *n.* မိန်။ the 12th sign of the Zodiac.

Pistia, *n.* မှိ။ the *pistia stratiotes*, a kind of duck-weed.

pit, *n.* ကတိုင်။ a hole in the earth.

Pitakat, *n.* ပိတကတ်။ the canonical Buddhist scriptures; —one grand division, အဘိဓပ်။

pitch, *n.* ယ။

pith, *n.* တင်။

pity, *v. t.* ဆာန်ခူ။

pivot, *n.* မံင်။ a lever that plays on a pivot.

place, *n.* ထာန်။ ဒေသ။ ဒွဲ။— a place of residence, ဒမံင်။

place, *v. t.* စွံလပ်။ to put down.

placenta, *n.* သုက်။

plain, *n.* တိသမှုး။ level land;— an open plain or prairie, ဝါ။

pill, n. [illegible]

pillow, n. [illegible] pillow case, [illegible]

pinch, v. t. [illegible]

pine, v. i. [illegible] to pine away with hunger.

pint, n. [illegible] dry measure.

pipe, v. i. [illegible]

plaintiff, n. မူရင်းအရာရှင်။

play, v. ကျွန်း pronounced, ပကပ်အပ်ကပ်

plentiful, a. ပဝါဝါ ကျိုင်ကျော်

pledge, n. ခရုံ၊ ခရုပ်။

plot, n. ကသပ်ကွံခိုင်။

ploughshore, n. ငရုက်ထော်။

pluck out, v. t. ရုံက်ပွိတ်။ — to pluck out and cast away

ပွိတ်ထော်၊ ပွိတ်ထော်ကျော်

plain, *a.* ကူး။ distinct.
plait, *n.* ထပ်။ a fold.
plane, *n.* ကိုက်။
planet, *n.* နက်သတ်။ ဂြိုဟ်။
plank, *n.* ခတိုင်။ or board.
plant, *n.* တုံ၊ a tree of any kind.
plant, *v. t.* တိုင်။
plantain, *n.* ဗြာတ်။— the plantain-tree, တုံဗြာတ်။
plaster, *n.* အင်ဂဒိုင်။ a coating of plaster for brick walls.
plaster, *v. t.* ဗာန်လင်။—to apply a plaster.
plat, *n.* ခံက်။ a plat of ground in a paddy-field.
plate, *n.* ထး။ a flat metal dish.
platform, *n.* ကမ္ပေင်။ a broad step, at the head of stairs.
play, *v. i.* ဝေင်။— to sport, ပရိုင်ပဝေင်။— to play draughts or chess, ဝေင်ကူ။
play, *v. t.* တိင်။ to play on a stringed instrument with the fingers;— to play on mnsical instruments with a *plectrum*, တွိင်တွိုက်။—to play on a wind-instrument, ဖဂိုဟ်။—to play on a violin, ဇက်ဂြင်။
pleased. *p. p.* သျှိုက်။ သွုင်သျှိုက်။ သျှိုက်မျှုက်။ pleased with.
pleasure, *n.* ယတ်သွတ်။ enjoyment.
pledge *v. t.* သမတ်သစ္စ။
plough, plow, *n.* ထေ၊
plover, *n.* ဂစေံတော်တောတ်။ the spur-winged plover.
plow, *v. t.* ဇိက်။ to harrow, as, ဇိက်တိ။ *to plow the ground.*
pluck, *v. t.* ဇဟ်။ as fruit or flowers from a tree.
plum, *n.* မြာန်။ a species of plum, the opposite leaved mango, the "marian."
Plumeria, *n.* တုံဇမ်ပါဟ္ဟာင်။ the *plumeria acuminata*, from the flowers of which the *frangi-pani* is distlled.

point, *v. t.* ထဇး။ စနန်ထဇး။ to point out.

point, *n.* တဏုင်။ the end or point, as of a stick, or or needle, ဒိုင်။—a point of compass, as the west, ဒိုင်ပလိုတ်။ the north, ဒိုင်အမှတ်ကျာ။

poison *n.* ဂျီ။ venom.

poisonous, *a.* ဂမျိ။ venomous.

pole, *n.* ဒလောပ်။ a long hamboo split at one end to pick fruit, or flowers from a tree.

pole, *v. t.* ဒုန်။ thus, *to pole a boat*, ဒုန်ဂုုင်။

polished , *p. a.* ကလိတ်။ smooth, slippery.

Polynemus, *n.* ကဂြင်။

pomegranate, *n.* မက်ကဲ။

pond, *n.* ခိုုင်။— a pond in a plain fed by springs, အင်ထှာ။— an artificial pond, ခုဉ်ကျွိုန်။

pony, *n.* ချေဟ်။

poor, *a.* ဒိုက်သာ။ wretched.

porch, *n.* မုက်ရင်။

porcupine, *n.* ဗလင်။

porcupine-fish, *n.* ကခဒုောတ်။ the four-toothed seaporcupine.

port, *n.* သွေဟ်ကွင်။ a port, an anchoring place.

port, *v. t.* မာက်။ to put the helm to larboard.

Portuguese, *a.* ပဝ်ဘုဂါ။

possess, *v. t.* ဂိုင်ထင်။ to take possession ;— to take to one's self, သီဒက်။ သီကဇတ်။ သီကေတ်။

possession, *n.* ပိုန်ဟာန်။ property, possessions.

post, *n.* တိုင်ဆု။ The long post that supports the ridge-pole of the roof is called တိုင်စိင်။

post-office, *n.* တိုက်ပလံင်လိက်။

pot, *n.* ခမဲ။ — a cooking-pot for boiling salt, လပုင်။ — a

pocket, n. ထိုင်ပေလော်။

pollute, v.t. ကိုကိုပမ်ကိုးတိုးလွှင်။

pollution, n. ဘဂျာကိုပမ်။

pool, n. ဝင်။

population, n. [illegible]

popy, n. တုံဘိန်။

pork, n. ဖျုန်ကိုက်။

possessed, p.a. ကျော်ရေမ်။ referring to demoniacal possession.

small cooking pot for boiling milk, ဆေါ်ဆိုဝါရ်။—

a pot-kiln, [illegible]

potter, n. [illegible]

potter's field, n. [illegible]

practise, v.t. [illegible] — to practise on parade [illegible]

pray, v.i. [illegible]

premiership, n. [illegible]

potato, *n.* ကိုပ်ကွဲ။ a species of potato or yam;— another species of potato, လကိုပ်ကြီ။

poultice, *v. t.* ဗာန်လင်။ to apply a poultice.

pound, *v. t.* as a person with the elbow, or as red peppers with a pestle in a mortar, ထွက်။

pour, *v. t.* စင်။ to pour liquids;-- to pour out, to empty, ဆဲထော်။

powder, *n.* ခနိုက်။

powder, *v. t.* ဗဗိုဟ်။ to sprinkle with powder, or dust.

power, *n.* ဣဓိ။ authority, ဣဓိဘာသ။

praise, *v. t.* ထိုင်သး။

praise, *n.* အထိုင်သး။

prawn, *n.* ငှဲ့ဒဂေါင်။

pray, *v. i.* ရာဒနာ။ ရာဒနာမိုက်။

prayer, *n.* ပတ္တဏာ။

preach, *v. t.* တွံဓင်။ to give a religious discourse.

preacher, *n.* အစာတွံဓင်။

precept, *n.* ဥပဒေသ။ (Pali,) နဲ။ — a rule, နဲကဲ။— doctrine, ဒေသွာ။ နဲဥပဒေသ။ နဲပက္ကရ။— a tenet, ကွေတ်။ —instruction, ဝါဒ။

precious, *a.* ပြဲ။

predestinate, *v. t.* ဟ္ဟိုန်လင်နူကျာတော်။

predestination, *n.* ဒဒ္ဒမဟ္ဟိုန်လင်နူကျာတော်။

pregnancy, *n.* ပတိသဒ္ဓိ။

preparation, *n.* တွဲတိင်။ the day before worship-day.

prepare, *v. t.* ပရေင်။ to set in order;— to make ready, ပြုပြေင်။

prepared, *p. a.* တွဲ့။ ready.

preposition, *n.* ဝိဘတ်။

present, *v. t.* ဒုင်ကိုင်။ to reach out for another to take;—to a superior, ဆက်ဗွိန်။

present, *n.* လာပ်သကာ။ a gift, လမ်း။

present, *n.* ပစ္စုပန်။ present time.

preserve, *n.* ယိုဟ်။ fruits preserved in sugar.

press, *v. t.* ပတ်။ to press with the hand, to squeeze;—to press down, ပိုုင်။

pretence, *n.* လွေဟ်။ assumption.

pretend, *v. t.* ပလွေင်။

pretty, *a.* ကျေံပ်။

pretty, *adv.* ညိညိ။

prevent, *v. t.* ဒနာ။ ဆီဒနာ။

price, *n.* ဋုင်း။ value.

prick, *v. t.* စတ်။ with a pin or needle, to sting.

pride, *n.* မာန။ *see* haughtiness.

priest, *n.* ဂမ္ဒီ။ လကျာ်။ a Buddhist priest;—a priest of the second rank in a monastery, ခဒင်ဖြီ။—next to the lowest order, ပယျင်။—Jewish, ယတ်ပရောဟိတ်။

priesthood, *n.* သင်။

prime-minister, *n.* ဥပ္ပရာဇာ။ a viceroy.

prince, *n.* ကောန်သွီ။ ကောန်ကေရာတ်။

princess, *n.* ကောန်သွီမြ်။

principality, *n.* ပါင်ဗတ်လွှာ်စက်။ principalities, and powers.

print, *v. t.* ခိုုင်ဒို။

prison, *n.* ဂုက်။ ထံင်။

privy, *n.* သွီဝတ်။

prize, *v. t.* ဂုဟ်။ to lift with a lever.

probationer, *n.* for the Buddhist priesthood, ခပို။ This term is also used in addressing younger persons.

– to exhibit: to view or notice, ထဝ: [illegible]

prevail, v. i. ရှ: တ်။

prick, n. ငေးဒဲ့ဒေးတော်. see goad.

pride of India, n. ကျီ.

présoner, n. ဖဒ်ခုင်ခရေ့ဒ်ဂုံခရေ့ဒ်ဖဒ်
ခရေ့ဒ်တံ ရိုင်.

privily, adv. ကွယ်ကွယ်. see quietly

proconsul, n. [illegible] see governor.

profitable, a. [illegible]

pronely, adv. [illegible]

prophesy, v. i. [illegible] (pronounced [illegible])

proprietor, n. [illegible]

proselyte, n. [illegible]

psalm, n. [illegible]

provision, n. [illegible] provisions for a journey

prudent, a. [illegible]

public, a. [illegible]

publicly, adv. [illegible]

publish, v. t. [illegible]

pudding, n. [illegible]

puddle, n. [illegible]

pump, n. [illegible] see syringe.

proclaim, *v. t.* လလောင်ကမြ။ to proclaim as a public crier.

procrastinate, *v. i.* ပဇလိင်တွဲ။

profit, *n.* ပရဲ။ gain; *see* also grace.

prohibit, *v. t.* လွှေတ်ဒူ။

promise, *n.* ဂတိ။

promontory, *n.* မဟ်။— the end of a cape, ဂဒုင်။

promote, *v. t.* ပတိုန်ဒူဲ။ to elevate to office.

pronoun, *n.* စဏားနာမ်။

prop, *n.* လေအ်ထံက်။

prop, *v. t.* ထံက်။ as with an upright support.

proper, *a.* ကြိုက်တန်။— suitable, ဒးရး။—fit, ဂပ်ဂေါဝ်။

property, *n.* ဒြပ်။— possessions, ပိုန်ဟာန်။—wealth, ပိုန်။

prophet, *n.* ပရောဗက်။

prospered, *p. p.* ခိုင်စ။

prove, *v. t.* စမ်။ စံ။ to try.

provide, *v. t.* ဗွ။ to provide with food.

Prussian, *a.* ပြုသှာ။

publican, *n.* မှိုဟ်ဒုင်ဖလှာ။

puff, *v. i.* ပု။ to swell being inflated, to bloat.

pull, *v. t.* တံင်။ to draw ;— to pull up by the roots, as grass, ပှိုက်။— to pull down as an old building, or to take off an old roof, ရိုဟ်ထောအ်။ ရိုဟ်ထောံ။

pulley, *n.* ရံက်။

pulpit, *n.* ပှင်ဓင်။

pulverize, *v. t.* ပိုဟ်။ to pulverize by rubbing between two stones, or rubbing with a pestle in a mortar.

pumpkin, *n.* ခဗီထင်။ the yellow pumpkin.

punch, *v. t.* ရူ။ to make a hole with an awl.

punctuation, *n.* ဒန္ဒမဝှုပ်ပိုတ်။

punish, *v. t.* ဝေတ်။ to reprove.
punishment, *n.* ဒန်။ ဒီဏ္ဍိုက်။ ဒီဒ္ဒိုက်။
pup, puppy, *n.* ကောန်ကိုဝ်။
pupil, *n.* ကောန်မတ်။ of the eye;— of a school, တွံးဘာ။—
pure, *a.* သ္ဇုင်ဂွ၊။—(used with reference to gold,) တမအး။— holy, သ္ဆားဇွး။
purlin, *n.* ကွက်ကျောင်။ a horizontal timber on the main rafters.
purple, *a.* ဗ္ဂေတ်ယောမ်။ ဗ္ဂေတ်ယောံ။
purpose, *n.* ကသပ်ခနန်။
pursue, *v. t.* ဒခေုင်။
pus, *n.* ဟိုဝ်၊ purulent matter.
push, *v. t.* ဂရိုဟ်။ to shove;—to shove with the hand, ဒရိုဟ်— to push away with the hand, ခရိုဟ်ဏာ။ —to push down, ဒရိုဟ်ပျောတ်။ to push off (a boat,) ထက။
pustule, *n.* ခခုတ်။ pimple.
put, *v. t.* ရတ်။ to put into, ပုပ်။— to place, put down, စွံလင်။— to put upon, ဖိုက်။
putrid, *a.* သ္ဆဲ၊။ *see* decayed.
python, *n.* ကုန်။

Q

quadruped, *n.* သတ်ဖိုင်ပန်။
quail, *n.* ဂစေမ်ထဂိုတ်။ ဂစေံထဂိုတ်။
quake, *v. i.* ဇတင်။
quarrel, *v. i.* သေက်ဖိုင်။
queen, *n.* ဂှကျာ်။
quenched, *p. p.* ပိုတ်။ extinguished.
question, *n.* သွာန်။

purify, v. t. [illegible]

purse, n. [illegible]

Pwo, a. [illegible]

quality, n. [illegible] flavour; thus, the ~~flavour~~ quality of the soil would be, [illegible]

quart, n. [illegible] dry measure

queen dowager, n. [illegible]

queen lagerstoemia, n. [illegible]

quit, v. i. ဒဏ်ကြေးဆောင်

quiet, a. တွင်တရွေး

quiet, v. t. ကိုင်ကွေမ်း

quinine, n. [illegible]

race, n. ဆိုးဆေးပြိုင်

raft, n. ဖံင်

rag, n. ယါတိတ်

rain-storm, n. ကျောဖြီးမေလံင်

question, *v. t.* သွာန်သွုက်။—to ask a question သွာန်။—to examine, စွီစွောတ်။
quickly, *adv.* ပရင်။ ပြဟ်။ — very quickly, ဗွဲပရဟ်။
quicksilver, *n.* ဗဒါ။
quick-tempered, *a.* ဝိုတ်ဂှေအ်။ ဝိုတ်ဂှေံ။ irritable, (short mind.)
quieted, *p. p.* ဟဲု။ ဟဲုဟုံ။ pacified.
quietly, *adv.* ကွပ်ကွပ်။
quotient, *n.* လာပ်။

R

rabbi, *n.* ရာပ်စဲ။ ရာပ်စိ။
rabbit, *n.* ဗတဲ။
race, *n.* ဂကူ။ a species.
radish, *n.* ရဲ။ also mustard.
rafter, *n.* ခအိုအ်။ the rafters of a house.
railroad, *n.* ဂုံင်ကွီကွောတ်။
rain. *n.* မြဲ။
rain, *v. t.* ဗဂူ။
rain, *v. i.* ဂူ။ thus, မြဲဂူ။ *it rains.*
rainbow, *n.* ခမင်ခုဉ်။
rain-maker, *n.* ညးဗဂူကိုမြဲ။
raise, *v. t.* ဟွိုန်။ to raise up, to lift;—to raise, applied to the raising of any kind of animals for a livelihood, ဝီ။
Rajah, *n.* ရာဇာ။
ram, *n.* သိုင်ကွက်။
ram, *v. t.* ထမုက်။ Thus, *he rams down the powder*, ညးထမုက်ဂအဲုသေဏာတ်။
ramboutan, *n.* ဗဗုန်။ the wild ramboutan.
ramrod, *n.* သာံသောင်။

rare, *a.* တွေင်တွင်။ uncommon.
rat, *n.* ကို။ ဂို။ mouse.
ratan, *n.* ဇုက်စင်။—ratan unsplit, စင်။— the creeper, တုံစင်။
rational, *n.* ပူဂို။ a rational being.
rather, *adv.* ဂိုဂို။
raven, *n.* ခဉ်။ crow.
raw, *a.* လတ်လတ်။
razor, *n.* စုန်သော်။
reach, *v. t.* ဗဒုင်ကိုင်။to reach for a person to take;—to be in season, ဂတာပ်။
read, *v. t.* ဗဟ်။
ready, *a.* တွဲ့။ prepared.
reap, *v. t.* ရတ်။
reason, *v. i.* သွဟ်ရထ။ to reason together. စဉ်စာပြီပြုပ်။
rebel, *v. i.* ပုန်။ ပသပုန်။
rebellion, *n.* သပုန်။
receive, *v. t.* ဒုင်ကေတ်။ ဒုင်တဲ။
reckon, *v. t.* တော်။ to add up figures.
record, *n.* စရင်။ register.
recover, *v. i.* မြီမြ။ မြမ်မြ။ to renew strength after an illness.
recovery, *n.* လလံသွာ။ လလမ်သွာ။ recovery from illness, relief of mind.
red, *a.* ဗ္ဂေတ်။—pale red, ဖိုပ်။
red, *n.* အရံင်ဖကေတ်။ သက်ပကေတ်။
red-ant, *n.* အချ။ a large species.
redeem, *v. t.* ကူး။ ကူးဘိတ်။ နုက်ကူး။
redeemer, *n.* ညးမကူးဘိတ်။
red-hot, *a.* ဒုဲ။

rap, v. t. ತಿರಿ to slap.

rebuke, v. t. ಅಂಗಲ್ಲಾಕ್ಕು
recall, v. ಪಟ್ಟೆಂ:

recline, v. i. ತಲೆಗೆ ಅಲೆಗೆ

refuse, v.i. ဗဒ။ ဗဒ်ါ။

regularly, adv. ဗွီလွေ၌။ ဘဒ္ဒါဘဒ္ဒါ။

relate, v.i. လေ။ လေဗစ။

rely, v.i. -on ပ ဗစါန်။

remissness, n. စပ်ပါတိမ်း။

repair, v.t. ပလေဝ်။ ပလေဝ်ပလေတ်။

repay, v.t. ဒဒ္ဓဝ်ဒဂျ်။ thus, to repay a kindness would be ဒဒ္ဓဝ်ဒဂျ်ဒဂျ်

reed, *n.* အပိုဟ်။ သပိုဟ်။ used for making coarse matting.
reel, *v. t.* လျှေ။ to reel as a drunken man ;—to stagger, လဆူ။
reflect, *v. i.* ဗွာရဏာ။ ဗစာရဏာ။ to consider.
regard, *v. t.* ရန်ကိုပ်။ to have regard to ;—to regard the feelings of another, to fear giving offence, ညှာစိုတ်။
register, *n.* စရင်။ record.
regret, *v. t.* ဂိုင်း။ to regret the loss of a thing.
rehearse, *v. t.* ပမင်။— to repeat, ဖဆျောတ်။
reign, *v. i.* အုပ်လဒံ။ အုပ်လဒမ်။
rein, *n.* ဇုက်လဟောက်။ a bridle-rein.
reject, *v. t.* ပါ။ ပါကျေံ။ ပါထေဝံ။ ပါဝင်။ ကယျာန်ပါ။
rejoice, *v. i.* ထျောင်ပြ။
relative, *n.* ကလော။ ဝံင်သ။
relic, *n.* ဓါတ်။
religion, *n.* ဘာသာ။—a system of religion, သာသဏာ။
remain, *v. i.* သိဟ်။ သေဟ်။ to be left on hand ;— as unblighted fruit, တင်။
remainder, *n.* သိင်း။ သေဟ်။
remember, *v. t.* သန္တီဒး။ to call to mind ;— to remember with affection, ဗဟ်သွာ။
remove, *v. t.* ပြီင်။
remove, *v. i.* ပြီင်။ to change one's place of abode.
rend, *v. t.* သြဝ်။ သဝ်။ to tear.
renew, *v. t.* ကလေင်ကျောန်တမိ။
renown, *n.* စရဲ။ glory, honor.
rent, *p. p.* ထျောက်ထုံင်။ broken in pieces.
rent, *n.* ထောင်။ a hole.
repeat, *v. t.* ကသိုန်ကွပ်။ to repeat by rote ;—to rehearse, ဖဆျောတ်။

repeatedly, *adv.* ပယတ်ပယတ်။ frequently.
repentance, *n.* သံင်ဝါဂ။ (Pali;)— being silent from sorrow, သဋ္ဌေဝံ။ သဋ္ဌောမ်။
reply, *v. i.* ကလေင်ဟို။ to answer, ခွေ့ပ်သင့်။
reply, *v. t.* ဟိုခွေ့ပ်။ to reply to in conversation.
reprove, *v. t.* လွှေတ်။—to punish, ဝေတ်။
residence, *n.* ဒမံင်။ a place of residence.
resolve, *v. i.* ဖျေဟ်စိုတ်။ to determine.
rest *v. i.* ဇူ။
resting-place, *n.* ဇူ။
result, *n.* ဗီပက်။ the result of former evil deeds.
resurrection, *n.* ဒန္ဒ်မဂျိုင်တိုန်။
retaliate, *v. i.* ဂြိုဟ်ပလန်။
retribution, *n.* ဗီပက်။ *see* result.
return, *v. i.* ကလေင်။ စ။ as, စခုင်။ *return to the city*;— by land, ကလေင်တိုက်။
revelation, *n.* ပယျးဒိုင်။
reverence, *v. t.* ယိုက်ဒိုက်။ အဲပရဲ။ to regard with respect, ဒည။
reverential, *a.* ညှာဒည။
revile, *v. t.* စောဒနာ။— လက်။ (pronounced *ley-uk.*)
revolve, *v. i.* ဂေတ်ဂဋ္ဌေင်။ to go around from place to place.
reward, *n.* မက်ဖို။ the benefits gained by deeds of merit.
rhinoceros *n.* ဩတ်။
ribbon-fish, *n.* ကသွောဝ်။
rice, *n.* သ္ဓု။ uncooked ;— cooked, ပုင်။— glutinous rice, ဩေဝံပလိုင်။ — rice given to Buddhist priests, ပိဏ္ဍပါတ်။
rich, *a.* သိုက်ဘိုက်။ wealthy. A rich man is သေထီ။

repent, v.i. ဝုံဝံဝိတ။

reproach, v.i. တောဒနာ။
report, v.t. ကလေဝိဟိုး ပလ်ဗစ။
resemble, v.t. တုပဉဲဝိ။
resist, v.t. စေရစိး။
respect, v.t. ပမနသလိကရ။ to regard.
restoration, n. ပဉ္ဇလေဝိဘဂ္ဂ တမိ။

retail, v.t. ဝွံပရး။
return, v.t. ဒေဝ်။ to pay back.
thus ဒေဝ်ဂျ။ to return a
favor, see repay.

rib, n. ရုတ်ထဲ။
rheumatism, n. ယ်ဒုလာ။
ricefield, n. ဗွ။ တိဗွ။ ဝါဗွ။ ဂုဗွ။
riches, n. ဒိတိ။ တလတဟိုလိ။ ဖြပဂိသယ်ဟိုင်။

ridge, n. [illegible] uneven land.

ridicule, v.t. [illegible] to laugh to scorn.

ring, n. [illegible]

ring-leader, n. [illegible]

road-side, n. [illegible]

ride, *v. t.* ဒိုက်။ thus, *to ride a horse,* ဒိုက်ချေဟ်။

ridge, *n.* စိင်ဿိ။ ကမီစိင်။ the ridge of a roof ;— the ridges between plats in a paddy-field, ဇုက်ဂွင်။— the ridges that rise on the body from severe blows with a rod, ဝိုင်။

ridge-pole, *n.* ဖဒိုက်စိင်။

right, *a.* ဝင်သွတ်။ true ;— opposed to the left, ဆွံ့။— the right hand, တဲဆွံ့။

righteous, *a.* ဆွပ်လွ။။

righteously, *adv.* ဗဲ့ဝင်။

righteousness, *n.* မဆွပ်လွ။။

ring, *n.* ကစိန်။ a finger-ring ;— a thimble, or a ring for the finger, ထစိန်။— a plain ring, ကစိန်ပလော။— a ring with a jewel or stone, ကစိန်မတ်။

ring, *v. t.* တက်။ as, တက်ခဏိင်။ lit. *to strike the bell.*

ring-finger, *n.* ဣသေန်။

rinse, *v. t.* ခလုထော်။ ခလုထောအ်။ as a dish is rinsed ;— to rinse the mouth, ဇေါပါင်။

ripe, *a.* ခုင်္ဂ။

rise, *v. i.* ကတိုင်။ to rise up ;— to rise or spring up quickly, ဂလိုက်ထွိုင်။ —to rise to life, ဂျိုင်တိုန်။— to rise as leavened dough, ဖခုအ်တိုန်။— to rise as the sun, or as the tide, တိုန်။

rite, *n.* မဋ္ဌီ။ မ္ဌီ။

river, *n.* ဒီ။

rivulet, *n.* စောင်။

road, *n.* ဂုံင်။—a narrow road or path, ဂုံင်ထြော်။—a first class road, (found in books,) သဗာန်။

roar, *v. i.* ဒြင်္ဂ။ ဂြင်္ဂ။ (commonly pronounced,) to roar as a lion.

robber, *n.* ဓရှ။
robe, *n.* ဖေင်။ a gown with broad sleeves.
rock, *n.* တွံ။ တွအ်။ a stone. — rock salt, ဆိုင်ဓ၊
roll, *v. t.* ပှော။ to roll over and over, to roll together; —to roll up, ထမူ။
roll, *v. i.* လော။ to roll over and over;—to roll up, to roll together, ထမူ။
roll, *n.* ထမူ။ thus, ထကင်မွဲထမူ။ *a roll of mats.*
roller, *n.* အကာပ်။ *see* jay.
Roman, *a.* ရင်မ။
Roman-catholic, *a.* ဗြေန်ဂျေင်။
roof, *n.* ကမီသ္ဓိ။ of a house;—of a boat, ပံင်ဂှုင်။
root, *n.* ရိုဟ်။
rope, *n.* ဇုက်။ or cord;—a rope made of bark, ဇုက်ကို။
rosary, *n.* မခတောန်။ to count the beads of a rosary, ကွင် မခတောန်။
rose, *n.* ကဂ္ဂေ့ထတိုပ်။
rot, *v. i.* အိုင်း။ to decay.
roselle, *n.* ဂစေပ်။
rotten, *a.* ဆွဲ့ *see* decayed.
round, *a.* ခဋံ။ ခဋမ်။—applied to long things, as bamboos, ခဇောံ။ ခဇောမ်။ တှုင်။ —applied to massis, ကသောံ။
round, *adv.* ဝုတ်ဒိုဟ်။ round about.
row, *v. t.* ဂိုင်။
rub, *v. t.* သပေါတ်။ to stroke with the hand.
ruby, *n.* မနိက်။ မတ်မနိတ်။
rudder, *n.* သှေင်။ helm.
rude, *a.* အရိုင်။ uncultivated.
rug, *n.* ခဇ။ a carpet.
ruined, *p. a.* လို။ လိုလ်။ *see* destroyed.

rod, n. လေးဂိုဝ်း — ram-rod, လေးဘုံ လေဘဝ်း

room, n. ခဒဝ်းဂဒံး a room in house
an apartment

roost, n. ဒုံဝ်ကွံဒုီဒဏ်း ဒဝ်ဝ်ကွံဒုီဒဏ်း a
lodging place

royal, n. ဖွဲ့း sacred; thus the royal
elephant, စိဝ်ဖွဲ့း — ကျာ်ဂန်,
thus ဖိကျာ်ဂန်း the Queen Dowager

ruin, n. ဒဂုဒဝ်ရိုလ်း

– a government official, ရေးမှုရေးမှိုင်း ရေးမှုလေးမှိုင်း

rustic, n. ဂုံဂုး

saccolobium, n. တွံးတက်ကြီး the spotted saccolobium.

sacred, a. မှုံး royal.

sack-tree, n. တွံးကန်း

sackcloth, n. ဃာတ်ကန်ပဂုံး

safe, a. ခိုင်ဖိုင်း

safely, adv. ခိုင်ခိုင်း ဖိုန်ခွံး တောန်ခဏွာန်း security.

saffron, n. ကုံကရန်း

sago, n. (Eng.) သာဂူး

saint, n. လုံးဆွေးသွေး

salts, n. ဂဟိုဝိုင်း

salt, n. ဖိုစိုဝ်း ဂွပ်ဖိုဝ်း ခုတ်ဖိုဝ်း

salt-fish, n. ကဘေား ကဂွပ်း ကစိုဝ်း

salt-work, n. ဖဝ်း

salt-mark, n. ဝါစိုဝ်း

salary, n. လာပ်ကတူး [illegible]

rule, *n.* နဲကဲ။ precept.
rule, *v. t.* အုပ်လဒံ။ အုပ်လဒမ်။to watch over ;—to govern as a city, or country, ပကင်ရင်။ — with a ruler, or with a chalk line, ဖျေဟ်ပှောန်။
ruler, *n.* ပှောန်။ for ruling paper ;— a governor, သို့။
run, *v. i.* ဒရေပ်။ ဒြေပ်။—to run away, ဒ်။— to run over, as boiling milk, တရိုင်။
run, *v. t.* ဝလူ။ as a ship or boat ashore.
rupee, *n.* ဒကေဝ်။ strictly speaking, a tical.
Russian, *a.* ရသှာ။
rust, *n.* သိုင်။ နှိုင်။

S

Sabbath, *n.* တွဲသီ။ a worship-day.
sacred-bean, *n.* သတ်ဒကဟ်။ The flower is called ကဒကဟ်။
sacrifice, *v. t.* ပူဇ။ to make an offering.
sacrifice, *n.* ယတ်။— an offering, ပူဇသကာ။
saddle, *n.* ဖုန်ချေင်။
Sadducee, *n.* ဇာဒ္ဒကြဲ။
safe, *n.* သို့ပဋ္ဌါန်။ a cupboard secure from vermin.
Sagittarius, *n.* ဝနူ။ the 9th sign of the zodiac.
sail, *n.* ယာ။ a sail of a boat or ship.
sail, *v. i.* ဦကြ်ကွင်။ lit. *to ride on a ship.*
sailor, *n.* ကောန်ကွင်။
salt, *n.* ဓိုင်။
salt, *a.* ပွုင်။
salt-water, *n.* ဥပ်ဖဏုင်။
salt-works, *n. pl.* ပှဲ။ a place for making salt.
salute, *v. t.* ဆက်ပါင်။ to accost.
salvation, *n.* ဒန္ဒမဟိုင်ပြဲ။

sand, *n.* ဗွီ။
sandal, *n.* ဂနပ်ကရေပ်။—a shoe, ဂနပ်ဖိုင်။
sandal-wood, *n.* စလန်။
sand-bank, *n.* သံင်ဗွီ။
Sandoricum, *n.* တုံတိုင်။ တူမ်တိုင်။ the *sandoricum indicum.*
sardine, *n.* ကမပဏဟ်။
Satan, *n.* သာတာန်။
satisfied, *p. a.* သ္ဓီလလံ။ သ္ဓီလလမ်။— full, ဖဲ။
Saturday, *n.* တ္ခဲသ္ဓိသင်။—သာတ္တီုဒေ။ (Eng.)
Saturn, *n.* ဂြိုဟ်သ္ဓိသင်။
save, *v. t.* ပြာ်ဗလး။--to rescue, especially from water, ဟံင်။
saw, *n.* ခတိုက်။
saw-fish, *n.* ကဝဲသ္ဓင်။
saw-pit, *n.* ကတိုင်စင်ခတိုက်။
say, *v. t.* ဟိုး။— that is to say, မတွးဂး။မိဂ္ဂး။
scabbard, *n.* ကဏပ်။ a sheath.
scaffold, *n.* ရံ။ရမ်။ a scaffold for the support of workmen.
scald, *v. t.* တူခုဉ်ဂဖ္ဘ်။
scales, *n. pl.* လှဒကေဝ်။ သူသ္ကောဝ်။ scales for weighing.
scales, *n. pl.* ဂစေဌ်။ scales of a fish.
scar, *n.* ပဏောတ်။
scarce, *a.* ဒိုက်။ သ္ဂုတ်သွာတ်။ ခတ်ကွန်။
scattered, *p. a.* ပြးချဲ။—dispersed, ပြးဇး။—dissipated, scattered and lost, ခဝဝ်။
Schleichera, *n.* ခဗုန်ကြုက်။
school, *n.* ဘာ။
school-master, *n.* အစာဗ္ဘောန်လိက်။
scissors, *n. pl.* ခတ်ကြေဝ်။
scold, *v. i.* & *v. t.* ဒေါန်။
scoop, *n.* နှာင်။ for catching fish.— for bailing water

Sandfly, n. [illegible]

Sanhedrim, n. [illegible] council.

Sassafras, n. [illegible]

Saucer, n. [illegible]

Savior, n. [illegible]

Savory, a. [illegible]

Sawer, n. [illegible]

Saying, n. [illegible] a speech.

Scarce
Scarcely } adv. [illegible]

Scholar, n. [illegible]

Out-of a boat, n. [illegible]

Sediment, n. [illegible]

Screw-pine, n. [illegible] the fragrant screw-pine.

sea-beach, n. [illegible]
sea-side, n. [illegible]
season, n. [illegible]
searchingly, adv. [illegible]

securely, adv. [illegible]

seedling, n. [illegible]
seize, v.t. [illegible] see catch.

sellet, n. [illegible]

scoop, *v. t.* ဇါင်က။ to fish with a scoop.
Scorpio, *n.* ဗိစ္ဆာ။ the 8th sign of the zodiac.
scorpion, *n.* အယ်။
scrape, *v. t.* ခစေင်း။ to scrape the scales from fish.
scraper, *n.* ခဝါတ်။ Thus, a cocoanut scraper is ခဝါတ် သတ်ဖြီ။
seratch, *v. t.* ဆာ်။ to scratch in anger;—as a fowl, ခြဲး။ —as a dog scratches or digs the earth with his paws, ဂွး။ —as a match, ခရက်။
screech-owl, *n.* ဂစေံကလော်။ ဂစေမ်ကလော်။
screw, *n.* ကြုတ်ကိုက်။
screw-driver, *n.* တင်ကြုတ်ကိုက်။
scribe, *n.* အစာကဏေင်း။
Scripture, *n.* သုပတ်။လိက်ပတ်။ ပြကိုင်း။
scrofula, *n.* ယဲသြိုင်ကွန်။
scorch, *v. i.* ဟောက်။ to be burnt superficially.
scrub, *v. t.* ကပိုက်။ used only with regard to clothes.
sculptor, *n.* ပါန်ရတ်။ an engraver.
sea, *n.* မှာသွိတ်။ ocean.
seal, *n.* တဆိပ်။ signature.
seal, *v. t.* တက်တဆိပ်။
search, *v. t.* စီစတ်။—to search for, to seek, ဂုဲ။ ဂိုတ်ဂုဲ။
seat, *n.* ဒ္ဓါဂဇံ။ ဒ္ဓါဂဇအ်။ ဒုံဂဇံ။ ဒုံဂဇအ်။
second, *o. a.* ဒုတိယ။
secretly, *adv.* ကွပ်ကွပ်။ silently.
see, *v. t.* ညာတ်။
seed, *n.* မ။ seed of any kind.
seek, *v. t.* ဂုဲ။ to search for.
select, *v. t.* ရဲကံက်။ —to choose, ရဲစ္ဒ်။
sell, *v. t.* သွံ။

semi-boodh, *n.* ပစေဂဗုတ်။ one that is said to appear in the interval between two Boodhs.

send, *v. t.* စကာ။ စကာဗလး။—to send, or leave a message, ဟွန်။

sentence, *n.* ကမ္မထာန်။ a short sentence for repetition, of which there are forty.

sentence, *v. t.* ဖျေင်အသံ။ ဖျေင်အသမ်။

separate, *v. t.* ခြာလင်။ ပရး။ ဖရဲ။— to break off, ခစဲ။ ဂစဲ။—to separate with the hands as one would part the high grass, or tall grain, if walking through the field, ဖဲ။

separate, *v. i.* ဩင်။ to be wide apart;—to separate from, to go from, စွးအာ။ သွးအာ။—to part, ဩဲသွး။

September, *n.* သေပ်တီမျိုင်။ (Eng.) nearly corresponnding to the lunar month, ဘတ်။

sepulchre, *n.* ကတိုင်သုသာန်။ ဟ္ဘိုင်သုသာန်။

sergeant, *n.* အကြာပ်။ a subordinate military officer.

sermon, *n.* တဝင်။ a religious saying.

serpent, *n.* ဇြီး။ ဇြုမ်။

servant, *n.* ကောန်ရဲ။ a follower.

serve, *v. t.* ဒုင်စကာ။ to serve another.

service, *n.* ကာ။

sesamum, *n.* တွံဒင်္ဂ။ တွမ်ဒင်္ဂ။ the plant.

set, *v. t.* ဖွ်။ to set up, as a post.

settle, *v. i.* ဗေဝ်စေဟ်။ to settle down as a loaded vessel, also, as the setting sun.

seven, *n. a.* ထပင်။

seventeen, *n. a.* စင်ထပင်။

seventh, *o. a.* သတ္တမ။

seventy, *n. a.* ထပင်စောဟ်။

senility, n. ವೃದ್ಧಾಪ್ಯ old age.

senna, n. ಅವುರಿ

sentence, n. ಶಿಕ್ಷೆ

sent, n. ಆಘ್ರಾಣ ಶಕ್ತಿ smell.

settle, v.t. ಇತ್ಯರ್ಥ ಮಾಡು

sever, v.t. ಬೇರ್ಪಡಿಸು ಬೇರೆಯಾಗು

Sheaf, n. ကြောံ လိုင်း ကြောံ စန်း

Shear, v.t. ခေပ်း ခေယ်တောက်

Shearer, n. လူ:ခေ ခေယ်တောက်

Sheet, n. ပဘါတ်ဆံင်း ပဘါတ်လေ:

sew, *v. t.* ဖိင်။
shad, *n.* ကသလံက်။ the Rangoon shad.
shadow, *n.* သမ္မိုင်။
shake, *v. t.* ဂရိုက်။— to shake off, as dust from the feet, လယဟ်။
shake, *v. i.* ချီခတင်။ ဒဇပ်ဒတင်။ ဇတပ်။ to tremble. — to be moved
shaking, *verbal n.* စလိုက်။ the shaking of water in a vessel.
shallow, *a.* ဒုာ။ ကျုာ။ သျုာ။
shame, *n.* ဂွ။
shame, *v. t.* ဖဒိုက်ဂွ။ —to make ashamed, ကျိုက်ဂွ။
shampoo, *v. t.* သပေါတ်။ to stroke or rub with the hand; to press with the hand to relieve pain, သပေါန်။
Shan, *a.* သေံ။ သေမ်။
shape, *n.* ဒိုပြင်။ form, appearance.
shark, *n.* ကဝဲ။— the hammer-headed shark, ကဝဲပြေင်။ —the rhineodon shark, ကဝဲလု။
sharp, *a.* ကေက်။
sharpen, *v. t.* ချူ။ to whet.
shave, *v. t.* ကး။
shawl, *n.* ယာတ်ဂ။ or blanket.
she, *pro.* ညး။— (disrespectful.) ဒေုံ။ ဒေုအ်။ *see* he.
shears, ဗ္ဒါသတ်။ for cutting betel-nut.
sheath, *n.* ကဏပ်။ a scabbard.
sheep, *n.* သိုင်။
sheep-fold, *n.* ခရိုင်သိုင်။
shelf, *n.* နာင်။ a shelf over a cooking-place for depositing cooking utensils.
shell, *n.* ကဏု။—as of a cocoanut, ဂှာ။
shepherd, *n.* ပွင်သိုင်။

shine, *v. i.* တမး။ to glow like coals of fire, ဂိုဝ်။—to give light, ယး။
shingle, *n.* ကြောပ်ဆု။
shining, *a.* ကမ္ဘေ။
ship, *n.* ကွင်။
ship-master, *n.* ဇမ္ဘော်ကွင်။
ship-owner, *n.* တလကွင်။
shoe, *n.* ဂနပ်ဖိုင်။
shoot, *v. i.* ပန်။ to discharge a gun or cannon;—*v. t.* the same.
shore, *n.* ဩင်။ of a creek or river.
Shorea, *n.* အင်ရေင်။ the lard *shorea*.
short, *a.* ဂုံ။ ဂုံအ်။
shorten, *v. t.* ဂလေံ။ ဂလေအ်။
shot, *n.* ကံဖရာတ်။ ကမ်ဖရာတ်။
shoulder, *n.* ပှး။
shoulder, *v. t.* ဒယိုန်။ to carry on the shoulder.
shoulder-blade, *n.* ဇုတ်နော်တဲ။
shout, *v. i.* ဗရုပါင်။ to whoop.
shout, *n.* ဗရုပါင်။
shove, *v. t.* ဖျဲုထာ။—to shove towards, ဖျဲုနင်။—to push, ဂရိုဟ်။—to push away with the hand, ခရိုဟ်ထာ။—to shove off a boat, either to keep it from hitting a bank or wharf, or to start it out from shore, သကဂုင်။—to shove things in a place too low for a person to enter, ဓလူ။
show, *v. t.* ပွုင်ထွး။ ပျး။ to point out.
shrew-mouse, *n.* ဂိုယျန်။
shrimp, *n.* ဒဲုု။ ဒဲုသွဲ။
shrivelled, *a.* ပေတ်။ applied to fruit dried in the sun.

shin, n. [illegible]
shield, n. [illegible]
shield, v.t. [illegible]

shipwreck, n. [illegible]
shirk, v.i. [illegible]
shirt, n. [illegible] a coat or jacket of any kind.
shiver, v.i. [illegible] Thus to shiver in the rain, [illegible]
shoe-maker, n. [illegible]
shoot, n. [illegible] a young branch; shoot of a bamboo, [illegible]
shop, n. [illegible] a brick building used as a house of merchandise

shrine, n. [illegible]
shrink, v.i. [illegible]

sideways, adv. လမ်းတစ်။

signify, v. i. ဆိုလိုး။

silversmith, n. ခဆာလိုး see goldensmith.

sink, v. i. ဝင်းမှုလိုးစေ့

singe, v. t. ဗလါနှိ to burn slightly

singer, ဆိုသူ

shuck, *n.* ကရာတ်။ a shuck used to brush the warp preparatory to weaving.

shut, *v. t.* ဒင်။ as a door;—to close an aperture, ကွာတ်။ —to imprison, ကြိုင်ထင်။

shutter, *n.* လှဖတင်။ window-shutters.

shuttle, *n.* လောန်။ a weaver's shuttle.

Siamese, *a.* ဈောဈာ။

sickle, *n.* နောတ်။ for reaping.

sickness, *n.* ယဲရောဂါ။ ဒန္ဒမယဲ။

side, *n.* လွှဲ။—of the body, ထကဲ။

sieve, *n.* ကဏာဇာ။ a coarse sieve.

sift, *v. t.* ဂြိုက်။— to sift, as flour, ဖခိုက်။

sign, *n.* လက္ခဏာ။ an indication;— a prodigy, နိမိတ်။-- a characteristic, symptom, လက်သန်။

signature, *n.* တဆိပ်။ a seal.

Silago, *n.* ကကလောတ်။

silent, *a.* ကွှပ်။—of few words, ဒိုတ်။

silently, *adv.* ကွှပ်ကွှပ်။ secretly.

silk, *n.* သုတ်။

silk-worm, *n.* စွသုတ်။

sill, *n.* ကွံင်။

silly, *a.* ခလိုဟ်။ foolish.

silure, *n.* ကခုဉ်။

silver, *n.* ဩန်။

sin, *n.* ဒုဟ်။ ဒုစရိုတ်။

sin, *v. i.* လုတ်။

sinew, *n.* လတောင်။ a muscle.

sinner, *n.* မှိုင်ဒုင်။

sing, *v. t.* ဒယောင်။

sink, *v. i.* ကဏီ။ တဏီ။ ဗိုက်။-- to be submerged, တဏီ ဗိုက်။—to sink deep in mire, ဂွက်။ ဒနက်။

sip, *v. t.* ဇာပ်။ to taste.

sir, *n.* အ်။ In addressing the deity, Lord; *see* maam.

sire, *n.* မရှာတ်။ a term used by one governor or king in addressing another.

sister, *n.* ဣဒေံ။ ဣဒေအ်။ ဒေံဖြ်။ a younger sister;— a younger sister or brother, ဒေံ။—an elder sister, ဣမွဲ။ မွဲ။

sister-in-law, *n.* မွဲဗဲ။ the elder sister of either husband or wife;—a sister-in-law, younger than a husband or wife, ဒေံသိန်။

sit, *v. i.* ဂဇအ်။ ဂဇံ။

skilled, *a.* လေပ်။

skin, *n.* သွာံ။ leather.

skull, *n.* ဂွါကိုပ်။

slab, *n.* တွံလး။ တွအ်လး။ *see* flag-stone.

slacken, *v. t.* ပုအ်။ to loosen as a rope.

slander, *v. t.* ပျုတ်ဗွေက်။

slate, *n.* ခတိုင်တွံ။ ခတိုတွအ်။

slave, *n.* ခိုက်။

slay, *v. t.* ဂစိုတ်။

sled, *n.* စောတ်။

sledge-hammer, *n.* လေအ်ခုံက်ပသဲ။

sleep, *v. i.* လှိင်။— to sleep as a bird, ဒိုလှိင်။

sleepy, *a.* ဒကဲု။ drowsy.

sized, *a.* တမာ။ of the size of.

sley, *n.* ငွေက်တုတ်တုတ်။ a weaver's reed.

slimy, *a.* ခလိန်။ mucilaginous.

slip, *v. i.* ခလောတ်။ to slip out, as a knife from the handle

six, n. a. တဂ်။
sixteen, n. a. ခွဲတဂ်။
sixteenth, o. a. တောင့်ဘဝေ။
sixty, n. a. တဂ်ကြေး
sixth, o. a. ဆဋ္ဌေ။ (pali.)
slant, a. ရဲ။ ငဲ။ ဒေါင်။ ဂဝေ။

sling, v. t. ဂဝိန်။
slipp, v. t. ခလောတ်။ to slipp off; thus
slip off the sandal, ဂဒေါ်
ရိုင်းခွ: ခလောတ်ရေ။

slope, a. ตรวาด.

smear, v. t. ญาด. ณาด. ณ่าด. ฟุ้.

smell, n. ออฟ.

smoke, v. t. ญูดซิ่ด. to smoke cigar.

snail, n. ดุ.

sneeze, v. i. อาจาร.

snore, v. i. ออาจ.

snuff, v. t. อดูรด.

slippery, *a.* ကလိတ်။ smooth, polished.
sloth, *n.* အရိုင်။ the animal. ဝင်ဟိုတ်ဆော် delay
slovenly, *a.* ကိုုက်လျှောင်။ အိုပ်အဲ့။ *see* dirty.
slowly, *adv.* သိုက်သိုက်။
small, *a.* ဆောတ်။ သွတ်။ (commonly pronounced *fawt* ;)—in quantity, ညှိ။—very small, ဆောတ်ဆောတ်။ ညှိညှိ။
small-pox, *n.* ဗရန်ပုင်။ when the pustules are distinct;—the confluent small-pox, ဗရန်ဇွော်။
smart, *a.* ပရေက်။ very quick.
smile, *v. i.* ကအီ။
smith, *n.* ခမာတ်။
smoke, *n.* ယက်။
smooth, *a.* ကလိတ်။ polished, slippery ;—level, တး။
snag, *n.* ကိုုပ်ဆု။ the stump of a tree, in a creek or river.
snake, *n.* ဇြီု။
snake-gourd, *n.* ကဝေဝ်ဂလာ။
snake-head, *n.* ကဂဓက်။ the amphibious snake-head ;—the banded snake-head, ကကနန်။—the small snake-head, ကပဏဟ်။—the spotted snake-head, ကကဝင်။
snap, *v. i.* ခညက်။ to snarl, to speak petulantly.
snare, *n.* ဒနက်။
snarl, *v. i.* ခညက်။ to snap, to speak petulantly.
snatch, *v. t.* ခတာ်။—to pull away by force, ပုံင်။
snipe, *n.* ဂစေမ်ဗီ။ ဂစေံဗီ။
snort, *v. i.* ကသိုဟ်။
snow, *n.* ကဖြဲ။
so, *adv.* သာ်ဝွံ။ သာ်ဂ္ဂ်။
soak, *v. t.* ဗပ်။ to soak in water, as clothes preparatory to washing.
soap, *n.* ဆာပ်ပျာ။

soap-acacia, *n.* ကပေါင်။ *see Acacia.*
soap-berry, *n.* သတ်အိက်ဗစေံ။ သတ်အိက်ဗစေအ်။
socket, *n.* of the eye, ဒွင်မတ်။ the depression around the eyes.
soft, *a.* ခိုုန်။ flexible.
sojourn, *v. i.* to dwell for a short period, ပဒတ်။
soldier, *n.* သရဲပှာန်။
sole, *n.* ကလတာက်ကှီု။ the Tenassarim sole.
sole, *n.* ဂတာဖိုင်။ the sole of the foot.
solitary, *a.* လမ္ဘု။
solitude, *n.* လမ္ဘု။ လမ္ဘုလွန်။ deep solitude like the depths of the jungle.
some, *a.* ဩင်။ လ္ဒိုင်။ လ္ဒီု။
sometimes, *adv.* လဆောင်။ or ဆောင်လ။
son, *n.* ကောန်တြီု။ (pronounced, ကောန်ကြီု။)
song, *n.* ဒွက်။ ဂွက်။
Sonneratia, *n.* ကမုအ်။ *sonneratia acida.* The *sonneratia apetala* is ကမေင်။
sore, *n.* ခရ။— a wound, (colloquial,) ကရ။ or သရ။
sore, *a.* ထကေင်။ painful to the touch.
sorrowful, *a.* ဌ်။ grieved, distressed in mind ;-- desponding, ဟုံဇြ။— discouraged, အောန်စိုတ်။
Sorubium, *n.* ကပကိုင်။ a small species of cat-fish.
soul, *n.* ဝိညာန်။— spirit, နဲ။
sound, *n.* ဒမြု။ ဖရ။--a noise, ဗရ။—a sharp quick sound, as the report of a gun, ဒိင်။
sound, *v. i.* ဗြု။
sour, *a.* ဖျး။
south, *n.* & *a.* သှုင်ကျာ။ or သမှုင်ကျာ။
south-east, *n.* & *a.* အနဲ။

sobedness, n. [illegible] goodness.

soft, v.i. [illegible] to become soft as bread in water

softly, adv. [illegible]

solder, v.t. [illegible]

solid, a. [illegible]

sonaratia apetala of Symns, n. [illegible]

soon, adv. [illegible] before long.

soot, n. [illegible]

sorcery, n. [illegible]

sound, v.i. [illegible]

soundness, n. [illegible] soundness of body.

Spearman, n. ညားဝရမ်ဖျင်း

specially, adv. လေးနှင့်ဝိသေသ

Speech, n. လေးဖြီး a saying.

Southern Cross, *n.* သုံင်ကရေဲ။ The conceit is that of a great top in the sky.
south-west, *n.* & *a.* ဏေရတိ။
sow, *n.* ကိုက်မွေံ။
sow, *v. t.* ဂြာတ်။ Thus, *to sow seed,* ဂြာတ်မ။
sower, *n.* ညးမဂြာတ်မ။
spade, *n.* ကျီ။ a shovel.
span, *n.* ဒု။
Spanish, *a.* သပါနိ။
spark, *n.* ကပ္ပတ်။ ကက္ပတ်။
sparkle, *v. i.* ပလွဲ။ to glitter.
sparrow, *n.* ဂစေံမာသ္စိ။ ဂစေမ်မာသ္စိ။
spathe, *n.* ခဒဆ်။
speak, *v. t.* ဟိ။ သ္ဂး။— to say, ဂး။—to send word, ပ္ပိင်။-- to speak to, to address a superior, ဟ္ဗီ။
spear, *n.* ဗူဟ်။
species, *n.* ဂကူ။ a race.
spectacles, *n. pl.* ဒငွေဝ်မတ်။
spectacle-case, *n.* ကဏပ်ဒငွေါ်မတ်။
spell, *v. t.* ခဒုံက်။ to spell aloud.
spelling-book, *n.* ခတိုင်ဇွော်။ ခတိုင်ခဒုံက်။ ဗိုခဟိုခဒုံက်။
spend, *v. t.* ရပ်။ ရပ်စပ်။ *see* use.
spider, *n.* အယဖေင်။
spill, *v. i.* နှီ။
spill, *v. t.* ဖနှီ။
spin, *v. t.* ကျေင်တောင်။ — to spin with a reel or spool
spinach, spinage, *n.* ခါ။ Nepaul spinage.
spindle, *n.* ကျေင်ဟတ်။ the spindle of a spinning-wheel.
spinning-wheel, *n.* ဟတ်။
spirit, *n.* ဝိညာန်။ နဝံ။— the soul, နဝံဝိညာန်။

spit, *v. t.* ချဟ်။
spit, *n.* ကဏောတ်။ a spit of iron or wood.
spittle, *n.* ခုဉ်ပါင်။
spittoon, *n.* ခမဲတဲ။
spleen, *n.* သွကြိုက်။
split, *v. t.* ကရေက်။ to divide.
spoil, *v. t.* ပလိုပလဉ်။ to destroy.
sponge, *n.* ပတိုင်ခုဉ်။
sponge, *v. t.* ခုဉပ်။ to take up water with a cloth or sponge.
spool, *n.* ဒရာ။ ခရာ။ a spool for winding yarn;--a small spool put into a weaver's shuttle, on which is wound the thread, တွင်။
spool, *v. t.* ဒရာတောင်။ to wind thread upon a spool.
spoon, *n.* ဇန်။—a ladle, ယံက်။
sport, *v. i.* ဂရိုင်။ ပဝေင်။ to play.
spotted, *a.* ဗရောန်။ as a leopard.
spread, *v. t.* လး။ to spread out as cloth, paper, or a mat, ပွး။--to be extended, ခရာ။
spread, *v. i.* ဒါက်။ spread out, as the horns of a buffalo.
spring, *v. i.* ဒံင်သလဉ်။
spring, *n.* ခုဉ်ဗလဲ။
sprinkle, *v. t.* ဗရဲ။ ဖရဲ။—to sprinkle with any fine powder, as flour, ဗရဲဖျေဟ်။— with water, လွှုဟ်ခုဉ်။
sprout, *v. i.* ကွုတ်။ to germinate.
sprout, *n.* ကမှုတ်။ ပလုတ်။ ပ္ဆုတ်။ a germ;— a bamboo sprout, ဇင်။
spy, *v. t.* အောပ်ရံင်။ to watch secretly.
spy-glass, *n.* ပုံင်ဒငွေါင်။
squab, *n.* ကောန်ပူ။ ကောန်ခရာပ်။
square, *n.* တင်တဲ။ a carpenter's square.

splash, v. i. [illegible]

spoonful, n. [illegible]

spur, n. [illegible] the cocks spur.

squall, n. [illegible]
storm.

squirt, n. [illegible]

stage, n. [illegible] a high raised frame.

stained, a. [illegible]

stall, n. [illegible] a bazaar stall.

stammer, v. i. [illegible] to stutter.

stare, v. [illegible]

stall, n. [illegible] (Bur.)

startle, v. i. [illegible]

steady, a. [illegible]

squeeze, *v. t.* ပတ်။ to press with the hand.
squirrel, *n.* ပြိပ်။—the large black squirrel; မင်ဝဝ်။— a small kind, ယန်။—the flying squirrel, ပြိပ်သွေင်။
stab, *v. t.* ထပက်။
stable, *a.* ဇွံ။ ဇွဆ်။ ခိုင်ကိုက်။ ဗိုန်ဇွံ။-- firm, (applied to the mind,) တန်တြန်။
stable, *n.* ရုင်ချေင်။
staff, *n.* ဂရုန်။ a staff such as old men use;—a walking-stick, လေဆ်။
stagger, *v. i.* ချ။ဓလူ။ like a drunken man.
stair, *n.* ကဏိန်။ stairs or ladder.
stake, *n.* ကွက်။ a short stake driven into the ground, as tent-pins.
stamen, *n.* ထာင်က်။ the stamens of a flower.
stand, *v. i.* ဒတ်။
standard, *n.* အလေမ်။ an ensign, flag.
standard-bearer, *n.* မှိုင်မရပ်အလေမ်။
stanza, *n.* ဂါထာ။ (Pali,) a stanza of Pali verse consisting of four lines, each containing eight syllables.
star, *n.* သှုံင်။
starboard, *v. t.* ဂုင်။ to put the helm to starboard.
state, *n.* ဘဝ။ a state of existence.
stater, *n.* သတာတေရ။ (Greek.)
station, *n.* ရုင်ကျီကွတ်။ a railway station.
stationary, *a.* တန်ဒွံင်။ remaining stationary.
statute, *n.* ဓမ္မသာတ်။
steadfast, *a.* တန်တြန်။ *see* stable.
steadiness, *n.* သမ္မာဓိ။ steadiness in a good cause.
steal, *v. t.* ကုတ်။
steam, *n.* သမူအမြဲ။ vapor.

steam-engine, *n.* စက်ပွတ်။
steamer, *n.* ကွင်ကွတ်။
steel, *n.* ကခုဝင်။ ကွဝင်။
steer, *v. i.* တောရော။ to steer directly towards an object; — to take hold of the helm, ရပ်သွေ့ဝ်။
steersman, *n.* ညးမရပ်သွေ့ဝ်။
stem, *n.* တဝ်။ The stem that passes through the jack-fruit is ရိပူဟ်။
stench, *n.* မသ။ ပသ။
stern, *n.* လက်နှေ့ဝ်။ the after part of a ship or boat.
step, *n.* လဂံါ။ a pace.
step, *v. t.* ဂံါ။— to step over any object, ထြုင်။ ဂံါသရုင်။
step-child, *n.* ကောန်ဒိုး။ (ဒိုး commonly pronounced like *firm.*)
step-daughter, *n.* ကောန်ဒိုးဖြ်။
step-father, *n.* အပါဒိုး။
step-mother, *n.* ယဝဲဒိုး။
step-son, *n.* ကောန်ဒိုးတြီး။
steward, *n.* ဇမျှော်ဗန္ဓာ။ a treasurer.
stick, *n.* လေံဒုက်။— the sticks that pass through the yoke each side of a bullock's neck, တဝ်ကမး။ — a stick to stir rice with, ဂျောက်။— for rolling cotton preparatory to spinning, ခလောန်တောဝ်။
stick, *v. i.* သွေ့နစပ်။
stiff, *a.* ကြီင်။ ကြီင်မ္ဓိုဟ်။ hard.
still, *conj.* ဓိုန်။
still, *adv.* ဏီ။ *see* yet.
still, *n.* ခရုင်။
sting, *v. t.* စတ်။ to prick with a pin or needle.
stir, *v. t.* လွှဲ။ to stir anything round and round in a vessel.

– steps of a stair, ကွင်ကကိန်။

step-rail, n. ဖလဲကကိန်

stewardship, n. ဒွဲ့ဇရပ်ပန်ဒါ။

sticky, a. ကရိုင်းကြေ့ဝ်။

stink, v. i. ပယ။

stir, v. ~~[illegible]~~ ဒွဲ့ဂြဲ့ဂြယ်ငံယ်ငံ။ to tumult

stocking, n. [illegible]

stomach, n. the ventrical of digestion, [illegible]

stomache, v. [illegible]

bl straight, adj. [illegible] with a straight course

straight-forward, adv. [illegible]

straightway, adv. [illegible]

strangle, v.t. [illegible]

stock, *n.* ခလဲ။ နှိုင်။ a branch of fruit; thus, တာမွဲနှိုင်။ *a bunch of palm fruit.*

stockade, *n.* မှုး။

stocks, *n. pl.* ကသိင်။ for criminals.

stone, *n.* တွံ။ တွဲအ်။ a rock.

stone's throw, *n.* လဗိုတ်။ ဂဗိုတ်။

stoop, *v. i.* ဒရိုင်။— to stoop down, ဂရိုင်။

stop, *v. i.* ဒိုအ်။ to cease going or doing.

stop, *v. t.* ဗွောအ်။ to cause to cease going or doing.

stopper, *n.* ကသအ်။ *see* cork.

store, *v. t.* ဒေပ်လင်။ to treasure up, to lay by in store.

storm, *n.* ကျာမီလံင်။ *see* hurricane.

story, *n.* ပုံ။ a narrative of past events.

straight, *a.* ဘွပ်။

straighten, *v. t.* ဂတပ်။— to make straight, ဘွပ်လင်။— to make straight and level, ဂတပ်ဂတး။— to straighten out as the arm or leg, ပှး။

strain, *v. t.* ဖဒိုဟ်။ *see* filter.

stramony, *n.* ပံင်မေတ်။ *see* thorn-apple.

strands, *n. pl.* ဗှီဇုက်။ the strands of a rope.

stranger, *n.* ကွဲုး။ တွဲုး။

straw, *n.* ဆံက်။

stream, *n.* လွှောင်။ a mountain stream.

street, *n.* ဂုံင်။ *see* road.

strength, *n.* သတ္တိ။ ဒြဟတ်။ ဇြဟတ်။— physical strength, အစောံဒြဟတ်။ အစောမ်ဒြဟတ်။

strengthen, *v. t.* ကိုင်ဇြဟတ်။ to encourage, (lit.) to give strength.

stretched, *p. p.* တေင်။ stretched tight, not slack.

stretcher, *n.* ဇိုင်နဲ။ a curved stick to keep the cloth straight in the loom.

strickle, *n.* လေအ်တခေါတ်။ လေံတခေါတ်။

strike, *v. t.* တက်။ ဇုင်။— to strike with the palm of the hand, ဂဗး။— with the flat hand, ဒါတ်။— with the fist, စဲ။

string, *n.* ဇန်။ a string of beads or flowers.

strive, *v. t.* ကျေံစိုတ်။ ကျေအ်စိုတ်။ ပ္ဂိတ်ဒြဟတ်။ *see* try.

stroke, *v. t.* သပေါတ်။ to stroke, or rub with the hand, လာံသပေါတ်။

strong, *a.* ထတ်။ *see* healthy.

stump, *n.* ဝဂိုင်ဆု။ the upper part of the stump of a tree.

stupid, *a.* သဒိဟ်။ dull of apprehension, သ္ဒိုဟ်။ ဓိုမ်။

style, *n.* ကျေဟ်။ a sharp pointed iron for writing on palm-leaf.

subject, *n.* ဒတိတ်ဒန်။— matter, ဥပ္ပတိ။

submerged, *p. p.* တဏီဗိုက်။

subtract, *v. t.* နုက်။

subtraction, *n.* ဒန်မနုက်။

subtrahend, *n.* ဇိုင်နုက်။

succession, *n.* အဆက်။ lineal succession, တျောင်ဒတောင်။ —in succession, in order, လျှောင်လျှောင်။

successively, *adv.* အဆက်အဆက်။

suck, *v. t.* ဇြောတ်။ to absorb ;— to suck as an infant, ပ်။

suckling, *n.* ကောန်တဟ်။ a nursing child.

suet, *n.* ကျောင်ဂှ။

suffering, *n.* ဝေဒနာ။ (Pali,) misery.

sufficient, *a.* ရုံ။ *see* enough.

sugar, *n.* ဝြာ။— coarse sugar made from sugar-cane, ကင်ဓ။

sugar-cane, *n.* ဓ။— the sugar-cane plant, တုံဓ။ တုပ်ဓ။

Succeed = ဘံင်။
Success = ဒဋ္ဌဘံင်။

stripe, n. သရမဒးတက်။ ~~[illegible]~~ ရမှတ်။
stripes, ဒွိုကျွိုက်။
stripe, n. the mark on an animal,
ကကင်ကွင်။

study, v.i. ဂုံဝိုလိက်။ to apply the
mind to books, ကတ်လိက်။

stuffer, v.i. ကဃိုဘ်။ to stammer.

suborn, v.t. ကောက်ကွပ်ကွပ်။

substitute, v.t. လဲကိုဝ်စကား။ စုက်ကိုဝ်စ
ကား။ စွံလဝ်စကား။

successively, adv. ဒုဆက်ဒုဆေ့
ဗွဲလွင်။

such, pron. a. ဆက်။

suckle, v.t. ဂဖိ။

suffocated, v.i. to be suffocated,
ဂုံက်။

Summons & Eng. Notice of

suit, *n.* ဂဗုတ်ဂလာန်။ a law-suit ;— of clothes, ကယိုင်။
suitable, *a.* ကြိုက်တန်။ proper.
sulphur, *n.* ဂန်ဓိုက်။
sultry, *a.* အုဇြိုင်။ warm.
summary, *n.* ဗွဲဂမျောန်။ a brief summary.
summer, *n.* ကာလတညင်။ *see* dry.
summer, *n.* ကုံင်။ a girder.
summit, *n.* ကဏောတ်။ the top ;— the summit of a mountain, ကူဟ်ဒိုး။ -- the summit of a sekyah system, or of the universe, ဘဝက်။
sun, *n.* တွဲ။
Sunday, *n.* အဒိုတ်။ သာန်ဒေ။ (Eng.)
Sunday-school, *n.* ဘာတွဲသီ။
sunrising, *n.* တွဲတိုန်။
sunsetting, *n.* တွဲမှိုတ်။
superscription, *n.* တဝဟ်သိက်တမော်ထဇ်း။
supinely, *adv.* လက်တဋါ။
support, *n.* မလာ။ a support for the back when sitting.
support, *v. t.* လွီပြာ။ to take care of ;— to support a person who is too weak to walk alone, ဗလဲဏာ။
suppose, *v. t.* သလေဟ်။ to think.
sure, *a.* တန်တြန်။ *see* stable.
surely, *adv.* မဆောတ်ဟွံမွဲ။ without fail.
surety, *n.* မှိုင်လယိုင်။
surf, *n.* ဇွး။
surrender, *v. t.* မ္ဆပ်။ မ္ဆပ်ပြာပ်။ to deliver up, to commit to.
surround, *v. t.* ဗိုင်။ to surround ;—to shut in on every side, ဗိုင်ကျောံ။ ဗိုင်ကျောဆ်။
surrounding, *p. a.* ပွီဗွိုင်။ ပွူဗွိုင်။ applied to a multitude.

suspend, *v. t.* ထဇက်။ as on a rope or pole or as a scarf over the shoulder;—to hang up, ကွက်။

sustain, *v. t.* ထဇ။ to hold up.

swallow, *n.* ဂစေံနံင်ဒါင်။ ဂစေမ်နံင်ဒါင်။ the bird.

swallow, *v. t.* ငိုတ်။ ငိုတ်ဖျေင်။

swear, *v. i.* ယိုဝ်ခစာ။ to take an oath on a sacred book.

sweat, *n.* ပထက်။ perspiration.

Swedish, *a.* သွေဒေန်။

sweep, *v. t.* တွံ။ (commonly pronounced ကွံ။)

sweet, *a.* ခုာတ်။—(found in books,) ဂမှုာတ်။

sweet-potato, *n.* ဝုန်သေထာ။

swell, *v. i.* ဂုင်။—as rice in cooking, to swell being inflated, to bloat, puff up, ပု။

swelling, *n.* ဖရောက်။ a slight swelling of the feet or hands of a sick person.

swim, *v. i.* ဖိင်။—to swim with the hands put together, to tread water, တလဲခုဝ်။

swine, *n.* ကိုက်။ ကိုက်ဂမိုင်။

swine-herd, *n.* ပွင်ကိုက်။

swing, *v. t.* ဒဝဲ။ to swing back and forth;—to swing around with the hand, ဒယိုး။

swing, *n.* ဇုန်ဇာ။

Swiss, *a.* ဖွိဇ္ဇ။

switch, *n.* စဝံ။ a collection of human hair made into a false tail.

swoon, *v. i.* သ္ဓိတ်အာ။ to faint away.

sword, *n.* သ္ဇင်။

sword-fish, *n.* ကထခေါင်။

sycamore, *n.* ဝိ။

symptom, *n.* ထက်သန်။ a characteristic, sign.

sweet-heart, n. ಪ್ರಿಯತಮೆ, ಪ್ರಿಯತಮ

swoop, v. t. ಕೆಳಕ್ಕೆ ಎರಗು to swoop up, to ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತು

syringe, n. [illegible]

table-spoon, n. [illegible]

tackling, n. [illegible] thus [illegible] the tackling of rigging of a ship.

tanned, n. [illegible]

synagogue, *n.* ဖြိပ်ဓင်။

system, *n.* သာသဏာ။ (Pali,) a system of religion.

Systomus, *n.* ကကြင်ခေါ။ the black-banded *systomus*;—the black and red-tailed, ကဗနိမ်။—the rose-finned, ကသွဇ်။

T

tabernacle, *n.* တဲ။

table, *n.* လဗံက်။— a small table, ခဗံက်။

table-fork, *n.* ခစိုမ်စပုင်။ The fork used in setting out rice seedlings is ခစိုမ်။

tadpole, *n.* ကောန်လံက်။

tail, *n.* ဗတ။ the tail of an animal;—the tail of a bird, ခုုတ်။

tailor, *n.* ညးမဇိုင်ယာတ်။

tailor-bird, *n.* ဂစေံကျွောတ်။ ဂစေမ်ကျွောတ်။

taing, *n.* တိုင်။ a measure of distance of about $2\frac{1}{3}$ miles.

take, *v. t.* ကေတ်။ ဂိုင်ကေတ်။—to take to one's self, to take possession of, ဂိုင်လင်။ သိကေတ်။ သိကဇတ်။ သိဒက်။—to take out by handfuls from a bag or a hole in the ground, ဂုံက်။--to take away, ဂိုင်ဏာ။ ဒယိုန်ဏာ။--to take out, ဟ္ဟိတ်။—to take out of, as to take a person out of jail, or a stick out of a pile of firewood, နှက်ဟ္ဟိတ်။

talk, *v. i.* ဟိုအရေင်။

tallow, *n.* ကျောင်သိုင်။ mutton tallow.

talon, *n.* သဏောမ်ဖိုင်ဂစေမ်ဂံင်။

tamarind, *n.* မင်ဂှန်။

tangled, *p. a.* ထဲကြောန်။ ခရံင်ခရ။ *see* confused.

tank, *n.* ကမာ။

tapioca, *n.* တုံကွာကဇင်။ တွမ်ကွာကွင်။ the tapioca plant.
tapir, *n.* စိင်ခုဉ်။
tap-root, *n.* ရိုဟ်ကွက်။ the main root of a tree.
tar, *n.* ကာတ္တရာ။ (Bur.)
tarry, *v. i.* မံင်။ to dwell.
taste, *v. t.* စေပ်။—to sip, ဇာပ်။
Taurus, *n.* ဖြိုဟ်။ the 2nd sign of the Zodiac.
Tavoyan, *a.* ထဝါ။
Tavoy-fish, *n.* ကခဝါ။
tax, *n.* အခေါန်။ (Bur.)—tribute, ဖလှာ။
tea, *n.* လက်ဖက်။— a decoction of tea leaves, ခုဉ်လက်ဖက်။ —
—the dried tea leaves, လက်ဖက်လွှဟ်။
teach, *v. t.* ဟ္တောန်။ to instruct, also to learn;—to instruct, ဒလောံဟ္တောန်။ ဒလောအ်ဟ္တောန်။
teacher, *n.* အစာ။ a head-workman;— a superior religious teacher, ဥပ္ပဈဲ။ အစာဂိုန်။ နိဿရ။
teak, *n.* ဆုကူ။ teak timber.
teal, *n.* ဓိုပ်။ —a small species of teal, ဓိုပ်မေ။
teapot, *n.* ကာခုဉ်လက်ဖက်။— a vessel with a spout, as a teapot, ခုဉ်ပလင်ကာ။
tear, *n.* ခုဉ်ရမတ်။
tear, *v. t.* ဩဉ်။ သဉ်။ to rend;—to tear asunder, to tear apart, to rend, စဉ်စူး။— tear to fragments, ဖလှေက်။
tear, *v. i.* စဉ်။ to rend.
tease, *v. t.* ခမက်။ ခခုတ်။ to joke.
teat, *n.* ကိုပ်တင်္ရ။
telescope, *n.* ပုံင်ဒငွေါဝ်ဇနေဉ်။
telescope satchel, *n.* ပုတ္တာ။
temperance, *n.* ဒန္ဒ်ပထိုတ်ကာမဂုန်။ *i. e.* the restraint of one's passions.

taramtula, n. [illegible]

tassel, n. [illegible]

tea-pot, [illegible] tea cup, [illegible]
tea-spoon, [illegible] tea-plant, [illegible]

teaching, n. [illegible]

temper, v. t. [illegible] to temper (a blade.)
tempest-tossed, a. [illegible]
tempest, n. [illegible] rain storm.

temtation, n. [illegible]

tempter, n. [illegible]

tender, n. [illegible]

tense, n. [illegible]

terminalia belerica, n. [illegible]

thalia cannaeformis, n. [illegible]

that, conj. [illegible]

theatre, n. [illegible]

they, pers. pro. [illegible]

temple, *n.* လွီမာန်။
tempt, *v. t.* ကသေံ။ ကသေဆ်။ ကသေံကွမင်။ *see* entice.
ten, *n. a.* စင်း။ စ်။
Tenasserim-caoutchouc, *n.* ကျောင်။ a kind of creeper growing wild.
Tenasserim-ichneumon, *n.* ဗွားဇာတ်။
tend, *v. t.* ရံင်စံင်။ to watch over ;—to take care of, ရံင်မွဲ။
tender, *a.* ဇတ်။ young.
tenet, *n.* ကွေတ်။ precept.
tense, *a.* တောင်။ (Bur.)
tent, *n.* တဲ။ a temporary building.
tenth, *n.* စင်ဖ္ဆုမ်မွဲဖ္ဆုမ်။
tenth, *o. a.* ဒသမ။ (Pali.)
tent-pin, *n.* ကွက်။ *see* stake.
terrify, *v. t.* ဖဟောက်စိုတ်။ to alarm ;— to be terrified, frightened, တကိုတ်။ လကိုတ်။
testicle, *n.* မကြိုက်။
testify, *v. i.* ဒုင်သက်သီ။
thank, *v. t.* ထိုင်သဂုန်။ to return thanks.
that, *pro.* ဂဟ်။ as, မိုင်ဂ်။ *that man* ;— spoken of a thing near by, ဣဂ်။
then, *adv.* ပွဲကာလဂ်။
there, *adv.* တေံ။ yonder.
therefore, *conj.* ဟိုတ်ဂ်ရ။
thermometer, *n.* တိုင်ဗဒါ။
thick, *a.* တို။ (applied to flat things ;)—as applied to fluids, ခန်။
thickness, *n.* ဆ္ဆီ။
thicket, *n.* ခြုံ။ (Bur.)
thief, *n.* ကမှတ်။

thigh, *n.* ဒီ။

thimble, *n.* ကစိန်ဖိုင်ယာတ်။— or ring for the finger, လစိန်။

thin, *a.* ကြီ။ (used in reference to flat things);—applied to liquids, ဆာ။

thine, *possessive pro.* မှုး။ *see gram.*

thing, *n.* အရာ။

think, *v. t.* ထေင်။ သလေဟ်။ to suppose;— to think of with interest, ဗဟ်ဗှုဟ်။

third, *o. a.* တတိယျ။ (Pali.)

thirsty, *a.* ထင်။

thirteen, *n. a.* စင်ပိ။

thirteenth, *o. a.* တေရသမ။

thirty, *n. a.* ဝိစောင်း။

this, *pro.* ဝွံ။ ဣဏအ်။ ဣဏံ။ ဣဂုဟ်။ ဣဝွံ။

thorn, *n.* ဇလ။

thorn-apple, *n.* ပံင်မေတ်။

thou, *pro.* မှုး။ masculine or feminine, used in addressing equals. For the terms used in addressing superiors, *see gram.*

thousand, *n. a.* လွှီ။— (colloquial,) ဂိုမ်။— ten thousand, လက်။ (pronounced *lak*);— one hundred thousand, ကိုတ်။

thread, *n.* တောင်ပလဲ။ cotton thread.

threaten, *v. t.* ဂဟီ။ ပရဂဟီ။ စမြီ။ စမြမ်။

three, *n. a.* ပိ။

threefold, *a.* ပိဆ။

thresh, *v. t.* ပြုန်။ to tread with cattle or horses, as on a threshing-floor.

threshing-floor, *n.* ခနင်။

throat, *n.* ဂခေါင်ကအ်။

thistle, n. [illegible] some kind of bramble.

thither, adv. [illegible]

thong, n. [illegible]

though, conj. [illegible]

threat, n. [illegible]

thrice, adv. [illegible]

thunder, v. i. ခရိုဝ်ဖြု၊ ခရိုဝ်ခရိုန်။ to
thunder in land claps,
ခရိုဝ်ဂတ:ပန်။

tickle, v. t. ဂဂပ္ပုဂ်။

tide, n. ဆိုဒ်။

throne, *n.* ပုင်။

throughout, *prep.* အလုံ။ as, အလုံမွဲရး။ *throughout the whole country.*

throughout, *adv.* လအိတ်ကာလ။ throughout time, during time.

throw, *v. t.* ဗိုတ်။ as a stone;-- as a stick, ကုဟ်။—to throw down, ဗိုတ်ဖျေင်။ ပျောတ်ဖျေဟ်။—to cast down, ထောံဖျေဟ်။ ထောအ်ဖျေဟ်။-- to throw up, ဗိုတ်ဘျိုန်။-- to throw stones with a two-stringed bow, ပေါဟ်ပျောဟ်။

thrust, *v. t.* တဋ္ဌိုး။ to thrust at.

thumb, *n.* မျောံတဲ။ မျောအ်တဲ။

thunder, *n.* ဓဂိုင်။

Thursday, *n.* ဗြဟတိ။ တွဲဗြဟတိ။— ထိုသဒေ။ (Eng.)

thus, *adv.* သဝ်ငွံ။ or သဝ်ဌ်။—after this manner, မြဝ်ငွံ။

thwart, *n.* ကုင်ဂျင်။ the thwart of a boat.

thy, *pro.* မှုး။ *see* thine and thou.

tical, *n.* ဒကေဝ်။ a weight a little less than half an ounce, the hundredth part of a viss.

tick, *n.* မှေအ်။

tidings, *n. pl.* ပရိုင်။ news.

tie, *v. t.* ဒက်။—to bind, ကျောင်ဒက်။—to tie in a knot, ဒကတ်။—to tie up the hair in a knot, ဒကတ်သော်။— to tie up in the corner of a handkerchief or napkin, ထကတ်။

tiger, *n.* ကုကွက်။

tiger-cat, *n.* ဗဓိုဝ်။

tigress, *n.* ကုမျောံ။ ကုမျောအ်။

tight, *a.* ကုက်။ entirely closed;— stretched tight, not slack, တေင်။ (Bur.)

tile, *n.* ကြောပ်တိ။

tilt-hammer, *n.* ရံက်။
timber, *n.* ဆု။ wood.
time, *n.* အခိင်။ ကာလ။ ပယာမ်။ ပယာံ။—in the time of, လက်ထက်။
timely, *a.* ဒးဖစပ်။ opportune.
timid, *a.* ဝွိင်ဂွဲ။ fearful.
tin, *n.* ပသဲခုဉ်။ဖကောဝ်ဖတာင်။
tincal, *n.* သာအရိုင်။
tinman, *n.* မတ်ပသဲခုဉ်။
tinsel, *n.* ထဝ်ပရောပ်။
tiny, *a.* သေ။ very small.
tip, *n.* တဏုင်။ *see* end.
to, *prep.* ကျီ။
to, *adv.* ညံင်ဂွံ။ in order to, as ညံင်ဂွံဗဝ်လိက်မာန်ဒးဗတောန်။ *in order to be able to read, you must learn*;—in order to, for the purpose of, တူဟ်နသွိက်။ တူဝ်နသွိက်။
toad, *n.* ဒ်ပဏိန်။
toad-stool, *n.* ဟ္ဗိုင်။ mushroom.
tobacco, *n.* ဂအဲ။
toddy, *n.* ခုဉ်ကျိ။ the juice of the nipa palm tree. The juice of the toddy palm-tree would be တာခုဉ်။
toddy-palm, *n.* တာ။—the tree, တုံတာ။ တူမ်တာ။
toe, *n.* ဖိုင်တဲ။
together, *adv.* မွဲစွံ။ မွဲဟာန်။ ကရေဝံ။ ကရောမ်။
toil, *v. i.* ကျောန်ဓိုတ်။ to toil laboriously.
tolerable, *a.* ခိုင်ပိက်။ ဝိက်ခိုင်။ tolerably good.
toll-house, *n.* တဲမဒုင်ဖလှာ။
tomato, *n.* ခချောင်ခစး။
to-morrow, *n.* ယးဂတ။ လီယး။—The day after to-morrow is ကလီ။

timidly, adv. [illegible]

toast, v. t. [illegible]

toiler, n. [illegible]

touch, v. t. ಮುಟ್ಟು. The ship touched at Mysore.

toward, towards, prep. ಕಡೆಗೆ.

townclerk, n. ಪಟ್ಟಣದ ಲೆಕ್ಕಿಗ.

trance, n. ಮೈಮರೆವು.

translator, n. ತರ್ಜುಮೆಗಾರ.

tongs, *n. pl.* ဒကေပ်။ a black-smith's tongs.
tongue, *n.* လတာ်။—of a cart, တပ်ဒဋ္ဌေါင်။—To put out the tongue contemptuously is ကလေံလတာ်။ ကလေအ်လတာ်။
tooth, *n.* ဋ္ဌေက်။
top, *n.* ကဏောတ်။ the summit.
top, *n.* ကရေဲ။
torch, *n.* တင်စံင်။—a torch made of bamboo splints, or of cloth saturated with oil and tied to a bamboo, မဲသော။
tornado, *n.* ကျာဂဗိုတ်။ ဂဗိုတ်ကျာ။
torpedo, *n.* ကဟကအ်။
tortoise, *n.* ကူဟ်။ *see* also turtle.
toss, *v. t.* လတိုင်။ to toss up.
touch, *v. t.* ဇွဲ။
towel, *n.* ပဝါ။ (Bur.) *see* handkerchief.
tower, *n.* ပြ။
trade, *n.* ကလောန်။ employment.
trade, *v. i.* ပဗိုက်။ to buy and sell.
trader, *n.* မိုဟ်ပဗိုက်။
traduce, *v. t.* ပူတ်။
traitor, *n.* ညးမပ္ဆပ်ပြာပ်။
trample, *v. t.* လနိန်ဝိန်။ to trample upon.
transfix, *v. t.* ကလိုဟ်။ to make a hole through anything.
transgress, *v. t.* တးပဲါ။ ခလိုင်လောန်။ ခလိုင်အာ။—to sin, လုတ်။
transitoriness, *n.* အနိစ္စ။ impermanence. ဒ်အနိစ္စ is a common expression for death, as ညးဒ်အနိစ္စ။ *he is dead.*
transmigration, *n.* သံင်သာ။
transparent, *a.* ကေပ်။
transplant, *v. t.* တိုင်ပတံ။ တိုင်ပတမ်။

transversely, *adv.* လက်ဂွင်။ crosswise.
trap, *n.* ဆ။ a trap made with a pole and spear.
tread, *v. t.* ထိုန်။ to tread upon, to tread under foot.
treasure, *v. t.* ဟောန်ဆာ။ to treasure up.
tree, *n.* တွံဆု။ in distinction from a shrub;—a thing made of bamboo shaped like a tree, on which all kinds of offerings for priests are hung, ဇံင်ပံင်ဂကူ။
treasure, *n.* ဇမှော်ဗန္ဓာ။ *see* steward.
tree-fern, *n.* တွံသတ်ဖြိုင်။ တွမ်သတ်ဖြိုင်။
tree of mourning, *n.* ကတင်သွင်။ (သွင် *pron. faw.*)
tremble, *v. i.* ချီ။ ခတင်။ ဒဇပ်ဒတင်။ ကသီ။ to shake;—to twitch as a dying animal, ခဖိုတ်။
tribe, *n.* ရဲ။ one of a race or tribe, a follower;—a family, ဝေါင်သ။
tribute, *n.* ဖထှာ။—a tax, အခေါန်။ (Bur.)
trifling, *a.* သာသွေဂံ။ သာသွေဘအ်။ light-minded.
troubled, *p. a.* ဌာတ္တာန်။ very hot, oppressed.
trough, *n.* ခုဉ်တရုံက်။ placed under the eaves of a roof.
trousers, *n. pl.* ပံင်မီ။
true, *a.* သွတ်။ သွဂံသွတ်။— (colloquial,) ခုဂံ။— certain, ဧကန္တ။ (Pali;)— excellent, သမ္မာ။—right, ဝင်သွတ်။
truly, *adv.* ကွေံ။ ကွေအ်။ verily;— certainly, ဗိုန်ဗိုန်။
trumpet, *n.* ခဖိုင်။—a crooked trumpet, ခရာ။
trumpet-flower, *n.* ဂြင်အောက်။ the Indian trumpet-flower.
trunk, *n.* လင်္ဂစိင်။ an elephant's trunk,—a box, တလာ။ *see* chest.
trust, *v. i.* ပဗ္ဗဲ။— to trust in, ပသလဲ။—to have confidence in, ပသလဲလွှော်။—to trust in, နိတ်ဩ။ usually preceded by ပ။
truth, *n.* သစ္စ။ as opposed to falsehood.

transude n. i ရီတတ်

traveller, n. ဥေးဖေကျင်တရင်း

treacle, n. တင်ကိုး molasses.

tribulation, n. ဒဒိုက်ဒုက္ခ

trunk, n. တွေ့ဂဉ်ဂဉ်တင်း

tube-rose, n. [illegible] see [illegible]

tumble, n. i. [illegible]

tumbler, n. [illegible]

tumour, n. [illegible]

twelfth, o. a. [illegible] (Pali:)

twelve, n. a. [illegible]

twin, n. [illegible]

twilight, n. [illegible]

twilight of the morning, evening twilight, [illegible]

try, *v. t.* ကျှံစိုတ်။ ကျှေအိစိုတ်။ to exert one's self.
try, *v. t.* စံ။ စမ်။ to prove.
tube, *n.* ပုံင်။
Tuesday, *n.* အင္ဂ၊ တွဲအင္ဂ၊ တူသဒေ။ (Eng.)
tumult, *n.* ရုရုသံင်သံင်။
tumultuous, *a.* ရုရုသံင်သံင်။
turban, *n.* ခမြိုင်ကျိုပ်။ သမိုင်ကျိုပ်။
turkey, *n.* စာင်စိုင်။
Turkish, *a.* တုရက။
turmeric, *n.* မိတ်တွင်။
turn, *v. t.* ပဂေတ်။ ဇွေတ်။ to cause to turn around,— to turn around or over, ဂတး။— to turn with a lathe, ဗုတ်။ (Bur.)
turn, *v. i.* ဂေတ်။ဂတး။ to turn around, ပုန်ဂတး။—ပုန်ဂတး seems also to mean to be turned inside out.
turpentine, *n.* ခဖိုတ်ဆုဏာင်သေမ်။
turtle, *n.* ကွုဟ်။—a large species of turtle, ဂွီ။—another large species, ကွ်။ *see* tortoise.
tusk, *n.* ဂွေင်။ an eye-tooth;—the tusk of an elephant, ဂြင်စိင်။
tweezers, *n. pl.* ဒကေပ်။
twenty, *n. a.* ဓါစောဟ်။
twice, *adv.* ဓါဝါ။
twinkling, *n.* ဒမြိပ်။ a twinkling of the eye.
twist, *v. t.* ဓန်။—to do up the hair by twisting, ဓန်သော်။
twitch, *v. i.* ခပိုတ်။ as a dying animal.
two, *n. a.* ဓါ။
tying, *v. n.* တွင်ကျီ။ the tying of a bamboo floor with ratans.

U

udder, *n.* တဟ်။ *see* breast.

ugly, *a.* ပရေံ။ ပရေအ်။ mean, used with regard to looks and the disposition;—not handsome, ရုပ်ဟိန်။—wicked, ဟိဏ္ဏ။

ulcer, *n.* ခရ။ *see* sore.

umbrella, *n.* ကိုင်။

unchangeable, *a.* နိစ္စ။ (Pali,) eternal.

uncle, *n.* အနဲ။ an elder brother of either parent;--the younger brother of either parent, အမှု။

uncommon, *a.* တွေင်တွင်။ rare.

uncultivated, *a.* အရိုင်။ (Bur.) *see* rude.

under, *prep.* အသွင်။ အမှင်။— beneath, သွင်။

understand, *v. t.* ကိုင်ရိတ်။— to comprehend, ဂြင်တီ။— to be skilled in, to be accustomed to, လေပ်။

unequal, *a.* အေ။ in size, applied only to the eyes.

uneven, *a.* ခလံက်ဂနက်။

ungovernable, *a.* ကြီ။ ကြမ်။ (Bur.)

ungrateful, *a.* ဟွံတီဂုန်။ (lit.) *does not know a favor.*

uniform, *a.* သွဟ်သွး။ without diversity.

union, *n.* သံင်ဝါသ။ (Pali,) applied particularly to sexual intercourse.

unintermittedly, *adv.* ဟွံဖိုတ်။ ဟွံသ္ဂုတ်။ without intermission.

universe, *n.* ကင်။ စက္ကဝါ။— a division of the universe, of which, according to Buddhism, there are thirty-one, ဘုံ။ (Bur.)

unsheathe, *v. t.* ဇေါတ်။

unmerciful, *a.* ဂြိုဟ်စာ။ harsh, cruel.

unbeliever, n. [illegible]

uncircumcised, p. a. [illegible]

unclean, a. [illegible]

uncounted, p. a. [illegible]

unholy, a. [illegible]

unfaithful, a. [illegible] to be guilty of dereliction from the path of duty.

unjustly, adv. [illegible]

unjust, n. [illegible] one who is unrighteous.

unite, n. [illegible]

unlearned, p. a. [illegible]

unreasonable, a. [illegible]

unrighteous, a. [illegible] untorward.

unrighteousness, n. [illegible]

unquenchable, a. [illegible]

untoward, a. [illegible] unrighteous

unto, prep. [illegible]

upper, a. [illegible]

upbroid, v.t. [illegible] see accuse.

us, pers. pro. [illegible] see we.

utterance, n. [illegible] word, as [illegible] the word of the living [illegible]

vacancy, n. [illegible]

vail, n. [illegible] see curtain.

unstable, *a.* ဝိစိကိစ္ဆာ။ (Pali,) fickle.
unsubstantiality, *n.* အနတ္တ။ (Pali.)
untie, *v. t.* သဟ်။
until, *adv.* နီကျီ။
untwist, *v. t.* ဖိုင်း။ thus, ဖိုင်ဇုက်။ *to untwist a rope.*
untwist, *v. i.* လိုဟ်။
upon, *prep.* လတူ။ above, over.
upright, *a.* လဂူ။— just, ဿပ်လဂူ။
uproar, *n.* ဂမြိုင်။ a confused noise of a multitude of people;— a humming, confused noise of a multitude, တမ္ဆုပ်။
upset, *v. t.* & *v. i.* ဗ္ဂပ်။ to turn over, upside down.
upside-down, *adv.* လက်ဖိုက်။ လက်ပတက်။
Uranus, *n.* ဂြိုဟ်ဗာဟိရ။ the planet.
Ursa major, *n.* သုံင်စိင်။ the Great bear. The conceit is that of a huge elephant in the sky.
urinate, *v. t.* ကုံထောဆ်။
urine, *n.* ကုံ။ ကုမ်။ ပတ်ဩ်။
use, *v. t.* ရပ်စပ်။ to make use of.
useless, *a.* ခမးခမး။ without advantage.
uselessly, *adv.* သွးသွး။ without profit.
usury, *n.* အိက်ဩန်။ interest.
utensil, *n.* အပေါတ်။ any article of furniture.
uvula, *n.* ကောန်လတာ်။

V

vacate, *v. t.* ခုန်လပ်။
vail, *v. t.* ဒလိုး။ to cover the head with a cloth or veil.
valley, *n.* ခလံက်။
value, *n.* ဋုင်း။ price.

vapor, *n.* သမူအမြဲ။ steam.
varan, *n.* ဖကောတ်။ the terrestrial varan;— another species, ဂလိုဇာတ်။
variance, *n.* ဒန္ဒမသေက်ဖိုး။
varnish, *n.* ဩာန်။ the black wood oil, the black-varnish; —the black varnish tree, တွံသာင်။ တွမ်သာင်။
veal, *n.* ဖျုန်ကောန်ဂှ။
vegetables, *n. pl.* ခဏောင်။ tender leaves and plants used for food.
vein, *n.* ဂုံင်ဆီ။ ကတောင်ဆီ။ artery.
venereal, *n.* ယဲတံင်ကိုတ်။
venison, *n.* ဖျုန်မင်။ ဖျုန်ဓိုင်။ ဖျုန်ဂြဲ။ ဖျုန်ပဟ်။
venom, *n.* ဂျိ။ poison.
venomous, *a.* ဂမျိ။ poisonous;—A venomous serpent is ဖြိုဂမျိ။--a venomous animal or reptile, သတ်ဂမျိ။
Venus, *n.* ဂြိုဟ်သိုက်။ the planet. When this planet is the evening-star, it is called သွံင်ပြေင်။
verb, *n.* ကြိယျာ။ (Pali.)
vermilion, *n.* ဇာင်ဋု။
verse, *n.* ခန်ဆောတ်။
verily, *adv.* ကွေံ။ ကွေဆ်။ truly;— verily, verily, ဗွဲသွတ်။
very, *adv.* လောန်။ ကျင်။ ဗွဲ။ as ခိုဟ်လောန်။ *very good*; and ဗွဲပရင်။ *very quickly.*
vex, *v. i.* ကျုက်ကျွဲ။
vial, *n.* ဗီ။ a small bottle.
viceroy, *n.* ဥပ္ပရာဇာ။ a prime minister.
vile, *adv.* ယုတ်မာ။ mean.
village, *n.* ကွာန်။ တွာန်။
villager, *n.* ရဲကွာန်။
vine, *n.* တွံဇုက်။ တွမ်ဇုက်။—the grape-vine, တွံဇုက်ဇဗျေတ်။

various, a. [illegible]
— the yellow varnish, n. [illegible]

venturesome, a. [illegible] bold, daring.

vermicelli, n. [illegible]

vernereal disease, n. [illegible]

vertical, a. [illegible]

vessel, n. [illegible]

victory, n. [illegible] see overcome.

violently, adv. [illegible]

viper, n. [illegible]

visible, a. [illegible]

voluntarily, adv. [illegible] of one's own accord. see uselessly,

volunteer, v.i. [illegible]

vouchsafe, v.t. [illegible] to condescend to grant.

wade, n. [illegible]

wake, v.i. [illegible]

vinegar, *n.* ခုဉ်သံ။ ခုဉ်သမ်။
vineyard, *n.* ကုန်ဇရေျတ်။
violent, *a.* ဒမြိုဟ်။ wicked ;—(used in reference to the wind,) ဒမြာတ်။
violin, *n.* ဒြင်။ ဂြင်။
virgin, *n.* ဗြဲဝုတ်။— a young woman, ဝုတ်။ ကညာ။ (Pali.)
Virgo, *n.* ကန်။ the 6th sign of the zodiac.
virtue, *n.* သီလ။— an accomplishment, ပါရမီ။ (Pali.)
vise, *n.* ပါင်ကု။
vision, *n.* ရုပ္ပါရုံ။ (Pali,) an appearance.
visitor, *n.* ကွဲ့။တွဲ့။ *see* stranger.
viss, *n.* ပသာ။ a weight equal to $3\frac{65}{100}$ of a pound.
voice, *n.* ဗရုပါင်။—a sound, ရမျှာင်။
vomit, *v. t.* ထအန်။
vow, *v. i.* ပအဒိထာန်။ to make a vow.
vowel, *n.* သွိုင်။
vulture, *n.* ကမာတ်။

W

wag, *v. t.* ဂဝိုက်။
wager, *v. t.* လံင်စ။ (Bur.)
wages, *n. pl.* လိင်။—To live by hire or wages is စလိင်။
wag-tail, *n.* ဂစေံအပြီက်။ ဂစေမ်အပြီက်။ the dial.
waist, *n.* ဂိုင်။
waist-cloth, *n.* ဂိုက်။ the principal garment of a Burman man;—that worn by Buddhist priests, သဝိုင်။
wait, *v. t.* မင်။ to wait for.
walk, *v. i.* ကွဲ်။ ဂံါကွဲ်။-- to walk back and forth, စင်ကြီ။ (Bur.)— to go for a walk with children, ပဝါ်။—to walk in a place requiring caution, as on a narrow

path on a bank, or on a log, သဒေါန်။— to go to walk, အာကြေဝ်။— To strive to walk fast is ပဋိုဒ္ဓအာ။

walking-stick, *n.* လေဒ်။ a staff.

wall, *n.* ကမာင်။ a wall built of brick or stone;—the wall of a city, ကျွာင်ခုင်။ ဇိုဝ်ခုင်။

wall-plate, *n.* ခဏသို။ the wall-plate of a building.

wane, *n.* စွေက်။ the waning of the moon, reckoned from the full moon, as မွဲစွေက်။ စါစွေက်။ *the first day of waning, the second day of waning.*

warm, *a.* အုဇြုင်။ sultry.

warp, *n.* ကြုတ်ထုတ်။

wart, *n.* ကတောတ်။

wash, *v. t.* ကြာတ်။ ကြီ။— (used only with regard to the face,) လီ။-- to wash as clothes, ကဆံင်။

washerman, *n.* တလကာ။

wasp, *n.* ဟိုင်။

watch, *v. t.* မင်။ to wait for;— to watch over, ရံင်စံင်။ —to govern, ဥပ္ပကာ။—to spy, to watch secretly, အောပ်ရံင်။— to watch over, rule, အုပ်လဒံ။ အုပ်လဒမ်။

watch, *n.* နာဦ။ a clock, an hour.

water, *n.* ခုဝ်။

water, *v. t.* ဗရဲခုဝ်။ စဝ်ခုဝ်။

water-bucket, *n.* နာံထုင်။

water-carrier, *n.* ညးဂှေင်ခုဝ်။

water-dillenia, *n.* ခပြု။

water-goglet, *n.* ခုဝ်ဗောတ်။

water-hen, *n.* စာင်ခုဝ်။

water-lily, *n.* ဒကဝ်။—one species, လစံင်။—a species of

walking, n. ตอไม้ตูด

wallet, n. ตุ้มตะเล้า

war, v. i. ปรีดาษ

warrant, n. อาญาษ (Eng.)

warm, v. i. ตีรตูกอง to warm
oneself by fire

way, n. ᨿᩬᩣ a cross way ᨿᩬᩣ ᨿᩬᩣ

web, n. ᨿᩬᩣ ᨿᩬᩣ the cloth in a loom,

wedding, n. ᨿᩬᩣ ᨿᩬᩣ

wedged, n. ᨿᩬᩣ

white water-lily, ဗူ။—The edible root of one species is called လကိုန်။

water-melon, *n.* သတ်ပညောန်။

water-pot, *n.* ခုဉ်နှင်။ "chatty."

wave, *n.* လပ်။

wax, *n.* ပဲ့။

wax-candle, *n.* ပှာင်။

wax-cloth, *n.* ယာတ်ပဲ့။

waxing, *vl. n.* ဂတုမံက်။ the waxing of the moon.

wax-paper, *n.* စကွောပဲ့။

we, *pers. pro.* ပိုး။— used by an inferior to a superior, ပိုဦက်တံ။— The feminine is ပိုဦက်ဖြ်။

weak, *a.* ခေါင်ဓိုတ်။ fatigued.

wealth, *n.* ပိုန်။ ပိုန်ဒြပ်။ property;— the seven kinds of wealth, including children, servants, cattle, &c. &c., ရတ်ထပ်သဉ်။

wealthy, *a.* သိုက်ဘိုက်။ rich.

weapon, *n.* လွဟ်တဲ။ ဝပ်တဲ။

wear, *v. t.* ဗိုက်။ as a garment;— as a cloth, or shawl over the shoulders, သွေံလတက်။— as a hat, ခလပ်။

weariness, *n.* တမှောင်။ exhaustion.

weary, *a.* ကွိုင်။— exhausted, ခေါင်။—weak, fatigued, ခေါင်ဓိုတ်။

weary, *v. i.* ဖခေါင်။

weave, *v. t.* တုတ်ယာတ်။— to weave cloth;— to weave bamboos with ratan or cord, ကွပ်။

weaver, *n.* ညးမတုတ်တုတ်။

weaver-bird, *n.* ဂစေံသတ်ဖြ်။ ဂစေမ်သတ်ဖြ်။

Wednesday, *n.* ဗုဒ္ဓဝါ။ တွဲဗုဒ္ဓဝါ။ ဝေန်သဒေ။ (Eng.)

weed, *n.* ချေဲ။ weeds, grass.

weed, *v. i.* ခစေင်ချဲ။ to remove the grass from the ground with a shovel or spade.
week, *n.* သတ္တဟ။ (Pali.)
weep, *v. i.* ယဲ။ ယဲဂကင်။ ဂတေင်ယဲ။ ခုဉ်ရမတ်ဒတုံစေင်။
weeping, *v. n.* ယဝါ။ lamentation.
weigh, *v. t.* ကေင်။ လ္ကေင်။
weight, *n.* လယိုင်။
well, *n.* ပလိုင်။ ခုဉ်ပလိုင်။ ကမ္ဘိုင်။
well, *a.* ထတ်။
well, *adv.* ခိုဟ်ခိုဟ်။
west, *n.* ပလိုတ်။
wet, *a.* ခေုက်။
wet, *v. t.* ဖခုုက်။ — to moisten, ဖခေုက်။
wharf, *n.* ခဒန်။ or bridge.
what, *inter. pro.* မူ။ thus, *what is it?* မူဌ်ရော။ *what is the matter?* မူဒ်ရော။
whatever, *pro.* ဆ။ thus, *whatever there* is, ဆမန္ဓံ။
wheat, *n.* ဂျုင်။ ဩေဝံဂျုင်။ ဩေဝအ်ဂျုင်။
wheel, *n.* ခလှာကွီ။ of a cart or carriage; — a machine, စက်။
whelp, *n.* ကောန်ဇာဒိသိုင်။
when, *inter. pro.* ဆောင်လအ်။
when, *adv.* ကာလ။ time when.
where, *inter. pro.* ဣလိုင်။ မူဒွဲ။
where, *adv.* ဒမံင်ဒေသ။ ဒေသဒမံင်။ မူဒေသ။
wherefore, *inter. pro.* မူဟိုတ်။ why?
whet, *v. t.* ချူ။ to sharpen.
while, *adv.* ဝါရ။
whine, *v. i.* ကသင်။
whirlpool, *n.* ခဏံင်။—an eddy, ဝဲ။ (Bur.)

weekly, adv. [illegible]

weevil, n. [illegible]

westerner, n. [illegible]

whence, inter. pro. [illegible]

whenever, adv. [illegible]

whether, conj, [illegible] thus [illegible]
[illegible] whether you eat,
or drink, or work, remember
God sees you

whip, n. [illegible]

whistle, v. i. [illegible] n. [illegible]

whited, p. p. [illegible]

white-wash, v. t. [illegible]

whitlow, n. [illegible]
whole, a. [illegible]
wholly, adv. [illegible] see entirely.
why, adv. [illegible]
wickedness, n. [illegible]
[illegible]
widower, n. [illegible]
will, n. [illegible] good-will, [illegible]
willing, a. [illegible]
windlass, n. [illegible]

wink, n. [illegible]

winnow, v. t. [illegible] as to winnow the grain, [illegible]

whirlwind, *n.* ကျာကဝဲ။

whisper, *v. t.* ကွေ့ဲ။ ကသေ။

white, *a.* ဖွါင်။ ဖွါင်။—applied to paper or cloth, ဗု။—applied to cloth, ဂွၤ။—applied to cloth and purity of mind, ကမ္ဂ။

white-ant, *n.* ဂြၤန်။— This in the winged state is called စွမိမ်။

whither, *inter. pro.* and *adv.* ဣလိုင်။ မူဒွဲ။ *see* where.

whiting, *n.* ကပလိုင်ပုင်။ the Indian whiting;—one species, the *bola*, ကပဏဟ်။

who, *inter. pro.* thus ညးဂ္ဂရော။ *who is it?*

whoop, *v. i.* ဗရုပါင်။ to shout.

whoop, *n.* ဗရုပါင်။

why, *inter. pro.* မူဟိုတ်။ wherefore?

wick, *n.* ခနပရက်။ lamp-wick.

wicked, *a.* သွှာ်။ foolish.

widow, *n.* ဖြကွဲ။

width, *n.* အနုံ။ (Bur.)

wife, *n.* ဖြ *see* consort.

wind, *v. t.* ပူ။ to wind around with cord or cloth;—to wind around and tie, ပူဒက်။

wind, *n.* ကျာ။ *see* also air.

wind-instrument, *n.* အရာဖဂိုဟ်။— To play with the fingers on the holes of a wind instrument is ကလှိုန်။

window, *n.* ဓတင်။

wine, *n.* ခုဉ်ဇဗျေတ်။

winebibber, *n.* မှိုဟ်မသုင်ခုဉ်ဇဗျေတ်လောန်။

winepress, *n.* ကတိုင်သွက်ဂွံပတ်သတ်ဇဗျေတ်။

wing, *n.* သွေင်။ a bird's wing.

winter, *n.* မုဟ်ကျာ။ the cold season ;—one of the three seasons of the year, the cold season, ဟေမန္တ။ (Pali.)
wipe, *v. t.* ဂဇိုတ်။— to wipe with a towel, ဇိုတ်။
wire, *n.* ဇုက်လောတ်။
wire, *v. t.* တိုက်ဇုတ်လောတ်။ to telegraph.
wisdom, *n.* ပညာ။ knowledge.
wish, *v. t.* မိက်ဂွံ။—to wish well, ဗယာပ်မေတ္တာ။
wish-bone, *n.* ဇုတ်ဩုဟ်စာင်။ the wish-bone of a fowl.
witchcraft, *n.* ဒန္ဒမစုတ်ဂအဲုကီညး။
with, *prep.* ကု။ ကီ။ ကိ။ ဖါ။ သိ။—together with, ကရောမ်။ ကရောံ။
withered, *p. a.* ဇြဲ။ ဩြင်။ ဇြဲဩြင်။ ဆွေ။ သေင်။
within, *prep.* အပွဲ။
witness, *n.* ဒမုန်သက်သီ။—an evidence, သက်သီ။
woe, *n.* အမင်္ဂလ။ (Pali,) the opposite of blessing.
wolf, *n.* ကျိုဂြိုပ်။ ကိုဂ်ကိုင်။
woman, *n.* ဖြဲ။
womb, *n.* ဂဝ်မိ။ ဂုံဂဝ်။
wonder, *n.* အံသဝ်။ အမ်သဝ်။ a miracle.
wonder, *v. i.* အံသဝ်။— to be astonished, ပအံသဝ်။
wood, *n.* ဆု။ timber.
wood-oil, *n.* ခယာင်။— a wood-oil tree, တုံခယာင်။ တူမ်ခယာင်။
wood-pecker, *n.* ဂစေံစံက်ဆု။ ဂစေမ်စံက်ဆု။
woof, *n.* တောဝ်လောန်။ of cotton cloth.
wool, *n.* တသော်သိုဝ်။
word, *n.* အရေဝ်။ ဂလာန်။
work, *n.* ကလောန်။ employment ;— business, ကိုင်ကာ။ ကေင်ကာ။
work, *v. t.* ကျောန်။

winter, v. i. [illegible]

wish, n. [illegible]

wither, v. i. [illegible]

wither, v. t. [illegible] to cause to be withered.

without, prep. [illegible]

wizard, n. [illegible]

wood-apple, n. [illegible]

- a worm which eats into wood in water, ಹುಳು

worshipper, n. ಪೂಜಿಸುವವನು

worthless, a. ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲದ ಬೆಲೆಯಿಲ್ಲದ

wrestling, n. ಜಗಳ

wrist, n. ಅಂಗೈ ಮತ್ತು ತೋಳಿನ ನಡುವಿನ ಭಾಗ

yawn, v.i. ಆಕಳಿಸು

yearly, adv. ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ every year

world, *n.* လိုက်။ လိုက်ဗာ။ that which pertains to this world;— လောက။ (Pali.)

worldly, *a.* လောကီ။ (Pali,) pertaining to the present world.

worm, *n.* ဗြုန်။ bred in the body.

worn, *p. p.* ပေါန်။ (Bur.) worn away by friction.

worship, *v. t.* ပဝတ်။ to discharge duty;— to reverence, ရေဟ်သေဝ်။ ရ၎ဂ်။-- to place the palms of the hands together to the forehead, as an act of reverence or worship, လွှောဝ်။--According to Buddhism the three objects of worship are Boodh, the law, and the priesthood.

worthy, *a.* ထိုက်။ (Bur.) ကြိုက်။

wound, *n.* သရ။ a sore;— (colloquial, ကရ။)

wrap, *v. t.* ဂွီ။ to tie up in a bundle;—to wrap around with cloth or paper, ထုပ်ဂွီ။

wrench, *v. t.* ကဝဂုဝ်။

wrestle, *v. i.* လက်ဗန်။

wring, *v. t.* ဝတ်။ ဝတ်ယာတ်။ to wring water from cloth.

write, *v. t.* ချူ။— with a style, ကေဟ်။

writer, *n.* တခီ။ clerk.

wrong, *n.* ဒန်ဟွံဝဝ်သွတ်။

wrong-side out, *adv.* လက်ခတး။

X

xebec, *n.* ကောန်ကွင်တိုင်ယာပိမွဲဂကူ။

Y

yam, *n.* ကိုပ်ကွဲ။ potato;-- a root resembling a yam, ကဲ့။

ye, *pers. pro.* မှုးတံ။ *see* you.

year, *n.* သွံ။ last year, [illegible] next year, [illegible]

yellow, *a.* ခုဝ်မိတ်။

yellow, *n.* အရံင်ခုဉ်မိတ်။
yellow-bird, *n.* ဂစေံခုဉ်မိတ်။ ဂစေမ်ခုဉ်မိတ်။
yes, *adv.* ယွံ။
yesterday, *n.* & *adv.* လက္ကနေံ။ လက္ကနေအ်။ – the day
yet *conj.* ဖိုန်။
yet, *adv.* ဏီ။ still;— as, ညးဟွံအာဏီ။ *he is not yet gone,* ညးနွံဏီ။ *he is still here.*
yoke, *n.* ကွး။— a stick uppon which burdens are borne across the shoulder, ဂလေင်။— a pair, တငွေါင်။ thus, ဂ္ဂမွဲတငွေါင်။ *one yoke of oxen.*
yonder, *adv.* တေံ။ တေအ်။ there.
you, *pers. pro.* မှုးတံ။ မှုးတအ်။--used for the singular, မှုး။--used in a friendly, familiar way, မှဲ။--when spoken in anger, မှဏံ။ မှဏအ်။ *mas,* မှိုဏံ။ *fem*;— (contemptuous, *mas.*) ဗေဟ်။ *fem.* မှို။ These last however are the correct terms for parents to use in speaking to their little children.
young, *a.* သမတ်။ small;— tender ဇတ်။
your, *poss. pro.* you, *see* မှုးတံ။
youth, *n.* ဗွဲ။— a young man, မင်ဗွဲ။

Z

zayat, *n.* ဇြပ်။ (Bur.) a building for public worship, or for strangers to lodge in.
zeal, *n.* ဒန္ဒ်မဇွော်ကိုစိုတ်။
zebra, *n.* ချေင်ခုာပ်။
zero, *n.* သုန်ည။ (Bur.)
zinc, *n.* ထြောတ်။
zodiac, *n.* စက်ရာသီ။ (Bur.) Thus *Aries is* မိင်။ *Cancer,* ကြကတ်။ *Capricorn,* မကင်။ and *Aquarius,* ကုံ။

before yesterday; [illegible]

Youth, n. [illegible] the early part of
[illegible] life.

Zenith, n. [illegible] see summit.

Zingiberaceae, n. [illegible]

APPENDIX.

Abyssinia ဒိုရီအာဘိသိနိုး

Allegheny, Mt. ရိုဂိုအလလောဂါး

Babylon, ဒုင်စါစုလောန်း

Bassein, စီသီး

Belgium ဒိုရီဝေလဂျုပ်း

GEOGRAPHICAL NAMES.

A

Africa,	တိုက်အာဖရိက။
Alexandria,	ခုင်အာလေဇာန္ဒြု။
Alps,	ဇိုဝ်နီအာလပ။
Amarapura,	ခုင်အာမရပူရ။
Amazon R.,	ဓီအာမဇန်။
Amherst,	ခုင်ကျာ်ခမီ။
Amoy,	ခုင်ဇမဲ့။
Amsterdam,	ခုင်အာမ်သ္တီုခုာမ်။
Andes,	ဇိုဝ်နီအာန္ဒေ။
Antarctic Ocean,	မှာသ္မိတ်အာန္တာတိက်။
Arabia,	ရးအာရာပ်။
Arakan,	ရးရခိုင်။ or ရးဓညဝတီ။
Arakan Yoma Range,	ဇိုဝ်ဒိုဝ်ရခိုင်။
Arctic Ocean,	မှာသ္မိတ်အာက်တိက်။
Asia,	တိုက်အာသိ။
Atlantic Ocean,	မှာသ္မိတ်အာတ်လာန္တိက်။
Atlas Mts.,	ဇိုဝ်နီအာတ်လာတ်။
Athens,	ခုင်အာထေန်။
Austria,	နီဂိုအဝ်သတြိ။
Australia,	လ္ကဏ်အဝ်သတြာလျ။

B

Bangkok,	ခုင်ဓါင်ကံက်။
Bassein,	ခုင်ဖါသိမ်။
Bay of Bengal,	ကပိုင်မှာသ္မိတ်ဗင်္ဂလာ။
Benares,	ခုင်ဗရာန္ဒသီ။
Bengal,	ရးဗင်္ဂလာ။

Berlin,	ခုင်မွေရလေန်။
Bethlehem,	ခုင်မွေထလေမ်။
Belin R.,	ဒီလို။
Bilu Isle,	လွှာအ်ခမိုင်။
Bombay,	ခုင်ဗမ်ဗေ။
Boston,	ခုင်စဝ်သွန်။
Burma,	ရးမွာ။ရးဗမာ။ or ရးခမာ။

C

Cairo,	ခုင်ကဲရောဝ်။
Calcutta,	ခုင်ကာလိဃာတွ။
Canada,	ရးကာဏဒု။
Canton,	ခုင်ကာန်တန်။
Caspian Sea,	ခှိုင်ကာသဝိ။
Ceylon,	လွှာအ်သိင်ဃိုဝ်။
China,	နီဂိုကြုက်။
China Sea,	မှာသွိတ်ကြုက်။
Christiania,	ခုင်ခရေတ်ယျာဏ။
Congo R.,	ဒီကန်ဂေါ။
Constantinople,	ခုင်ကန်သွာန်တိနဝ်ပှု။
Corinth,	ခုင်ကဝ်ရိန္ဆု။
Crete,	လွှာအ်ကြေတေ။
Cyprus,	လွှာအ်ကုပရု။

D

Dagyaing R.,	ဒီဒဂြာင်။
Danube R.,	ဒီဒနုစ။
Denmark,	နီဂိုဒေဏ။
Dnieper R.,	ဒီဒှိပေဲ။
Dōng-yin,	ခုင်ယာံ။ or ခုင်မိယာံ။

Black Forest.	ဖြိုင်းလစ်ဆိ
Black Sea	ဗီလစ်ဆိ
Cape Horn	မုန်ဖြင်း
Cape Romano,	မုန်ရိုင်းအနောင်း
Cape Comorin,	မုန်ကင်းအောင်ရိန်း
Copenhagen	ဒုန်ကင်ပေန်ဟေကန်း
Cuba	လ်ကူ
Damascus	ဒုန်ဒုဟာသကူ

Dublin,	ဥုင်ဒုဓေုန်။
Duke of York's Face,	နီကွက်ကွင်။ or နီကြဲကွင်။

E

Edinburgh,	ဥုင်ဇေဒန်ဓေါင်ရောင်။
Egypt,	ရးအဲဂုပ္တု။
England,	နီဂိုအေင်ဂလိတ်။
Ethiopia,	ရးအဲထိအင်ပိ။

F

France,	ရးပြင်သေတ်။ or ရးပရာန်သိ။
Falkland Islands,	လ္ကအ်သွင်ကျာန်တအ်။

G

Galilee,	ရးဂါလိလဲ။
Ganges R.,	ဒီဂင်ါ။
Germany,	နီဂိုဇာမဏီ။
Greece,	နီဂိုဟေသသ။
Gyaing R.,	ဒီဂြာင်။

H

Hanthawadi,	ရးဟံင်သာဝတီ။
Haungdaraw R.,	ဒီဟံင်ဂြင်။
Hemawûn Forest,	ဂြိုပ်ဟေမဝန်။
Henzada,	ဥုင်ဟံင်သတ။
Himalaya Mts.,	ဇိုင်ဒိုင်ဟေမဝန်။
Hoang-ho R.,	ဒီဟွာင်ဟောင်။
Holland,	နီဂိုဟင်လာန်။
Hpa-auk,	ကွာန်ဖအံက်။
Hpapûn,	ဥုင်ဖာပန်။

Hudson Bay,	ကဝိုင်မှာသွိတ်ဟာန်သန်။
Hudson R.,	ဒီဟာန်သန်။
Hue,	ဥုင်ဟဲု။

I

India,	ရးဇွော်စဟ်တရ်။ ရးအိန္ဒြိယျ။ or ရးဇူနျှ။
Indus R.,	ဒီသိန္ဓု။
Ireland,	လွှအ်ဇူရလာန်။
Irrawaddy R.,	ဒီရောဝတီ။
Italy,	နီဂိုဇူတလိ။
Ispahan,	ဥုင်ဇူသွဟာန်။

J

Japan,	နီဂိုဇာပါန်။
Java,	လွှအ်ယာဝါ။
Jerusalem,	ဥုင်ယေရုသလေမ်။
Joppa,	ဥုင်ယပ္ပေ။
Jordan R.,	ဒီယဝ်ဥာန်။
Judea,	ရးယုဥ။

K

Kadoe,	ကွာန်ကဒေါ။
Khelat,	ကွာန်ခလာတ်။
Khyaung-sōng,	ဥုင်စါသွာင်။
Kyaik-hti-yoh Pagoda,	ကျာ်သိယိုဝ်။
Kyaik-hto,	ကွာန်ကျာ်ထောဝ်။
Kyaik-padaing Pagoda,	ကျာ်ပ္တါင်။
Kyaik-pi, (The Three Pagodas,)	ကျာ်ပိ။
Kyaik-prang,	ကွာန်ကျာ်ပရင်။

Kyaik-than-lan Pagoda,	ကျာ်သေံလို။ ကျာ်သေမ်လို။
Kyoto,	ခုင်ကျောင်တောင်။

L

Lamaing,	ကွာန်လမိုင်။
Lisbon,	ခုင်လိသ္ဓန်။
London,	ခုင်လန်ဒန်။

M

Macao,	ခုင်ဓ္ဂ်။
Madras,	ခုင်မာခုရာတ်။
Madrid,	ခုင်မာခုရိန်။
Malacca,	ခုင်မာလာကာ။
Mandalay,	ခုင်မာန်တလေ။
Martaban,	ခုင်မုင်တွံ။ခုင်မုဟ်တွန်။
Mergui,	ခုင်ဗိက်။
Mexico,	ရးမေကျိုကောင်။
Moulmein,	ခုင်မတ်မွဲလို။ or ခုင်မတ်လိုလို။
Mekong R.,	ဓီမေကံင်။
Menam R.,	ဓီမေဏာမ်။
Mississippi R.,	ဓီမိဿိသိပ္ပိ။
Missouri R.,	ဓီမိဿုရိ။
Moscow,	ခုင်မင်ဿောင်။
Mount Meru,	ဒိုင်သိနှုရာတ်။
Mudōng,	ခုင်မုင်ခုင်။
Myawadi,	ခုင်ဖြဝတီ။

N

Natmaw,	ကွာန်ကုံက်ထံင်။
Ngyaung-ben-zeik,	ကွာန်သွေဟ်ဖြ်။
New York,	ခုင်နူယင်က။

New Zealand,	လွှဆ်နူဇေလာန်တဆ်။
Nile,	ဒီဏိလ။
North America,	တိုက်အမေရိကသွင်ကျာ။
Norway,	ရးနဝ်ဝေ။

O

Ohio,	ရးအောဝ်ဟာဝ်အောဝ်။
Osaka,	ဒုင်အောဝ်သာက။
Ottawa,	ဒုင်အတ္တဝါ။
Orinoco R.,	ဒီအောဝ်ရိဏောဝ်ကောဝ်။

P

Pacific Ocean,	မှာသွိတ်ပစိဖိက်။
Palestine,	ရးဇူသရေလ။
Papua,	လွှဆ်ပါပွာ။
Paris,	ဒုင်ပါရိ။
Pegu,	ဒုင်ဗဂေါ။
Pegu Yoma Range,	ဇိုဝ်ဒိုဝ်ဗဂေါ။
Peiho R.,	ဒီပါဟောဝ်။
Pekin,	ဒုင်ပေကျိန်။
Persia,	နီဂိုပါရသီ။
Philadelphia,	ဒုင်ဖိလဒေလဖိ။
Portugal,	နီဂိုပဝ်တုဂါ။
Prome,	ဒုင်ပြန်။
Prussia,	နီဂိုပြုသှာ။

Q

Quebec,	ဒုင်ကွိဇေက်။

R

Rangoon,	ဒုင်လဂုင်။
Rhine R.,	ဒီရိဏာ။

Rhone R.,	ဓီရောန်။
Rocky Mts.,	ဇိုဝ်ဒီရံက်ကိ။
Russia,	နီဂိုရှသ္ဒာ။

S

St. Petersburg,	ဥုင်သိန်ပေတြုဇုဂ်။
Salwen R.,	ဓီသင်ယောန်။
Samoa,	လွှအ်သမွဲ။
Sandoway,	ဥုင်သာန်တဲု။
Scotland,	ရးသွှတ်လာန်။
Sea of Galilee,	ခိုင်ဂါလိလဲ။
Shanghai,	ဥုင်သှာင်ဟဲ။
Shanland,	ရးသေမ်။ရးသေံ။
Shwedaung,	ဥုင်သှဲတံင်။
Shwegyin,	ဥုင်သှဲကျေန်။
Shwelaung,	ဥုင်သှဲလံင်။
Siam,	နီဂိုဒျောဒျာ။
Sicily,	လွှအ်သိစိလိ။
Singapore,	ဥုင်စိန်ဏပေါဝ်။
Sittang,	ဥုင်ခတိုင်။
Sittang R.,	ဓီခတိုင်။
Smyrna,	ဥုင်သမုရဏ။
South America,	တိုက်အမေရိကသှုင်ကျာ။
Spain,	နီဂိုသပါနီ။
Stockholm,	ဥုင်သွံက်ဟောမ်။
Sumatra,	လွှအ်သုမာတြ။
Sweden,	နီဂိုစွေဥေန်။
Switzerland,	ရးဇွီဇွ။

T

Tartary,	ရးတရေက်။
Tasmania,	လွှအ်တာသွေနှု။
Tavoy,	ဒုင်ထဝါ။ဒုင်ခဝါ။
Teheran,	ဒုင်တေဟေရာန်။
Tenasserim,	ဒုင်ဏင်ကသီ။
Tenasserim Range,	ဇိုဝ်နီဏင်ကသီ။
Tenasserim R.,	ဓီဏင်ကသီ။
Terra del Fuego,	လွှအ်တဲရဒေလသွေဂေါ။
Thames R.,	ဓီထေမ်။
Thaton,	ဒုင်ကရီ။
Thibet,	ရးထိဓေတ်။
Thōng-gwa,	ရးပိသွါင်။
Thōng-zeh,	ကွာန်ပိစောဟ်။
Tiber R.,	ဓီတိမြိုင်။
Tokyo,	ဒုင်တောဝ်ကျောဝ်။
Tripoli,	နီဂိုတြိပဝ်လိ။
Toronto,	ဒုင်တဝ်ရောန်ဘောဝ်။
Toungoo,	ဒုင်တံင်ဂူ။
Tunis,	ဒုင်တုနေတ်။
Turkey,	နီဂိုတုရက။

U

United States,	ရးအမေရိက။ *see* အမေရိက။
Uruguay,	ရးအုရုဂွေ။
Utica,	ဒုင်အုတိက။

V

Venezuela,	ရးဝေဏဇွေလ။

Victoria,	ရေးဝိက်တောဝ်ရိအ။
Vienna,	ဥုင်ဝိအေဏ္ဏ။
Volga R.,	ဗီဝဝ်လ္ဂ။

W

Wagaru R.,	ဗီဝါခရူ။
Wareham,	ဥုင်ဝေဟာမ်။
Washington,	ဥုင်ဝါသြင်တန်။
West Indies,	လ္ဂာအ်ဇူနျှပလိုတ်တအ်။
Wisconsin,	ရေးဝိသ္ကောန်သိန်။
Wyoming,	ရေးဝါအောဝ်မေင်။

X

Xalapa,	ဟာလပ။

Y

Yangtsekiang R.,	ဗီယာင်စိကျင်။
Ye,	ဥုင်ရေဝ်။
Yenesei R.,	ဗီယေဏိသေဝ်။
Yokohama,	ဥုင်ယောဝ်ကောဝ်ဟာမ။
York,	ဥုင်ယဝ်က။
Yncatan,	ရေးယုကတာန်။

Z

Zanzibar,	နီဂိုဇာန်ဖိစါ။
Zathaben,	ကွာန်ခပှင်။
Zidon,	ဥုင်ဖိဥောန်။
Zimmeh, or Chiengmai,	ဥုင်ဇင်မှဲ။
Zingyaik Mt.,	ဒိုဝ်ဖိုင်ကျော်။
Zion,	ဒိုဝ်ဖိအောန်။
Zurich,	ဥုင်ဇုရိဟ်။

CORRIGENDA.

Page	For	Read
2	or naments	ornaments.
2	ဒန်းဒေပ်တြီုထကဲ	ဒန်မဒေ`တြီုထကဲ။
3	*Ballophyllum*	*Bulbophyllum.*
7	occan	ocean.
15	referenee	reference.
27	ကွောင်	ကွောင်။
39	't	fit.
42	dacaying	decaying.
43	တငွေါင်	ဒငွေါင်။
47	ပန်လပုတ်တဲ	ပန်လပုဟ်တဲ။
47	ကြီင်မ္ဂုဟ်	ကြီင်မ္ဂိုဟ်။
48	တအုင်	ထအုင်။
50	*hope a*	*hopea.*
54	earthern	earthen.
70	စင်စိတ်။	စင်ဒစိတ်။
71	နေင်ဝီမ္ဂိုင်	နောင်ဝီမ္ဂိုင်။
84	ကွက်ကျောင်	ကွက်ကျောင်။
89	ဂြင်။ (commonly pronounced,)	(commonly pronounced ဂြင်။)
94	correspounding	corresponding.
111	ကသေံကွမင်	ကသေံကွင်။
114	တာခုဉ်။	ခုဉ်တာ။
126	တိုက်ဇုတ်လောတ်	တိုက်ဇုက်လောတ်။